

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZEMĚDĚLSTVÍ 2024

ZEMĚDĚLSTVÍ 2024

Praha 2025

Připravili:

Ministerstvo zemědělství (MZe)

- Sekce ekologického zemědělství, komodit, výzkumu a vzdělávání
- Sekce ekonomiky a informačních technologií
- Sekce lesního hospodářství
- Sekce potravinářství
- Sekce pro fondy EU, zahraniční záležitosti a obchodní spolupráci
- Odbor bezpečnosti potravin
- Odbor environmentální a ekologického zemědělství
- Odbor environmentálních podpor rozvoje venkova
- Odbor potravinářský
- Odbor precizního zemědělství, výzkumu a vzdělávání
- Odbor pro vztahy s EU a zahraničně obchodní spolupráci
- Odbor přímých plateb
- Odbor rostlinných komodit
- Odbor Řídící orgán OP Rybářství
- Odbor Řídící orgán rozvoje venkova
- Odbor státní správy myslivosti a rybářství
- Odbor účetnictví a statistiky
- Odbor živočišných komodit a ochrany zvířat

Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu, v.v.i.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

Redakční uzávěrka: 31. 3. 2025*

Redakce: Mgr. Anna Durilová

* *Některé údaje uvedené v publikaci Zemědělství 2024 se mohou lišit od údajů uvedených v publikaci Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2024 („Zelená zpráva“) z důvodu, že termíny a zdroje podkladů pro tyto publikace jsou odlišné.*

Obsah

Úvodní slovo ministra zemědělství	5
Použité zkratky a pojmy	6
OBECNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ.....	9
Národohospodářský rámec	9
Vývoj sektoru zemědělství	11
Souhrnný zemědělský účet (SZÚ)	15
Vývoj na vnitřním agrárním trhu	17
Agrární zahraniční obchod	20
Podpůrná a dotační politika Ministerstva zemědělství	22
Státní zemědělský intervenční fond	23
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond	65
Změny evropské legislativy v roce 2024	71
ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA.....	73
ROSTLINNÁ VÝROBA.....	73
Výrobní faktory rostlinné výroby	73
Průběh počasí na území ČR v roce 2024	73
Výživa rostlin	73
Ochrana rostlin	74
Osivo a sadba, ochrana odrůd	83
Rostlinné komodity	85
Obiloviny	85
Cukrová řepa, cukr	90
Brambory	91
Bramborový a pšeničný škrob	92
Olejniny	93
Luskoviny	94
Len a technické konopí	96
Zelenina	97
Ovoce	99
Chmel	100
Réva, víno	102
Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny	107
Květiny a školkařské výpěstky	109
ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA	112
Výrobní faktory živočišné výroby	112
Plemenářská práce a evidence zvířat	112
Krmiva	113
Ochrana zvířat	118
Živočišné komodity	118
Mléko, mléčné výrobky	118
Skot, hovězí maso	124
Prasata, vepřové maso	134
Drůbež, drůbeží maso a vejce	138
Ostatní živočišné komodity	141
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ	149
BIOPALIVA.....	153
GENETICKY MODIFIKOVANÉ PLODINY.....	182

Úvodní slovo ministra zemědělství

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

opět jsme pro Vás připravili publikaci Zemědělství, která poskytuje komplexní pohled na vývoj českého zemědělství v uplynulém roce. Tato publikace je výsledkem spolupráce Ministerstva zemědělství a dalších institucí, jejichž data tvoří základ pro analýzu sektoru, jenž je klíčový pro naši ekonomiku, krajinu i potravinovou bezpečnost.

Rok 2024 byl pro české zemědělství obdobím výzev i strukturálních proměn. Na celkový vývoj odvětví měly zásadní vliv nepříznivé klimatické podmínky, výkyvy v tržních cenách zemědělských komodit, dlouhodobě vysoké vstupní náklady zatěžující zemědělce, ale také proměny v poptávce a spotřebitelském chování. Pokles rostlinné produkce, způsobený především nižší sklizní obilovin, technických plodin a ovoce, negativně ovlivnil celkovou hodnotu zemědělské produkce. Naopak mírný růst v živočišné výrobě, zejména u produkce skotu a mléka, zmírnil celkové ztráty a přispěl ke stabilizaci sektoru.

Informace v této publikaci vycházejí z dat Českého statistického úřadu k 24. březnu 2025. Definitivní výsledky českého zemědělství za rok 2024 zveřejní Ústav zemědělské ekonomiky a informací a některé údaje se tak mohou lišit po konečném upřesnění a vyhodnocení všech ekonomických ukazatelů.

Celková produkce zemědělského odvětví v běžných cenách dosáhla 172,1 miliardy Kč, což představuje meziroční pokles o 2,7 %. Tento pokles byl způsoben především snížením rostlinné produkce o 5,2 % na 89,4 miliardy Kč, zatímco živočišná produkce zaznamenala mírný nárůst o 0,5 % na 70,5 miliardy Kč.

Klesla především hodnota produkce realizovaná z pěstování obilovin, a to o 8,9 %, technických plodin o 9,2 % a ovoce o 42 %. V případě chovu zvířat jde o mírný pokles o 0,6 %, u produkce živočišných produktů byl zaznamenán nárůst o 1,1 %.

Podnikatelský důchod zemědělců vzrostl meziročně o 22 % na 13,3 miliardy Kč.

Celková mezispotřeba klesla o 3 % na 117,4 miliardy Kč, přičemž největší podíl tvořila krmiva, a to 31,7 % a spotřeba energií a maziv, to bylo 17 %. Hrubá přidaná hodnota se snížila o 1,8 % na 54,7 miliardy Kč.

Počet zaměstnanců v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství se v loňském roce proti roku 2023 snížil o 1,6 % a činil 89,7 tisíce zaměstnanců. Podíl zaměstnanců v odvětví na celkovém počtu zaměstnanců se ovšem výrazně nezměnil a byl

2,23 %. Průměrné mzdy v zemědělství dlouhodobě setrvávají pod úrovní mezd v průmyslu i v národním hospodářství celkem. V průměru za celý rok 2024 pobírali zaměstnanci v zemědělství měsíční mzdu 35 694 Kč. Resort zemědělství dosáhl nižšího meziročního nárůstu mezd, o 5,7 %, než národní hospodářství celkem, kde to bylo o 7,1 %, a než průmysl o 7,4 %.

V rámci dotačních programů zemědělských národních dotací byly pro loňský rok alokovány finanční prostředky ve výši 2,5 miliardy Kč, které byly postupně navýšeny na 3,252 miliardy Kč.

Meziročně jsme zaznamenali opětovný nárůst počtu ekologických farem na celkových 5 564. Výrobci biopotravin bylo ke konci roku 2024 registrováno 978.

Současná situace potvrzuje, že české zemědělství se nachází ve fázi adaptace na nové environmentální i ekonomické podmínky. Do dalších let bude klíčové zaměřit se na posílení odolnosti vůči klimatickým výkyvům, modernizaci produkčních procesů a přechod k udržitelnému a konkurenceschopnému hospodaření. Digitalizace, precizní zemědělství, efektivnější hospodaření s vodními zdroji a krajinná opatření se stanou pilíři tohoto přechodu.

Změny ve společné zemědělské politice Evropské unie přinášejí nové požadavky, ale i příležitosti, zejména v oblasti ekoschémata a podpory udržitelných postupů. Zároveň bude nezbytné zaměřit se na posílení potravinové soběstačnosti České republiky, a to zejména u komodit, kde je dlouhodobě zaznamenávána závislost na dovozu.

Neméně důležitým úkolem zůstává podpora generační obměny v zemědělství a zajištění důstojných podmínek pro práci zemědělců.

Ministerstvo zemědělství bude i nadále vytvářet prostředí pro rozvoj odvětví, které zůstává nejen klíčovou součástí národního hospodářství, ale také významným garantem péče o krajinu, půdu a přírodní zdroje.

Navzdory těmto výzvám zůstává české zemědělství stabilním pilířem naší ekonomiky. I nadále budeme podporovat inovace, udržitelné hospodaření a konkurenceschopnost našich zemědělců.

Marek Výborný
ministr zemědělství

Použité zkratky a pojmy

AEKO	Agroenvironmentálně-klimatická opatření
AGIS	Assist Guide Information Systems – informační systém k administraci SOT
AMS	Area monitoring system – Monitoring zemědělských ploch pomocí družicového systému
ANC	Areas with Natural Constraints (Oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními)
AZO	Agrární zahraniční obchod
Bionafta Biodiesel)	Obecný název pro methylestery mastných kyselin (FAME)
bio CNG /bio LNG Bionafta	Stlačený/zkapalněný biomethan (Compressed/Liquefied biomethane)
bio LPG	Biopalivo ve formě zkapalněných lehkých uhlovodíků (propan-butan)
BISS	Základní podpora příjmu pro udržitelnost
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
BPS	Bioplynová stanice
CARC	Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu
CIS	Přímé platby vázané na produkci
CNG/LNG	Stlačený/zkapalněný zemní plyn (Compressed/Liquefied Natural Gas)
CP SZIF	Centrální pracoviště Státního zemědělského intervenčního fondu
CPV	Ceny průmyslových výrobců
CPVO	Community Plant Variety Office (Odrůdový úřad Společenství)
CRISS	Complementary Redistributive Income Support for Sustainability (Doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost – DRP)
CSV	Celostátní síť pro venkov
CZV	Ceny zemědělských výrobců
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČSÚ	Český statistický úřad
ČSV	Český svaz včelařů
DG AGRI	Directorate General for Agriculture and Rural Development (Generální ředitelství Evropské komise pro zemědělství a rozvoj venkova)
DPB	Díl půdního bloku
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPIA	Data Protection Impact Assessment – Posouzení vlivu na ochranu osobních údajů
DRP	Doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost
DZES	Dobry zemědělský a environmentální stav
EHS	Evropské hospodářské společenství
EIP	Evropské inovační partnerství
EK	Evropská komise
ENRF	Evropský námořní a rybářský fond
EP (European Parliament)	Evropský parlament
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EÚD	Evropský účetní dvůr
EZ	Ekologické zemědělství
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EZOZF	Evropský zemědělský orientační a záruční fond
EZZF	Evropský zemědělský záruční fond
FAME (Fatty acid methylesters)	Methylestery mastných kyselin

FFAME (Free fatty acid methyl esters)	Methylestery volných mastných kyselin
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
GDPR	General Data Protection regulation (Obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
GM	Geneticky modifikované
GMO	Geneticky modifikované organismy
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota
HRDP	Horizontal Rural Development Plan (Horizontální plán rozvoje venkova)
HVO/HEFA (Hydrotreated vegetable Oils/ Hydroprocessed Esters and Fatty Acids)	Hydrogenované rostlinné oleje/hydrozpracované estery a mastné kyseliny
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IACS	Integrated Administration and Control System (Integrovaný administrativní a kontrolní systém)
ICAR	International Committee for Animal Recording (Mezinárodní výbor pro kontrolu užitkovosti)
ICT	Informační a komunikační technologie
IP	Integrovaná produkce
IT	Informační technologie
j. hm.	Jatečná hmotnost
KBTPM	Krávy bez tržní produkce mléka
KLASA	Značka kvality domácích potravin
KNM	Kontrola na místě
LAKR	Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny
LEADER	Liaison Entre Actions Développement de l'Économie Rurale (Propojení aktivit pro rozvoj ekonomiky venkova)
LPIS	Evidence využití půdy podle uživatelských vztahů
MJ	Měrná jednotka
MZe	Ministerstvo zemědělství
Natura 2000	Evropská ekologická síť chráněných území
NEZ	Navazující ekologické zemědělství
NGT	Nové genomické techniky
NOÚ	Národní odrůdový úřad
OP	Operační program
OPR	Operační program Rybářství
OUČR	Ovocnářská unie České republiky
OZE (RES)	Obnovitelné zdroje energie (Renewable Energy Sources)
p. a.	Per annum (úrok za 1 rok)
p. b.	Procentní bod
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PIWI odrůdy	Pilzwiderstandsfähige Rebsorten (skupina odrůd révy vinné odolných proti houbovým chorobám)
POS	Marketing v místě prodeje
PP	Přímé platby
PRV	Program rozvoje venkova
PUZČ	Předčasné ukončení zemědělské činnosti
PVP	Přechodná vnitrostátní podpora
RED (EU Renewable Energy Directive 2009/28/EC)	Směrnice EP a Rady 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů

RED II (EU Renewable Energy Directive 2018/2001)	Směrnice EP a Rady (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů
PRV	Program rozvoje venkova
PUZČ	Předčasné ukončení zemědělské činnosti
PVP	Přechodná vnitrostátní podpora
RO SZIF	Regionální odbor Státního zemědělského intervenčního fondu
ŘO	Řídící orgán
s. c.	Stálá cena
SAP	Systems Applications products in data processing
SAPS	Jednotná platba na plochu
SC	Spotřebitelská cena
SHR	Soukromě hospodařící rolník
SISPO	Svaz pro integrované systémy pěstování ovoce
SOM	Sušené odstředěné mléko
SOT	Společná organizace trhu
SR	Státní rozpočet
SRP	Společná rybářská politika
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
SVB	Sdružení pro výrobu bionafty
SVS	Státní veterinární správa
SZEU	Stálé zastoupení České republiky při EU
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SZÚ	Souhrnný zemědělský účet
TP OPR	Technická pomoc Operačního programu rybářství
TP PRV	Technická pomoc Programu rozvoje venkova
TPM	Tržní produkce mléka
tř. j.	Třída jakosti
UCO	Used cooking oil (Použitý kuchyňský olej)
ÚE	Ústřední evidence zvířat
UFOP	Union zur Förderung von Oel- und Proteinpflanzen (Unie pro podporu olejnin a proteinových plodin uvedla)
ÚKOZ	Ústřední komise pro ochranu zvířat
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
UPOV	International Union for the Protection of New Varieties of Plants (Mezinárodní unie pro ochranu nových odrůd rostlin)
USD	Americký dolar (\$)
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VCS	Dobrovolné podpory vázané na produkci
VDJ	Velká dobytčí jednotka
VETUNI	Veterinární univerzita Brno
VNSPA	Víceletý národní strategický plán pro akvakulturu
VOC	Víno originální certifikace
VOZPVU	Výbor pro ochranu zvířat používaných pro vědecké účely
VP	Vysoká pracnost
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby
VÚZT	Výzkumný ústav zemědělské techniky
VVP	Velmi vysoká pracnost
ZND	Zemědělské národní dotace
ZUČM	Zelinářská unie Čech a Moravy
živ. hm.	Živá hmotnost

OBEČNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ

Národohospodářský rámec

Tabulka 1 – Vybrané makroekonomické údaje o ČR v letech 2002, 2023 a 2024

Ukazatel	Rok		
	2002	2023	2024
Počet obyvatel (střední stav v mil.)	10,2	10,9	10,9
HDP celkem (v mld. Kč, běžné ceny)	2 704	7 619	8 011
HDP běžné ceny – meziroční přírůstek (v %)	1,5	-0,1	1,1
HDP běžné ceny – vývoj (v %, 2002 = 100)	100	281,8	296,3
HDP běžné ceny na 1 obyvatele (v Kč)	263 802	700 358	735 832
Směnný kurz – průměr roku (Kč/\$)	32,7	22,210	23,208
Směnný kurz – průměr roku (Kč/€)	30,8	24,007	25,119
Saldo celkového zahraničního obchodu (v mld. Kč)	-70,8	378	525,6
Výdaje na konečnou spotřebu domácností (meziroční index v %)	104,6	99,0	102,5
Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu (meziroční index v %)	101,5	102,5	98,8
Tržby: průmysl (meziroční index v %)	99,6	103,8	100,9
stavební produkce (meziroční index v %)	103	97,3	98,8
služby (meziroční index v %)	–	98,1	102,4
zemědělství (meziroční index v %)	102,5	–	–
Produkce zemědělských výrobků dle SZÚ ČSÚ (mld. Kč, s. c. roku 2000)	–	106,5	103,6
z toho: Produkce rostlinných výrobků (mld. Kč, s. c. roku 2000)	–	58,2	54,3
Produkce živočišných výrobků a zvířat (mld. Kč, s. c. roku 2000)	–	48,2	49,3
Zaměstnaní celkem (průměrně v tis.)	4 764,9	5 060,8	5 192,4
Nezaměstnaní celkem (průměrně v tis.)	374,1	134,0	138,5
Obecná míra nezaměstnanosti (průměr v %)	7,3	2,6	2,6
Průměrná hrubá měsíční mzda (v Kč)	15 524	43 121	46 165
Průměrné hrubé nominální mzdy (meziroční index v %)	108	107,5	107,1
Průměrné reálné mzdy (meziroční index v %)	106,1	97,6	104,6
Hrubé národní úspory (v mld. Kč, běžné ceny)	692,2	2 330,1	2 418,0
Průměrný starobní důchod / průměrná mzda (v %)	43,5	45,7	44,5
Průměrná míra inflace (meziroční index v %)	101,8	110,7	102,4
Vládní deficit (přebytek) / HDP (v %)	-6,3	-3,8	-2,2
Saldo státního rozpočtu (SR) (v mld. Kč)	-45,7	-289,0	-271
Saldo SR / HDP (v %)	-1,7	-3,8	-3,4
Vládní dluh (v mld. Kč)	695,1	3 111	3 365
Vládní dluh / HDP (v %)	25,7	42,45	43,59

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: – Údaj není k dispozici.

- Hrubý domácí produkt (HDP) v roce 2024 vzrostl celkem o 1,0 %¹. Posilovala zejména spotřeba, a naopak klesala investiční aktivita. Ve 4. čtvrtletí posílil meziroční přírůstek HDP na 1,8 % a mezičtvrtletně ekonomika vzrostla o 0,7 %. Pokračovalo oživení domácí spotřeby a pozitivně působila změna zásob. Meziroční i mezičtvrtletní růst ale brzdila investiční aktivita a meziročně značně negativně působila také zahraniční poptávka. Hrubý domácí produkt v EU v roce 2024 vzrostl o 1,0 %. Ve 4. čtvrtletí HDP v EU meziročně rostl o 1,4 % a mezičtvrtletně o 0,4 %. Nadále se propadala německá ekonomika, která meziročně klesá již šest čtvrtletí. Naopak v rámci střední Evropy silně rostlo Polsko. Česká ekonomika po delší době roste rychleji než průměr EU.
- Hrubá přidaná hodnota (HPH) se v roce 2024 zvýšila o 0,3 %. Vývoj po celý rok byl charakteristický slabým výkonem ve zpracovatelském průmyslu, kde HPH klesla o 1,6 %. Ten kompenzovala odvětví služeb povzbuzená oživenou spotřební poptávkou. Ve 4. čtvrtletí se HPH meziročně zvýšila o 1,1 %. Nejvíce rostlo peněžnictví a pojišťovnictví, ostatní činnosti, uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství a informační a komunikační činnosti. Naopak o 2,2 % se propadla HPH v průmyslu. Mezičtvrtletně HPH ve 4. čtvrtletí stagnovala. Ačkoli zpracovatelský průmysl zaznamenal mezičtvrtletní oživení, HPH se propadla v průmyslu jako celku. Růst byl naopak zaznamenán v činnostech v oblasti nemovitostí, v ostatních činnostech nebo v uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství.
- Vývoz zboží a služeb se loni zvýšil o 1,5 %² a dovoz o 0,7 %. Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami v běžných cenách celkově dosáhla přebytku 525,6 mld. Kč a ten se tak meziročně zvýšil o 141,2 mld. Kč, zejména vlivem zvýšení přebytku obchodu se zbožím. K tomuto zlepšení nejvíce přispěl obchod s motorovými vozidly, elektrickými zařízeními a ropou a zemním plynem. Zhoršovala se naopak bilance obchodu s koksem a rafinovanými ropnými výrobky a se základními kovy.
- Celková cenová hladina (podle deflátoru HDP) v roce 2024 vzrostla o 3,9 %. Ve 4. čtvrtletí se meziročně zvýšila o 3,7 % a mezičtvrtletně o 0,3 %. Spotřebitelské ceny byly loni vyšší o 2,4 %. Ve 4. čtvrtletí jejich meziroční přírůstek zrychlil na 2,9 % a mezičtvrtletně vzrostly o 0,1 %. Meziročně začaly růst ceny potravin a posílil růst cen bydlení a energií. Méně rostly ceny dopravy. Posílil růst nabídkových i realizovaných cen bytů. Ceny průmyslových výrobců v roce 2024 vzrostly o 0,8 %. Ceny zemědělských výrobců loni klesly o 5,9 %, ve 4. čtvrtletí ale poprvé od 1. čtvrtletí 2023 meziročně vzrostly, a to o 5,0 %.
- Základní měnověpolitické úrokové sazby v průběhu roky výrazně klesly. Spolu s nimi se snižovaly také úrokové sazby u většiny druhů klientských vkladů. Dynamika objemu poskytnutých úvěrů v závěru roku posílila. V nových hypotečních smlouvách tvořila většinu dojednávání nových podmínek existujících smluv.
- Celková zaměstnanost³ loni vzrostla o 0,3 %. Ve 4. čtvrtletí byla meziročně vyšší o 0,2 % a mezičtvrtletně se snížila o 0,1 %. Celková míra nezaměstnanosti po většinu roku 2024 kolísala pod 3 %. V roce 2024 dosáhla průměrná hrubá měsíční nominální mzda 46 165 Kč a vzrostla nominálně o 7,1 % a reálně o 4,6 %. Ve 4. čtvrtletí průměrná mzda meziročně vzrostla o 7,2 % a dosáhla 49 229 Kč. Reálně průměrná mzda posílila o 4,2 %. Mezičtvrtletní nominální navýšení průměrné mzdy činilo 1,7 %.
- Hospodaření státního rozpočtu skončilo vloni se schodkem 271,4 mld. Kč. Deficit se oproti roku 2023 snížil o 17,1 mld. Kč. Zmírnil se především růst výdajů. Postupně odeznívala potřeba mimořádných výdajů domácnostem i firmám zasaženým dopady vysoké inflace a projevoval se dříve schválený konsolidační balíček i změny rozpočtového určení daní. Na druhé straně přetrvávající slabý hospodářský růst tlumil příjmovou stranu rozpočtu.

Zdroj: ČSÚ

¹ Data o HDP, hrubé přidané hodnotě a jejich složkách jsou vyjádřena ve stálých cenách a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy.² Podle metodiky čtvrtletních národních účtů (vývoz a dovoz v ocenění FOB/FOB).³ Údaje o zaměstnanosti jsou uvedeny v pojetí národních účtů a očištěny o sezónní vlivy.

Vývoj sektoru zemědělství

Tabulka 2 – Sklizeň některých zemědělských plodin v letech 2023 a 2024

Plodina	Sklizňová plocha (ha)		Výnos (t/ha)		Sklizeň (t)	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Zrniny úhrnem	1 369 123	1 366 318	5,92	5,58	8 107 199	7 617 857
Obiloviny na zrno celkem	1 317 204	1 307 641	6,07	5,75	7 995 524	7 520 785
Základní obiloviny celkem	1 248 555	1 214 587	5,99	5,60	7 479 235	6 799 364
Pšenice celkem	817 762	776 502	6,44	5,96	5 262 361	4 625 367
Pšenice setá ozimá	778 972	747 506	6,56	6,03	5 106 909	4 507 565
Žito	24 653	24 301	5,07	4,35	124 950	105 640
Ječmen celkem	321 133	317 119	5,49	5,27	1 764 205	1 671 527
Ječmen ozimý	128 740	127 125	6,32	5,05	813 806	642 094
Ječmen jarní	192 393	189 994	4,94	5,42	950 399	1 029 434
Oves	42 997	52 618	2,76	3,81	118 593	200 638
Tritikale	42 010	44 048	4,98	4,45	209 126	196 192
Kukuřice na zrno	64 369	87 482	7,88	8,14	507 540	712 241
Luskoviny a bílkovinné plodiny na zrno celkem	51 920	58 677	2,15	1,65	111 676	97 072
Hrách polní na zrno	46 954	52 795	2,25	1,67	105 684	88 145
Lupina na zrno	1 625	1 553	1,12	1,52	1 818	2 359
Bob polní na zrno	1 890	2 135	1,51	2,12	2 862	4 523
Okopaniny celkem	80 033	88 976	–	–	4 417 444	5 250 649
Brambory celkem	20 947	22 747	27,39	28,82	573 769	655 513
Brambory rané	907	1 070	21,04	24,47	19 073	26 176
Brambory (mimo rané a sadbové)	17 428	18 908	28,65	29,81	499 311	563 671
Brambory sadbové	2 612	2 770	21,20	23,71	55 384	65 666
Řepa cukrová	58 803	65 912	65,20	69,56	3 833 868	4 584 713
Řepa krmná	226	262	42,69	38,53	9 636	10 089
Technické plodiny celkem	476 902	445 504	–	–	1 459 462	1 104 300
Olejníny celkem	470 397	438 445	3,09	2,50	1 454 354	1 097 220
Řepka celkem	379 944	343 380	3,45	2,76	1 309 496	946 891
Slunečnice na semeno	19 802	16 423	2,49	2,50	49 313	41 117
Sója	26 505	28 331	2,39	2,60	63 394	73 666
Mák	26 250	36 611	0,69	0,74	18 028	27 250
Hořčice na semeno	15 621	11 626	0,79	0,55	12 341	6 378
Len olejný	1 598	1 082	0,92	1,30	1 476	1 402
Ostatní olejníny	677	992	0,45	0,52	305	516
Konopí	149	143	0,85	0,90	128	128
Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny	6 240	6 808	0,71	0,76	4 435	5 160
Energetické plodiny jinde neuvedené	114	105	4,79	17,02	546	1 791
Pícniny na orné půdě celkem – seno	464 595	485 784	9,30	8,95	4 320 899	4 347 322
Kukuřice na zeleno	222 929	223 739	32,25	31,87	7 189 810	7 130 454
Obiloviny na zeleno (mimo kukuřici)	11 753	16 369	22,13	22,07	260 125	361 337
Jetel	53 969	55 927	6,03	6,16	352 580	344 497
Vojtěška	66 461	66 091	6,65	6,46	442 165	427 167

Plodina	Sklizňová plocha (ha)		Výnos (t/ha)		Sklizeň (t)	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Zelenina konzumní celkem	11 104	10 998	–	–	284 170	257 904
Mrkev	843	840	38,61	40,90	32 560	34 362
Ředkvičky	883	608	9,12	9,14	8 048	5 558
Řepa salátová	183	253	29,14	14,00	5 336	3 539
Cibule	1 918	2 094	30,51	23,28	58 521	48 746
Česnek	376	404	4,12	4,48	1 549	1 809
Kapusta hlávková	54	52	17,90	18,40	975	963
Zelí hlávkové	909	956	43,42	36,56	39 446	34 970
Rajčata	118	64	172,34	219,17	20 302	13 959
Hrách zahradní	1 017	986	2,58	2,65	2 627	2 615
Pór	61	41	26,15	23,82	1 602	986
Saláty	664	646	22,39	25,28	14 872	16 323
Špenát	452	600	10,61	7,88	4 797	4 728
Jahodník	399	420	4,76	2,73	1 897	1 147
Chmelnice plodící	4 860	4 845	1,44	1,34	6 997	6 494
Vinice plodné	16 280	16 030	4,73	4,32	76 976	69 279
Trvalé travní porosty – píce v seně	938 414	951 932	3,43	3,38	3 215 411	3 216 813

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: – Údaj není k dispozici.

Celková produkce jednotlivých plodin vychází z osevních ploch zjišťovaných v květnu a z vývoje vegetačních podmínek.

Sklizňová **plocha obilovin** (včetně kukuřice na zrno a ostatních obilovin) se meziročně snížila o 9,6 tis. ha, tj. o 0,7 % na 1 307,6 tis. ha. Celková sklizeň ve výši 7 520,8 tis. t byla proti roku 2023 nižší o 474,7 tis. t, tj. o 5,9 %. Nad úroveň roku 2023 je sklizeň ječmene jarního, ovsu a kukuřice na zrno. Pšenice ozimé se sklídilo 4 507,6 tis. t, což je o 599,3 tis. t méně (o 11,7 %) než v minulém roce. Žito se sklídilo 105,6 tis. t, což je o 19,3 tis. t méně (o 15,5 %) než v roce 2023. Ječmene jarního se sklídilo 1 029,4 tis. t, což je o 79,0 tis. t více (o 8,3 %), ječmene ozimého 642,1 tis. t, což je o 171,7 tis. t méně (o 21,1 %). Základních obilovin bylo sklizeno méně než v roce minulém. Pšenice bylo sklizeno 4 625,4 tis. t, tj. o 637,0 tis. t méně (o 12,1 %) než v roce minulém. Sklizeň ječmene byla 1 671,5 tis. t, tj. o 92,7 tis. t méně (o 5,3 %). Kukuřice na zrno bylo sklizeno 712,2 tis. t, což je o 204,7 tis. t více (o 40,3 %) než v roce 2023.

Hektarový **výnos obilovin** 5,75 t je ve srovnání s předchozím rokem nižší o 0,32 t (tj. o 5,2 %), z toho u pšenice ozimé byl dosažen hektarový výnos 6,03 t (6,56 t v roce 2023), pšenice jarní 3,76 t (3,86 t), žito 4,35 t (5,07 t), ječmene ozimého 5,05 t (6,32 t), ječmene jarního 5,42 t (4,94 t), ovsu 3,81 t (2,76 t), kukuřice na zrno 8,14 t (7,88 t) a tritikale 4,45 t (4,98 t).

Produkce **luskovin a bílkovinných plodin na zrno** byla nižší než v roce předešlém. Celkem bylo sklizeno 97,1 tis. t luskovin. Z toho hrachu na zrno 88,1 tis. t, což je o 17,5 tis. t (o 16,6 %) méně než v roce minulém. Celková produkce **zrnin** (obiloviny a luskoviny) 7 617,9 tis. t je proti předchozímu roku nižší o 489,3 tis. t (tj. o 6,0 %).

Celková sklizeň **brambor** po zahrnutí sklizně domácností ve výši 783,7 tis. t představuje proti roku 2023 zvýšení

o 80,7 tis. t (o 11,5 %). Hektarový výnos ve výši 27,28 t je o 1,26 t vyšší. Raných brambor bylo sklizeno 26,2 tis. t. Průměrný výnos brambor ostatních z jednoho hektaru je 29,81 t, tj. o 1,16 t více než v loňském roce. Produkce 563,7 tis. t je o 64,4 tis. t vyšší než v roce 2023. **Řepy cukrové** bylo sklizeno při výnosu 69,56 t z jednoho hektaru 4 584,7 tis. t bulev (3 833,9 tis. t v roce 2023), tzn. zvýšení o 19,6 %.

V roce 2024 došlo ke snížení osevních ploch **olejnin** celkem o 32,0 tis. ha (o 6,8 %) na výměru 438,4 tis. ha. Dosažená produkce z této plochy 1 097,2 tis. t je o 357,1 tis. t nižší než v roce minulém. Řepky bylo sklizeno 946,9 tis. t, v roce předchozím 1 309,5 tis. t, tzn. snížení o 362,6 tis. t. Výnos řepkového semene z jednoho hektaru 2,76 t je o 0,69 t nižší. Vyšší byla produkce máku, kdy se z plochy 36,6 tis. ha při průměrném hektarovém výnosu 0,74 t sklídilo 27,3 tis. t (18,0 tis. t při hektarovém výnosu 0,69 t v roce 2023) makového semene.

Pícnin na orné půdě bylo sklizeno 4 347,3 tis. t píce v seně, tj. o 26,4 tis. t více než v roce 2023. Kukuřice na zeleno bylo sklizeno 7 130,5 tis. t, tj. o 59,4 tis. t méně než v roce minulém. Sklizeň sena jetele byla 344,5 tis. t a vojtěšky 427,2 tis. t.

Produkce **zeleniny** po zahrnutí sklizně domácností byla proti předchozímu roku nižší. Ve sledovaném roce bylo sklizeno 323,3 tis. t zeleniny (344,0 tis. t v roce 2023). Produkce **ovoce** (včetně domácností) 160,2 tis. t byla proti loňskému roku nižší (278,1 tis. t v roce 2023).

Na 16,0 tis. ha **plodících vinic** se při hektarovém výnosu 4,32 t (4,73 t v roce 2023) sklídilo 69,3 tis. t hroznů, tj. o 7,7 tis. t méně než v roce 2023. Produkce **chmele** ve výši 6 494 t se proti roku 2023 snížila o 503 t (tj. o 7,2 %). Výnos chmele z jednoho hektaru 1,34 t je také nižší, a to o 0,10 t než v roce minulém.

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 3 – Některé ukazatele živočišné produkce v letech 2022 až 2024

Ukazatel	2022	2023	2024	Index 2024/2023
Stavy skotu celkem – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	1 391	1 370	1 397	102,0
z toho: do 6 měsíců (tis. ks)	192	196	198	101,0
nad 6 měsíců až do 12 měsíců (tis. ks)	215	212	223	105,2
nad 1 rok až do 2 let (tis. ks)	314	304	309	101,6
z toho: býci (vč. volů) (tis. ks)	106	93	92	98,9
jalovice celkem (tis. ks)	209	211	211	100,0
nad 2 roky (tis. ks)	669	658	668	101,5
z toho: býci (vč. volů) (tis. ks)	21	21	19	90,5
jalovice celkem (tis. ks)	69	68	69	101,5
krávy dojené (tis. ks)	357	358	360	100,6
krávy ostatní (tis. ks)	223	211	220	104,3
Průměrné stavy dojnic (tis. ks) ²⁾	357,9	361,9	362,5 ¹⁾	100,2 ¹⁾
Užitkovost dojených krav – průměr (l/ks/rok)	9 084,3	9 351,8	9 573,5 ¹⁾	102,4 ¹⁾
Produkce mléka celkem (mil. l)	3 251,4	3 383,9	3 460,4 ¹⁾	102,3 ¹⁾
Celkový prodej mléka (mil. l)	3 160,9	3 287,5	3 360,4 ¹⁾	102,2 ¹⁾
z toho: Dodávky mléka do mlékáren (mil. l)	2 665,8	2 694,7	2 758,0 ¹⁾	102,3 ¹⁾
Domácí spotřeba mléka (mil. l)	2 332,2	2 364,2	2 409,9 ¹⁾	101,9 ¹⁾
Vývoz mléka (mil. l)	1 441,8	1 552,4	1 652,7 ¹⁾	106,5 ¹⁾
Dovoz mléka (mil. l)	1 094,6	1 218,1	1 316,4 ¹⁾	108,1 ¹⁾
CZV za mléko – I. a vyšší třídy (Kč/1 000 l)	11 400,0	10 970,0	11 330,0 ¹⁾	103,3 ¹⁾
Soběstačnost ČR – mléko (%)	139,4	143,1	143,6 ¹⁾	100,3 ¹⁾
Porážky skotu celkem (tis. ks)	223	228	224	98,2
z toho: Býci (tis. ks)	90	88	81	92,0
Krávy (tis. ks)	99	105	107	101,9
Jalovice (tis. ks)	25	26	28	107,7
Telata (tis. ks)	5	5	5	100,0
Průměrná živá hmotnost poráženého skotu (kg živ. hm.)	576,8	577,5	577,0	99,9
Produkce hovězího masa celkem (tis. t živ. hm.)	170,2	170,4 ¹⁾	176,6 ¹⁾	103,6 ¹⁾
Domácí spotřeba hovězího masa (tis. t živ. hm.)	134,0	129,2 ¹⁾	139,9 ¹⁾	108,3 ¹⁾
Vývoz hovězího masa (tis. t živ. hm.)	115,5	125,9 ¹⁾	126,7 ¹⁾	100,6 ¹⁾
Dovoz hovězího masa (tis. t živ. hm.)	79,9	84,3 ¹⁾	90,2 ¹⁾	107,0 ¹⁾
Soběstačnost ČR – hovězí maso (%)	127,0	131,9 ¹⁾	126,2 ¹⁾	95,7 ¹⁾
Stavy prasat celkem – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	1 329	1 362	1 422	104,4
z toho: Prasnice celkem – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	77	79	80	101,3
Prasničky celkem – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	40	41	44	107,3
Selata – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	417	377	398	105,6
Prasata na výkrm (vč. vyřaz. kanců a prasnic) – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	500	533	561	105,3
Opraseno prasnic a prasniček (tis. ks)	214	209	208	99,5
Narozeno selat (tis. ks)	3 018	3 010	3 013	100,1
Počet odchovaných selat (tis. ks)	2 703	2 665	2 689	100,9
Počet odchovaných selat na prasnici	29,2	29,5	29,9	101,4
Produkce vepřového masa (tis. t živ. hm.)	282,1	263,0	262,9	100,0
Porážky jatečných prasat bez prasnic a kanců – (tis. ks)	2 246	2 147	2 281	106,2

Ukazatel	2022	2023	2024	Index 2024/2023
Průměr. porážková hmotnost prasat bez prasníc a kanců (kg živ. hm.)	118,3	117,9	118,5	100,5
Domácí spotřeba vepřového masa (tis. t živ. hm.)	588,4	567,6	571,2	100,6
Vývoz vepřového masa (tis. t živ. hm.)	83,2	70,2	70,9	101,0
Dovoz vepřového masa (tis. t živ. hm.)	388,3	374,8	379,0	101,1
Soběstačnost ČR – vepřové maso (%)	47,9	46,3	46,1	99,6
Stavy drůbeže celkem (bez hobby aktivit) ke konci daného roku (tis. ks)	23 764	21 957	25 875	117,8
z toho: kur domácí ke konci daného roku (tis. ks)	22 955	20 955	24 917	118,9
Nosnice ke konci daného roku (tis. ks)	4 776	4 892	5 290	108,1
Kuřata na výkrm ke konci daného roku (tis. ks)	12 451	11 538	14 396	124,8
Produkce drůbežího masa celkem (tis. t živ. hm.)	268,5	265,1	267,9	101,1
Domácí spotřeba drůbežího masa (tis. t živ. hm.)	396,3	414,4	437,5	105,6
Vývoz drůbežího masa (tis. t živ. hm.)	37,3	32,6	33,4	102,5
Dovoz drůbežího masa (tis. t živ. hm.)	164,0	180,7	202,6	112,1
Soběstačnost ČR – drůbeží maso (%)	67,7	63,9	61,2	95,8
Stavy slepic – po dopočtu domácích hospodářství (tis. ks)	8 835,1	8 466,1	8 558,7	101,1
Produkce vajec – včetně samozásobení (mil. ks)	2 224	2 158	2 212	102,5
Průměrná roční snáška vajec (ks/slepice)	307	315	314	99,7
Domácí spotřeba vajec (mil. ks)	2 516,5	2 576,6	2 636,9	102,3
Vývoz vajec (mil. ks)	385,8	386,8	506,2	130,9
Dovoz vajec (mil. ks)	678,1	805,2	931,6	115,7
Soběstačnost ČR – vejce (%)	88,4	83,8	83,9	100,1
Stavy ovcí celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	174,1	179,1	–	–
Stavy koz celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	24,6	28,7	–	–
Produkce skopového a koziho masa (t živ. hm.)	5 934	6 108	6 108	100,0
Domácí spotřeba skopového a koziho masa (t živ. hm.)	5 913	6 260	6 391	102,1
Vývoz skopového a koziho masa (t živ. hm.)	978	1 108	1 000	90,3
Dovoz skopového a koziho masa (t živ. hm.)	1 152	1 260	1 282	101,7
Soběstačnost ČR – skopové a kozí maso (%)	100,4	97,6	95,6	98,0

Zdroj: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat k 1. 4. daného roku, prasata k 31. 12. daného roku, výsledky statistického zjišťování MZe, situační a výhledové zprávy MZe, Svaz chovatelů ovcí a koz.

Pozn.: ¹⁾ Předběžný údaj. ²⁾ Vypočteno z počtu krmných dnů dojených krav.

K 31. 12. 2024 bylo v České republice (ČR) dle údajů ČSÚ chováno celkem 1 397 414 ks skotu, což je o 2,0 % (+27 821 ks) více, než bylo chováno k 31. 12. 2023. Jedná se o nejvyšší stav skotu za posledních několik let.

K 31. 12. 2024 bylo v ČR chováno celkem 579 648 ks krav. Oproti roku 2023 došlo pouze k mírnému navýšení zvířat v rámci kategorie dojených krav, a to na 362 452, tj. o 0,2 % (+607 ks). U krav chovaných v systému chovu bez tržní produkce mléka došlo k výraznému meziročnímu nárůstu, a to o 8 821 ks na 219 630 ks, tj. o 4,2 %.

U průměrné roční užitkovosti byl zaznamenán meziroční nárůst o 2,4 % (+221,6 l/ks).

Dle předběžných výsledků dosáhla v roce 2024 výroba hovězího masa 176,6 tis. t v živé hmotnosti zvířat. V porovnání s rokem 2023 došlo k meziročnímu nárůstu výroby o 3,6 %, tj. nárůst o 6,4 tis. t v živé hmotnosti.

Podle údajů ČSÚ byl k 31. 12. 2024 stav prasat ve srovnání s rokem 2023 vyšší, k nárůstu došlo i u počtu prasníc. Počet prasat činil celkem 1 421,8 tis. ks (meziroční nárůst o 4,4 %), početní stavy prasníc vzrostly o 1,4 tis. ks (+1,7 %) na 80 tis. ks.

V roce 2024 bylo do ČR dovezeno 379 tis. t živ. hm. vepřového masa, což je ve srovnání s rokem 2023 o 4,2 tis. t více. Od roku 2021 je zaznamenán pokles objemu vývozu této komodity. Export vepřového masa z ČR v roce 2024 v porovnání s rokem 2023 stagnoval.

V produkci vepřového masa je Česká republika dlouhodobě nesoběstačná. Přestože ještě v roce 2000 byla Česká republika v produkci této komodity soběstačná, za uplynulé období tento ukazatel významně poklesl. V roce 2024 byla soběstačnost ve vepřovém mase pouhých 46,1 %.

Stavy drůbeže se v roce 2024 meziročně zvýšily dle údajů ČSÚ o 17,8 %. V roce 2024 došlo meziročně k výraznému snížení stavů zejména u krůt, a to o 47,3 %. Naopak k nejvyššímu zvýšení stavů došlo u kuřat na chov (+35,1 %), kuřat na výkrm (+24,8 %) a u kachen (+21,2 %).

Z celkových početních stavů drůbeže v zemědělském sektoru, které zveřejnilo ČSÚ ke konci roku 2024, bylo v ČR chováno 5 290 tis. ks nosnic. Meziročně došlo na konci roku 2024 ke zvýšení stavů nosnic o 8,1 % (+398 tis. ks).

Poptávka po konzumních vejcích byla v tuzemsku doplněna dovozem konzumních vajec, vč. vaječných hmot. Dovoz konzumních vajec v roce 2024 činil 931,6 mil. ks. V porovnání s rokem 2023 se zvýšil o 15,7 % (+126,4 mil. ks). Vývoz konzumních vajec se v roce 2024 meziročně zvýšil o 30,9 % a dosáhl 506,2 mil. ks. Míra soběstačnosti v meziročním srovnání v roce 2024 stagnovala a dosáhla hodnoty 83,9 %.

K 31. 12. 2023 bylo v České republice chováno 179 158 ks ovcí a 28 757 ks koz. V roce 2023 došlo ke změně zdroje

zjišťování početních stavů ovcí a koz – nově jsou tato data zveřejňována z Integrovaného zemědělského registru. Do roku 2023 byly také stavy zjišťovány vždy k 1. 4. daného roku, nově se u všech hospodářských zvířat uvádějí data k 31. 12. daného roku. U ovcí a koz nejsou k dispozici data k 31. 12. minulých let. Pro rok 2024 není v době přípravy publikace znám počet ovcí a koz v České republice.

V roce 2023 (k 31. 12.) došlo ke zvýšení počtu ovcí oproti roku 2022 (k 1. 4.) o 2,8 % (+4 962 ks). Počet bahnic, jehnic a beranů není za rok 2023 znám. V porovnání s rokem 2022 (k 1. 4.) došlo ke zvýšení počtů i u koz, kde se jejich stav zvýšil o 4 150 ks (+16,9 %). Meziroční srovnání za stejné období bude známo, vzhledem ke změně zdroje a datu statistického zjišťování až v roce 2025.

Skopové maso je stále pouze doplňkovým druhem masa na tuzemském trhu. Produkce skopového a koziho masa v roce 2024 meziročně stagnovala, byla ve výši 6 108 t živ. hm. U soběstačnosti došlo k výkyvu, v roce 2024 klesla o 2 p. b. na 95,6 %.

Souhrnný zemědělský účet (SZÚ)

Semidefinitivní výsledky za rok 2023 a předběžné výsledky za rok 2024

Tabulka 4 – SZÚ – výsledky účtu výroby (v mil. Kč)

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2024/2023
		2023	2024	
1	OBILOVINY (včetně osiva)	38 787,3	35 323,4	91,1
1.1	Pšenice a špalda	24 708,8	21 422,2	86,7
1.2	Žito a sourež	621,2	511,2	82,3
1.3	Ječmen	9 309,5	7 978,8	85,7
1.4	Oves a letní obilné směsky	682,2	1 128,0	165,3
1.5	Kukuřice na zrno	2 554,6	3 472,9	135,9
1.7	Ostatní obiloviny	910,9	810,4	89,0
2	TECHNICKÉ PLODINY	23 110,1	20 992,4	90,8
2.1	Olejnata semena a olejnaté plody (včetně osiva)	16 677,2	14 099,3	84,5
2.2	Luskoviny (včetně osiva)	873,5	860,8	98,5
2.4	Cukrovka	3 581,8	4 110,7	114,8
2.5	Ostatní technické plodiny	1 977,6	1 921,5	97,2
3	PÍCNINY	13 389,6	13 980,6	104,4
4	ZELENINA A ZAHRADNICKÉ PRODUKTY	11 293,9	11 255,8	99,7
4.1	Čerstvá zelenina	6 402,1	6 093,0	95,2
4.2	Sazenice a květiny	4 891,8	5 162,8	105,5
5	BRAMBORY (včetně sadby)	4 111,0	4 756,7	115,7
6	OVOCE	1 468,1	851,4	58,0
6.1	Čerstvé ovoce	1 468,1	851,4	58,0
7	VÍNO ¹⁾	882,3	872,5	98,9
9	OSTATNÍ ROSTLINNÉ PRODUKTY	1 229,1	1 323,2	107,7
10	ROSTLINNÁ PRODUKCE (01 AŽ 09)	94 271,4	89 355,9	94,8
11	ZVÍŘATA	27 747,6	27 585,3	99,4
11.1	Skot	8 757,6	9 313,8	106,4

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2024/2023
		2023	2024	
11.2	Prasata	10 290,0	9 890,9	96,1
11.4	Ovce a kozy	354,7	346,7	97,7
11.5	Drůbež	8 323,7	8 012,1	96,3
12	ŽIVOČIŠNÉ PRODUKTY	42 439,3	42 918,4	101,1
12.1.	Mléko	37 937,9	38 856,5	102,4
12.2.	Vejce	4 432,9	3 979,1	89,8
13	ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE (11 + 12)	70 187,0	70 503,7	100,5
15	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH SLUŽEB	6 090,9	6 090,9	100,0
17	NEZEMĚDĚLSKÉ VEDLEJŠÍ ČINNOSTI (NEODDĚLITELNÉ)	6 241,4	6 150,2	98,5
17.1.	Zpracování zemědělských produktů	2 445,1	2 353,9	96,3
17.2.	Ostatní neoddělitelné vedlejší činnosti (výrobky a služby)	3 796,3	3 796,3	100,0
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (10 + 13 + 15 + 17)	176 790,6	172 100,7	97,3
19	MEZISPOTŘEBA CELKEM	121 107,0	117 426,1	97,0
19.1	Osivo a sadba	5 956,7	5 404,7	90,7
19.2	Energie; maziva	19 616,8	19 911,7	101,5
19.3	Hnojiva a prostředky zlepšující půdu	10 727,2	9 538,4	88,9
19.4	Prostředky na ochranu rostlin a pesticidy	7 595,9	7 368,5	97,0
19.5	Veterinární náklady	4 997,8	5 482,7	109,7
19.6	Krmiva	39 787,9	37 211,3	93,5
19.7	Údržba strojů a zařízení	6 963,8	6 963,8	100,0
19.8	Údržba budov	5 572,0	5 572,0	100,0
19.9	Zemědělské služby	6 090,9	6 090,9	100,0
19.10	Finanční zprostředkovatelské služby nepřímo měřené (FISIM)	1 877,0	1 961,0	104,5
19.11	Ostatní výrobky a služby	11 921,0	11 921,0	100,0
20	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (18 – 19)	55 683,6	54 674,6	98,2
21	SPOTŘEBA FIXNÍHO KAPITÁLU	24 815,3	24 815,3	100,0
22	ČISTÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (20 – 21)	30 868,4	29 859,4	96,7

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: ¹⁾ Vinné hrozny určené k výrobě vína.

Tabulka 5 – SZÚ – výsledky účtu tvorby důchodu (v mil. Kč)

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2024/2023
		2023	2024	
23	NÁHRADY ZAMĚSTNANCŮM	38 228,6	38 977,9	102,0
24	OSTATNÍ DANĚ Z VÝROBY	999,1	1 634,1	163,6
25	OSTATNÍ DOTACE NA VÝROBU	30 403,4	35 113,6	115,5
26	DŮCHOD Z FAKTORŮ (22 – 24 + 25)	60 272,7	63 338,9	105,1
27	ČISTÝ PROVOZNÍ PŘEBYTEK / SMÍŠENÝ DŮCHOD (22 – 23 – 24 + 25)	22 044,1	24 361,0	110,5

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 6 – SZÚ – výsledky účtu podnikatelského důchodu (v mil. Kč)

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2024/2023
		2023	2024	
28	PŘEDEPSANÉ PACHTOVNÉ A OSTATNÍ NÁJEMNÉ Z NEMOVITOSTÍ	10 042,8	10 042,8	100,0
29	NÁKLADOVÉ ÚROKY	2 119,7	2 009,7	94,8
30	VÝNOSOVÉ ÚROKY	1 040,7	1 014,7	97,5
31	PODNIKATELSKÝ DŮCHOD (27 – 28 – 29 + 30)	10 922,2	13 323,2	122,0

Zdroj: ČSÚ

Komentář k předběžným výsledkům SZÚ 2024

Odhadovaný ekonomický výsledek českého zemědělství za rok 2024 dosáhl 13 323,2 mil. Kč, meziročně vzrostl o 22,0 %. Jedná se o druhou nejnižší hodnotu podnikatelského důchodu od roku 2011.

Produkce zemědělského odvětví v základních běžných cenách dosáhla dle předběžných výsledků roku 2024 hodnoty 172 100,7 mil. Kč, z toho rostlinná produkce činila 89 355,9 mil. Kč, živočišná produkce 70 503,7 mil. Kč, produkce zemědělských služeb 6 090,9 mil. Kč a neoddělitelné nezemědělské vedlejší činnosti 6 150,2 mil. Kč.

Hodnota rostlinné produkce se meziročně snížila o 5,2 %. K meziročnímu poklesu hodnoty produkce došlo u obilovin (-8,9 %), technických plodin (-9,2 %), zeleniny (-4,8 %), ovoce (-42,0 %) a vína (-1,1 %), meziroční nárůst hodnoty produkce zaznamenaly krmné plodiny (+4,4 %) a brambory (+15,7 %).

Pokles hodnoty rostlinné produkce byl způsoben především nižší úrodou. Oproti předchozímu roku došlo k poklesu sklizní většiny rostlinných komodit: žito (-15,5 %), ječmene (-5,3 %), řepky (-27,7 %), slunečnice (-6,6 %), luskovin (-13,1 %) a chmele (-7,2 %). Meziročně nižší byla též úroda ovoce (-58,1 %) a zeleniny (-9,3 %), jejich cena se naopak oproti minulému roku zvýšila (ovoce +38,2 %, zelenina +4,8 %).

Hodnota živočišné produkce zaznamenala proti roku 2023 mírné zvýšení o 0,5 %. Hodnota produkce se meziročně zvýšila u skotu o 6,4 %, naopak poklesla u prasat o 3,9 % a u drůbeže o 3,7 %. U produkce živočišných výrobků došlo ke zvýšení o 1,1 %, zvýšila se produkce mléka (+2,4 %), ale poklesla hodnota produkce vajec (-10,2 %).

Nárůst byl způsoben vyšší výrobou většiny živočišných komodit: skotu (+3,7 %), drůbeže (+3,1 %), mléka (+2,3 %) a vajec (+3,5 %). Produkce prasat zaznamenala meziročně mírný pokles o 0,1 %. Cena skotu se meziročně zvýšila o 1,5 % a cena mléka o 0,2 %. Pokles ceny naopak zaznamenala prasata (-3,8 %), drůbež (-6,6 %) a vejce (-13,2 %).

V produkci zemědělského odvětví v základních běžných cenách v roce 2024 převažoval podíl rostlinné produkce (51,9 %) nad produkcí živočišnou (41,0 %). Zemědělská práce prováděná dodavatelsky, tj. produkce zemědělských služeb, tvořila 3,5 % a nezemědělské vedlejší činnosti účetně neoddělitelné, do kterých je zahrnuta i produkce energie z obnovitelných zdrojů, se na produkci podílely 3,6 %.

Na hodnotě rostlinné produkce byly největší měrou zastoupeny obiloviny (39,5 %), technické plodiny (23,5 %) a píce (15,6 %); v produkci živočišné převládala produkce mléka (55,1 %), chov jatečných prasat (14,0 %), chov jatečného skotu (13,2 %) a chov drůbeže (11,4 %).

Součástí hodnoty produkce jsou dotace na chmel, brambory, skot, ovce a kozy a mléko. Celkový objem dotací na výrobky

se meziročně zvýšil o 8,0 %. Nejvíce vzrostly dotace na skot (+24,8 %).

Hodnota mezispotřeby meziročně poklesla o 3,0 % na hodnotu 117 426,1 mil. Kč. Její podíl na produkci zemědělského odvětví (bez dotací na výrobky) představoval 69,0 %. Meziispotřebu z největší části tvořila krmiva (31,7 %) a spotřeba energií a maziv (17,0 %). Hrubá přidaná hodnota dosáhla hodnoty 54 674,6 mil. Kč, což představuje meziroční snížení o 1,8 %.

Ve stálých cenách roku 2000 dosáhla produkce zemědělského odvětví v roce 2024 hodnoty 109 530,0 mil. Kč, proti předchozímu roku poklesla o 2,6 %. V rostlinné produkci došlo v meziročním porovnání k poklesu o 6,8 % na 54 263,8 mil. Kč. Hodnota produkce živočišné se zvýšila o 2,2 % na částku 49 300,6 mil. Kč. Hodnota produkce ve stálých cenách je přímo ovlivněna objemem výroby.

Odhadovaný objem ostatních dotací na výrobu pro rok 2024 dosáhl výše 35 113,6 mil. Kč, meziroční nárůst činil 15,5 %.

Oproti roku 2023 byly vyšší náhrady zaměstnancům (+2,0 %), přičemž odhadovaný počet pracovníků přepočtený na plný pracovní úvazek meziročně poklesl o 1,6 %.

Vývoj na vnitřním agrárním trhu

Vývoj cen zemědělských výrobců

Ceny zemědělských výrobců byly v průměru za celý rok 2024 v porovnání s rokem 2023 nižší o 5,9 % (v roce 2023 v porovnání s předchozím rokem byly nižší o 6,0 %). Ceny v rostlinné výrobě se snížily o 9,1 % a v živočišné výrobě o 1,5 %.

Snížení cen rostlinných výrobků v průběhu roku 2024 ovlivnil především meziroční pokles cen obilovin o 18,6 % (pšenice potravinářská o 18,1 %, pšenice krmná o 20,3 %, žito potravinářské o 19,2 %) a olejnin o 4,1 % (semeno řepky olejné o 5,8 %). Ke snížení cen došlo i u brambor, a to o 5,8 %. Ceny čerstvé zeleniny vykazovaly snížení o 1,9 %, ceny ovoce byly naopak vyšší o 28,7 %.

V živočišné výrobě, ve srovnání s předchozím rokem, klesly ceny prasat jatečných v živém o 3,7 % a ceny drůbeže o 6,3 %. Ceny všech druhů jatečného skotu vzrostly o 6,6 %. Ke zvýšení cen došlo rovněž u mléka (o 0,2 %), naopak u vajec se ceny snížily (o 13,2 %).

Při porovnání cen k průměrným cenám roku 2020, došlo v roce 2024 k vzestupu cen zemědělských výrobců o 25,5 %. Z toho v rostlinné výrobě se ceny zvýšily o 20,8 % a v živočišné o 31,9 %.

Jak již bylo uvedeno výše, v rostlinné výrobě došlo v roce 2024 k meziročnímu snížení cen obilovin. Především se jednalo o ceny pšenice potravinářské o 1 053 Kč/t a pšenice krmné o 1 083 Kč/t. Průměrné ceny semene řepky olejné se v porovnání s rokem 2023 snížily o 687 Kč/t, ceny pozdních konzumních brambor se snížily o 640 Kč/t.

V živočišné výrobě bylo vykázáno zvýšení cen u býků jatečných v živém o 4 585 Kč/t, u jalovic jatečných v živém o 2 325 Kč/t a u telat jatečných v živém o 4 230 Kč/t. Snížení

cen bylo naopak vykázáno u prasat jatečných v živém o 1 531 Kč/t a u kuřat jatečných třídy I. o 1 770 Kč/t. Ceny mléka tř. j. Q se proti roku 2023 zvýšily o 21 Kč/tis. l.

Tabulka 7 – Ceny zemědělských výrobců vybraných zemědělských komodit – indexy 2024/2023 (v %) ¹⁾

Název	2023	2024				
	průměr od počátku roku	Průměr				
		od počátku roku	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	3. čtvrtletí	4. čtvrtletí
ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA VČETNĚ RYB	94,0	94,1	82,8	89,6	98,6	105,0
ROSTLINNÁ VÝROBA	86,3	90,9	78,6	84,3	95,5	102,3
Obiloviny	79,6	81,4	65,9	76,2	91,1	99,8
Pšenice potravinářská	76,6	81,9	66,4	77,6	91,2	99,5
Pšenice krmná	75,3	79,7	61,5	72,8	92,0	103,7
Žito potravinářské	85,0	80,8	65,0	82,9	84,8	98,0
Ječmen sladovnický	97,6	85,9	81,6	83,1	91,6	88,8
Oves krmný	98,3	93,3	83,5	92,6	99,6	99,6
Kukuřice krmná (na zrno)	86,4	77,5	60,0	69,8	87,5	102,2
Olejniny	71,2	95,9	76,0	92,1	105,2	116,4
Semeno řepky olejné	69,5	94,2	72,7	87,9	105,3	120,2
Luskoviny	88,2	93,6	79,9	85,3	104,1	114,8
Hrách krmný	88,2	93,6	79,9	85,3	104,1	114,8
Cukrová řepa	112,9	105,2	114,3	²⁾	²⁾	103,8
Cukrovka technická	112,9	105,2	114,3	²⁾	²⁾	103,8
Ostatní průmyslové plodiny	104,1	100,6	²⁾	²⁾	99,1	101,5
Chmel sušený	104,1	100,6	²⁾	²⁾	99,1	101,5
Čerstvá zelenina	119,0	98,1	108,4	93,1	94,2	99,4
Ostatní čerstvá zelenina	125,0	94,7	108,4	93,1	85,9	98,1
Zelí bílé hlávkové	85,8	101,9	109,5	²⁾	93,2	111,9
Mrkev bez natě	127,6	88,7	92,1	²⁾	80,2	99,4
Cibule kuchyňská	155,8	85,2	120,2	87,3	67,9	83,2
Brambory (včetně sadby)	139,4	94,2	126,2	99,4	78,7	89,2
Brambory pozdní konzumní	143,3	92,9	132,1	94,9	80,5	87,0
Brambory průmyslové	137,8	87,4	114,5	²⁾	69,2	93,1
Ovoce	110,4	128,7	150,7	113,0	132,4	131,4
Konzumní jablka	112,8	118,4	127,9	133,7	113,8	113,5
Třešně	136,4	150,8	²⁾	²⁾	150,8	²⁾
Čerstvé vinné hrozny	86,0	108,3	²⁾	²⁾	110,7	107,4
ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA	107,0	98,5	87,9	95,6	102,6	110,1
Hospodářská zvířata	112,6	98,6	98,1	98,5	96,6	101,2
Býci jateční v živém	102,7	108,0	102,1	107,7	110,4	111,7
Jalovice jatečné v živém	103,6	105,0	101,1	101,4	105,9	111,8
Krávy jatečné v živém	101,1	105,3	94,6	104,0	106,6	116,5
Telata jatečná v živém	109,5	107,9	101,5	104,2	108,8	116,9
Prasata jatečná v živém	124,9	96,3	103,0	98,6	91,0	93,2
Kuřata jatečná v živém, I. třída jakosti	109,5	94,1	92,3	92,3	93,2	98,8

Název	2023	2024				
	průměr od počátku roku	Průměr				
		od počátku roku	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	3. čtvrtletí	4. čtvrtletí
Krůty brojlerové v živém	103,1	90,1	79,3	86,3	89,7	107,6
Živočišné výrobky	103,3	98,5	81,8	93,5	107,5	116,9
Mléko kravské, třída jakosti Q.	100,5	100,2	82,8	95,3	110,5	117,8
Vejce slepičí konzumní tříděná	128,6	86,8	74,9	81,5	85,9	110,3
Ryby	112,8	101,5	104,4	102,6	100,7	98,5
Kapr tř. I. v živém	113,3	100,8	104,2	102,1	99,9	97,3
Pstruh v živém	107,2	111,5	107,8	109,6	112,2	116,4

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: ¹⁾ Stejně období předchozího roku = 100. ²⁾ Údaje nejsou k dispozici.**Vývoj cen vstupů do zemědělství**

Index cen dodávek výrobků a služeb do zemědělství (index cen vstupů do zemědělství) se v roce

2024 meziročně zvýšil o 28,5 %. Ceny výrobků a služeb běžně spotřebovávaných v zemědělství se zvýšily o 29,3 %, ceny výrobků a služeb přispívajících do zemědělských investic stouply o 25,9 %.

Tabulka 8 – Index cen výrobků a služeb vstupujících do zemědělství (v %) ¹⁾

Název	Rok 2024				
	čtvrtletí				Průměr od počátku
	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	3. čtvrtletí	4. čtvrtletí	
Vstupy do zemědělství celkem	129,0	128,3	128,1	128,5	128,5
Celkem výrobky a služby běžně spotř. v zeměd.	130,3	129,5	128,4	128,8	129,3
Osiva a sadba	117,7	121,6	115,9	116,4	117,9
Pšenice ozimá	120,3	121,6	120,7	119,7	120,6
Ječmen jarní	121,3	124,5	117,6	121,0	121,1
Kukuřice	115,8	120,2	110,5	111,8	114,6
Pozdní konzumní brambory	100,2	112,9	112,9	112,9	109,7
Řepka ozimá	122,2	135,2	112,7	108,0	119,5
Energie a maziva	150,8	149,2	143,9	142,2	146,5
Elektřina	192,6	185,2	183,1	187,5	187,1
Topná paliva	147,3	146,5	146,9	147,3	147,0
Motorová paliva	134,6	135,0	128,1	123,9	130,4
Hnojiva a půdní zlepšovací prostředky	155,3	154,1	156,7	155,0	155,3
Jednoduchá hnojiva	151,1	149,3	150,4	143,9	148,7
Směsi hnojiv	162,6	162,0	166,4	171,5	165,6
Ostatní hnojiva a půdní zlepšovací prostředky	145,1	144,2	151,0	147,5	147,0
Prostředky na ochranu rostlin	119,9	117,3	117,0	116,4	117,7
Fungicidy	118,3	114,3	113,8	113,3	114,9
Insekticidy	115,4	109,0	110,8	112,3	111,9
Herbicidy	118,7	118,5	115,5	114,0	116,7
Ostatní přípravky na ochranu rostlin	137,1	132,9	145,0	145,0	140,0
Veterinární služby	113,1	113,1	113,3	114,3	113,5

Název	Rok 2024				
	čtvrtletí				Průměr od počátku
	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	3. čtvrtletí	4. čtvrtletí	
Krmiva	119,3	116,6	116,8	120,0	118,2
Jednoduchá krmiva	128,3	118,7	121,9	130,2	124,8
Krmné směsi	117,5	116,2	115,8	118,0	116,9
Údržba materiálů	130,2	131,8	131,8	131,9	131,4
Údržba budov	127,4	128,0	129,1	129,8	128,6
Ostatní zboží a služby	121,0	121,5	121,6	121,5	121,4
Výrobky a služby přispívající do zem. investic	125,0	124,1	126,9	127,5	125,9
Stroje a dopravní zařízení pro zemědělství	124,8	123,7	126,7	127,4	125,7
Stroje a ostatní zařízení	123,5	122,8	123,9	123,8	123,5
Dopravní zařízení	129,0	126,7	136,1	139,2	132,8
Budovy	126,9	127,6	128,7	129,4	128,2
Ostatní výrobky a služby přispívající do zem. investic	120,9	121,5	121,3	121,6	121,3

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: ¹⁾ Bazický index (průměr roku 2020 = 100).

Agrární zahraniční obchod

V meziročním srovnání roku 2024 a 2023 vzrostl obrat agrárního zahraničního obchodu ČR (AZO) o 11 %. Rostl jak agrární vývoz, tak agrární dovoz, přičemž vývoz posílil o 10,6 % a hodnota dovozu vzrostla o 11,3 %. Trvale záporné saldo agrárního zahraničního obchodu ČR se prohloubilo o 17,4 % (z 38,8 mld. Kč na 45,6 mld. Kč). Stupeň krytí dovozu vývozem se ve sledovaném období meziročně snížil o 0,6 % na 88,1 %.

Záporná bilance AZO ČR se zeměmi EU-27 se v roce 2024 meziročně prohloubila ze 7,5 mld. Kč na 8,1 mld. Kč (tj. o 0,6 mld. Kč). Také bilance se třetími zeměmi se meziročně prohloubila z 30,1 mld. Kč na 35,4 mld. Kč (tj. o 5,3 mld. Kč). Tento vývoj byl v obou případech výrazně ovlivněn obchodem s tabákovými výrobky a náhražkami a vyšším dovozem drůbežního masa.

Nejvýznamnější meziroční zlepšení bilance v celkovém AZO ČR vykázaly v roce 2024 cigarety, přípravky k výživě zvířat, pivo

a řepková semena, zhoršení naopak nastalo u tabákových výrobků a náhražek, výrobků obsahujících tabák určených ke vdechování bez spalování, drůbežního masa a kakaového másla a oleje, s tím, že zhoršení salda těchto položek (s výjimkou prvně uvedené) jde na vrub zejména nárůstu dovozů ze zemí EU.

V téměř všech zemích, kde působí agrární diplomaté ČR⁴, došlo v roce 2024 k meziročnímu zvýšení agrárního exportu ČR. Nejvíce vzrostl export do Číny (o 115,4 %, nárůst exportu peří používaného k vycpávání a chmele, dále do Spojených arabských emirátů (o 34,1 %, zvýšení vývozu sýrů), do Spojených států (o 26,1 %, zejména nárůst exportu potravinových přípravků a pektinů), do Srbska (o 24,3 %, nárůst exportu přípravků k výživě zvířat a vajec), na Ukrajinu (o 17,9 %, zejména zvýšení vývozu přípravků k výživě zvířat a vajec) a do Kanady 17,6 % (nárůst exportu piva a cukroviněk bez kaka). Naopak byl v roce 2024 zaznamenán pokles hodnoty exportu do Japonska (o 6,7 %, zejména snížení exportu přípravků k výživě zvířat).

Tabulka 9 – Vývoj AZO ČR v letech 2019 až 2024 (v mld. Kč)

Ukazatel	Obrat AZO	Agrární vývoz	Agrární dovoz	Saldo AZO	Stupeň krytí dovozu vývozem (%)	Podíl salda na vývozu (%)	Podíl obrátu AZO na obratu celk. ZO (%)	Podíl agrár. vývozu na celk. vývozu (%)	Podíl agrár. dovozu na celk. dovozu (%)
2019	443,5	198,0	245,5	-47,5	80,7	24,0	5,1	4,3	6,0
2020	465,4	214,5	250,9	-36,4	85,5	17,0	5,5	4,8	6,3
2021	497,1	226,8	270,3	-43,6	83,9	19,2	5,2	4,6	5,9
2022	596,5	274,7	321,7	-47,0	85,4	17,1	5,3	4,9	5,8
2023	651,1	306,1	345,0	-38,8	88,7	12,7	6,0	5,4	6,7
2024	722,5	338,4	384,0	-45,6	88,1	13,5	6,3	5,5	7,1

Zdroj: ČSÚ – Databáze pohybu zboží přes hranice, únor 2025

Pozn.: Agrární zboží je vymezené kapitolami 01 až 24 celního sazebníku; Výpočty jsou provedeny z nezaokrouhlených dat.

⁴ Čína, Japonsko, Kanada, Spojené arabské emiráty, Srbsko, Ukrajina a USA.

Teritoriální pohled

Agrární zboží směřovalo v roce 2024 opět zejména do Německa (26,5 %) a na Slovensko (19,3 %). V roce 2024 podíl do obou zemí zaznamenal snížení, a to do Německa o 1,1 p. b. a na Slovensko o 0,1 p. b. Třetí nejvýznamnější vývozní destinací zůstalo Polsko (8,6 %). Dále následovaly Rakousko (5,3 %), Itálie (5,0 %) a Maďarsko (4,2 %). Hlavními odběrateli byly v rámci třetích zemí Spojené království (2,4 %), Rusko (0,9 %), Ukrajina (0,8 %), Švýcarsko (0,6 %), Spojené státy a Čína (shodně 0,5 %), Japonsko (0,4 %) a Turecko, Srbsko a Izrael (shodně 0,3 %).

Český agrární dovoz pocházel v roce 2024 zejména z Německa a Polska, jejich podíly činily 19,4 % a 15,9 %. V meziročním porovnání v roce 2024 poklesl podíl Německa o 0,2 p. b a podíl Polska stagnoval. Dalšími významnými dovozci byly Nizozemsko (7,1 %), Španělsko (6,4 %), Slovensko (6,3 %) a Itálie (5,8 %). Z třetích zemí byly hlavními dodavateli Ukrajina (2,4 %), Čína (2,0 %), Norsko (1,3 %), Spojené státy a Spojené království (shodně 1,1 %), Turecko (1,0 %) a Švýcarsko, Brazílie a Vietnam (shodně 0,7 %).

K nejvýraznějšímu meziročnímu zlepšení bilance českého AZO v teritoriálním pohledu došlo v obchodě se Slovenskem (o 4,3 mld. Kč, zejména nárůstem vývozu cigaret a čokolády a ostatních kakaových přípravků), Lotyšskem (o 1,5 mld. Kč, změna záporné bilance na kladnou), Itálií (o 1,4 mld. Kč, snížení záporné bilance) a Spojeným královstvím (o 1,2 mld. Kč). Zhoršení bilance zaznamenal obchod zejména s Polskem (o 4,3 mld. Kč, především navýšením dovozu drůbežího masa), Ukrajinou (o 2,1 mld. Kč), Španělskem (o 1,9 mld. Kč), Egyptem (o 1,8 mld. Kč), Německem (o 1,7 mld. Kč) a Nizozemskem (o 1,2 mld. Kč).

Komoditní pohled

Nejvíce vyváženými českými agrárními položkami⁵ byly v roce 2024 cigarety, přípravky k výživě zvířat, pekařské zboží, potravinové přípravky, pšenice a nezahuštěné mléko a smetana. Hlavními dováženými agrárními produkty do ČR byly vepřové maso, přípravky k výživě zvířat, pekařské zboží, potravinové přípravky, čokoláda a ostatní kakaové přípravky a sýry a tvaroh. Detailnější údaje o nejvíce vyvážených a dovážených agrárních položkách ve sledovaném období uvádí tabulka.

Tabulka 10 – Přehled 10 nejvíce z ČR vyvážených a do ČR dovážených položek v roce 2024

Položka	Hodnota vývozu (mld. Kč)	Podíl na agrár. vývozu (%)	Změna proti roku 2023 (%)	Položka	Hodnota dovozu (mld. Kč)	Podíl na agrár. dovozu (%)	Změna proti roku 2023 (%)
Cigarety	34,3	10,7	17,0	Vepřové maso	22,5	6,2	1,0
Přípravky k výživě zvířat	32,8	10,2	28,2	Přípravky k výživě zvířat	19,6	5,4	18,6
Pekařské zboží, pečivo, oplatky apod.	18,9	5,9	13,6	Pekařské zboží, pečivo, oplatky apod.	17,6	4,8	11,3
Potravinové přípravky	17,8	5,5	6,3	Potravinové přípravky	15,6	4,3	11,2
Pšenice	15,7	4,9	-0,1	Čokoláda a ostatní kakaové přípravky	15,1	4,2	23,4
Mléko, smetana nezahuštěná neslazená	13,4	4,2	4,3	Sýry a tvaroh	14,5	4,0	13,6
Sýry a tvaroh	11,9	3,7	20,0	Výrobky obsahující tabák a nikotin (k vdechování bez spalování)	10,8	3,0	22,2
Pivo ze sladu	10,7	3,3	28,9	Drůbeží maso	9,9	2,7	20,8
Čokoláda a ostatní kakaové přípravky	10,5	3,3	25,6	Káva	8,4	2,3	5,0
Nealkoholické nápoje	8,4	2,6	11,5	Nealkoholické nápoje	7,1	2,0	8,4

Zdroj: ČSÚ – Databáze pohybu zboží přes hranice, únor 2025

Pozn.: Agrární zboží je vymezené kapitolami 01 až 24 celního sazebníku; hodnoty řazené na základě HS 4. Výpočty jsou provedeny z nezaokrouhlených dat.

Údaje o zahraničním obchodu za rok 2024 zveřejnil Český statistický úřad 6. února 2025. Tato data jsou předběžná, data za rok 2023 jsou již definitivní.

⁵ Řazeno dle hodnoty vývozu ve finančním vyjádření, a to na základě 4-místných, ale i podrobnějších kódů celní nomenklatury.

Podpůrná a dotační politika Ministerstva zemědělství

Dotační programy byly v roce 2024 prováděny a administrovány na základě následujících „Zásad“ vydaných Ministerstvem zemědělství:

- Zásady, kterými se na základě § 1, § 2 a 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, stanovují podmínky pro poskytování dotací na udržování a využívání genetických zdrojů pro výživu a zemědělství pro rok 2024; Č. j.: MZE-16792/2024-13113;
- Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací v programu 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků pro rok 2023; Č.j.: MZE-56941/2022-13111;

- Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací v programu 129 670 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků II pro rok 2024; Č. j.: MZE-62841/2023-13111;
- Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací z programu 129 720 Centra odborné přípravy 2024–2028; Č. j.: MZE-64972/2023-13133.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky svým usnesením č. 837 ze dne 29. listopadu 2023 schválila zemědělské dotační programy pro rok 2024 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo financí schválilo dne 18. 8. 2021 aktualizaci dokumentace programu 129 660 s platností do 31. 12. 2024 (č. j. MZE-43579/2021-18131).

Tabulka 11 – Přehled finančních prostředků na rok 2024 – schválený rozpočet

Ukazatel	tis. Kč	Index 2024/2023
Podpůrný program 6. Genetické zdroje	85 000	0,98
Podpůrný program 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků	0	0
Podpůrný program 129 670 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků I	50 000	–
Podpůrný program 129 720 Centra odborné přípravy 2024–2028	70 000	–
Celkem	205 000	1,36

Zdroj: MZe

Tabulka 12 – Přehled čerpání finančních prostředků na rok 2024 – prostředky k čerpání (v tis. Kč)

Ukazatel	Schválený rozpočet	Limit k čerpání ¹⁾	Index limitu 2024/2023
Podpůrný program 6. Genetické zdroje	85 000	87 000	1,01
Podpůrný program 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků	0	35 661	0,47
Podpůrný program 129 670 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků I	50 000	50 000	–
Podpůrný program 129 720 Centra odborné přípravy 2024–2028	70 000	70 000	–
Celkem	205 000	242 661	1,02

Zdroj: MZe

Pozn.: ¹⁾ Limit k čerpání (schválený rozpočet + použití nároků z nespotebovaných výdajů).

Tabulka 13 – Přehled čerpání finančních prostředků na rok 2024 – prostředky k čerpání (v tis. Kč)

Ukazatel	Schválený rozpočet	Limit k čerpání ¹⁾	Čerpání limitu	% čerpání na limit
Podpůrný program 6. Genetické zdroje	85 000	87 000	87 000	100,00
Podpůrný program 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků	0	35 661	33 878	95,0
Podpůrný program 129 670 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků I	50 000	50 000	3 572	7,14
Podpůrný program 129 720 Centra odborné přípravy 2024–2028	70 000	70 000	60 561	86,52
Celkem	205 000	242 661	185 011	76,24

Zdroj: MZe

Pozn.: ¹⁾ Limit k čerpání (schválený rozpočet + použití nároků z nespotebovaných výdajů).

Ministerstvo financí schválilo dne 23. 11. 2023 dokumentaci programu 129 670 s platností do 31. 12. 2029 (č. j. MZE-63503/2023-13111).

Ministerstvo financí schválilo dne 21. 12. 2023 dokumentaci programu 129 720 s platností do 31. 12. 2028 (č. j. MZE-71765/2023-13133).

Dotační program 6. Podpora genetických zdrojů

Cílem dotace byla ochrana genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Tento program zahrnoval čtyři samostatné podprogramy: Podpora genetických zdrojů zvířat, Podpora genetických zdrojů rostlin, Podpora genetických zdrojů mikroorganismů a drobných živočichů hospodářského významu a Podpora na koordinaci Národního programu. Těmito národními programy plní MZe závazky vyplývající z mezinárodní Úmluvy o biologické rozmanitosti, která se stala součástí legislativy ČR jako sdělení MZV č. 134/1999 Sb. a Mezinárodní smlouvy o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství uzavřené mezi ČR ve FAO a Globálního akčního plánu FAO pro živočišné genetické zdroje. Zahrnuje veškeré subjekty zabývající se ochranou genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Příjemci podpory byly fyzické osoby, právnické osoby, univerzity, soukromé a veřejné výzkumné instituce. Schváleno bylo celkem 52 žádostí. V rámci programu bylo celkem vyplaceno 87 mil. Kč.

Dotační program 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků

V rámci tohoto dotačního programu nebyla v roce 2024 vyhlášena žádná výzva. Poslední výzva k podprogramu 129 662 byla vyhlášena v roce 2023. Protože se jedná o tzv. „dvouletou výzvu“, v roce 2024 probíhalo proplácení těchto žádostí.

Podprogram slouží na podporu údržby a obnovu stávajících památných staveb a objektů kulturně-historických hodnot v extravilánu i intravilánu obcí do 2 000 obyvatel nebo v obci od 2 001 do 5 000 obyvatel, přičemž předmět dotace se nachází v místní části obce do 500 obyvatel; předmět dotace musí být zpřístupněný veřejnosti a nesmí sloužit k podnikatelské činnosti. Jednalo se o objekty typu kaplička, křížová cesta, zvonička, boží muka, smírčí a jiné kříže, exteriérové sochy a sousoší, hřbitovy a hřbitovní zdi.

V roce 2024 bylo proplaceno 263 projektů v celkové částce 33 878 tis. Kč.

Dotační program 129 670 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků II

Dotační program 129 670 navazuje na ukončený program 129 660. Program je vyhlášen jako „dvouletá výzva“. Výzva byla vyhlášena jen v rámci 1 podprogramu, a to 129 672 Údržba a obnova stávajících kulturních prvků venkovské krajiny I.

Podprogram slouží na podporu údržby a obnovu stávajících památných staveb a objektů kulturně-historických hodnot v extravilánu i intravilánu obcí do 2 000 obyvatel nebo v obci od 2 001 do 5 000 obyvatel, přičemž předmět dotace se nachází v místní části obce do 500 obyvatel; předmět dotace musí být

zpřístupněný veřejnosti a nesmí sloužit k podnikatelské činnosti. Jednalo se o objekty typu kaplička, křížová cesta, zvonička, boží muka, smírčí a jiné kříže, exteriérové sochy a sousoší, hřbitovy a hřbitovní zdi.

V roce 2024 bylo v programu 129 670 schváleno 311 žádostí o dotaci za celkem 49 900 tis. Kč, z toho bylo proplaceno 29 projektů v celkové částce 3 572 tis. Kč (ostatní projekty budou realizovány a proplaceny až v roce 2025).

Dotační program 129 720 Centra odborné přípravy

Účelem dotačního programu je zvýšení kvality odborného vzdělávání žáků a studentů středních a vyšších odborných škol, které jsou Centry odborné přípravy (dále jen „COP“), pořízením učebních pomůcek s cílem naučit žáky a studenty pracovat především s nejnovějšími mechanizačními prostředky, prvky digitalizace, automatizace a robotizace v oblasti zemědělství a lesnictví, potravinářství a veterinářství. V oblasti zemědělství by mělo být snahou COP naučit žáky a studenty pracovat, mimo jiné, s technologiemi precizního zemědělství. V roce 2024 bylo schváleno všech 49 přijatých žádostí a všechny žádosti byly proplaceny v celkové výši 60 561 388 Kč.

Státní zemědělský intervenční fond

Základní informace o SZIF

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF/Fond) byl zřízen zákonem č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je právnickou osobou se sídlem v Praze a náleží do působnosti Ministerstva zemědělství.

SZIF je tvořen centrálním pracovištěm (CP SZIF) a 7 regionálními odbory (RO SZIF) – Praha, České Budějovice, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Brno, Olomouc a Opava. Statutárním orgánem SZIF je generální ředitel. Činnost a hospodaření kontroluje Dozorčí rada.

V roce 2004 byla SZIF udělena akreditace jako platební agentura pro provádění opatření Společné zemědělské politiky (SZP), financovaných ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF). Dne 10. října 2007 udělilo Ministerstvo financí SZIF akreditaci jako platební agentura pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV). V souvislosti s novým programovým obdobím SZP 2014–2020 dne 9. září 2015 udělilo Ministerstvo financí dočasnou akreditaci SZIF a následně dne 21. července 2016 rozhodlo Ministerstvo financí o udělení akreditace Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu jako platební agentura pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných z EZZF a EZFRV podle čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění a čl. 1 prováděcího nařízení Komise (EU) č. 908/2014, v platném znění.

S účinností od 1. 1. 2023 Ministerstvo financí v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, v platném znění, a nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/127, v platném znění, rozhodlo o dalším trvání akreditace udělené SZIF jako platební agentura, a to pro výdaje

na opatření společné zemědělské politiky financované z Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a zároveň nestanovilo další akreditační kritéria nad rámec nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/127, v platném znění.

Návazně na udělenou akreditaci je SZIF každoročně podrobován certifikačnímu auditu, který je prováděn nezávislou auditní organizací určenou Ministerstvem financí, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2116, v platném znění. Předmětem certifikačního auditu je mimo jiné ověření plnění akreditačních kritérií nebo ujištění o legalitě a správnosti uskutečněných operací, tj. že výdaje účtované fondům byly uskutečněny v souladu s předpisy Unie.

Předmět činnosti

Hlavním úkolem SZIF jako platební agentury je zprostředkování finanční podpory zemědělství z evropských a národních zdrojů. V rámci plnění závazků, vyplývajících ze Společné zemědělské politiky a v souladu s právními předpisy, právem Evropské unie a mezinárodními smlouvami zajišťuje zejména následující činnosti:

- rozhoduje o poskytnutí dotace a kontroluje plnění podmínek poskytnutí dotace,
- administruje a vyplácí přímé platby z Evropského zemědělského záručního fondu,
- provádí Program rozvoje venkova podle přímo použitelného předpisu EU upravujícího podpory pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova,
- provádí činnosti zprostředkujícího subjektu podle použitelných předpisů EU upravujících strukturální fondy nebo Evropský námořní a rybářský fond a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond,
- provádí intervenční nákupy zemědělských výrobků a potravin a zajišťuje skladování, případně zpracování takto nakoupených zemědělských výrobků a potravin,
- prodává nebo jiným způsobem převádí intervenčně nakoupené zemědělské výrobky a potraviny,
- provádí vládou schválené programy zaměřené na nepotravinářské využití a zpracování zemědělských výrobků,
- poskytuje subvence při vývozu zemědělských výrobků a potravin,
- rozhoduje o poskytnutí licence při dovozu a vývozu zemědělských výrobků a potravin a kontroluje plnění podmínek poskytnutí licence,
- provádí činnosti související se systémem záruk pro zemědělské výrobky a potraviny,
- provádí činnosti související se systémem schvalování, registrace, evidence nebo uznávání seskupení a organizací producentů zemědělských výrobků nebo potravin,
- vykonává dozor nad plněním povinností vyplývajících pro fyzické a právnické osoby z přímo použitelného předpisu EU,
- administruje a vyplácí zemědělské národní dotace, realizované podle zákona č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů,
- provádí podporu marketingu zemědělských výrobků a potravin.

Rozpočet a jeho změny

Rozpočet Státního zemědělského intervenčního fondu na rok 2024 schválila Poslanecká sněmovna parlamentu ČR dne 29. listopadu 2023 usnesením č. 836.

První změna rozpočtu

I. změna rozpočtu (rozpočtové opatření) SZIF na rok 2024 byla schválena Poradou vedení SZIF dne 12. března 2024, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 28. března 2024 a Ministerstvem zemědělství dne 6. května 2024.

Změny oproti rozpočtu SZIF na rok 2024 schválenému Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR představovaly celkové **zvýšení zdrojů a jejich užití o 23 568 172 tis. Kč**, z toho na Společnou zemědělskou politiku o 21 993 711 tis. Kč, zemědělské národní dotace o 1 261 808 tis. Kč, marketingovou podporu značek kvality o 78 279 tis. Kč a na správní výdaje o 234 374 tis. Kč. Uvedené zvýšení zdrojů a jejich užití nemělo dopad do státního rozpočtu.

Společná zemědělská politika

Zdroje a jejich užití v I. změně rozpočtu (rozpočtové opatření) vycházely z přidělené dotace MZe na rok 2024, včetně zapojení zůstatků a nároků z nespotřebovaných výdajů minulých let.

Dále bylo v I. změně rozpočtu (rozpočtové opatření) zohledněno snížení dotace v rámci Programu rozvoje venkova 2014+ ve výši 1 100 000 tis. Kč ze státního rozpočtu, a to na základě pozměňovacího návrhu ke státnímu rozpočtu na rok 2024, který nemohl být zapracován do schváleného rozpočtu SZIF a zejména navýšení dotace v rámci Rozvoje venkova ve výši 4 100 000 tis. Kč ze státního rozpočtu, a to na základě sdělení MZe.

Zdroje

Zůstatek na účtech Společné zemědělské politiky

Po zpracování účetní závěrky za rok 2023 byl vykázán zůstatek finančních prostředků na účtech Společné zemědělské politiky ve výši 3 533 182 tis. Kč, o který se navýšil rozpočet v roce 2024:

Tabulka 14 – Zůstatky na účtech Společné zemědělské politiky k 31. 12. 2023

Přímé platby	- ČR část o	253 tis. Kč
	- EU část o	1 863 934 tis. Kč
Společná organizace trhů	- ČR část o	61 996 tis. Kč
	- EU část o	42 415 tis. Kč
Rozvoj venkova, Program rozvoje venkova	- ČR část o	702 223 tis. Kč
	- EU část o	862 361 tis. Kč

Zdroj: SZIF

Dotace z nespotřebovaných výdajů MZe

Dopisem MZe ze dne 12. února 2024 pod č.j.: MZE-8399/2024-12131 byly SZIF sděleny dotace z nespotřebovaných

výdajů MZe minulých let v rámci SZP v celkové výši 15 687 329 tis. Kč, z toho na:

Tabulka 15 – Dotace z nespotřebovaných výdajů MZe minulých let

Přímé platby Strategický plán 2023+	- ČR část o	99 672 tis. Kč
	- EU část o	13 031 568 tis. Kč
Přímé platby 2014+	- ČR část o	33 043 tis. Kč
	- EU část o	25 381 tis. Kč
SOT Strategický plán 2023+ mimo včely	- ČR část o	3 752 tis. Kč
	- EU část o	25 381 tis. Kč
SOT mimo včely 2014+	- EU část o	8 298 tis. Kč
	- ČR část o	460 000 tis. Kč ¹⁾
SOT mimořádná podpora	- ČR část o	75 017 tis. Kč
	- EU část o	40 222 tis. Kč
Rozvoj venkova Strategický plán 2023+	- ČR část o	370 292 tis. Kč
	- EU část o	1 540 084 tis. Kč

Zdroj: SZIF

Pozn.: ¹⁾ Finanční prostředky na mimořádné podpory přidělené na základě zákona č. 344/2022 Sb.

Tržby z prodeje

Rozpočet upraven vzhledem k neuskutečnění intervenčního nákupu v roce 2023 a nulovým počátečním zásobám másla, SOM a obilovin.

Užití zdrojů

Intervenční skladování

Rozpočet opatření upraven s ohledem na skutečné čerpání a výši celkových zdrojů SOT.

Splátka zápůjčky na intervenční nákupy

V roce 2023 nebyl intervenční nákup uskutečněn, dle této skutečnosti byla upravena výše splátky zápůjčky na intervenční nákupy.

Rezerva SOT

V rámci SOT – část EU došlo v I. změně rozpočtu (rozpočtové opatření) k vytvoření rezervy SOT, která zahrnovala nevyužitý prostředky předchozích let, tj. zůstatek na účtech SOT z roku 2023 a nespotřebované výdaje MZe minulých let.

Zemědělské národní dotace

Zůstatek finančních prostředků u zemědělských národních dotací ve výši 1 160 629 tis. Kč byl převeden do roku 2024 primárně na výplatu dotačních titulů (žádostí) roku 2023, ale také na případné doplatky žádostí minulých let. Zároveň dochází k zapojení nároku z nespotřebovaných výdajů ve výši 101 179 tis. Kč, rovněž na základě dopisu MZe ze dne 12. února 2024, pod č.j.: MZE-8399/2024-12131.

Celkové navýšení **zdrojů** zemědělských národních dotací a **jejich užití** v rámci I. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) bylo ve výši 1 261 808 tis. Kč.

Marketingová podpora značek kvality

K 31. prosinci 2023 byl na účtech marketingu vykázán zůstatek finančních prostředků ve výši 58 279 tis. Kč, který byl převeden do roku 2024 na provádění marketingových činností. Zdroje na marketingovou podporu značek kvality a jejich užití byly o tuto částku navýšeny.

Dále došlo také k převodu prostředků ze správních výdajů ve výši 20 000 tis. Kč.

Správní výdaje

Zdroje správních výdajů SZIF na rok 2024 byly navýšeny o zůstatek na účtech správních výdajů z roku 2023 ve výši **120 374 tis. Kč**.

Dále došlo k převodu prostředků ve výši 20 000 tis. Kč ve prospěch marketingové podpory značek kvality a byla také zpřesněna výše rozpočtu na Technickou pomoc PRV.

Druhá změna rozpočtu (rozpočtové opatření)

II. změna rozpočtu (rozpočtové opatření) SZIF na rok 2024 byla schválena Poradou vedení SZIF dne 9. srpna 2024, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 22. srpna 2024 a Ministerstvem zemědělství dne 19. září 2024.

Navrhované změny oproti I. změně rozpočtu (rozpočtové opatření) SZIF na rok 2024 představovaly celkové **snížení zdrojů a jejich užití o 45 472 tis. Kč**, z toho zvýšení o 34 528 tis. Kč v rámci Společné zemědělské politiky a snížení správních výdajů o 80 000 tis. Kč.

Společná zemědělská politika

V rámci II. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) došlo k navýšení dotace na SOT Strategický plán 2023+ včely **celkem o 34 528 tis. Kč**, z toho 17 264 tis. Kč ze státního rozpočtu a 17 264 tis. Kč z rozpočtu EU, a to na základě dopisu MZe ze dne 27. června 2024 pod č.j. MZE-49453/2024-16232.

V užití zdrojů dochází ke zpřesnění rozpočtu jednotlivých opatření SOT, a to zejména na základě aktualizovaného odhadu odborných útvarů SZIF.

Správní výdaje

V rámci II. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) správních výdajů byla snížena výše rozpočtu **celkem o 80 000 tis. Kč**, zejména s ohledem na aktualizovaný vývoj čerpání technické pomoci PRV 2014+ a odhadu na zbytek roku 2024. Současně došlo ke zpřesnění položek správních výdajů.

Třetí změna rozpočtu (rozpočtové opatření)

III. změna rozpočtu (rozpočtové opatření) SZIF na rok 2024 byla projednána a schválena Poradou vedení SZIF dne 29. října 2024, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 8. listopadu 2024 a Ministerstvem zemědělství dne 19. prosince 2024.

Navrhované změny oproti II. změně rozpočtu (rozpočtové opatření) SZIF na rok 2024 představovaly celkové **zvýšení zdrojů a jejich užití** v rámci Společné zemědělské politiky **o 935 000 tis. Kč**.

Společná zemědělská politika

V rámci III. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) došlo k navýšení dotace na Rozvoj venkova 2023+ **ve výši 700 000 tis. Kč ze státního rozpočtu** dle sdělení správce kapitoly.

Na základě sdělení správce kapitoly a v souvislosti se zavedením mimořádných opatření na podporu zemědělců postižených mrazy na jaře 2024 (v souladu s nařízením vlády ČR č. 264/2024 Sb.) došlo k navýšení rozpočtu nástroje SOT mimo Strategický plán 2023+ **o 381 000 tis. Kč z rozpočtu EU**. V rámci kofinancování těchto mimořádných opatření dochází také k převodu **68 000 tis. Kč ze státního rozpočtu** z nároků nespotřebovaných výdajů.

Z důvodů nerealizace intervenčního nákupu v roce 2024 byl snížen rozpočet na zápujčku **o 146 000 tis. Kč**. Současně na základě aktualizovaného odhadu odborných útvarů došlo ke zpřesnění dílčích rozpočtů na jednotlivá opatření SOT.

Zemědělské národní dotace

V rámci zemědělských národních dotací byla zohledněna podpora v souvislosti s jarními mrazy v roce 2024, vytvořením dvou mimořádných dotačních titulů:

- M.1.4. Zmírnění škod způsobených jarními mrazy v dubnu 2024 na ovocných školkách
- M.2. Zmírnění škod způsobených jarními mrazy v dubnu 2024 na lesních školkách

Objem prostředků na tyto dotační tituly **ve výši 32 000 tis. Kč ze státního rozpočtu** byl převeden z nároků nespotřebovaných výdajů.

Správní výdaje

V rámci III. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) došlo ke zpřesnění položek správních výdajů a technické pomoci RV.

Čtvrtá změna rozpočtu (rozpočtové opatření)

IV. změna rozpočtu (rozpočtové opatření) SZIF na rok 2024 byla projednána a schválena Poradou vedení SZIF dne 3. prosince 2024, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 9. prosince 2024 a Ministerstvem zemědělství dne 19. prosince 2024.

Navrhované změny oproti III. změně rozpočtu (rozpočtové opatření) SZIF na rok 2024 představovaly celkové **zvýšení zdrojů a jejich užití o 567 920 tis. Kč**, z toho v rámci Společné zemědělské politiky o 5 236 tis. Kč a u zemědělských národních dotací o 562 684 tis. Kč.

Společná zemědělská politika

V rámci IV. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) došlo k navýšení dotace na SOT včely **o 5 236 tis. Kč z rozpočtu EU**, na základě sdělení správce kapitoly.

Zemědělské národní dotace

Do IV. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) bylo dle sdělení správce kapitoly zpracováno navýšení dotace na zemědělské národní dotace (na dotační titul 20. *Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat*) **ve výši 550 000 tis. Kč ze státního rozpočtu**.

Dále došlo k navýšení nároků z nespotřebovaných výdajů, dle sdělení MZe celkem **o 12 684 tis. Kč ze státního rozpočtu**.

Správní výdaje

V rámci IV. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) správních výdajů došlo ke zpřesnění položek správních výdajů s ohledem na odhad vývoje čerpání rozpočtu do konce kalendářního roku 2024.

Společná zemědělská politika

Společná zemědělská politika (SZP) patří k nejstarším politikám Evropských společenství. Její základní cíle byly stanoveny již v tzv. Římské smlouvě v roce 1957. SZP se prakticky provádí od roku 1962 a byla za dobu své existence několikrát reformována, naposledy pro programové období 2023–2027.

SZIF vyplatil v roce 2024 v rámci SZP celkem 41,2 mld. Kč, z toho nejvíce na přímé platby, kde bylo vyplaceno 25 mld. Kč. Na základní podporu příjmu pro udržitelnost (BISS), jako na základní platbu, obdržel SZIF v loňském roce 24 809 žádostí na celkovou plochu 3,5 mil. ha.

Přímé platby

Přímé platby představují největší část vyplacených dotací v rámci Společné zemědělské politiky a jsou českým zemědělcům poskytovány již od vstupu ČR do Evropské unie v roce 2004. Přímé platby jsou financovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF), v převážné většině z evropských zdrojů (s výjimkou Přechodných vnitrostátních podpor a Národních doplňkových plateb k přímým podporám, které se již v novém programovém období nevyplácí).

Zadatelé v ČR využívají formulář Jednotná žádost, jehož prostřednictvím lze žádat o dotace současně na několik opatření v rámci přímých plateb (a zároveň také na neprojektová opatření Rozvoje venkova).

V roce 2024 byla největší část finančních prostředků vyplacena v rámci Strategického plánu SZP 2023–2027, v menší míře byly vypláceny také finanční prostředky na programové období 2014+ (pouze žádosti minulých let).

Celkem bylo v roce 2024 v rámci **přímých plateb** vyplaceno **25 040 333 tis. Kč**, z toho **3 059 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **25 037 274 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Směnný kurz pro výplaty přímých plateb 2014+ je stanoven nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, a pro výplaty přímých plateb 2023+ potom nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2116, v platném znění.

V obou případech se jedná o poslední směnný kurz stanovený Evropskou centrální bankou před 1. říjnem roku, pro který je podpora udělena. Tento kurz je závazný pro výplaty žádostí podaných v příslušném roce. Pro žádosti roku 2023 činil 24,339 Kč/€ a pro žádosti roku 2024 činil 25,184 Kč/€.

Přímé platby 2014+

Přímé platby 2014+ byly v roce 2024 vypláceny na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU)

Tabulka 16 – Celkový přehled vyplacených dotací v rámci přímých plateb 2014+ v roce 2024

Opatření přímých plateb 2014+	Vyplacené žádosti	Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
SAPS	14	0	402	402
Greening	32	0	3 530	3 530
Mladý zemědělec	2	0	71	71
VCS	9	0	176	176
Top-Up	1	26	0	26
PVP	29	217	0	217
Přímé platby 2014+ celkem	87	243	4 179	4 422

Zdroj: SZIF

č. 1307/2013, nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Vyplaceny byly spíše jednotky žádostí, a to výhradně z minulých let (z roku 2022 a starší).

Ostatní výdaje

Evropská komise umožňuje (na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění), členským státům ponechat si část vratek od příjemců dotací jako paušální náklad na další kontrolu a zpětné získávání (ve výši 20 % z vrácených prostředků). Takto bylo v roce 2024 do správních výdajů SZIF převedeno celkem **2 816 tis. Kč**.

Přímé platby 2023+

Intervence v oblasti přímých plateb v novém programovém období zčásti navazují na přímé platby 2014+, ale je zde i řada odlišností. Hlavním styčným bodem je fakt, že přímé platby i v novém programovém období zaujímají největší podíl vyplacených finančních prostředků určených na dotace v zemědělství.

Primárním úkolem intervencí je posílit české zemědělství v oblasti zemědělské prvovýroby formou stabilních příjmů. Základní členění podle schváleného Strategického plánu je na přímé platby vázané na produkci a na přímé platby oddělené od produkce.

U **přímých plateb oddělených od produkce** není podmínkou poskytnutí dotace samotná zemědělská produkce. Žadatelé musí naplňovat podmínku být aktivním zemědělcem a mít evidován alespoň 1 ha v registru půdy, případně 1 VDJ v ústřední evidenci (což jsou podmínky společné i pro přímé platby vázané na produkci). Mezi přímé platby oddělené od produkce patří:

- Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS),
- Platba pro malé zemědělce (SF),
- Doplnková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (DRP/CRISS),
- Doplnková podpora příjmu pro mladé zemědělce (YF) – nové závazky / dobíhající závazky,
- Režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba základní / prémiová.

Tabulka 17 – Celkový přehled vyplacených dotací v rámci přímých plateb 2023+ v roce 2024

Intervence přímých plateb 2023+	Vyplacené žádosti	Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
BISS	30 620	0	7 779 567	7 779 567
Malý zemědělec	5 372	0	101 128	101 128
DRP/CRISS	46 278	0	7 071 635	7 071 635
Mladý zemědělec – nové závazky	1 279	0	104 724	104 724
Mladý zemědělec – dobíhající závazky	2 590	0	150 789	150 789
Celofaremní ekoplatba základní	21 922	0	5 921 354	5 921 354
Celofaremní ekoplatba prémiová	44	0	937	937
CIS	32 270	0	3 902 961	3 902 961
Přímé platby 2023+ celkem	140 375	0	25 033 095	25 033 095

Zdroj: SZIF

Na druhé straně **přímé platby vázané na produkci (CIS)**, které navazují na platby VCS, mají za cíl podpořit podniky s produkcí vybraných komodit a jejich konkurenceschopnost a udržitelnost zemědělské výroby.

Přímé platby 2023+ jsou vypláceny na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2115, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2116, v platném znění, včetně jejich prováděcích předpisů, a dále pak nařízení vlády ČR č. 83/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)

Jde o nejrozšířenější podporu v rámci přímých plateb 2023+, která navazuje na Jednotnou platbu na plochu (SAPS). Jejím cílem je stabilizace příjmů zemědělců a nárok na ni vzniká každému aktivnímu zemědělci s alespoň 1 ha vybrané obhospodařované půdy.

Žádosti na tuto podporu byly podávány do 15. května 2024 a celkem bylo v roce 2024 podáno 24 809 žádostí na celkovou výměru 3 501 862 ha. Sazba dotace byla stanovena na 1 817,84 Kč/ha.

Pro žádosti 2024 byla stanovena záloha ve výši 70 %, která byla vyplácena od 16. 10. 2024 do 30. 11. 2024.

V roce 2024 bylo vyplaceno 6 041 žádostí z roku 2023 v celkové výši **1 855 151 tis. Kč** a 24 579 žádostí z roku 2024 v celkové výši **5 924 416 tis. Kč**.

Platba pro malé zemědělce

Žádosti na tuto podporu byly podávány do 15. května 2024 a celkem bylo v roce 2024 podáno 4 707 žádostí na celkový počet 12 510 ha. Žádat o tuto platbu mohou zemědělci do 10 ha zemědělské půdy – platba je však poskytnuta nejvýše na 4 ha. Sazba dotace byla stanovena na 7 083,13 Kč/ha.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 3 672 žádostí z roku 2023 v celkové výši **70 348 tis. Kč** a 1 700 žádostí z roku 2024 v celkové výši **30 780 tis. Kč**.

Doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (DRP/CRIS)

Nová doplňková platba DRP (CRIS) posiluje podporu malých a středních zemědělců tím, že je poskytována všem žadatelům pouze na prvních 150 ha využívané zemědělské plochy (formou roční platby). Celkový počet ha tedy není rozhodující. Podmínkou je nárok na základní platbu BISS.

Žádosti na tuto podporu byly podávány do 15. května 2024 a celkem bylo v roce 2024 podáno 24 796 žádostí. Podpora je poskytována na prvních 150 ha zemědělské půdy, na kterou lze poskytnout základní podporu příjmu pro udržitelnost (BISS). Sazba dotace byla stanovena na 3 599,44 Kč/ha.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 21 812 žádostí z roku 2023 v celkové výši **3 797 191 tis. Kč** a 24 466 žádostí z roku 2024 v celkové výši **3 274 444 tis. Kč**.

Doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce 2023+

Mladý zemědělec – nové závazky

Cílem je motivace a podpora mladým zemědělcům, kteří začínají podnikat v zemědělství a jejím cílem je usnadnit založení zemědělského podniku formou grantu na realizaci podnikatelského plánu a jeho rozvoj v počátečních letech podnikání.

Žádosti na tuto podporu byly podávány do 15. května 2024 a celkem bylo v roce 2024 podáno 890 žádostí na celkový počet 36 251 ha. Sazba dotace byla stanovena na 2 590,58 Kč/ha.

Pro žádosti 2024 byla stanovena záloha ve výši 70 %, která byla vyplácena od 16. 10. 2024 do 30. 11. 2024.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 448 žádostí z roku 2023 v celkové výši **43 207 tis. Kč** a 831 žádostí z roku 2024 v celkové výši **61 517 tis. Kč**.

Mladý zemědělec – dobíhající závazky

Podpora je určena mladým zemědělcům, kteří podnikají v zemědělství a o tento dotační titul již žádali v rámci předchozího období SZP.

Žádosti na tuto podporu byly podávány do 15. května 2024 a celkem bylo v roce 2024 podáno 1 119 žádostí na celkový počet 33 532 ha. Sazba dotace byla stanovena na 2 590,58 Kč/ha.

Pro žádosti 2024 byla stanovena záloha ve výši 70 %, která byla vyplácena od 16. 10. 2024 do 30. 11. 2024.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 1 487 žádostí z roku 2023 v celkové výši **91 003 tis. Kč** a 1 103 žádostí z roku 2024 v celkové výši **59 786 tis. Kč**.

Režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba

Intervence ekoschémat jsou v rámci SZP nové. Jejich cílem je podpora postupů prospěšných pro životní prostředí a klima a důraz na udržitelnost. Mezi základní principy celofaremního modelu patří dodržení požadavků a specifických podmínek na všech jednotlivých obhospodařovaných zemědělských kulturách. Pokud zemědělec splní stanovené postupy a podmínky, bude mít nárok na platbu na všechny hektary podniku.

Celofaremní ekoplatba základní

Žádosti na tuto podporu byly podávány do 15. května 2024 a celkem bylo v roce 2024 podáno 24 136 žádostí na celkový počet 3 487 626 ha. Sazba dotace byla stanovena na 1 774,62 Kč/ha.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 21 922 žádostí z roku 2023 v celkové výši **5 921 354 tis. Kč**.

Celofaremní ekoplatba prémiová

Žádosti na tuto podporu byly podávány do 15. května 2024 a celkem bylo v roce 2024 podáno 99 žádostí na celkový počet 1 727 ha. Sazba dotace byla stanovena na 18 132,48 Kč/ha.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 44 žádostí z roku 2023 v celkové výši **937 tis. Kč**.

Podpora příjmu vázaná na produkci (CIS)

Podpora se poskytuje na odvětví pěstování ovoce, zeleniny, cukrové řepy, chmele, škrbových brambor a bílkovinných plodin nebo na stavy zvířat v odvětví chovu skotu, ovcí a koz.

Podpora příjmu vázaná na produkci cukrové řepy

Na tuto podporu bylo v roce 2024 podáno 1 044 žádostí na celkový počet 70 404 ha. Sazba dotace byla stanovena na 6 096,35 Kč/ha.

Pro žádosti 2024 byla stanovena záloha ve výši 70 %, která byla vyplácena od 16. 10. 2024 do 30. 11. 2024.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 601 žádostí z roku 2023 v celkové výši **237 344 tis. Kč** a 977 žádostí z roku 2024 v celkové výši **357 213 tis. Kč**.

Podpora příjmu vázaná na produkci chmele

Na tuto podporu bylo v roce 2024 podáno 122 žádostí na celkový počet 5 134 ha. Sazba dotace byla stanovena na 15 235,30 Kč/ha.

Pro žádosti 2024 byla stanovena záloha ve výši 70 %, která byla vyplácena od 16. 10. 2024 do 30. 11. 2024.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 91 žádostí z roku 2023 v celkové výši **57 774 tis. Kč** a 117 žádostí z roku 2024 v celkové výši **68 593 tis. Kč**.

Podpora příjmu vázaná na produkci bílkovinných plodin

Na tuto podporu bylo v roce 2024 podáno 7 954 žádostí na celkový počet 271 827,71 ha. Sazba dotace byla stanovena na 1 524,91 Kč/ha. Pro žádosti 2024 byla stanovena záloha ve výši 70 %, která byla vyplácena od 16. 10. 2024 do 30. 11. 2024.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 7 368 žádostí z roku 2023 v celkové výši **410 274 tis. Kč** a 7 896 žádostí z roku 2024 v celkové výši **288 258 tis. Kč**.

Podpora příjmu vázaná na produkci škrobových brambor

V roce 2024 bylo podáno 254 žádostí na celkovou výměru 5 379,46 ha. Sazba dotace byla stanovena na 14 708,84 Kč/ha.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 248 žádostí z roku 2023 v celkové výši **67 946 tis. Kč**.

Podpora příjmu vázaná na produkci zeleniny s velmi vysokou pracností

Na tuto podporu bylo v roce 2024 podáno 325 žádostí na celkový počet 7 490,18 ha. Sazba dotace byla stanovena na 13 473,36 Kč/ha.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 319 žádostí z roku 2023 v celkové výši **109 821 tis. Kč**.

Podpora příjmu vázaná na produkci zeleniny s vysokou pracností

Na tuto podporu bylo v roce 2024 podáno 106 žádostí na celkový počet 2 704,86 ha. Sazba dotace byla stanovena na 5 276,60 Kč/ha.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 101 žádostí z roku 2023 v celkové výši **14 029 tis. Kč**.

Podpora příjmu vázaná na produkci ovoce s velmi vysokou pracností

Na tuto podporu bylo v roce 2024 podáno 275 žádostí na celkový počet 5 010,15 ha. Sazba dotace byla stanovena na 15 239,95 Kč/ha.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 257 žádostí z roku 2023 v celkové výši **83 166 tis. Kč**.

Podpora příjmu vázaná na produkci ovoce s vysokou pracností

Na tuto podporu bylo v roce 2024 podáno 291 žádostí na celkový počet 2 952,61 ha. Sazba dotace byla stanovena na 9 979,11 Kč/ha.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 275 žádostí z roku 2023 v celkové výši **31 395 tis. Kč**.

Podpora příjmu vázaná na produkci mléka (Dojnice)

Na tuto podporu bylo v roce 2024 podáno 1 680 žádostí na celkový počet 349 165 ks. Sazba dotace byla stanovena na 3 572,80 Kč/ks. Pro žádosti 2024 byla stanovena záloha ve výši 70 %, která byla vyplácena od 16. 10. 2024 do 30. 11. 2024.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 405 žádostí z roku 2023 v celkové výši **234 087 tis. Kč** a 1 672 žádostí z roku 2024 v celkové výši **1 188 090 tis. Kč**.

Podpora příjmu vázaná na produkci hovězího masa (Masná telata)

Na tuto podporu bylo v roce 2024 podáno 6 351 žádostí na celkový počet 177 323 ks. Sazba dotace byla stanovena na 3 385,20 Kč/ks. Pro žádosti 2024 byla stanovena záloha ve výši 70 %, která byla vyplácena od 16. 10. 2024 do 30. 11. 2024.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 1 386 žádostí z roku 2023 v celkové výši **104 712 tis. Kč** a 6 266 žádostí z roku 2024 v celkové výši **545 040 tis. Kč**.

Podpora příjmu vázaná na chov ovcí a koz

Na tuto podporu bylo v roce 2024 podáno 2 142 žádostí na celkový počet 105 809 ks. Sazba dotace byla stanovena na 603,40 Kč/ks. Pro žádosti 2024 byla stanovena záloha ve výši 70 %, která byla vyplácena od 16. 10. 2024 do 30. 11. 2024.

V roce 2024 bylo na toto opatření vyplaceno 2 202 žádostí z roku 2023 v celkové výši **62 220 tis. Kč** a 2 089 žádostí z roku 2024 v celkové výši **42 999 tis. Kč**.

Společná organizace trhu

V rámci společné organizace trhů (SOT) EU u vybraných zemědělských komodit závazným způsobem stanovuje některé podmínky výroby a obchodu a podporuje je některými intervenčními zásahy, dotacemi, licenční politikou při dovozu a vývozu zemědělských komodit z a do třetích zemí, úpravou obchodních podmínek apod. Cílem je minimalizovat výkyvy v nabídce jednotlivých komodit a tím i v cenách placených zemědělcům a rovněž stabilizovat ceny pro konečného spotřebitele.

Opatření SOT jsou financována jak z evropských zdrojů z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF), tak i ze státního rozpočtu.

V novém programovém období 2023–2027 budou opatření SOT administrována a vyplácena jednak v rámci schváleného Strategického plánu SZP, ale také mimo něj. Je to dáno specifickým přístupem v rámci SZP, kdy byly pouze některé vybrané dotační tituly zahrnuty do Strategického plánu a ostatní se dále budou řídit původní legislativou, zejména pak nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění.

Celkem bylo v roce 2024 v rámci **společné organizace trhů** vynaloženo **1 105 742 tis. Kč**, z toho **319 957 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **785 785 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Pro přepočty se (s výjimkou obchodu se třetími zeměmi a v případě intervenčních výdajů uskutečněných v souvislosti s veřejným skladováním) dle čl. 37 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/127, v platném znění, používá směnný kurz naposledy stanovený Evropskou centrální bankou před prvním dnem měsíce, kdy došlo k rozhodné skutečnosti. Rozhodné skutečnosti pro jednotlivá opatření stanovuje kapitola v nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/127, v platném znění.

Společná organizace trhů – Strategický plán SZP 2023+

V rámci Strategického plánu SZP budou v programovém období 2023–2027 administrovány a vypláceny intervence v těchto oblastech:

- Podpora pro organizace producentů (ovoce a zelenina, vejce, brambory, okrasné rostliny a školkařství),
- Intervence v odvětví vína,
- Podpory produktů včelařství.

Tabulka 18 – Celkový přehled vyplacených dotací v roce 2024 na společnou organizaci trhů – Strategický plán SZP 2023+

Intervence SOT – Strategický plán SZP 2023+	Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
SOT – Strategický plán SZP 2023+ mimo včely	0	108 927	108 927
Organizace producentů vajec	0	29 930	29 930
Organizace producentů brambor	0	8 810	8 810
Organizace producentů okrasných rostlin a školkařství	0	2 290	2 290
Restrukturalizace a přeměna vinic	0	29 173	29 173
Investice v odvětví vína	0	38 724	38 724
SOT – Strategický plán SZP 2023+ včely	44 439	44 439	88 878
Podpory produktů včelařství	44 439	44 439	88 878
SOT – Strategický plán SZP 2023+ celkem	44 439	153 366	197 805

Zdroj: SZIF

Podpora pro organizace producentů 2023+

Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny, vajec, brambor, okrasných rostlin a školkařství je vyplácena uznaným organizacím producentů na uskutečněné výdaje v rámci schválených operačních programů a je administrována v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/126, v platném znění, a nařízením vlády ČR č. 82/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2024 byly uznány 3 organizace producentů v odvětví vajec. Současně jim byl schválen operační program na období 2024 až 2026. Celkem bylo k 31. prosinci 2024 uznáno 16 organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny, z toho 7 organizací producentů má schválen operační program podle Strategického plánu SZP 2023+. Operační program dle SP SZP 2023+ mají schváleny také 3 organizace producentů v odvětví brambor, 3 organizace producentů v odvětví vajec a 1 organizace producentů v odvětví okrasných rostlin a školkařství.

V roce 2024 bylo vyplaceno organizacím producentů celkem **41 030 tis. Kč** z rozpočtu EU, z toho organizacím producentů v odvětví vajec 29 930 tis. Kč, v odvětví brambor 8 810 tis. Kč a v odvětví okrasných rostlin a školkařství 2 290 tis. Kč.

Intervence v odvětví vína 2023+

Dotace vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2117, v platném znění, nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/1172, v platném znění, nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/126, v platném znění, prováděcího nařízení Komise (EU) 2022/1173, v platném znění, a nařízení vlády ČR č. 69/2023 Sb.

Stejně jako v minulém programovém období jsou intervence v odvětví vína rozlišeny na:

- Restrukturalizaci a přeměnu vinic,
- Investice v odvětví vína.

V roce 2024 bylo přijato 205 žádostí o dotaci na restrukturalizaci a přeměnu vinic a 110 žádostí o dotaci na investice.

Na restrukturalizaci a přeměnu vinic bylo v roce 2024 vyplaceno celkem **29 173 tis. Kč** z rozpočtu EU a na investice v odvětví vína celkem **38 724 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Podpory produktů včelařství 2023+

Poskytování dotací chovatelům včel se řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, v platném znění, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/126, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/127, v platném znění, a nařízením vlády ČR č. 53/2023 Sb.

V období od 1. srpna 2023 do 31. července 2024 bylo prostřednictvím 197 žadatelů podáno celkem 206 žádostí za všechny zájemce o tuto včelařskou dotaci. Podpora byla poskytnuta na školení pro včelaře a výstavnictví, investice do hmotného majetku, boj proti včelím nákazám, racionalizace kočování včelstev, plemenářské práce a analýza včelích produktů.

V roce 2024 bylo celkem vyplaceno **88 878 tis. Kč**, z toho **44 439 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **44 439 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Společná organizace trhů – mimo Strategický plán SZP 2023+

V roce 2024 byly administrovány a vypláceny dotační tituly a oblasti, které nebudou součástí Strategického plánu SZP ani v dalších letech. Zároveň došlo k výplatě opatření vína a organizací producentů, stále ještě podle podmínek předchozího programového období.

Školní projekt

Školní projekt má za cíl pravidelnými dodávkami ovoce, zeleniny, mléka a mléčných výrobků vytvářet zdravé stravovací návyky dětí ve vzdělávacích zařízeních a zlepšit distribuci zemědělských produktů. Z pohledu finančních zdrojů z rozpočtu (ČR i EU) je projekt zajištěn a sledován odděleně na dvě samostatné části – pro mléko a pro ovoce a zeleninu. Školní projekt je zajišťován schválenými žadateli prostřednictvím dodávek produktů do škol a prováděním doprovodných vzdělávacích opatření.

Tabulka 19 – Celkový přehled vyplacených dotací v roce 2024 na společnou organizaci trhů – mimo Strategický plán SZP 2023+

Opatření SOT – mimo Strategický plán SZP 2023+	Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
Školní projekt – Mléko do škol	76 848	75 344	152 192
Školní projekt – Ovoce a zelenina do škol	55 667	84 578	140 245
Organizace producentů	0	164 546	164 546
Restrukturalizace a přeměna vinic	0	1 535	1 535
Mimořádná podpora zemědělským odvětvím (2023)	10 359	21 097	31 456
Mimořádná podpora pro pěstitele ovoce (2024)	51 360	285 319	336 679
SOT mimo Strategický plán SZP 2023+ celkem	194 234	632 419	826 653

Zdroj: SZIF

Od školního roku 2017/2018 je projekt administrován v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízením Rady (EU) č. 1370/2013, v platném znění, prováděcím nařízením Komise (EU) 2017/39, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/40, v platném znění, nařízením Komise (EU) 2023/2831 a nařízením vlády ČR č. 74/2017 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Státní zdravotní ústav, na základě Dohody o horizontální spolupráci se SZIF na roky 2023–2029, prováděl hodnocení školního projektu. V roce 2024 bylo na základě této Dohody vyplaceno na hodnocení školního projektu 1 128 tis. Kč. Dále SZIF zajistil v roce 2024 propagaci školního projektu (nákup reklamních předmětů).

V roce 2024 bylo vyplaceno na školní projekt celkem **292 437 tis. Kč**. Z celkové částky bylo na školní projekt Mléko do škol vyplaceno celkem 152 192 tis. Kč, z toho 76 848 tis. Kč ze státního rozpočtu a 75 344 tis. Kč z rozpočtu EU. Na školní projekt Ovoce a zelenina do škol bylo vyplaceno celkem 140 245 tis. Kč, z toho 55 667 tis. Kč ze státního rozpočtu a 84 578 tis. Kč z rozpočtu EU.

Tržní opatření

Cílem tržních opatření je stabilizovat zemědělské trhy, zabránit vyostření krizových situací, zvýšit poptávku a pomoci jednotlivým zemědělským odvětvím v EU se lépe přizpůsobit vývoji na trhu.

Podpora pro organizace producentů

Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny je administrována v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, v platném znění, prováděcím nařízením Komise (EU) 2017/892, v platném znění, nařízením vlády ČR č. 318/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a nařízením vlády ČR č. 82/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a Vnitrostátní strategií ČR pro udržitelné operační programy organizací producentů v sektoru ovoce a zeleniny 2015–2025.

V roce 2024 bylo evidováno 14 uznaných organizací producentů a 2 nadnárodní organizace producentů. Celkem bylo vyplaceno **164 546 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Restrukturalizace a přeměna vinic a Investice v odvětví vína

Podpory vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízení Komise (ES) č. 555/2008, v platném znění, nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1149, v platném znění, prováděcího nařízení Komise (EU) 2016/1150, v platném znění, a nařízení vlády ČR č. 147/2018 Sb.

V roce 2024 bylo vyplaceno celkem **1 535 tis. Kč** z rozpočtu EU na 4,07 ha restrukturalizované výměry. Podpora odvětví vína bude již dále probíhat pouze v rámci Strategického plánu SZP 2023+.

U následujících tržních opatření došlo v roce 2024 k administraci, ale nebyly přitom vyplaceny **žádné finanční prostředky**:

Organizace producentů bez podpory – odvětví mléka a ostatní odvětví

Podpora soukromého skladování

- Podpora soukromého skladování mléčných výrobků
- Podpora soukromého skladování masa
- Podpora soukromého skladování cukru

Intervenční nákup a skladování

- Intervenční nákup mlékárenských výrobků a obilovin

V roce 2024 **nebyl intervenční nákup másla a SOM uskutečněn**. Dále také vzhledem k situaci na světovém i evropském obilném trhu a výši tržních cen **nebyl uskutečněn ani intervenční nákup obilovin**.

- Intervenční skladování mlékárenských výrobků a obilovin

Vzhledem k nulovým počátečním zásobám másla, SOM a obilovin, a neuskutečnění intervenčního nákupu v roce 2024, **nevznikly žádné náklady** v souvislosti s jeho **skladováním**.

Mimořádná opatření

Mimořádná opatření jsou používána ze strany Evropské unie v době krize nebo hrozby krize, kdy je nutné přijmout konkrétní opatření, aby se zabránilo náhlému poklesu cen nebo se zmírnily jeho důsledky.

Mimořádná finanční podpora zemědělským odvětvím postiženým zvláštními problémy (2023)

Na začátku roku 2024 byly vyplaceny zbývající prostředky v rámci mimořádné podpory zemědělským odvětvím, která byla vyhlášena Evropskou komisí již v roce 2023. Tato podpora byla poskytována v souladu s prováděcím nařízením Komise (EU) 2023/1465 a nařízením vlády ČR č. 306/2023 Sb., a to zemědělským odvětvím postiženým zvláštními problémy, které měly dopad na hospodářskou životaschopnost zemědělců. Mezi cílové skupiny patřili: pěstitelé ovoce, zeleniny, chmele a chovu krav v systému s tržní produkcí mléka.

V roce 2024 bylo vyplaceno celkem **31 456 tis. Kč**, z toho **10 359 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **21 097 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Mimořádná finanční podpora pro odvětví ovoce zasažené jarními mrazy (2024)

Tato podpora byla poskytnuta producentům ovoce, jejichž produkční plochy byly zasaženy nebyvalými mrazy na jaře 2024, a které velikostí škod a ztrátou příjmů přímo ohrozily hospodářskou životaschopnost zemědělských podniků. Podpora vychází z prováděcího nařízení Komise (EU) 2024/2030 a nařízení vlády ČR č. 264/2024 Sb.

V rámci ČR byla mimořádná podpora poskytnuta na tyto ovocné druhy: jablono, hrušeň, meruňka, třešeň, višně, slivoň švestka s výjimkou myrobalánu, broskvoň, rybíz černý, rybíz červený, rybíz bílý, maliník, ostružiník, jahodník, angrešt, borůvka a ořešák královský.

V roce 2024 bylo vyplaceno celkem **336 679 tis. Kč**, z toho **51 360 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **285 319 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Podpora propagace zemědělských produktů

Propagační kampaně zemědělských produktů EU mají za cíl najít nové tržní příležitosti pro evropské zemědělce a potravinářský průmysl.

Propagační program „Nakopni své zdraví s čerstvým ovocem a zeleninou z EU“

Propagační program Dobrého družstva je realizován v letech 2023–2026.

V roce 2024 **nebyly** vyplaceny **žádné finanční prostředky**.

Ostatní výdaje

Do správních výdajů bylo v roce 2024, dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, převedeno 20 % z vrácených prostředků, tj. **484 tis. Kč**.

Zápůjčka na intervenční nákupy

V souvislosti s intervenčními nákupy má SZIF každoročně uzavřenou Smlouvu o zápůjčce s Ministerstvem financí. Z tohoto důvodu bylo původně rozpočtováno 226 800 tis. Kč na případnou realizaci intervenčních nákupů.

Vzhledem k již zmíněné nerealizaci intervenčních nákupů došlo v roce 2024 pouze ke splátce části zápůjčky Ministerstva financí na intervenční nákupy ve výši **80 800 tis. Kč**.

Ostatní činnosti v rámci SOT

Celní kvóty

Celní kvóty v rámci EU jsou stanoveny na základě mezinárodních dohod se třetími zeměmi. Umožňují subjektům, které dovážejí/vyvázejí zemědělské produkty do EU, dovážet/

vyvézt předem stanovené množství těchto produktů za nižší clo (celní sazba v rámci kvóty), než je sazba cla, která se pro tyto produkty běžně používá.

V roce 2024 bylo vydáno celkem 545 licencí (538 dovozních a 7 vývozních). V rámci kvóty na dovoz bylo vydáno 125 licencí (zejména rýže, dále cukr a česnek) a 7 licencí na vývoz v rámci kvóty na mléčné výrobky.

Sledování trhů

Pro zajištění správného fungování zemědělských trhů a dohledu nad jejich vývojem shromažďuje Evropská komise informace od zemí EU a od různých zúčastněných stran. Tyto informace jsou zveřejňovány a využívány při spouštění tržních opatření EU a mají dále za cíl zajistit větší transparentnost trhů.

Sledování trhu se syrovým kravským mlékem

Předmětem sledování je sběr dat týkající se dodaného mléka producenty prvním kupujícím nebo konečnému spotřebiteli. V roce 2024 bylo zpracováno celkem 800 hlášení o dodávkách mléka prvním kupujícím. Dále bylo zpracováno 312 ročních hlášení o prodeích mléka a mléčných výrobků konečnému spotřebiteli.

Sledování trhu s cukrem, bioethanolem, melasou a isoglukózou

Předmětem sledování je sběr dat týkající se cen, produkce a zásob cukru, dále pak informací o sklizni cukrové řepy od výrobců a zpracovatelů cukru, dále pak odesílání informací do EU. V průběhu roku 2024 SZIF přijal, zpracoval a odeslal 168 hlášení.

Program rozvoje venkova a Rozvoj venkova

Politika Evropské unie pro rozvoj venkova byla zavedena, coby druhý pilíř SZP, během reformy v rámci tzv. „Agendy 2000“. Tato politika je financována z prostředků Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).

V roce 2024 byly již v převažující míře vypláceny intervence Rozvoje venkova v rámci Strategického plánu SZP 2023–2027, ale naprostou většinu tvořily neprojektové (plošné) intervence, zatímco u těch projektových dochází postupně k administraci nových žádostí a výplaty budou nabíhat postupně. Naopak u starého programového období 2014–2020 převažovala výplata projektových opatření Programu rozvoje venkova oproti těm neprojektovým.

Celkem bylo v roce 2024 na **Program rozvoje venkova a Rozvoj venkova** vynaloženo **15 005 610 tis. Kč**, z toho **8 402 888 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **6 602 722 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Pro výpočet sazeb u intervencí Strategického plánu SZP, na které byla podána žádost o dotaci v roce 2024, platil směnný kurz ve výši 24,724 Kč/€. Tento kurz byl platný také pro dobíhající závazky v rámci opatření Programu rozvoje venkova 2014–2020.

Směnným kurzem ve výši 24,687 Kč/€, byly přepočteny dotace pro závazky uzavřené v programovém období 2007–2013, na které byla podána žádost o dotaci v roce 2024.

Program rozvoje venkova 2014+ (včetně HRDP)

Program rozvoje venkova byl primárně zaměřen na rozvoj venkovských oblastí a měl by přispívat k větší konkurenceschopnosti zemědělství, udržitelnému řízení přírodních zdrojů, např. v oblasti klimatu. Pro období 2014–2020 převažovalo kofinancování z prostředků EZFRV. Výplata opatření v rámci tohoto období zahrnovala také dobíhající závazky, které vyplývaly z předchozích programových období.

Horizontální plán rozvoje venkova ČR na období 2004–2006 byl realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 1257/1999, nařízení Komise (ES) č. 817/2004, nařízení vlády ČR č. 69/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 655/2004 Sb., nařízení vlády ČR č. 308/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 242/2004 Sb., a nařízení vlády ČR č. 241/2004 Sb.

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 byl realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, nařízení Komise (EU) č. 65/2011, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009, nařízení Komise (ES) č. 800/2008, nařízení Komise (ES) č. 1974/2006, nařízení Komise (ES) č. 1848/2006, nařízení Komise (ES) č. 1320/2006, nařízení Komise (ES) č. 885/2006, nařízení Komise (ES) č. 883/2006, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 53/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 147/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 239/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 79/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 75/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a rozhodnutí Rady 2006/144/ES, v platném znění.

Program rozvoje venkova na období 2014–2020 je realizován na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013, v platném znění,

nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1310/2013, v platném znění, a na základě prováděcích nařízení Komise a nařízení Komise v přenesené pravomoci, které souvisí s těmito základními právními akty, dále na základě nařízení vlády ČR č. 72/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 73/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 74/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 75/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 76/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 330/2019 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 331/2019 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 185/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 29/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 43/2018 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 44/2018 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Program rozvoje venkova 2014–2020 (EURI)

Součástí Programu rozvoje venkova 2014+ jsou také dodatečné finanční prostředky z tzv. EURI fondu, které byly na úrovni Evropské unie schváleny v rámci dohody na tzv. Plánu obnovy (Next Generation EU). Tyto prostředky se zjednodušeně označují jako EURI a v roce 2024 byly vynaloženy na opatření M4, M6 a M11, tzn. v projektové i neprojektové části opatření PRV 2014+.

Tabulka 20 – Celkový přehled vyplacených dotací v roce 2024 na Program rozvoje venkova 2014+

Program rozvoje venkova 2014+		Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
Neprojektová opatření (včetně EURI) celkem		223 785	665 393	889 178
Horizontální plán rozvoje venkova 2004–2006 (Lesnictví)		25	74	99
Program rozvoje venkova 2007–2013 celkem		2 951	2 894	5 845
z toho:	Osa I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví	2 950	2 892	5 842
	Osa II – Zlepšování životního prostředí a krajiny	1	2	3
Program rozvoje venkova 2014–2020 (včetně EURI) celkem		220 809	662 425	883 234
z toho:	M10 – Agroenvironmentálně-klimatické opatření	179 433	538 298	717 731
	M11 – Ekologické zemědělství	40 769	122 305	163 074
	v tom: M11 (EURI)	40 641	121 924	162 565
	M13 – Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními	145	434	579
	M15 – Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů	462	1 388	1 850
Projektová opatření (včetně EURI) celkem		1 747 928	1 906 101	3 654 029
z toho:	M1 – Předávání znalostí a informační akce	6 521	6 392	12 913
	M4 – Investice do hmotného majetku	1 056 305	864 557	1 920 862
	v tom: M4 (EURI)	378 303	702 563	1 080 866
	M6 – Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti	144 239	154 515	298 754
	v tom: M6 (EURI)	14 977	27 813	42 790
	M8 – Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů	232 132	214 337	446 469
	M16 – Spolupráce	54 104	53 033	107 137
	M19 – Podpora pro místní rozvoj z iniciativy LEADER	219 216	501 741	720 957
	M20 – Technická pomoc	35 411	111 526	146 937
Program rozvoje venkova 2014+ celkem		1 971 713	2 571 494	4 543 207

Zdroj: SZIF

Administrace neprojektových opatření PRV 2014+ (včetně HRDP)

Žádosti o dotaci v rámci neprojektových opatření jsou stejné jako přímé platby součástí Jednotné žádosti, podávané na jaře každého kalendářního roku (v roce 2024 do 15. května).

Rozpočtově patří všechny prostředky do programového období PRV 2014–2020, ale některé dobíhající závazky vyplývají i z předchozích období, proto jsou stále rozlišovány.

Program rozvoje venkova 2007–2013

V roce 2024 byla administrována také neprojektová opatření, která navazovala na **programové období PRV 2007–2013**, konkrétně v rámci Osy I a II. Jednalo se o opatření:

- **Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)**

V roce 2024 bylo přijato celkem 114 žádostí. Žádost o proplacení podávají žadatelé, kteří mají uzavřenou Dohodu o poskytnutí dotace na projekty Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 (u opatření PUZČ). Dotace je vyplácena každoročně po dobu nejvýše 15 kalendářních let, nejpozději do 70 let věku žadatele.

- **Zalesňování zemědělské půdy**

Tato dotace se poskytuje po dobu 15 kalendářních let počínaje rokem následujícím po roce zalesnění. V roce 2024 bylo přijato celkem 803 žádostí o náhradu.

- **Platby v rámci NATURA 2000 v lesích**

Na opatření Platby v rámci NATURA 2000 v lesích bylo podáno celkem 24 žádostí o dotaci. Žadatel je do tohoto opatření zařazen na období 20 let a po celou dobu podává každoročně žádost o dotaci.

- **Lesnicko-environmentální platby**

Na opatření Lesnicko-environmentální platby bylo podáno celkem 11 žádostí o změnu zařazení a 68 žádostí o dotaci. Žadatel je zařazen na období 20 let a po celou dobu podává každoročně žádost o dotaci.

Program rozvoje venkova 2014–2020

V rámci **programového období PRV 2014–2020** byla v roce 2024 administrována následující neprojektová opatření:

- **Zalesňování zemědělské půdy**

V roce 2024 byly v rámci opatření M8 (8.1.1 Zalesňování a zakládání lesů) přijímány žádosti o péči a ukončení zemědělské činnosti a založení lesního porostu. Bylo přijato 139 žádostí.

- **Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)**

Od roku 2020 již nebylo možné podat žádost o zařazení do AEKO na 5letý závazek. V roce 2024 bylo podáno 419 žádostí o dotaci již pouze na poslední rok dobíhajících závazků v rámci podopatření Zatravňování orné půdy.

- **Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů**

U podopatření Zachování porostního typu hospodářského souboru byly v roce 2024 podány 4 žádosti o změnu zařazení a 24 žádostí o dotaci, sazba dotace byla 4 524,49 Kč/ha. U podopatření Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin byly podány 3 žádosti o změnu zařazení a 6 žádostí o dotaci, sazba dotace byla 1 829,58 Kč/ha.

Administrace projektových opatření PRV 2014+

V rámci projektových opatření bylo v roce 2024 spuštěno 17. kolo příjmu žádostí o dotaci z PRV 2014–2020 a pokračoval i kontinuální příjem žádostí technické pomoci PRV. V roce 2024 probíhala na RO SZIF otevřená registrace operací 4.3.1 Pozemkové úpravy, 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci strategie komunitně vedeného místního rozvoje a 19.3.1 Příprava a provádění činností spolupráce místní akční skupiny. Celkem bylo zaregistrováno 708 žádostí o dotaci (projektů) ve výši 1 278 644 tis. Kč. Pokračovala i administrace žádostí podaných v letech 2021 až 2023.

V 17. kole příjmu žádostí byly v roce 2024 přijímány žádosti zaměřené na vzdělávací a informační akce.

Tabulka 21 – Přehled zaregistrovaných žádostí o dotaci na projektová opatření Programu rozvoje venkova v roce 2024 (počet žádostí a výše dotace platná k datu registrace)

Kolo příjmu žádostí	Počet žádostí	Dotace (tis. Kč)
Kontinuální příjem	691	1 274 133
17. kolo	17	4 511

Zdroj: SZIF

Tabulka 22 – Přehled schválených žádostí o dotaci na projektová opatření Programu rozvoje venkova v roce 2024 (počet žádostí a výše dotace platná k datu schválení)

Kolo příjmu žádostí	Počet žádostí	Dotace (tis. Kč)
Kontinuální příjem ¹⁾	777	497 216
12. kolo	24	47 441
13. kolo	16	38 711
15. kolo	21	56 586
16. kolo	56	16 423
Schválené žádosti PRV 2014–2020 celkem	894	656 377

Zdroj: SZIF

Pozn.: ¹⁾ Jedná se rovněž i o schválené žádosti ze zaregistrovaných žádostí v letech 2021 až 2023.

Žádosti o platbu

V roce 2024 bylo zaregistrováno 3 113 Žádostí o platbu u projektových opatření PRV 2014–2020 a proplaceno bylo 3 892 Žádostí o platbu u všech opatření.

Rozvoj venkova – Strategický plán SZP 2023+

Základním dokumentem v novém programovém období je schválený Strategický plán. Hlavním cílem pochopitelně zůstává podpora a rozvoj venkovských oblastí.

Výběr projektů je primárně na každém členském státu. Projekty jsou soustředěny především do oblasti inovací

Tabulka 23 – Celkový přehled vyplacených dotací v roce 2024 na Rozvoj venkova 2023+ (dle Strategického plánu SZP)

Název intervence (oblasti)		Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
Neprojektové intervence celkem		6 431 175	3 462 938	9 894 113
z toho:	Agroenvironmentálně-klimatická opatření	1 339 280	721 149	2 060 429
	Ekologické zemědělství	963 715	518 923	1 482 638
	Zalesňování zemědělské půdy – péče o založený lesní porost	16 654	8 968	25 622
	Zalesňování zemědělské půdy – založení porostu	238	128	366
	Založení agrolesnického systému	34 864	18 773	53 637
	Zvýšení obranyschopnosti v chodu prasat vakcinací	164 682	88 675	253 357
	Dobré životní podmínky zvířat	443 381	238 743	682 124
	Lesnicko-environmentální platby	50 715	27 309	78 024
	Oblasti s přírodními omezeními (ANC)	3 395 947	1 828 586	5 224 533
	Oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě	21 699	11 684	33 383
Projektové intervence celkem		0	568 290	568 290
z toho:	Zahájení činnosti mladého zemědělce	0	568 290	568 290
Rozvoj venkova 2023+ celkem		6 431 175	4 031 228	10 462 403

Zdroj: SZIF

zemědělství či lesnictví, podpory konkurenceschopnosti, více se soustředí na organizaci potravinového řetězce, dobré životní podmínky, ale také na podporu přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku nebo sociálního rozvoje venkova.

Rozvoj venkova je kofinancovaný z EZFRV i ze státního rozpočtu, přičemž podíl kofinancování se v případě České republiky poměrně výrazně změnil – 65 % již představují národní zdroje (jedinou výjimkou je projektová intervence Zahájení činnosti mladého zemědělce – 100 % EU).

Intervence v oblasti Rozvoje venkova jsou rozděleny na dvě oblasti. **Neprojektové (plošné) intervence** zabezpečují stabilní přínosy pro zemědělskou praxi. Jedná se jak o plošné intervence, tak i intervence, které jsou cílené na chov hospodářských zvířat. Stejně jako v předchozím programovém období jsou většinou součástí Jednotné žádosti. **Projektové intervence** jsou soustředěny především do oblasti inovací zemědělství či lesnictví a venkovských oblastí. Příjem žádostí probíhá v rámci tzv. kolových příjmů, zpravidla na jaře a na podzim.

U projektových intervencí došlo v roce 2024 k výplatě pouze u jedné z nich – Zahájení činnosti mladého zemědělce.

Administrace neprojektových (plošných) intervencí Rozvoje venkova 2023+

Neprojektové intervence jsou ve Strategickém plánu rozděleny podrobněji, než bylo zvykem v předešlých programových obdobích. Například Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO) mají v SP celkem 7 dílčích intervencí, ale zejména pro přehlednost dodržujeme zvyklost uvádět je jako celek. V roce 2024 byly administrovány intervence v těchto oblastech:

Agroenvironmentálně-klimatická opatření

V roce 2024 bylo možné podat žádost o zařazení do AEKO na nový pětiletý závazek dle nařízení vlády ČR č. 80/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto nařízení jsou uvedeny

také jednotlivé sazby AEKO 2023+. V roce 2024 bylo podáno 14 875 žádostí o dotaci v rámci jednotlivých podopatření.

Ekologické zemědělství

V roce 2024 bylo možné podat žádost o zařazení na intervenci Ekologické zemědělství na nový pětiletý závazek dle nařízení vlády ČR č. 81/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto nařízení jsou uvedeny také jednotlivé sazby EZ 2023+. V roce 2024 bylo podáno 5 155 žádostí o dotaci.

Dobré životní podmínky zvířat

V roce 2024 podalo 925 žadatelů žádost o poskytnutí dotace na intervenci Dobré životní podmínky zvířat dle nařízení vlády ČR č. 70/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto nařízení jsou uvedeny také sazby dotace pro jednotlivá podopatření.

V roce 2024 byly podány žádosti na tato podopatření:

- Zvětšení lehacího prostoru v chovu dojníc (556 žádostí),
- Zlepšení stájového prostředí v chovu dojeného skotu pro dojnice a telata dojeného skotu do 2 měsíců věku (783 žádostí),
- Zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy (469 žádostí),
- Zlepšení životních podmínek pro prasničky (133 žádostí),
- Zlepšení životních podmínek pro prasnice (142 žádostí),
- Zvětšení plochy pro odstavená selata (93 žádostí).

Zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací

V roce 2024 podalo 144 žadatelů žádost o poskytnutí dotace na intervenci Zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací dle nařízení vlády ČR č. 64/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto nařízení jsou uvedeny také sazby dotace pro jednotlivé patogeny.

Zalesňování zemědělské půdy

V roce 2024 bylo možné podávat žádosti v souladu s nařízením vlády ČR č. 63/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V rámci této intervence musí nejprve dojít k čerpání dotace na založení porostu, což je ovšem formálně projektové opatření (Zalesňování zemědělské půdy – založení porostu). Od následujícího roku lze čerpat prostředky na péči a náhradu – žadatel zařazený v závazku má možnost žádat 5 let na péči a 10 let na náhradu. V roce 2024 bylo podáno 6 žádostí o založení porostu. Současně bylo podáno 6 žádostí o dotaci na péči a náhradu.

Agrolesnictví

V roce 2024 bylo možné poprvé podávat žádosti na péči o založené agrolesnické systémy v souladu s nařízením vlády ČR č. 140/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V rámci této intervence musí nejprve dojít k čerpání dotace na založení agrolesnického systému, což je ovšem formálně projektové opatření (Založení agrolesnického systému). Od následujícího roku lze čerpat prostředky na péči o založený agrolesnický systém – žadatel zařazený v závazku má možnost žádat 5 let na péči. V roce 2024 bylo podáno 126 žádostí o dotaci na založení agrolesnického systému. Současně bylo podáno 84 žádostí o dotaci na péči o založený agrolesnický systém (agrolesnické systémy založené v roce 2023).

Lesnicko-environmentální platby

V roce 2024 bylo možné podat žádost o zařazení na intervenci Lesnicko-environmentální platby dle nařízení vlády ČR č. 72/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto nařízení jsou uvedeny také jednotlivé sazby dotace. Jednotlivá podopatření mají formu pětiletého závazku, kdy žadatel po celou dobu závazku podává každoročně žádost o dotaci. V roce 2024 bylo podáno 34 žádostí o zařazení a 108 žádostí o dotaci v rámci podopatření Zachování porostního typu hospodářského souboru, dále 5 žádostí o zařazení a 19 žádostí o dotaci v rámci podopatření Ochrana genofondu lesních dřevin, a také bylo podáno 5 žádostí o zařazení a 5 žádostí o dotaci v rámci podopatření Zachování habitatových stromů.

Oblasti s přírodními omezeními (ANC)

Platby pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními byly v roce 2024 vypláceny na základě nařízení vlády ČR č. 61/2023 Sb. V roce 2024 bylo přijato 21 472 žádostí o poskytnutí platby pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními.

Natura 2000 na zemědělské půdě

Platby v rámci intervencí Natura 2000 na zemědělské půdě pro rok 2024 byly vypláceny na základě nařízení vlády ČR č. 62/2023 Sb. V roce 2024 bylo přijato 751 žádostí o poskytnutí platby Natura 2000 na zemědělské půdě.

Administrace projektových intervencí Rozvoje venkova 2023+

V roce 2024 bylo spuštěno 3. a 4. kolo příjmu žádostí o dotaci ze Strategického plánu SZP 2023–2027 a zahájen kontinuální příjem žádostí jedné intervence.

Dne 26. března 2024 byl zahájen kontinuální příjem žádostí o dotaci intervence 52.77 Leader. Administrace a průběžné schvalování žádostí probíhalo v roce 2024, dále bude pokračovat v roce 2025.

3. kolo příjmu žádostí probíhalo ve dnech 30. dubna – 21. května 2024. Byly v něm přijímány žádosti zaměřené na technologické investice v lesním hospodářství, investice do lesnické infrastruktury, technologie snižující emise, vodohospodářská opatření v lesích, neproduktivní investice v lesích, přeměnu porostů náhradních dřevin a investice do nezemědělských činností. Administrace a schvalování bude probíhat v roce 2025.

4. kolo příjmu žádostí probíhalo ve dnech 8.–29. října 2024. Byly v něm přijímány žádosti zaměřené na investice do zemědělských podniků, zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů, zahájení činnosti mladých zemědělců, investice do obnovy kalamitních ploch či do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin, inovace při zpracování zemědělských produktů a na podporu operačních skupin a projektů EIP. Administrace a schvalování bude probíhat v roce 2025.

Žádosti o platbu

V roce 2024 bylo v rámci Strategického plánu SZP z programového období 2023–2027 zaregistrováno 289 Žádostí o platbu u projektových intervencí 33.73 Investice do zemědělských podniků, 34.73 Investice do zpracování zemědělských produktů, 38.73 Investice do obnovy kalamitních ploch, 39.73 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin, 54.78 Podpora poradenství.

U projektové intervence 49.75 Zahájení činnosti mladého zemědělce v rámci Strategického plánu SZP z programového období 2023–2027 bylo v roce 2024 proplaceno 346 jednorázových splátek dotace.

Tabulka 24 – Základní sazby pro jednotlivé typy oblastí ANC pro rok 2024

Oblasti ANC	Typ oblasti ANC	Základní sazba převažující živočišná výroba	Základní sazba převažující rostlinná výroba
Horské oblasti	H1	5 340,38 Kč/ha	2 249,88 Kč/ha
	H2	5 018,97 Kč/ha	2 126,26 Kč/ha
	H3	3 535,53 Kč/ha	1 483,44 Kč/ha
	H4	4 277,25 Kč/ha	1 804,85 Kč/ha
	H5	3 214,12 Kč/ha	1 359,82 Kč/ha
Ostatní oblasti	O1	3 115,22 Kč/ha	1 335,10 Kč/ha
	O2	2 447,68 Kč/ha	1 038,41 Kč/ha
	O3	1 829,58 Kč/ha	766,44 Kč/ha
Specifické oblasti	S	1 607,06 Kč/ha	667,55 Kč/ha

Zdroj: SZIF

Tabulka 25 – Přehled zaregistrovaných žádostí o dotaci na projektové intervence Strategického plánu SZP v roce 2024 (počet žádostí a výše dotace platná k datu registrace)

Kolo příjmu žádostí	Intervence	Počet žádostí	Dotace (tis. Kč)
Kontinuální příjem	54.78	112	19 134
	52.77	6 454	2 552 287
3. kolo	35.73	721	573 449
	36.73	270	1 129 635
	37.73	527	2 389 385
	40.73	13	63 780
	43.73	106	150 210
	44.73	5	131 661
	45.73	462	630 962
	3. kolo celkem	2 104	5 069 082
4. kolo	33.73	3 297	7 537 391
	34.73	514	1 532 423
	38.73	41	84 199
	39.73	40	17 332
	49.75	780	1 290 840
	51.77	4	62 940
	43.77	39	141 797
	4. kolo celkem	4 715	10 666 922
Projektové intervence SP SZP 2023+ celkem		13 385	18 307 425

Zdroj: SZIF

Tabulka 26 – Přehled schválených žádostí o dotaci na projektové intervence Strategického plánu SZP v roce 2024 (počet žádostí a výše dotace platná k datu schválení)

Kolo příjmu žádostí	Intervence	Počet žádostí	Dotace (tis. Kč)
Kontinuální příjem	54.78	112	21 710
	52.77	0	0
1. kolo	33.73	1 982	3 726 667
	34.73	381	790 090
	49.75	360	597 500
	51.77	2	24 000
	53.77	27	258 624
	1. kolo celkem	2 752	5 396 881
2. kolo	38.73	33	36 705
	39.73	53	16 828
	2. kolo celkem	86	53 533
Projektové intervence SP SZP 2023+ celkem		2 950	5 472 124

Zdroj: SZIF

Financování z cizích zdrojů

Dne 30. května 2024 byla mezi SZIF a Ministerstvem financí uzavřena smlouva o zápůjčce na financování intervenčních nákupů v roce 2024 v rozpočtované výši 226 800 tis. Kč. Ministerstvo financí převedlo v roce 2024 na účet Fondu

finanční prostředky ve dvou tranších, a to v celkové výši 80 800 tis. Kč. Na žádost Fondu nebyla čerpána poslední tranše zápůjčky a Fond provedl v říjnu 2024 předčasnou splátku obou poskytnutých tranší zápůjčky. Úrok z poskytnuté zápůjčky je vypočítáván jen v případě čerpání zápůjčky. Z tohoto důvodu nebyl z poskytnuté zápůjčky v roce 2024 placen žádný úrok.

Souhrnné čerpání rozpočtu Společné zemědělské politiky

Tabulka 27 – Celkové zdroje na financování Společné zemědělské politiky v roce 2024

Zdroje	Skutečnost (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
1. Přímé platby			
Dotace z kapitoly MZe na rok 2024 a dotace z nespotřebovaných výdajů MZe celkem	247	24 270 742	24 270 989
Přímé platby – Strategický plán SZP 2023+ celkem	0	24 267 455	24 267 455
z toho: Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)	0	7 760 189	7 760 189
Platba pro mladé zemědělce (SF)	0	102 250	102 250
Doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (DRP/CRIS)	0	6 428 392	6 428 392
Doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce (YF)	0	258 667	258 667
z toho: Platba pro mladé zemědělce (nové schéma)	0	91 756	91 756
Platba pro mladé zemědělce (dobíhající staré schéma)	0	166 911	166 911
Režimy pro klima a životní prostředí	0	5 922 392	5 922 392
Podpory příjmu vázané na produkci (CIS)	0	3 795 565	5 922 565
Přímé platby 2014+ celkem	247	3 287	3 534
z toho: Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening)	0	3 083	3 083
Platba pro mladé zemědělce (MZ)	0	71	71
Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)	0	133	133
Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)	221	0	221
Národní doplňková platba k přímým podporám (Top-Up)	26	0	26
Zůstatek SZIF z roku 2023	253	1 863 935	1 864 187
Ostatní výdaje (vratky prostředků, přijaté sankční platby, nepřirazené platby)	3 334	10 987	14 321
Přímé platby celkem	3 834	26 145 663	26 149 497
2. Společná organizace trhu			
Dotace z kapitoly MZe na rok 2024 a dotace z nespotřebovaných výdajů MZe celkem	257 903	920 553	1 178 456
SOT – mimo Strategický plán SZP 2023+	49 764	154 261	204 025
z toho: SOT – Strategický plán SZP 2023+ mimo včely	0	104 497	104 497
SOT – Strategický plán SZP 2023+ včely	49 764	49 764	99 528
SOT – mimo Strategický plán SZP 2023+	208 139	766 292	974 431
z toho: SOT – Strategický plán SZP 2023+	140 139	385 292	525 431
Mimořádná podpora pro pěstitele ovoce 2024	68 000	381 000	449 000
Mimořádná podpora na přizpůsobení 2022	0	0	0
Tržby z prodeje	0	0	0
Zápůjčka na intervenční nákupy	80 800	0	80 800
Zůstatek SZIF z roku 2023	61 996	42 415	104 411
Ostatní výdaje (vratky prostředků, přijaté sankční platby, nepřirazené platby)	1 803	1 999	3 802
Společná organizace trhu celkem	402 502	964 967	1 367 469

Zdroje	Skutečnost (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
3. Program rozvoje venkova včetně Horizontálního plánu rozvoje venkova			
Dotace z kapitoly MZe na rok 2024 a dotace z nespotřebovaných výdajů MZe celkem	8 171 477	6 462 729	14 634 206
Rozvoj venkova – Strategický plán SZP 2023+	6 224 431	3 919 732	10 144 163
Program rozvoje venkova 2014+ (vč. EURI) celkem	1 947 046	2 542 997	4 490 043
z toho: Program rozvoje venkova 2014+	1 512 913	1 690 062	3 202 975
Program rozvoje venkova 2014+ (EURI)	434 133	852 935	1 287 068
Zůstatek SZIF z roku 2023	702 223	862 361	1 564 584
Ostatní (vratky prostředků, přijaté sankční platby, nepřirazené platby)	61 138	77 123	138 261
Rozvoj venkova a Program rozvoje venkova (vč. EURI) celkem	8 934 838	7 402 213	16 337 051
Zdroje na Společnou zemědělskou politiku celkem	9 341 174	34 512 843	43 854 017

Zdroj: SZIF

Celkové **zdroje** SZIF na financování **Společné zemědělské politiky** v roce 2024 **dosáhly** výše **43 854 017 tis. Kč**, z toho **9 341 174 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **34 512 843 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Tabulka 28 – Celkové užití zdrojů Společné zemědělské politiky v roce 2024

Užití zdrojů	Skutečnost (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
1. Přímé platby			
Přímé platby – Strategický plán SZP 2023+	0	25 033 095	25 033 095
Přímé platby 214+	243	4 179	4 422
Ostatní (převod propadlého podílu z vrátek dotací)	2 816	0	2 816
Přímé platby celkem	3 059	25 037 274	25 040 333
2. Společná organizace trhu			
SOT – Strategický plán 2023+ celkem	44 439	153 366	197 805
z toho: SOT – Strategický plán 2023+ mimo včely	0	108 927	108 927
SOT – Strategický plán 2023+ včely (Podpory produktů včelařství)	44 439	44 439	88 878
SOT mimo Strategický plán 2023+	194 234	632 419	826 653
v tom: Intervenční nákup a skladování (máslo, SOM, obiloviny, maso)	0	0	0
Ostatní výdaje související se SOT (převod propadlého podílu z vrátek dotací, rezerva SOT)	81 284	0	81 284
v tom: Splátka na intervenční nákupy	80 800	0	80 800
Společná organizace trhu celkem	319 957	785 785	1 105 742
3. Rozvoj venkova a Program rozvoje venkova (vč. EURI a HRDP)			
Rozvoj venkova – Strategický plán SZP 2023+	6 431 175	4 031 228	10 462 403
Program rozvoje venkova 2014+ (vč. EURI a HRDP)	1 971 713	2 571 494	4 543 207
Rozvoj venkova a Program rozvoje venkova (vč. EURI a HRDP) celkem	8 402 888	6 602 722	15 005 610
Užití zdrojů na Společnou zemědělskou politiku celkem	8 724 904	32 425 781	41 151 685

Zdroj: SZIF

V roce 2024 byly v rámci **Společné zemědělské politiky** vyplaceny **finanční prostředky** v celkové výši **41 151 685 tis. Kč**, z toho **8 725 904 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **32 425 781 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Operační program Rybářství

Operační program (OP) Rybářství je nástrojem čerpání podpory z Evropského námořního rybářského fondu (2014–2020) a Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu (2021–2027), které přispívají k provádění Společné rybářské politiky (SRP) v České republice.

Hlavními cíli aktuálního OP Rybářství jsou:

- konkurenceschopná, odolná a udržitelně se rozvíjející akvakultura, což je zároveň hlavní cíl pro oblast akvakultury definovaný v Zelené dohodě a v navazující strategii Evropské komise „Od zemědělce ke spotřebiteli“, jedná se o zajištění udržitelné akvakultury, využitím inovativních a udržitelných postupů,
- podpora zlepšení sledovatelnosti, vytváření kratších dodavatelských řetězců a komunikačních aktivit,
- podpora projektů zaměřených na výzkum a produkci ekologického hospodaření a řas nebo projektů přispívajících ke zlepšování dobrých životních podmínek zvířat,
- podpora vysazování úhoře říčního a udržitelného hospodaření na rybnících prostřednictvím kompenzací za zajišťování mimoprodukčních funkcí,
- podpora aktivit zaměřených na účinné využívání zdrojů nebo obnovitelných zdrojů.

Funkcí řídicího orgánu (ŘO) je pověřen příslušný odbor Ministerstva zemědělství, který reálně zodpovídá za řízení a kontrolu financování OP Rybářství. SZIF je jako zprostředkující subjekt ŘO OP Rybářství pověřen výkonem části pravomocí ŘO souvisejících s finančním a věcným monitorováním projektů na základě Dohody o delegování pravomocí. Prostřednictvím IS SZIF, resp. MS2014+/MS2021+ je zajišťován sběr informací o operacích a žadatelích/příjemcích ve všech fázích administrace projektů.

OP Rybářství 2014–2020

Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních stanovuje

společné podmínky pro evropské fondy. Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 508/2014 ze dne 15. května 2014 o Evropském námořním a rybářském fondu (ENRF) byl zřízen ENRF a stanoveny podmínky pro poskytování finančních prostředků pro rybolov a akvakulturu. K jejich provádění vydala Evropská komise nařízení v přenesené pravomoci a prováděcí nařízení. MZe zpracovalo Víceletý národní strategický plán pro akvakulturu (VNSPA) a Operační program Rybářství 2014–2020 (OPR). VNSPA byl schválen usnesením vlády ČR č. 876 ze dne 27. 10. 2014 a předložen EK, která jej vzala na vědomí. OPR byl schválen usnesením vlády ČR č. 836 ze dne 15. 10. 2014, předložen EK a schválen dne 2. 6. 2015. Poslední aktualizace OPR byla schválena dne 6. 8. 2021.

Vzhledem ke konci programového období neproběhlo v roce 2024 žádné kolo ani příjem Žadostí o podporu a nebyla vydána žádná nová Rozhodnutí o poskytnutí dotace.

V roce 2024 nebyly předloženy žádné nové Žadosti o platbu vzhledem k dobíhajícímu programovému období, proběhlo však vyplacení zbývajících 56 Žadostí o platbu se schválenou podporou **48 578 tis. Kč**.

V roce 2024 bylo podáno celkem 42 Hlášení o změnách, přičemž u 2 % z nich bylo potřeba vyjádření Oddělení kontrol příslušného RO SZIF a u 95 % z nich bylo potřeba vyjádření Oddělení metodiky OP Rybářství centrálního pracoviště SZIF. Jednalo se především o změny v rámci udržitelnosti projektu. Zároveň došlo u 1 projektu k ukončení administrace.

OP Rybářství 2021–2027

Operační program Rybářství 2021–2027 (OP Rybářství) je nástroj pro čerpání prostředků dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1139 ze dne 7. července 2021, kterým se zřizuje Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a mění nařízení (EU) 2017/1004 (ENRAF) a přispívá především k plnění cílů Společné rybářské politiky (SRP), Zelené dohody pro Evropu a Víceletého národního strategického plánu pro akvakulturu (VNSPA). Řídicím orgánem, zodpovědným za přípravu a implementaci OP Rybářství, je Ministerstvo zemědělství.

Vláda ČR schválila usnesením vlády č. 799 ze dne 13. září 2021 Víceletý národní strategický plán pro akvakulturu pro období 2021–2030 (VNSPA). V souladu s východiský

Tabulka 29 – Příjem a vyplacení Žadostí o platbu OP Rybářství 2014–2020 v roce 2024

Opatření	Počet vyplacených žádostí	Dotace (tis. Kč)
2.1. Inovace	6	8 104
2.2. a) Produktivní investice do akvakultury	34	23 116
3.1. Shromažďování údajů	2	3 398
3.2. Sledovatelnost produktů	1	2 874
5.2. b) Propagační kampaně	1	765
5.3. Investice do zpracování produktů	1	4 128
6.1. Technická pomoc – výzva č. 999	11	6 193
Schválené žádosti PRV 2014–2020 celkem	56	48 578

Zdroj: SZIF

Tabulka 30 – Příjem a vyplacení Žádostí o platbu OP Rybářství 2021–2027 v roce 2024

Aktivita	Předložené Žádosti o platbu		Vyplacené Žádosti o platbu	
	Počet žádostí	Požadovaná podpora (tis. Kč)	Počet žádostí	Schválená podpora (tis. Kč)
1.4.1 Shromažďování údajů	1	3 089	0	0
1.6.1 Vysazování úhoře říčního	3	4 129	3	4 129
2.1.2 Investice do akvakultury	81	56 403	71	44 557
2.1.3. Investice do intenzivních akvakulturních systémů	1	249	1	249
2.1.4 Kompenzace	30	10 870	30	10 861
2.2.2 Zpracování produktů akvakultury	11	5 856	9	5 495
Celkem	127	80 596	114	65 291

Zdroj: SZIF

VNSPA byl v roce 2022 spuštěn OP Rybářství. Implementace požadavků pro systémové a metodické nastavení jednotlivých administrativních procesů probíhá v informačním systému MS2021+. SZIF je pro programové období 2021–2027 zprostředkujícím subjektem OP Rybářství. OP Rybářství je rozdělen do tří Priorit: Priorita 1 Podpora udržitelného rybolovu a obnova a zachování vodních biologických zdrojů, Priorita 2 Podpora udržitelných akvakulturních činností, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh, čímž se přispívá k potravinovému zabezpečení v Unii, Priorita 5 Technická pomoc.

V roce 2024 proběhl příjem 7 kolových výzev a 7 kontinuálních výzev, ve kterých bylo zaregistrováno 268 Žádostí o podporu ve výši **271 829 tis. Kč**.

V roce 2024 vydalo MZe (ŘO) jako poskytovatel podpory Rozhodnutí o poskytnutí dotace ke 222 projektům v celkové výši **214 749 tis. Kč**. Dále bylo podáno celkem 160 Žádostí o změnu a u 21 Žádostí o podporu došlo k ukončení administrace.

V rámci administrace žádostí o platbu bylo v roce 2024 předloženo celkem 127 Žádostí o platbu s požadovanou podporou ze strany žadatele ve výši **80 596 tis. Kč**. Zároveň bylo v roce 2024 vyplaceno 114 Žádostí o platbu se schválenou podporou 65 291 tis. Kč.

Zemědělské národní dotace

Dotační programy národních dotací jsou realizovány podle zákona č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tyto programy jsou od roku 2020 prováděny Státním zemědělským intervenčním fondem, podle § 2d odst. 2 zákona č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů – s výjimkou podpor genetických zdrojů, které provádí Ministerstvo zemědělství. Část národních dotací, které provádí právě SZIF bývá někdy označována jako **zemědělské národní dotace (ZND)**.

Ačkoliv jsou ZND financovány výhradně z národních zdrojů, legislativa EU upravuje povinnost členských států oznámit (notifikovat) Evropské komisi v předstihu veškeré záměry na poskytnutí státní podpory. Hlavním smyslem těchto ustanovení

je snaha, aby tyto národní podpory nepřispívaly k narušování hospodářské soutěže společného trhu. Hlavním cílem zemědělských národních dotací je podpora restrukturalizace a zvýšení konkurenceschopnosti českého agrárního sektoru spolu s rozvojem venkovského prostoru. Spektrum dotačních programů každoročně udržuje kontinuitu s programy realizovanými v předešlých letech.

V roce 2024 bylo na zemědělské národní dotace vyplaceno téměř 2,9 mld. Kč.

Dotační programy dle Zásad (2024)

SZIF se při poskytování dotací řídí zákonem č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Základním dokumentem pro administraci žádostí v aktuálním roce jsou ministerstvem vydané *Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro daný rok na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů*.

Některé dřívější dotační programy nebyly z rozhodnutí MZe v roce 2024 realizovány. Zároveň také výplata programů dle Zásad roku 2024 není omezena koncem kalendářního roku, proto vybrané dotační programy budou vypláceny až v roce 2025.

1.D. Podpora včelařství

Jedná se o zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných plodin v ČR. Dotace podporuje zachování počtu včelstev, která jsou nutná pro opylování hmyzosnubných rostlin, a to i v nevhodném sektoru.

1.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách

Jedná se o podporu závlahového systému šetrného k životnímu prostředí, který výrazně redukuje celkovou spotřebu závlahové vody. Důvodem podpory školek je dosažení výrazného zvýšení kvality a následně zvýšení konkurenceschopnosti českých školkařských výpěstků.

1.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů

Program je zaměřen na zvýšení kvality a zdravotní bezpečnosti produkovaného ovoce, přičemž podporovaná

výsadba ovocného sadu a následné hospodaření je prováděno v souladu se zásadami integrované produkce.

1.V. Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství

Podmínky programu jsou nastaveny tak, aby nově založené sady plnily všechny parametry intenzivního hospodaření, přičemž hlavním cílem je zvýšení produkce kvalitního stolního ovoce v biokvalitě a tím i jeho širší uplatnění na trhu.

2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat

Účelem dotace je zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat.

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Program je přínosem ke zlepšení životního prostředí podporou používání šetrných biologických prostředků na ochranu rostlin náhradou za prostředky chemické, podporuje používání uznané sadby brambor, chmele, mořeného osiva lnu, osiva konopí setého a vyjmenovaných píceň. Součástí programu je i podpora šetrnějších postupů při pěstování cukrové řepy.

8.F. Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat a drůbeže

Podpora vybraných činností zaměřených na preventivní úkony v chovech prasat a drůbeže je jednou ze základních podpor státu při plnění strategie posílení živočišné výroby.

9. Poradenství a vzdělávání

Podpora na vytváření podmínek pro praktické vyučování studentů vyšších odborných škol a žáků středních škol v rezortních oborech za účelem jejich lepšího uplatnění na trhu práce. Podpora poradenství v zemědělství a lesnictví zaměřená na konzultace. Podpora vystavovatelů na mezinárodních veletrzích v zahraničí.

10.D. Podpora evropské integrace nevládních organizací

Zlepšení efektivnosti a odborné úrovně činnosti nevládních organizací formou podpory integrace v rámci EU.

10.E. Podpora technologických platform v působnosti rezortu MZe

Podpora činnosti technologických platform zaměřená na posílení funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur. Propagace cílů, aktivit a výsledků práce platform, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a podnikatelskou praxí.

15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků

Částečná kompenzace újm rybníkářským subjektům, která vznikla zajišťováním vodohospodářských a celospolečenských funkcí rybníků.

17. Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů

Podpora biologické diversity rybích populací v povrchových vodách určená pro uživatele rybářských revírů. Jedná se o udržování nejen druhové pestrosti rybích obsádek v povrchových vodách, ale rovněž doplnění oslabené rybí populace v rybářských revírech postižených dopady civilizačních a environmentálních faktorů.

18. Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením

Poskytnutí finanční podpory s cílem podpořit činnost potravinových bank a tím přispět ke snížení plýtvání potravinami. Zároveň podpora distribuce potravin lidem na hranici hmotné nouze, kteří jsou bez adekvátního přístupu k základním potravinám.

19. Podpora na účast producentů a zpracovatelů zemědělských produktů v režimech jakosti Q CZ

Program je zaměřen na zvýšení kvality v zájmu dlouhodobého zlepšení tržních příležitostí a dosažení konkurenceschopnosti na trhu týkající se komodity brambor.

20. Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat

Podpora na zlepšení životních podmínek je velmi důležitá v chovech hospodářských zvířat, která musí nést zátěž organismu spojenou s nároky na vysokou užitkovost a zároveň dosažení optimálních reprodukčních vlastností.

Tabulka 31 – Přehled přijatých žádostí, formulářů a výše předpokládaných požadavků u dotačních programů ZND (dle Zásad) 2024

Kód a název dotačního programu		Žádosti přijaté ¹⁾	Formuláře přijaté ²⁾	Předpokládané požadavky (tis. Kč) ³⁾
1.D.	Podpora včelařství	1	—	98 426
1.I.	Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách	44	36	26 711
1.R.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů	51	44	49 772
1.V.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství	6	5	2 907
2.A.	Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	231	213	298 985
3.	Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	1 584	1 479	384 498
8.F.	Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat a drůbeže	435	430	1 611 574

Kód a název dotačního programu		Žádosti přijaté ¹⁾	Formuláře přijaté ²⁾	Předpokládané požadavky (tis. Kč) ³⁾
9.A.	Speciální poradenství	169	114	105 423
9.E.	Školní závody	72	71	17 760
9.F.	Podpora poradenství v zemědělství	40	34	60 276
9.H.	Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí	72	71	16 080
9.I.	Podpora zlepšování praktické výuky v produkčním rybářství	1	1	1 590
9.J.	Zlepšování praktické výuky ve včelařství	1	1	2 974
10.D.	Podpora evropské integrace nevládních organizací	28	23	28 366
10.E.	Podpora technologických platforem v působnosti rezortu MZe	8	8	23 499
15.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	65	62	132 620
17.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů	68	68	27 889
18.	Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením	18	–	97 401
19.	Podpora na účast producentů a zpracovatelů zemědělských produktů v režimech jakosti Q CZ	217	1	860
20.	Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat	3 197	3 063	1 375 795
Celkem		6 308	5 724	4 363 406

Zdroj: SZIF

Pozn.: ¹⁾ Přijaté žádosti bez ohledu na datum příjmu na rok 2024. Bez žádostí stažených a stornovaných. ²⁾ Přijaté formuláře s doklady bez ohledu na datum příjmu prokazujícími nárok na dotaci na rok 2024. ³⁾ Předpokládané požadavky z přijatých žádostí či formulářů s doklady prokazujícími nárok na dotaci dle typu dotačního programu.

Dotační programy minulých let, mimořádné dotační programy

Kromě dotačních programů dle Zásad 2024 byly v loňském roce pochopitelně vypláceny také žádosti minulých let.

konci roku bylo přijato 43 žádostí na nově vytvořený mimořádný dotační program týkající se zmírnění škod způsobených mrazy v dubnu 2024, a to konkrétně na ovocných a lesních školkách. Původní **alokace činila 32 mil. Kč** a výplata těchto opatření proběhne v roce 2025.

Mimořádný dotační program – jarní mrazy 2024

Také v rámci zemědělských národních dotací bylo rozhodnuto o kompenzacích za nepříznivý vývoj počasí na jaře 2024. Na

Souhrnné čerpání rozpočtu zemědělských národních dotací

Tabulka 32 – Celkové zdroje na financování ZND v roce 2024

ZDROJE	Rozpočet (v tis. Kč)		Skutečnost (tis. Kč)
	Schválený	Upravený	
Dotace z kapitoly MZe na rok 2024	2 415 000	2 965 000	2 965 000
Dotace z nespotřebovaných výdajů MZe	0	81 863	81 863
Dotace z nespotřebovaných výdajů MZe – jarní mrazy 2024	0	32 000	0
Zůstatek z roku 2023	0	1 160 629	1 160 629
Ostatní (vratky prostředků, neidentifikované příjmy)	0	0	49 786
Zdroje na dotační programy ZND celkem	2 415 000	4 239 492	4 257 278

Zdroj: SZIF

Celkové **zdroje** na financování **zemědělských národních dotací** byly v roce 2024 **ve výši 4 257 278 tis. Kč** ze státního rozpočtu.

Tabulka 33 – Užití zdrojů na ZND v roce 2024 (včetně alokací na jednotlivé dotační tituly ZND 2024)

UŽITÍ ZDROJŮ		Rozpočet (tis. Kč)		Skutečnost (tis. Kč)
		Schválený	Upravený	
Dotační programy minulých let celkem		0	1 082 722	847 117
Mimořádné dotační programy – jarní mrazy 2024		0	32 000	0
Dotační programy ZND (dle Zásad na rok 2024) celkem		2 415 000	3 124 770	2 050 084
z toho (jednotlivé dotační programy):				
1.D.	Podpora včelařství	37 000	37 000	0
1.I.	Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách	35 000	35 000	0
1.R.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů	70 000	70 000	0
1.V.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství	10 000	10 000	0
2.A.	Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	230 000	242 377	52 174
3.	Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	210 000	309 863	19 286
8.F.	Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat a drůbeže	789 800	850 000	765 856
9.A.	Speciální poradenství	57 000	57 000	14 677
9.E.	Školní závody	15 000	17 000	0
9.F.	Podpora poradenství v zemědělství	45 000	45 000	26 388
9.H.	Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí	15 000	15 000	12 623
9.I.	Podpora zlepšování praktické výuky v produkčním rybářství	700	700	0
9.J.	Zlepšování praktické výuky ve včelařství	3 000	3 000	2 974
10.D.	Podpora evropské integrace nevládních organizací	22 000	26 863	12 529
10.E.	Podpora technologických platforem v působnosti rezortu MZe	13 500	15 500	8 250
15.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	60 000	70 000	53 438
17.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů	15 000	15 000	14 936
18.	Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením	95 000	95 000	94 995
19.	Podpora na účast producentů a zpracovatelů zemědělských produktů v režimech jakosti Q CZ	20 000	20 000	860
20.	Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat	672 000	1 190 467	971 098
Užití zdrojů na dotační programy ZND celkem		2 415 000	4 239 492	2 897 201

Zdroj: SZIF

Na dotační programy **zemědělských národních dotací** bylo v roce 2024 vyplaceno celkem **2 897 201 tis. Kč** ze státního rozpočtu.

Marketingová podpora značek kvality

SZIF je na základě rozhodnutí Ministerstva zemědělství administrátorem národních značek kvality KLASA a Regionální potravina, dále koordinuje propagační kampaň na podporu kvalitních potravin a také kampaň na podporu biopotravin a produktů ekologického zemědělství.

V roce 2024 bylo na marketingovou podporu značek kvality vyplaceno celkem 142 mil. Kč.

Propagační kampaň na podporu kvalitních potravin

Projekt národní značky KLASA je od roku 2016 součástí režimu státní podpory „Propagační kampaň na podporu kvalitních potravin“. Prioritou je především nabízet spotřebitelům kvalitní potraviny, které vykazují výjimečné kvalitativní charakteristiky, jež zvyšují přidanou hodnotu a zaručují jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům dostupným na trhu. Hlavním cílem je zejména zvýšit zájem o kvalitu potravin a edukaci veřejnosti v otázce kvality potravin a ovlivnit tím nákupní chování spotřebitelů. Dalším z cílů tohoto projektu je posílit konkurenceschopnost výrobců kvalitních potravin.

Značka KLASA jako marketingový nástroj napomáhá od roku 2003 zvyšovat hodnotu oceněných potravinářských výrobků. Jejím smyslem je na straně jedné marketingově podpořit aktivity producentů potravin, na straně druhé pak edukovat spotřebitele v otázce kvality potravin. Značka se uděluje na tři roky a garantuje, že jsou nabízeny skutečně kvalitní a zdravotně nezávadné potraviny. Jde o proces získání důvěry spotřebitelů a odběratelů, udržení si této důvěry, což je nezbytný předpoklad rozvoje potravinářství a zabezpečení konkurenceschopnosti v rámci trhů v ČR i zahraničí. Značka KLASA je pomocí animovaného panáčka „Klasáčka“ garantem kvality, který v kampani na podporu kvalitních potravin spotřebitelům vysvětluje, co je znakem kvality u různých potravin a proč je to tak důležité.

V roce 2024 bylo v rámci **propagační kampaně na podporu kvalitních potravin** vyplaceno celkem **87 089 tis. Kč**.

Komunikační a informační aktivity na podporu kvalitních potravin

- mediální informační a edukační kampaň v TV, rádiu a online,
- komunikační a marketingová podpora v místech prodeje a na e-shopech,
- realizace motivačních soutěží s oceněnými kvalitními potravinami,
- edukace veřejnosti v rámci projektu Pospolu u stolu,
- eventové aktivity a prezentace oceněných potravin a výrobců na akcích pro veřejnost.

PR aktivity a sociální sítě

- tiskové zprávy a publikace edukačních článků a kvízů na aktuální témata,
- zpracování advertorialů, speciálních projektů a tvorba receptů se značkami kvality,
- prezentace a podpora značek kvality na sociálních sítích.

Webová prezentace

- správa webového portálu „Akademie kvality“,
- správa webového portálu www.eklasa.gov.cz, včetně aktualizace výrobků a výrobců KLASA,
- provoz infomailu, KLASA book – prezentace výrobců KLASA v rámci www.eklasa.gov.cz.

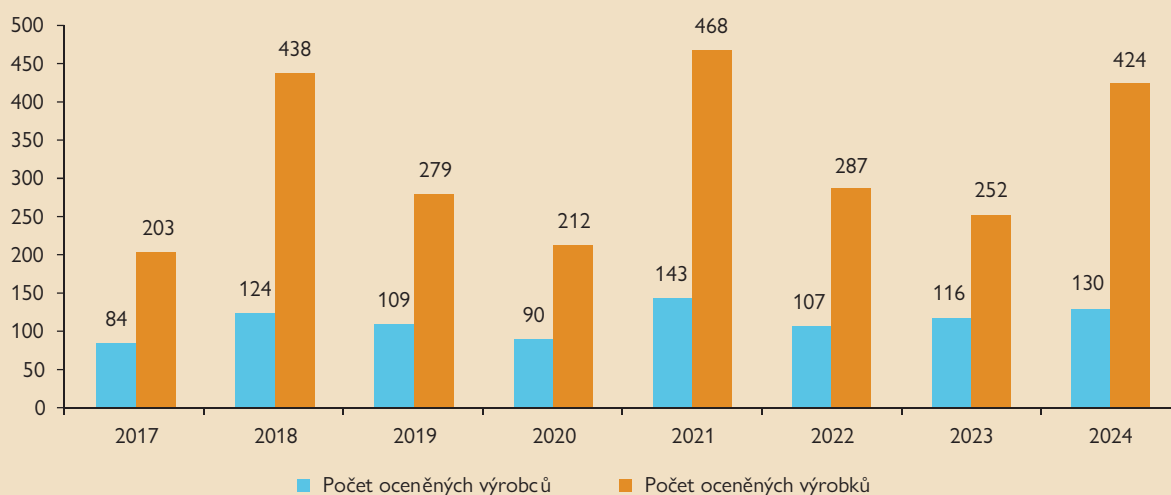
Veletrhy a výstavy

- Grüne Woche (leden, Berlín),
- Czech Food Expo (květen, České Budějovice), Země živitelka (srpen, České Budějovice), Flora Olomouc (říjen, Olomouc).

Projekt Regionální potravina

Značku Regionální potravina uděluje na základě krajských soutěží Ministerstvo zemědělství v jednotlivých krajích České republiky nejvyšší kvalitou zemědělským nebo potravinářským výrobkům. Výrobky musí být vyrobeny z lokálních surovin a mít vazbu na svůj kraj – ať už tradičním způsobem výroby nebo originální regionální recepturou. Soutěžit o značku mohou pouze podniky do 250 zaměstnanců. Hodnotitelská komise

Graf 1 – Přehled počtu oceněných výrobců a výrobků značkou KLASA (2017–2024)

Zdroj: SZIF

vybírá vždy jeden vítězný výrobek v 9 kategoriích. V roce 2024 se do soutěže přihlásilo celkem 470 výrobců s 1 867 výrobky a bylo oceněno 116 výrobků, což je rekordní počet přihlášených výrobků a výrobců od počátku soutěže v roce 2010. Vítězné výrobky získávají ocenění od ministra zemědělství a právo užívat značku Regionální potravina daného kraje po dobu 4 let.

Soutěž o značku Regionální potravina se prezentuje formou informační kampaně, jejímž cílem je seznámit spotřebitele s oceněnými regionálními potravinami, poukázat na jejich původ, tradici a kvalitu, současně budovat pozitivní vnímání regionálních a lokálních produktů.

Na **projekt Regionální potravina** bylo v roce 2024 vyplaceno celkem **40 438 tis. Kč**.

Projekty krajských soutěží o značku Regionální potravina

- koordinace a kontrola projektů na zajištění organizace 13 krajských soutěží,
- prezentace na akcích a trzích v rámci celé ČR.

Komunikační a mediální kampaň, PR aktivity a sociální sítě

- mediální kampaň v TV včetně product placementu, online a na sociálních sítích,
- fotobanka oceněných výrobků 2024, POS materiály pro oceněné výrobce,
- kampaň na podporu značky formou příběhů oceněných výrobců včetně fotodokumentace a videí z výroby,

- prezentace příběhů v tisku a online,
- tiskové zprávy a advertorialy, spotřebitelské tipy, recepty s Regionální potravinou
- prezentace a podpora značky na sociálních sítích včetně spolupráce s influencery,
- obsahová správa webových stránek regionalnipotravina.gov.cz.

Podpora biopotravin a produktů ekologického zemědělství

SZIF zajišťuje projekt Propagační kampaň na podporu biopotravin a ekologického zemědělství, jehož hlavním cílem je zvýšení a rozvoj všeobecných znalostí o biopotravinách a ekologickém zemědělství. Zvyšování důvěry spotřebitele a zvyšování jeho informovanosti o ekologickém zemědělství je klíčový aspekt dalšího rozvoje trhu s biopotravinami.

Na podporu biopotravin a produktů ekologického zemědělství bylo v roce 2024 vyplaceno **14 616 tis. Kč**.

Komunikační a informační aktivity na podporu biopotravin

- mediální a komunikační kampaň v TV a online,
- komunikace aktuálních témat, spotřebitelské tipy a recepty,
- realizace aktivit v rámci akce Zář měsíc biopotravin,
- realizace kampaně Kdo stojí za BIO,
- prezentace a podpora značek bio na sociálních sítích,
- speciální mediální projekty a advertorialy,
- obsahová správa webových stránek myjsmebio.gov.cz.

Souhrnné čerpání rozpočtu marketingové podpory značek kvality

Tabulka 34 – Celkové zdroje na financování marketingové podpory značek kvality v roce 2024

ZDROJE	Rozpočet (tis. Kč)		Skutečnost (tis. Kč)
	Schválený	Upravený	
Dotace z kapitoly MZe	120 000	120 000	120 000
Zůstatek SZIF z roku 2023	0	58 279	58 279
Ostatní (poplatky za výstavní činnost)	0	0	172
Zdroje na marketingovou podporu celkem	120 000	178 279	178 451

Zdroj: SZIF

Celkové **zdroje** SZIF na financování **marketingové podpory značek kvality** v roce 2024 dosáhly výše **178 451 tis. Kč** ze státního rozpočtu.

Tabulka 35 – Celkové užití zdrojů na marketingovou podporu značek kvality v roce 2024

UŽITÍ ZDROJŮ	Rozpočet (tis. Kč)		Skutečnost (tis. Kč)
	Schválený	Upravený	
Marketingová podpora značek kvality	120 000	178 279	142 143
Užití zdrojů na marketingovou podporu celkem	120 000	178 279	142 143

Zdroj: SZIF

Na **marketingovou podporu značek kvality** byly v roce 2024 vyplaceny finanční prostředky v celkové výši **142 143 tis. Kč** ze státního rozpočtu.

Správní výdaje

Státní zemědělský intervenční fond vynakládá také prostředky na správní výdaje, které jsou nezbytně nutné pro běžnou činnost celé instituce a ve svém důsledku i k plnění základních funkcí jako akreditované platební agentury. Správní výdaje jsou primárně rozděleny na investiční a neinvestiční. Nejvýznamnější část představují platové a související výdaje a také výdaje v oblasti ICT, určené na provoz a rozvoj informačních systémů SZIF. K ostatním správním výdajům patří také výdaje na projekty spolufinancované z EU, jako je technická pomoc PRV, RV a OPR.

Celkové prostředky vyplacené v roce 2024 na správní výdaje SZIF dosáhly výše 2,1 mld. Kč, z toho největší část představovaly neinvestiční výdaje, které činily 1,7 mld. Kč.

Neinvestiční výdaje

Neinvestiční výdaje (bez technické pomoci) činily v roce 2024 celkem **1 615 669 tis. Kč** a podle hlavních oblastí rozlišujeme personální výdaje, výdaje na ICT a ostatní neinvestiční výdaje.

Oblast personální

Celkové čerpání platových prostředků v roce 2024 dosáhlo výše 790 066 tis. Kč, z toho platy zaměstnanců v pracovním poměru 76 854 tis. Kč a platy zaměstnanců ve služebním poměru včetně pracovních poměrů zaměstnanců, kteří jsou na služebních místech celkem 713 212 tis. Kč. Ostatní platby za provedenou práci (položky 502) představovaly celkem 6 478 tis. Kč, z toho nejvíce v rámci ostatních osobních výdajů 3 311 tis. Kč, odstupné 121 tis. Kč, odbytné 2 988 tis. Kč a odměny dozorčí rady 58 tis. Kč. V rámci ostatních neinvestičních výdajů odvozených z platových prostředků bylo vyplaceno celkem 274 835 tis. Kč, z toho pojistné na sociální zabezpečení zaměstnanců v pracovním poměru 19 617 tis. Kč, sociální zabezpečení zaměstnanců ve služebním poměru včetně zaměstnanců v pracovním poměru na služebních místech 175 643 tis. Kč, zdravotní pojištění zaměstnanců v pracovním poměru 7 140 tis. Kč, zdravotní pojištění zaměstnanců ve služebním poměru včetně zaměstnanců v pracovním poměru na služebních místech 63 940 tis. Kč, odvody do FKSP 8 495 tis. Kč. V roce 2024 nebylo nic vyplaceno za pracovní úrazy na náhradách za ztrátu na výdělků, bolestném a náhradách nákladů spojených s léčením zaměstnanců.

Na neinvestiční správní výdaje v personální oblasti bylo v roce 2024 vyplaceno celkem **1 071 379 tis. Kč**.

Informační a komunikační technologie

Celková výše prostředků, vynaložených na vybavení IT do 40 tis. Kč, činila 3 803 tis. Kč. Stěžejní položkou z této částky byl nákup 300 notebooků, 82 tabletů jako standardního vybavení zaměstnanců SZIF pro zvýšení efektivity a zajištění pracovní mobility. Na materiál IT bylo vynaloženo 134 tis. Kč.

Služby elektronických komunikací, především datové a telefonní služby, představovaly celkem 5 812 tis. Kč. V rámci služeb ICT (skupina položek 5168*, s výjimkou služeb zpracování dat) bylo v roce 2024 čerpáno celkem 355 820 tis. Kč. Největší část představovaly služby provozu základního informačního

systému na platformě SAP, včetně aplikačních služeb a programové údržby veškerých SW licencí SAP. Mezi další významné výdaje patří zajištění programové údržby SW licencí pro ostatní informační systémy, zajištění provozu a rozvoje informačního systému AGIS, sloužící pro administraci opatření SOT, výdaje na provoz infrastruktury a řada dalších menších projektů a dílčích ICT služeb – (architektonické ICT služby, služby kybernetické bezpečnosti).

Na programové vybavení do 60 tis. Kč bylo vynaloženo celkem 22 342 tis. Kč, v naprosté většině tvořených platbou za standardní obnovu licencí Microsoft, za užití počítačových programů bylo vynaloženo 809 tis. Kč a za pronájem ICT zařízení, především tiskových multifunkcí a bezpečnostního zařízení 2 342 tis. Kč.

Na neinvestiční výdaje v oblasti informačních a komunikačních technologií bylo v roce 2024 vynaloženo celkem **391 096 tis. Kč**.

Ostatní neinvestiční výdaje

V rámci ostatních neinvestičních výdajů byly v roce 2024 čerpány prostředky na zajištění prostor a ostatních provozních podmínek pro zaměstnance SZIF, zejména se jedná o kancelářský nábytek, nákup materiálu, energií, výdaje na opravy a udržování, na nájemné, ostatní služby. Dále byly čerpány finanční prostředky např. na poradenské služby, audit, právní služby, geodetické služby, cestovné, poštovní služby atd.

Stavební úpravy, rekonstrukce, modernizace a opravy realizované v rámci nájemného – věcného plnění, které jsou v gesci Odboru správy, dosáhly v roce 2024 celkového finančního objemu cca 27 891 tis. Kč. Mezi hlavní úpravy v roce 2024 patřily:

- rekonstrukce celého dvorního traktu objektu Ve Smečkách (akce bude v roce 2025 zakončena rekonstrukcí dvorní fasády),
- odstranění havarijního stavu klimatizačních systémů v objektu Štěpánská.

Ostatní neinvestiční výdaje dosáhly v roce 2024 celkové výše **153 194 tis. Kč**.

Investiční výdaje

Investiční výdaje (bez technické pomoci) činily v roce 2024 celkem **200 546 tis. Kč**.

Informační a komunikační technologie

Největší objem finančních prostředků, zahrnutých do investičních výdajů ICT, byl vynaložen na položku Programové vybavení, konkrétně 177 128 tis. Kč. V této částce je nejvýznamnější položkou rozvoj informačního systému SAP (174 331 tis. Kč), kde dochází ke kontinuálním úpravám v závislosti na změnách v legislativě ČR i EU. Objem prostředků vychází z platné dlouhodobé smlouvy. Další ICT investice ve výši 2 797 tis. Kč směřovaly ke kontinuálnímu naplňování požadavků vyplývajících ze zákona o kybernetické bezpečnosti a z vládních priorit pro elektronizaci státních agend, především v oblasti Identity Managementu a autentizaci zemědělských dotačních žadatelů s využitím elektronické identity pro přístup k externím službám IS SZIF.

Zbývající investiční prostředky byly vynaloženy především na pořízení serverových licencí produktů společnosti Microsoft nezbytných pro provoz interní serverové infrastruktury SZIF.

V roce 2024 byl v rámci výpočetní techniky realizován upgrade infrastrukturního prostředí IS SZIF, kdy celkové náklady činily 582 tis. Kč.

Na **investiční výdaje v oblasti informačních a komunikačních technologií** bylo v roce 2024 čerpáno celkem **177 758 tis. Kč**.

Ostatní investiční výdaje

Ostatní investiční výdaje činily v roce 2024 celkem **22 788 tis. Kč**. Největší část byla použita na provedení nezbytné obnovy vozového parku vozidel SZIF, včetně realizace nákupu dvou vysoutěžených elektrovozidel a jednoho víceúčelového vozidla. Na tuto položku bylo vyplaceno 21 832 tis. Kč.

Technická pomoc

V rámci správních výdajů čerpá SZIF již řadu let prostředky tzv. technické pomoci z fondu EZFRV, které mají za cíl finančně podpořit správní činnosti, související s fungováním Fondu jako platební agentury. Rok 2024 byl prvním, kdy bylo možno čerpat také prostředky technické pomoci Rozvoje venkova v rámci Strategického plánu SZP 2023+.

Vynaložené prostředky v rámci **technické pomoci** dosáhly v roce 2024 celkové výše **202 565 tis. Kč**.

Technická pomoc Programu rozvoje venkova 2014+

V roce 2024 bylo na technickou pomoc PRV 2014+ vynaloženo celkem 154 858 tis. Kč.

Projekt AMS

Největší část vynaložených prostředků tvořila realizace projektu AMS (monitoring zemědělských ploch pomocí družicového systému), nutného k zajištění včasné implementace nových podmínek Evropské unie v oblasti Společné zemědělské politiky pro nové programové období 2023–2027. V roce 2024 bylo na projekt AMS vyplaceno celkem 139 175 tis. Kč.

Ostatní Technická pomoc PRV

Mimo projekt AMS byl z TP PRV hrazen také nákup automobilů pro kontrolory, podpora provozu infrastruktury IS SZIF, poradenské služby, systém sledování vazeb mezi podniky, případně také vzdělávací akce pro zaměstnance SZIF nebo personální výdaje pro zaměstnance zajišťující administraci PRV. Na tyto projekty bylo vynaloženo celkem 14 305 tis. Kč.

Celostátní síť pro venkov

Celostátní síť pro venkov byla v roce 2024 v menší míře hrazena v rámci technické pomoci PRV 2014+, zatímco většina akcí již byla financována z nového programového období. V roce 2024 bylo vyplaceno celkem 1 378 tis. Kč.

V rámci agendy CSV jsou realizovány především semináře, workshopy, konference, tuzemské i zahraniční exkurze nebo propagace na regionálně významných akcích zaměřených na zemědělství a venkov. Do aktivit CSV spadá i činnost tematických pracovních skupin. Ty kromě klimatické, krajinářské, půdochranné a sociální problematiky s vazbou na udržitelné zemědělství nebo uplatnění lokálních potravin ve veřejném stravování.

Technická pomoc Rozvoje venkova 2023+

Od roku 2024 čerpá SZIF prostředky také z technické pomoci Rozvoje venkova 2023+, které jsou na rozdíl od minulého období hrazeny 100% z prostředků EU (EZFRV).

V roce 2024 bylo z této nové technické pomoci vyplaceno celkem **47 694 tis. Kč**.

Technická pomoc (mimo CSV)

Největší část prostředků byla vynaložena na provoz infrastruktury IS SZIF, dále poradenské služby, sledování vazeb mezi podniky, vzdělávací akce pro zaměstnance SZIF, aj. Vyplaceno bylo celkem 37 993 tis. Kč.

Celostátní síť pro venkov (2023+)

Celostátní síť pro venkov (CSV) je v programovém období 2023–2027 komunikační platforma vytvořená za účelem propagace Strategického plánu Společné zemědělské politiky. Jedním z úkolů CSV je usnadnění implementace dotačních možností v rámci SP SZP, které mají přispět k plnění základních cílů SP – konkurenceschopnost venkova, rovnováha v potravinovém řetězci, pozitivní změny v oblasti klimatu, biodiverzity apod.

Celostátní síť pro venkov vytváří podmínky pro setkávání odborné i laické veřejnosti a v rámci seminářů, workshopů, konferencí a exkurzí sdílí příklady dotačních projektů, které přispěly k rozvoji českého venkova a zemědělství a mohou inspirovat aktéry venkova v čerpání dotačních podpor. Existuje také online forma prostřednictvím webinářů, webových stránek SZIF a MZe a sociální sítě Facebook. Do aktivit CSV spadá i činnost tematických pracovních skupin v oblasti krajinářství, klimatu, půdní ochrany, krátké dodavatelské řetězce nebo uplatnění lokálních potravin ve veřejném stravování. Od roku 2024 jsou aktivity CSV rozšířeny i na oblast pilíře I Společné zemědělské politiky.

V roce 2024 bylo zrealizováno 139 regionálních akcí. Vyplaceno bylo celkem 9 701 tis. Kč.

Technická pomoc Operační program rybářství (TP OPR)

V roce 2024 bylo vynaloženo na expertní právní služby v rámci TP OPR celkem **14 tis. Kč**. Jednalo se již o prostředky z programového období OP Rybářství 2021–2027. Zároveň byly v loňském roce souhrnně načerpány prostředky za všechny projekty TP OPR 2014–2020 v celkové výši **291 tis. Kč**.

Souhrnné čerpání rozpočtu správních výdajů**Tabulka 36 – Celkové zdroje na financování správních výdajů SZIF v roce 2024**

Položka	ZDROJE	Skutečnost (tis. Kč)
8115000001	Zůstatek z roku 2023	120 374
2212000001	Přijaté sankční platby od jiných subjektů	876
2310000001	Příjmy z prodeje majetku	21
2322000001	Přijaté pojistné náhrady	1 164
2324000001	Přijaté náhrady	5 687
2324000002	Přijaté náhrady – správa	1
2328000001	Neidentifikované příjmy	2
2329000001	Propadlý podíl z vratek dotací	3 300
2329000003	Ostatní nedaňové příjmy	181
3119000001	Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku	1 852
4113000060	Neinvestiční přijaté transfery – TP PRV	39 433
4113000061	Neinvestiční přijaté transfery – TP PRV (projekt personální a mzdový)	1 918
4113000063	Neinvestiční přijaté transfery – TP PRV (CSV)	6 111
4116000001	Neinvestiční přijaté transfery z MZe	1 580 000
4116000064	Neinvestiční přijaté transfery z MZe – TP RV 2023+	55 000
4116000065	Neinvestiční přijaté transfery z MZe – TP RV 2023+ (CSV)	15 000
4116000080	Neinvestiční přijaté transfery z MZe – TP OPR	291
4119000001	Ostatní neinvestiční přijaté transfery	98
4213000060	Investiční přijaté transfery – TP PRV	80 670
4216000001	Investiční přijaté transfery z MZe	200 000
Zdroje na správní výdaje celkem		2 111 979

Zdroj: SZIF

Celkové **zdroje** SZIF na financování **správních výdajů** v roce 2024 **dosáhly** výše **2 111 979 tis. Kč**.**Tabulka 37 – Celkové užití zdrojů správních výdajů SZIF v roce 2024**

Položka	UŽITÍ ZDROJŮ	Skutečnost (tis. Kč)
a) Běžné (neinvestiční) výdaje		
Mzdové prostředky a související platby		
501, 502 Mzdové prostředky		
5011000001	Platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech	76 854
5013000001	Platy zaměstnanců na služebních místech podle zákona o státní službě	713 212
5021000001	Ostatní osobní výdaje	3 311
5021000060	Ostatní osobní výdaje – TP PRV	1 025
5024000001	Odstupné	121
5025000001	Odbyté	2 988
celkem bez technické pomoci PRV		796 486
celkem		797 511

Položka	UŽITÍ ZDROJŮ	Skutečnost (tis. Kč)
502 Ostatní platby za provedenou práci		
5029000001	Odměny členům Dozorčí rady	58
celkem		58
Mzdové prostředky a související platby celkem		797 569
Ostatní neinvestiční výdaje		
503 Sociální a zdravotní pojištění		
5031000001	Pojistné na sociální zabezpečení	19 617
5031000002	Pojistné na sociální zabezpečení zaměstnanců ve státní službě	175 643
5031000060	Pojistné na sociální zabezpečení – TP PRV	208
5032000001	Pojistné na zdravotní pojištění	7 140
5032000002	Pojistné na zdravotní pojištění zaměstnanců ve státní službě	63 940
5032000060	Pojistné na zdravotní pojištění – TP PRV	76
5039000001	Ostatní povinné pojistné – refundace	0
celkem bez technické pomoci PRV		266 340
celkem		266 624
504 Odměny za užití duševního vlastnictví		
5041000001	Odměny za užití duševního vlastnictví	14
5042000001	Odměny za užití počítačových programů	809
celkem		823
512 Podlimitní technické zhodnocení		
5123000001	Podlimitní technické zhodnocení hmotného majetku	25
5123000002	Podlimitní technické zhodnocení hmot. majetku – IT	0
5123000003	Podlimitní technické zhodnocení hmotného majetku – bezpečnost	0
celkem		25
513 Nákup materiálu do 40 tis. Kč		
5132000001	Ochranné pomůcky	1 134
5133000001	Léky a zdravotnický materiál	36
5136000001	Knihy, učební pomůcky a tisk	598
5137000001	Kancelářský nábytek a ostatní vybavení	3 068
5137000002	Vybavení IT	3 803
5137000060	Vybavení IT – TP PRV	4 548
5137000063	Ostatní vybavení – TP PRV (CSV)	17
5139000001	Kancelářský a ostatní materiál	5 263
5139000003	Ostatní materiál IT	118
5139000004	Tonery	16
5139000005	Ostatní materiál – konference a propagace	760
5139000063	Ostatní materiál – TP PRV (CSV)	425
5139000065	Ostatní materiál – TP RV 2023+ (CSV)	439
celkem bez technické pomoci PRV a RV		14 796
celkem		20 225

Položka	UŽITÍ ZDROJŮ	Skutečnost (tis. Kč)
514 Úroky a ostatní finanční výdaje		
5141000001	Úroky vlastní	0
5142000001	Kurzové rozdíly ve výdajích	45
celkem		45
515 Nákup vody, paliv a energie		
5151000001	Studená voda	2 277
5152000001	Teplo	7 076
5153000001	Plyn	1 624
5154000001	Elektrická energie	9 823
5156000001	Pohonné hmoty a maziva	6 091
celkem		26 891
516 Nákup služeb		
5161000001	Poštovní služby	-1 615 ¹⁾
5162000001	Telefonní poplatky	2 519
5162000002	Provoz datových linek a související služby	3 293
5163000001	Pojistné	2 487
5163000002	Služby peněžních ústavů	37
5164000001	Nájemné	5 030
5164000002	Nájemné – věcné plnění	27 891
5164000005	Nájemné – ICT	2 342
5164000060	Nájemné – TP PRV	167
5164000063	Nájemné – TP PRV (CSV)	36
5164000064	Nájemné – TP RV 2023+	399
5164000065	Nájemné – TP RV 2023+ (CSV)	967
5166000001	Poradenské služby	933
5166000004	Právní služby	4 730
5166000005	Analýzy a právní poradenství SZIF	272
5166000060	Poradenské služby – TP PRV	764
5166000064	Poradenské služby – TP RV 2023+	543
5166000081	Poradenské služby – TP OPR 2021+	14
5167000001	Služby školení a vzdělávání	4 278
5167000060	Služby školení a vzdělávání – TP PRV	204
5168000001	Služby zpracování dat	549
5168000002	Služby SW – SAP	287 329
5168000004	Ostatní služby IT	41 501
5168000006	Služby SW – VUSTE	16 443
5168000007	Ostatní služby – bezpečnost IS	3 814
5168000008	Služby provozu infrastruktury	6 733
5168000060	Ostatní služby IT – TP PRV	68 020
5168000064	Ostatní služby IT – TP RV 2023+	33 803
5169000001	Ostatní služby	6 451
5169000002	Ostatní služby související s nájmem	14 076
5169000008	Revize zařízení	542

Položka	UŽITÍ ZDROJŮ	Skutečnost (tis. Kč)
5169000009	Ostatní služby – bezpečnost	5 246
5169000010	Ostatní služby – personální	4 501
5169000011	Ostatní služby SZP	1 091
5169000012	Ostatní služby – konference	0
5169000013	Inzerce	505
5169000014	Překladačské a tlumočnické služby	157
5169000015	Audit externí	1 271
5169000016	Geodetické služby a snímkování	0
5169000017	Veletřhy a výstavy, propagace SZIF	991
5169000060	Ostatní služby – TP PRV	2
5169000063	Ostatní služby – TP PRV (CSV)	147
5169000064	Ostatní služby – TP RV 2023+	93
5169000065	Ostatní služby – TP RV 2023+ (CSV)	6 147
celkem bez technické pomoci PRV, RV a OPR		443 397
celkem		554 703
517 Ostatní nákupy		
5171000001	Opravy a udržování	7 545
5171000002	Opravy a udržování IT	34
5172000001	Programové vybavení do 60 tis. Kč	22 342
5173000001	Cestovné v tuzemsku	4 698
5173000002	Cestovné v zahraničí	1 915
5173000061	Cestovné v tuzemsku – TP PRV	829
5173000064	Cestovné v tuzemsku – TP RV 2023+	1 147
5175000001	Pohoštění	1 394
5175000003	Pohoštění – CSV	91
5175000060	Pohoštění – TP PRV	1 118
5175000063	Pohoštění – TP PRV (CSV)	88
5175000064	Pohoštění – TP RV 2023+	1 913
5175000065	Pohoštění – TP RV 2023+ (CSV)	2 148
5176000001	Účastnické poplatky	162
5176000064	Účastnické poplatky – TP RV 2023+	94
5179000001	Ostatní nákupy jinde nezařazené	152
5179000063	Ostatní nákupy jinde nezařazené – TP PRV (CSV)	260
celkem bez technické pomoci PRV a RV		38 333
celkem		45 930
5... Poskytnuté zálohy a převody		
5191000001	Zaplacené sankce	2
5192000001	Náhrady za pracovní úrazy a bolestné	0
5192000002	Náhrady řízení	306
5192000003	Náhrady za pracovní úrazy a bolestné zaměstnanců ve státní službě	0
5192000004	Náhrady škod na majetku	0
5194000001	Věcné dary	433
5195000001	Odvody za neplnění povinnosti zaměstnávat zdravotně postižené	0

Položka	UŽITÍ ZDROJŮ	Skutečnost (tis. Kč)
5342000001	Převody fondu kulturních a sociálních potřeb	8 495
5361000001	Nákup kolků	0
5362000001	Platby daní a poplatků	913
5363000001	Úhrady sankcí jiným rozpočtům	49
5499000001	Ostatní neinvestiční transfery fyzickým osobám	18 277
5909000001	Soudní vyrovnání	0
5909000002	Ostatní neinvestiční výdaje	0
5909000060	Ostatní neinvestiční výdaje – TP PRV	0
5909000063	Ostatní neinvestiční výdaje – TP PRV (CSV)	0
5909000064	Ostatní neinvestiční výdaje – TP RV 2023+	0
5909000065	Ostatní neinvestiční výdaje – TP RV 2023+ (CSV)	0
5909000063	Ostatní neinvestiční výdaje – TP PRV (CSV)	0
celkem bez technické pomoci PRV a RV		28 475
celkem		28 475
Ostatní neinvestiční výdaje celkem		943 741
celkem bez technické pomoci PRV, RV a OPR		1 615 669
Běžné (neinvestiční) výdaje celkem		1 741 310
b) Kapitálové (investiční) výdaje		
611 Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku		
6111000001	Programové vybavení nad 60 tis. Kč – SAP	174 331
6111000003	Programové vybavení nad 60 tis. Kč	2 797
6111000060	Programové vybavení nad 60 tis. Kč – TP PRV	71 281
6119000065	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek – TP RV 2023+ (CSV)	0
celkem bez technické pomoci PRV a RV		177 128
Celkem		248 409
612 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku		
6122000001	Kancelářské stroje nad 40 tis. Kč	48
6122000002	Bezpečnostní zařízení nad 40 tis. Kč	280
6122000003	Měřicí přístroje	0
6123000001	Dopravní prostředky	21 832
6123000060	Dopravní prostředky – TP PRV	5 238
6125000001	Výpočetní technika	582
6129000001	Ostatní nákup dlouhodobého hmotného majetku	676
6129000063	Ostatní nákup dlouhodobého hmotného majetku – TP PRV (CSV)	405
celkem bez technické pomoci PRV		23 418
celkem		29 061
celkem bez technické pomoci PRV a RV		200 546
Kapitálové (investiční) výdaje celkem		277 470
Užití zdrojů na správní výdaje celkem		2 018 780

Zdroj: SZIF

Pozn.: ¹⁾ Položka 5161 Poštovní služby – po ukončení smlouvy s Českou poštou došlo k vrácení záloh za předplacené služby.Na **správní výdaje** SZIF byly v roce 2024 **vynaloženy finanční prostředky** celkem ve výši **2 018 780 tis. Kč**.

Přehled pohledávek a závazků

Tabulka 38 – Stav pohledávek a závazků k 31. prosinci 2024

1) KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY	Ve lhůtě splatnosti (Kč)	Po lhůtě splatnosti (Kč)
a) Společná zemědělská politika a ZND		
Vratky podpor HRDP, PP, SOT, PRV, ZND	5 473 872,84	313 340 346,51
Sankce a penále	0,00	79 084 244,69
Pohledávky starého bloku	0,00	4 226 152,30
Ostatní krátkodobé pohledávky	6 043 614,50	10 334 186,99
Společná zemědělská politika a ZND celkem	11 517 487,34	406 984 930,49
b) Marketing		
Ostatní pohledávky	31 460,00	0,00
Marketing celkem	31 460,00	0,00
c) Správní výdaje		
Pohledávky za zaměstnanci	39 910,00	33 615,00
Poskytnuté zálohy	15 559 562,85	0,00
Ostatní pohledávky	143 773 488,29	216 196,50
Správní výdaje celkem	159 372 961,14	249 811,50
Krátkodobé pohledávky celkem	170 921 908,48	407 234 741,99
2) KRÁTKODOBÉ ZÁVAZKY	Ve lhůtě splatnosti (Kč)	Po lhůtě splatnosti (Kč)
a) Společná zemědělská politika a ZND		
Závazky HRDP, PP, SOT, PRV, ZND	1 164 230 094,34	2 971 893,47
Zálohy na vratky	35 589 652,95	0,00
Kauce a záruky na licence a podpory SOT	9 328 097,03	0,00
Ostatní krátkodobé závazky	1 603 442,86	0,00
Společná zemědělská politika a ZND celkem	1 210 751 287,18	2 971 893,47
b) Marketing		
Marketingové náklady	19 923 595,60	0,00
Marketing celkem	19 923 595,60	0,00
c) Správní výdaje		
Zaměstnanci výplaty za 12/2024	49 493 614,00	0,00
Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění za 12/2024	27 128 539,00	0,00
Daň z příjmu placená zaměstnavatelem za 12/2024	5 051 102,00	0,00
Ostatní krátkodobé závazky	137 820 484,09	0,00
Správní výdaje celkem	219 493 739,09	0,00
d) Zúčtování daní		
DPH vyrovnání s FÚ	2 582,00	0,00
Zúčtování daní celkem	2 582,00	0,00
Krátkodobé závazky celkem	1 450 171 203,87	2 971 893,47

Zdroj: SZIF

Jak vyplývá z tabulky, SZIF eviduje k 31. prosinci 2024 pohledávky vzniklé z titulu SZP a ZND v celkové výši **418 502 417,83 Kč**, z toho po lhůtě splatnosti **406 984 930,49 Kč**.

Pohledávky představující vratky podpor HRDP, PP, SOT, PRV, ZND a penále, na které byly vydány exekuční tituly, jsou vymáhány prostřednictvím exekuce podle zákona č. 120/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Současně je využíván institut započtení podle § 11a odst. 10 zákona č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dle kterého je Fond oprávněn započítat neoprávněnou platbu dotace a penále do dotace, pro jejíž poskytnutí splnil příjemce dotace podmínky). Na základě žádosti příjemce dotace (dlužníka) uzavírá Fond při splnění určitých podmínek rovněž Dohody o splátkách.

Pohledávky, u kterých SZIF využil veškerých prostředků k jejich vymožení, avšak bezúspěšně, proto bylo rozhodnuto ve smyslu § 35 odst. 1 písm. c) zákona č. 219/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, upustit od vymáhání a nepokračovat ve zpětném vymáhání. Celková výše pohledávek, u kterých bylo v roce 2024 upuštěno od vymáhání, činila **38 942 998,66 Kč**. Celková výše pohledávek, které byly v roce 2024 odepsány z titulu předání k vymáhání Celnímu úřadu pro hlavní město Prahu, činila **79 098,00 Kč**.

Kontrolní činnost

Významnou činnost SZIF představují kontroly oprávněnosti jednotlivých nároků a přidělených finančních prostředků. Do kontrolního systému řadíme administrativní kontroly, systém monitorování zemědělských ploch a kontroly na místě. Systém kontrol v rámci SZIF můžeme rozdělit do několika oblastí – oblast podpor v rámci Integrovaného administrativně kontrolního systému (IACS) zemědělských plateb, oblast společné organizace trhů, oblast projektových opatření Programu rozvoje venkova a oblast operačních programů a národních dotací.

SZIF dbá na důkladné provádění kontrol jednotným způsobem u všech žadatelů při současném dodržování zásad efektivnosti a profesionality. Kontrolní systém SZIF vychází z legislativních požadavků a jeho správné nastavení je jedním ze základních předpokladů pro umožnění čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu a rozpočtu EU. Způsob realizace kontrol na místě je pravidelně podrobován auditním

misím uskutečňovaným orgány EK – DG AGRI, Evropským účetním dvorem a dále kontrolními orgány ČR, kterým SZIF dokládá, zda jsou kontroly prováděny v dostatečném počtu, rozsahu a kvalitě.

Oblast podpor pod IACS

V rámci podpor pod IACS jsou podané žádosti ověřovány systémem monitorování zemědělských ploch (AMS) a dále probíhají kontroly na místě (KNM) u vybraného vzorku žádostí.

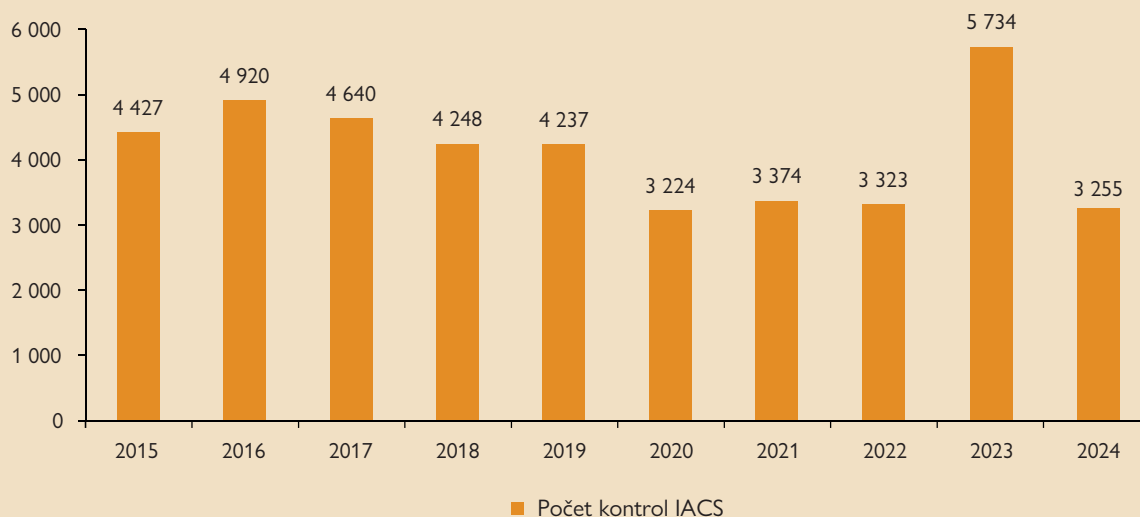
Kontroly na místě

Kontrola na místě probíhá u vybraného vzorku žádostí na základě náhodného a rizikového výběru. Předmětem KNM je ověření způsobilé plochy, plnění podmínek způsobilosti na vybraném vzorku pozemků a též podmínek podmíněnosti. Cílem kontroly na místě je zjistit skutečný stav, porovnat jej s údaji deklarovanými v žádosti a ověřit, zda jsou plněny podmínky pro poskytnutí dotace, k jejichž plnění se žadatel zavázal podáním žádosti o podporu. Kontrolu na místě mohou provádět i pracovníci jiných organizací, na které delegoval SZIF část kontrolních pravomocí. Terénního inspektora mohou příležitostně doprovázet i úředníci jiných orgánů nebo úředníci orgánů EU. Výsledkem kontroly na místě je vždy protokol o kontrole s uvedenými kontrolními zjištěními. Některá opatření jsou kontrolována v průběhu celého kalendářního roku. Kontroly dalších opatření mají charakter kampaní, kdy kontroly na místě jsou prováděny v období po podání žádosti a před vyplacením podpory.

Metodici opatření na CP SZIF a vedoucí oddělení inspekční služby nebo koordinátoři inspekci na RO SZIF provádějí na vzorku kontrol supervize kontrolních činností. Níže jsou uvedeny statistické údaje o kontrolách na místě provedených SZIF (bez delegovaných kontrol, bez supervizí).

V roce 2024 bylo u 2 310 žadatelů **provedeno 3 255 kontrol**. Celkem bylo zkontrolováno 4 965 žádostí (u jednotné žádosti byla žádost na každé opatření považována za samostatnou žádost).

Graf 2 – Počet provedených KNM IACS v letech 2015–2024

Zdroj: SZIF

Tabulka 39 – Počty zkontrolovaných žadatelů a žádostí KNM IACS v roce 2024

Oblast	Počet žadatelů	Počet žádostí	Počet kontrol
Přímé platby	1 035	1 938	1 153
Program rozvoje venkova	1 416	2 097	1 876
Horizontální plán rozvoje venkova	25	18	17
Společná organizace trhů v rámci IACS	288	522	576
KNM DZES	386	–	412
Celkem (neduplicitně)	2 310	4 965	3 255

Zdroj: SZIF

V roce 2024 bylo z celkového počtu **kontrol IACS** shledáno **1 394 kontrol s výhradami a připomínkami**. V tabulce jsou zobrazena nejčastější porušení u jednotlivých opatření.

Tabulka 40 – Nejčastější porušení u jednotlivých opatření v rámci KNM IACS

Opatření/podmínka	Nejčastější porušení týkající se deklarované výměry	Nejčastější porušení podmínek platby / opatření
Přímé platby		
Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB žadatel neprovedl seč včetně odklizení biomasy nebo pastvu nejpozději do 31. července a případnou likvidaci nedopasků do 30 dnů po skončení pastvy.
Základní celofaremní ekoplatba	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB měl žadatel povinnost provést seč včetně odklizení biomasy nebo pastvu nejpozději do 31. července a případnou likvidaci nedopasků do 30 dnů po skončení pastvy.
Prémiová celofaremní ekoplatba	Nebylo zjištěno porušení.	Nebylo zjištěno porušení.
Mladý zemědělec	Nebylo zjištěno porušení.	Nebylo zjištěno porušení.
Malý zemědělec	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB měl žadatel povinnost provést seč včetně odklizení biomasy nebo mulčování nebo pastvu včetně likvidace nedopasků nejpozději do 31. srpna.
CIS – Bílkovinné plodiny	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB (nebo jeho části) není v období od 1. června do 15. července příslušného kalendářního roku zajištěn pokryv půdy ani výskyt posklizňových zbytků s bílkovinnými plodinami nebo jejich směsmi.
CIS – Škrobové brambory	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Nebylo zjištěno porušení.
CIS – Cukrová řepa	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Nebylo zjištěno porušení.
CIS – Chmel	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Nebylo zjištěno porušení.
CIS – Ovocné druhy s vysokou pracností	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na pěstební ploše DPB je pěstován ovocný druh, který není podporovaným ovocným druhem s vysokou pracností uvedeným v ust. § 31 odst. 2 nařízení vlády ČR č. 83/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
CIS – Ovocné druhy s velmi vysokou pracností	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Nebylo zjištěno porušení.

Opatření/podmínka	Nejčastější porušení týkající se deklarované výměry	Nejčastější porušení podmínek platby / opatření
CIS – Zeleninové druhy s vysokou pracností	Zjištěna plocha neohlášená v Jednotné žádosti.	Nebylo zjištěno porušení.
CIS – Zeleninové druhy s velmi vysokou pracností	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Výsevek není v minimálním množství podle přílohy č. 15 nařízení vlády ČR č. 83/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
CIS – Bahnice a kozy	Zjištěna plocha neohlášená v Jednotné žádosti.	Nebylo zjištěno porušení.
Program rozvoje venkova		
Méně příznivé oblasti (ANC)	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB měl žadatel povinnost provést seč včetně odklizení biomasy nebo pastvu nejpozději do 31. července a případnou likvidaci nedopasků do 30 dnů po skončení pastvy.
Natura 2000 na zemědělské půdě	Zjištěna plocha neohlášená v Jednotné žádosti.	Na DPB nebyla v předepsaném termínu nejpozději do 31. července provedena zemědělská operace seč.
Agroenvironmentálně klimatická opatření – staré závazky	Zjištěna plocha neohlášená v Jednotné žádosti.	Na DPB zařazeném do podopatření Biopásy – titul Nektarodárné biopásy (AEKO/F2) nebyly založeny následné nektarodárné biopásy nejpozději do 15. června třetího kalendářního roku závazku.
Agroenvironmentálně klimatická opatření – nové závazky	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB zařazeném do podopatření Integrovaná produkce révy vinné (AEKOI-IPV), nebyl porost v meziřadí založen nejpozději do 31. října příslušného kalendářního roku.
Ekologické zemědělství	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB nebyl porost v meziřadí založen nejpozději do 31. října příslušného kalendářního roku.
Zalesňování zemědělské půdy Programu rozvoje venkova	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Nebylo zjištěno porušení.
Zalesňování a zakládání lesů	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou preferované dřeviny.	Nebylo zjištěno porušení.
Zalesňování zemědělské půdy 23+	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou ostatní dřeviny.	Počty životaschopných jedinců jednotlivých druhů lesních dřevin klesly na DPB u dřeviny BO pod 80 % minimálního počtu stanoveného v příloze nařízení vlády č. 63/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Genofond	Nebylo zjištěno porušení.	U porostní skupiny byl kontrolou na místě zjištěn nesoulad se zařazením.
Genofond 23+	Nebylo zjištěno porušení.	U porostní skupiny byl kontrolou na místě zjištěn nesoulad se zařazením.
Zachování porostního typu hospodářského souboru	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou plochou porostní skupiny.	V rámci vybrané porostní skupiny byl zjištěn porostní typ hospodářského souboru, který neodpovídá deklarovanému porostnímu typu hospodářského souboru.
Zachování porostního typu hospodářského souboru 23+	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou plochou porostní skupiny.	U porostní skupiny byl kontrolou na místě zjištěn nesoulad se zařazením.
Agrolesnictví	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou plochou založeného agrolesnického systému.	Na DPB dřeviny nedosahují minimální výšky nadzemní části 120 cm, přičemž tento nález je u méně nebo rovno 30 % vysazených dřevin.
Natura 2000 v lesích	Nebylo zjištěno porušení.	U porostní skupiny byl kontrolou na místě zjištěn nesoulad se zařazením.

Opatření/podmínka	Nejčastější porušení týkající se deklarované výměry	Nejčastější porušení podmínek platby / opatření
Lesnicko-environmentální opatření	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou plochou porostní skupiny.	U porostní skupiny byl kontrolou na místě zjištěn nesoulad se zařazením.
Předčasné ukončení zemědělské činnosti Programu rozvoje venkova	Není kontrolována výměra.	Nebylo zjištěno porušení.
Horizontální plán rozvoje venkova		
Zalesňování zemědělské půdy Horizontálního plánu rozvoje venkova	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Nebylo zjištěno porušení.
Společná organizace trhů v rámci IACS		
Restrukturalizace a přeměna vinic	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB v rámci opatření Změna odrůdové skladby vinice – klčení neodpovídá zjištěný způsob pěstování způsobu pěstování, který je deklarován v žádosti.
Podpora na investice	Není kontrolována výměra.	Investice nový dřevěný sud / uzavřená dřevěná nádoba na víno se nachází v jiném než méně rozvinutém regionu.
Podmínky podmíněnosti		
Dobrý zemědělský a environmentální stav	Není kontrolována výměra.	DZES 7b – na DPB nebyla souvislá plocha jedné plodiny oddělena ochranným pásem.

Zdroj: SZIF

Systém monitorování zemědělských ploch (AMS)

Státní zemědělský intervenční fond zavedl v roce 2023 monitoring zemědělských ploch za pomoci družicového systému AMS (Area Monitoring System). Jedná se o nový způsob, jak lze ověřit, zda na pozemku proběhly požadované zemědělské aktivity a byly tak splněny podmínky pro poskytnutí dotací. Ověření je založeno na vyhodnocení dat dálkového průzkumu Země, zejména z družic Sentinel 1 a 2. AMS byl poprvé spuštěn pro opatření na plochu v rámci jednotné

žádosti pro rok 2023. V roce 2024 byly sledovány stejné podmínky a stejná opatření. AMS umožňuje monitorovat jen omezené množství jevů, tedy i dotačních podmínek a opatření. Dokáže rozpoznat zemědělskou kulturu, pěstovanou plodinu a provedení seče či pastvy. Monitoring ploch probíhá po celé období, kdy má žadatel plnit podmínky dotací. AMS se uplatňuje u kontrol opatření na plochu v rámci jednotné žádosti. Systém AMS neověřuje dotační tituly vázané na hospodářská zvířata a lesnická opatření, ani tituly SOT, národní dotace, ekonomická opatření atd.

Tabulka 41 – Počet kontrolovaných zákresů v žádosti podle opatření v roce 2024

Opatření	Počet zkontrolovaných zákresů
Agroenvironmentálně-klimatická opatření	273 528
Ekologické zemědělství	133 757
Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (ANC)	489 077
Natura 2000 na zemědělské půdě	6 497
Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)	732 985
Celofaremní ekoplatba	726 333
Malý zemědělec	19 846
Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)	53 968

Zdroj: SZIF

Oblast společné organizace trhů (mimo IACS)

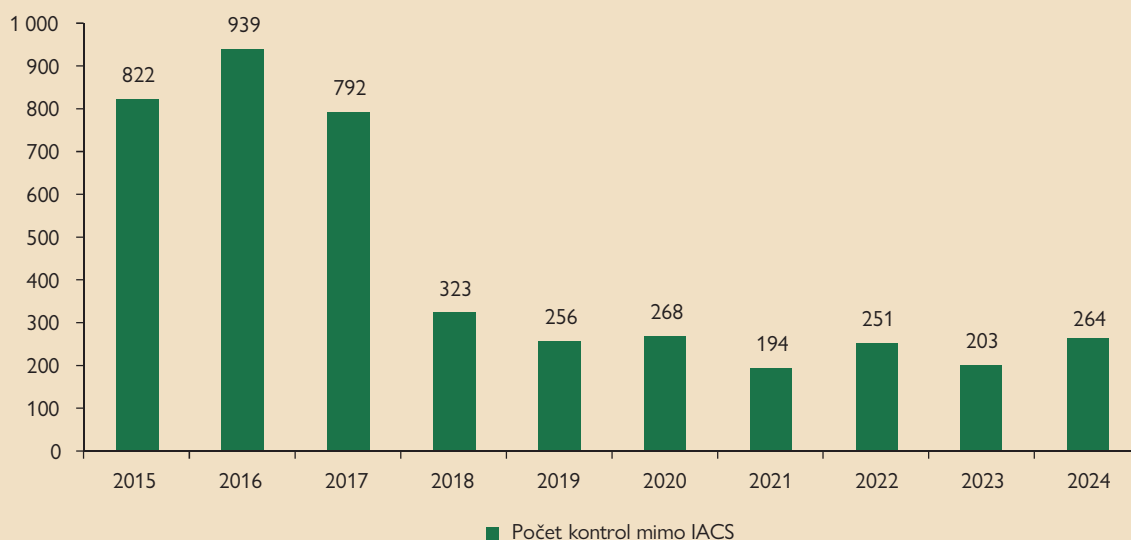
U většiny opatření administrovaných v rámci společné organizace trhů (nemajících vazbu na plochu)

je prováděna kontrola na místě buď ve 100 % případů nebo je vybírán vzorek žadatelů ke kontrole, a to na základě analýzy rizik případně doplněné náhodným výběrem. Cílem kontrol na místě je ověření podmínek pro poskytnutí finančních podpor a dodržení pravidel stanovených legislativou ČR a EU. Při realizaci fyzických kontrol na místě se ověřuje, zda údaje deklarované žadatelem o podporu odpovídají skutečnosti a jsou splněny veškeré závazky a povinnosti žadatele. Ověřování rozhodných skutečností je zajišťováno odděleními inspekční

služby na regionálních odborech SZIF, Oddělením kontrol SOT na centrále SZIF a delegováním pravomocí na další organizace. Spolupráce s dalšími organizacemi se týká zejména kontrol, při kterých jsou předepsány odběry a analýzy vzorků.

V roce 2024 bylo v oblasti SOT (mimo IACS) provedeno **celkem 264 kontrol** včetně kontrol škol. Oddělení kontrol SOT a podpor na zvířata na centrále realizovalo 13 kontrol na místě a na regionálních odborech SZIF bylo provedeno celkem 251 kontrol. Dále bylo realizováno celkem 26 inspekčních kontrol zaměřených na sledování kontrolní činnosti terénních inspektorů, případně na vylepšení kontrolních postupů pro jednotlivé podpory, z toho 6 kontrol metodikem a 20 kontrol vedoucími oddělení inspekční služby (případně koordinátory inspekce).

Graf 3 – Počet provedených KNM SOT (mimo IACS) v letech 2015–2024

Zdroj: SZIF

V roce 2024 bylo **zjištěno porušení u 27 kontrol SOT**. V tabulce je výčet nejčastějších porušení.

Tabulka 42 – Nejčastější porušení u jednotlivých opatření SOT (mimo IACS)

Opatření	Porušení
Školní projekt mléko do škol	Nedoložen rozbor akreditovanou laboratoří na podíl přidaného cukru u ochuceného mléčného výrobku; Nesoulad s třídní knihou v Potvrzení počtu zúčastněných žáků v den realizace doprovodného vzdělávacího opatření
Sledování tržní produkce mléka a mléčných výrobků	V hlášeních Fondu: chybné hodnoty z důvodu nesprávného postupu při výpočtu obsahu tuku a bílkoviny; fakturované částky vč. DPH; písařské / administrativní chyby zpracovatelů z důvodu manuálního zpracování hlášení produkce / nákupu syrového kravského mléka
Systém organizace producentů v odvětví mléka	Neaktualizované údaje v obchodním rejstříku; povinné hlášení za kalendářní rok neprovedeno v termínu do 31. 1.; nesoulad hodnot uvedených v hlášeních Fondu s hodnotami v dodacích listech
Sledování výroby cukru, bioethanolu, melasy a isoglukózy	Chyby v zasílaných hlášeních

Opatření	Porušení
Uznávání, schvalování operačních programů a poskytování podpor organizacím producentů v odvětví vajec	Stanovena deklarovaná obchodovaná produkce z celkové ceny prodeje vajec přepočtené na dodané ks, tzn. realizační cenou; u zahraničního člena nebylo možno stanovit hodnotu produkce (účetní evidence nebyla rozlišena na tržby za produkty uznání a ostatní produkty); propojenost členů organizace producentů
Uznávání, schvalování operačních programů a poskytování podpor organizacím producentů v odvětví ovoce a zeleniny	Nezpůsobilé výdaje z důvodu neuhrazení z provozního fondu; u plateb v zahraniční měně nenárokovan výdej přepočtený podle nejnižšího kurzového ekvivalentu; nižší výše obchodované produkce referenčního období oproti deklarované v žádosti; produkce od nově příchodního člena byla vyprodukovaná na pozemcích, které nebyly evidovány v LPIS
Školní projekt Ovoce a zelenina do škol	Nedoloženy dodací listy vystavené žadatelem a podepsané zástupcem školy; neposkytnutí dostatečné součinnosti při provádění KNM
Opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelích produktů původem z území ČR a jejich uvádění na trh	Nepoužívaná dotovaná zařízení; neplnění závazku evidence o kočování
Podpory produktů včelařství pro období SZP 2023–2027	Prodej třech včelích matek mimo stanovené období pro poskytnutí dotace
Tržní informační systém	Nedodržení metodického pokynu k sestavování výkazu Maso (SZIF) 6 52 "Ceny placené zemědělcům za dodaná jatečná zvířata"
Organizace producentů a nadnárodní organizace producentů k provádění společné organizace trhu s vybranými zemědělskými produkty	Porušení podmínek uznání organizace producentů a řádného vykazování činnosti (u členů vyšší prodej ze dvora nad povolených 10 %)

Zdroj: SZIF

Oblast projektových opatření Programu rozvoje venkova 2014+ a projektových intervencí Strategického plánu SZP 2023+

SZIF realizuje kontroly projektových opatření Programu rozvoje venkova v programovém období 2014+ v souladu s prováděcím nařízením Komise (EU) č. 809/2014, v platném znění. Kontroly fyzické realizace projektu (správní kontroly) se skládají z administrativní kontroly, která se provádí u 100 % zaregistrovaných Žádostí o proplacení a kontroly na místě, která se u vybraných opatření provádí na vzorku operací. Kontroly na místě jsou realizovány na základě vhodného výběrového souboru před vyplacením finančních prostředků alespoň u 4 % veřejných výdajů každoročně vykázaných Evropské komisi a alespoň u 5 % veřejných výdajů vykázaných Evropské komisi během celého programového období, resp. alespoň u 5 % veřejných výdajů každoročně vyplacených SZIF. Tyto kontroly provádějí regionální odbory SZIF souběžně se správní kontrolou. Výběr vzorku ke kontrole zajišťují zaměstnanci CP SZIF, kde se tyto kontroly také vyhodnocují.

V rámci **projektových opatření Programu rozvoje venkova 2014+** bylo v roce 2024 provedeno **77 kontrol na místě** a celkem **3 429 kontrol fyzické realizace projektu**. Zároveň bylo zaměstnanci centrálního pracoviště provedeno celkem **104 kontrol ex-post**.

V rámci **Strategického plánu SZP z programového období 2023+** bylo v roce 2024 provedeno **26 kontrol fyzické realizace projektu**.

Nejčastější nálezy při kontrolách obecně:

- dotace není požadována pouze na způsobilé výdaje,
- nedostatky v daňových/účetních dokladech,

- úhrada způsobilých výdajů není v souladu s podmínkami Pravidel pro žadatele,
- fakturovaná účelovost nebo množství neodpovídá skutečně zjištěnému stavu,
- výdaje, ze kterých je stanovena dotace, nejsou realizovány z hlediska času v souladu s podmínkami Pravidel pro žadatele,
- byly překročeny maximální limity výdajů, ze kterých je stanovena dotace, stanovené v Pravidlech pro žadatele,
- nedostatky v zadávání zakázek žadatelem/příjemcem dotace.

Oblast zemědělských národních dotací

Kontrolu zemědělských národních dotací provádí SZIF na základě zákona č. 255/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V roce 2024 bylo u **zemědělských národních dotací** realizováno **258** kontrol na místě, které lze podle dotačních titulů rozdělit takto:

Tabulka 43 – Počet kontrol v rámci zemědělských národních dotací v roce 2024

Kód a název dotačního programu		Počet kontrol
1.I.	Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách	45
3.	Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	78

Kód a název dotačního programu		Počet kontrol
9.A.	Speciální poradenství	6
9.E.	Školní závody	4
9.H.	Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí	29
13.	Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu	11
15.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	18
17.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů	6
18	Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením	19
20.	Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat	42
Počet kontrol celkem		258

Zdroj: SZIF

Dále bylo v roce 2024 provedeno 11 kontrol na místě týkající se kontroly závazků k hospodaření s předmětem dotace. Tyto kontroly jsou realizovány na základě dohody s MZe u dotačních programů 1.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách, 1.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů a 3.h. Podpora prevence šíření virových a bakteriálních chorob chmele.

Oblast OP Rybářství

Kontroly OP Rybářství 2014–2020

V rámci OP Rybářství 2014–2020 jsou kontroly prováděny dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, v platném znění. Po ukončení realizace projektu a předložení žádosti o platbu je před vyplacením finančních prostředků u 100 % zaregistrovaných žádostí o platbu prováděna kontrola fyzické realizace projektu. Tato kontrola se skládá z administrativní kontroly a kontroly na místě. Kontrola je prováděna zaměstnanci regionálních odborů SZIF. V případě opatření Technická pomoc provádí kontroly zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF. V průběhu administrace žádosti o podporu, administrace Hlášení o změnách a administrace žádosti o platbu mohou být prováděny i neplánované kontroly.

Dalšími kontrolami na místě u příjemce jsou kontroly ex-post a fyzické kontroly závěrečných zpráv o udržitelnosti projektu. Vlastní kontroly ex-post a fyzické kontroly závěrečných zpráv o udržitelnosti projektu provádí zaměstnanci regionálních odborů SZIF. V případě opatření Technická pomoc provádí tyto kontroly zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF.

V rámci OP Rybářství 2014–2020 je příjemce po vyplacení projektu povinen každý rok předložit průběžnou

zprávu o udržitelnosti projektu (v posledním roce se jedná o závěrečnou zprávu).

V roce 2024 bylo v rámci OP Rybářství 2014–2020 realizováno **17 kontrol fyzické realizace projektu, 1 neplánovaná kontrola, 42 ex-post kontrol, 9 fyzických kontrol** závěrečné zprávy o udržitelnosti projektu a **744 administrativních ověření** průběžných a závěrečných zpráv o udržitelnosti projektu.

Kontroly OP Rybářství 2021–2027

V rámci OP Rybářství 2021–2027 jsou kontroly prováděny dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/1060, v platném znění. Po ukončení realizace projektu a předložení žádosti o platbu bude před vyplacením finančních prostředků u 100 % zaregistrovaných žádostí o platbu provedeno administrativní ověření Žádosti o platbu, Závěrečné zprávy o realizaci a povinných příloh. Dále je před vyplacením finančních prostředků prováděna kontrola na místě interim na základě analýzy rizik u 10 % projektů.

Dalšími kontrolami na místě u příjemce jsou kontroly na místě ex-post v době udržitelnosti projektu, Monitorovací návštěvy a administrativní ověření na Zprávách o udržitelnosti, prováděné na 100 % podaných zpráv. Kontrola je prováděna zaměstnanci regionálního odboru České Budějovice a v případě Technické pomoci zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF.

V roce 2024 bylo realizováno **116 administrativních ověření Žádostí o platbu, 7 kontrol interim na místě, 7 monitorovacích návštěv, 1 kontrola ex-post a 1 administrativní ověření Zprávy o udržitelnosti**.

Personální politika

S účinností od 1. ledna 2024 byl schválen plánovaný počet systemizovaných míst **1 292** (z toho 1 155 služebních a 137 pracovních míst).

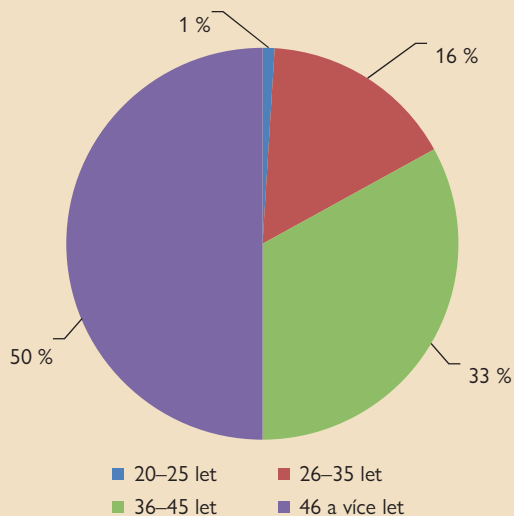
V souvislosti se změnou systemizace byl v roce 2023 vydán Služební předpis generálního ředitele č. 15/2023 „Rozhodnutí o organizační změně“, a to především za účelem uvést organizační strukturu do souladu s 10. systemizací služebního úřadu dle zákona č. 234/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Organizační změny optimalizovaly a zkvalitňovaly řídicí procesy v rámci SZIF a posilovaly činnosti jednotlivých organizačních útvarů.

Složení zaměstnanců

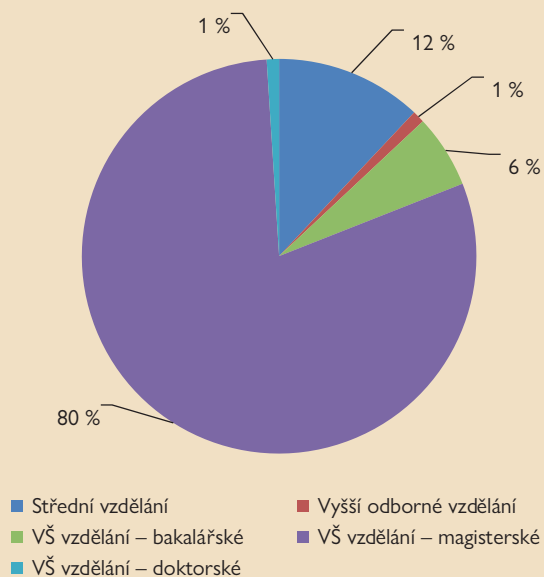
K 31. prosinci 2024 bylo **v evidenčním stavu 1 257 zaměstnanců** (z toho 1 057 státních zaměstnanců a 200 zaměstnanců v pracovním poměru), z toho 68 % tvořily ženy a 32 % tvořili muži. Jejich průměrný měsíční plat za rok 2024 činil 52 609 Kč.

Zákon o státní službě umožňuje obsadit služební místo zaměstnancem v pracovním poměru, je-li místo obsazováno na dobu určitou jako zástup za dlouhodobě nepřítomného zaměstnance. Z tohoto důvodu je počet zaměstnanců v evidenčním stavu v pracovním poměru vyšší než systemizovaných pracovních míst. Počet **zaměstnanců v mimo evidenčním stavu** byl **120**.

Věková struktura a kvalifikační struktura zaměstnanců je uvedena v následujících grafech.

Graf 4 – Věková struktura zaměstnanců k 31. 12. 2024

Zdroj: SZIF

Graf 5 – Kvalifikační struktura zaměstnanců k 31. 12. 2024

Zdroj: SZIF

Výběrová řízení

Během roku 2024 bylo vyhlášeno celkem **217 výběrových řízení**, z toho **126 na obsazení služebních míst** podle zákona č. 234/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a **91 na obsazení služebních nebo pracovních míst** v pracovního poměru nebo zařazení státního zaměstnance na jiné služební místo. K nejobtížněji obsazovaným služebním či pracovním místům dlouhodobě v rámci organizace patří právníci a ICT specialisté. Nedostatek vhodných uchazečů na uvedené pozice odráží současný stav na trhu práce.

O všech aktivitách a možnostech pracovního uplatnění nabídek jsou zájemci informováni na kariérních stránkách SZIF: kariera@szif.gov.cz, www.pojdpomahatzemedelstvi.cz a na úřední desce.

Školení a vzdělávání zaměstnanců

V oblasti vzdělávání zaměstnanců Fondu je postupováno dle požadavků vyplývajících ze zákona č. 234/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dle Služebního předpisu náměstka ministra vnitra č. 4/2019, kterým se stanoví Rámcová pravidla vzdělávání ve služebních úřadech a dle dalších vnitřních předpisů Fondu. V rámci vstupního vzdělávání úvodního bylo proškolen celkem 96 zaměstnanců. V rámci vstupního vzdělávání následného bylo celkem evidováno 60 zaměstnanců, kteří podali žádost o vykonání úřednické zkoušky. Všichni zaměstnanci byli u zkoušky úspěšní. V oblasti vzdělávání průběžného bylo evidováno celkem 5 186 účastí zaměstnanců. V rámci vzdělávání představených bylo proškolen celkem 12 zaměstnanců. V oblasti školení řidičů bylo evidováno celkem 208 účastí zaměstnanců. Jazykového vzdělávání se zúčastnilo celkem 82 zaměstnanců.

Ochrana bezpečnosti zaměstnanců

Pravidelně probíhají školení v oblasti bezpečnosti nových a stávajících zaměstnanců – BOZP, požární ochrana, fyzická bezpečnost aj.

Mezinárodní spolupráce

Komunikace s EU

Státní zemědělský intervenční fond komunikuje s institucemi Evropské unie jako je například Evropská komise (EK) a Evropský účetní dvůr (EÚD) prostřednictvím Stálého zastoupení České republiky při EU (SZEÚ) v Bruselu. Žádosti a dotazy jsou předávány Oddělení zahraničních vztahů SZIF v elektronické formě (písemně) orgánem EU, prostřednictvím SZEÚ nebo Ministerstva zemědělství. Úkoly, plynoucí ze žádostí EK nebo EÚD, jsou dále předávány odborným útvarům SZIF ke zpracování a hotové odpovědi jsou odesílány prostřednictvím SZEÚ příslušnému orgánu EU. V průběhu roku 2024 bylo doručeno k vyřízení **celkem 18 písemných žádostí**.

Kromě žádostí a dotazů jsou doručovány také dokumenty informativního charakteru, jako například prováděcí rozhodnutí Komise. Prostřednictvím těchto rozhodnutí jsou předávány informace, které se týkají měsíčních plateb z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF), schválených programů a projektů apod.

Mezinárodní výměna informací

Mezinárodní spolupráce s platebními agenturami (PA) ostatních členských států EU a platebními agenturami z dalších zemí mimo EU probíhá především v oblasti výměny informací, a to buď přímo mezi SZIF a PA členského státu EU / mimo EU nebo v rámci platformy Learning Network, která slouží k výměně zkušeností mezi PA napříč členskými státy EU a k hájení zájmů platebních agentur EU.

V roce 2024 SZIF hostil ve svém ústředí v Praze **dvě zahraniční delegace platebních agentur z EU**, a to ze **Slovinska** v průběhu června 2024 a jako obvykle též

i kolegy ze Slovenska z platební agentury PPA. Tato návštěva se uskutečnila v říjnu 2024.

Návštěva kolegů ze Slovinska byla zaměřena na diskutování problematiky procesu a přípravy dat vztahující se Výroční zprávě a výkonnosti (APR) a dále došlo k probírání problematiky DME (Data Monitoring Evaluation). Okrajově byla diskutována i témata z oblasti IT, jako například organizační struktura IT v rámci obou platebních agentur, vývojové postupy nebo plán vývoje a posouzení nákladů v oblasti IT. Jednání bylo pro obě strany velmi přínosné a užší spolupráce mezi SZIF a slovinskou platební agenturou bude pokračovat i nadále, přičemž na jaře 2025 zavítají vybraní zástupci SZIF do Slovinska, kam byli na oplátku pozváni na pracovní jednání.

Na podzim 2024 dorazily na SZIF kolegyně ze slovenské platební agentury PPA, kde měli své zastoupení kolegyně z PPA z Odboru komunikace, tiskového Oddělení a do Prahy dorazil i specialista na ICT. Na programu setkání zástupců obou platebních agentur byla nejprve prohlídka tiskového oddělení a infolinky SZIF a poté následovala výměna cenných zkušeností se zástupci Odboru komunikace SZIF. Taktéž na podzim 2024 přijal SZIF pozvánku od kolegů ze slovenské platební agentury PPA v Bratislavě a v sídle PPA se uskutečnilo setkání generálního ředitele PPA Marka Čepka a generálního ředitele SZIF Petra Dlouhého. Tato schůzka se týkala především navazování kontaktů a pokračování vzájemné spolupráce. Součástí návštěvy bylo i pracovní setkání expertů SZIF na téma AMS a diskutování problematiky geotagovaných fotografií (GTFoto) vzhledem ke kampani na rok 2025. Společným cílem obou platebních agentur je i nadále to, aby systém AMS v geoprostorových aplikacích fungoval co nejlépe. Hlavními tématy tohoto jednání mezi experty obou platebních agentur byla výměna vzájemných zkušeností, porovnání postupů a možnosti společného rozvoje systémů.

V roce 2024 SZIF uvítal **dvě zahraniční delegace mimo EU**. První delegace byla z **Korejské republiky** (vybraní zástupci jihokorejských místních samospráv a zástupce jihokorejského Ministerstva vnitra a bezpečnosti). Delegace se na jednání v ústředí SZIF začátkem června 2024 seznámila se základními informacemi o fungování a úloze Fondu coby akreditované platební agentury a poté následovala prezentace zaměřená na národní značky kvality potravin. Delegace se zajímala nejen o značky kvality Klasa a Regionální potravina, ale dotazovala se taktéž na detaily týkající se značky BIO a na postavení ekologického zemědělství v České republice a EU. Delegace taktéž navštívila prodejnu „Naše síťovka“, která nabízí regionální potraviny oceněné značkami kvality. Dále se členové delegace blíže zajímali o problematiku přímých plateb v kontextu Společné zemědělské politiky 2023–2027 nebo o možnosti finanční podpory pro zemědělce. V závěru návštěvy pak byli zástupci SZIF na oplátku pozváni do Korejské republiky.

Druhou byla delegace z **Moldavské republiky**, která navštívila ústředí SZIF v srpnu 2024. Toto jednání se uskutečnilo i za účasti generálního ředitele SZIF. Celá akce byla realizována v rámci programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR – Aid for Trade pod záštitou Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR. Členy moldavské delegace, kteří se zúčastnili jednání na SZIF, byl výkonný ředitel z Agentury pro intervence a platby (ADMA), dále též generální ředitelka Agentury pro intervence a platby (AIPA) a státní tajemník Ministerstva zemědělství a potravinářského průmyslu Moldavské republiky. V úvodu tohoto jednání na SZIF byl moldavským kolegům představen Fond a jeho činnost a následně se diskutovalo o úskalích získávání certifikací, a taktéž systému AMS a GTFoto.

Stáže na Stálém zastoupení v Bruselu

Od druhé poloviny roku 2023 mají zaměstnanci SZIF možnost zúčastnit se týdenních stáží na Stálém zastoupení ČR při EU v Bruselu. Účelem stáží bylo a je podrobnější seznámení se s chodem Stálého zastoupení ČR při EU a jeho agendami a možnost účasti na jednáních na evropské úrovni (Rady EU, Komise, případně Evropského parlamentu) zaměřených na oblast zemědělství a životního prostředí. Za rok 2024 na stáž vycestovali dva zástupci SZIF.

Zahraniční služební/pracovní cesty

V roce 2024 zajistilo Oddělení zahraničních vztahů **114 zahraničních služebních/pracovních cest** pro jednání, kde byla vyžadována fyzická účast (oproti roku 2023 se jedná o nárůst zahraničních služebních cest a zahraničních pracovních cest o zhruba 17 %). Jednalo se o pravidelné konference (Konference ředitelů platebních agentur, Panta Rhei, Learning Network atd.), a také o další tematické nebo technické workshopy a dále i o exkurze organizované Evropskou sítí pro rozvoj venkova. Taktéž nelze opomenout i odborné konference a workshopy zaměřené na problematiku APR (Annual Performance Report), AMS (Area Monitoring System) nebo certifikaci účtů.

Vztahy s veřejností

Komunikace Státního zemědělského intervenčního fondu je primárně zaměřena na žadatele o zemědělské dotace, ale informační servis cílí rovněž na odbornou veřejnost a vybranou skupinu médií. Mezi klíčové komunikační kanály patří webové stránky Fondu a Portál farmáře. Potřebnou informační oporu pro žadatele zajišťuje infolinka a aktuální informace jsou publikovány i na sociálních sítích.

Komunikace Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) je zaměřena na žadatele o zemědělské dotace, odbornou veřejnost, nevládní organizace a média. Naše klíčové komunikační kanály, jako jsou webové stránky a Portál farmáře, zajišťují, že důležité informace jsou vždy na dosah ruky a v potřebné kvalitě.

Komunikace s veřejností

Webové stránky jsou nepostradatelným zdrojem informací pro žadatele o dotace i širokou veřejnost. Návštěvníci zde naleznou podrobné informace o činnosti Fondu, organizační struktuře i novinky v legislativních normách. Najdou tu i přehledné informace o Společné zemědělské politice, dotační skladbě, poskytovaných zemědělských národních dotacích či o dotačních opatřeních dostupných v Operačním programu Rybářství. Často sledované jsou harmonogramy administrace, které obsahují informace o termínech podání a průběhu administrace konkrétních opatření a dotačních titulů. Webové stránky jsou také vstupní branou do **Portálu farmáře**, kde mohou uživatelé elektronicky podávat žádosti o dotace. Portál obsahuje příručky, manuály a instruktážní listy, a poskytuje konkrétní informace o podaných žádostech. V roce 2024 eviduje Portál farmáře 10,8 mil. přístupů.

Portál AMS již druhým rokem funguje pro komunikaci s žadateli, kteří využívají monitoring zemědělských ploch pomocí družic AMS. Portál poskytuje průběžné výsledky monitoringu, novinky a důležitá upozornění, čímž zajišťuje, že jsou naši žadatelé vždy v obraze.

Infolinka SZIF je klíčovým nástrojem pro efektivní komunikaci s žadateli a veřejností. V roce 2024 jsme vyřídili přibližně 16,8 tis. dotazů, z toho dvě třetiny telefonicky a zbytek e-mailem. Naše infolinka je vždy připravena poskytnout rychlé a přesné odpovědi a potřebnou podporu. Aktuální informace jsou dostupné i na sociálních sítích.

Každoročně aktualizujeme a distribuujeme **propagační materiály** spojené s naší činností. Tyto materiály jsou k dostání na výstavách, veletrzích a akcích pro odbornou i laickou veřejnost, a také na našich regionálních pracovištích. Materiály jsou navrženy tak, aby především zaujaly a kvalitně informovaly.

Již devátým rokem vydáváme Newsletter SZIF, který informuje zemědělskou veřejnost o novinkách a činnosti Fondu. Dvouměsíčník se zaměřuje na inovace, technologický pokrok a péči o krajinu. K odběru Newsletteru je přihlášeno přibližně 8 000 čtenářů, což svědčí o jeho popularitě a hodnotě.

Sociální síť a vztahy s médii

SZIF se snaží intenzivně komunikovat na sociálních sítích, jako jsou Facebook, Instagram, X, LinkedIn a YouTube. Informujeme o novinkách, důležitých termínech a aktivitách Fondu. Na Facebooku máme téměř 8 500 sledujících, na Instagramu přes 1 300 a na síti X přibližně 600. V roce 2024 jsme na Facebooku zveřejnili 198 příspěvků, což odráží naši vysokou aktivitu a smysl pro komunikaci.

Oddělení tiskové vydává **tiskové zprávy, články a prohlášení** týkající se zemědělských dotací, administrace a kontrolní činnosti. Pravidelně informuje i o kvalitě potravin a projektu Regionální potravina. Udrzuje korektní vztahy s médii a zajišťuje výstupy pro televizní a rozhlasové vysílání, přípravu textů pro média a vyřizování novinářských dotazů. Často spolupracuje i s Oddělením tiskovým Ministerstva zemědělství. V polovině roku 2024 začalo exekutivně implementovat nový jednotný vizuální styl a intenzivně pracuje s kolegy napříč Fondem na rebrandingu SZIF.

Strategie komunikace SZIF s žadateli je založena na několika klíčových pilířích:

- transparentnost a přístupnost: Zajišťujeme, aby všechny informace byly snadno dostupné a srozumitelné. Naše webové stránky a Portál farmáře poskytují strukturované a aktuální informace, které jsou klíčové pro úspěšné podání žádostí o dotace.

- proaktivní komunikace: Pravidelně informujeme žadatele o novinkách, termínech a důležitých změnách prostřednictvím našich webových stránek, sociálních sítí a tiskových zpráv.
- podpora a poradenství: Naše infolinka a Portál farmáře poskytují žadatelům potřebnou podporu a poradenství. Jsme připraveni odpovědět na všechny dotazy a poskytnout praktické rady, které usnadní proces podání žádosti.
- interaktivní nástroje: Využíváme moderní technologie, jako je Portál AMS a mobilní aplikace GTFoto, které umožňují žadatelům snadno sledovat průběh svých žádostí a poskytovat potřebné informace v reálném čase.
- osobní přístup: Každý žadatel je pro nás důležitý. Snažíme se poskytovat individuální přístup a řešit specifické potřeby a otázky každého žadatele. Naše regionální pracoviště jsou připravena poskytnout osobní konzultace a podporu.

Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím

Výroční zpráva Státního zemědělského intervenčního fondu je zveřejňována na základě § 18 zákona č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V souladu s uvedeným zákonem poskytuje SZIF informace žadatelům buď na základě žádosti, nebo zveřejněním. Žadatelé mohou získat potřebné informace o činnosti Fondu rovněž dálkovým přístupem na internetové stránce www.szif.gov.cz.

V roce 2024 SZIF zaevidoval a vyřídil celkem **188 žádostí o informace**, které se odvolávají na tento zákon.

Stížnost podle písmene e) byla postoupena na MZe jako nadřízenému orgánu. Důvodem stížnosti byl údajně chybný úřední postup SZIF při vyřizování žádosti o informace, kdy Fond požadoval úhradu za poskytnutí informace. Nadřízený orgán postup Fondu potvrdil.

Činnosti pověřence pro ochranu osobních údajů podle GDPR

SZIF si uvědomuje důležitost zajištění ochrany osobních údajů fyzických osob, jak je upravena nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, v platném znění (dále jen „nařízení GDPR“). SZIF také zohledňuje toto nařízení ve

Tabulka 44 – Počet poskytovaných informací v roce 2024 (dle zákona č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Vyhodnocení poskytovaných informací podle § 18 zákona č. 106/1999 Sb.	
a) počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti nebo částečném odmítnutí žádosti	15
b) počet podaných odvolání proti rozhodnutí	2
c) opis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení	0
d) výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence	0
e) počet stížností podaných podle § 16a	1
f) další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona (odložené žádosti)	1

Zdroj: SZIF

vztahu ke zpracování všech osobních údajů, které využívá pro naplnění svého poslání a svých cílů. S ohledem na dodržení povinností vyplývajících z tohoto nařízení byla ustanovena funkce **pověřence pro ochranu osobních údajů**, jehož činnost je vykonávána Mgr. Filipem Sovou, LL.M., ředitelem Sekce personální, právní a komunikace.

Pověřenec pro ochranu osobních údajů plní úkoly dle čl. 39 nařízení GDPR. K hlavním jeho činnostem patří výkon nezávislé konzultační činnosti s cílem zvyšovat v rámci SZIF povědomí o problematice ochrany osobních údajů a zajistit co možná nejvyšší standard jejich zpracování a ochrany.

V průběhu roku 2024 pověřenec pro ochranu osobních údajů poskytoval informace a poradenství pracovníkům SZIF, kteří provádějí zpracování osobních údajů, o jejich povinnostech podle nařízení GDPR a dalších předpisů Evropské unie nebo České republiky v oblasti ochrany údajů.

Dále bylo ze strany pověřence pro ochranu osobních údajů průběžně realizováno monitorování souladu prostředí SZIF s nařízením GDPR, dalšími předpisy Evropské unie nebo České republiky v oblasti ochrany osobních údajů a poskytování poradenství na požádání, pokud jde o posouzení vlivu na ochranu osobních údajů (DPIA) a monitorování jeho uplatňování podle čl. 35 nařízení GDPR.

Nedílnou součástí výkonu funkce pověřence pro ochranu osobních údajů je také spolupráce s dozorovým úřadem a působení jako kontaktní místo pro subjekty údajů ve všech záležitostech souvisejících se zpracováním jejich osobních údajů a s výkonem jejich práv podle nařízení GDPR.

Závěr

Státní zemědělský intervenční fond v roce 2024 významně přispěl k realizaci opatření a intervencí Společné zemědělské politiky a zemědělských národních dotací. Při své činnosti postupoval v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 218/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a také v souladu s dalšími nařízeními EU a vlády ČR vydanými k provádění Společné zemědělské politiky.

Podpurný a garanční rolnický a lesnický fond

V roce 2024 byly Fondem poskytovány podpory v následujících podpurných programech:

Podpora komerčních úvěrů (Investiční programy)

Formou podpory je poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení, snížení jistiny úvěrů nebo vydávání garancí na zajištění úvěrů poskytovaných komerčními bankami a jinými financujícími subjekty.

Většina z programů pro podporu komerčních úvěrů je zaměřena na podporu investic, tedy zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s cílem restrukturalizace a zvýšení efektivity, modernizace, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a dalšího rozvoje, zejména zemědělských subjektů, zpracovatelů zemědělských produktů, ale také podnikatelů zabývajících se lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva.

Program ZEMĚDĚLEC

(podpora je poskytována od 15. 8. 1999)

Program určený pro oblast zemědělské prvovýroby.

V rámci programu Zemědělec je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení z úvěrů poskytnutých zemědělským podnikatelům, a to na nákup techniky do zemědělské prvovýroby a na výstavbu, pořízení nebo zhodnocení nemovitého majetku v zemědělských podnicích. Žadatel musí v prvním účetním období, které následuje po období, ve kterém došlo k podání žádosti, dosahovat příjmů ze zemědělské výroby, z činností v oblasti zpracování produkce ze zemědělské výroby, dotací z veřejných zdrojů alespoň ve výši 30 % z celkových příjmů a dále uvedených příjmů dosahovat po celou dobu poskytování podpory. Podpora může být poskytnuta jak podnikům, které jsou řazeny do kategorie malých a středních podniků, tak i podnikům, které jsou řazeny do kategorie velkých podniků.

Příjem žádostí je kontinuální, kdy žádosti jsou přijímány po celý rok, rozlišují se pouze jednotlivá období příjmu žádostí, a to vždy od 1. 10 do 30. 9. následujícího roku, ke kterému je následně stanovena základní sazba podpory.

Celkový objem úvěrových prostředků, na které bylo možné poskytnout podporu jednomu žadateli za dané období příjmu žádostí, byl v roce 2024 navýšen na 15 mil. Kč v případě investic do zemědělské techniky a na 75 mil. Kč v případě investic do nemovitostí. Doba splatnosti úvěru v případě investice do zemědělské techniky nesměla přesáhnout 8 let a v případě investic do nemovitostí 20 let.

Sazba podpory byla pro rok 2024 stanovena po ukončení příjmu žádostí pro dané období (pro žádosti podané do 30. 9. 2024), a to ve výši maximálně 3,3 %, s 1% navýšením pro Začínající podnikatele, kteří nejsou zapsáni v evidenci zemědělského podnikatele déle než 24 měsíců před podáním žádosti.

I přes postupnou stabilizaci úrokových sazeb dosahovala v roce 2024 průměrná úroková sazba úvěrů, k nimž je poskytována podpora v rámci programu Zemědělec, hodnoty 5,75 % p. a. Se základní sazbou podpory ve výši 3,3 % p. a. se tak výsledné úrokové zatížení pro příjemce podpory pohybovalo okolo 2,4 % p. a.

Program Podpora nákupu půdy

Program určený na podporu nákupu zemědělské půdy.

V rámci programu Podpora nákupu půdy je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení úvěrů poskytnutých podnikatelům v oblasti zemědělství na nákup zemědělské půdy. Žadatel musí v prvním účetním období, které následuje po období, ve kterém došlo k podání žádosti, dosahovat příjmů ze zemědělské výroby, z činností v oblasti zpracování produkce ze zemědělské výroby, dotací z veřejných zdrojů alespoň ve výši 30 % z celkových příjmů a dále uvedených příjmů dosahovat po celou dobu poskytování podpory.

Podpora je poskytována v režimu de minimis, a to až do maximální výše podpory pro jeden podnik, která byla v roce 2024 stanovena ve výši korunového ekvivalentu částky 20 000 €. Program je určen pro malé a střední podniky.

V roce 2024 byl příjem žádostí v tomto programu otevřen po celý kalendářní rok.

Sazbu podpory stanovuje PGRLF za každé ukončené čtvrtletí daného roku, ve kterém jsou žádosti přijímány, na

základě ekonomického vyhodnocení přijatých žádostí s tím, že maximální procentní sazba podpory je 5 % p. a. a úrokové zatížení příjemce podpory musí činit minimálně 0,5 % p. a. V roce 2024 byla stanovena sazba shodně za všechna čtvrtletí ve výši 3,3 % p. a.

Program Lesní hospodář (dříve Podpora nákupu techniky pro hospodaření v lesích) (program od roku 2015)

Program určený pro oblast lesního hospodářství.

V rámci tohoto programu je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení úvěrů poskytnutých subjektům v oblasti lesního hospodářství, a to na nákup techniky vymezené v Pokynech pro poskytování podpory jako jsou např. speciální lesnické traktory, přívěsy s hydraulickou rukou k vyvážení dřevní hmoty, lanovky a lanové systémy, navijáky pro soustřeďování dříví, rýhovací zalesňovací stroje, zařízení na údržbu lesních cest, aj.

Příjemci podpory mohou být podnikatelé, kteří se zabývají vymezenými činnostmi souvisejícími s hospodařením v lesích uvedených v Pokynech pro poskytování podpory. Alternativně může být příjemcem podpory také podnikatel nebo obec, pokud je vlastníkem, nájemcem nebo vypůjčitelem lesa a hospodaří dle schváleného lesního hospodářského plánu nebo převzaté platné lesní hospodářské osnovy. Žádost o podporu v tomto programu je možné podávat celý rok.

Podpora je poskytována v režimu de minimis až do výše korunového ekvivalentu 300 000 € pro jeden podnik.

Podpora je poskytována ve výši sazby stanovené za každé ukončené čtvrtletí daného roku, ve kterém jsou žádosti přijímány, na základě ekonomického vyhodnocení přijatých žádostí s tím, že maximální procentní sazba podpory je 5 % p. a. Úrokové zatížení příjemce podpory však musí činit minimálně 0,5 % p. a. V roce 2024 byla stanovena sazba shodně za všechna čtvrtletí ve výši 3,3 % p. a.

Program Zpracovatel dřeva (dříve Podpora nákupu techniky a technologií pro dřevozpracující provozovny) (program od roku 2015)

Program určený pro oblast zpracování dřeva.

V rámci tohoto programu je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení úvěrů poskytnutých subjektům v oblasti zpracování dřeva, a to na nákup techniky a technologií (včetně stavebních nákladů souvisejících s uvedenými investicemi) např. pro vybavení pilnic, paření a impregnování masivního dřeva, sušení řeziva, výroby dýh, překližek a vrstveného dřeva, výroby palivového dřeva a zpracování zbytkové dřevní biomasy (pelety, lisované brikety), zařízení manipulačních skladů aj.

Tuto podporu mohou získat podnikatelé nebo obce či jimi založené právnické osoby a příspěvkové organizace, zabývající se činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. Žádosti o podporu v tomto programu je možné podávat po celý rok.

Podpora je poskytována v režimu de minimis až do výše korunového ekvivalentu 300 000 € pro jeden podnik.

Podpora je poskytována ve výši sazby stanovené za každé ukončené čtvrtletí daného roku, ve kterém jsou žádosti přijímány, na základě ekonomického vyhodnocení přijatých žádostí s tím, že maximální procentní sazba podpory je 5 % p. a. Úrokové zatížení příjemce podpory však musí činit minimálně 0,5 % p. a. V roce 2024 byla stanovena sazba shodně za všechna čtvrtletí ve výši 3,3 % p. a.

Program Zpracovatel (program od roku 2015)

Program určený pro oblast zpracování zemědělských produktů za účelem výroby krmiv pro hospodářská zvířata.

V rámci tohoto programu je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení úvěrů poskytnutých zpracovatelům zemědělských produktů na nákup investičního majetku souvisejícího se zpracováním zemědělského produktu k výrobě krmiv pro hospodářská zvířata.

Program je určen pro podnikatele, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů a dosahují požadované hranice příjmů ze zpracování zemědělské produkce nebo ze zemědělské výroby. Žádosti o podporu v tomto programu je možné podávat po celý rok.

Podpora je poskytována v režimu de minimis až do výše korunového ekvivalentu 300 000 € pro jeden podnik.

Podpora je poskytována ve výši sazby stanovené za každé ukončené čtvrtletí daného roku, ve kterém jsou žádosti přijímány, na základě ekonomického vyhodnocení přijatých žádostí s tím, že maximální procentní sazba podpory je 5 % p. a. Úrokové zatížení příjemce podpory však musí činit minimálně 0,5 % p. a. V roce 2024 byla stanovena sazba shodně za všechna čtvrtletí ve výši 3,3 % p. a.

Program Potravinář

Program určený pro oblast výroby potravin.

V rámci tohoto programu je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení úvěrů poskytnutých výrobcům potravin na pořízení technologických zařízení souvisejících se zpracováním zemědělských produktů k potravinářským účelům a k výrobě potravin (včetně nákladů souvisejících s jejich zabudováním a instalací) či výstavbu, rekonstrukci a vybavení prodejen či prodejních automatů. Podporována je realizace dlouhodobých investičních záměrů za účelem restrukturalizace, zvýšení efektivnosti, modernizace, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a dalšího rozvoje potravinářských podniků.

Program je určen pro podnikatele, kteří se zabývají výrobou potravin podle zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo tuto podmínku splní do 12 měsíců od podání žádosti. Žádosti o podporu v tomto programu je možné podávat po celý rok.

Podpora je poskytována v režimu de minimis až do výše korunového ekvivalentu 300 000 € pro jeden podnik.

Podpora je poskytována ve výši sazby stanovené za každé ukončené čtvrtletí daného roku, ve kterém jsou žádosti přijímány, na základě ekonomického vyhodnocení přijatých žádostí s tím, že maximální procentní sazba podpory je 5 % p. a. Úrokové zatížení příjemce podpory však musí činit minimálně 0,5 % p. a. V roce 2024 byla stanovena sazba shodně za všechna čtvrtletí ve výši 3,3 % p. a.

Dříve poskytované programy

V roce 2024 byla dále prováděna administrace a vypláceny finanční prostředky v rámci programů podpor, v nichž byl příjem žádostí v minulých letech již ukončen.

Celkově bylo v rámci těchto programů v roce 2024 vyplaceno 2 809 tis. Kč.

Pozn.: Úrokové zatížení příjemce podpory činilo v roce 2024 v rámci všech investičních programů minimálně 0,5 % p. a.

Finanční podpora pojištění (Eliminace rizik zemědělského a lesnického podnikání)

Program PODPORA POJIŠTĚNÍ (program od roku 2004)

Program je určen zemědělským prvovýrobcům, kteří si sjednali pojištění plodin na ztráty způsobené přírodními pohromami, nepříznivými klimatickými jevy či škůdci, nebo pojištění hospodářských zvířat na ztráty způsobené chorobami zvířat, přírodními pohromami či nepříznivými klimatickými jevy.

Program je určen pouze pro malé nebo střední podniky.

Období příjmu žádostí o podporu bylo počínaje rokem 2024 upraveno tak, že je žádosti možné podávat vždy od 1. 1. do 31. 10. příslušného roku. Po ukončení příjmu žádostí je na základě ekonomického vyhodnocení přijatých žádostí stanovena výše podpory v procentech. Konkrétní výše podpory v Kč je pak určena na základě potvrzení pojišťovny o uhrazeném pojistném.

Výše podpory se stanoví v rozmezí 35–65 % uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin a 10–50 % uhrazených nákladů na pojištění ostatních plodin a 25–50 % uhrazených nákladů na pojištění hospodářských zvířat v příslušném roce.

Procentní výše podpory byly pro rok 2024 stanoveny ve výši 65 % pro pojištění speciálních plodin, 47 % pro pojištění ostatních plodin a 50 % pro pojištění hospodářských zvířat.

Program Podpora pojištění lesních školek

Program je určen podnikatelům, kteří jsou vedeni v ústřední evidenci držitelů licence k uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin a sjednali si smluvní pojištění sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaného v lesních školkách.

Podpora je poskytována v režimu de minimis.

Žádosti o podporu jsou přijímány od 1. 8. do 1. 11. příslušného roku. Po ukončení příjmu žádostí je na základě ekonomického vyhodnocení přijatých žádostí stanovena v procentech výše podpory. Konkrétní výše podpory v Kč je pak určena na základě potvrzení pojišťovny o uhrazeném pojistném. Maximální výše podpory činí 50 % prokázaných uhrazených nákladů.

Pro rok 2024 byla procentní výše podpory stanovena na maximální možné úrovni, tedy ve výši 50 %.

Program Podpora pojištění lesních porostů (program od roku 2015)

Program je určen subjektům, kteří jsou vlastníky, nájemci, pachtýři či vypůjčiteli lesa a kteří si sjednali pojištění lesních porostů proti požárům anebo dalším abiotickým činitelům.

Podpora je poskytována v režimu de minimis.

Žádosti o podporu byly v roce 2024 přijímány od 15. 7. do 30. 10. příslušného roku. Po ukončení příjmu žádostí je na základě ekonomického vyhodnocení přijatých žádostí stanovena v procentech výše podpory. Konkrétní výše podpory v Kč je pak stanovena na základě potvrzení pojišťovny o uhrazeném pojistném. Maximální výše podpory činí 50 % uhrazených nákladů na pojištění lesních porostů pro příslušný rok.

V roce 2024 byla procentní výše podpory stanovena na maximální možné úrovni, tedy ve výši 50 %.

V rámci všech programů podpory pojištění od roku 1994 do 31. 12. 2024 bylo celkem přijato 141 931 žádostí. Ke stejnému datu bylo na finančních podporách pojištění vyplaceno celkem 8 876 mil. Kč.

V rámci všech programů podpory pojištění bylo v roce 2024 zaevidováno 8 866 žádostí, a předpokládaná výše podpory, která bude na základě těchto žádostí vyplacena je 623 mil. Kč. V průběhu roku byla celkem vyplacena podpora pojištění ve výši 809 mil. Kč. K žádostem podaným v roce 2024 bylo vyplaceno před koncem roku téměř 487 mil. Kč, a to celkem 4 174 žadatelům. Zbývající žádosti budou projednány a podpora vyplacena v roce 2025.

Úvěry poskytované PGRLF

Program Investiční úvěry Zemědělec (program od roku 2018)

Podporou se v tomto programu rozumí poskytnutí úročeného úvěru Fondem, a to s možností snížení jistiny úvěru. Úvěr může být poskytnut na pořízení investičního majetku, který souvisí se zemědělskou prvovýrobou, přičemž podporovaná investice musí vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku, zejména snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalším rozvinutím produkce zemědělského prvovýrobce.

Program je určen zemědělským podnikatelům působícím v oblasti zemědělské prvovýroby, kteří jsou řazeni v kategorii malých a středních podniků. Podpora snížení jistiny úvěru může činit max. 400 000 Kč a zároveň max. 30 % z celkové výše poskytnutého úvěru, s výjimkou Začínajících podnikatelů, kteří nejsou zapsáni v evidenci zemědělských podnikatelů déle než 24 měsíců před podáním žádosti, u nichž může činit podpora na snížení jistiny úvěru maximálně 40 % z celkové výše poskytnutého úvěru. Úvěr lze poskytnout ve výši od 100 tis. Kč do 10 mil. Kč a doba jeho splatnosti je vždy minimálně 2 roky a nepřesáhne 15 let.

Program je určen pouze pro malé nebo střední podniky.

Příjem žádostí byl otevřen v roce 2024 v 18. kole příjmu žádostí, které bylo zahájeno dne 6. 5. 2024 a ukončeno ke dni 8. 10. 2024 z důvodu naplnění stanovené kapacity 250 žádostí. Dne 7. 11. 2024 bylo otevřeno 19. kolo, které již není limitováno počtem přijatých žádostí a příjem tak pokračuje i v dalším kalendářním roce.

Program Investiční úvěry Lesnictví

Podporou se v tomto programu rozumí poskytnutí úročeného úvěru Fondem, a to s možností snížení jistiny úvěru. Úvěr může být poskytnut na pořízení investičního majetku, který souvisí s lesním hospodářstvím, přičemž podporovaná investice musí vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti podniku žadatele, zejména snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalším rozvinutím produkce žadatele.

Podpora je poskytována v režimu de minimis.

Program je určen podnikatelům působícím v oblasti lesního hospodaření nebo provozujícím lesní školkařskou činnost, a dále vlastníkům, pachtýřům nebo nájemcům lesa včetně obcí. Úvěr bylo v roce 2024 možné poskytnout ve výši od 100 tis. Kč do 10 mil. Kč a doba jeho splatnosti byla nejméně 2 roky a nepřesáhla 15 let. Podpora snížení jistiny úvěru mohla v roce 2024 činit max. 30 000 €, resp. 20 000 € pro podnikatele zabývající se lesní školkařskou činností, a zároveň max. 50 % z celkové výše poskytnutého úvěru.

Příjem žádostí probíhal v roce 2024 v 6. kole příjmu žádostí, které bylo otevřeno dne 11. 9. 2024 a ukončeno k 21. 10. 2024 z důvodu naplnění stanovené kapacity 200 žádostí.

Dříve poskytované programy půjček a úvěrů

V roce 2024 byla prováděna administrace a spláceny finanční prostředky v rámci programů podpory formou úvěrů s možností snížení jistiny úvěru, jejichž poskytování (přijímání a projednávání žádostí) bylo ukončeno v minulých letech.

V rámci všech programů úročených úvěrů bylo k 31. 12. 2024 celkem přijato 13 152 žádostí, z nichž bylo schváleno 7 539, celkem byly schváleny úvěry v objemu 5,1 mld. Kč a poskytnuta podpora ve formě snížení jistiny ve výši 1,4 mld. Kč.

V roce 2024 bylo zaevidováno 1 118 žádostí o úvěry a snížení jistiny a v průběhu roku se podařilo schválit 832 žádostí v objemu úvěrů 484 mil. Kč a snížení jistiny v objemu 165 mil. Kč. 392 mil. Kč úvěrů se podařilo vyčerpat a na snížení jistiny bylo poskytnuto 132 mil. Kč. Zbývající žádosti a smlouvy budou postupně vyřízeny v následujícím období.

Podpora programů spojených s ochranou a tvorbou životního prostředí

Podpora spojená s ochranou a tvorbou životního prostředí byla v minulých letech realizována prostřednictvím následujících programů:

Zemědělec – předmět podpory: Ekologie a investice do půdy

Cílem programu bylo vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů a usnadnit investiční obnovu lesa.

V roce 2024 nebyla přijata žádná nová žádost, ani neprobíhaly ve výše uvedených programech žádná plnění z již dříve schválených smluv.

Tabulka 45 – Výsledky PGLRF, a. s. – stav k 31. 12. 2024

Podle typu organizace	Počet žádostí	Z toho schváleno	Výše podporovaných úvěrů (tis. Kč)	Přislíbené podpory (tis. Kč)	Dosud vyplacené podpory (tis. Kč)
SHR	2 286	1 371	3 046 205	381 533	298 185
s.r.o.	1 059	649	2 363 384	269 713	179 602
a.s.	538	399	3 072 982	433 356	170 461
ZD	427	289	2 531 189	385 677	136 320
Ostatní	9	1	24 453	2 302	4 922
ČR celkem	4 319	2 709	11 038 214	1 472 581	789 489
Podle typu programu					
I – zemědělec	3 563	2 261	9 625 866	1 313 052	702 697
I – půda	0	0	0	0	2 809
Podpora nákupu půdy (od r. 2013)	564	325	837 889	109 485	57 064
Zpracovatel dřeva (Dřevozpracující provozovny)	17	10	22 531	2 217	779
Lesní hospodář (Lesy stroje)	139	92	323 854	26 165	23 257
Zpracovatel (od r. 2015)	4	12	186 874	14 915	2 863
Potravinář	32	9	41 200	6 747	19
Celkem	4 319	2 709	11 038 214	1 472 581	789 489
Mládí ¹⁾	60	52			

Zdroj: PGLRF

Pozn.: ¹⁾ Tyto programy nejsou zahrnuty do součtu ČR.

Tabulka 46 – Přehled pojištění 2014–2024

Rok	Programy pojištění	Počet žádostí		Pojistné	Výše podpory	Sazba podpory	Skutečně vyplaceno v roce
		celkem	schváleno	tis. Kč	tis. Kč	%	tis. Kč
2014	Ostatní plodiny	3 541	3 513	676 831	121 830	18,00	
	Speciální plodiny	763	759	238 423	119 211	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 172	2 157	154 807	77 403	50,00	
	Lesní školky	2	2	142	42	30,00	
	celkem	6 478	6 431	1 070 202	318 487	29,76	359 369

Rok	Programy pojištění	Počet žádostí		Pojistné	Výše podpory	Sazba podpory	Skutečně vyplaceno v roce
		celkem	schváleno	tis. Kč	tis. Kč	%	tis. Kč
2015	Ostatní plodiny	3 545	3 367	635 835	317 917	50,00	
	Speciální plodiny	1 157	1 119	245 854	122 927	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 152	2 054	178 212	89 106	50,00	
	Pojištění lesních porostů (od r. 2015)	34	31	2 943	883	30,00	
	Lesní školky	2	2	198	59	30,00	
	celkem	6 890	6 573	1 063 041	530 892	49,94	445 124
2016	Ostatní plodiny	3 690	3 530	630 197	233 173	37,00	
	Speciální plodiny	1 239	1 200	231 413	115 707	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 088	1 998	174 788	87 394	50,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	43	36	4 670	1 401	30,00	
	Lesní školky	3	3	336	101	30,00	
	celkem	7 063	6 767	1 041 404	437 775	42,04	642 625
2017	Ostatní plodiny	3 774	3 643	657 434	262 973	40,00	
	Speciální plodiny	1 341	1 308	274 140	137 070	50,00	
	Hospodářská zvířata	2 190	2 096	171 495	85 748	50,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	46	34	4 827	1 448	30,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	3	3	423	212	30,00	
	celkem	7 354	7 084	1 108 320	487 451	43,98	461 999
2018	Ostatní plodiny	3 847	3 697	591 740	248 531	42,00	
	Speciální plodiny	1 711	1 647	322 671	177 469	55,00	
	Hospodářská zvířata	2 200	2 078	165 550	82 775	50,00	
	Pojištění lesních porostů	39	34	4 942	1 483	30,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	6	6	817	409	50,00	
	celkem	7 803	7 462	1 085 720	510 666	47,03	368 137
2019	Ostatní plodiny	3 974	3 824	575 859	259 137	45,00	
	Speciální plodiny	1 725	1 672	313 694	181 943	58,00	
	Hospodářská zvířata	2 101	1 993	158 650	79 325	50,00	
	Pojištění lesních porostů	43	37	5 440	1 632	30,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	7	7	902	451	50,00	
	celkem	7 850	7 533	1 054 545	522 487	49,55	507 640
2020	Ostatní plodiny	4 085	3 949	606 591	303 296	50,00	
	Speciální plodiny	1 818	1 765	305 864	198 811	65,00	
	Hospodářská zvířata	2 109	2 020	166 632	83 316	50,00	
	Pojištění lesních porostů	46	43	6 947	3 473	50,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	7	6	693	346	50,00	
	celkem	8 065	7 783	1 086 727	589 243	54,22	585 313

Rok	Programy pojištění	Počet žádostí		Pojistné	Výše podpory	Sazba podpory	Skutečně vyplaceno v roce
		celkem	schváleno	tis. Kč	tis. Kč	%	tis. Kč
2021	Ostatní plodiny	4 163	3 978	622 789	311 395	50,00	
	Speciální plodiny	1 870	1 788	322 073	199 685	62,00	
	Hospodářská zvířata	2 135	2 037	165 447	82 724	50,00	
	Pojištění lesních porostů	45	10	6 389	3 195	50,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	4	0	1 341	670	50,00	
	celkem	8 217	7 813	1 118 040	597 669	53,46	657 691
2022	Ostatní plodiny	4 293	4 123	882 340	405 876	46,00	
	Speciální plodiny	1 817	1 761	324 471	188 193	58,00	
	Hospodářská zvířata	2 133	2 010	159 323	79 662	50,00	
	Pojištění lesních porostů	50	2	7 776	3 888	50,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	4	16	1 169	584	50,00	
	celkem	8 297	7 912	1 375 079	678 204	49,32	491 210
2023	Ostatní plodiny	4 421	4 153	751 957	300 787	40,00	
	Speciální plodiny	2 134	1 868	338 893	176 224	52,00	
	Hospodářská zvířata	2 093	2 135	162 445	81 223	50,00	
	Pojištění lesních porostů	49	45	7 069	3 535	50,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	4	4	849	425	50,00	
	celkem	8 701	8 205	1 261 214	562 194	44,58	616 733
2024	Ostatní plodiny	4 415	4 362	653 388	307 092	47,00	
	Speciální plodiny	2 276	2 257	349 312	227 053	65,00	
	Hospodářská zvířata	2 112	2 064	167 461	83 731	50,00	
	Pojištění lesních porostů	59	47	8 806	4 403	50,00	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	4	4	644	322	50,00	
	celkem	8 866	8 734	1 179 611	622 601	52,78	809 203
Celkem 2014–2024		85 584	82 297	12 443 903	5 857 668	47,07	5 945 045

Zdroj: PGRLF

Tabulka 47 – Úhrady ze záruky v roce 2024

Program	Počet žádostí	Celková garance (tis. Kč)	Úhrady ze záruky	
			Uhrazeno (tis. Kč)	Vráceno (tis. Kč)
Služby	0	0	0	25
Zemědělec	0	0	0	2 221
Celkem	0	0	0	2 247

Zdroj: PGRLF

Změny evropské legislativy v roce 2024

SZP, rozvoj venkova, přímé platby

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2024/587 ze dne 12. února 2024, kterým se stanoví odchylka od nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, pokud jde o uplatňování standardu dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (standardu DZES) 8, data způsobilosti výdajů pro příspěvek z EZZF a pravidla pro změny strategických plánů SZP v souvislosti se změnami některých ekoschémát pro rok podání žádosti 2024

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1468 ze dne 14. května 2024, kterým se mění nařízení (EU) 2021/2115 a (EU) 2021/2116, pokud jde o standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu, schémata pro klima, životní prostředí a dobré životní podmínky zvířat, změnu strategických plánů SZP, přezkum strategických plánů SZP a osvobození od kontrol a sankcí

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2024/1962 ze dne 18. července 2024, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2021/2289, pokud jde o předkládání obsahu strategických plánů SZP s ohledem na standardy DZES 7 a 8, a kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2022/1475, pokud jde o poskytování některých údajů pro monitorování a hodnocení členskými státy

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2024/2202 ze dne 4. září 2024, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2022/1173, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém v rámci společné zemědělské politiky

Potravinářství

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/585 ze dne 8. prosince 2023, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 251/2014, pokud jde o zvláštní pravidla pro uvádění a označování složek aromatizovaných vinných výrobků

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1143 ze dne 11. dubna 2024 o zeměpisných označeních pro víno, lihoviny a zemědělské produkty, jakož i zaručené tradiční speciality, a o nepovinných údajích o jakosti pro zemědělské produkty, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, (EU) 2019/787 a (EU) 2019/1753 a zrušuje nařízení (EU) č. 1151/2012

Směrnice EP a Rady (EU) 2024/1438 ze dne 14. května 2024, kterou se mění směrnice Rady 2001/110/ES o medu, 2001/112/ES o ovocných šťávách a některých podobných produktech určených k lidské spotřebě, 2001/113/ES o ovocných džemech, rosolích a marmeládách a kaštanovém krému určených k lidské spotřebě a 2001/114/ES o některých druzích zahuštěného a sušeného mléka určeného k lidské spotřebě

Zemědělství (vč. ekologického zemědělství, komodit)

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2024/601 ze dne 14. prosince 2023, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského

parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o ověřování chmele a chmelových produktů a související kontroly

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/1417 ze dne 13. března 2024, kterým se doplňuje nařízení Rady (ES) č. 1217/2009 o zřízení Datové sítě pro udržitelnost zemědělských podniků o pravidla pro stanovení ročních příjmů, analýzu udržitelnosti podniků a přístup k údajům pro výzkumné účely a zrušuje nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 1198/2014

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2024/2030 ze dne 23. července 2024, kterým se stanoví mimořádná finanční podpora pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví vína postiženého nepříznivými klimatickými jevy v Rakousku, Česku a Polsku v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2024/2746 ze dne 25. října 2024, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Rady (ES) č. 1217/2009 o zřízení Datové sítě pro udržitelnost zemědělských podniků a zrušuje prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/220

Vodní hospodářství

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3019 ze dne 27. listopadu 2024 o čištění městských odpadních vod (přepracované znění)

Lesní hospodářství

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3234 ze dne 19. prosince 2024, kterým se mění nařízení (EU) 2023/1115, pokud jde o ustanovení týkající se dne použitelnosti

Veterinární oblast

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2024/877 ze dne 21. března 2024, kterým se mění příloha VIII nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, pokud jde o schválení statusu zanedbatelného rizika klasické klusavky v Česku

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/1141 ze dne 14. prosince 2023, kterým se mění přílohy II a III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, pokud jde o zvláštní hygienické požadavky na určité maso, produkty rybolovu, mléčné výrobky a vejce

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/1159 ze dne 7. února 2024, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/6 stanovením pravidel o vhodných opatřeních k zajištění účinného a bezpečného používání veterinárních léčivých přípravků povolených a předepsaných pro perorální podávání jinými způsoby než prostřednictvím medikovaného krmiva a podávaných chovatelem zvířatům určeným k produkci potravin

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2024/2598 ze dne 4. října 2024, kterým se stanoví seznam třetích zemí nebo regionů třetích zemí, z nichž je povolen vstup určitých zvířat a produktů živočišného původu určených k lidské spotřebě do Unie v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625, pokud jde o uplatňování zákazu používání určitých antimikrobních léčivých přípravků

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/2623 ze dne 30. července 2024, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla pro schvalování a uznávání statusu území prostého nákazy u jednotek, kde se chovají suchozemská zvířata

Rostlinolékařská oblast

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/1229 ze dne 20. února 2024, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/4 stanovením specifických maximálních hodnot křížové kontaminace necílového krmiva antimikrobními léčivými látkami a metod analýzy pro tyto látky v krmivu

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2024/2970 ze dne 29. listopadu 2024, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2019/2072, pokud jde o opatření s cílem zamezit výskytu

organismu Tomato brown rugose fruit virus na rostlinách k pěstování *Solanum lycopersicum* L. a jejich hybridech a *Capsicum annuum* L., a kterým se stanoví míry četnosti úředních kontrol

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3115 ze dne 27. listopadu 2024, kterým se mění nařízení (EU) 2016/2031, pokud jde o víceleté programy průzkumů, hlášení týkající se výskytu regulovaných nekaranténních škodlivých organismů, dočasné výjimky ze zákazů dovozu a zvláštních požadavků na dovoz a zavedení postupů pro jejich udělování, dočasné dovozní požadavky na vysoce rizikové rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty, zavedení postupů pro zařazení vysoce rizikových rostlin na seznam, obsah rostlinolékařských osvědčení a používání rostlinolékařských pasů a pokud jde o některé požadavky na podávání zpráv pro vymezená území a průzkumy za účelem zjištění výskytu škodlivých organismů, a kterým se mění nařízení (EU) 2017/625, pokud jde o některá hlášení nesouladu

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

Rostlinná výroba

Výrobní faktory rostlinné výroby

PRŮBĚH POČASÍ NA ÚZEMÍ ČR V ROCE 2024

Leden byl teplotně i srážkově normální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $-0,5\text{ °C}$ ($+0,9\text{ °C}$). Měsíční úhrn srážek byl 54 mm (123 % normálu 1991–2020).

Únor byl mimořádně teplý. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $5,7\text{ °C}$ (odchylka od normálu 1991–2020 $+6,1\text{ °C}$). Jednalo se o vůbec nejteplejší únor zaznamenaný na území ČR v období od roku 1961. Únor byl srážkově nadnormální. Měsíční úhrn srážek byl 57 mm (154 % normálu 1991–2020).

Březen byl teplotně mimořádně nadnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $7,0\text{ °C}$ (odchylka od normálu 1991–2020 $+3,8\text{ °C}$). Jednalo se o vůbec nejteplejší březen zaznamenaný na území ČR v období od roku 1961. Srážkově byl březen normální. Měsíční úhrn srážek byl 27 mm (60 % normálu 1991–2020).

Duben byl teplotně nadnormální. První polovina měsíce byla mimořádně teplá a druhá polovina velmi chladná, kdy mrzlo téměř na celém území ČR. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $10,0\text{ °C}$ (odchylka od normálu 1991–2020 $+1,5\text{ °C}$). Srážkově byl duben normální. Měsíční úhrn srážek byl 37 mm (95 % normálu 1991–2020).

Květen byl teplotně nadnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $14,5\text{ °C}$ (odchylka od normálu 1991–2020 $+1,4\text{ °C}$). Srážkově byl květen také nadnormální. Měsíční úhrn srážek 92 mm představuje 132 % normálu 1991–2020.

Červen byl teplotně nadnormální. První polovina měsíce byla chladnější, ve druhé polovině měsíce byly teploty nadnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $17,9\text{ °C}$ (odchylka od normálu 1991–2020 $+1,4\text{ °C}$). Srážkově byl červen normální. Nejvíce srážek spadlo na Moravě a ve Slezsku, kde byly srážky silně nadnormální. Měsíční úhrn srážek byl 88 mm (107 % normálu 1991–2020).

Červenec byl teplotně nadnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $19,8\text{ °C}$ (odchylka od normálu 1991–2020 $+1,5\text{ °C}$). Srážkově byl červenec normální. Srážkové úhrny byly prostorově velmi nerovnoměrně rozloženy. Na Moravě a ve Slezsku byly srážky podnormální. Měsíční úhrn srážek 71 mm (86 % normálu 1991–2020).

Srpen byl teplotně silně nadnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $20,2\text{ °C}$ (odchylka od normálu 1991–2020 $+2,3\text{ °C}$). Jednalo se o 4. nejteplejší srpen zaznamenaný na území ČR od roku 1961. Srážkově byl srpen normální. Srážkové úhrny byly prostorově velmi nerovnoměrně rozloženy. Měsíční úhrn srážek 67 mm (86 % normálu 1991–2020).

Září bylo teplotně nadnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu byla $15,0\text{ °C}$ (odchylka od normálu 1991–2020 $+2,0\text{ °C}$). Společně s rokem 1961 se jednalo o 7. až 8. nejteplejší září od roku 1961. Srážkově bylo září mimořádně nadnormální, měsíční úhrn srážek byl 179 mm (298 % normálu 1991–2020). Jedná se tak o nejvyšší hodnotu zářiového srážkového úhrnu, a dokonce druhý nejvyšší zaznamenaný měsíční úhrn srážek na území ČR v období od roku 1961. Vysoký měsíční úhrn byl dán

zejména extrémními srážkami 11.–16. září spojenými s ničivou povodní. Zasaženy byly především Jeseníky, Beskydy a jih našeho území. Byl naměřen nejvyšší denní úhrn srážek (385,6 mm) od počátku pozorování.

Říjen byl teplotně nadnormální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $9,8\text{ °C}$ (odchylka od normálu 1991–2020 $+1,6\text{ °C}$). Říjen byl srážkově normální. Měsíční úhrn srážek byl 36 mm (73 % normálu 1991–2020). Jednalo se o 11. nejteplejší říjen dle průměrné měsíční teploty vzduchu na území ČR v období od roku 1961.

Listopad byl teplotně normální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $2,8\text{ °C}$ (odchylka od normálu 1991–2020 $-0,7\text{ °C}$). Listopad byl srážkově normální. Měsíční úhrn srážek byl 31 mm (69 % normálu 1991–2020).

Prosinec byl teplotně normální. Průměrná měsíční teplota vzduchu byla $0,9\text{ °C}$ (odchylka od normálu 1991–2020 $+1,3\text{ °C}$). Prosinec byl i srážkově normální. Měsíční úhrn srážek byl 35 mm (76 % normálu 1991–2020).

V roce 2024 dosáhla průměrná roční teplota v ČR $10,3\text{ °C}$ a o $+2,0\text{ °C}$ tak přesáhla normál z let 1991 až 2020 ($8,3\text{ °C}$). Únor a březen byly i vůbec nejteplejšími měsíci v Česku od roku 1961. V únoru odchylka od normálu činila $+6,1\text{ °C}$ a v březnu $+3,8\text{ °C}$. Teplotně normální byly až poslední dva měsíce roku listopad a prosinec. Roční úhrn srážek v ČR byl 777 mm, to představuje 113 % normálu 1991–2020, napršelo o 93 mm více. Srážkově nadnormální byly měsíce leden, únor a květen. Srážkově mimořádně nadnormální bylo září, kdy v ČR v úhrnu spadlo 179 mm srážek, což bylo 298 % normálu. Rok 2024 byl dosud nejteplejší na území ČR od roku 1961.

VÝŽIVA ROSTLIN

Ve srovnání s rokem 2023 došlo v kalendářním roce 2024 ke zvýšení spotřeby živin v minerálních hnojivech, a to přibližně na průměrnou úroveň let 2019–2022, jak vyplývá z tabulky. Celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivy činila 110,2 kg na 1 ha zemědělské půdy (po zaokrouhlení; kontrolní součty nebo součiny hodnot v tabulce tedy nemusí odpovídat). Na základě informací ČSÚ bylo v roce 2024 kalkulováno s výměrou tzv. „využívané zemědělské půdy“ 3 534 610 ha.

Tabulka 48 – Spotřeba živin v kg/ha zemědělské půdy – minerální hnojiva

Rok	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	Celkem (kg/ha)	Celkem čistých živin (tis. t)
2010	76,7	8,9	7,5	93,2	327,968
2011	100,7	11,3	6,5	118,5	415,175
2012	98,9	12,2	6,5	117,6	414,671
2013	94,2	11,8	7,0	113,0	398,072
2014	92,6	13,1	11,7	117,4	412,819
2015	113,7	13,9	9,5	137,1	478,861
2016	116,7	13,6	10,8	141,1	492,191

Rok	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	Celkem (kg/ha)	Celkem čistých živin (tis. t)
2017	112,9	15,7	9,6	138,2	486,864
2018	99,8	14,6	8,5	122,9	433,112
2019	94,2	16,5	6,1	116,8	411,656
2020	81,0	13,5	7,2	101,7	358,256
2021	87,7	10,2	6,3	104,2	367,895
2022	92,0	10,6	4,2	106,8	377,177
2023	67,2	8,3	5,5	81,0	286,340
2024	93,2	11,1	6,0	110,2	389,636

Zdroj: MZe

Tabulka 49 – Spotřeba vápenatých hmot v ČR (v tis. t)

Rok	Celková spotřeba
2010	118
2011	173
2012	201
2013	253
2014	283
2015	285
2016	258
2017	269
2018	340
2019	402
2020	338
2021	318
2022	337
2023	264
2024	292

Zdroj: MZe

Hnojení statkovými a organickými hnojivy

V roce 2024 bylo ve statkových hnojivech (hnůj, kejda apod.) a organických hnojivech (zejména digestát z bioplynových stanic) aplikováno 26,2 kg N, 15,2 kg P₂O₅ a 26,4 kg K₂O, v průměru na 1 hektar využívané zemědělské půdy v České republice. Celkový vnos čistých živin statkovými a organickými hnojivy byl 67,8 kg/ha. Do tohoto množství nejsou započítávány živiny ve slámě, používané jako stelivo nebo zapravované do půdy jako statkové hnojivo, ani v chrástu, zeleném hnojení apod. Vstup živin v digestátu z bioplynových stanic (BPS) je do této statistiky započítáván od roku 2014. Současně jsou odečítány živiny z části statkových hnojiv (zejména kejda, ale i hnůj), vstupujících do BPS. Živiny z těchto statkových hnojiv

tvoří odhadem polovinu živin ve výsledném digestátu. Další živiny pochází z biomasy vstupující do BPS (zejména silážní kukuřice).

Zdroj: Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu, v. v. i.

OCHRANA ROSTLIN

Souhrn ročníku 2023/2024

Výrazný vliv na založení porostů a počátek vegetace ozimých obilnin mělo mimořádně suché a teplé počasí v průběhu září, na většině území se úhrny srážek pohybovaly jen mezi 10–30 % dlouhodobého průměru. Velmi teplé počasí pokračovalo i během celého října, kdy po celý měsíc teplotní maxima dosahovala letních hodnot a významnější srážky se na většině míst vyskytly až v poslední dekádě měsíce. Situace se změnila začátkem listopadu, kdy se objevily vydatnější srážky, které byly v nejvyšších horských polohách i sněhové. Od poloviny měsíce pak došlo k postupnému ochlazení a sněhové srážky se během poslední dekády posunuly do středních i nižších poloh. Na přelomu listopadu a prosince pak již panovalo typické zimní počasí. Minimální teploty v první dekádě prosince poklesly na -10 až -15 °C, maxima se pohybovala kolem bodu mrazu a na většině území napadlo 10–30 cm, v jižních Čechách až 50 cm sněhu. V polovině měsíce se však výrazně oteplilo, maxima se pohybovala kolem 5–10 °C, v závěru měsíce až 13 °C a s výjimkou horských poloh došlo k rychlému odtání sněhové pokrývky. Velmi teplé počasí pak s občasnými výkyvy vydrželo až do začátku nového roku, srážkově byly celý listopad a prosinec mimořádně vlhké a došlo k vyrovnání vláhového deficitu ze začátku podzimu.

K výraznému ochlazení a návratu zimního počasí došlo na konci první lednové dekády. Minimální teploty postupně poklesly na -10 až -15 °C, ojediněle i na -20 °C a maxima se pohybovala pod bodem mrazu. Sněhové srážky se vyskytly na celém území, ale zejména v nižších polohách nebyly místy příliš vydatné a došlo k vytvoření jen velmi slabé nebo nesouvislé sněhové pokrývky. Druhá polovina ledna byla ve znamení rychlého střídání teplých a chladnějších period a v závěru měsíce pak došlo k prudkému oteplení. Celý únor panovaly extrémně vysoké teploty, maxima dosahovala hodnot 12–15 °C a došlo k odtání sněhové pokrývky i ve vyšších polohách. Průměrná denní teplota byla v závislosti na lokalitě o 5,7–7,8 °C vyšší než dlouhodobý průměr, celkově se jednalo o nejteplejší únor od roku 1961 a i srážkově byl měsíc vysoko nad dlouhodobým průměrem.

Velmi teplé jarní počasí pokračovalo v průběhu celého března a první poloviny dubna, teplotní maxima dosahovala hodnot kolem 15 °C po celý březen a kolem 20 °C začátkem dubna. Koncem prvního dubnového týdne pak teploty dosáhly extrémních hodnot, na řadě míst byly naměřeny letní hodnoty 25–27 °C, ve středních a jižních Čechách dokonce přesáhly tropických 30 °C. K prudkému ochlazení došlo v polovině měsíce, minimální teploty poklesly opakovaně na -4 až -7 °C a v důsledku toho došlo k silnému poškození citlivých plodin.

Začátkem května se opět oteplilo a postupně se přidaly srážky, které byly na většině území vydatné. Teplé a vlhké počasí pak pokračovalo po zbytek vegetace, od poloviny června došlo i k nástupu tropických teplot. Od druhé poloviny května se však opakovaně vyskytovaly silné bouřky doprovázené přívlovými srážkami, kroupami a silným větrem, které vedly v řadě případů k poškození porostů. Minimální úhrny srážek a vysoké teploty během září způsobily silné vyschnutí půdního profilu. Ke zlepšení došlo až po intenzivních srážkách začátkem listopadu.

Výskyt chorob a škůdců v roce 2024

OBILNINY

Ozimé obilniny

Minimální úhrny srážek a vysoké teploty během září způsobily silné vyschnutí půdního profilu a na většině míst zkomplikovaly přípravu půdy pro ozimé obilniny. Důsledkem byly nejen problémy při setí, ale zejména pomalé a etapovité vzházení ozimých obilnin. Ke zlepšení došlo až po intenzivních srážkách začátkem listopadu, přesto byla řada porostů před zimou velmi nevyrovnaných nebo mezerovitých. Během října a listopadu byly na řadě míst zjištěny škodlivé výskyt přenašečů virů, **kříška polního** (*Psammotettix alienus*) a **mšic** (*Aphidoidea*). Vzhledem k nepříznivým podmínkám nebylo na některých lokalitách možné provést insekticidní ošetření v optimálním termínu a v několika porostech ozimých ječmenů byl zaznamenán střední až silný výskyt virových zakrslostí obilnin (BYDV, WDV).

Během zimy došlo ke střídání chladných a teplých period doprovázených odtáváním sněhové pokrývky. V několika pokusech bylo pozorováno poškození konců listů obilnin mrazem, na další vývoj rostlin to však nemělo žádný negativní dopad. Teplé a vlhké počasí v únoru a březnu pak způsobilo velmi časný nástup jarní vegetace a celkově mělo na porosty pozitivní vliv, začátkem jara došlo k vyrovnaní porostů postižených suchem na začátku vegetace. Koncem dubna se po několik dní vyskytly silné mrazy a v několika případech bylo pozorováno poškození konců listů a zejména u raných odrůd i poškození klasů během metání. Následné teplé a vlhké počasí během celé jarní vegetace pak mělo pozitivní vliv na vyšší výskyt houbových chorob. V průběhu jara byly na většině lokalit rovněž zaznamenány škodlivé výskyt škůdců, zejména **mšic** (*Aphidoidea*) a **kohoutků** (*Oulema* spp.), proti kterým byla v některých případech nutná i opakovaná aplikace insekticidů. Zejména na střední na severní Moravě byl problémem zvýšený výskyt **hraboše polního** (*Microtus arvalis*), který se však v polních pokusech většinou dařilo účinně tlumit aplikací rodenticidů.

Období od druhé poloviny května do konce vegetace pak bylo poznamenáno četnými intenzivními bouřkami doprovázenými přivalovými srážkami, kroupami a silným větrem, které měly často za následek silné poléhání, lámavost stébla pod klasem případně přímé poškození klasů kroupami, vysoká vlhkost pak místy zkomplikovala sklizeň.

Pšenice ozimá

Mimořádně teplé počasí během konce zimy a začátku jara mělo za následek velmi časný nástup listových chorob. Dominantním onemocněním byla v uplynulém roce **hnědá rzivost pšenice**, ve vyšší míře se objevily i další listové choroby. Naproti tomu i přes příznivé vlhkostní podmínky byl výskyt klasových chorob poměrně nízký. Důvodem byl pravděpodobně nástup velmi vysokých teplot ve druhé polovině června.

První výskyt **padlí pšenice** (*Blumeria graminis*) byly v teplejších oblastech ojediněle pozorovány již koncem října a během listopadu, na většině lokalit se však první kupky mycelia objevily až během března a v první polovině dubna. Celková intenzita napadení listové plochy dosahovala střední úrovně a v několika případech se během června padlí objevilo i v klasech ale intenzita napadení byla zpravidla nízká. První symptomy **žluté rzivosti pšenice** (*Puccinia striiformis*) se v porostech objevily až ve druhé polovině dubna a začátkem května, pouze

výjimečně již v únoru. Další rozvoj infekce pak probíhal rychle s maximální intenzitou během května. Na většině lokalit byly pozorovány velké rozdíly mezi odrůdami, kdy u náchylných genotypů došlo k poškození 50–75 % listové plochy, celkově však byl výskyt nižší než v předchozím roce. V červnu se v několika pokusech objevila žlutá rzivost i v klasech a bylo pozorováno i silné poškození náchylných odrůd.

Nejvýznamnějším onemocněním byla v roce 2024 **hnědá rzivost pšenice** (*Puccinia recondita*). První kupky urediospor byly v porostech pozorovány neobvykle brzy, v teplejších oblastech již během dubna, v ojedinělých případech dokonce již v únoru, k maximálnímu rozvoji pak došlo ve druhé polovině května a v červnu. Infekce měla charakter epidemického výskytu a u nejvíce náchylných odrůd místy způsobila i totální likvidaci listové plochy, takže již nebylo možné hodnotit výskyt ostatních listových chorob. Typické byly i velké rozdíly mezi odrůdami, které prokázaly úroveň odolnosti jednotlivých genotypů.

Dalším významným onemocněním byly v uplynulém roce **listové skvrnitosti** (feosferiová skvrnitost pšenice, *Stagonospora nodorum*, septoriová skvrnitost pšenice, *Septoria tritici*, pyrenoforová skvrnitost pšenice, *Drechslera tritici-repentis*). Rovněž u nich byl výskyt na řadě lokalit velmi časný, první skvrny se na listech často objevily již během února, ojediněle již v listopadu. K silnějšímu rozvoji infekce pak došlo během května a začátkem června. V řadě případů bylo zaznamenáno poškození listové plochy kolem 50 %.

Ve srovnání s listovými chorobami byl výskyt **klasových onemocnění, feosferiové skvrnitosti pšenice** (*Stagonospora nodorum*) i **růžovění klasů pšenice** (*Fusarium* spp.), poměrně nízký. První symptomy se v porostech objevily v první polovině června, ale další rozvoj infekce už nebyl příliš intenzivní a maximální poškození nejvíce napadených odrůd se pohybovalo kolem 10–15 % infikovaných klasů. V důsledku převážně vlhkého počasí v první polovině vegetace se na řadě lokalit vyskytovala i **běloklasost** způsobená chorobami pat stébel (*Ramulispora herpotrichoides*, *Fusarium* spp., *Rhizoctonia* spp. *Gaeumannomyces graminis*). Napadení mělo většinou charakter slabého až středního výskytu, ale v ojedinělých případech bylo pozorována i silné poškození porostu.

Ječmen ozimý

První výskyt **padlí ječmene** (*Blumeria graminis*) byl v nejteplejších oblastech zaznamenán již v listopadu, většinou však až v průběhu března a dubna. Další rozvoj infekce však nebyl příliš intenzivní a napadení tak mělo charakter slabého až středního výskytu a jen ojediněle bylo pozorováno poškození více než 50 % listové plochy náchylných odrůd. Naproti tomu **hnědá rzivost ječmene** (*Puccinia hordei*) byla nejvýznamnějším onemocněním uplynulé sezony. Vzhledem k teplému počasí se první kupky urediospor v porostech objevily velmi brzy, většinou již koncem března a během dubna. Další rozvoj infekce byl velmi intenzivní a u náchylnějších odrůd často došlo i k totální likvidaci listové plochy, takže se u nich další choroby nemohly projevit. První symptomy listových skvrnitostí, **sítovité skvrnitosti ječmene** (*Drechslera teres*) a **spály ječmene** (*Rhynchosporium secalis*) byly v řadě porostů pozorovány rovněž již na přelomu března a dubna. Intenzita dalšího rozvoje však nedosahovala úrovně hnědé rzivosti a napadení tak mělo většinou charakter slabého až středního výskytu a jen výjimečně bylo zaznamenáno poškození více než 25 % listové plochy. V průběhu června se v několika porostech rovněž objevilo i **růžovění klasů ječmene** (*Fusarium* spp.). Podobně jako v případě ozimé

pšenice však byla intenzita napadení poměrně nízká, v řadě pokusů se onemocnění nevyskytlo vůbec a jen ojediněle bylo pozorováno až kolem 30 % poškozených klasů.

Žito ozimé, tritikale ozimé

První kupky mycelia **padlí žita/tritikale** (*Blumeria graminis*) byly ojediněle pozorovány již v listopadu, u většiny porostů však až během března a dubna. Celková intenzita napadení byla u žita poměrně nízká a v některých pokusech se padlí nevyskytlo vůbec. Naproti tomu v případě tritikale byl rozvoj infekce silnější a na většině lokalit bylo zaznamenáno střední nebo silné poškození listové plochy náchylných odrůd. Během června bylo padlí tritikale v několika pokusech nalezeno i v klasech, k silnějšímu rozvoji však již nedošlo. Výskyt **hnědé rzivosti žita/tritikale** (*Puccinia recondita*) byl velmi variabilní v závislosti na lokalitě. První kupky urediospor se v porostech objevily v dlouhém časovém úseku v průběhu dubna a května. Celková intenzita napadení měla většinou charakter středního výskytu, na několika lokalitách však bylo zaznamenáno poškození více než 50 % listové plochy náchylnějších odrůd a vlivem infekce docházelo i k zasychání listů. Naproti tomu výskyt **žluté rzivosti** (*Puccinia striiformis*) byl poměrně nízký. V porostech se objevila v průběhu dubna až května a výskyt byl většinou slabý, pouze v několika případech bylo pozorováno silné poškození listové plochy u několika náchylných odrůd tritikale. V několika případech byla na přelomu června a července v porostech žita zjištěna i **černá rzivost trav** (*Puccinia graminis*), jednalo se však jen o slabší poškození. Velmi významným onemocněním byly v uplynulé sezoně **listové skvrnitosti žita/tritikale** (septoriová listová skvrnitost žita/tritikale – *Septoria secalis*, *S. tritici*, feosferiová skvrnitost žita/tritikale – *Stagonospora nodorum*, spála žita/tritikale – *Rhynchosporium secalis*). První skvrny se zejména u žita na listech objevily velmi brzy, často již během března nebo dokonce v únoru. Vlivem příznivých vláhových podmínek v květnu pak byl jejich rozvoj poměrně rychlý a ve většině pokusů došlo ke střednímu až silnému poškození listové plochy. Naproti tomu výskyt **klasových chorob** (feosferiová skvrnitost žita/tritikale – *Stagonospora nodorum*, růžovění klasů žita/tritikale – *Fusarium* spp.) byl většinou nízký a na řadě lokalit nebyly pozorovány vůbec.

Jarní obilniny

Vzhledem k příznivým vláhovým podmínkám na začátku jara proběhlo založení porostů a vzházení jarních obilnin zpravidla bez komplikací, pouze v několika případech vysoká vlhkost oddálila přípravu půdy. Na některých lokalitách se však naopak projevil nízký úhrny srážek a ochlazení v průběhu dubna, které zastihlo porosty, zejména jarních pšenic, ve fázi odnožování. Díky tomu byly postižené porosty řidší a lokálně se projevil i půdní nevyrovnanost. Další vývoj však již byl pozitivně ovlivněn vyššími teplotami a vydatnými srážkami během května a června. Stejně jako u ozimých obilnin byl i u jarních zaznamenán škodlivý výskyt některých škůdců, zejména **kohoutků** (*Oulema* spp.) a **mšic** (*Aphidoidea*) s nutností opakované aplikace insekticidů, a zvláště na severní Moravě došlo rovněž k poškození pokusů hraboši. Závěr vegetace pak byl poznamenán opakovanými silnými bouřkami a následným poléháním porostů a komplikacemi při sklizni.

Pšenice jarní

První výskyty **padlí pšenice** (*Blumeria graminis*) byly v porostech pozorovány většinou ve druhé polovině dubna.

Celková intenzita napadení pak byla podobně jako u ozimé pšenice nízká až střední, pouze na jižní Moravě byl zaznamenán i silný výskyt s poškozením více než 50 % listové plochy ve středních a horních listových patrech. Dominantním onemocněním byla stejně jako u ozimých pšenic **hnědá rzivost pšenice** (*Puccinia recondita*). První kupky se na listech objevily na přelomu května a června, další rozvoj infekce pak byl velmi rychlý a většinou došlo ke střednímu až silnému poškození listové plochy. Naproti tomu výskyt dalšího, v předchozích letech významného onemocnění, **žluté rzivosti pšenice** (*Puccinia striiformis*), byl výrazně nižší. V porostech se začala objevovat během května a většinou bylo zaznamenáno jen nízké až střední poškození listové plochy náchylných odrůd, následný výskyt v klasech pak byl zcela ojedinělý.

Listové skvrnitosti (feosferiová skvrnitost pšenice – *Stagonospora nodorum*, septoriová skvrnitost pšenice – *Septoria tritici*, pyrenoforová skvrnitost pšenice – *Drechslera tritici-repentis*) byly dalším významným onemocněním uplynulé sezony. První symptomy se na listech objevily během května a infekce většinou dosáhla střední intenzity, v několika pokusech pak bylo zaznamenáno i poškození kolem 50 % listové plochy. Na konci května se v porostech objevily rovněž **klasové choroby**, feosferiová skvrnitost pšenice (*Stagonospora nodorum*) a **růžovění klasů pšenice** (*Fusarium* spp.), infekce však měla charakter jen slabého výskytu.

Ječmen jarní

První symptomy **padlí ječmene** (*Blumeria graminis*) se v teplejších oblastech objevily již během dubna. Následně došlo k rychlému rozvoji pouze na několika náchylných odrůdách v sortimentu, kde bylo zaznamenáno střední až silné poškození listové plochy, u ostatních odrůd se plně projevila rezistence. Stejně jako u ozimých ječmenů byla v uplynulé sezoně dominantním onemocněním **hnědá rzivost ječmene** (*Puccinia hordei*). První kupky urediospor byly pozorovány většinou během května a infekce pak měla rychlý rozvoj. Na většině lokalit došlo k silnému poškození náchylnějších odrůd a v několika případech došlo i k totální likvidaci listové plochy. Dalším významným onemocněním byla **sítovitá skvrnitost ječmene** (*Drechslera teres*). První skvrny se na listech objevily během května a celkově mělo napadení většinou charakter středního výskytu, v několika pokusech však bylo zaznamenáno i poškození listové plochy kolem 50 %. Naproti tomu výskyt **spály ječmene** (*Rhynchosporium secalis*) byl na většině lokalit minimální nebo se v porostech nevyskytla vůbec a jen ojediněle došlo k poškození kolem 15 % listové plochy. **Růžovění klasů ječmene** (*Fusarium* spp.) se u většiny porostů objevilo v průběhu června. Intenzita výskytu byla většinou slabá až střední, v jednom případě však bylo pozorováno až kolem 30 % napadených klasů.

Oves setý

Ve srovnání s ostatními obilninami byl u ovsa výskyt chorob o něco nižší. **Padlí ovsa** (*Blumeria graminis*) se v porostech objevilo poměrně pozdě, většinou až koncem května a průběh infekce nebyl příliš intenzivní, převážně se jednalo o slabý až střední výskyt. Dominantním onemocněním u ovsa byly v uplynulé sezoně **listové skvrnitosti** (feosferiová skvrnitost ovsa – *Stagonospora avenae*, hnědá skvrnitost ovsa – *Drechslera avenae*), které byly zjištěny ve všech pokusech. První skvrny se objevily během května a června a v závislosti na lokalitě byl pozorován střední až silný výskyt. Ve druhé polovině června se

v několika pokusech objevila **rzivost ovsa** (*Puccinia coronata*), intenzita výskytu však byla jen slabá až střední. Na jedné lokalitě byla rovněž na konci vegetace zjištěna **černá rzivost trav** (*Puccinia graminis*) se střední intenzitou napadení.

Velkým problémem však byly opakované silné bouřky doprovázené přívalovými srážkami, kroupami a silným větrem, které se lokálně vyskytovaly od konce května až do závěru vegetace. Důsledkem bylo silné poškození řady pokusů a následné komplikace při sklizni. (čerpáno z článku P. Krause, ÚKZÚZ).

Kukuřice

Na řadě míst začalo setí o 14 dní dříve, než je obvyklý termín, poté přišly přízemní mrazíky a některé porosty byly poškozeny. Srážky byly rozloženy skoro během celé vegetace rovnoměrně, až na období těsně před sklizní na siláž, kdy se ukládají škroby do zrna. Na některých místech jižní Moravy musely být některé porosty kukuřice nouzově sklizeny již v první polovině srpna. Tyto porosty už měly optimální sušinu (32–34 %), ale stále velice nízký obsah škrobu a prakticky schly na poli před očima. Z republikového hlediska můžeme říct, že výnosy silážní hmoty byly průměrné až nadprůměrné. Kvalita bude spíše lehce nadprůměrná. Na některých místech se nepodařilo kukuřice sklídit v optimální sušině, protože sušina kukuřice v letošním roce stoupala i o více než 1 % za den. V zrnovém segmentu se negativně projevil velké zářijové srážky a některé porosty polehly v kořenovém systému a nastaly značné ztráty na výnose.

V roce 2024 byl zdravotní stav kukuřice dobrý. V porostech se objevovaly slabé až střední výskyty **obecné snětivosti kukuřice**. Co se týče hmyzích škůdců, poškození **zavíječem kukuřičným** (*Ostrinia nubilalis*), bylo díky vlhkostním podmínkám v květnu slabší, ale na Moravě díky namoženému zavíječi z let minulých díky nezvládnuté ochraně lokálně způsoboval silné škody. V porostech bylo možné koncem září pozorovat polámaná stébla a poškozené palice rostlin ve vysoké míře. V souvislosti s vysokými úhrny srážek v druhé polovině sezóny a vyšší škodlivosti housenek zavíječe kukuřičného se na řadě míst objevilo také napadení palic **bělorůžovou hnilobou** (*Fusarium* sp.). Koncem června, a především v červenci, se začaly v porostech kukuřice objevovat dospělci **bázlivce kukuřičného** (*Diabrotica virgifera*), které pak především v oblastech jižní Moravy a Čech způsobují díky monokulturnímu pěstování pravidelné problémy.

OLEJNINY

Řepka ozimá

Loňský podzim byl velmi teplý a zpočátku i velmi suchý. Přesušená půda nešla dobře připravit pro setí a zpožďovaly se i dodávky osiv. Včas byla zasetá pouze řepka ozimá a menší část obilnin, hlavně ozimý ječmen. Byla obava, jak se projeví oddálení termínů setí, na vzcházení a zapojení porostů. Díky srážkám, které dosáhly v listopadu až 215 % a v prosinci 193 % dlouhodobých normálů, a také z důvodu stále dobře prohráté půdy však došlo k rychlému vzejití i zapojování porostů. Zima byla celkově opět velmi mírná a teplá, sněhové pokrývky jsme se dočkali na většině pěstitelských lokalit pouze v prosinci nebo v první polovině ledna. Několik dnů s nízkými nočními teplotami až -16 °C byly zaznamenány pouze krátkodobě. Porosty ozimů tak přezimovaly velmi dobře a do jara vstupovaly v dobré kondici. Jaro se otevřelo velmi brzy – již v únoru i březnu jsme

zaznamenali rekordně vysoké teploty. Ty způsobily prudká zrychlení vývoje všech polních plodin, ale i ovoce. Ranní mrazíky udeřily převážně v dubnu, kdy kvetla řepka ozimá i ovocné stromy a došlo k poškození velké části plodin.

Z důvodu výše zmiňovaného sucha a tepla se pěstitelé potýkali velmi časně s vysokým napadením **dřepčíky** (*Phyllotreta* i *Chrysoccephala*). Tito škůdci se vyskytovali v porostech i přes intenzivní insekticidní ošetřování téměř až do poloviny října. V tuto dobu bylo monitorováno rovněž lokálně intenzivní napadení **zápředníčkem polním** (*Plutella xylostella*) a **mšicí zelnou** (*Brevicoryne brassicae*) i **mšicí broskvoňovou** (*Myzus persicae*) a přetrvávalo až do podzimní inventarizace v polovině listopadu. Z chorob byla zjišťována v necelé polovině porostů řepky **fomová hniloba** (*Leptosphaeria maculans*), a to ve slabé nebo střední intenzitě, **plíseň zelná** a **padlí brukvovitých** byly zaznamenány ojediněle nad prahem škodlivosti. I přes silnější poškození porostů podzimními škůdci přezimovaly řepky díky teplé zimě velmi dobře. Také jarní škůdci nalétali do porostů extrémně brzy. **Krytonosec řepkový a čtyřzubý** (*Ceutorhynchus napi*, *Ceutorhynchus quadriens*) byli zachyceni již na podzim. Významnější nálet byl monitorován mezi 12. až 16. únorem, další silnější nálet byl detekován v polovině března. Celková úroveň napadení porostů byla střední až vyšší. Signalizace ošetření ÚKZÚZ byla v souvislosti s potvrzeným výskytem vajíček v rostlinách doporučena pro teplé oblasti již koncem 8. týdne pro zbytek oblastí do 450 m n. m. nejpozději do konce 9. týdne. Z důvodu překotného vývoje způsobeného vysokými teplotami měla řepka již koncem března vytvořená poupata a čelila náletu **blýskáčka řepkového** (*Meligethes aeneus*). Jeho výskyt byl v tomto roce vysoký a insekticidní zásah proti němu byl na většině lokalit nutný. Plošné napadení šesňulovými škůdci není v posledních letech časté, ale lokálně je možné se setkat se silnými škodami způsobenými jak **krytonosem šesňulovým** (*Ceutorhynchus obstrictus*), tak **bejlomorkou kapustovou** (*Dasineura brassicae*). Napadení fómovou hnilobou mírně zesílilo po časných jarních srážkách a již v polovině dubna byla vydána signalizace k ošetření proti **hlízence obecné** (*Sclerotinia sclerotiorum*). Tyto choroby byly přibrzděny nočními mrazíky v druhé polovině dubna a dále intenzivními fungicidními zásahy, proto nedošlo k významným škodám na porostech.

Řepka kvetla letošní jaro cca 4–5 týdnů, což je dostatečně dlouho pro dobré vytvoření šesňulí. Před květem a v průběhu kvetení (mezi 20. až 24. dubnem) však padaly noční mrazíky výrazně pod bod mrazu (lokálně až -7 °C). Mrazíky, následné sucho a silný vítr spoluzavinily horší odkvetení některých vrcholových částí květenství. To může být vysvětlení pro nižší výnos řepky ozimé při žních. Negativní vliv na letošní hektarový výnos řepky měl i vyšší tlak chorob a škůdců. I přes výrazné sucho na konci srpna a v první dekádě září 2024 řepka intenzivně rosla, zvláště porosty zaseté do 20. srpna. Část porostů řepky (cca 15–20 %) začínala přerůstat (částečně vytahovat krčky) i po morforegulačních zásazích. Důvodem je důkladné provlhčení porostů prakticky na celém území republiky v polovině září a dále vysoké denní i noční teploty v průběhu září.

Zdravotní stav rostlin řepky ozimé byl podobný jako několik posledních let, tj. teplo vyhovovalo škůdcům, **dřepčíku olejkovému** (*Psylliodes chrysoccephala*), **zápředníčku polnímu i mšicím** (*Aphis* spp.), napadení těmito škůdci je střední až vyšší. **Fomová hniloba** se vyskytovala v průběhu září a října díky vyšším úhrnům srážek výrazněji než na konci roku 2023. Ostatní choroby spíše ve slabší intenzitě (čerpáno z článku Bernardová 2025, Agromanuál).

Slunečnice roční

Vzcházení slunečnic bylo silně ovlivněno nepříznivým průběhem měsíce dubna, kdy byly porosty sety. Mrazy, extrémní vedra a sucho ovlivňovaly agrotechnické termíny výsevu a nerovnoměrnost následně vzešlých porostů. Napadení chorobami a škůdci bylo lokálního charakteru, ale mnohde přesahovaly výskyty práh škodlivosti především **alternariová skvrnitost** (*Alternaria* spp.). Ostatní choroby **bílá hniloba slunečnice** (*Sclerotinia sclerotivorum*) a **šedá plísnovitost** (*Botrytis cinerea*) se pohybovaly na nízké úrovni. Taktéž výskyty **mšic** (*Aphis* sp.) nepřesahovaly výrazně práh škodlivosti, pouze lokálně v nejteplejších oblastech Moravy. Podzemní škůdci slunečnice, larvy drátovců a osenic, se objevovaly lokálně. Výskyt těchto škůdců podporuje především špatný management posklizňových zbytků. V rámci prevence je třeba dbát na časný rozklad organiky vhodnou aplikací dávek dusíku, pak se většinou omezí i škodlivost drátovců.

Mák setý

Na podzim 2023 bylo vyseto nejvíce ploch za posledních několik let v reakci na předchozí špatný rok. Díky suchému průběhu podzimního počasí porosty nevzcházely optimálně a došlo k silnému zaplevelení, které posilovalo i příhodné počasí během zimy. V 1. polovině ledna přišly výrazné mrazy, které již tak špatné porosty bioticky poškodily. Další jarní mrazy pak dokončily to, co načaly lednové mrazy a na základě toho byla většina porostů zaorána. Jarní máky měly poměrně dobré podmínky pro vzcházení, díky dobrým vláhovým poměrům ze zimy (hlavně na lehčích půdách byly podmínky nejvhodnější). Během sezóny byly porosty napadány díky abiotickému poškození mrazy i více chorobami. V roce 2024 byl výrazný tlak **pleosporové skvrnitosti** (*Pleospora papaveracea*) a **plísně makové** (*Peronospora arborescens*). Ze škůdců byl silný tlak **mšic makovou** a časně na jaře se objevovaly silné výskyty **krytonosce kořenového** (*Stenocarus ruficornis*). Výnosy máku byla v důsledku rozšíření osevní plochy i vyššímu hektarovému výnosu meziročně výrazně vyšší.

OKOPANINY

Lilek brambor

Boj s chorobami a škůdci bramboru v roce 2024 byl u některých pěstitelů poměrně dramatický v důsledku časného napadení porostů plísní, jinde ale ochrana náročná nebyla. Pestré rozdíly mezi lokalitami předurčilo především množství a rozložení srážek. Celkově však lze považovat ročník 2024 z hlediska výskytu škodlivých činitelů za průměrný s výjimkou vysokého náletu přenašečů virových chorob do porostů brambor, což se negativně projevilo ve výskytu viróz v posklizňových zkouškách. Závěr vegetace byl sice poměrně příznivý, ale zářijové deště někde zaplavily pozemky a sklizeň se protáhla o 2–3 týdny. U řady partií lze proto očekávat problémy se skládkovými chorobami. Sazení brambor proběhlo včas a většinou za velmi příznivých podmínek, zejména v bramborářské oblasti. Časně sazené porosty byly někde poškozeny **přízemními mrazy** koncem dubna. Mezerovitost porostů byla poměrně nízká. Pokud se vyskytovala, příčinou byly ve většině případů fyziologické poruchy způsobené teplotními výkyvy, ať už v předchozím vegetačním ročníku při pěstování sadby nebo v průběhu jejího skladování a přípravy. To se projevilo hlizkováním, nitkovitostí klíčků a dalšími

poruchami v klíčení. Někde bylo primární příčinou šednutí dužniny s následnou hnilobou. Zaznamenány byly jako každoročně i poruchy způsobené reziduálním působením herbicidních látek.

U některých partií se **černání stonků** objevilo až v překvapivě vysoké míře, ačkoliv většinou velmi příznivé podmínky pro sazení tomu neodpovídaly. Příčiny bylo možné vysledovat u partií sadby z dovozu, která byla silně kontaminovaná bakteriemi v důsledku tamních nepříznivých podmínek při sklizni a také u partií časně sazených, kde se projevil vliv nízkých dubnových teplot. **Aktinomycetová obecná strupovitost** byla v tomto roce stejně jako v roce předešlém méně častým problémem, neboť v době nasazování hlíz, což je citlivé období pro infekci, byl dostatek vláhy, který potlačil aktivitu streptomycet, původců choroby. Oproti předchozím dvěma ročníkům se **plíseň bramboru** sice šířila epidemicky a zasáhla všechny pěstitelské oblasti, ale její výskyt a intenzita infekčního tlaku byly lokálně velmi rozdílné. Příčinou byly převažující anticyklonální situace se srážkami přívalového charakteru. Srážky byly často velmi vydatné, ale následný intenzivní sluneční svit a vysoké teploty zamezily dlouhodobějšímu ovlhčení listové plochy, které je podmínkou intenzivního šíření choroby. To vedlo v mnohých lokalitách sice k infekci citlivých odrůd, ale další šíření bylo omezené nebo ohniska zanikla. Tam, kde podmínky pro trvalejší ovlhčení listů byly příznivé, se infekce šířila velmi rychle. Plíseň bramboru v tomto roce byly postiženy nejvíce české i moravské ranobramborářské oblasti, dále pak severní Morava a na Vysočině části Jihlavska a Pelhřimovska, kde se ani při velmi intenzivní ochraně v mnoha případech nepodařilo zabránit ztrátám. Zvláštním fenoménem některých lokalit a odrůd byly silné stonkové infekce. Proč k tomuto jevu dochází, není zatím jednoznačně objasněno, pravděpodobně je soubor faktorů zahrnující specifické podmínky sezony a mikroklimatu v porostech, náchylnost odrůdy a kmeny patogenu. První výskyty plísně byly zaznamenány již v závěru května a začátkem června. Během června pak došlo také k rozvoji epidemického šíření, a to především v časně sazených a zapojených porostech. Někdy byla opožděna první ošetření nebo nebyl včas obnoven postřik po přívalových deštích. Důslednou ochranou systémovými fungicidy s přispěním intenzivního slunečního svitu se však v mnoha případech podařilo šíření plísně zpomalit. Situace se však v jednotlivých lokalitách velmi lišila, jak již bylo zmíněno, a to trvalo až do konce pěstitelské sezony. V silně napadených porostech však plíseň významně zkrátila vegetaci a redukovala výnos hlíz. K významnějšímu napadení hlíz plísní bramboru většinou nedošlo. V druhé polovině července se začaly více objevovat **alternariové skvrnitosti**. Ochrana fungicidy byla nutná. I zde se rovněž projevíly velké lokální a odrůdové rozdíly. Více byly atakovány porosty postižené suchem. Vysoké teploty však také rozvoj této choroby do značné míry omezily. V jednotlivých případech sklizni za vysokých teplot v srpnu a v první polovině září se vyskytla **vodnatá hniloba** (infekce při sklizni houbami rodu *Pythium*). Pěstitelům je ale nebezpečí této choroby do značné míry známo, takže se snažili se vyvarovat sklizně v horkých dnech nebo sklizeň přerušit, pokud se tento problém objevil.

Přerušováním růstu hlíz v důsledku přísušků a vysokých teplot byly vyvolány **abiotikózy**. Většinou však nedošlo k extrémním výkyvům projevujícím se sklovitostí. Nejčastější byly deformace hlíz menšího rozsahu a zmlazování. Zevšeobecnění je však obtížné, neboť pestré lokální povětrnostní podmínky v kombinaci s vlastnostmi pěstovaných odrůd vedly k rozdílným fyziologickým reakcím při nasazování a růstu hlíz. Přesnější zhodnocení skládkových chorob bude možné až po skladovací sezoně 2024/2025. Jejich výskyty budou odrazem rozsahu mechanického poškození a vlhkostních poměrů při sklizni. S tím

souvisí také vyzrálост slupky a kontaminace hlíz bakteriemi. Zatím lze předpokládat především problémy s měkkou hnilobou u hlíz s nevyzrálou slupkou a tam, kde byly hlízy zaplaveny nebo ležely delší dobu v zamokřené půdě a před uskladněním se je nepodařilo dostatečně osušit. Vysoká vlhkost půdy v závěru vegetace podpořila také vyšší výskyt vložkovitosti hlíz a stříbřitosti slupky.

Nálet **mšic** do porostů brambor byl v tomto roce druhý nejsilnější od roku 2011 a vůbec nejsilnější do poloviny června, přičemž začal ihned po silném ochlazení v druhé polovině dubna. Stagnace přišla až v druhé červencové dekádě. Závažnou skutečností však je, že mšice broskvoňová vykazovala za uvedené roky sledování vůbec nejsilnější nálet během měsíce června, tedy v období, kdy jsou sadbové porosty k infekci virovými chorobami nejcitlivější. To se také negativně projevilo ve zdravotním stavu sadby. Ochrana sadbových porostů proti přenašečům virů je v posledních letech velmi obtížná. K dispozici byly v roce 2024 pouze 3 insekticidy s omezeným počtem postřiků, sice s relativně dobrou, ale poměrně pomalou účinností, což je málo efektivní proti převažujícímu a neperzistentnímu viru Y. Při takto úzkém počtu reálně použitelných fungicidů je samozřejmě obtížné zabránit dalšímu rozvoji rezistence mšic. Velmi účinné minerální oleje jsou stále bez registrace a pro desikaci přípravkem Reglone je nutné žádat každoročně o výjimku. **Mandelinka bramborová** vykazovala až na výjimky obecně spíše průměrný až slabší výskyt. Příčinou byla mírná zima, kdy bývá vyšší úhyn přezimujících dospělců vlivem ztráty energie a infekcí entomofágními houbami a bakteriemi. Příčinou nižšího výskytu byly pravděpodobně také vysoké teploty v březnu a v první polovině dubna, kdy se dospělci budili a následně hynuli v důsledku nedostatku potravy a následného ochlazení. Teplé léto pak ale urychlilo vývoj tohoto škůdce a někde bylo nutné zasáhnout proti 2. generaci. **Drátovci** se stali v poslední době trvalým problémem nejen zahrádkářů a nic se na tom nezměnilo ani v roce 2024. K jejich rozšíření přispívají pro ně vhodné meteorologické podmínky, bezorebné pěstitelské systémy a struktura rostlinné výroby. Boj s těmito škůdci je nutné vést v celém osevním postupu. U brambor nestačí použití insekticidů, ale významnou roli hrají agrotechnická opatření, především intenzivní zpracování půdy a včasná sklizeň. Škodlivý výskyt je na větších plochách především na okrajích pozemků a při klasické technologii pěstování. Ale technologie odkamenění, která je používána většinou významných pěstitelů, tyto škůdce výrazně eliminuje. Významnější škody byly tam, kde byl v závěru vegetace přísušek a u pozdějších sklizní. (čerpáno ze článku E. Husvatera a P. Doležala, VÚHB).

Cukrovka

Průběh vegetace neměl vážné výkyvy. Pravidelné dešťové srážky byly rozprostřeny téměř po celé pěstitelské oblasti. Pouze některé oblasti, zejména pak mezi Brandýsem nad Labem a Českým Brodem byly postiženy horším přídelem srážek, který negativně ovlivnil výši výnosů. Konec srpna a první dva týdny září s tropickými teplotami ve dne i v noci vegetaci cukrové řepy rozhodně neprospěly. Během tropických nocí řepa cukr místo ukládání prodýchala a výsledky čtvrtého vzorkování nás nepříjemně překvapily. Odhad výnosu na základě provedených vzorkování učiněný v polovině září byl poměrně přesný. Dešťové srážky v polovině září dosahovaly v některých oblastech v úhrnu tři dnů až přes 200 mm, což se také významně podepsalo na sklizni a dalším vývoji cukrové řepy. Výsledkem těchto vlivů byla nízká cukrnatost.

Vegetační období bylo pro cukrovku poměrně příznivé. Lokálně byly některé porosty v době počátku kampaně

poškozeny nadměrnými srážkami. Rok 2024 byl ve znamení silného tlaku **cerkosporové listové skvrnitosti řepy** (*Cercospora beticola*) na většině lokalit byly pozorovány koncem června a pak především v průběhu července silné či střední výskyty. Ostatní houbové choroby (**padlí řepy a ramulariová skvrnitost řepy**) byly zjišťovány lokálně. Silnější projevy byly detekovány na Moravě. Škodlivé výskyty **mšice makové** se objevily na většině pozorovaných ploch řepy. Od roku 2017 se sledují v porostech cukrovky též **dospělci makadlovek**, jejichž larvy škodí na řepě. Má několik generací, kde mezi nejškodlivější patří první a druhé. Význam tohoto škůdce se zvýšil poté, co se navýšily plochy pěstované cukrovky. Jedná se o druhu *Scrobipalpa* sp. Díky zvládnuté ochraně proti tomuto škůdci bylo napadení v tradičních oblastech pěstování (Středočeský a Olomoucký kraj) nízké, či nulové.

SPECIÁLNÍ PLODINY

Chmel

Nízké a mrazivé noční teploty ve třetí dekádě dubna výrazně zpomalily, až zastavily růst chmele. Na některých lokalitách dokonce došlo u výsazů a časných řezů ke spálení vegetačních vrcholů. Následný chladný začátek května také negativně ovlivnil růst chmele, což se projevilo v opožděném termínu zavádění chmele. Poměrně příznivý vývoj počasí v červnu srovnal růstový deficit chmele a udržel stav porostů na dobré úrovni. Tropické teploty v závěru června a následně větší četnost tropických dnů ve druhé polovině července však opět negativně zasáhly do vývoje chmele a spolu s podprůměrným úhrnem srážek zpomalily další vývoj chmelových rostlin. Vyšší srážkové úhrny začátkem srpna pak opět pozitivně ovlivnily růst a vývoj chmelových hlávek. Avšak následné dlouhodobě vyšší teploty tento vývoj opět zpomalily a negativně tak ovlivnily velikost hlávek a obsah alfa hořkých látek při sklizni.

Díky vhodným podmínkám se v porostech projevovala výrazněji **peronospora** (*Pseudoperonospora humuli*), **padlí chmele** (*Podosphaera macularis*) se prakticky neobjevilo vůbec. Peronospora se objevila ve vyšší intenzitě na všech pozorovacích bodech. Výskyt **dřepčíka chmelového** (*Psylliodes attenuata*) byl na většině lokalit Čech vysoký. Počasí nesvědčilo **svilušce chmelové** (*Tetranychus urticae*), její výskyt se na Moravě i v Čechách objevoval v nízké intenzitě. Výskyt **lalokonosce libečkového** (*Otiorhynchus ligustici*) byl zaznamenán v porovnání s jinými roky v silnějších počtech, a to na Českolipsku, Rakovnicku a Olomoucku. **Mšice chmelová** (*Phorodon humuli*) překročila práh škodlivosti především na Rakovnicku.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

V loňském roce byly na většině území významné výskyty **strupovitosti jableň** (*Venturia inaequalis*). O napadení rozhodly především dešťové srážky v 1. týdnu a ve 2. polovině května a na počátku června. K primárním (askosporovým) infekcím dochází za vhodných podmínek pro patogen, od počátku rašení do konce května až poloviny června. Rozhodující infekce zpravidla nastávají od fáze růžové poupě do dvou týdnů po odkvětu. Toto období nastoupilo neobvykle časně a trvalo podle lokalit a odrůd od 2. týdne dubna do poloviny května. Ve 2. polovině března a v dubnu riziko napadení limitovaly méně vydatné deště a zpočátku i nízké teploty, které prodlužují dobu

ovlhčení potřebnou pro infekce. Velmi příznivé podmínky pro infekce nastaly až ve 2. polovině května a v 1. týdnu června, kdy byly na většině území vydatné a opakované dešťové srážky. V tomto období došlo na mnoha lokalitách k významným primárním, a pokud již byly ve výsadbách výskyty i k sekundárním, infekcím. K dalšímu šíření choroby došlo tam, kde byly vydatnější deště v polovině června. Významné napadení bylo zaznamenáno v průběhu června. V loňském roce bylo zapotřebí chránit porosty proti primárním, a především proti sekundárním infekcím i v 1. polovině června. Škodlivé výskyty byly převážně ve výsadbách, kde nebyla ve 2. polovině května a na počátku června zajištěna dostatečně intenzivní fungicidní ochrana.

Silnější byly také výskyty **padlí jabloně** (*Podosphaera leucotricha*). Na počátku vegetace byly u náchylných odrůd zaznamenány mimořádně početné primární výskyty (napadené letorosty, listové růžice a méně často i květní úbory, které vyrůstají z pupenů kolonizovaných patogenem). Primární výskyty představují počáteční zdroj šíření choroby. K prvním sekundárním infekcím dochází, pokud jsou vhodné podmínky pro patogen, již 1–2 týdny před počátkem kvetení (v loňském roce 3. dekáda března). V tomto období byly převážně nižší teploty méně příznivé pro patogen. V 1. polovině a v závěru dubna i v 1. polovině května trvaly velmi příznivé podmínky a došlo k významnému šíření padlí. Další šíření omezily vydatné a opakované deště ve 2. polovině května a lokálně i v 1. polovině června. Vydatné deště smývají konidie a poškozují konidiofory a mycelium patogenu, čímž omezují zdroje infekce. V červnu a v červenci již patogen osídluje pupeny, kde přetrvává. Lokálně, především na jižní Moravě, byly velmi časně a mimořádně silné výskyty **diplokarponové skvrnitosti jabloně** (*Diplocarpon coronariae*). Výskyty byly především ve výsadbách, které nebyly ošetřovány proti strupovitosti a ve výsadbách odrůd rezistentních vůči strupovitosti. Patogen napadá starší listy a za příznivých podmínek i plody. Příznaky na listech i plodech jsou velmi variabilní a liší se podle odrůd. K prvním infekcím listů došlo koncem června a v polovině července a první příznaky choroby se projeví koncem července. Další infekce nastaly ve 2. dekádě srpna a ve 2. dekádě září. V srpnu a v září byly napadeny nejen listy, ale i plody. Přetrvávají plodničky anamorfního stadia patogenu – acervuli, v nichž se na konidioforech vyvíjejí konidie. Zdrojem primárních i sekundárních infekcí jsou konidie. Infekce vyžadují delší dobu ovhčení a vyšší teplotu (optimum 20–25 °C). U náchylných rezistentních odrůd došlo k opadu silně napadených listů již koncem července a k masivnímu opadu ve 2. polovině srpna. V polovině září byly stromy náchylných odrůd téměř odlisťeny. Významné rozdíly jsou v náchylnosti odrůd. Náchylné jsou odrůdy rezistentní ke strupovitosti (ze sledovaných např. Lipno, Sirius a Topaz) a z ostatních především Golden Delicious. Silnější napadení bývá v hustších výsadbách a uvnitř korun stromů. Častější napadení rezistentních odrůd je dáno nejen jejich vnímavostí, ale i tím, že jsou minimálně ošetřovány fungicidy. V současné době není proti diplokarponové skvrnitosti povolen žádný fungicid. Fungicidy používané proti strupovitosti současně tlumí i výskyty diplokarponové skvrnitosti.

Po vydatných deštích ve 3. týdnu srpna, a u pozdních odrůd i v polovině září, byly zaznamenány silné výskyty **sazovitosti jablek** (*Gloeodes pomigena*). Patogen na plodech způsobuje různě velké, obvykle okrouhlé šedočerné až černé sazovité skvrny. Silně napadeny byly především rezistentní odrůdy, které nebyly ošetřovány proti strupovitosti. Projev choroby je výrazný zejména na odrůdách se zelenou a žlutou slupkou. Výsadby rezistentních odrůd, které nejsou ošetřovány proti strupovitosti,

je zapotřebí v letech s vydatnějšími dešťovými srážkami v srpnu a počátku září cíleně ošetřit proti sazovitosti. Současně se sazovitostí se na plodech vyskytovala i mušinitost jablek. Jen lokálně byly silnější výskyty **moniliniové hníloby jablek a hrušek** (*Monilinia fructigena*). K napadení došlo především v návaznosti na vydatné dešťové srážky ve 2. týdnu září. Výskyt byl především u časněji zrajících náchylných odrůd jabloně a podzimních odrůd hrušně. Napadeny byly převážně plody poškozené obalečem jablečným nebo dalším hmyzem. Převážně slabé byly výskyty **rzivosti hrušně** (*Gymnosporangium sabinae*). Koncem dubna, a především v květnu, vyrůstají na napadených větvkách hnědá sloupcovitá, za vlhka rosolovitá telia, v nichž se diferencují dvoubuněčné teliospory. Za sucha jsou telia nízká, rzivě hnědá a prášivá. Buňky teliospor klíčí a na bazidíích se vyvíjejí bazidiospory, které vzdušné proudy přenášejí na hrušně, kde způsobují infekci. K infekcím dochází především za deštivého a teplejšího počasí v průběhu kvetení a po odkvětu. V tomto období (konec března, 1. polovina dubna) byly jen méně vydatné srážky a zpočátku i nižší teploty méně příznivé pro patogen. Velmi silné byly výskyty **šedé skvrnitosti listů hrušně** (*Mycosphaerella pyri*). K prvním infekcím došlo v loňském roce velmi časně, již v průběhu 2. poloviny června a na počátku července. Další šíření nastalo za deštů v 2. dekádě srpna a v září. První výskyty byly zaznamenány ve 2. polovině července a velmi silný výskyt v závěru srpna a v září. U náchylných odrůd (např. Boscova lahvice) došlo lokálně k předčasnému zasychání a opadu silně napadených listů.

Peckoviny

Pozdní a převážně slabé byly výskyty **kadeřavosti broskvoně** (*Taphrina deformans*). Základní preventivní ošetření se provádí ve fázi nalévání pupenů. Tato fáze nastala v produkčních oblastech velmi časně, již ve 3. dekádě února. Vhodný termín k ošetření se shoduje s obdobím dokvétání pozdně kvetoucích semenáčů nebo kultivarů lísky. Za nepříznivých podmínek pro patogen je možno ošetření oddálit a aplikaci provést až před signalizovanými dešti. Po převážnou část období hlavních infekcí s výjimkou několika dnů na počátku 2. dekády března trvaly méně příznivé podmínky pro patogen (delší periody bez nebo jen s málo vydatnými dešťovými srážkami, v období kvetení vysoké teploty nepříznivé pro patogen). Lokálně byly silné výskyty **odumírání pupenů broskvoně** (*Stigmia carpophila*). K významným infekcím pupenů mohlo dojít za vysokých teplot na počátku a v závěru ledna, a především v průběhu února. Napadené pupeny odumírají a v jejich okolí se za deštivého počasí objevuje klejotok. Lokálně, u náchylných odrůd (např. Redhaven), byla napadena a nevyrašila převážná část pupenů na plodných větvkách. Konidie, které se vyvíjejí na jaře v acervulích na odumřelých pupenech a v nekrotických lézích okolo pupenů, infikují listy (suchá skvrnitost listů peckovin) a mladé plody (skvrnitost broskví). Silné byly pozdní výskyty **suché skvrnitosti listů peckovin** (*Stigmia carpophila*). Nejčastěji byly napadeny třešně a broskvoně. K významnému napadení došlo především tam, kde byly v srpnu a v září vydatnější dešťové srážky. Suchá skvrnitost se významně podílela na předčasném opadu listů peckovin.

Velmi silné byly výskyty **moniliniové spály meruňky** (*Monilinia laxa*). Kvetení meruňek trvalo v důsledku opakovaných období nízkých teplot dlouho, podle odrůd a lokalit 3–4 týdny, v podstatě celý březen. Ve 2. a především ve 3. dekádě března byly v oblastech produkčního pěstování meruňek převážně příznivé podmínky pro patogen a lokálně došlo k silnému

napadení porostů i soliterních stromů. Na mnoha stanovištích zaschla převážná část jednoletých větví i plodonošů a stromy znovu rašily. Časté bylo i pozdní napadení větví v období po odkvětu. Velmi variabilní byly výskyty **moniliniové spály višně** (*Monilinia laxa*). Slabší napadení bylo v teplejších oblastech, kde byly v době kvetení (převážně 2. týden dubna) méně příznivé podmínky pro patogen (vyšší teploty a jen minimální dešťové srážky). Silnější napadení bylo na lokalitách, kde byly v době kvetení nižší teploty a opakované deště. Převážně slabé byly výskyty **moniliniové hniloby broskví** (*Monilinia laxa*, *M. fructigena*). O napadení rozhoduje vhodnost podmínek pro patogen v období dozrávání a zralosti plodů a citlivost odrůd. Významnější byly napadeny především odrůdy zrající ve 2. dekádě srpna, kdy se na většině území vyskytovaly vydatné a opakované deště. Další šíření moniliniové hniloby omezilo velmi teplé počasí bez dešťových srážek v průběhu 3. dekády srpna. Pokud jde o podíl obou původců hniloby, převládal výskyt druhu *M. laxa*. V návaznosti na vydatné dešťové srážky ve 3. týdnu srpna byly zaznamenány také silnější výskyty **moniliniové hniloby slivoní** (*M. fructigena*). Napadeny byly především rané odrůdy zrající v závěru srpna. Silnější byly pozdní výskyty **skvrnitosti listů třešně a višně** (*Blumeriella jaapii*). První výskyty byly zaznamenány již v závěru června. K významnému napadení došlo tam, kde byly vydatnější dešťové srážky během srpna a září. Předčasný opad listů nastal až v závěru vegetace, především u náchylných odrůd višně. Velmi silné byly výskyty **rzivosti slivoně** (*Transchelia discolor*). K významnému napadení došlo především tam, kde byly v srpnu a ve 2. týdnu září vydatnější deště. Rzivost slivoně byla spolu se suchou skvrnitostí příčinou předčasného opadu listů slivoní.

Na náchylných odrůdách byly lokálně zaznamenány silnější výskyty **Ca-deficientní hořké skvrnitosti jablek**. Výskyt ovlivňuje průběh počasí a výživa. Porucha je dávana do souvislosti s nízkým obsahem vápníku v plodech. Riziko výskytu narůstá s nepříznivým poměrem K : Ca a Mg : Ca. Výskyt redukuje optimalizace růstu a plodnosti a harmonická výživa. Výskyt je možno omezit včasným a opakovaným ošetřením listovými hnojivy s obsahem vápníku. Tam, kde teploty během 4. týdne dubna klesly pod bod mrazu se vyskytovala **mrazová pásová rzivost slupky jablek**. Poškození se projevilo v závislosti na vývojové fázi, kdy došlo k poškození dvěma typy příznaků. U raně kvetoucích odrůd (např. Rubín) se rzivost projevila v širokém pásu okolo plodu a u později kvetoucích odrůd širokým podélným pásem. U tohoto typu poškození došlo často k výrazným deformacím i praskání plodů. Při poškození kutikuly mrazem dochází v podkožkové vrstvě k aktivaci felogenu (korkové kambium) a tvoří se korek. Korkové buňky se tlačí na povrch, kutikula se odlupuje a korek se v poškozené části stává ochranným pletivem (zpracováno z článku Výskyt chorob a abiotikóz ovocných dřevin a révy v roce 2024, Petr Ackermann).

Réva vinná

V důsledku mimořádně teplého průběhu měsíců února, března i nadnormálně teplého počátku dubna došlo k velmi časnému nástupu vegetace. Ve vinařské oblasti Morava nastalo rašení révy již koncem března a rané odrůdy révy kvetly od poloviny 3. dekády května, většina však až v 1. dekádě června. Ve dnech 19., 21. až 23. a 26. dubna poklesly na celém území ČR denní minimální teploty vzduchu pod 0 °C a došlo k poškození mnoha plodin, přes provedená protimrazová opatření se ve vinicích projevila **jarní mrazová spála révy**. Škody

na trvalých kulturách byly větší v Čechách než na Moravě. U vinic poškozených mrazem později vyrašily nové letorosty z podoček a réva byla zpožděna ve vývoji i v kvetení. Na některých lokalitách bylo u citlivých odrůd pozorováno **sprchávání květenství a hráškovatění hroznů révy**, způsobené nepříznivými podmínkami v době kvetení révy, především deštivým počasím. Lokálně se na lokalitách, kde byly vydatné a opakované dešťové srážky a došlo k déletrvajícimu zamokření půdy, začaly od června projevoval příznaky **Fe-deficientní vrcholové chlorózy révy**. Projev poruchy podporuje také utužení půdy, nedostatek vláhy nebo nízké teploty a neharmonická výživa. Na některých lokalitách byly pozorovány v letních měsících výskyty další abiotické poruchy **Mg-deficientní mezižilkové chlorózy listů révy** (nedostatek hořčíku), který se projevuje nejčastěji na kyselých a písčitých půdách u bílých odrůd žlutým zbarvením pletiva mezi žilkami a u modrých odrůd červeným zbarvením, vždy však zůstává zelená žilnatina listů a její okolí (tzv. „stromček nebo rybí kost“), která se klínovitě zužuje směrem k okraji listů. Lokálně byly zaznamenány silnější výskyty **abiotického vadnutí hroznů**, kdy v období dozrávání bobule zavadají a srašňují. Porucha je vyvolaná nedostatky ve výživě. V důsledku extrémně teplého počasí ve 2. polovině srpna a počátkem září se na mnoha lokalitách projevily na hroznech příznaky **slunečního úžehu révy**. Porucha je způsobena intenzivním infračerveným zářením (vysokými teplotami).

V roce 2024 byly v celé vinařské oblasti Morava, především u náchylných odrůdách, pozorovány výskyty **fytoplazmového žloutnutí a červenání listů révy** (původce 'Candidatus' *Phytoplasma solani*, syn. Potato stolbur phytoplasma, syn. choroby stolbur révy). Napadeny byly především náchylné odrůdy. Přenašečem této fytoplazmy je křísek žilnatka vironosná (*Hyalesthes obsoletus*). Výskyty choroby na Moravě mají neustále vzestupnou tendenci, ve vinařské oblasti Čechy jsou výskyty zatím ojedinělé a slabší. Hlavním hostitelským druhem je plevel svažec rolní, případně kopřiva dvoudomá. Silné výskyty choroby ve vinicích s integrovaným nebo ekologickým způsobem pěstování révy jsou způsobeny omezenou možností regulace žilnatky vironosné. ÚKZÚZ provedl genotypizaci vzorků révy a svažce s výskytem této fytoplazmy, odebraných při detekčních a vymezovacích průzkumech na jižní Moravě. U 98 % vzorků révy a 100 % vzorků svažce byl genotypizací potvrzen typ tu-f-b, vázaný na rezervoárovou rostlinu svažec. V jednom vzorku révy vinné byl zjištěn typ tu-f-a, vázaný na kopřivu a v dalším vzorku byla zjištěna směs obou typů tu-f-a+b. Svažec rolní je tedy převažujícím hostitelem a nejvíce problematickým plevem ve vinicích.

Při vymezovacím průzkumu provedeném ÚKZÚZ v CHKO Pálava, ve vinařské oblasti Morava, v podoblasti Mikulovské nebyl v roce 2024 v k. ú. Bavors, Perná a Bulhary zjištěn na révě vinné výskyt karanténního ŠO, původce **fytoplazmového zlatého žloutnutí révy** (*Candidatus' Phytoplasma vitis*, syn. Grapevine flavescence dorée phytoplasma, GFDP). Výskyt patogenu byl však potvrzen na alternativním hostitelském druhu, plevu plaménku plotním (*Clematis vitalba*), a to i na území Čech, mimo vinohradnickou oblast. Jednalo se o méně virulentní genotyp patogenu. V roce 2025 bude ÚKZÚZ ve vymezených územích pokračovat s podrobným vymezovacím průzkumem s cílem potvrdit nebo odhalit případná další ohniska výskytu GFDP a následně tam eradikovat patogen. Pokud nebude v daných vymezených územích zjištěn a potvrzen výskyt fytoplazmy, nařízená rostlinolékařská opatření budou zrušena. Zlaté žloutnutí révy patří mezi hospodářsky nejvýznamnější choroby révy a způsobuje významné ztráty, napadené keře nelze léčit a během několika let odumírají. Choroba se v současné době

vyskytuje ve většině zemí jižní Evropy, kde je pěstována réva vinná. Nejblíže výskytu patogenu jsou v sousedním Rakousku, ve spolkové zemi Dolní Rakousko a na Slovensku. Hlavním přenašečem fytoplasmy z révy na révu je zavlečený **křísek révový** *Scaphoideus titanus*.

Zdrojem primární infekce **plísňě révy**, jejímž původcem je patogenní oomyceta *Plasmopara viticola*, jsou zralé pohlavní spory (oospory), jejichž zralost lze předpovídat pomocí teplotních modelů. Suma efektivních teplot 170 d°C (denních stupňů) stanovující zralost oospor byla na většině lokalit ve Vlnařské oblasti Morava dosažena na konci 2. nebo počátkem 3. dekády dubna (10. – 14. 4), nejčasněji za dobu sledování a o téměř jeden měsíc dříve než v předchozích letech. Bylo to způsobeno extrémně teplým průběhem měsíců ledna, a především února a března, kdy došlo také k předčasnému nástupu vegetace. Srážkové podmínky pro primární infekce (10 mm dešťových srážek v průběhu 24 hodin) byly lokálně splněny ve vlnařské oblasti Morava poprvé již počátkem května (6. 5.), přesto nedošlo ke skutečným primárním infekcím z důvodu nízkých teplot. Plošně byly podmínky primární infekce (10 mm dešťových srážek v průběhu 24 hodin, průměrná denní teplota minimálně 10 °C a minimální denní teplota 8 °C) splněny v období čtených srážek koncem května (31. 5.) a v první dekádě června, během kvetení révy, kdy skutečně došlo k významným primárním infekcím, potom ještě v polovině (15. 6.) a na konci června (30. 6.) a naposledy během července (12. 7.), celkem 5–11x. První výskyty choroby byly zjištěny ve Vlnařské oblasti Morava již ve 2. týdnu června (10. – 14. 6.), ve Vlnařské oblasti Čechy až v 1. dekádě července. K sekundárním infekcím a dalšímu šíření choroby docházelo na lokalitách s výskytem rozdílně podle průběhu srážek. K pozdnímu šíření choroby, pouze na mladých listech na vrcholcích letorostů a na zálistcích, došlo ve 3. týdnu srpna a po extrémních deštích ve 2. týdnu září. V roce 2024 nastaly vhodné podmínky pro šíření choroby mimořádně časně, a ještě před začátkem kvetení révy měla být provedena dvě ošetření u náchylných odrůd a u ostatních odrůd jedno ošetření před květem. Počet a interval dalších ošetření měl být stanoven na základě lokálního průběhu počasí a dle signalizace. Škodlivé výskyty choroby byly zaznamenány pouze tam, kde nebyla zajištěna včasná a intenzivní ochrana.

Během mírné zimy 2023/2024 nedošlo k poškození mycelia přezimujícího v očkách révy zimními mrazy (teplota -15 °C a nižší) a tedy k eradikaci zdrojů patogenu. Z důvodu pozdního výskytu **padlí révy**, původce houba *Erysiphe necator*, v předchozím roce nedošlo na většině lokalit k infikování bazálních oček na letorostech patogenem, a tak byl v roce 2024 předpoklad pouze slabšího a opožděného výskytu choroby. Vývoj révy byl z důvodu extrémně teplého počasí od února do poloviny dubna silně urychlen. Na konci 3. dekády května nastaly velmi příznivé podmínky pro sekundární šíření padlí – minimálně 3 dny za sebou musí být teplota po dobu alespoň 6 hodin v rozmezí 21–30 °C a réva dosáhne vhodné fenologické fáze 5–6 vyvinutých listů. Další a déletrvající období s příznivými podmínkami pro šíření choroby bylo v 1. týdnu června (během kvetení révy) a ve 3. týdnu. Dlouhodobě příznivé podmínky nastaly opět ve druhé polovině 1. a 3. červencového týdne. Období příznivých podmínek se pravidelně střídala s obdobími extrémně vysokých teplot (30 °C a více) nepříznivých pro patogen. V roce 2024 byly lokálně zjištěny, především na odrůdě Dornfelder, silné primární výskyty padlí na letorostech vyrůstajících z oček infikovaných patogenem, které jsou následně zdrojem časného sekundárního šíření. Porosty náchylných odrůd na lokalitách s pravidelným a časným výskytem se

poprvé ošetřují ve fázi 5–6 vyvinutých listů, kdy může dojít k prvním sekundárním infekcím. První ojedinělé výskyty choroby na listech byly zjištěny již v době kvetení révy, významnější výskyty na listech i vyvíjejících se hroznech byly zaznamenány ve 2. polovině června (17. 6.) a v 1. dekádě července (9. 7.). Výskyty a škodlivost choroby ovlivnil rozdílný průběh počasí na jednotlivých lokalitách a správné načasování ochranných opatření, včetně provedení zelených prací. V roce 2024 měla být zahájeno ošetření rizikových porostů proti padlí již na počátku 3. dekády května a provedena 2 ošetření před kvetením révy. Ostatní porosty měly být ošetřeny až krátce před kvetením révy. Další průběh ochrany měl být stanoven dle průběhu počasí na jednotlivých lokalitách.

Během kvetení révy byly méně příznivé podmínky (velmi teplé a deštivé počasí) a nedošlo k významným výskytům **botrytiové hniloby květenství** (původce *Botrytis cinerea*). V důsledku deštivého a teplého počasí ve 3. dekádě července a na počátku srpna nastaly příznivé podmínky pro sporulaci patogenu a kolonizaci zbytků květenství (čepiček květů) během fáze zapojování hroznů a zrání. Ošetření náchylných odrůd proti **šedé hnilobě hroznů révy** (původce houba *Botrytis cinerea*) mělo být provedeno před nástupem dešťů v 1. dekádě července ve fázi zapojování hroznů a opakováno po 14 dnech, základní ošetření všech odrůd se provádí ve fázi počátku zrání – zaměkání. První výskyty choroby na hroznech ranějších náchylných odrůd byly výjimečně zjištěny již koncem srpna nebo počátkem září. Ve 2. polovině srpna a 1. dekádě září bylo velmi teplé počasí bez srážek, příznivé pro dozrávání hroznů a k významnému šíření choroby v ošetřených porostech nedocházelo. Vhodné podmínky pro šíření choroby nastaly až ve 2. dekádě září (11. – 16. 9.), kdy spadly extrémní srážky, které mimo vlnařské oblasti způsobily i lokální povodně. Po skončení období srážek hrozilo nebezpečí praskání bobulí a hnilob hroznů, ale většina pěstitelů sklídila hrozny včas před příchodem dešťů. Silné výskyty choroby se projeví především na lokalitách, kde nebyla zajištěna včasná a dostatečně intenzivní ochrana porostů.

V období zrání hroznů byly zaznamenány pouze slabé výskyty **octové hniloby** (původce komplex bakteriálních a houbových patogenů – kvasinek), které osídľují poškozené bobule (praskání bobulí po intenzivních srážkách; vosy, včely, zlatohlávci, octomilka japonská, ptáci aj.). Neobvyklé a mimořádně silné, ale pouze lokální, byly výskyty **černé hniloby hroznů** (původce houba *Guignardia bidwellii* na Břeclavsku. Patogen napadá všechny zelené části, ale především nezralé hrozny. Napadené bobule postupně hnědnou až zčernají a mumifikují, většinou je napadena pouze část bobule. Charakteristickým znakem je, že se na hroznech vyskytují současně zdravé i napadené bobule. Na napadených částech se tvoří charakteristické plodnice – pyknidy s konidiemi, kterými se patogen sekundárně šíří. Rozmnožuje se i pohlavně, v plodnicích – apotecích se tvoří askospory, které jsou zdrojem primárního šíření. K napadení dochází od fáze bobule velikosti hrachu do počátku zrání. V roce 2024 byly pozorovány časně a velmi silné výskyty **chřadnutí a odumírání révy – syndrom Esca** (původce *Phaeomoniella chlamydospora*, *Phaeoacremonium aleophilum*, *Fomitiporia mediterranea* aj. druhy houbových patogenů) na náchylných odrůdách, a to v celé vlnařské oblasti Morava. Napadené keře buď postupně chřadnou, nebo výjimečně i náhle odumírají (akutní forma) z důvodu poškození vodivých pletiv v kmíncích révy. Choroba se nejčastěji projevuje charakteristickou změnou zbarvení listů (u bílých odrůd žloutnutí a u modrých odrůd červenání až fialování listů), nekrotizací mezižilkových pletiv a okrajů listů (tzv. „tygrovitost“), skvrnami na bobulích a postupným

zasycháním bobulí a končí vždy předčasným odumřením napadených keřů. K infekcím dochází přes poranění vzniklá při řezu révy, pokud se neprovádí ošetření řezných ran. Zdrojem infekce jsou odumřelé a chřadnoucí keře révy ve vinicích a okolí a infikované dřeviny v blízkosti vinic. K infekcím došlo během deštivého počasí na jaře a z důvodu extrémních teplot v létě oslabené keře náhle vadnuly a odumíraly.

Lokálně byly zaznamenány silné výskyty kadeřavosti révy vinné způsobené **hálčivcem révovým** (*Calepitrimerus vitis*), která se projevuje deformacemi listů, a nestejným růstem letorostů. Výskyty negativně ovlivnily dlouhodobě chladnější počasí na počátku vegetace. Současně byly na mnoha lokalitách pozorovány narůstající škodlivé výskyty plstnatosti révy vinné způsobené **vlnovníkem révovým** (*Colomerus vitis*). První výskyty dospělců **obaleče mramorovaného** (*Lobesia botrana*) ve feromonových lapácích byly ve Vlnařské oblasti Morava zjištěny velmi časně, již koncem 1. dekády dubna (8. 4.), plošně až počátkem 2. dekády května (12. 4.). Ve Vlnařské oblasti Čechy byly zaznamenány první výskyty později, nejdříve koncem 2. dekády dubna (17. 4.). Druhá generace obaleče byla zaznamenána na konci 2. dekády června a počátku 3. dekády července a byla slabší. Na některých lokalitách byla zaznamenána i 3. generace škůdce, která byla dokonce početnější než 2. generace. Výskyt dospělců 1. generace obaleče mramorovaného ve feromonových lapácích byl ve Vlnařské oblasti Morava v roce 2024 obecně slabý. Výskyty obaleče mramorovaného ve Vlnařské oblasti Čechy byly velmi slabé a letové vlny byly nevýrazné. První výskyty dospělců 1. generace **obalečička jednopásého** (*Eupoecilia ambiguella*) ve feromonových lapácích byly ve Vlnařské oblasti Morava zaznamenány počátkem 2. dekády dubna (11. a 12. 4.), ale většinou až koncem dubna. Vrchol 1. generace škůdce proběhl koncem 2. dekády června. Druhá generace škůdce byla dokonce na některých lokalitách silnější než první. Letová aktivita obalečičky jednopásého byla v roce 2024 slabá a úlovky v lapácích nedosáhly práh škodlivosti. Výskyty obalečičky jednopásého byly ve Vlnařské oblasti Čechy rovněž velmi slabé. Lokálně byly v optických lapácích s návnadou zaznamenány silné výskyty invazního škůdce **octomilky japonské** (*Drosophila suzukii*), ve Vlnařské oblasti Morava byly první výskyty na hostitelských druzích zaznamenány již počátkem července (1. 7.), maximum výskytu bylo koncem srpna až počátkem září, kdy byl překročen práh škodlivosti.

Křísek révový (*Scaphoideus titanus*) je nepůvodním druhem na území ČR, do Evropy byl zavlečen ze Severní Ameriky a je hlavním přenašečem karanténního škodlivého organismu – fytoplasmy zlatého žloutnutí révy. Škůdce byl poprvé zjištěn na území ČR v roce 2016 a od té doby se rychle rozšířil, ve Vlnařské oblasti Čechy se dosud nevyskytuje. Má jednu generaci ročně a 5 larválních stádií (instarů). První larvy (nymfy) 1. instaru byly zaznamenány velmi časně, již koncem 1. dekády května (9. 5.), na většině lokalit až ve 3. dekáde května a nejpозději až ve 2. dekáde července. Od 3. instaru jsou schopné přenášet fytoplasmu. Ošetření proti nymfám se provádí v době, kdy převládají nymfy 3. instaru a výskytu prvních nymf 4. instaru (v roce 2024 to byl konec 2. a počátek 3. dekády června, normálně červenec) a opakuje se po ca 14 dnech. První výskyty dospělců na optických lapácích (žlutých lepových deskách) byly v roce 2024 zaznamenány již na konci 1. dekády a převážně ve 2. dekáde července. Na některých lokalitách výskyty škůdce významně překročily práh škodlivosti a dosáhly hodnoty extrémního výskytu. Termín 1. ošetření byl signalizován ÚKZÚZ na počátku 21. června (25. týden) s povinností ošetřit do 7 dnů.

Pro zamořenou a nárazníkovou zónu a množitelské porosty byla signalizována další ošetření. Ošetření proti dospělcům se provádí v polovině srpna v době vrcholu náletů do lapáků. Let dospělců skončil v 1. dekáde září. Poškození rašících oček révy housenkami **různorožce trnkového** (*Peribatodes rhomboidaria*) ve škodlivé intenzitě bylo zaznamenáno pouze lokálně. Motýl je polyfág, má dvě generace ročně. Housenky jarní generace škodí vykusováním oček révy (pupenů), později okusují listy. Poškození rašících oček révy housenkami **osenic** (rodu *Scotia*, *Noctua*, *Euxoa*, *Amathes*) nebylo pozorováno. Lokálně bylo pozorováno poškození listů **klopuškou révou** (*Lygus spinolai*), která saje na vrcholcích letorostů a jejíž toxické sliny způsobují deformace listů. Na jaře roku 2024 byly na území jižní Moravy a Vlnařské oblasti pozorovány střední nebo silné, tj. škodlivé výskyty **hraboše polního** (*Microtus arvalis*). Na některých lokalitách dosahovaly výskyty až extrémní četnost, kdy počty aktivních nor několikanásobně překračovaly prahovou hodnotu (600 a více aktivních východů z nor na 1 ha). Na podzim byly zjištěny škodlivé výskyty pouze lokálně. Na konci vegetace bylo lokálně pozorováno poškození zrajících bobulí blanokřídlym hmyzem, např. **vosou obecnou** (*Vespula vulgaris*), brouky **zlatohlávkou huňatými** (*Cetonia aurata*) a ptáky, především **špačkem obecným** (*Sturnus vulgaris*).

Rok 2024 byl dosud nejteplejší na území ČR od roku 1961. Teplé a vlhké počasí koncem zimy a během jarní vegetace mělo pozitivní vliv na vyšší výskyt listových houbových chorob, u ovocných dřevin byl vyšší výskyt houbových chorob zaznamenán také koncem léta a v průběhu podzimu. Zejména u porostů obilnin, řepky a bramboru byl zaznamenán časný škodlivý nálet jarních škůdců. Škodlivé výskyty **hraboše polního** (*Microtus arvalis*) byly pozorovány zejména na Moravě.

OSIVO A SADBA, OCHRANA ODRŮD

Koncem roku 2023 vešla v účinnost novela zákona č. 219/2003 Sb., o oběhu osiva a sadby, která obsahuje kromě rozšíření druhového seznamu o plodiny s dobrovolnou registrací odrůd (tzv. List B), také režim pro certifikaci osiva těchto odrůd a jejich uvádění do oběhu. Jedná se o druhy, jejichž hospodářský význam se postupně zvyšuje, jako například pohanka, proso, ale i některé druhy píce a léčiv. Tato novela dále do zákona implementuje cyklické zkoušení užitné hodnoty odrůd u minoritních plodin. Nově také zohledňuje pojem ekologická odrůda a možnost uvádění do oběhu ekologického heterogenního materiálu zavedené nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848 o ekologické produkci. Novela byla rovněž doplněna o ustanovení k povinnostem při čištění osiva na mobilním zařízení a o požadavky k vedení evidence a výsledovatelnosti osiva ve všech fázích jeho výroby. S touto novelou zákona se pojí i novely vyhlášek: č. 96/2018 Sb. a 386/2022 Sb., č. 378/2010 Sb., 218/2019 Sb., 129/2012 Sb., 61/2011 Sb., které v roce 2024 nebo počátkem roku 2025 vstoupily v účinnost.

V rámci národních dotačních podpor byly v sektoru rozmnožovacího materiálu a ochrany odrůd v roce 2023 poskytnuty finanční prostředky z dotačního titulu 3.d. (Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou rostlinných komodit), a to 31 žadatelům v souhrnu za 115 mil. Kč. Druhým dotačním programem je 9.A.b.4. (Podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin), kde byly přijaty žádosti 12 žadatelů celkově za 9,8 mil. Kč.

Osivo a sadba

V oboru osivářství bylo koncem roku 2024 **zaregistrováno či zaevidováno** u Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) **1 097 subjektů** (+3 % oproti 2023), které vyrábí, uvádí do oběhu a dováží osiva zemědělských druhů, zeleniny nebo sazenice zeleniny, mezi ně povětšinou patří i **153 zpracovatelů farmářských osiv**. Oprávnění k vydávání **roślinolékařských pasů** podmíněné složením distančního testu vlastnilo koncem roku 2023 264 osob z výše uvedených subjektů (+22 oproti 2023).

Komplexní údaje o produkci osiva a sadby jsou získávány s ročním zpožděním a v členění na sklizňové roky, jelikož v průběhu roku po sklizni je osivo dále zpracováváno a uznáváno. Produkce **sklizňového roku 2023 (1. 7. 2023 – 30. 6. 2024)** byla ovlivněna suchem a lokálně velmi vysokými teplotami. Díky tomuto počasí byl průběh žni rychlý a plocha pro setí ozimů byla uvolněna včas. Ovšem půda byla velmi suchá a tvrdá, což komplikovalo její zpracování a předsetovou přípravu pro výsev ozimých plodin. Zásoba půdní vody vytvořená ze srpnových srážek napomohla vzházení ozimé řepky, ale i ozimým obilovinám. Měsíc září byl nejteplejší v historii měření a na tento měsíc navázalo i rekordně teplé počasí v měsíci říjnu. Setí pokračovalo a do konce měsíce byla většina obilovin zasetá. Hlavně obilniny vzházely nerovnoměrně, v době setí neměly dostatek vláhy. U řepky často zemědělci přistupovali k aplikaci regulátoru růstu. Srážkově byl říjen průměrný až ve své druhé polovině. Listopadové počasí (převážně teplé a bohatší na srážky) dovolilo plodinám růst, odnožovat a zapojovat se. K výraznějšímu ochlazení a sněhovým srážkám došlo až ve třetí dekádě listopadu. První dekáda měsíce prosince byla s celodenními teplotami pod bodem mrazu. Největší mrazy rostliny přečkaly pod sněhovou vrstvou. Na začátku druhé dekády sněhová pokrývka začala odtávat a následně nastalo výrazné oteplení, déšť a tání. Druhé ochlazení přišlo kolem osmého ledna a vydrželo asi 10 dní. Poté přišlo velké oteplení. Podle ČHMU byly únor a březen nejteplejší měsíce od doby měření. To umožnilo zdárný vývoj rostlin, které získaly vegetačně náskok v průměru o čtyři týdny. Přestože vývojová fáze všech sledovaných plodin byla v polovině dubna výrazně vyšší, než bylo v posledních letech obvyklé, velmi časně jarní oteplení přivedlo ozimy k předčasnému rychlému růstu na úkor zesílení rostlin po zimě, někdy i k horšímu odnožování obilnin a větvení řepky.

Stav porostů ozimých obilnin byl variabilní, ale díky mírnému podzimu i zimě lze většinu porostů hodnotit pozitivně.

Ve sklizňovém roce 2023 celková rozloha přihlášených množitelských ploch v ČR pro zemědělské plodiny a brambory poklesla (-5,1 %) na 96,8 tis. ha. Uznané množitelské plochy pro zemědělské plodiny (bez brambor) ve sklizňovém roce 2023 zaznamenaly oproti roku předešlému rovněž pokles o 6 160 ha (-6,4 %) na 90,2 tis. ha. Výnosy všech certifikovaných osiv zemědělských plodin (bez brambor) mírně poklesly, a to o 3,4 tis. t (-1,6 %) na 208 tis. t. Uznané množitelské plochy pro sadbové brambory poklesly o 125 ha (-5,7 %) na 2,1 tis. ha, avšak výnosy vzrostly o 2,2 tis. t (+4,4 %) na 51 tis. t.

Uznané plochy **obilnin** bez kukuřice poklesly oproti loňskému roku o 2 tis. ha (-4,1 %) na 47 tis. ha, což představuje obvyklých 51 % všech uznaných množitelských ploch. Jejich výnos uznaného osiva je však v podstatě shodný jako rok předešlý 167,6 tis. t (+0,3 %). Množitelské plochy **kukuřice** jsou u nás velmi malé (v roce 2023 491 ha, -9,2 % oproti 2022 a výnos 1,6 tis. t, +21,4 %) a většina se osiva dováží (v roce 2023 86 % osiva kukuřice). Uznané množitelské plochy ostatních plodin rovněž poklesly: **luskoviny** na 10,5 tis. ha (-0,3 %), výnos 18,8 tis. t (-10,6 %), **olejniny** na 10,4 tis. ha (-10,8 %), výnos 8,6 tis. t (-8,3 %), **jeteloviny** na 12,5 tis. ha (-1,9 %), výnos 6,1 tis. t (+6,5 %); **trávy** na 7,6 tis. ha (-17,6 %), výnos 4,8 tis. t (-21,1 %) a jiné **krmné plodiny** opět dokonce na 1,6 tis. ha (-36 %), výnos 0,5 tis. t (-28,7 %).

Meziroční kolísání výměry množitelských ploch je způsobeno výkyvy v poptávce po certifikovaném osivu jednotlivých plodin v rámci ČR i EU, a zřejmě i přetrvávající nejistotou zemědělců ohledně realizačních cen komodit, personálních zdrojů, možnosti používat přípravky na ochranu rostlin a hnojiva.

Celkové přihlášené množitelské plochy ve sklizňovém roce 2024 zůstaly na stejné úrovni jako v roce 2023, tedy 97,4 tis. ha (+0,6 %).

Ve sklizňovém roce 2023 se celkově do ČR **dovezlo 22,2 tis. t osiv zemědělských plodin** (+13 % oproti roku 2022). Nárůst dovozu zaznamenaly všechny zemědělské plodiny kromě trav a směsí. Největší položku tvoří samozřejmě **obilniny** (14 tis. t, tedy 63 % z celkového množství dovezených osiv, +20 %). Tradičně se importuje osivo **řepy** (0,2 tis. t, +205 %) a velká část osiva **kukuřice** (9,6 tis. t, tedy 43 % z celkového objemu dovezených osiv, +14 %). Dále se dováží poměrně velké množství osiva **olejnin** (3,1 tis. t, +6 %) a **trav** (2,2 tis. t, -15 %).

Tabulka 50 – Vývoj rozsahu uznaných množitelských ploch osiva zemědělských plodin (2020–2023)

Druh osiva a sadby	Uznaná množitelská plocha (ha)			
	2020	2021	2022	2023
Obiloviny	52 759	53 594	49 052	47 017
Kukuřice	155	571	541	491
Luskoviny	10 771	11 024	10 524	10 490
Olejniny a přádné rostliny	11 497	12 518	11 662	10 408
Jeteloviny	12 210	13 543	12 743	12 498
Trávy	10 121	10 049	9 266	7 635
Jiné krmné plodiny	2 969	3 893	2 529	1 618
CELKEM	100 482	105 193	96 316	90 156
Sadba brambor	2 542	1 658	2 180	2 054

Zdroj: ÚKZÚZ

z toho osivo jílku vytrvalého obvykle představuje min. 40 %. Méně se dováží osivo **jetelovin** (1 tis. t, +11 %), **luskovin** (1 tis. t, +23 %, hlavně díky nárůstu u hrachu polního), osivo **jiných krmných plodin** (0,3 tis. t, +60 %, hlavně díky nárůstu dovozu osiva bérů italského), **směsi** osiv (0,5 tis. t, -17 %). **Sadbových brambor** se dovezlo 10,6 tis. t (+10 %). Jejich dovoz stoupá v návaznosti na trend klesajících množitelských ploch této komodity v ČR. V roce 2023 se dovezlo 17 % (stejně jako vloni) sadby ze zahraničí, nejvíce z Německa a Holandska.

Dle údajů Českého statistického úřadu se většina exportu osiva a sadbových brambor (cca 98 %) realizuje na vnitřním trhu EU. Tradičně největším odběratelem je Německo. Velkými odběrateli je rovněž Rakousko, Polsko, Slovensko, Nizozemí, Itálie, Francie, Maďarsko. Významným vývozním artiklem z ČR je především osivo obilovin, trav, jetelovin (hlavně jetel luční), luskovin (hlavně hrach polní), a zelenin. Převážně do třetích zemí se vyvezlo osivo vyrobené v roce 2023 v ČR s certifikací OECD a ISTA: trav 1,4 tis. t (-6 %), obilnin 1 tis. t (+104 %), luskovin 0,6 tis. t (-39 %), jetelovin 0,2 tis. t, olejnin 0,14 tis. t, zelenin 52 t.

Zástupci Odboru osiv a sadby ÚKZÚZ se v roce 2024 zúčastnili zasedání pracovní skupiny Rady EU (koordinace OECD), technické pracovní skupiny OECD Schémat pro osivo, Výročního zasedání OECD Schémat a Výročního zasedání Mezinárodní asociace pro testování osiva (ISTA). Dále se zúčastnili zasedání Stálého výboru pro osivo, zasedání Pracovní skupiny pro genetické zdroje a inovace v zemědělství (Osivo, rozmnožovací a sadební materiál), zasedání Sekce pro sadbu brambor Evropské hospodářské komise Organizace spojených národů (UNECE), zasedání skupiny pro osivo při kongresu Asociace německých zemědělských zkušebních a výzkumných ústavů (VDLUFA) a zasedání Evropské asociace certifikačních agentur (ESCAA).

Rozmnožovací materiál trvalých kultur

V roce 2023 bylo podáno dodavateli 583 žádostí o uznání rozmnožovacího materiálu chmele, révy a ovocných rodů a druhů a oznámení o rozsahu výroby rozmnožovacího materiálu ovocných rodů a druhů. V případě uznávaného rozmnožovacího materiálu ovocných rodů a druhů dle certifikačního schématu to představuje 8 264 (-8 % oproti 2022) množitelských porostů a v případě konformního rozmnožovacího materiálu (tzv. CAC materiál) bylo přihlášeno 13 249 (-8 %) množitelských porostů. Množitelských porostů přihlášených o uznání rozmnožovacího materiálu révy bylo v loňském roce přijato 712 (-25 %). Certifikovaných množitelských porostů chmele bylo přihlášeno 170 (+29 %) a standardních množitelských porostů chmele bylo 25 (+56 %). V produkčních výsadbách převažuje stále podíl matečních rostlin vycházejících z certifikačních schémat, na rozdíl od trendu v případě výpěstků pro hobby markety, kde zejména u drobného ovoce se jedná především o CAC rozmnožovací materiál (jako např. u borůvek).

V roce 2023 došlo opět k výraznému meziročnímu navýšení celkové školkařské produkce, zejména díky nárůstu produkce kontejnerované sadby jahodníku. Naopak u sadby většiny dalších ovocných druhů došlo oproti minulému roku k většímu či menšímu poklesu produkce. Z dlouhodobého hlediska je produkce spíše ustálená.

Ochrana práv k odrůdám a registrace odrůd

V roce 2024 bylo přijato **50 žádostí** o udělení ochranných práv, vydáno **47 osvědčení** o udělení ochranných práv a u 55 odrůd byla ochranná práva ukončena. V řízení o registraci

a prodloužení registrace bylo přijato **805 žádostí**, bylo vydáno **343 rozhodnutí o registraci** a prodloužení registrace, výmaz ze Státní odrůdové knihy byl proveden u 149 odrůd z důvodu podání žádosti o zrušení registrace nebo uplynutí doby registrace. Koncem roku 2024 byl tedy celkový počet **chráněných odrůd** na národní úrovni **823 (-1 %)**, z toho 74 % zemědělských druhů, 17 % ovocných, 5 % okrasných, 3 % zeleninových a 1 % léčivých a aromatických. Celkový počet **registrovaných odrůd** v České republice byl **4 044 (+2 %)**, z toho 49 % zemědělských druhů, 32 % zeleninových a 19 % ovocných. Na webových stránkách ÚKZÚZ, v části pro Národní odrůdový úřad (NOÚ), jsou k dispozici průběžně přehledy odrůd, seznamy doporučených odrůd, výsledky zkoušek užitné hodnoty atd.

V roce 2024 bylo podáno 271 žádostí do zkoušek pro **Seznam doporučených odrůd** (SDO). Pro tento účel Národní odrůdový úřad zorganizoval a zajistil 67 samostatných pokusů založených na 27 lokalitách mimo ústav. Zkoušky proběhly dle metodik zpracovaných ústavem a schválenými jednotlivými Komisemi pro SDO, sumarizaci a publikaci výsledků zajistili specialisté odboru.

V roce 2024 NOÚ aktivně spolupracoval s úřady pověřenými evropským odrůdovým úřadem (CPVO) v praktické implementaci Společné databáze odrůd kukuřice a Společné databázi obecně známých odrůd bramboru. Specialisté NOÚ se účastnili pracovních skupin a jednání týkajících se jednotlivých plodin, posuzování návrhů názvů, problematiky hodnocení udržitelnosti v odrůdových zkouškách užitné hodnoty, Výročního zasedání zkušebních úřadů (MEO), Správní rady CPVO atd. Dále se účastnili pracovních skupin a konferencí Mezinárodní unie pro ochranu nových odrůd rostlin (UPOV). NOÚ je rovněž aktivně zapojen ve dvou pracovních skupinách projektu INVITE zaměřeného na inovace ve zkoušení odrůd, projekt patří do rámcového programu HORIZONT 2020 pro výzkum a inovace EU. NOÚ prezentoval svou činnost na hlavních celostátních zemědělských akcích, většina zkušebních stanic zorganizovala polní dny pro širokou veřejnost.

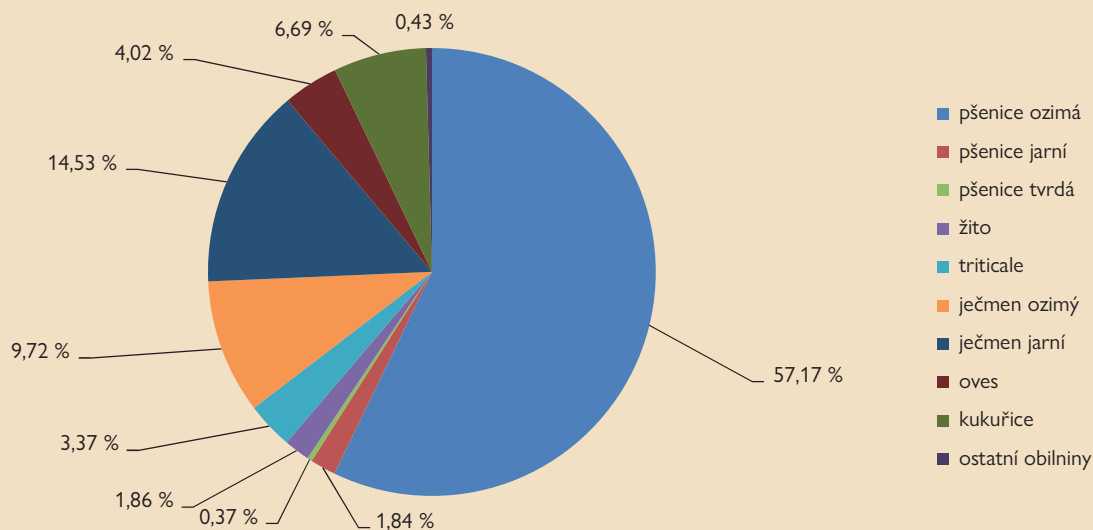
Rostlinné komodity

OBILOVINY

Česká republika je ve výrobě základních obilovin zcela soběstačná. Výměra všech obilnin na zrno pěstovaných pro sklizeň v roce 2024, tzn. pro hospodářský rok 2024/2025, dosáhla celkové rozlohy 1 307 641 ha. Z dlouhodobého pohledu je znovu potvrzen trend určité stabilizace osevních ploch, kdy osevní plocha pěstovaných obilnin osciluje kolem výměry 1 300–1 400 tis. ha. V meziročním srovnání se jedná o mírný pokles, a to o 9 563 ha, tj. o 0,7 %. Stále dominantní roli mezi obilninami hraje pšenice ozimá, která opětovně překročila hranici svého 50% zastoupení ve struktuře osevních ploch obilnin.

Celková sklizeň obilovin na zrno činila 7 520 785 t při průměrném hektarovém výnosu 5,75 t/ha. Jedná se meziročně o pokles produkce obilovin, a to o 474 739 t, tj. o 5,9 %. Průměrný hektarový výnos byl meziročně o 0,32 t/ha nižší, tj. o 5,3 %. Jedná se však o sklizeň, která svým objemem zcela bez problémů zabezpečuje kvantitativní pokrytí domácí potřeby, která činí v dlouhodobém průměru 5 500–6 000 tis. t obilovin celkem.

Graf 6 – Struktura osevních ploch obilnin na zrno v ČR v roce 2024

Zdroj: ČSÚ

Kvalita obilovin ze sklizně roku 2024

Kvalita **potravinářské pšenice** ze sklizně roku 2024 je převážně na dobré úrovni. Na rozdíl od předešlého roku žně proběhly za příznivého průběhu počasí. To se zejména odrazilo na výborných hodnotách čísla poklesu a také na dobré objemové hmotnosti. Celkově požadavky na jakost pečárenské pšenice splnilo ve čtyřech hodnocených parametrech (objemová hmotnost, číslo poklesu, obsah bílkovin a Zeleného testu) pro celou ČR 63 % hodnocených vzorků pšenice, tj. nad průměrem předchozích 5 let (58 %).

Průměrná objemová hmotnost pšenice byla 78,6 kg/hl (vyhovělo 88 % vzorků), průměrné číslo poklesu bylo 353 s (vyhovělo 99,8 %), obsah bílkovin (N-látky) 12,1 % (vyhovělo 75 %) a kvalita bílkovin (Zeleného testu) 36 ml (vyhovělo 81 %). V obsahu bílkovin v zrna pšenice je velká variabilita v závislosti na konkrétních pěstitelských podmínkách. Vyšší průměrný obsah bílkovin měla pšenice sklizená v moravských krajích (12,4 %) ve srovnání s českými kraji (11,9 %). Vyšší byla na Moravě také objemová hmotnost (79,1 kg/hl), v Čechách (77,8 kg/hl). Ostatní parametry byly srovnatelné.

Ve srovnání s rokem 2023 je kvalita sklizně 2024 lepší v objemové hmotnosti a číslu poklesu, srovnatelná v obsahu bílkovin i Zeleného testu. Ve srovnání s průměry kvalitativních parametrů za posledních 5 let byla kvalita sklizně 2024 lepší v objemové hmotnosti a zejména v číslu poklesu, výrazně pak horší v obsahu bílkovin a Zeleného testu.

Výskyt fuzariózních zrn u pšenice byl v roce 2024 vyšší, více než 0,3 % fuzariózních zrn bylo zjištěno u 14 % vzorků.

Ve vzorcích pšenice byla zjištěna sklerocia námele u 1 vzorku z analyzovaných 526, hodnota obsahu sklerocií u tohoto vzorku byla velmi vysoká (38,0 g/kg), limit pro pšenici 0,2 g/kg byl mnohonásobně překročen.

Kvalita sklizeného **potravinářského žita** je velmi dobrá. Požadavky na kvalitu splnilo ve dvou sledovaných parametrech (objemová hmotnost a číslo poklesu) 97 % vzorků. Většina vzorků (97 %) splnila požadavek na objemovou hmotnost (průměrná hodnota 75,1 kg/hl) a všechny (100 %) na číslo

poklesu (průměrná hodnota 271 s). Kvalita žita byla obdobná v Čechách jako na Moravě, na objemovou hmotnost a číslo poklesu vyhovělo 100 % žita sklizeného v Čechách a 96 % na Moravě. Celkový podíl vzorků žita vyhovujících požadavkům na pečárenské zpracování je ve srovnání s výsledky 5 předcházejících let nadprůměrný. V celkovém obsahu příměsí a nečistot vyhovělo 94 % vzorků, což ukazuje, že zrno většinou nebylo významně znečištěno.

Vlhčí počasí, které panovalo v průběhu vegetace, se však projevilo častější přítomností sklerocií námele. Výsledky sledování námele v roce 2024 potvrzují, že námel je v našich podmínkách běžným kontaminantem žita, zatímco v pšenici je jeho výskyt sporadický. Námel byl zjištěn v 28 % vzorcích, jeho obsah se pohyboval mezi 0,2–1,9 g/kg, z toho ve 12,5 % vzorcích byl vyšší než požadavek legislativy (nejvýše 0,5 g/kg). Výskyt sklerocií námele v žitě je vyšší než v roce 2023, kdy byla sklerocia zjištěna u 18 % vzorků.

Kvalita **sladovnického ječmene** byla ovlivněna několika důležitými faktory. Jedním z nejvýraznějších rysů byl nízký obsah dusíkatých látek v zrna, který v průměru dosahoval 10,2 % (hodnoty v rozmezí 8,0–13,8 %). Obsah dusíkatých látek v zrna ječmene a objemová hmotnost vykazovaly lokální rozdíly.

Je pozitivní, že ječmen byl většinou sklizen ve fyziologicky i biologicky nepoškozeném stavu, což naznačuje jeho dobrou zdravotní kondici. Obsah vlhkosti byl nízký, průměrná hodnota 11,4 %, čímž se zajišťuje dlouhodobá skladovatelnost a snižuje se riziko výskytu skladištních plísní. Sklizeň se vyznačovala také vysokým průměrným číslem poklesu, což je důležitý ukazatel pro zpracování zrna během sladování. Zrno si při optimálních podmínkách skladování udrží vysokou klíčivost po dlouhou dobu, průměrná hodnota dosáhla 98,7 %. Dalším pozitivním znakem sklizně byl nízký podíl zrnových příměsí sladařsky nevyužitelných (1,2 %), který byl nejnižší od roku 2018. Nejčastěji se vyskytovaly zlomky zrn, které mohou snižovat výtěžnost sladu, avšak jejich podíl byl zanedbatelný. U zrnových příměsí částečně sladařsky využitelných (průměr 4,3 %) dominovala zrna se zahnědlou špičkou, zrna bez pluch a zrna s osinou, které mají na kvalitu sladu jen mírný dopad.

Tabulka 51 – Předpoklad bilance obilovin na zrno pro hospodářský rok 2024/2025

Ukazatel	MJ	Pšenice ozimá	Pšenice jarní	Pšenice tvrdá	Pšenice celkem	Žito	Ječmen ozimý	Ječmen jarní	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice na zrno	Ostatní obiloviny	Obiloviny na zrno celkem
Osevní plocha	ha	747 506	24 101	4 894	776 502	24 301	127 125	189 994	317 119	52 618	44 048	87 482	5 571	1 307 641
Osevní plocha zaokr.	tis. ha	747,5	24,1	4,9	776,5	24,3	127,1	190,0	317,1	52,6	44,1	87,5	5,6	1 307,6
Výnos	t/ha	6,03	3,76	5,53	5,96	4,35	5,05	5,42	5,27	3,81	4,45	8,14	1,65	5,75
Výroba	t	4 507 565	90 723	27 079	4 625 367	105 640	642 094	1 029 434	1 671 527	200 638	196 192	712 241	9 179	7 520 785
Výroba zaokr.	tis. t	4 507,6	90,7	27,1	4 625,4	105,6	642,1	1 029,4	1 671,5	200,6	196,2	712,2	9,2	7 520,8
Počáteční zásoby	tis. t				785,1	21,3			149,7	98,7	92,0	228,7	1,4	1 376,9
Dovoz – v rámci EU	tis. t				65,0	3,5			34,5	2,0	0,2	220,0	4,0	329,2
Dovoz – třetí země	tis. t				3,0	0,0			0,0	0,0	0,0	15,0	4,0	22,0
Dovoz celkem	tis. t				68,0	3,5			34,5	2,0	0,2	235,0	8,0	351,2
Celková nabídka	tis. t				5 478,5	130,4			1 855,7	301,3	288,4	1 175,9	18,6	9 248,9
Domácí spotřeba celkem	tis. t				2 455,0	106,3			1 339,0	110,5	153,8	451,5	3,5	4 619,6
z toho – potravin	tis. t				1 200,0	100,0			750,0	28,0	0,0	18,0	2,8	2 098,8
– osiva	tis. t				155,0	4,3			64,0	10,5	8,8	3,5	0,5	246,6
– krmiva	tis. t				1 050,0	2,0			520,0	70,0	100,0	350,0	0,2	2 092,2
– technické užití	tis. t				50,0	0,0			5,0	2,0	45,0	80,0	0,0	182,0
Vývoz – v rámci EU	tis. t				2 700,0	18,0			350,0	48,0	19,0	275,0	15,0	3 425,0
Vývoz – třetí země	tis. t				25,0	0,0			4,0	7,0	0,0	0,0	0,0	36,0
Vývoz celkem	tis. t				2 725,0	18,0			354,0	55,0	19,0	275,0	15,0	3 461,0
Intervenční zásoby	tis. t				0	0			0	0	0	0	0	0
Celkové užití	tis. t				5 180,0	124,3			1 693,0	165,5	172,8	726,5	18,5	8 080,6
Konečné zásoby	tis. t				298,5	6,1			162,7	135,8	115,6	449,4	0,1	1 168,3
Soběstačnost	%				188	99			125	182	128	158	263	163

Zdroj: ČSÚ – osevní plochy zemědělských plodin k 31. 5. 2024, definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin 2024; MZe – kvalifikovaný odhad k 3/2025.
Pozn.: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR; všechny údaje kromě osevních ploch, výnosů a výroby jsou odhad.

Kvalita zrna byla napříč pěstitelskými oblastmi relativně vyrovnaná. Normě ve všech parametrech vyhovělo 28 % vzorků. Navzdory nízkému obsahu dusíku může být úroda ječmene hodnocena pozitivně s dobrým výhledem na využití ve sladařském průmyslu.

Hodnocení výskytu fuzáriových mykotoxinů v obilovinách

Úroveň kontaminace pšenice fuzáriovými mykotoxiny byla v roce 2024 ve srovnání s rokem 2023 vyšší a je druhá nejvyšší po roce 2020. Limit pro obsah DON přesáhly 3 % vzorků pšenice, obsah ZEA vyšší, než limit mělo 1 % vzorků. Také u ječmene byl obsah mykotoxinů vyšší ve srovnání s rokem předešlým, limity však splnily všechny analyzované vzorky. U žita byla v roce 2024 kontaminace mykotoxiny na nízké úrovni.

Přítomnost mykotoxinu DON byla však potvrzena ve všech vzorcích kukuřice ze sklizně 2024, hodnoty ale nepřesáhly limit pro potravinářskou kukuřici a jsou nejnižší od roku 2019. Také výskyt ZEA a fumonisinů byl v kukuřici nižší než v předcházejících letech, limity nebyly překročeny.

Pšenice

Pšenice je nejdůležitější rostlinnou komoditou pěstovanou v České republice. Stále si svojí výměrou zachovává své výjimečné dominantní postavení. Podstatná část pšenice je pěstována s cílem dosáhnout potravinářské kvality.

Celková osevní plocha pšenice v roce 2024 meziročně poklesla o 41,3 tis. ha, tj. o 5,1 % a dosáhla výměry 776 502 ha. Tento pokles osevních ploch způsobila jak pšenice ozimá, tak i jarní. Osevní plocha ozimé pšenice meziročně klesla o zhruba 31,5 tis. ha na 747 506 ha, tj. o 4,0 % méně. U pšenice jarní byl zaznamenán pokles o téměř 11,2 tis. ha (-31,8 %) na 24 101 ha.

Produkce pšenice ze sklizně roku 2024 dosáhla celkového množství 4 625 367 t. Z tohoto množství bylo sklizeno 4 507 565 t pšenice ozimé a pouze 90 723 t pšenice jarní. Celková výroba pšenice meziročně klesla o 636 994 t, tj. o 12,1 %. U pšenice ozimé produkce klesla o 599,3 tis. t, tj. o 11,7 %, u jarní pšenice poklesla o 45,5 tis. t, tj. o 33,4 % méně.

Celkový průměrný hektarový výnos pšenice byl ve výši 5,96 t/ha, což představuje ve srovnání s předchozím rokem snížení o 0,48 t/ha, tj. o 7,5 %. U ozimé pšenice byl průměrný výnos ve výši 6,03 t/ha (meziročně méně o 0,53 t/ha, tj. 8,1 %) a u jarní pšenice 3,76 t/ha (meziročně méně o 0,10 t/ha, tj. 2,6 %).

Při hodnocení úrody pšenice je zapotřebí znovu si uvědomit, že rozhodující vliv na dosaženou úroveň výroby mělo a má opět počasí. V zásadě se celkový charakter našeho vnitřního trhu neměnil, vzhledem k neustále nízké domácí spotřebě. Trh bude mít stále rysy převažující nabídky nad poptávkou, ale s poptávkou po kvalitní surovině. Důvody určité stability pěstování ozimé pšenice spočívají především ve výnosové jistotě s možností vývozu a s možností také případné nabídky do intervenčního nákupu.

Průměrná roční CZV pšenice potravinářské kvality dosáhla v roce 2024 úrovně 4 772 Kč/t a cena pšenice krmné 4 230 Kč/t.

Žito

Žito je nepříliš náročnou obilninou, která má nezastupitelné místo v osevních postupech v méně úrodných oblastech, kde umožňuje větší stabilitu výnosu než ostatní obilniny. Ceněna je i jeho odolnost vůči mrazu. Žito je předně využíváno v potravinářství a při výrobě bioetanolu, méně pak v krmivářském

průmyslu, a to z důvodu využití vhodnějších krmných obilovin potřebných k výrobě krmných směsí. K navýšení pěstebních ploch žita by jistě vedla změna stravovacích návyků, která by zvýšila poptávku po žitném chlebu.

Žito pro sklizeň roku 2024 bylo pěstováno na výměře 24 301 ha. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k mírnému snížení osevní plochy o 352 ha, tj. o 1,4 %. Průměrný hektarový výnos žita dosáhl výše 4,35 t/ha, což představuje ve srovnání se skutečností předchozího roku snížení až o 0,72 t/ha, tj. o 14,2 %. Sklizeň žita dosáhla 105 640 t. Ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem, tj. snížení produkce o 19 310 t (-15,5 %).

Snížený zájem o pěstování žita je způsoben především nestabilitou jeho ceny a dále také tím, že pokud se žito neuplatní jako potravinářské (nesplní kvalitativní požadavky), nenajde uplatnění ani v krmném užití. Průměrná roční CZV žita potravinářské kvality v roce 2024 byla na hodnotě 4 697 Kč/t.

Ječmen

Ječmen je pěstován především pro výrobu sladu. Každoročně se stává významná část sladu předmětem vývozu a také je ječmen nepostradatelnou komoditou uplatňující se v krmivářském sektoru.

Celková osevní plocha ječmene pro rok 2024 dosáhla výměry 317 119 ha, meziročně se mírně snížila o zhruba 4 tis. ha, tj. o 1,3 %. Zastoupení osevních ploch jarního ječmene meziročně pokleslo o 1,3 %, tj. o 2 399 ha a dosáhlo 189 994 ha. I u ozimého ječmene se výměra nepatrně snížila, a to také o 1,3 %, tedy o 1 615 ha a činila 127 125 ha.

Celková sklizeň ječmene byla na úrovni 1 671 527 t. Výroba ječmene celkem se snížila proti skutečnosti předchozího roku téměř o 92,7 tis. t, tj. o 5,3 %. Z celkového sklizeného množství tvořilo 642 094 t ječmene ozimého a 1 029 434 t ječmene jarního. Meziročně došlo u ozimého ječmene k poklesu produkce o 171,7 tis. t, tj. o 21,1 % méně, u jarního ječmene naopak došlo k navýšení o 79,0 tis. t, tj. o 8,3 % více.

Průměrný hektarový výnos ječmene celkem dosáhl hodnoty 5,27 t/ha, přičemž u ozimého činil hektarový výnos 5,05 t/ha a u jarního 5,42 t/ha. Proti předchozímu roku jde o snížení hektarového výnosu ječmene celkem o 0,22 t/ha, tj. o 4,0 %. Ozimý ječmen zaznamenal výrazný meziroční pokles hektarového výnosu, a to až o 1,27 t/ha, tj. o 20,1 %, jarní ječmen naopak zaznamenal nárůst o 0,48 t/ha, tj. o 9,7 %.

Průměrná roční CZV ječmene sladovnického dosáhla v roce 2024 hodnoty 5 933 Kč/t, cena ječmene s potravinářskou kvalitou 5 735 Kč/t a cena ječmene krmného 3 691 Kč/t.

Oves

Oves je pěstován především pro svou krmnou hodnotu, ale i díky vzrůstajícímu potravinářskému užití.

Osevní plocha ovsa v roce 2024 po dvou letech opětovně zaznamenala nárůst výměry nad 50 tis. ha, oproti předešlému roku se plocha ovsa navýšila o 22,4 %, tj. o 9 621 ha na úroveň 52 618 ha. Průměrný hektarový výnos ovsa se v tomto roce opět navýšil nad výnosovou úroveň 3 t z hektaru a dosáhl 3,81 t/ha. Meziročně byl výnos vyšší o 1,05 t/ha, tj. až o 38,0 % a je druhým nejvyšším za posledních dvacet let. Produkce ovsa dosáhla vysoké sklizně, a to až 200 638 t, meziročně se jedná o razantní navýšení o téměř 82,1 tis. t, tj. o 69,2 %. Tato sklizeň ovsa se stala nejvyšší za 20leté období.

Průměrná roční CZV ovsa potravinářské kvality dosáhla v roce 2024 hodnoty 7 929 Kč/t a cena ovsa krmného činila 4 840 Kč/t.

Triticale

Triticale, známé pod názvem žitovec, je hybridní obilnina vzniklá křížením pšenice a žita, výhradně používaná ke krmným účelům. Jedná se o kvalitní krmnou obilovinu, jako potravina se nevyužívá.

Pěstební plochy triticale se dlouhodobě pohybují kolem výměry 40 tis. hektarů. Osevní plocha triticale pro sklizeň roku 2024 dosáhla výše 44 048 ha. To představuje meziroční navýšení o 2 038 ha, tj. o více než 4,9 %. Osevní plocha triticale je tak nejvyšší za posledních deset let. Průměrný hektarový výnos triticale byl ve výši 4,45 t/ha. Ve srovnání se skutečností předešlé sklizně se jedná o pokles o 0,53 t/ha, tj. o 10,6 %. Produkce triticale činila celkem 196 192 t, meziročně se jedná o pokles celkové výroby o 12,9 tis. t, tj. o 6,2 %.

Průměrná roční CZV triticale se v roce 2024 pohybovala na úrovni 3 913 Kč/t.

Kukuřice setá

Kukuřice na zrno je využívána nejen k potravinářským účelům, kde musí splňovat specifické kvalitativní požadavky zpracovatelského průmyslu, ale hlavně své uplatnění nachází v krmivářství. ČR má omezenou výměru pěstebních oblastí, které jsou pro pěstování kukuřice na zrno vhodné a do značné míry je i závislá na povětrnostních podmínkách daného pěstebního roku. Osevní plochy kukuřice zjišťované ČSÚ k 31. 5. daného roku povětšinou nesouhlasí s údaji sklizňových ploch kukuřice, které jsou pak uvedeny v definitivní sklizni (v únoru následujícího roku), neboť část ploch kukuřice určených pro sklizeň na zrno, především vlivem nepříznivých klimatických jevů, bývá zemědělci dříve sklizena na siláž anebo

naopak, místo sklizně na siláž jsou některé pěkné porosty ponechávány pro kukuřičné zrno.

Ve sklizňovém roce 2024 došlo meziročně k výraznějšímu navýšení sklizňové plochy kukuřice na zrno, a to na 87 482 ha. To je druhá nejvyšší výměra za posledních deset let. Průměrný hektarový výnos kukuřice dosáhl výše 8,14 t/ha. Ve srovnání s výnosem předešlé sklizně jde o navýšení, a to o 0,26 t/ha, tj. o 3,3 %. Kukuřice na zrno opět zaznamenala navýšení sklizně, po loňském výraznějším propadu produkce její výroba vzrostla na 712 241 t, tj. o 204,7 tis. t více (+40,3 %). Díky nadprodukcí se tak ČR opět stala ve výrobě této komodity soběstačná.

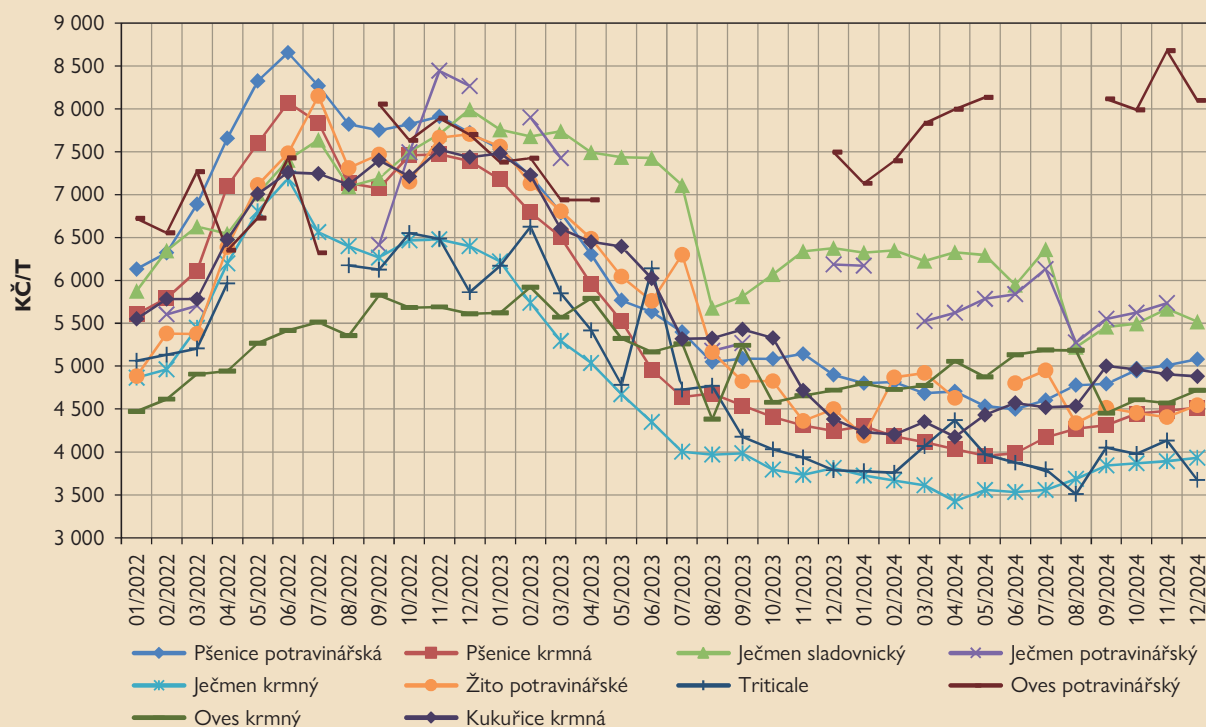
U kukuřice krmné se průměrná roční CZV v roce 2024 dostala na hodnotu 4 564 Kč/t.

Ostatní obiloviny

Ve skupině ostatních obilovin jsou minoritně pěstované obilniny, mezi které řadíme zejména pohanku obecnou, proso seté, čirok, bér italský, lesknici (chrastici) kanárskou a další okrajové obilniny. Ostatní obiloviny jsou důležitými surovinami pro výrobu potravin a jsou také nezbytnou součástí speciálních krmiv, některé druhy lze využít i pro produkci biomasy. Nejpěstovanější plodinou z této skupiny obilnin je pohanka obecná, která své hlavní uplatnění nachází v potravinářství. Díky vyššímu obsahu rutinu je využívána i ve farmacii.

Osevní plocha ostatních obilnin na zrno celkem byla pro sklizeň roku 2024 na ploše 5 571 ha, z toho byla pěstována na 2 322 ha pohanka. Tato skupina minoritních plodin vykázala meziroční navýšení rozsahu pěstování o 1 291 ha, tj. o 30,2 %. Sklizeň ostatních obilovin na zrno při průměrném hektarovém výnosu 1,93 t/ha dosáhla 6 136 t. U pohanky výnos činil 1,24 t/ha a její produkce dosáhla 2 877 t.

Graf 7 – Vývoj průměrných měsíčních CZV obilovin v ČR v letech 2022–2024

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: CZV v Kč/t jsou bez DPH, u některých komodit v daném měsíci data nejsou k dispozici.

CUKROVÁ ŘEPA, CUKR

V rámci řepařsko-cukrovarnického ročníku 2024/2025 setí a vzcházení cukrové řepy doprovázelo mimořádně teplé počasí v březnu, měsíc byl vyhodnocen jako nejteplejší v historii, což uspišilo nástup veškeré vegetace. Proto i doba setí a vzcházení cukrové řepy byla v České republice oproti předchozím ročníkům časnější. Výrazný byl rozdíl především ve srovnání s loňským rokem, ve kterém setí i vzcházení zdržely vysoké srážky v některých oblastech i opakované noční a ranní mrazy.

Cukrovarnická kampaň 2024/2025 byla rekordní a historická v pozitivním i negativním smyslu v mnoha ohledech. Výroba cukru dosáhla 659,5 tis. t, meziroční navýšení o 55 042 t. Tuzemská spotřeba je plně uspokojena, činí cca 394 tis. t. Česká republika nadále stabilně vysokou výrobou potvrdila statut čistého vývozce cukru. Absolutní hodnota soběstačnosti České republiky tak ve výrobě cukru za hospodářský rok 2024/2025 dosáhla přibližně 168 %.

Cukrová řepa byla v hospodářském roce 2024/2025 sklizena z plochy 64,2 tis. ha, což je meziročně o 4,7 tis. ha více.

Tabulka 52 – Bilance výroby a spotřeby cukru

Ukazatel	MJ	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	Meziroční index
Produkční plocha cukrové řepy pro výrobu cukru	tis. ha	59,9	58,0	57,0	60,1	64,2	106,7
Hektarový výnos cukrové řepy pro výrobu cukru	t/ha	62,56	68,16	71,99	68,98	77,38	112,2
Zpracovaná řepa pro výrobu cukru	tis. t	3 744	3 953	4 107	4 153	4 967	119,6
Cukernatost řepy	%	15,84	18,24	16,71	16,77	15,52	92,5
Produkční plocha cukrové řepy pro jiné využití	tis. ha	2,4	5,9	4,4	1,8	4,7	255,8
Bilance cukru							
Počáteční zásoba	tis. t	121,1	180,2	183,5	219,5	83,1	37,9
Výnos bílého cukru	t/ha	8,46	10,75	10,31	10,05	10,28	102,3
Výroba cukru ČR	tis. t	506,3	623,7	588,2	604,4	659,5	109,1
Dovoz celkem	tis. t	412,6	398,7	395,2	383,3	380,0	99,1
v tom: dovoz cukru	tis. t	105,8	97,1	105,1	86,9	80,0	92,1
dovoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru	tis. t	306,7	301,7	290,1	296,4	300,0	101,2
Celková nabídka	tis. t	1 040,0	1 202,7	1 166,8	1 207,2	1 122,6	93,0
Domácí spotřeba	tis. t	422,0	478,7	460,0	512,8	392,6	76,6
Vývoz celkem	tis. t	437,8	540,5	504,9	611,3	640,0	104,7
v tom: vývoz cukru	tis. t	245,9	334,2	292,0	395,1	420,0	106,3
vývoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru	tis. t	191,9	206,3	212,9	216,2	220,0	101,8
Celková poptávka	tis. t	859,8	1 019,2	964,9	982,2	1 032,6	105,1
Konečná zásoba	tis. t	180,2	183,5	219,5	83,1	90,0	108,3
Soběstačnost	%	120,0	130,3	127,9	117,9	168,0	142,5
Produkční plocha celkem (potr. a nepotr. využití)	tis. ha	62,2	63,9	61,4	62,0	68,9	111,2
Množství zprac. cukrové řepy pro jiné využití	tis. t	142,0	397,1	313,4	120,0	362,5	301,9
Výnos bulev pro výrobu kvasného lihu ¹⁾	t/ha	—	—	—	—	—	—
CZV při skutečně dosažené cukernatosti ²⁾	Kč/t	700	768	771	868	914	105,3

Zdroj: ČSÚ, MZe, SZIF

Pozn.: ¹⁾ Podle rozhodnutí datové komise MZe nebude výnos bulev pro výrobu kvasného lihu od roku 2020/2021 stanovován. ²⁾ Údaje za kalendářní rok dle ČSÚ.

Pro výrobu kvasného lihu bylo sklizeno dalších 4,7 tis. ha. Celková sklizňová výměra cukrové řepy dosáhla hodnoty 68,9 tis. ha, tedy o 6,9 tis. ha více než v předchozím roce.

Cukrovarnická kampaň 2024/2025 trvala celkem rekordních 191 dní, o 43 dní více než v předchozím hospodářském roce. Všechny 7 řepných cukrovarů pro výrobu cukru v ČR zpracovalo 4,97 mil. t cukrové řepy, celkem i s řepou na výrobu kvasného lihu to bylo 5,33 mil. t. Výnos bulev meziročně vzrostl na 77,38 t/ha. Kvalita řepy je však z pohledu cukernatosti horší. Cukernatost se dramaticky propadla na 15,52 %, což je nejméně za téměř čtvrt století (dlouhodobý průměr nad 17 %). Listová choroba cercospora s teplými nocemi na přelomu srpna a září způsobila pokles cukernatosti. Nízká cukernatost byla v celé Evropě. Výnos polarizačního cukru meziročně lehce vzrostl na 12,01 t/ha, výtěžek bílého cukru z řepy činil 13,28 %. Hlavní údaj o úrovni obou částí odvětví, cukrové řepy a cukru, výnos bílého cukru, se meziročně lehce zvýšil na 10,28 t/ha.

Průměrná cena bílého cukru v EU za rok 2022 činila 500 €/t, v roce 2023 došlo k výraznému nárůstu na hodnotu 820 €/t vlivem silící inflace a válečných událostí na východě Evropy a v roce 2024 došlo naopak k výraznému poklesu průměrné ceny bílého cukru v EU na 760 €/t. Cukrová řepa pro výrobu cukru také v roce 2024 mohla čerpat plošnou finanční podporu z prostředků EU, která je známa pod termínem podpora příjmu vázaná na produkci, a to od roku 2015. Ročně je pro řepu vyčleněno 450 mil. Kč. V roce 2024 byla stanovena sazba ve výši 6 096,35 Kč/ha. Na národní úrovni cukrová řepa čerpá finanční prostředky v rámci dotačního programu 3.i., kde byla stanovena v roce 2024 krácená sazba, není ještě vyplaceno. V roce 2023 bylo v rámci dotačního programu 3.i. vyplaceno 57 010 263,15 Kč (494 žádostí).

V roce 2024 dosáhla průměrná CZV cukrové řepy podle údajů ČSÚ hodnoty 914 Kč/t (základní ceny bez doplatek), průměrná CPV krystalového cukru v ČR za kalendářní rok 2024 byla 19,32 Kč/t a spotřebitelská cena krystalového cukru skončila průměrem 20,48 Kč/kg.

Česká republika i v hospodářském roce 2024/2025 pokračovala v aktivní obchodní bilanci v komoditě cukr a udržela tak tento dlouhodobý trend. Charakteristika bilance

obchodu s cukrem se nezměnila, je nadále pozitivní. Do ČR bylo celkem dovezeno 380,0 tis. t cukru a z ČR bylo vyvezeno celkem 640,0 tis. t cukru.

BRAMBORY

V roce 2024 se brambory v České republice pěstovaly na 28 725 ha, přičemž v zemědělském sektoru zaujímaly plochy brambor 22 747 ha a v sektoru domácností 5 978 ha. Sklizeny bylo celkem 783 743 t brambor, z toho 46 286 t brambor raných, 671 791 t brambor ostatních a 65 666 t brambor sadbových.

Tabulka 53 – Celkové plochy, hektarové výnosy a produkce brambor pěstovaných v ČR

Rok	Produkční plochy (ha)	Průměrný výnos (t)	Celková produkce (t)
2013	29 301	22,08	646 871
2014	30 089	27,68	832 762
2015	28 694	21,06	604 348
2016	29 551	28,13	831 132
2017	29 433	27,85	819 712
2018	28 893	24,69	713 266
2019	28 868	26,20	756 310
2020	29 965	27,73	830 821
2021	28 850	28,15	812 061
2022	27 664	28,67	793 154
2023	27 020	26,02	703 078
2024	28 725	27,28	783 743

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: Plochy a produkce za zemědělský sektor a domácnosti.

Tabulka 54 – Struktura celkové produkce brambor v ČR v roce 2024

	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Celková sklizeň (t)
Brambory rané ¹⁾	1 070	1 225	20,17	46 286
Brambory ostatní	18 908	4 753	28,39	671 791
Brambory sadbové	2 770	–	23,71	65 666
Brambory celkem	22 998	5 978	27,28	783 743

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: ¹⁾ Brambory sklizené do 30. 6; sklizeň za zemědělský sektor a domácnosti.

Tabulka 55 – Dovoz a vývoz brambor v roce 2024

	Položka celního sazebníku	Množství (t)
Dovoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	185 652
Vývoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	33 959

Zdroj: ČSÚ

BRAMBOROVÝ A PŠENIČNÝ ŠKROB**Bramborový škrob**

Množství zpracovaných brambor pro výrobu bramborového škrobu bylo v roce 2024 o 16 892 t vyšší než v roce 2023. Pro výrobu 32 969 t bramborového škrobu bylo zpracováno 148 061 t brambor. Výroba škrobu v roce 2024 byla o 3 699 t vyšší než v roce 2023.

Tabulka 56 – Výroba bramborového škrobu

Rok	Zpracované brambory (t)	Množství vyrobeného škrobu (t)	Průměrná škrobnatost (%)
2013	89 979	19 248	18,40
2014	154 721	30 948	17,10
2015	106 326	22 074	17,70
2016	59 913	36 620	19,90
2017	171 544	37 768	18,70
2018	131 076	29 092	19,10
2019	147 365	32 290	18,90
2020	179 130	38 663	18,50
2021	174 158	38 728	19,20
2022	161 159	33 156	17,60
2023	131 169	29 270	19,30
2024	148 061	32 969	19,30

Zdroj: Český škrobářenský svaz

Pšeničný škrob

Pšenice, respektive pšeničná mouka je výchozím produktem k výrobě pšeničného škrobu.

Tabulka 57 – Vývoj výroby pšeničného škrobu v souvislosti se spotřebou pšenice

Ukazatel	Výroba pšeničných škrobů v ČR (tis. t)	Spotřeba pšenice (tis. t)
2014	15,5	41,8
2015	13,8	37,1
2016	13,4	36,1
2017	13,6	35,1
2018	13,2	35,6
2019	13,8	37,3
2020	13,9	37,4
2021	15,2	40,9
2022	15,9	43,1
2023	15,9	42,9
2024	15,1	40,7

Zdroj: Český škrobářenský svaz

OLEJNINY

Olejnininy jsou po obilninách druhou nejrozšířenější pěstovanou skupinou zemědělských plodin. Pěstovány jsou zejména pro svůj vysoký obsah rostlinných olejů, jsou také plnohodnotným krmivem pro hospodářská zvířata a uplatnění nalézají i v dalších odvětvích.

Pro sklizeň roku 2024, tedy hospodářský rok 2024/2025, bylo olejinami oseto 438 445 ha, tj. 18,1 % z celkové plochy orné půdy v ČR. Osevní plocha olejin se meziročně snížila, a to o 31 952 ha, tj. o 6,8 %. Tradičně nejvyšší podíl na pěstebních plochách olejin měla řepka olejka.

Celková sklizeň olejin činila pouhých 1 097 220 t při průměrném hektarovém výnosu 2,50 t/ha. Meziročně došlo k poklesu produkce o zhruba 357 tis. t, tj. o 24,6 %, a to především díky u řepky nízkému výnosu, ale i snížené sklizňové plochy. Průměrný hektarový výnos byl meziročně o 0,59 t/ha nižší, tj. o 19,1 %.

Řepka

Řepka olejka je po pšenici ozimé druhou nejpěstovanější zemědělskou plodinou na českých polích. Řepkový olej je díky skladbě mastných kyselin a vyššímu procentu omega-3 mastných kyselin považován za jeden z nej kvalitnějších olejů, mezi českými spotřebiteli je však stále nedocenen.

Celková osevní plocha řepky v roce 2024 meziročně poklesla o 36,6 tis. ha, tj. o 9,6 % a dosáhla výměry 343 380 ha. Produkce řepky ze sklizně roku 2024 nepřekonal hranici 1 mil. t a dosáhla pouhých 946 891 t. Výroba řepky meziročně klesla o 362,6 tis. t, tj. o 27,7 %. Průměrný hektarový výnos řepky byl ve výši 2,76 t/ha, což představuje ve srovnání s předchozím rokem snížení o 0,69 t/ha, tj. o 20,0 %. Na poklesu produkce měla zejména podíl snížená osevní plocha, ale i nižší hektarový výnos ovlivněný nepříznivými klimatickými podmínkami během vegetačního roku.

Průměrná roční CZV řepkového semene dosáhla v roce 2024 hodnoty 11 217 Kč/t.

Mák

Mák setý je tradiční českou pěstovanou plodinou a významnou potravinou, ceněnou zejména pro svoji typickou chuť a vůni, ale také pro vysoký obsah vápníku. Spotřeba máku v České republice je poměrně vysoká, mák se těší dlouhodobě oblibě. Díky vysoké kvalitě a unikátním chuťovým vlastnostem si vybudoval velice dobré jméno nejen na českém trhu, ale významně se prosadil i na zahraničních trzích, zejména pak ve střední a východní Evropě. Česká republika dlouhodobě patří mezi hlavní světové pěstitele, ale i přední vývozce máku setého pěstovaného pro potravinářské užití. Zárukou kvality i původu máku bylo v roce 2024 chráněné zeměpisné označení (CHZO) Český modrý mák a registrace máku a jeho výrobků pod Českou cechovní normu (ČCN).

Plocha máku v roce 2024 opět po dvou letech vzrostla, a to nad hranici 36 tis. ha na 36 611 ha. Meziročně se plocha máku navýšila o 10 361 ha, tj. o 39,5 %. Produkce máku při hektarovém výnosu 0,74 t/ha dosáhla 27 250 t, tj. o 9 222 t meziročně více (+51,2 %). Průměrný výnos byl oproti předešlému roku vyšší o 7,3 %, tj. o 0,05 t/ha.

Průměrná roční CZV makového semene v roce 2024 činila 56 714 Kč/t.

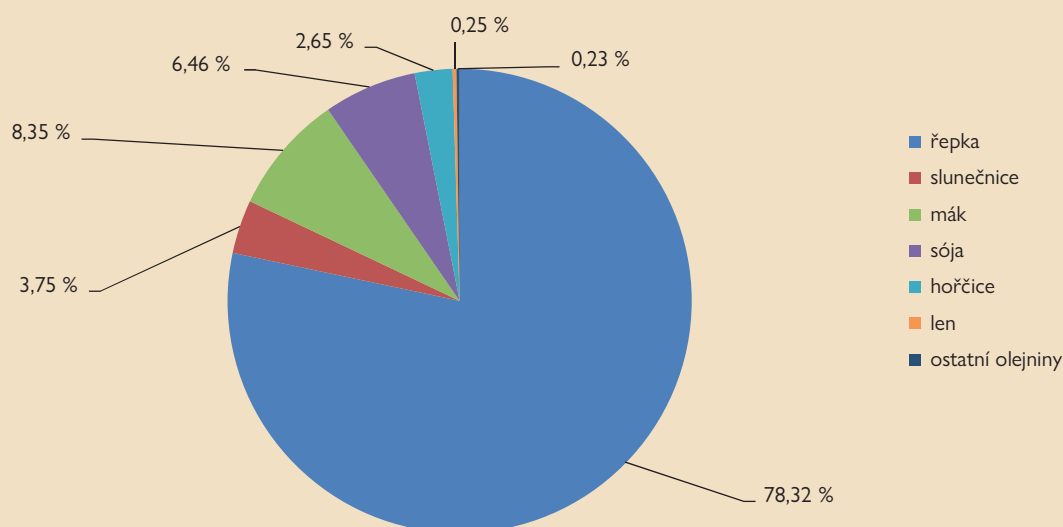
Logo České cechovní normy (ČCN)

Slunečnice

Slunečnice bývala tradičně druhou nejpěstovanější olejinou České republiky. V současné době jí však výměrou předčí mák setý, ale i vzrůstající osevní plocha sóji luštinatě.

V roce 2024 se osevní plocha slunečnice opět meziročně snížila, a to o 3 379 ha, tj. o 17,1 % na 16 423 ha. Pokles byl zapříčiněn především nejistotou na trhu a poklesem její výkupní ceny. Vzhledem ke snížení výměry slunečnice došlo k poklesu produkce nažek na 41 117 t, meziročně o téměř 8,2 tis. t.

Graf 8 – Struktura osevních ploch olejin na semeno v ČR v roce 2024

Zdroj: ČSÚ

méně (-16,6 %). Průměrný hektarový výnos 2,50 t/ha byl oproti předešlému roku nepatrně vyšší, a to o 0,01 t/ha, tj. o 0,4 %.

Průměrná roční CZV slunečnicového semene za rok 2024 dosáhla hodnoty 9 624 Kč/t.

Sója

Pěstování sóji v České republice nabývá na významu. Sója, ač se botanicky jedná o luskovinu, je řazena díky obsahu tuku v semenech mezi olejninu. Její význam spočívá ve složení semen, která obsahují okolo 40 % bílkovin i více a kolem 20 % tuku, tedy 60 % zásobních látek velmi významných v různých oblastech využití. Sójový olej je druhým nejpoužívanějším olejem na světě a sójové bílkoviny jsou významnou mezinárodní tržní komoditou. Sója je také plodinou, u které se díky vázání vzdušného dusíku v půdě výměra neustále navyšuje.

Pozitivní trend zvyšování výměry sóji pokračoval i v roce 2024, kdy bylo sójou oseto 28 331 ha, meziročně došlo k navýšení o 6,9 %, tj. o 1 826 ha. Celkem se sklídilo rekordních 73 666 t sójových bobů, což představuje meziroční nárůst o 16,2 %, tj. o 10 272 t více. Průměrný hektarový výnos dosáhl vysoké úrovně, a to 2,60 t/ha, oproti minulému roku se navýšil o 0,21 t/ha, tj. o 8,8 %. Takto vysoká produkce se díky velkému potenciálu sóji dá očekávat i v letech nadcházejících.

Průměrná roční CZV sójových bobů za rok 2024 dosáhla hodnoty 10 884 Kč/t.

Hořčice

Hořčice bílá a sarepská je pěstována zejména pro potravinářské účely, kde se hořčičné semeno používá převážně při výrobě hořčic a jako koření při konzervaci zeleniny.

Osevní plocha hořčice v roce 2024 činila 11 626 ha, meziročně plocha osevu klesla o 3 995 ha, tj. o 25,6 % a byla nejnižší za posledních 27 let. Došlo zároveň také k razantnímu poklesu produkce, která dosáhla pouhých 6 378 t, tj. meziročně o 5 963 t méně (-48,3 %). Na výrazném propadu měl podíl i hektarový výnos, který byl na nejnižší hodnotě, společně s produkcí, od roku 1998, a to na 0,55 t/ha, tj. meziročně o 30,4 % méně (-0,24 t/ha).

Průměrná roční CZV hořčičného semene v roce 2024 činila 20 413 Kč/t.

Len

Pěstební plocha lnu olejného dlouhodobě nepřevyšuje 2 tis. ha. V roce 2024 byla výměra lnu, společně s rokem 2019, nejnižší od roku sledování 2001. Meziročně se výměra snížila o 516 ha, tj. o 32,3 % a dosáhla úrovně 1 082 ha. Vzhledem k průměrnému hektarovému výnosu 1,30 t/ha, produkce celkově dosáhla 1 402 t lněného semene, meziročně výroba poklesla o pouhých 74 t (-5,0 %). Průměrný hektarový výnos se oproti předešlému velmi nízkému výnosu v roce 2023 navýšil o 0,38 t/ha, tj. o 41,3 %.

V roce 2024 dosáhla průměrná roční CZV lnu olejného pro technické zpracování hodnoty 14 370 Kč/t.

Ostatní olejninu

Ve skupině ostatních olejnin jsou minoritně pěstované olejninu, mezi které řadíme zejména světlici barvířskou (saflor), lníčku setou, katrán etiopský a tykev olejnou a další okrajové olejninu. Pro rok 2024 byla osevní plocha ostatních olejnin

meziročně vyšší o 315 ha, tj. o 46,5 % a dosáhla úrovně 992 ha. Celková sklizeň při průměrném hektarovém výnosu 0,52 t/ha, meziročně o 0,07 t/ha více, tj. o 15,6 %, dosáhla 516 t, což je o 211 t (+69,2 %) více v porovnání s předešlým rokem.

Nejpěstovanější plodina z této skupiny olejnin je světlice barvířská, která byla dříve u nás pěstována na relativně větších plochách. Pro svou odolnost k suchu lze světlici pěstovat i na suchých půdách, kde se již nedaří slunečnici. Výnosy nažek se v půdně-klimatických podmínkách ČR a díky agrotechnickým opatřením pohybují u světlice v rozmezí od 1,5 až 3 t/ha.

LUSKOVINY

Pěstování luskovin má v ČR dlouhodobou tradici, v minulosti (před rokem 2015) se však jejich plochy převážně snižovaly. Hlavním důvodem, který měl vliv na snižování ploch luskovin, je nízká míra rentability pěstování a nízká konkurenceschopnost v oblasti importu sóji a sójových extrahovaných šrotů z amerického kontinentu, které jsou převážně GMO původu. K pozitivní změně, přinášející oproti předchozím rokům vzestup výměry luskovin, došlo až se změnou SZP po roce 2015. Po výrazném propadu, kdy výměra luskovin v předchozích letech klesla na cca 20 tis. ha, byly v roce 2015 luskoviny vysety na výměře cca 33 tis. ha, což představovalo 1,2 % orné půdy a v roce 2016 na výměře cca 36 tis. ha, což představovalo 1,4 % orné půdy. V roce 2018 došlo v důsledku zákazu používání chemických přípravků na ochranu rostlin v rámci ploch s plodinami, které vážou dusík (EFA plochy v rámci greeningu), k mírnému poklesu výměry luskovin na cca 35 tis. ha, což představovalo 1,2 % orné půdy. V roce 2019 pokles výměry pokračoval a luskoviny byly vysety na výměře cca 34 tis. ha, což představovalo 1,1 % orné půdy. Od roku 2020 nicméně již opět pozorujeme vzestup výměry luskovin. V roce 2020 bylo oseto 37 tis. ha, což činilo 1,5 % orné půdy. V roce 2021 došlo k dalšímu nárůstu ploch, oseto bylo 43 tis. ha luskovin, tj. o 5,8 tis. ha (15,5 %) více než v roce předchozím, což představovalo 1,8 % orné půdy. V roce 2022 plocha luskovin mírně vzrostla, oseto bylo 45 tis. ha luskovin na zrno, tj. o 2,5 tis. ha (5,9 %) více než v roce 2021, což představovalo 1,9 % orné půdy. V roce 2023 výměra luskovin a bílkovinných plodin na zrno vzrostla na 51 920 ha, tj. o 6,3 tis. ha (13,8 %) více než v roce 2022, což představovalo 2,1 % orné půdy.

V roce 2024 výměra luskovin a bílkovinných plodin na zrno v ČR meziročně vzrostla na 58 677 ha, tj. o 6,8 tis. ha (13 %) více než v roce 2023, což představovalo 2,4 % orné půdy. Celkově tak plochy luskovin na zrno vzrostly v roce 2024 na rekordní úroveň za posledních 29 let.

Rostlinná výroba, včetně pěstování luskovin, je v ČR v podmínkách SZP EU podporována zejména systémem přímých plateb. V rámci přímých plateb, tj. I. pilíře SZP, byly bílkovinné plodiny pro období 2015–2022 podporovány zejména prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS). V letech 2023–2027 nabývá v platnosti nová Společná zemědělská politika, kde dochází ke změnám prostřednictvím schváleného Strategického plánu Společné zemědělské politiky EU ve stávajícím systému podpory příjmu.

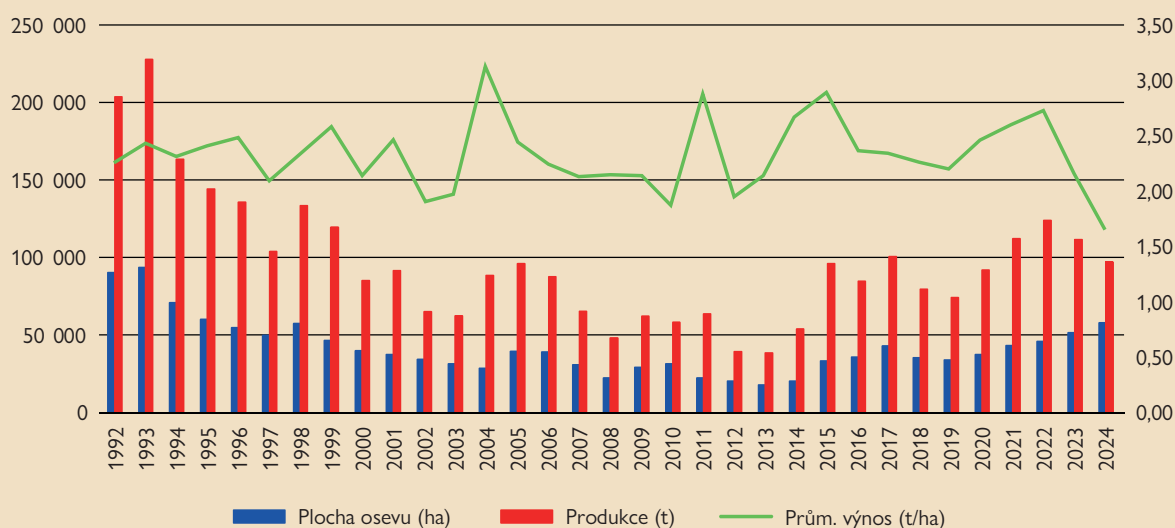
Pro účely podpory pěstování bílkovinných plodin ČR využívá především tzv. podpory příjmu vázané na produkci (CIS), která navazuje na předchozí platby VCS. Primárním cílem plateb CIS je podpořit podniky s produkcí vybraných (citlivých) komodit, které jsou náročné na pracovní sílu či mají jiné specifické požadavky, a tedy by bez dodatečných dotačních stimulů nebyly odpovídajícím způsobem konkurenceschopné a nemohly by

tak pokračovat ve svém oborovém zaměření. Podpora má zlepšit a stabilizovat příjem zemědělským podnikům, které se zabývají pěstováním daných plodin či chovem uvedených druhů zvířat. Podpora je poskytována formou roční platby na hektar využívané zemědělské plochy. Česká republika pro účely podpory pěstování bílkovinných plodin využívá možnosti maximálního zacílení 2 % vnitrostátního stropu přímých plateb, což ročně v letech 2015–2022 představovalo částku okolo 450 mil. Kč. Průměrná roční částka vyhrazená pro podporu příjmu vázanou na produkci bílkovinných plodin v období 2023–2027 činí cca 400 mil. Kč. Plánovaná sazba platby CIS – Bílkovinné plodiny činí 61,68 €/ha. Skutečná částka je vždy závislá na počtu žadatelů a jejich deklarovaných výměrách. Od roku 2023 upravuje podmínky poskytování přímých plateb nařízení vlády 83/2023 Sb., o stanovení podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům v návaznosti na podmínky definované ve Strategickém plánu Společné zemědělské politiky. Podporovanými bílkovinnými plodinami jsou od roku 2023 hrách (včetně pelušky), bob, lupina, sója, vojtěška, jetel, a od roku 2024 též štirovník, vičenec, tolice, komonice, vikev a jejich směsi a jejich směsi s obilovinami nebo travami čeledi lipnicovité, přičemž zastoupení bílkovinných plodin v těchto směsích musí pro získání podpory činit víc než 50 %. Pro rok 2023 byla žádána podpora pro 249 790 ha bílkovinných plodin (7 417 žadatelů). Sazba podpory na produkci bílkovinných plodin pro rok 2023 činila 1 651,40 Kč/ha. Luskoviny v SZP od roku 2015 zaujímají významnou roli, což potvrzuje i dosavadní vysoký zájem žadatelů o výše zmíněné podpory.

Sektor luskovin je v ČR dále podporován i prostřednictvím národních podpor ve formě dotačních titulů ministerstva zemědělství. Od roku 2021 byly luskoviny zařazeny v rámci dotačního programu 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin do dotačního titulu 3.i. pro použité uznané osivo. V rámci podpory dotačního programu 3.i., která je poskytována v režimu de minimis dle nařízení Komise (EU) č. 1408/2013, bylo na předmět dotace luskoviny za rok 2023 vyplaceno cca 8,4 mil. Kč a pro rok 2024 bylo zažádáno o 10,6 mil. Kč.

Česká republika podporuje veškeré kroky vedoucí k posílení produkce rostlinných bílkovin a rozvoji sektoru proteinových plodin, jak na evropské, tak i na národní úrovni, kde je aktuální iniciativou i probíhající hodnocení možností rozšíření pěstování bílkovinných plodin v ČR v kontextu souvisejících evropských iniciativ a snížení bílkovinného deficitu ve formě tematického úkolu ÚZEI. Snížení bílkovinného deficitu je v rámci EU tématem, které vychází z dlouhodobých výzev, jakými jsou zejména vysoká závislost na dovozech rostlinných bílkovin zejména pro využití v krmivech, riziko významné nadprodukce obilovin a závislost na jejich vývozu, environmentální výzvy vyplývající ze Zelené dohody a důraz na udržitelnost zemědělské produkce. Pokud jde o otázku, jaký přístup zvolit s cílem omezit dovoz rostlinných bílkovin, je věnována velká pozornost právě bílkovinným plodinám. Cílem tematického úkolu ÚZEI je zejména analýza trhu rostlinných bílkovin v ČR, analýza konkurenceschopnosti domácích bílkovinných zdrojů pro výrobu krmiv a dopady jejich vyššího uplatnění v krmných směsích včetně dopadů na jejich ceny. Předmětem analýzy jsou vybrané plodiny bohaté na bílkoviny, které v krmných směsích reálně umožňují substituci dovážených sójových extrahovaných šrotů. Konkrétně se jedná o lupinu bílou, sóju, slunečnici, hrách, řepku a bob. Tematický úkol byl zahájen v roce 2023 a pokračuje i v letech 2024 a 2025. Je zaměřen primárně na náhradu rostlinných bílkovin pro spotřebu v živočišné výrobě. Výsledky tematického úkolu by měly sloužit zejména pro další návaznou diskusi o nastavení budoucí SZP po roce 2027, která by měla zahrnovat revizi stávajících a návrh případných nových podpůrných opatření pro sektor bílkovinných plodin. Tato iniciativa navazuje na další podobné aktivity v rámci EU. Na vnitrostátní a regionální úrovni členské státy EU provádí řadu podpůrných aktivit souvisejících s udržitelnou a odolnou nabídkou bílkovin a poptávkou po nich. Diskuse v rámci EU dlouhodobě směřuje k vytvoření „bílkovinné strategie EU“, kterou podporuje i ČR. V této souvislosti se Evropská komise v rámci dokumentu „Vize pro zemědělství a potraviny“ zavázala k vytvoření komplexního plánu pro bílkoviny.

Graf 9 – Vývoj výroby luskovin 1992–2024

Zdroj: ČSÚ

V roce 2024 proběhlo setí jarních luskovin dle podmínek pěstitelských lokalit od druhé poloviny března do poloviny dubna. Teplomilné luskoviny jako je sója, fazol, čočka a cizrna byly vysety dle doporučených agrotechnických termínů v měsíci květnu. V roce 2024 nebyly porosty hrachu v dobrém stavu, docházelo k nerovnoměrnému vzcházení, porosty nebyly dobře zapojené. Hrách byl na pěstitelských lokalitách mírně polehlý. Na jeho pěstování v průběhu roku 2024 mělo vliv nepříznivé počasí. Významný byl i poměrně velký výskyt škůdců (listopasi, mšice), viróz a padlí. Na některých lokalitách tak byly poškozeny velké plochy porostů.

Hrách je v ČR nejrozšířenějším druhem luskovin, jehož podíl na osevních plochách zaujímá kolem 90 % plochy luskovin pěstovaných na zrno. Osevní plochy hrachu setého na zrno se v roce 2024 meziročně zvýšily o 12,4 % na 52 795 ha (2,2 0 orné půdy), osevní plochy lupiny poklesly o 4,4 % na 1 553 ha a osevní plochy bobu vzrostly o 13 % na 2 135 ha. Od roku 2023 je v rámci statistiky ČSÚ samostatně sledována též vikve (do té doby sledována v rámci kategorie ostatní luskoviny), která byla osetá na 1 769 ha, což je meziročně o 77,4 % více. Osevní plochy ostatních luskovin poklesly meziročně o 6,2 % na 424 ha. Plocha jednoletých luskovin pěstovaných na zeleno a směsí plodin poutajících dusík (mimo jetelotravní směsi) se zvýšila o 4 273 ha (+22,1 %) na 23 603 ha.

Na základě definitivních údajů ČSÚ o sklizni za rok 2024 (vydaných 24.2.2025) dosáhla produkce luskovin a bílkovinných plodin na zrno celkem 97 072 t, což představuje meziroční pokles o 13,1 %. Produkce hrachu polního na zrno byla dle ČSÚ zjištěna ve výši 88 145 t, což je meziročně o 16,6 % méně. Na poklesu jeho úrody se podílí zejména meziročně nižší hektarový výnos, který se meziročně snížil na 1,67 t/ha, což je nejnižší úroveň za posledních 25 let. K meziročnímu nárůstu produkce však došlo i u dalších luskovin. Sklizeno bylo 2 359 t lupiny (+29,8 %), 4 523 t bobu polního (+58,1 %), 1 329 t vikve na zrno (+60,2 %) a 716 t ostatních luskovin (+48,3 %). Na nárůstu produkce u lupiny, bobu a ostatních luskovin se podílí především meziročně vyšší hektarový výnos, na nárůstu produkce vikve se podílí zejména meziročně vyšší osevní plocha.

Ceny hrachu, podobně jako dalších zemědělských komodit, v průběhu roku 2022 výrazně vzrostly v důsledku velkého nárůstu produkčních nákladů v souvislosti s rekordním vzestupem cen zemědělských vstupů (hnojiva, energie, pohonné hmoty atd.) zejména po invazi Ruska na Ukrajinu (průměrná CZV krmného hrachu za rok 2022 – 7 533 Kč/t, průměrná CZV jedlého hrachu za rok 2022 – 7 741 Kč/t). V roce 2023 došlo k nárůstu CZV u hrachu jedlého (7 933 Kč/t), u hrachu krmného došlo k poklesu průměrné CZV (6 646 Kč/t). Průměrná CZV krmného hrachu za rok 2024 poklesla na 6 221 Kč/t, u hrachu jedlého došlo naopak k nárůstu CZV na rekordní úroveň 11 112 Kč/t.

LEN A TECHNICKÉ KONOPÍ

Len

Již v předcházejících zprávách jsme uváděli, že český lnářský průmysl vlivem nepříznivých vnějších i vnitřních podmínek prakticky zanikl. Pěstování lnu mělo v ČR dlouholetou tradici představovanou především přádným lnem využívaným hlavně pro produkci vlákna. Od devadesátých let 20. století však pěstitelské plochy přádného lnu vlivem hospodářských změn postupně klesaly a jeho produkce skončila v roce 2010.

Tírenské provozy prvotního zpracování lnu i lnářské přádelny zanikly. Poslední provozuschopná akreditovaná tírenská linka ve společnosti Agritec Farm s.r.o., která slouží pouze pro výzkumné účely.

Len setý olejný je, na rozdíl od v historii tradičně pěstovaného lnu přádného, v ČR relativně novou plodinou, která se začala rozšiřovat až po roce 1990. Pěstitelské plochy lnu olejného v ČR neustále kolísají v závislosti na jeho poptávce a rentabilitě jeho pěstování. V minulých letech se sklizňová plocha pohybovala v rozmezí přibližně 1 200–2 000 ha. V roce 2024 byla oseta nejmenší plocha olejného lnu od roku 2006. Celkem v roce 2024 bylo oseto olejným lnem 1 082 ha, oproti roku 2023 došlo ke snížení ploch o 516 ha, tj. pokles o 32,3 %. Nově došlo k absenci pěstitelské plochy v kraji Vysočina a také velký propad byl zaznamenán v Královéhradeckém kraji, kde bylo vyseto pouze 81 ha. Průměrný výnos semen dle údajů ČSÚ v roce 2024 u odrůd olejného lnu činil 1,96 t/ha, v porovnání s rokem 2023 byl výnos semen nižší o 0,02 t/ha. Nejvyšší výnos semen vyprodukovala odrůda Bilton (2,08 t/ha) a nejnižší odrůda Koral (1,13 t/ha).

Propad byl zaznamenán i z pohledu množitelských ploch, kde bylo v roce 2024 přihlášeno pouze 443,4 ha, oproti roku 2023 došlo k poklesu o 568 ha. Největší množitelská plocha byla oseta odrůdou Szafir (145 ha), dále pak odrůdou Libra (130 ha). Dle oseté množitelské plochy lze předpokládat opět nižší pěstitelské plochy v roce 2025. Ve Společném katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin (konsolidované znění) je celkem registrováno 171 odrůd lnu setého, z toho je 66 odrůd lnu olejného. V ČR je registrováno 9 odrůd olejného lnu.

Bezprostředně pro komoditu len je možné využít dotační program 3.i. Podpora použitého uznaného osiva lnu, technického konopí, kukuřice, cukrové řepy, luskovin a osiv vyjmenovaných pícnin pro osev produkčních ploch“ na základě tohoto dotačního titulu bylo v roce 2024 přijato celkem 13 žádostí o celkové finanční podpoře 325 206 Kč, oproti roku 2023 došlo k poklesu o 100 917 Kč. V souladu s tímto dotačním programem lze využít finanční prostředky do výše 18 Kč/kg uznaného osiva konopí setého při splnění podmínek, které jsou uvedeny v „Zásadách“.

Technické konopí

Technické konopí je plodina s mnohostranným využitím. Ze stonku poskytuje vlákno a pazdeří, dále lze využít semeno a léčivé substance (kanabinoidy). V současnosti se celulózové konopné vlákno používá k výrobě papíru, tepelně a zvukově izolačních materiálů a biokompozitů. Pazdeří (dřevité vnitřní jádro stonku) se používá jako stelivo pro domácí zvířata, především koně a ve stavebnictví. Konopná semena mají vysokou nutriční hodnotou, mohou být konzumována v syrovém nebo loupáném stavu nebo lisovaná ve formě konopného oleje s vynikajícím a jedinečným profilem Omega-3 – Omega-6 nenasycených mastných kyselin. Jak semena, tak olej se používá v potravinářství a krmivářství. Nepsychotropní kanabinoid CBD z průmyslového konopí je účinná farmaceutická látka a potravinový doplněk.

V ČR je technické konopí pěstováno především pro semeno a stonky. Vývoj osevní plochy technického konopí v České republice kolísá. V roce 2019 došlo k celkem rapidnímu poklesu až na 400 ha, který přes nepatrné zvýšení v roce 2020 se dále snižuje. Stále větším rozloham ploch brání neexistence dostatečné tírenské kapacity na zpracování stonku. Vážným omezujícím faktorem je i relativně obtížná sklizeň konopných porostů, která vyžaduje speciálně upravené sklízecí stroje.

Vývoj osevní plochy konopí setého v ČR jak již bylo uvedeno výše v posledních letech kolísá. V loňském roce bylo technickým konopím oseto 128,7 ha. Oproti roku 2023 došlo ke snížení sklizené plochy o 23,7 % (pokles o 40 ha). Dle povinného hlášení o sklizňových plochách a sklizni konopí na základě § 29b písmena b) a c) zákona č. 167/1998 Sb. o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů bylo v roce 2024 sklizeno 154,4 t stonku technického konopí a 65,5 t konopného semene. Pěstitelé technického konopí dosáhli průměrného výnosu semene 0,53 t/ha (0,36 t/ha v roce 2023). Konopná semena obsahují řadu cenných biologicky aktivních látek, poskytující možnost zpracování do nejvíce se rozvíjejících druhů potravin, jako jsou potraviny funkčního typu (např. konopná chlebová směs, konopné karbanátky, konopné těstoviny, loupané konopné semeno, pražená semena, syrová semena, čokoláda, limonáda, pivo, víno, mouka, konopné müsli).

Ve Společném katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin (konsolidované znění) je registrováno 109 odrůd konopí setého. V ČR jsou registrovány 4 odrůdy konopí setého (Bialobrzeskie, Monoica, Carmagnola a Felice).

Technické konopí se uplatňuje rovněž v oblasti potravinářského průmyslu. Nutnou podmínkou je, že potravina, k jejíž výrobě bylo použito technické konopí, nesmí obsahovat jakékoliv množství THC, což garantuje výrobce. Současná legislativa nepovoluje v potravinách žádný obsah THC a limit je nulový. THC je tedy v potravinách zakázáno a je považováno za kontaminant. Obsahuje-li potravina jakékoli množství THC, musí být stažena z trhu.

V rámci národních dotací podle „Zásad“ na dotační program 3.i. Podpora použitého uznaného osiva lnu, technického konopí, kukuřice, cukrové řepy, luskovin a použitého uznaného nebo osiv vyjmenovaných pícnin pro osev produkčních ploch“ na základě tohoto dotačního titulu bylo v roce 2024 celkem vyplaceno 106 300 Kč na nákup osiva konopí setého (123 000 Kč v roce 2023). V souladu s tímto dotačním programem lze využít finanční prostředky do výše 100 Kč/kg uznaného osiva konopí setého při splnění podmínek, které jsou uvedeny v „Zásadách“.

ZELENINA

Situace v zelinářství byla v letech 2023 a 2024 ovlivněna několika faktory, a to hlavně extrémními výkyvy počasí, dále energetickou krizí, pokračující válkou na Ukrajině a napětím na Blízkém východě, inflačními tlaky, a především jejich dopady na enormní růst nákladů nejen v zemědělství, ale též na kupní sílu spotřebitelů a na trh se zemědělskými produkty v EU i mimo ni. Vysoké náklady na energie, práci, hnojiva apod., problémy s nedostatkem kvalifikovaných pracovních sil a sezónních pracovníků vedly některé pěstitele zeleniny k omezení své činnosti nebo k zúžení sortimentu pěstovaných druhů.

Z hlediska vývoje počasí rok 2024 českým pěstitelům většinou nepřál. Přinesl několik extrémů, které postihly více lokalit – jarní mrazy, bouřky s přívalem deště a krupobitím na přelomu jara a léta, povodně a nadměrné dešťové srážky na konci léta. Obecně v tomto roce nejvíce prospívala plodová zelenina (polní okurky a papriky), nejméně se dařilo košťálové a cibulové zelenině. Produkce zeleniny v krytých plochách probíhala letos celoročně, přes zimní energeticky nejnáročnější měsíce některé podniky provoz omezovaly nebo přerušovaly.

Jarní polní zelinářská sezóna začala vzhledem k teplému počasí velmi brzy. Chladné počasí v dubnu a květnu s výskytem mrazů brzdilo růst a vývoj už založených porostů. V květnu, červnu a červenci se na mnoha lokalitách vyskytly silné bouřky (supercely) doprovázené vichřicemi, přívalem deště a krupobitím. Poškozeny byly především porosty cibule, ale také chřestu, listové, kořenové a brukvovité zeleniny, a to zejména na Mělnicku, Hradecku, Ústecku, Nymbursku, Kladensku a v některých oblastech jižní a střední Moravy. Následující letní měsíce byly na většině území suché s vysokými teplotami, což sice snižovalo infekční tlak některých škodlivých organizmů, ale obecně neprospívalo některým zeleninovým druhům. Horko a sucho letních měsíců vystřídalo v polovině září období extrémních dešťů, které zasáhly většinu území Česka, nejintenzivnější a dlouho trvající srážky se vyskytly především v oblasti severní Moravy a Slezska. V důsledku srážek pak přišly povodně v téměř všech krajích ČR, z pohledu pěstitelů zeleniny byla situace

Tabulka 58 – Vývoj ploch, produkce a hektarových výnosů zeleniny

Zelenina/rok	2022			2023			2024		
	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha
Celkem	15 124	303,0	–	15 190	344,0	–	15 195	323,3	–
z toho: celer bulvový	502	16,94	33,72	546	15,51	28,43	448	13,56	30,25
cibule suchá	2 136	50,82	23,79	2 380	66,26	27,84	2 568	56,19	21,88
česnek	456	1,64	3,61	564	2,25	3,99	597	2,53	4,24
kapusta hlávková	101	1,70	16,85	99	1,76	17,69	98	1,79	18,18
květák a brokolice	337	4,99	14,81	322	5,13	15,93	279	4,92	17,66
mrkev	1 224	39,56	32,33	1 195	39,38	32,96	1 201	41,41	34,48
okurky salátové	263	7,39	28,04	278	15,89	57,09	268	11,54	43,10
petržel kořenová	456	7,86	17,25	411	7,71	18,75	433	7,50	17,30
rajčata	774	24,64	31,83	772	28,95	37,52	735	27,81	37,83
saláty	676	12,28	18,17	721	15,90	22,04	704	17,33	24,59
zelí hlávkové	1 063	43,38	40,83	1 035	43,18	41,71	1 087	38,61	35,54

Zdroj: ČSÚ, údaje s dopočtem sektoru domácností

nejhorší v Moravskoslezském kraji (na Opavsku), v Jihočeském kraji na Malši, ve Středočeském a Ústeckém kraji (Roudnicko, Litoměřicko a Mělnicko) a v Jihomoravském kraji (Brno, Mikulčice). Mimo povodní pak byla zelenina v různých lokalitách ČR poškozena kromě podmáčením polí i např. lokálním vylitím vody z kanalizace. Mimo škod na přímo zaplavené zelenině, která musela být zaorána, tak vznikaly škody na kvalitě zeleniny. Mezi nejvíce poškozené patřily především porosty zelí pro průmyslové zpracování, porosty rajčat, chřestu a kořenové zeleniny.

Pěstební plochy zeleniny (včetně dopočtu sektoru domácností) se v roce 2024 stagnovaly na 15 195 ha. Zvýšily se plochy cibule, česneku, mrkve, hlávkového zelí a kořenové petržele, naopak klesly zejména plochy celeru, květáku, salátových okurek a rajčat. Vzhledem k nepříznivému vývoji počasí dosáhla celková sklizeň zeleniny 323,3 tis. t, což je o 6 % méně než v předchozím roce.

Cenový vývoj zeleniny v ČR – odbyt zeleniny byl přes zimní měsíce obvykle nižší, především na počátku roku 2024. S rostoucími náklady na skladování a s ubýváním množství zeleniny na trhu rostly v tomto období průběžně jak spotřebitelské ceny, tak i ceny zemědělských výrobců (CZV), i když v meziročním srovnání byly celkově nižší než v roce 2023. Výjimkou byla cibule, která se v prvních měsících obchodovala za vyšší ceny než ve stejném období v roce 2023.

V průběhu roku 2024 s postupující sklizní nejprve v jižní a následně ve střední Evropě začaly ceny zeleniny postupně klesat, s výjimkou cen česneku a okurek salátovek. Důvodem byl především dostatek zeleniny na evropském trhu. Jistý vliv lze přičíst i mírnému poklesu poptávky spotřebitelů, kde se pravděpodobně v důsledku inflace projevovala nižší kupní síla obyvatel. Průběh sezóny nezaznamenal jiné extrémy, situace na trhu byla relativně obvyklá.

V roce 2024 se celkový **dovoz čerstvé zeleniny** do ČR oproti předchozímu roku zvýšil o 9,8 % na 567,1 tis. t v hodnotě 15,8 mld. Kč. Dodávky zeleniny ze zemí EU vzrostly meziročně o 10,9 % na celkových 493,8 tis. t a na celkovém objemu dovozu čerstvé zeleniny do ČR se tak podílely 87 %. Nejvíce zeleniny pocházelo tradičně ze Španělska (136,6 tis. t, tj. meziroční nárůst o 9,5 %), Nizozemska (95,6 tis. t, tj. meziročně o téměř 21% zvýšení), Itálie (64,4 tis. t, tj. nárůst o 26 %) a Německa (57,0 tis. t, tj. meziroční zvýšení o více než 65 %). Mezi další významné dodavatele patřilo také Polsko (46,1 tis. t), a Maďarsko (25,4 tis. t). Do ČR byly dováženy především melouny, rajčata, cibule, okurky salátové, sladké papriky, mrkev hlávkové zelí. Čerstvá zelenina byla také dovážena z tzv. třetích zemí, např. z Maroka, Albánie, Turecka, Brazílie, Egypta a Makedonie.

Vývoz čerstvé zeleniny z ČR (včetně reexportu) v roce 2024 v porovnání s předchozím rokem mírně poklesl na celkových 76,1 tis. t v hodnotě 2,4 mld. Kč. Vývoz směřoval téměř výhradně do zemí EU, a to zejména na Slovensko (49,7 tis. t), dále do Německa (16,4 tis. t) a Polska (4,2 tis. t). Hlavními vývozními komoditami byly okurky nakládačky, papriky sladké, rajčata, cibule a mrkev.

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou je vysoce pasivní a úhrnné pasivum v hodnotovém vyjádření se každoročně zvyšuje. V roce 2024 záporné saldo zahraničního obchodu z hlediska finančního výrazně vzrostlo na více než 13,4 mld. Kč.

Stejně jako ovoce je i zelenina v ČR pěstována v rámci **systému integrované produkce (IPZ)**. Zelináři pěstující zeleninu dle pravidel IPZ mají právo označovat svou produkci ochrannou známkou IPZ, která slouží k odlišení jejich kvalitní produkce od ostatní zeleniny dodávané na tuzemský trh.

Tabulka 59 – Průměrné ceny zemědělských výrobců zeleniny a spotřebitelské ceny (v Kč/kg)

Druh zeleniny	CZV			Spotřebitelské ceny		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Celer bez natě	13,19	14,49	16,28	28,59	34,35	38,91
Cibule suchá	8,66	13,47	11,36	19,31	30,15	25,41
Česnek	99,18	135,65	124,00	160,61	165,26	176,74
Květák	24,46	23,97	32,27	37,18	49,88	49,52
Mrkev bez natě	8,74	10,93	9,79	19,81	28,46	27,71
Okurky salátové	23,94	23,91	30,89	49,60	45,57	65,66
Paprika zeleninová	26,17	26,95	26,48	72,61	87,44	81,01
Rajčata	47,10	35,13	46,30	64,84	76,45	70,95
Saláty	51,15	54,86	51,96	26,13	27,95	28,46
Zelí hlávkové bílé	9,76	8,58	8,63	23,36	26,65	27,13

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 60 – Saldo zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou

Jednotky	2019	2020	2021	2022	2023	2024
t	-514 822	-516 190	-500 579	-449 084	-440 012	-491 005
tis. Kč	-10 488 237	-10 636 186	-10 839 878	-10 910 021	-12 529 806	-13 453 798

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu

V roce 2023 přijala Valná hromada Svazu pro IPZ aktualizaci „Pravidel pro integrovaný systém pěstování zeleniny“ s ohledem na změnu podmínek integrované produkce v rámci AEKO IPZPJB 2023+ dle NV č. 80/2023 Sb. Mimo úpravy podmínek a zařazení nových povinností bylo od roku 2023 umožněno zahrnutí ploch brambor do systému IPZ a od roku 2024 ploch zeleniny pěstované v moderních krytých plochách, pro něž v Pravidlech IPZ platí samostatné podmínky.

V roce 2023 se zvýšil počet subjektů pěstujících zeleninu v systému IPZ při Svazu pro IPZ na 67 s celkovou výměrou 6 769 ha, tj. téměř 13% meziroční nárůst. Důvodem bylo zařazení brambor do integrované produkce. V roce 2024 pěstovalo zeleninu a brambory v rámci systému IPZ celkem 77 pěstitelů, z toho 10 subjektů v přechodném období a 5 subjektů s krytými plochami. Celková výměra zeleniny tak vzrostla na 7 758 ha (tj. o 14,6 %), z toho je 1 286 ha u pěstitelů v přechodném období a 25 ha krytých ploch.

Mezi nejvíce pěstované druhy v rámci IPZ patří cibule, mrkev, zelí, špenát a hrášek. Největší plochy IPZ se nacházejí ve Středočeském kraji (více než polovina plochy v IPZ), dále pak v Jihomoravském a Královéhradeckém kraji.

V roce 2024 pokračovala kampaň k propagaci tuzemské zeleniny a ovoce prostřednictvím společné známky „OVOCE A ZELENINA S RODOKMENEM“, tj. ovoce a zeleniny pocházející z integrované produkce v ČR. Obě Unie (OUČR a ZUČM) a Svazy pro integrovanou produkci schválily a přijaly nové logo jako marketingovou známku pro označování produkce členů SISPO a Svazu pro IPZ.

OVOCE

V roce 2024 byla úroda ovoce téměř zničena dubnovými mrazy. Nebývale silný vpád mrazivého vzduchu ze severovýchodu v období mezi 18.–26. 4. 2024, kdy teploty klesaly v produkčních oblastech opakovaně od večerních až do ranních hodin hluboko pod bod mrazu, prakticky zničil úrodu ovoce na většině území Čech. K největším poklesům teplot docházelo na Mělnicku, Slánsku a Lounsku, velmi silně byly však poškozené i produkční oblasti střední Moravy, na Brněnsku, lokálně i v dalších oblastech. Fatální škody na ovocných kulturách

kromě samotného mrazu umocnila souhra několika dalších faktorů – mírná zima, předčasný ukončení dormance a extrémní akcelerace vývoje vegetace v prvním dubnovém týdnu, kdy teploty atakovaly hranici 30 °C.

Rok 2024 tak celkově představuje nejhorší produkční rok v historii. Výrazný problém byl i s kvalitou ovoce. Část plodů vykazovala mrazová poškození, která měla vliv na velikost a vzhled plodů, tudíž nebyly mnohdy prodejné jako stolní ovoce a byly použity převážně pro zpracování.

Z výše uvedených důvodů byla celková produkce ovoce v ČR v roce 2024 oproti roku 2023 výrazně nižší. Dle ČSÚ se v roce 2024 sklídilo celkem 165,3 tis. t ovoce, sklizeň jablek činila 93 tis. t. Z produkčních sadů se sklídilo pouze 48,1 tis. t ovoce, což činí 35 % pětiletého průměru. Také u jablek byla sklizeň velmi nízká, a to 36,0 tis. t, což je 32 % pětiletého průměru sklizně tohoto druhu.

Od roku 2015, avšak zejména v posledních letech, dochází k výrazným redukcím ploch produkčních sadů. Tato situace je způsobena mnoha faktory. Obecně jde zejména o špatnou ekonomickou situaci ovocnářských podniků, způsobenou nejen nepříznivým vývojem počasí v posledních letech, problémy s odbytem produkce, vývojem cen ovoce na trhu EU, nedostatkem sezónních pracovníků, ale též zvyšujícími se náklady na energie, skladování, pohonné hmoty, hnojiva, postřiky, obalové materiály apod. Tuto nepříznivou situaci významně ovlivnilo i zavedení ruského embarga na dovoz ovoce z EU v roce 2014.

V roce 2024 bylo v ČR dle evidence ÚKZÚZ Brno v Registru sadů celkem 10 522 ha produkčních ovocných sadů, což je meziročně o 684 ha méně (tj. pokles o 6,1 %). Plodné výsadby představovaly 10 032 ha, což je meziroční snížení o 527 ha. Nejvýraznější pokles nastal u plodných výsadb jabloní (meziročně -396 ha) a meruněk (-56 ha).

Za období 2023/2024 bylo vysázeno celkem 275,2 ha ovocných sadů, z toho s finanční podporou státu 80,2 ha.

Celková výměra ovocných sadů v ČR zaznamenala v roce 2024 oproti předchozímu roku opětovný pokles (o 631 ha), k 31. 5. dosahovala podle ČSÚ 11 824 ha. Největší plochy sadů se nacházejí v kraji Středočeském (2 365 ha), Jihomoravském (1 938 ha), následuje kraj Královéhradecký (1 341 ha) a Zlínský (1 164 ha).

Tabulka 61 – Vývoj ploch, produkce a hektarových výnosů produkčních plodných sadů

Ovoce/rok	2022			2023			2024		
	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha
Celkem	11 437	165,0	–	10 559	121,9	–	10 032	48,1	–
Z toho: jabloně	5 678	138,2	24,33	5 101	100,6	19,71	4 705	36,0	7,66
hrušně	654	7,4	11,32	647	9,5	14,73	643	5,6	8,71
broskvoně	163	0,3	2,06	140	0,2	1,19	131	0,2	1,75
meruňky	682	1,7	2,50	624	0,7	1,09	568	0,9	1,52
třešně	689	1,5	2,15	641	1,5	2,27	616	0,3	0,41
višně	1 085	4,5	4,16	1 009	5,4	3,18	1 056	1,3	1,27
slivoně, švestky	1 692	10,3	6,11	1 665	5,4	3,22	1 620	3,3	2,02
rybíz červený	352	0,7	1,88	285	0,6	2,02	253	0,3	1,00

Zdroj: ÚKZÚZ

Tabulka 62 – Průměrné ceny zemědělských výrobců ovoce v ČR (v Kč/t)

Druh ovoce	2022	2023	2024
Jablka konzumní	13 362	14 949	17 697
Jablka moštová	2 927	3 839	6 298
Hrušky	16 225	17 869	19 346
Broskve	23 413	24 079	25 984
Meruňky	33 485	¹⁾	¹⁾
Švestky	14 177	15 620	18 228
Třešně	44 768	61 002	92 028
Višně	12 312	10 509	19 057
Rybíz červený a bílý	7 828	51 048	21 903
Rybíz černý	–	¹⁾	¹⁾
Jahody tříděné	120 045	114 652	114 956

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: ¹⁾ Individuální data.**Tabulka 63 – Průměrné spotřebitelské ceny v ČR (v Kč/kg)**

Druh ovoce	2022	2023	2024
Jablka konzumní	31,61	32,87	34,72
Stolní hrozny	94,16	94,11	105,77
Pomeranče	37,36	39,07	37,98
Citrony	53,30	54,00	53,99
Banány	32,39	31,60	30,22

Zdroj: ČSÚ

Výše produkce ovoce v ČR nemá přímý dopad na spotřebitelské ceny ovoce v tuzemsku, ty zásadně ovlivňuje situace na trhu v Evropě. V průběhu roku 2024 vykazovaly spotřebitelské ceny jablek zvyšující se trend.

Dovoz čerstvého a sušeného ovoce do ČR v roce 2024 v porovnání s předchozím rokem vzrostl o 12,6 % na celkových 667,0 tis. t v hodnotě 25,0 mld. Kč. Dodávky ovoce ze zemí EU se meziročně zvýšily o 23,1 % na 373,0 tis. t a na celkovém objemu dovozu ovoce se podílely 56 %. Mezi největší dodavatele patřilo Španělsko (112,9 tis. t, tj. meziroční nárůst o 21,3 %), Polsko (53,7 tis. t, tj. zvýšení o téměř 38 %) a Itálie

(44,4 tis. t, což je nárůst o 37 %), dále pak Německo (35,0 tis. t) a Řecko (29,4 tis. t). Dovoz ovoce ze třetích zemí v roce 2024 se meziročně mírně zvýšil na 290,6 tis. t. Dovážely se zejména banány, stolní hrozny, citrony, mandarinky a pomeranče. Největšími dovozci tohoto ovoce byly Ekvádor, Kolumbie, Kostarika, Jižní Afrika a Kamerun.

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu v roce 2024 opětovně meziročně klesl téměř o 12 % na 101,8 tis. t o celkové hodnotě 4,9 mld. Kč. Ovoce směřovalo téměř výhradně na trhy zemí EU, nejvíce na Slovensko (65,3 tis. t), dále do Rakouska (9,1 tis. t), Německa (8,3 tis. t), Polska (6,8 tis. t) a Rumunska (4,0 tis. t).

V ČR je ovoce, stejně jako zelenina, pěstováno v systému integrovaného způsobu pěstování (IPO). 2024 bylo v tomto Svazu registrováno celkem 320 členů s celkovou výměrou ovocných výsad 7 622 ha (tj. meziroční pokles o 852 ha). V roce 2024 byla známka SISPO udělena 240 členům, kteří pěstují ovoce na 6 455 ha. Ochranná známka nebyla udělena nebo byla odebrána 66 subjektům, kteří hospodaří na výměře 1 096 ha sadů. V rámci členské základny se 10 podniků s výměrou 71 ha nachází v přechodném období, 4 subjekty jsou bez výsad.

V roce 2023 proběhla v návaznosti na spuštění nových pravidel SZP rozsáhlá úprava Směrnic SISPO. Mimo to byla ve spolupráci se Svazem pro integrovanou produkci zeleniny (IPZ) připravena nová společná marketingová značka „**Ovoce a zelenina s rodokmenem**“, jejíž použití je vyhrazeno členům Ovocnářské unie ČR (svazu SISPO) a Zelinářské unie Čech a Moravy (svazu IPZ) na jejich vlastní produkty, které splňují v daném roce podmínky pro používání ochranné známky SISPO a/nebo IPZ.

CHMEL

Česká republika tradičně patří mezi největší světové producenty chmele. Chmel je řazen mezi naše nejintenzivnější plodiny a velmi významné exportní zemědělské komodity. Přes 80 % chmele je každoročně vyváženo, český chmel také tvoří kvalitativní základ českých i světových piv.

Stejně jako roky předchozí, je Česká republika zaujímá třetí místo mezi světovými pěstiteli chmele po USA a Německu. Na čtvrtém místě je se svojí pěstitelskou plochou Čína. Česká republika je zároveň největším producentem jemného aromatického chmele s nižším výnosovým potenciálem, ale specifickými aromatickými vlastnostmi a zemí s největší plochou jedné odrůdy na světě.

Každoročně k datu 20. 8. provádí ÚKZÚZ konečný stop stav sklizňových ploch. V roce 2024 je evidováno snížení sklizňové plochy o 0,3 %, na konečných 4 844,8 ha (v roce 2023 sklizňová plocha činila 4 860 ha). Výsazy nových chmelnic činily celkem 195,9 ha, což představuje ve srovnání s předcházejícím rokem pokles o 15,8 ha nových výsad.

Tabulka 64 – Saldo zahraničního obchodu ČR čerstvým a sušeným ovocem

Ukazatel	2019	2020	2021	2022	2023	2024
t	-479 670	-484 523	-484 523	- 443 098	-447 092	-565 175
tis. Kč	-13 288 287	-15 363 404	-15 108 637	-15 814 590	-17 102 677	-20 142 803

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu

Majoritní odrůdou stále zůstává Žatecký poloraný červeňák (ŽPČ), v roce 2024 jím bylo osázeno 82,1 % celkové pěstitelské plochy. Největší nárůst plochy o 39,6 ha byl registrován u odrůdy Sládek, oproti tomu největší pokles byl zaznamenán u odrůdy ŽPČ o 67,5 ha. Z hybridních odrůd chmele největší výměru zaujímá odrůda Sládek (450 ha), Premiant (201 ha), dále pak Agnus (75 ha), Saaz Special (41 ha), Saaz Late (32 ha) a Kazbek (24 ha).

Největší plochu již tradičně zaujímá Žatecká chmelařská oblast, ve které se chmel pěstuje na ploše 3 713 ha. Úštěcká chmelařská oblast zaujímá 498 ha sklizňové plochy. V Tršické chmelařské oblasti se chmel pěstuje na 634 ha.

ÚKZÚZ eviduje v ČR celkem 120 pěstitelů chmele (122 v roce 2023).

Vegetace v roce 2024 byla charakteristická velkými výkyvy počasí. Počasí v prvním čtvrtletí roku 2024 se vyznačovalo nárůstem měsíčních průměrných teplot v únoru a v březnu, a to oproti roku 2023 i dlouhodobému normálu. Měsíc únor 2024 je charakterizován jako historicky nejteplejší, kdy maximální teplota dosahovala až 15 °C, což umožnilo brzký nástup jarních prací ve chmelnicích. Jarní práce tak započaly již v počátku měsíce března, kdy probíhala především příprava chmelnic na řez chmele. Začátkem druhé dekády měsíce března zahájili pěstitelé řez chmele.

Jarní mrazy, které mimo jiné také zasáhly většinu chmelařských poloh způsobily pouze mírné škody, a to především na výsazech. Jarní mrazy velmi opoždily a zkomplikovaly plánované práce na chmelnicích, které již byly seřezané a připravené na zavádění. Díky chladnému počasí a teplotním rozdílům na konci dubna a v první dekádě měsíce května se růst chmele zpomalil. Na některých lokalitách pěstitelé čekali na optimální výšku chmelových výhonů a byli tak nuceni odkládat první i druhé zavádění. Dostatečné množství srážek podpořilo vegetaci k růstu a zavádění se podařilo zvládnout v dobré kvalitě do konce měsíce května.

Měsíc červen, který ovlivnily tropické teploty v závěru měsíce, byl teplotně mírně nadprůměrný. V Úštěcké oblasti byly zaznamenány lokální silné bouřky s krupobitím, které způsobily škodu v Radovesicích na cca 30 ha s 80% poškozením. V Tršické

chmelařské oblasti, kde v průběhu června napršelo místy až 340 mm (tj. až polovina ročních srážek v dané oblasti), došlo ke komplikaci při ochraně chmele.

Zdravotní stav porostů před sklizní byl dobrý. Díky tropickým vedrům v závěru vegetace nedošlo k nasazení 3. osýpky, což mírně ovlivnilo množství sklizeného chmele. Počasí zůstává pro pěstování chmele klíčovým faktorem.

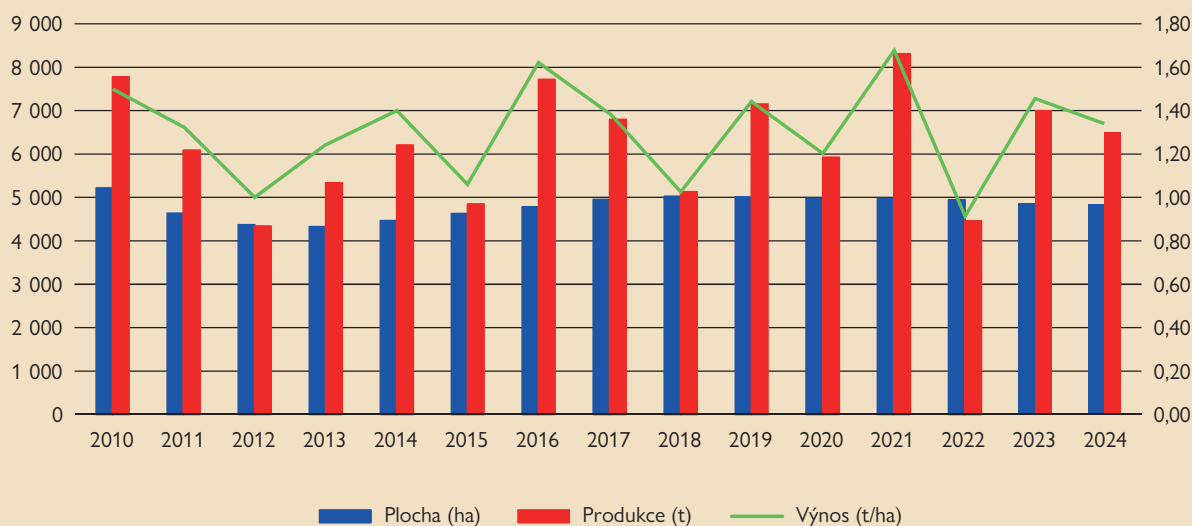
Po sumarizaci dat ze dne 1. 12. 2024 provedené ÚKZÚZ lze konstatovat, že sklizňový rok 2024 se s celkovou produkcí chmele 6 494 t řadí k výnosově průměrným. Průměrný výnos dosáhl 1,34 t z hektaru. Ve srovnání s rokem 2023 došlo ke snížení produkce chmele o 503 t, což je meziroční pokles o 7,2 %. Produkce sklizně 2024 je smluvně zajištěna, produkce z loňské sklizně byla úspěšně zobchodována.

Nejrozšířenější odrůdy ŽPČ bylo vyprodukováno 4 960,1 t, tj. o 371,2 t méně než v předchozího roce (pokles o 6,9 %). Odrůdy Sládek bylo sklizeno 829,3 t, téměř stejné množství jako v roce 2023. U odrůdy Premiant došlo k poklesu množství sklizeného chmele o 101,6 t (o 22,5 %) na celkových 350,2 t.

Chmel zůstává jednou z nemnoha položek agrárního zahraničního obchodu, u nichž má ČR dlouhodobě kladné saldo. Z dlouhodobého pohledu nejvíce zpracovaného chmele putuje do Japonska. V rámci EU-27 je nejvýznamnějším dovozcem českého chmele Německo.

V roce 2024 dle předběžných informací Statistiky zahraničního obchodu bylo vyvezeno celkem 4 339 t chmele tj. 115,4 % skutečnosti roku 2023. Téměř 70 % dodávek z roku 2024 bylo vyvezeno mimo EU. Mezi významné odběratele českého chmele v roce 2024 patřila Čína (1 428 t), Německo (802 t), Japonsko (647 t), a Rusko (406 t). Většina celkového dovozu byla realizována z Německa. Část dovezeného chmele, zejména v hlávkové formě je po zpracování následně dále vyvážena. V roce 2024 bylo celkem dovezeno 419 t chmele, což je 71,6 % skutečnosti roku 2023. Chmelového extraktu bylo dovezeno pouze 79 t, což je 70,6 % skutečnosti roku 2023. Snížení dovozu chmele a zvýšení vývozu je důsledkem nadprůměrné sklizně roku 2023, kdy větší část sklizně je zpracovávána a obchodována až následující rok.

Graf 10 – Plocha a produkce chmele v ČR 2010–2024

Zdroj: ÚKZÚZ

Chmel tak zůstává jednou z nemnoha položek agrárního zahraničního obchodu, u nichž má ČR dlouhodobě kladné saldo. Zahraniční obchod s chmelem a chmelovými výrobky zaznamenal dle předběžných výsledů v roce 2024 opět kladné saldo, a to v hodnotě 1 328 mil. Kč. Průměrná cena CZV sušeného chmele ze sklizně roku 2024 podle ČSÚ činila 270 437 Kč/t, meziročně o 0,6 % více.

RÉVA, VÍNO

Počasí

Průměrná roční teplota v České republice (dále jen „ČR“) dosáhla 10,3 °C, tím přesáhla normál teplot z let 1991 až 2020 (8,3 °C) o +2,0 °C.

Měsíce únor a březen byly vůbec nejteplejšími měsíci v ČR od roku 1961. V únoru odchylka od normálu činila +6,1 °C a v březnu +3,8 °C. Teplotně normální byly až poslední dva měsíce roku, tj. listopad a prosinec.

Roční úhrn srážek v ČR byl 777 mm, to představuje 113 % normálu 1991–2020, když napršelo o 93 mm více. Srážkově nadnormální byly měsíce leden, únor a květen. Srážkově mimořádně nadnormální bylo září, kdy v ČR v úhrnu spadlo 179 mm srážek, což činilo 298 % normálu.

Rok 2024 byl dosud nejteplejším rokem na území ČR od roku 1961.

Zdroj: ČHMÚ

Abiotické poruchy a poškození révy

V důsledku mimořádně teplého průběhu měsíců února, března i nadnormálně teplého počátku dubna došlo k velmi časnému nástupu vegetace. Ve vinařské oblasti Morava nastalo rašení révy již koncem března, rané odrůdy révy kvetly od poloviny 3. dekády května, většina však až v 1. dekádě června.

Ve dnech 19., 21. až 23. a 26. dubna poklesly na celém území ČR denní minimální teploty vzduchu pod 0 °C a tím došlo k poškození mnoha plodin. I přes provedená protimrazová opatření se ve vinicích projevila **jarní mrazová spála révy**. Škody na trvalých kulturách byly výrazně větší v Čechách než na Moravě. U vinic poškozených mrazem později vyrašily nové letorosty z podoček, následkem čehož byla réva zpožděna ve vývoji i v kvetení.

Na některých lokalitách bylo u citlivých odrůd pozorováno **sprchávání květenství a hráškovatění hroznů révy**, způsobené nepříznivými podmínkami v době kvetení révy, především deštivým počasím.

Na lokalitách, kde byly vydatné a opakované dešťové srážky a kde došlo k déletrvajícímu zamokření půdy, se začaly od června projevovat příznaky **Fe-deficientní vrcholové chlorózy révy**. Projev poruchy je také podporován také utužením půdy, nedostatkem vláhy nebo nízké teploty a neharmonickou výživou.

Na některých lokalitách byly pozorovány v letních měsících výskyty další abiotické poruchy **Mg-deficientní mezižilkové chlorózy listů révy** (nedostatek hořčíku), který se projevuje nejčastěji na kyselých a písčitých půdách u bílých odrůd žlutým zbarvením pletiva mezi žilkami a u modrých odrůd červeným zbarvením. Vždy však zůstává zelená žilnatina listů a její okolí (tzv. „stromček nebo rybí kost“), která se klínovitě zužuje směrem k okrajům listů.

Lokálně byly zaznamenány silnější výskyty **abiotického vadnutí hroznů**, kdy v období dozrávání bobule zavadaří a svažují. Porucha je vyvolaná nedostatkem ve výživě.

V důsledku extrémně teplého počasí ve 2. polovině srpna a počátkem září se na mnoha lokalitách projevovaly na hroznech příznaky **slunečního úžehu révy**. Porucha je způsobována intenzivním infračerveným zářením (vysokými teplotami).

Choroby révy

V roce 2024 byly v celé vinařské oblasti Morava, především na náchylných odrůdách, pozorovány výskyty **fytoplazmového žloutnutí a červenání listů révy** (původce '*Candidatus* Phytoplasma solani, syn. Potato stolbur phytoplasma, syn. choroby stolbur révy). Napadeny byly především náchylné odrůdy. Přenašečem této fytoplazmy je kříšek žilnatka vironosná (*Hyalesthes obsoletus*). Výskyty choroby na Moravě mají neustálou vzestupnou tendenci, ve vinařské oblasti Čechy jsou výskyty zatím ojedinělé a slabší. Hlavním hostitelským druhem je plevel svačec rolní, případně kopřiva dvoudomá. Silné výskyty choroby ve vinicích s integrovaným nebo ekologickým způsobem pěstování révy jsou způsobeny omezenou možností regulace žilnatky vironosné.

Při vymezovacím průzkumu provedeném ÚKZÚZ v CHKO Pálava, ve vinařské oblasti Morava, v podoblasti Mikulovské, nebyl oproti loňskému roku v roce 2024 v k. ú. Bavory, Perná a Bulhary zjištěn na révě vinné výskyt karanténního ŠO, původce **fytoplazmového zlatého žloutnutí révy** (*Candidatus* Phytoplasma vitis, syn. Grapevine flavescence dorée phytoplasma, GFDP). Výskyt patogenu byl však potvrzen na alternativním hostitelském druhu, plevelu plaménku plotním (*Clematis vitalba*), a to i na území Čech, mimo vinohradnickou oblast. Jednalo se o méně virulentní genotyp patogenu.

V roce 2025 bude ÚKZÚZ ve vymezených územích pokračovat s podrobným vymezovacím průzkumem s cílem potvrdit nebo odhalit případná další ohniska výskytu GFDP a následně tam eradikovat patogen. Pokud nebude v daných vymezených územích zjištěn a potvrzen výskyt fytoplazmy, nařízená rostlinolékařská opatření budou zrušena.

Zlaté žloutnutí révy patří mezi hospodářsky nejvýznamnější choroby révy a způsobuje významné ztráty, napadené keře nelze léčit a během několika let odumírají. Choroba se v současné době vyskytuje ve většině zemí jižní Evropy, kde je pěstována réva vinná. Nejbližší výskyty patogenu jsou v sousedním Rakousku, ve spolkové zemi Dolní Rakousko a na Slovensku. Hlavním přenašečem fytoplazmy z révy na révu je zavlečený **kříšek révový** *Scaphoideus titanus*.

Zdrojem primární infekce **plísňě révy**, jejímž původcem je patogenní oomyceta *Plasmopara viticola*, jsou zralé pohlavní spory (oospory), jejichž zralost lze předpovídat pomocí teplotních modelů. Plošně byly podmínky primární infekce splněny v období četných srážek koncem května a v první dekádě června, během kvetení révy, kdy skutečně došlo k významným primárním infekcím, potom ještě v polovině a na konci června a naposledy během července, celkem 5–11x. První výskyty choroby byly zjištěny ve Vinařské oblasti Morava již ve 2. týdnu června, ve Vinařské oblasti Čechy až v 1. dekádě července. K sekundárním infekcím a dalšímu šíření choroby docházelo na lokalitách s výskytem rozdílně podle průběhu srážek. K pozdnímu šíření choroby, pouze na mladých listech na vrcholcích letorostů a na zálistcích, došlo ve 3. týdnu srpna a po extrémních deštích ve 2. týdnu září. V roce 2024 nastaly vhodné podmínky pro šíření choroby mimořádně časně, škodlivé výskyty choroby byly zaznamenány pouze tam, kde nebyla zajištěna včasná a intenzivní ochrana.

Během mírné zimy 2023/2024 nedošlo k poškození mycelia přezimujícího v očkách révy zimními mrazy (teplota -15 °C a nižší) a tedy k eradikaci zdrojů patogenu. Z důvodu pozdního výskytu

padlí révy, původce houba *Erysiphe necator*, v předchozím roce nedošlo na většině lokalit k infikování bazálních oček na letorostech patogenem a tak byl v roce 2024 předpoklad pouze slabšího a opožděného výskytu choroby. V roce 2024 byly lokálně zjištěny, především na odrůdě Dornfelder, silné primární výskyty padlí na letorostech vyrůstajících z oček infikovaných patogenem, které jsou následně zdrojem časného sekundárního šíření. Výskyty a škodlivost choroby ovlivnil rozdílný průběh počasí na jednotlivých lokalitách a správné načasování ochranných opatření, včetně provedení zelených prací.

Během kvetení révy byly méně příznivé podmínky (velmi teplé a deštivé počasí) a nedošlo k významným výskytům **botrytiové hniloby květenství** (původce *Botrytis cinerea*). V důsledku deštivého a teplého počasí ve 3. dekádě července a na počátku srpna nastaly příznivé podmínky pro sporulaci patogenu a kolonizaci zbytků květenství (čepiček květů) během fáze zapojování hroznů a zrání. Ošetření náchylných odrůd proti **šedé hnilobě hroznů révy** (původce houba *Botrytis cinerea*) mělo být provedeno před nástupem dešťů v 1. dekádě července ve fázi zapojování hroznů a opakováno po 14 dnech, základní ošetření všech odrůd se provádí ve fázi počátku zrání – zaměkání. Vhodné podmínky pro šíření choroby nastaly až ve 2. dekádě září, kdy spadly extrémní srážky, které mimo vinařské oblasti způsobily i lokální povodně. Po skončení období srážek hrozilo nebezpečí praskání bobulí a hnilob hroznů, ale většina pěstitelů sklídila hrozny včas před příchodem dešťů. Silné výskyty choroby se projeví především na lokalitách, kde nebyla zajištěna včasná a dostatečně intenzivní ochrana porostů.

V období zrání hroznů byly zaznamenány pouze slabé výskyty **octové hniloby** (původce komplex bakteriálních a houbových patogenů – kvasinek), které osídlují poškozené bobule (praskání bobulí po intenzivních srážkách; vosy, včely, zlatohlávci, octomilka japonská, ptáci aj.).

Neobvyklé a mimořádně silné, ale pouze lokální, byly výskyty **černé hniloby hroznů** (původce houba *Guignardia bidwellii*) na Břeclavsku. Patogen napadá všechny zelené části, ale především nezralé hrozny. Napadené bobule postupně hnědnou až zčernají a mumifikují, většinou je napadena pouze část bobule. Charakteristickým znakem je, že se na hroznech vyskytují současně zdravé i napadené bobule. Na napadených částech se tvoří charakteristické plodnice – pyknidy s konidiemi, kterými se patogen sekundárně šíří. Rozmnožuje se i pohlavně, v plodnicích – apotecích se tvoří askospory, které jsou zdrojem primárního šíření. K napadení dochází od fáze bobule velikosti hrachu do počátku zrání.

V roce 2024 byly pozorovány časně a velmi silné výskyty **chřadnutí a odumírání révy – syndrom Esca** (původce *Phaeoacremonium aleophilum*, *Phaeoacremonium aleophilum*, *Fomitiporia mediterranea* aj. druhy houbových patogenů) na náchylných odrůdách, a to v celé vinařské oblasti Morava. Napadené keře buď postupně chřadnou, nebo výjimečně i náhle odumírají (akutní forma) z důvodu poškození vodivých pletiv v kmíncích révy. Choroba se nejčastěji projevuje charakteristickou změnou zbarvení listů (u bílých odrůd žloutnutí a u modrých odrůd červenání až fialovění listů), nekrotizací mezižilkových pletiv a okrajů listů (tzv. „tygrovitost“), skvrnami na bobulích a postupným zasycháním bobulí a končí vždy předčasným odumřením napadených keřů. K infekcím dochází přes poranění vzniklá při řezu révy, pokud se neprovádí ošetření řezných ran. Zdrojem infekce jsou odumřelé a chřadnoucí keře révy ve vinicích a okolí a infikované dřeviny v blízkosti vinic. K infekcím došlo během deštivého počasí na jaře a z důvodu extrémních teplot v létě oslabené keře náhle vadnuly a odumíraly.

Škůdci révy

Lokálně byly zaznamenány silné výskyty kadeřavosti révy vinné způsobené **hálčivcem révovým** (*Calepitrimerus vitis*), která se projevuje deformacemi listů, a nestejným růstem letorostů. Výskyty negativně ovlivnily dlouhodobé chladnější počasí na počátku vegetace.

Současně byly na mnoha lokalitách pozorovány narůstající škodlivé výskyty plstnatosti révy vinné způsobené **vlnovníkem révovým** (*Colomerus vitis*).

První výskyty dospělců **obaleče mramorovaného** (*Lobesia botrana*) ve feromonových lapácích byly ve vinařské oblasti Morava zjištěny velmi časně, již koncem 1. dekady dubna, plošně až počátkem 2. dekady května. Ve vinařské oblasti Čechy byly zaznamenány první výskyty koncem 2. dekady dubna. Druhá generace obaleče byla zaznamenána na konci 2. dekady června a počátku 3. dekady července a byla slabší. Na některých lokalitách byla zaznamenána i 3. generace škůdce, která byla dokonce početnější než 2. generace. Výskyt dospělců 1. generace obaleče mramorovaného ve feromonových lapácích byl ve vinařské oblasti Morava v roce 2024 obecně slabý. Výskyty obaleče mramorovaného ve vinařské oblasti Čechy byly velmi slabé a letové vlny byly nevýrazné.

První výskyty dospělců 1. generace **obalečika jednopásého** (*Eupoecilia ambiguella*) ve feromonových lapácích byly ve vinařské oblasti Morava zaznamenány počátkem 2. dekady dubna ale většinou až koncem dubna. Vrchol 1. generace škůdce proběhl koncem 2. dekady června. Druhá generace škůdce byla dokonce na některých lokalitách silnější než první. Letová aktivita obalečika jednopásého byla v roce 2024 slabá a úlovky v lapácích nedosáhly práh škodlivosti. Výskyty obalečika jednopásého byly ve vinařské oblasti Čechy rovněž velmi slabé.

Lokálně byly v optických lapácích s návnadou zaznamenány silné výskyty invazního škůdce **octomilky japonské** (*Drosophila suzukii*), ve vinařské oblasti Morava byly první výskyty na hostitelských družicích zaznamenány již počátkem července, maximum výskytu bylo koncem srpna až počátkem září, kdy byl překročen práh škodlivosti.

Křísek révový (*Scaphoideus titanus*) je nepůvodním druhem na území ČR, do Evropy byl zavlečen ze Severní Ameriky a je hlavním přenašečem karanténního škodlivého organismu – fytoplasmy zlatého žloutnutí révy. Škůdce byl poprvé zjištěn na území ČR v roce 2016 a od té doby se rychle rozšířil, ve vinařské oblasti Čechy se dosud nevyskytuje. Má jednu generaci ročně a 5 larválních stádií (instarů). První larvy (nymfy) 1. instaru byly zaznamenány velmi časně, již koncem 1. dekady května, na většině lokalit až ve 3. dekádě května a nejpозději až ve 2. dekádě července. Od 3. instaru jsou schopné přenášet fytoplasmu. Ošetření proti nymfám se provádí v době, kdy převládají nymfy 3. instaru a výskytu prvních nymf 4. instaru (v roce 2024 to byl konec 2. a počátek 3. dekady června, normálně červenec) a opakuje se po ca 14 dnech. První výskyty dospělců na optických lapácích (žlutých lepkových deskách) byly v roce 2024 zaznamenány již na konci 1. dekady a převážně ve 2. dekádě července. Na některých lokalitách výskyty škůdce významně překročily práh škodlivosti a dosáhly hodnoty extrémního výskytu. Ošetření proti dospělcům se provádí v polovině srpna v době vrcholu náletů do lapáků. Let dospělců skončil v 1. dekádě září.

Poškození rašících oček révy housenkami **různorožce trnkového** (*Peribatodes rhomboidaria*) ve škodlivé intenzitě bylo zaznamenáno pouze lokálně. Motýl je polyfág, má dvě generace ročně. Housenky jarní generace škodí vykusováním oček révy (pupenů), později okusují listy.

Poškození rašících oček révy housenkami **osenic** (rodu *Scotia*, *Noctua*, *Euxoa*, *Amathes*) nebylo pozorováno.

Lokálně bylo pozorováno poškození listů **klopuškou révovou** (*Lygus spinolai*), která saje na vrcholcích letorostů a jejíž toxické sliny způsobují deformace listů.

Na jaře roku 2024 byly na území jižní Moravy pozorovány střední nebo silné, tj. škodlivé výskyty **hraboše polního** (*Microtus arvalis*). Na některých lokalitách dosahovaly výskyty až extrémní četnost, kdy počty aktivních nor několikanásobně překračovaly prahovou hodnotu (600 a více aktivních východů z nor na 1 ha). Na podzim byly zjištěny škodlivé výskyty pouze lokálně.

Na konci vegetace bylo lokálně pozorováno poškození zrajících bobulí blanokřídým hmyzem, např. **vosou obecnou** (*Vespula vulgaris*), brouky **zlatohlávky huňatými** (*Cetonia aurata*) a ptáky, především **špačkem obecným** (*Sturnus vulgaris*).

Zdroj: ÚKZÚZ

Národní dotace vyplývající ze zákona o zemědělství

V roce 2024 byla výše poskytnutých národních dotací následující:

- **1.I.a.** Podpora vybudování kapkové závlahy ve vinicích. Pro rok 2024 bylo vyplaceno 5 žádostí o dotaci ve výši **3 360 090 Kč**.
- **3.b.** V rámci programu Podpora na budování prostorových izolátů množitelského materiálu révy vinné se zaměřením na ochranu proti šíření hospodářsky závažných virových chorob nebyla pro rok 2024 podána žádná žádost o dotaci.
- **3.c.** V rámci programu na podporu na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR nebyla pro rok 2024 podána žádná žádost o dotaci.
- **3.d.** V rámci programu Podpory šlechtění révy vinné, zaměřeného na vyšší odolnost proti škodlivým biotickým a abiotickým činitelům a odpovídající kvalitu výsledné produkce, pro rok 2024 požádali 2 žadatelé ve výši **7 749 883 Kč**, obě žádosti jsou v současné době administrovány.
- **9.A.b.2.** V rámci opatření týkajícího se výstav pěstovaných rostlin, nepožádal ve spojitosti s vinnou révou žádný žadatel.
- **9.F.m.** V rámci dotačního programu Demonstrační farmy byla v roce 2024 vyplacena jedna žádost ve výši **890 000 Kč**.
- **9.H.** V rámci dotačního programu na Podporu účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí byli v roce 2024 v souvislosti s vínem podpořeni 2 žadatelé ve výši **102 155 Kč**.
- **10.D.** V rámci státní podpory evropské integrace nevládních organizací v roce 2024 nebyla podána žádná žádost.

Zdroj: SZIF, zahrnuje údaje k 12. 3. 2025

Podpory z prostředků Vinařského fondu

Příjmy Vinařského fondu jsou tvořeny odvody za víno poprvé uvedené do oběhu (0,50 Kč z litru), odvody z plochy vinic (350 Kč/ha), penále, úroky, dotacemi z rozpočtu územních samosprávných celků a finanční podporou státu ve výši součtu všech příjmů Fondu.

Tabulka 65 – Přehled příjmů Vinařského fondu v roce 2024

Položka	Přijaté platby (Kč)
Odvody za víno	23 712 545,02
Odvody za vinice	5 094 219,63
Penále	158 022,22
Úroky	2 652 089,63
Příjmy z prodeje produktů	101 625,50
Ostatní drobné příjmy	1 101,08
Příjmy z pořádaných akcí	1 612 515,00
Dotace z rozpočtu krajů	5 500 000,00
Finanční podpora státu 2024 za rok 2023	45 682 270,37
CELKEM	84 514 388,45

Zdroj: Vinařský fond

Tabulka 66 – Přehled výdajů Vinařského fondu v roce 2024

Forma	Vydané platby (Kč)
Rozhodnutí o poskytnutí podpory: z toho	20 051 537,00
Podpora marketingu (dle § 31, odst. 4, písm. a), zákona č. 321/2004 Sb.)	7 162 503,00
Informování veřejnosti o vinohradnictví a vinařství (písm. b)	5 959 346,00
Podpora rozvoje vinařské turistiky (písm. c)	6 929 688,00
Komunikační kampaň	25 609 996,06
Propagace na základě smluv	18 340 259,15
CELKEM	64 001 792,21

Zdroj: Vinařský fond

Dotace v rámci intervencí v odvětví vína

Dotace v rámci intervencí v odvětví vína se v roce 2024 poskytovaly dle nařízení vlády č. 69/2023 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění opatření v odvětví vína.

Podporována byla následující opatření:

Restrukturalizace a přeměna vinic s podopatřeními:

- změna odrůdové skladby vinice
- změna typu opěrné konstrukce
- technika zlepšující obhospodařování vinic

Tabulka 67 – Dotace na Restrukturalizaci a přeměnu vinic ve finančním roce 2023/2024

Počet přijatých žádostí/oznámení	41	
Počet žádostí/oznámení stažených žadatelem	0	
Počet zamítnutých žádostí	2	
Počet žádostí/oznámení přijatých ve finančním roce 2022/2023 přesunutých k vyplacení do finančního roku 2023/2024	77	
Počet přijatých a schválených žádostí/oznámení z finančního roku 2023/2024 (vyplacených)	37	
Celkový počet schválených žádostí/oznámení vyplacených ve finančním roce 2023/2024 (77x žádost z roku 2022/2023, 37x žádosti z fin. roku 2023/2024)	114	
Podopatření „Změna odrůdové skladby vinice“	147,89 ha	95 žádostí / 68 087 438,98 Kč
Podopatření „Přesun vinice do svahu“	0,00 ha	0 žádostí / 0,00 Kč
Podopatření „Změna typu opěrné konstrukce“	0,48 ha	1 žádost / 215 593,01 Kč
Podopatření „Technika zlepšující obhospodařování vinic“	31,46 ha	18 žádostí / 13 955 530,39 Kč

Zdroj: SZIF

Pozn.: Finanční rok je období od 16. října daného roku do 15. října následujícího roku.

Investice na následující nová zařízení pro výrobu vinařských produktů:

- dřevěný sud nebo uzavřená dřevěná nádoba na výrobu vína o objemu nejméně 600 litrů
- speciální kvasná nádoba s aktivním potápěním matolinového klobouku
- filtr na víno
- lis na hrozny

Pro finanční rok 2023/2024 bylo přijato **153 žádostí** o poskytnutí dotace na **investice** (filtr na víno – 31 žádostí, dřevěné sudy nebo uzavřená dřevěná nádoba – 46 žádostí, speciální kvasná nádoba – 39 žádostí, lis na hrozny – 37 žádostí), 17 žádostí bylo staženo a 10 žádostí bylo zamítnuto. Celkem bylo vyplaceno 126 žádostí, a to v objemu **38 724 017,48 Kč** (filtr na víno – 26 žádostí za 9 428 257,46 Kč, dřevěný sud nebo uzavřená dřevěná nádoba – 37 žádostí za 5 964 951,25 Kč, speciální kvasná nádoba – 35 žádostí za 11 549 162,52 Kč, lis na hrozny – 28 žádostí za 11 781 646,25 Kč).

Podpory v rámci Programu rozvoje venkova

V rámci Programu rozvoje venkova bylo v roce 2024 pěstování révy vinné podporováno:

- **Agroenvironmentálně-klimatickými opatřeními** (dále jen „**AEKO**“) v rámci podopatření Integrovaná produkce révy vinné (titul základní a nadstavbová ochrana vinic)
- opatřeními **Ekologické zemědělství** (dále jen „**EZ**“)

U opatření AEKO a EZ je podmínkou uzavření závazku na 5 let. Aktuálně SZIF eviduje závazky, které se řídí nařízením vlády č. 80/2023 Sb., resp. nařízením vlády č. 81/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Závazky AEKO a EZ jsou v rámci Strategického plánu 2023–2027 financovány v poměru 35 % nákladů EU ku 65 % nákladů ČR.

V rámci **AEKO** bylo v roce **2024** podáno **72** žádostí o dotaci na titul IP révy vinné – základní ochrana vinic. Sazba podpory byla stanovena na 8 257,82 Kč/ha. Předpokládaná výše podpory pro rok 2024 činí **8 051 052,14 Kč** na celkovou výměru

Tabulka 68 – Dotace na Investice ve finančních letech 2020/2021 – 2023/2024

	Cross flow filtr na víno	Lis na hrozny	Dřevěný sud / Uzavřená dřevěná nádoba	Speciální kvasná nádoba
2020/2021	12	30	50	26
2021/2022	22	43	43	30
2022/2023	18	31	40	37
2023/2024	26	28	37	35

Zdroj: SZIF

911,07 ha. V titulu IP révy vinné – nadstavbová ochrana vinic bylo v roce 2024 podáno **264** žádostí o dotaci. Sazba podpory zde byla stanovena na **16 614,53 Kč/ha**. Předpokládaná výše podpory pro rok 2024 činí **203 075 537,98 Kč** na celkovou výměru **10 279,28 ha**.

V rámci opatření **EZ** bylo v roce 2024 podáno **109** žádostí do opatření Ekologické zemědělství s kulturou vinice v režimu certifikovaného EZ. Sazba podpory byla stanovena na **20 941,23 Kč/ha**. Předpokládaná výše podpory pro rok 2024 zde činí **21 815 389,55 Kč** na celkovou výměru **947,82 ha**. V opatření ekologické zemědělství s kulturou vinice v přechodném období bylo v roce 2024 podáno **63** žádostí o dotaci. Sazba podpory byla stanovena na **22 251,60 Kč/ha**. Předpokládaná výše podpory pro rok 2024 činí **8 865 272,52 Kč** na celkovou výměru **357,78 ha**.

Zdroj: SZIF

Odrůdová skladba registrovaných vinic

V roce 2024 tvořila **obhospodařovaná plocha vinic** v ČR přibližně **17 304 ha**; oproti roku 2023, kdy činila 17 734 ha, je nižší o 340 ha. Současný **produkční potenciál** v ČR byl na úrovni **17 836 ha**. K 31. 12. 2024 bylo zaregistrováno **12 688** pěstitelů. V roce 2024 bylo **vysázeno 124 ha vinic**.

Mezi nejčastěji pěstované odrůdy révy vinné v roce 2024 patřily: Veltlínské zelené, Ryzlink rýnský, Müller Thurgau a Ryzlink vlašský z bílých odrůd; Frankovka, Svatovavřínecké, Rulandské modré a Zweigeltrebe z modrých odrůd.

Z celkových 17 304 ha obhospodařované plochy vinic tvoří téměř tři čtvrtiny odrůdy moštové bílé (74 %), jejichž plocha se zvyšuje, jednu čtvrtinu odrůdy moštové modré (26 %) a zanedbatelný podíl necelé 0,5 % připadající na stolní a podnožové odrůdy, ke kterým lze přiřadit i šlechtitelský materiál.

Podíl mladých výsad na celkové ploše vinic oproti loňskému roku mírně klesl a činí celkově 21 % (3 582 ha). Rovněž se mírně snížil podíl ploch vinic od 30 do 50 let na 19 % (3 229 ha), oproti tomu plocha vinic v plné plodnosti stoupla na 53 % (9 238 ha). Podíl starých vinic zůstal stejný jako vloni na úrovni 7 % (1 255 ha).

Mezi **nejčastěji vysazované odrůdy** révy vinné patřily: Tramín červený (18,16 ha), Pálava (12,57 ha) a Irsai Oliver (7,33 ha) z bílých odrůd; z modrých odrůd Frankovka (5,96 ha). Z PIVLI odrůd se nejvíce vysazovala odrůda Solaris (3,70 ha).

Dle údajů registrace ÚKZÚZ byl v roce 2024 **produkční potenciál vinic 17 836,0738 ha**. Z uvedené tabulky vyplývá, že okamžitě využitelná plocha pro výsadbu je přibližně 283 ha. Plocha, kterou by mohli pěstitelé využít na základě žádosti a následného správního řízení je přibližně 249 ha.

V roce 2024 byla stanovena **kvóta pro přidělení povolení pro novou výsadbu ve výši 178,3 ha**. Ve stanoveném termínu požádalo 83 pěstitelů o povolení výsadby na plochu

40,2 ha. V tomto roce bylo vyhověno všem žadatelům, kvóta nebyla plně využita.

Z rozboru aktuální struktury vinic v ČR dle velikosti jejich osázené plochy a počtu pěstitelů lze vysledovat, že 90 % osázené plochy vinic z celkové výměry osázené plochy vinic je soustředěno v ucelených vinicích nad 1 ha, avšak ze souboru pěstitelů na takové ploše hospodaří pouze 10 % z registrovaných pěstitelů. Největší množství pěstitelů, tj. 40 % z celkového počtu pěstitelů, hospodaří na vinicích o výměře do 0,1 ha, což tvoří pouze 2 % vinic. Vinice o rozloze nad 5 ha jsou koncentrovány u velmi malého počtu pěstitelů (4 %).

Zdroj: ÚKZÚZ

Zatřídování tuzemských vín v roce 2024

V ČR se každoročně prověřuje úroveň výroby a distribuce vinných produktů a hroznů révy vinné. Tyto kontroly provádí SZPI, která se současně soustřeďuje i na prověření odpovědnosti výrobců a distributorů za zdravotně nezávadnou produkci. V souladu s § 19 odst. 4 písm. d) zákona č. 321/2004 Sb., provádí SZPI ověřování odrůdy, původu, cukernatosti a hmotnosti vinných hroznů.

SZPI v roce 2024 ověřila cukernatost u **35 983 288 kg hroznů** (v roce 2023 to bylo 39 177 918 kg hroznů) z toho 99,75 % na Moravě a 0,25 % v Čechách.

SZPI dále každoročně provádí zatřídování vín podle § 26 zákona č. 321/2004 Sb.; zatřídování podléhá jakostní, přívlastková, jakostní šumivá, aromatická jakostní šumivá, jakostní perlivá a jakostní likérová vína a pěstitelský sekt, pokud je takové víno vyrobeno z vinných hroznů sklizených ve vinařské oblasti Morava nebo Čechy a nebylo zatříděno jako VOC víno dle § 23 zákona č. 321/2004 Sb.

Celkem proběhlo **107 zasedání komisí** pro hodnocení a zatřídování vín, v nichž bylo z vinařské oblasti Morava předloženo k zatřídění 304 157 hl vína (počet šarží 6 335) a z vinařské oblasti Čechy 2 776 hl vína (počet šarží 92). Celkem bylo **zatříděno 6 427 šarží** vín, což představuje množství **306 933 hl vína**. Z toho bylo hodnoceno ve druhém kole (opakovaně) celkem 22 šarží v množství 1 510 hl a 76 šarží bylo vyřazeno v celkovém množství 3 436 hl.

Z celkového počtu vzorků předložených k zatřídění bylo **nejvíce šarží jakostního vína s přívlastkem pozdní sběr** (3 672 šarží, tj. 57,82 % z celkového počtu zatřídovaných šarží), jakostního vína s přívlastkem výběr z hroznů (1 485 šarží, tj. 23,38 %) a dále u jakostního vína odrůdového (565 šarží, tj. 8,90 %). Co se týká odpovídajícího množství zatříděného vína, převažovalo v roce 2024 jakostní víno s přívlastkem pozdní sběr (cca 134 tis. hl), následováno jakostním vínem odrůdovým (cca 120 tis. hl) a jakostním vínem s přívlastkem výběr z hroznů (cca 34 tis. hl).

Tabulka 69 – Jednotlivé položky produkčního potenciálu vinic v ČR v roce 2024 (v ha)

Povolení pro novou výsadbu		Využitelná plocha (v držení pěstitele)	143,7054
Povolení pro opětovnou výsadbu		Využitelná plocha (v držení pěstitele)	139,4266
Vyklučená plocha vinic		Využitelné na základě žádosti pěstitele	248,5401
Osázená plocha vinic	K 31. 12. 2024		17 304,4017
Celkem produkční potenciál	K 31. 12. 2024		17 836,0738

Zdroj: ÚKZÚZ (Registr vinic)

Pozn.: Dle čl. 64 až 68, nařízení EP a R (EU) č. 1308/2013.

Nejčastěji zatřídovanými bílými odrůdami byly: **Rulandské šedé** (10,79 %), Ryzlink rýnský (9,66 %), Pálava (9,40 %), Ryzlink vlašský (9,29 %) a Veltlínské zelené (9,25 %). Nejčastěji zatřídovanými **modrými odrůdami** byly: **Zweigeltrebe** (22,99 %), Frankovka (15,70 %), Rulandské modré (15,06 %), Modrý Portugal (8,98 %) a Svatovavřínecké (7,44 %). Zdroj: SZPI, uvedená data jsou platná k 15. březnu 2025

LÉČIVÉ, AROMATICKÉ A KOŘENINOVÉ ROSTLINY

V komplexu zemědělství se řadí léčivé, aromatické a kořeninové rostliny (dále jen „LAKR“) do skupiny maloobjemových plodin, v právním postavení v české legislativě je však naprosto rovnoprávná s ostatními skupinami plodin (např. obilniny, olejiny). Řadí se obvykle mezi speciální užitkové rostliny, protože se jejich užitkovost často překrývá. Některé druhy LAKR mohou mít charakter olejnin (ostropestřec, mák), nebo zeleniny (cibule, česnek, kopr), ale i ovoce (černý rybíz, maliník, ostružiník, aronie, rakytník apod.). Některé druhy LAKR mají okrasný charakter a využívají se v krajinářské tvorbě (levandule, hořec, slez, šalvěj, dobromysl apod.). Rozmanitost je tedy významným znakem této uměle vytvořené kategorie užitkových rostlin.

Pěstování LAKR vyžaduje technologie se speciálními mechanismy, a to především pro sklizeň a posklizňovou úpravu. U těch druhů, kde je potřebný vysoký podíl ruční práce, se ekonomická náročnost zvyšuje, mimo jiné též s ohledem na nízké výkupní ceny. Tuzemští pěstitelé pěstují LAKR na základě smlouvy s konečným odběratelem domácím, ale i zahraničním. V posledních letech jsou některé druhy LAKR dostupnější z dovozu, případně se dováží výluhy, extrakty nebo silice pro další zpracování.

Poptávka po LAKR celosvětově roste, renesanci v posledních letech zažívá též lidové léčitelství. Zvyšuje se zájem o osivo a sadbu léčivých, aromatických a kořeninových rostlin – u tzv. hobby balení o 150–200 % – pro pěstování na zahrádkách, ale i na terasách, balkonech apod. Je třeba vzít v úvahu, že, ze statistického hlediska, souhrnné vykazování a analýzy LAKR zásadně ovlivňuje zahrnutí kmínu kořeného a ostropestřce mariánského do této skupiny rostlin. Vzhledem k podílu jejich pěstební plochy k celkově vykazované ploše LAKR je dynamika vývoje pěstebních ploch LAKR v podstatě dynamikou vývoje pěstebních ploch těchto dvou druhů.

V ČR se pěstuje a zpracovává okolo 37 rostlinných druhů léčivých, aromatických a kořeninových rostlin s velmi rozdílným rozsahem pěstování a využití. Hlavním trendem produkce LAKR v ČR je zajištění kvality, a to stanovením a zavedením správné pěstitelské praxe včetně posklizňové úpravy a skladování v konvenčním i v ekologickém zemědělství. Podle rozsahu

pěstování jsou druhy, které se pěstují na plochách větších než 1 000 ha – mezi ty patří ostropestřec mariánský a kmín kořený, na stovkách ha se pěstují jitrocel kopinatý, fenykl obecný, koriandr setý a také pískavice řecké seno. Na plochách kolem 10 ha se pěstují např. heřmánek lékařský, máta, měsíček, leuzea saflorová, sléz, kopr.

V roce 2024 celkové pěstební plochy LAKR se meziročně zvýšily o 9 % na 6 808 ha, což mělo dopad i na opětovné zvýšení produkce. Výrazný meziroční nárůst pěstebních ploch byl zaznamenán u kmínu kořeného, a to o 43 % na 1 529 ha.

Veřejnost považuje za největší zpracovatele LAKR organizace, které dodávají na trh bylinné čaje. Výrobci čajů mají zpravidla své pěstitele a sběrače, ale také svůj systém nákupu surovin. Produkty výrobců čajů jsou buď farmaceutické kvality, tj. podléhají kontrole Státního ústavu pro kontrolu léčiv, nebo jsou registrovány jako doplňky stravy a podléhají kontrole v rámci potravinářské legislativy.

Nezanedbatelný podíl zaujímá pěstování LAKR **v ekologickém zemědělství**. Rozsah pěstování LAKR v režimu ekologického zemědělství má rostoucí trend, výměra pro pěstování činí v současné době cca 1 730 ha s produkcí kolem 630 t. Většina produkce je určena pro export, domácí trh spotřebuje pouze okolo 2 % produkce. Podle údajů největšího zpracovatele LAKR se v rámci ekologické produkce nejvíce pěstuje meduňka, měsíček a šalvěj. Ostropestřec s označením bioprodukt pěstuje kolem 25–30 biopěstitelů.

Bilance zahraničního obchodu LAKR

Bilance zahraničního obchodu tohoto sektoru vykazuje dlouhodobě záporné saldo, které se v roce 2024 meziročně výrazně zvýšilo (o 50,8 %) na 1,06 mld. Kč. V roce 2024 se meziročně navýšil objem dovezeného koření (o 2,1 %) na 13 759 t v hodnotě 1,6 mld. Kč. Hlavními dováženými komoditami byly paprika, zázvor a pepř, dále též kmín římský, koriandr, bokový list a směsi koření. Mezi významné dovozce koření do ČR patřily tradičně Španělsko, Vietnam, Čína, Polsko, Ukrajina a Slovensko. Vývoz koření z ČR v roce 2024 zaznamenal pokles (o 9,3 %) oproti předchozímu roku na objem 5 347 t v hodnotě 0,79 mil. Kč. Tradičními zeměmi, kam koření směřovalo, bylo Německo, Polsko, Slovensko, ale také Maďarsko, Nizozemsko a Rakousko.

Dovoz léčivých rostlin, dle celní nomenklatury rostlinami pro voňavkářství a farmacii (KN 1211), se v roce 2024 v porovnání s předchozím rokem mírně snížil na 6 025 t, hodnota však vzrostla o 30,5 % na 1,65 mld. Kč. Mezi hlavní země, dovážející léčivé rostliny, patřilo Polsko, Bulharsko, Slovensko, Albánie, Indie, Ukrajina a Indonésie. Vývoz léčivých rostlin z ČR v roce 2024 vzrostl, a to o 8,6 % na objem 4 023 t v hodnotě více než 1,39 mld. Kč a směřoval zejména do Španělska, Slovenska, Německa, Itálie a Polska.

Tabulka 70 – Vývoj ploch a produkce LAKR v ČR

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
Plocha (ha)	8 554	6 062	5 657	7 248	7 288	6 240	6 808	109,1
z toho: kmín	4 685	2 950	2 755	3 183	3 516	1 068	1 529	143,2
Produkce (t)	6 765	4 258	3 725	6 399	5 624	4 435	5 160	116,3
z toho: kmín	3 829	971	1 092	2 648	2 236	989	1 234	124,8

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 71 – Bilance zahraničního obchodu LAKR (v t)

Ukazatel		2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
Koření 0904-0910	dovoz	12 147	13 216	13 430	13 759	102,4
	vývoz	4 336	5 603	5 897	5 347	90,7
	balance	-7 811	-7 613	-7 533	-8 354	110,9
Rostliny pro voňavkářství a farmacie 1211	dovoz	6 111	5 722	6 142	6 025	98,1
	vývoz	3 523	3 110	3 704	4 023	108,6
	balance	-2 588	-2 612	-2 438	-2 018	82,8
LAKR souhrn	dovoz	18 258	18 938	19 572	19 784	101,1
	vývoz	7 859	8 713	9 601	9 370	97,6
	balance	-10 399	-10 225	-9 971	-10 414	104,4

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu

Tabulka 72 – Bilance zahraničního obchodu LAKR (v tis. Kč)

Ukazatel		2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
Koření 0904-0910	dovoz	1 275 605	1 344 806	1 442 061	1 600 795	111,0
	vývoz	732 484	686 649	758 415	798 513	105,3
	balance	-543 121	-658 157	-683 646	-802 282	117,4
Rostliny pro voňavkářství a farmacie 1211	dovoz	622 937	739 029	1 263 031	1 647 993	130,5
	vývoz	583 753	684 878	1 246 731	1 394 644	111,9
	balance	-39 184	-54 151	-16 300	-253 349	155,4
LAKR souhrn	dovoz	1 898 542	2 083 835	2 705 092	3 248 788	120,1
	vývoz	1 316 237	1 371 527	2 005 146	2 193 157	109,4
	balance	-582 305	-712 308	-699 946	-1 055 631	150,8

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu

Kmín kořený byl českou významnou exportní komoditou s dlouhodobě pozitivní bilancí zahraničního obchodu. Každoročně bylo z ČR vyvezeno v průměru 50 % tuzemské produkce kmínu. Od roku 2021 však došlo ke změně a saldo zahraničního obchodu vykazuje záporné hodnoty (což je pravděpodobně též v důsledku změny jeho zařazení v celním sazebníku EU). Každoročně je z ČR vyvezeno v průměru 50 % tuzemské produkce kmínu.

V roce 2023 vývoz kmínu římského z ČR meziročně klesl o více jak 11 % na 1 450 t v hodnotě 65,9 mil. Kč. V roce 2024

je pokles vývozu této komodity ještě výraznější, a to o více jak 57 % na 621 t v hodnotě 43,8 mil. Kč. Vývoz směřoval zejména do Polska, na Slovensko, do Rakouska, Maďarska a Německa.

Zatímco dovoz kmínu římského zaznamenal v roce 2023 výrazný meziroční nárůst (o 53,5 %) na 2 555 t v hodnotě 113,7 mil. Kč, došlo v roce 2024 dle údajů celní statistiky k výraznému poklesu (přes 65 %) na objem 888 t v hodnotě 60,8 mil. Kč. Mezi hlavní dovozce kmínu do ČR patřily Španělsko, Polsko, Slovensko, Indie, Syráská arabská republika a Finsko.

Tabulka 73 – Bilance zahraničního obchodu s kmínem římským

Ukazatel		2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
t	dovoz	861	1 665	2 555	888	34,8
	vývoz	579	1 636	1 450	621	42,8
	balance	-282	-31	-1 105	-267	24,2
tis. Kč	dovoz	38 663	60 957	113 656	60 797	53,5
	vývoz	23 666	58 472	65 887	43 823	66,5
	balance	-14 997	-2 485	-47 769	-16 974	35,5

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu

Pozn.: Je třeba poznamenat, že na vykázaných datech se mohou částečně podílet jak obchody s římským kmínem (kód KN 090931 a 090932), tak i obchody s některými druhy koření (kód KN 090961 a 090962, skup. anýz, badyán, kořený kmín, fenýkl, jalovčinky).

KVĚTINY A ŠKOLKAŘSKÉ VÝPĚSTKY

Oblast květinářství a školkařství okrasných druhů společně se školkařstvím ovocných druhů jsou nedílnou součástí zemědělské rostlinné výroby. Vyznačují se několika společnými charakteristikami, mezi které patří především vysoká intenzita produkce, velký podíl ruční práce a používání speciálních pěstebních technologií zahrnujících speciální mechanizaci a pěstební plochy (skleníky, fóliovníky, kontejnerovny). Produkty jsou nepotravinářského charakteru. Pěstuje se velký počet rodů, druhů, odrůd a kultivarů různými zahradnickými postupy. Pěstební plochy jednotlivých podniků nejsou velké a často jsou pod úrovní základní minimální výměry pro přímé platby.

V roce 2023 dosáhla v ČR produkce květin a školkařských výpěstků podle údajů ČSÚ hodnoty 4,9 mld. Kč, což představovalo 5,2% podíl na celkové rostlinné výrobě toho roku. Na základě 1. odhadu ČSÚ se produkce v roce 2024 oproti předchozímu roku mírně snížila (o 1,0 %) na hodnotu 4,8 mld. Kč, což by představovalo 5,4% podíl na snížené rostlinné produkci tohoto roku.

Největší podíl zakrytých ploch využívá sektor květinářství, především v režimu poloteplém a studeném, k produkci záhonových, balkónových a hrnkových květin. Sektor je ohrožen v posledních letech stále staršími a technologicky nevyhovujícími

skleníky, které neumožňují využít moderní a racionální způsoby pěstování. Zvláště v posledních letech se zdražením všech energií představují energetické náklady pěstitelů vysoké zatížení pro hospodaření podniků. Náklady na vytápění se zvýšily 2,5násobně, současně se zdrazují další náklady, a to na vodu, hnojiva, substráty, květináče včetně osobních nákladů a služeb.

Tuzemská produkce květin v posledních letech stagnuje. Množstevní produkce poklesla, ale průměrné realizační ceny vzrostly. V roce 2023 se produkce meziročně nepatrně snížila a dosáhla hodnoty 2,77 mld. Kč, avšak v roce 2024 došlo opět k mírnému zvýšení na 2,80 mld. Kč.

Ke změnám ve struktuře tuzemské květinářské produkce dochází velmi pomalu. Je určena především módními trendy, poptávkou po jednotlivých skupinách květin a ekonomikou pěstování v tuzemských klimatických podmínkách. Již dlouhodobě jsou hlavní skupinou záhonové a balkónové květiny a dá se očekávat, že tento trend bude pokračovat i v dalších letech.

Na podporu české produkce květin byla zavedena marketingová podpora formou označení produktů značkou „Česká květina“. Značka se ujala a kvalitní výpěstky mají povoleno tuto značku užívat. Ve struktuře prodejných cest v českém květinářství nadále hraje významnou roli prodej přes obchodní řetězce a tzv. odborný prodej přes prodejny a zahradní centra stagnuje.

Tabulka 74 – Vývoj sektoru okrasného zahradnictví a školkařství (v mil. Kč)

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ¹⁾	2024 ²⁾	Index 2024/2023
Produkce zemědělství celkem	135 682	141 066	148 979	167 198	191 857	176 791	171 233	96,9
Rostlinná produkce celkem	75 762	79 902	87 369	103 689	114 109	94 271	89 839	95,3
Sazenice a květiny	3 735	4 429	4 901	4 624	4 898	4 892	4 841	99,0

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: ¹⁾ Semidefinitivní data. ²⁾ 1. odhad.

Tabulka 75 – Přehled pěstebních ploch okrasných rostlin a školek (v ha)

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
Květiny a okrasné rostliny	236	224	291	205	219	132	133	100,8
Školky (okrasné a ovocné)	2 331	1 895	1 671	1 578	1 910	2 061	1 926	93,4
Celkem	2 567	2 119	1 962	1 783	2 129	2 193	2 059	93,9

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: Od 2011 zahrnují také školky okrasných rostlin, od 2023 uvedeny jako samostatný druh zemědělské kultury.

Tabulka 76 – Pěstební plochy květin v ČR (v ha)

Ukazatel	1988	1993	2000	2005	2010	2020	2021	2022	2023	2024
Skleníky	185,0	125,0	115,0	115,0	117,0	113,0	112,5	110,0	108,0	108,5
Fóliovníky	22,0	5,0	5,0	7,0	13,0	18,0	19,0	21,0	23,2	24,0
Pařeniště	11,0	5,0	9,0	5,0	1,0	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Kryté plochy celkem	218,0	135,0	129,0	127,0	131,0	131,4	131,9	131,4	131,6	132,9
Venkovní plochy	200,0	105,0	85,0	85,0	102,0	¹⁾	¹⁾	78,6	93,0	102,0

Zdroj: Svaz květinářů a floristů ČR

Pozn.: ¹⁾ Údaj není k dispozici.

Tabulka 77 – Produkce květinářství v ČR (v mil. Kč)

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
2 278	2 360	2 315	2 753	2 786	2 772	2 796	106,9

Zdroj: Svaz květinářů a floristů ČR

Tabulka 78 – Struktura květinářské produkce v ČR (v mil. Kč)

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
Cibuloviny	3	3	3	4	4	4	4	100,0
Záhonové	1 235	1 278	1 264	1 360	1 386	1 405	1 496	106,5
Hrnkové	782	809	795	840	850	840	875	104,2
Řezané květy	95	96	90	97	96	98	99	101,0
Řezaná zeleň	86	91	88	96	95	92	97	105,4
Sušené	47	48	43	322	320	300	192	64,0
Osiva	30	35	32	34	35	33	33	100,0
Celkem	2 278	2 360	2 315	2 753	2 786	2 772	2 796	106,9

Zdroj: Svaz květinářů a floristů ČR

Spotřeba květin má v dlouhodobém horizontu stabilní trend. V roce 2023 se v porovnání s kritickým rokem 2022 zvýšila o více než 13 % na 1 570 Kč na obyvatele. Rok 2024 byl z pohledu spotřeby květin obdobný jako roky předcházející, rozdíly jsou jen v jednotlivých položkách. Lze konstatovat, že se stále mírně zvyšuje spotřeba řezaných květů a pokojových květin, u záhonových a balkonových květin je pak přírůstek nejvyšší.

Spotřebitelské ceny květin, řezaných i hrnkových se v ČR v posledních letech neustále výrazně zvyšují, i když během roku mírně kolísají. Zvýšení realizačních cen za produkci z důvodu nárůstu cen vstupů se propisuje také do výsledků maloobchodního prodeje, kdy se za méně prodaných kusů dosahuje vyšších tržeb. V následujících letech bude rozhodující pro růst spotřeby zájem spotřebitelů o květiny a jejich kupní síla. Ceny importovaných květin se většinou odvíjejí od cen na evropských burzách, které vykazují výrazné sezónní výkyvy (zvyšují se zvláště v období svátků – sv. Valentýn, Den matek, Velikonoce apod.).

Od roku 2024 přechází řezané květiny a řezaná zeleň z dosud snížené 15% sazby DPH do základní tedy 21% sazby DPH. V souvislosti s tím se dá očekávat zvýšení jejich cen.

Bilance dovozu a vývozu květinářských produktů zůstává výrazně pasivní. V roce 2023 vzrostlo záporné saldo meziročně o 2 % na hodnotu 5,1 mld. Kč, v roce 2024 se opět výrazně zvýšilo téměř o 13 % na 5,7 mld. Kč.

Celková hodnota dovozu květin do ČR v roce 2024 se meziročně zvýšila o 13 % na 6,56 mld. Kč. Největší podíl zaujímaly čerstvé řezané květiny, pokojové rostliny okrasné květem a okrasné listem. Největším dodavatelem bylo v roce 2024 tradičně Nizozemsko, které se na celkovém dovozu květin podílelo 68 %. Dalšími významnými dodavateli byly též Německo, Ekvádor, Itálie, Slovensko, Kolumbie, Keňa a Polsko.

Celkový vývoz květin v roce 2024 se meziročně rovněž zvýšil, a to o 13,4 % na hodnotu 0,83 mld. Kč. K nejvýraznějšímu nárůstu došlo u vývozu skupiny cibulí a hlíz květin (o 32 %) a též hrnkových, záhonových a balkonových květin (téměř o 23 %). Hlavními cílovými zeměmi byly Slovensko, Německo, Bulharsko, Rakousko, Maďarsko a Polsko.

Domácí produkce květin se sice stále zvyšuje, ale nestačí pokrýt poptávku jak v objemu, tak i v šíři sortimentu. Dovozy jsou na poptávku schopny reagovat pružněji, a především v širším spektru. Celkový objem vývozu květinových produktů je v porovnání s jejich dovozem stále nízký.

Tabulka 79 – Bilance zahraničního obchodu s květinami (v mil. Kč)

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
Dovoz	4 145	4 689	4 633	5 368	5 690	5 804	6 557	113,0
Vývoz	687	635	797	869	721	732	831	113,5
Saldo zahraničního obchodu	-3 458	-4 054	-3 836	-4 498	-4 969	-5 072	-5 726	112,9

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu

Okrasné školkařství

Sezóna 2023/2024 byla v ČR z hlediska odbytu lepší než velmi špatná předchozí sezóna, kdy na trhu nenalezlo uplatnění a bylo proto zlikvidováno cca 10 % objemu produkce ovocných výpěstků. Celoevropská krize v ovocnářství a v těsně na něj navázané školkařské produkce v ČR vyvrcholila v sezóně 2022/2023. V rámci ČR byl v posledních dvou letech u většiny školkařských provozů snížen objem školkování o 10–30 %. Většina velkých školkařských firem v rámci Evropy snížila objem své produkce ještě výrazněji, a to až o 50 %. Vzhledem k objemu neuplatnitelných výpěstků na světovém trhu některé významné školkařské provozy byly nuceny zcela ukončit výrobu (nadprodukce školkařských výpěstků jabloní v EU, včetně klubových odrůd, byla zaznamenána zejména v Itálii, kde přebývalo v sezóně 2022/2023 několik milionů kusů výpěstků). Jiné provozovny, včetně Polska, byly nuceny restrukturalizovat výrobu, respektive se soustředit jen na určitý segment trhu. Zlikvidovány byly v EU i rozsáhlé plochy vegetativně množených podnoží (zejména pro jabloně).

Objem školkařské produkce se v posledních dvou letech snižuje z důvodu krize v oblasti profesionálního ovocnářství i v odbytu školkařských výpěstků určených pro soukromé zahrady. Naproti tomu mírně roste podíl ovocných výpěstků určených do krajiny, zvyšuje se poptávka po výpěstcích pro tzv. agrolesnictví.

Ovocné školky (všechny skupiny porostů, včetně ploch matečnic a podnoží) zaujímaly v ČR v roce 2023 rozlohu pouze 293 ha, zatímco ještě v roce 2019 zaujímaly výměru okolo 350 ha. V roce 2024 se plochy školek zvýšily, ovšem tento nárůst byl způsoben spíše množstvím nevydobytych a neodbytych partií ponechaných na stanovišti nežli skutečným nárůstem produkčních ploch. Výrazný pokles ploch je způsoben jak poklesem objemu školkovaných podnoží (cca o 10–30 % v roce 2024), tak produkce osiva ovocných druhů pro produkci generativních podnoží.

V roce 2023 se **produkce školkařských výpěstků** výrazně zvýšila na 15,4 mil. ks (tj. meziročně +10,5 %) díky velmi výraznému nárůstu pouze produkce jahodníku. Naproti tomu poptávka po ostatních školkařských výpěstcích výrazně klesla. V souvislosti s poklesem poptávky klesla v roce 2023 meziročně produkce podnoží o téměř 5 % na celkových 5,5 mil. ks. Byl zaznamenán výrazný propad u **produkce podnoží** jabloní, hrušní, mahalebky, slivoně, kdouloně a broskvoně, naproti tomu došlo k nárůstu produkce podnoží myrobalánu, meruňky, třešní a kříženců Prunusu.

Saldo zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky ovocných druhů se od roku 2015 pohybuje v kladných hodnotách. Dovoz školkařských výpěstků ovocných druhů má střídavou tendenci. V roce 2022 dovoz výrazně vzrostl oproti předchozímu roku, avšak v následujících letech má klesající trend. Obdobný vývoj zaznamenal i vývoz školkařských

výpěstků ovocných druhů. Školkařské výpěstky ovocných druhů byly do ČR dováženy z tradičních destinací, a to z Nizozemska, Německa a Itálie, dále také z Maďarska, Polska a Rakouska. Domácí výpěstky pak směřovaly především do Itálie a na Slovensko, dále rovněž do Maďarska, Rakouska a Bulharska.

Ovocné školkařství

Školkařství (okrasných i ovocných druhů) má jako obor zemědělské produkce v našich zemích dlouholetou tradici – od pěstování užitkových rostlin pro obživu, přes pěstování dřevin k využití ve stavebnictví, nábytkářství i mnoha jiných oborech až po pěstování okrasných dřevin i trvalých rostlin pro parky, města, krajinu i soukromé zahrady. Produkty okrasného školkařství slouží celospolečenské potřebě a se změnou klimatu narůstá důležitost tohoto oboru.

Celospolečenský význam zeleně při současných klimatických změnách stoupá a zeleň patří mezi základní parametry nových projektů. Velké procento školkařských výpěstků se však musí do ČR dovážet. Stav pěstebních ploch se radikálně mění s ohledem na nedostatek kvalifikované pracovní síly a klimatických změn. Školkaři se začínají úzce specializovat na listnaté stromy, které se vyznačují vyšší odolností vůči dlouhodobému suchu. Vzhledem ke klimatickým výkyvům jsou školkaři nuceni budovat speciální plochy, které jsou investičně náročné. Lze očekávat velký úbytek pěstebních ploch hlavně u drobných školkařů.

V současné době je zaznamenávána nasycenost trhu se školkařskými výpěstky, především u jehličnatých a listnatých keřů. Odlišná situace je u stromů, kde stále převyšuje poptávka nad nabídkou. Tuto produkci však nelze navýšit díky velké technologické náročnosti a dlouhému cyklu pěstování. Dalším segmentem, který se zvyšuje, je produkce trvalek, kde se daří tuzemskou produkci navyšovat.

Bilance zahraničního obchodu ČR se školkařskými výpěstky okrasných druhů je dlouhodobě pasivní. V roce 2023 došlo sice k meziročnímu poklesu záporného salda o 7,7 %, avšak v roce 2024 se opětovně zvýšilo o 10 % na hodnotu 1,23 mld. Kč.

Dovoz produktů okrasného školkařství do ČR v roce 2024 dosáhl hodnoty 1,53 mld. Kč, což je oproti předchozímu roku nárůst o 9,5 %. Nejvíce dováženou skupinou byly venkovní rostliny jednoleté a víceleté, které se podílely 65 % na celkové hodnotě dovozu této komodity. Dalším významným artiklem dovozu byla skupina mladých a venkovních rostlin. K nejvýznamnějším dodavatelům školkařských výpěstků do ČR patřilo tradičně Nizozemsko, dále Německo, Itálie, Polsko a Slovensko.

Vývoz školkařských okrasných výpěstků v roce 2024 meziročně vzrostl o 6,7 % na hodnotu 290,3 mil. Kč. Vedle vývozu na Slovensko, kam směřovalo více než 68 % školkařských výpěstků, se vyváželo ve větší míře také do Polska, Maďarska, Německa a Rumunska. Nejsilnější vývozní položkou byly venkovní stromy a keře jednoleté a víceleté.

Tabulka 80 – Celková bilance zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky ovocných druhů (v tis. Kč)

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
Dovoz	32 355	61 450	46 866	72 649	119 166	97 075	75 649	77,9
Vývoz	62 830	81 900	82 206	130 723	183 232	125 157	119 541	95,5
Saldo zahraničního obchodu	30 475	20 450	35 340	58 074	64 066	28 082	43 892	156,3

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu

Tabulka 81 – Údaje o okrasném školkařství v ČR

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet členských organizací Svazu školkařů	86	91	106	107	109	99
Počet pracovníků v členských školkách	946	963	954	961	965	950
Výměra ploch okrasných školkařských výpěstků v členských školkách (v ha)	1 328	1 400	1 290	1 295	1 292	1 181
Výměra ploch pro produkci dřevin v kontejnerech	283	300	309	309	312	285
Výměra lesních školek (v ha)	1 000	1 000	969	970	970	975/980
Výměra kontejneroven v lesních školkách (v ha)	100	100	150	145	147	153

Zdroj: Svaz školkařů ČR, uvedeny pouze členové SŠČR

Tabulka 82 – Vývoj bilance zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky – okrasné školkařství (v mil. Kč)

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
Dovoz	781,4	953,3	1 077,5	1 268,1	1 428,4	1 397,6	1 530,9	109,5
Vývoz	203,2	189,2	194,3	216,8	209,4	272,0	290,3	106,7
Saldo zahraničního obchodu	-578,2	-764,1	-883,2	-1 051,3	-1 219,3	-1 125,6	-1 240,6	110,2

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu

Živočišná výroba

Výrobní faktory živočišné výroby

PLEMENÁŘSKÁ PRÁCE A EVIDENCE ZVÍŘAT

Pravidla pro šlechtění a plemenitbu hospodářských zvířat jsou upravena zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon). Zákon byl od doby svého vzniku v roce 2000 již několikrát novelizován, především z důvodů harmonizace s předpisy Evropské unie. Zatím poslední novela implementovala nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012 ze dne 8. června 2016 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat, hybridních plemenných prasat a jejich zárodečných produktů v Unii, pro obchod s nimi a pro jejich vstup do Unie, o změně nařízení (EU) č. 652/2014 a směrnic Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a o zrušení některých aktů v oblasti plemenitby zvířat („nařízení o plemenných zvířatech“), které vstoupilo v platnost dne 1. 11. 2018 a přineslo s sebou dílčí změny zejména v souvislosti s tvorbou a naplňováním šlechtitelských programů.

Prováděcí vyhláškou v oblasti označování zvířat a evidence k plemenářskému zákonu je vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů. V oblasti šlechtění a plemenitby je prováděcí vyhláškou vyhláška č. 448/2006 Sb., o provedení některých ustanovení plemenářského zákona.

Příslušná ustanovení zákona dále provádí vyhláška č. 370/2006 Sb., o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby

hospodářských zvířat, a vyhláška č. 72/2017 Sb., o genetických zdrojích zvířat, která obsahuje vzor žádosti o zařazení do Národního programu, podrobnosti o rozsahu a způsobu hodnocení genetických zdrojů a stanovuje povinnosti účastníka Národního programu.

Ministerstvo podle § 5 plemenářského zákona uznává chovatelská sdružení, která vedou plemenné knihy nebo plemenářské evidence, vystavují zootechnická osvědčení plemenným zvířatům a zpracovávají chovné cíle a šlechtitelské programy jednotlivých druhů a plemen. Členy těchto uznaných chovatelských sdružení je rozhodující většina chovatelů plemenných zvířat. Ve šlechtitelských programech jsou zakotveny vlastnosti a znaky jednotlivých plemen, postupy provádění kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek a testování, způsoby hodnocení zvířat a další šlechtitelská opatření. V roce 2023 ministerstvo eviduje 27 uznaných chovatelských sdružení – v oblasti chovu skotu 5, chovu koní 14, drůbeže 2, v chovu ovcí a koz 3 a v chovu prasat, ryb a včel po 1. Ministerstvo také eviduje 4 chovatelské podniky prasat podle § 6 plemenářského zákona.

Souhlas k provádění odborné činnosti v chovu hospodářských zvířat v rozsahu kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek, testů a posuzování hospodářských zvířat podle § 7 plemenářského zákona udělilo ministerstvo 131 oprávněným osobám, z toho 46 v chovu skotu, (mezi něž se řadí též 19 provozovatelů odchoven masných plemen býků) a dále 40 v chovu koní. Souhlas podle § 12 k činnosti plemenářského zákona při ověřování původů a stanovování genetického typu plemenných zvířat ve svých imunogenetických laboratořích má 6 oprávněných osob.

K inseminaci, případně vlastnímu přenosu embryí podle § 17 zákona má oprávnění 424 oprávněných fyzických nebo právnických osob, podnikajících podle ustanovení § 3 plemenářského zákona, především v plemenitbě skotu, koní, prasat a ovcí. Chovatelé mohou provádět inseminaci vlastních

plemenic, pokud absolvují odborný kurz v zařízení, pověřeném ministerstvem.

Za odbornou způsobilost osob oprávněných podle § 7 a § 17 plemenářského zákona považuje plemenářský zákon též praxi v příslušném oboru po dobu nejméně 5 let.

Vedení ústřední evidence zvířat, kterou ve většině zemí Evropské unie provádí státní organizace nebo organizace s účastí státu, a to ve spojitosti se stále vzrůstajícími nároky na evidenci a označování hospodářských zvířat, v České republice zajišťuje od roku 2001 pověřená osoba – Českomoravská společnost chovatelů, a.s.

Pověřená osoba předává chovatelům a ostatním povinným osobám veškeré potřebné formuláře k poskytování údajů, pokyny k vedení evidence a provádí mezi chovateli poradenskou činnost. Přiděluje identifikační čísla a vede evidenci těchto čísel, vystavuje průvodní listy skotu a průkazy koní nebo jejich duplikáty a náhradní doklady a vede o nich evidenci. Významnou úlohu zastává při kontrole identifikačních čísel a údajů předávaných chovateli, při opravách a doplňování databáze. Českomoravská společnost chovatelů, a.s., již od roku 1996 zpracovává a zveřejňuje výsledky kontroly užítkovosti hospodářských zvířat, výsledky testování a posuzování hospodářských zvířat, tato společnost také zastupuje Českou republiku zároveň v mezinárodních organizacích ICAR, ISAC a INTERBULL (tvorba mezinárodních standardů a pravidel kontroly užítkovosti, odhadu plemenných hodnot, identifikace zvířat atp.).

KRMIVA

Výroba krmných směsí

Krmivářský průmysl je stabilním sektorem v České republice, který zabezpečuje výrobu krmiv podle nej přísnějších hygienických norem s minimálním negativním dopadem výroby na životní prostředí. Výrobní krmných směsí uplatňují při výrobě krmiv vysoce efektivní řešení výroby v důsledku zavádění nových perspektivních technologií. Výroba krmných směsí probíhá kontinuálně a krmivo musí zabezpečit nutriční a zdravotní požadavky pro daný druh a kategorii zvířat.

V roce 2024 bylo celkem vyrobeno pro hospodářská a ostatní zvířata 2 636 029 t krmných směsí, což je o 37 251 t (1,43 %) více v porovnání s rokem 2023 (2 598 778 t). Nejvíce krmných směsí bylo vyrobeno pro drůbež 1026 580 t, pro prasata 673 313 t, pro skot 609 911 t, pro domácí zvířata 272 575 t a pro ostatní zvířata 53 650 t. Do kategorie ostatní hospodářská zvířata spadají krmné směsí pro ovce, kozy, králíky a ryby. Meziroční pokles výroby krmných směsí byl zaznamenán u krmných směsí pro prasata a nárůst výroby krmných směsí pro drůbež, skot a ostatní hospodářská zvířata. Výroba krmných směsí pro prasata se snížila o 0,27 % (1 790 t) a pro ostatní hospodářská zvířata o 3,54 % (1 968 t). Výroba krmných směsí pro drůbež se meziročně navýšila o 2,01 % (20 243 t) a pro skot o 2,32 % (13 826 t).

Tabulka 83 – Výroba krmných směsí dle jednotlivých druhů zvířat určených k produkci potravin

Období	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023	Rozdíl 2024 – 2023	
	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	%	tis. t	%
Prasata celkem	760,870	796,410	707,789	675,103	673,313	99,735	-1,790	-0,265
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	699,893	712,538	648,597	619,843	616,793	99,508	-3,050	-0,492
určené pro vlastní spotřebu	60,977	83,872	59,192	55,260	56,519	102,279	1,259	2,279
selata	76,202	82,781	62,741	53,645	58,090	108,285	4,445	8,285
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	71,624	74,916	57,426	48,040	53,321	110,993	5,281	10,993
určené pro vlastní spotřebu	4,578	7,865	5,316	5,605	4,769	85,075	-0,836	-14,925
výkrm prasat	546,613	578,392	521,443	494,981	493,492	99,699	-1,489	-0,301
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	501,451	515,158	479,032	454,691	450,842	99,154	-3,849	-0,846
určené pro vlastní spotřebu	45,162	63,235	42,412	40,291	42,650	105,855	2,359	5,855
chovná prasata	129,764	126,809	117,877	120,281	115,789	96,265	-4,492	-3,735
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	119,010	114,356	106,623	111,055	106,806	96,173	-4,249	-3,827
určené pro vlastní spotřebu	10,754	12,454	11,254	9,226	8,984	97,374	-0,242	-2,626

Období	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023	Rozdíl 2024 – 2023	
	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	%	tis. t	%
ostatní	8,291	4,704	5,727	6,195	5,941	95,901	-0,254	-4,099
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	7,808	2)	2)	2)	2)	96,154	2)	-3,846
určené pro vlastní spotřebu	0,483	2)	2)	2)	2)	84,783	2)	-15,217
Drůbež celkem	1 044,457	1 071,264	1 038,928	1 006,337	1 026,580	102,012	20,243	2,012
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	1 015,993	1 043,443	1 010,058	973,921	992,543	101,912	18,622	1,912
určené pro vlastní spotřebu	28,464	27,821	28,870	32,416	34,037	105,001	1,621	5,001
brojleři	522,385	531,372	505,414	500,570	497,471	99,381	-3,099	-0,619
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	504,502	513,691	487,747	483,009	480,251	99,429	-2,758	-0,571
určené pro vlastní spotřebu	17,883	17,681	17,668	17,561	17,219	98,057	-0,342	-1,943
odchov kuřat a kuřic	109,382	98,855	92,793	96,433	94,379	97,870	-2,054	-2,130
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	2)	2)	2)	2)	2)	95,366	2)	-4,634
určené pro vlastní spotřebu	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)
nosnice	340,926	361,107	360,693	334,210	353,965	105,911	19,755	5,911
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	2)	2)	2)	2)	2)	106,618	21,195	6,618
určené pro vlastní spotřebu	2)	2)	2)	2)	2)	89,681	2)	-10,319
ostatní	71,764	79,930	80,027	75,124	80,766	107,510	5,642	7,510
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	70,846	79,126	79,362	2)	2)	106,242	2)	6,242
určené pro vlastní spotřebu	0,918	0,803	0,665	2)	2)	238,742	2)	138,472
Skot celkem	569,939	598,109	588,401	596,085	609,911	102,319	13,826	2,319
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	468,350	469,859	488,090	492,200	492,679	100,097	0,479	0,097
určené pro vlastní spotřebu	101,589	128,250	100,311	103,885	117,232	112,847	13,347	12,847
telata	53,525	53,048	47,138	47,599	49,791	104,605	2,192	4,605
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	47,241	45,796	42,235	42,947	44,313	103,182	1,366	3,182
určené pro vlastní spotřebu	6,283	7,253	4,903	4,652	5,478	117,748	0,826	17,748

Období	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023	Rozdíl 2024 – 2023	
	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	%	tis. t	%
výkrm skotu	90,055	98,795	94,567	95,027	99,873	105,099	4,846	5,099
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	79,959	83,766	83,154	83,587	86,897	103,959	3,310	3,959
určené pro vlastní spotřebu	10,097	15,030	11,413	11,440	12,976	113,427	1,536	13,427
dojnice	376,836	387,518	390,004	410,939	417,797	101,669	6,858	1,669
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	293,391	294,547	307,506	324,825	320,673	98,722	-4,152	-1,278
určené pro vlastní spotřebu	83,445	92,971	82,498	86,114	97,124	112,786	11,010	12,786
ostatní	49,523	43,189	51,982	²⁾	²⁾	103,075	²⁾	3,075
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	47,759	41,845	50,485	²⁾	²⁾	104,445	²⁾	4,445
určené pro vlastní spotřebu	1,764	1,316	1,491	1,365	0,957	70,073	-0,408	-29,927
Ostatní zvířata ¹⁾	87,393	58,851	48,823	55,618	53,650	96,461	-1,968	-3,539
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	87,203	58,586	²⁾	²⁾	²⁾	95,370	²⁾	-4,630
určené pro vlastní spotřebu	0,190	0,265	²⁾	²⁾	²⁾	249,873	²⁾	149,873
Celkem krmné směsi	2 462,658	2 524,634	2 383,940	2 333,143	2 363,454	101,299	30,311	1,299

Zdroj: Statistické zjišťování MZe

Pozn.: ¹⁾ Ostatní zvířata – do r. 2015 zahrnují: krmné směsi pro ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř, zvířata v zoologických zahradách. Od r. 2016 zahrnují: směsi pro ovce, kozy, králíky, ryby. ²⁾ Nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Krmiva jsou vyráběna pro vlastní spotřebu výrobce nebo jsou uváděna do oběhu pro cizí odběratele. U všech výše jmenovaných kategorií zvířat převažovala v roce 2024 výroba krmných směsí uváděných do oběhu pro cizí odběratele. Podíl vyrobených krmných směsí určených pro vlastní spotřebu na celkové výrobě dosáhl u skotu 19,22 %, u prasat 8,39 % a u drůbeže 3,32 %. V porovnání s rokem 2023 došlo k navýšení výroby krmných směsí u skotu o 13 347 (12,85 %), u drůbeže o 1 621 t (5,00 %) a u prasat o 1 259 t (2,28 %).

Výroba krmných směsí pro zvířata určená k produkci potravin v roce 2024 činila 272 575 t a v porovnání s rokem 2023 se navýšila o 6 940 t (2,61 %). Největší podíl, a to 90,38 % z celkové vyrobených krmných směsí zaujímaly krmné směsi pro psy a kočky. V roce 2024 v porovnání s rokem 2023 se výroba krmiv pro psy a kočky zvýšila o 6 360 t (2,65 %). Krmné směsi pro ostatní zvířata, kam jsou zařazeny od roku 2016 směsi pro koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách a zoby pro ptactvo dosáhly podílu 7,96 %. Nejmenší podíl, který činí 1,67 % zaujímá ptactvo.

Tabulka 84 – Výroba krmných směsí pro zvířata určená k produkci potravin

Období	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023	Rozdíl 2024 – 2023	
	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	%	tis. t	%
Psi a kočky	275,606	298,436	300,905	239,987	246,347	102,650	6,360	2,650
Ptactvo	4,162	4,254	4,522	4,555	4,541	99,687	-0,014	-0,313
Ostatní zvířata ¹⁾	22,625	22,847	20,826	21,093	21,687	102,814	0,594	2,814
Celkem krmné směsi	302,392	325,537	326,253	265,635	272,575	102,613	6,940	2,613

Zdroj: Statistické zjišťování MZe

Pozn.: ¹⁾ Ostatní zvířata – od r. 2016 zahrnují: směsi pro koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách, ryby.

Tabulka 85 – Souhrnná tabulka výroby krmných směsí (v tis. t)

Období	2020	2021	2022	2023	2024
Zvířata určená k produkci potravin	2 462,658	2 524,634	2 383,940	2 333,143	2 363,454
hlavní kategorie	2 375,265	2 465,783	2 335,118	2 277,525	2 309,804
prasata	760,870	796,410	707,789	675,103	673,313
drůbež	1 044,457	1 071,264	1 038,928	1 006,337	1 026,580
skot	569,939	598,109	588,401	596,085	609,911
ostatní ¹⁾	87,393	58,851	48,823	55,618	53,650
Zvířata neurčená k produkci potravin	302,392	325,537	326,253	265,635	272,575
hlavní kategorie	279,768	302,690	305,427	244,542	250,888
psi a kočky	275,606	298,436	300,905	239,987	246,347
ptactvo	4,162	4,254	4,522	4,555	4,541
ostatní ²⁾	22,625	22,847	20,826	21,093	21,687
Ostatní celkem ^{1), 2)}	110,018	81,698	69,649	72,711	75,337
Celkem	2 765,050	2 850,171	2 710,193	2 598,778	2 636,029

Zdroj: Statistické zjišťování MZe

Pozn.: ¹⁾ Ostatní zvířata určená k produkci potravin – do r. 2015 zahrnují: směsi pro ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř, zvířata v zoologických zahradách. Od r. 2016 zahrnují: směsi pro ovce, kozy, králíky, ryby. ²⁾ Ostatní zvířata neurčená k produkci potravin – od r. 2016 zahrnují: směsi pro koně, lesní zvěř, kozešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách, ryby.

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí

V roce 2024 dosáhla celková spotřeba krmných surovin hodnotu 2 505 077 t. V porovnání s rokem 2023 (2 474 925 t) se spotřeba krmných surovin zvýšila o 1,22 % (30 152 t).

Nejvíce zastoupenou krmnou surovinou pro výrobu krmných směsí tvořily obiloviny. Jejich podíl v roce 2024 dosáhl hodnoty 1 506 358 t. Tento údaj je o 1,55 % nižší v porovnání s rokem 2023. Dále byly v krmných směších zastoupeny tyto obiloviny: pšenice (56,80 %), ječmen (21,31 %), kukuřice (16,01 %), žito a triticales (4,58 %) a oves (1,22 %). V porovnání s rokem 2023 nárůst zastoupení v krmné směsi zaznamenala pšenice 17 268 t (2 06 %) a žito a triticales 5 239 t (8,22 %). Pokles v zastoupení v krmné směsi zaznamenala kukuřice 8 893 t (3,56 %) a ječmen 8 084 t (2,46 %).

Druhou nejčastěji používanou krmnou surovinou pro výrobu krmných směsí byly krmné suroviny z olejnatých semen. Jejich podíl na celkové výrobě krmných směsí dosáhl 21,87 %. Z olejnatých semen tvořil největší podíl v krmné směsi sójový extrahovaný šrot, který tvořil 11,30 % a jeho zařazení do krmné směsi bylo o 0,18 % vyšší v porovnání s rokem 2023. Následoval řepkový extrahovaný šrot a výlisky DDGS 7,14 %).

Do třetí skupiny patřily krmné suroviny živočišného původu, které se podílely 5,17 % na celkové spotřebě krmných směsí. Z nich byly nejčastěji zastoupeny živočišné moučky, které dosáhly podílu 43,58 %.

U všech jmenovaných krmných surovin, kromě pšenice, ječmene, žita, triticales, řepkového extrahovaného šrotu a krmiv živočišného původu došlo k snížení jejich spotřeby. Spotřeba obilovin meziročně klesla o 0,10 % (1 551 t) na 1 506 358 t, spotřeba krmných surovin z olejnatých surovin se zvýšila o 2,41 % (12 880 t) na 547 884 t. Spotřeba krmných

surovin živočišného původu se zvýšila o 5,59 % (6 854 t) na 129 392 t.

V roce 2024 dosáhla spotřeba premixů krmných aditiv pro výrobu krmných směsí 16 396 t. V porovnání s rokem 2023 došlo ke zvýšení spotřeby premixů krmných aditiv o 1027 t (6,68 %). Premixy krmných aditiv jsou směsi jedné nebo více doplňkových látek (např. aminokyseliny, vitaminy a mikroprvky) s krmnými surovinami (pšeničná mouka, mletý vápenec) nebo vodou, použitými jako nosiči, které nejsou určeny pro přímé krmení zvířat.

Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv určených pro výrobu krmných směsí se v roce 2024 meziročně navýšila o 3 527 t (20,81 %) na hodnotu 20 475 t (v porovnání s rokem 2023). U spotřeby doplňkových krmiv určených pro prasata došlo navýšení o 1023 t (34,46 %) na hodnotu 3 992 t, u doplňkových krmiv pro skot se spotřeba zvýšila o 2 575 t (26,18 %) na hodnotu 12 411 t v porovnání s rokem 2023. U doplňkových krmiv určených pro drůbež se spotřeba zvýšila o 375 t (14,62 %) na hodnotu 2 941 t v porovnání s rokem 2023.

Doplňková krmiva jsou směsi s vysokým obsahem určitých živin (např. N-látky, metabolizovatelná energie, která vzhledem ke svému složení zabezpečí denní potřebu krmné dávky po doplnění do jiných krmiv, zpravidla se jedná o obiloviny. Součástí finální krmné směsi mohou být doplňková minerální krmiva, která jsou složená převážně z minerálií a obsahují více než 40 % popela v sušině a melasová krmiva obsahující nejméně 14 % veškerých cukrů v sušině vyjádřených jako sacharóza a k jejichž výrobě byla kromě jiných krmných surovin použita i melasa (vyhláška č. 451/2000 Sb., směrnice 79/373/EHS). Doplňková krmiva využívají převážně prvovýrobci, kteří si vlastní krmné směsi vyrábí na stacionárních nebo mobilních výrobních technologiích.

Tabulka 86 – Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí

Období	2022	2023	2024	Index 2024/2023	Rozdíl 2024 – 2023	
	tis. t	tis. t	tis. t	%	tis. t	%
Obiloviny	1 545,077	1 507,909	1 506,358	99,897	-1,551	-0,103
pšenice	808,185	838,372	855,640	102,060	17,268	2,060
ječmen	325,390	329,115	321,031	97,544	-8,084	-2,456
oves	31,445	25,693	18,347	71,409	-7,346	-28,591
žito a triticales	58,048	63,778	69,017	108,214	5,239	8,214
kukuřice	320,522	250,106	241,213	96,444	-8,893	-3,556
z toho GM	7,778	1,028	1,177	114,526	0,149	14,526
ostatní	1,487	0,846	1,111	131,304	0,265	31,304
Luštěniny	32,982	34,262	38,672	112,869	4,410	12,869
hrách	18,809	17,570	15,180	86,400	-2,390	-13,600
sója	14,113	16,643	23,370	140,416	6,727	40,416
z toho GM	¹⁾	¹⁾	¹⁾	168,230	¹⁾	68,230
ostatní	0,060	0,049	0,121	245,931	0,072	145,931
Mlýnské krmné suroviny	107,926	84,979	87,109	102,507	2,130	2,507
krmná mouka	31,262	14,516	14,825	102,123	0,309	2,123
otruby	¹⁾	¹⁾	71,108	¹⁾	¹⁾	¹⁾
ostatní	¹⁾	¹⁾	1,176	¹⁾	¹⁾	¹⁾
Krmné suroviny z olejnatých semen	529,398	535,004	547,884	102,408	12,880	2,408
sójový extrahovaný šrot	293,143	282,429	282,946	100,183	0,517	0,183
z toho GM	264,939	226,308	250,132	110,527	23,824	10,527
řepkový extrahovaný šrot a výlisky	164,428	171,623	178,961	104,275	7,338	4,275
z toho GM	6,887	3,660	9,903	270,596	6,243	170,596
slunečnicový extrah. šrot a výlisky	46,158	53,499	58,879	110,055	5,380	10,055
oleje	16,982	18,624	17,109	91,866	-1,515	-8,134
z toho GM	3,953	3,820	2,881	75,412	-0,939	-24,588
ostatní	8,687	8,828	9,989	113,156	1,161	13,156
sušené pivovarské mláto	1,706	1,845	1,316	71,342	-0,529	-28,658
ostatní produkty potravinářského průmyslu	91,550	77,689	80,214	103,250	2,525	3,250
Krmiva živočišného původu	136,941	122,538	129,392	105,593	6,854	5,593
živočišné moučky	61,164	56,499	56,393	99,811	-0,106	-0,189
rybí moučka	5,226	5,470	5,314	97,140	-0,156	-2,860
sušené mléko	0,567	0,963	0,631	65,480	-0,332	-34,520
tuky	24,760	20,551	35,232	171,434	14,681	71,434
ostatní	¹⁾	¹⁾	¹⁾	81,484	¹⁾	-18,516
Úsušky pícnin	14,470	13,788	14,455	104,838	0,667	4,838
Minerální krmiva	102,988	96,910	99,677	102,855	2,767	2,855
Celkem krmné směsi	2 563,039	2 474,925	2 505,077	101,218	30,152	1,218

Zdroj: Statistické zjišťování MZe

Pozn.: ¹⁾ Nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 87 – Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí (v tis. t)

Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Spotřeba premixů celkem pro všechna zvířata	13,869	15,549	17,027	18,228	17,535	16,040	15,369	16,396

Zdroj: Statistické zjišťování MZe

Tabulka 88 – Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv (DK) určených pro výrobu krmných směsí (v tis. t)

Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
DK pro prasata	3,692	4,179	4,205	4,007	3,946	4,552	3,041	2,969
DK pro drůbež	1,404	1,403	¹⁾	¹⁾	2,861	2,707	2,908	2,566
DK pro skot	7,129	7,242	6,079	6,772	7,789	10,446	7,550	9,836
DK pro ostatní zvířata	2,985	1,129	¹⁾	¹⁾	1,206	0,379	0,975	1,577
Celkem DK	15,210	13,953	15,551	17,574	15,802	18,085	14,473	16,948

Zdroj: Statistické zjišťování MZe

Pozn.: ¹⁾ Nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

OCHRANA ZVÍŘAT

Oblast ochrany zvířat proti týrání je upravena zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon na ochranu zvířat“). Zákon na ochranu zvířat stanovuje jako hlavní orgány ochrany zvířat MZe a SVS. Ochrana zvířat a péče o jejich pohodu (welfare) patří do kompetence MZe, které pro tento účel zřídilo v rámci Odboru živočišných komodit a ochrany zvířat oddělení ochrany zvířat, dále odborný poradní orgán ministra zemědělství Ústřední komisi pro ochranu zvířat – ÚKOZ a Výbor pro ochranu zvířat používaných pro vědecké účely – VOZPVU. Orgánem dozoru na úseku ochrany zvířat jsou krajské veterinární správy SVS.

V akreditovaných školicích střediscích probíhaly kurzy k získání kvalifikace k výkonu dozoru na úseku ochrany zvířat, kvalifikace k navrhování pokusů a projektů pokusů, provádění pokusů na pokusných zvířatech a péče o ně včetně jejich usmrcování, k získání osvědčení pro řidiče a průvodce, i jiné kurzy stanovené právními předpisy ČR a EU v oblasti ochrany zvířat. Veterinární univerzita Brno (VETUNI) pořádala každoroční konferenci s mezinárodní účastí s názvem „Ochrana zvířat a welfare“. Téma vztahující se k životním podmínkám zvířat byla obsahem každoroční vědecké konference konané na MENDELU „Aktuální otázky bioklimatologie zvířat“.

Situace v oblasti ochrany zvířat v ČR v roce 2024 je detailně rozvedena v Informačním bulletinu SVS „Informace o Programu ochrany zvířat – situace v roce 2024“. Program ochrany zvířat SVS je realizován již od roku 1993.

Živočišné komodity

MLÉKO, MLÉČNÉ VÝROBKY

Na začátku roku 2022 začala rusko-ukrajinská válka, jejíž dopady ovlivnily globální trh, včetně sektoru zemědělství a potravinářství. Narušení obchodních cest a omezení vývozu obilovin z Ukrajiny mělo významný dopad na krmivářský sektor,

což ovlivnilo náklady na výrobu mléka. Současně se v důsledku ekonomických sankcí vůči Rusku zvýšily ceny vstupů, jako jsou energie, hnojiva a pohonné hmoty, což vytvořilo tlak na rentabilitu chovu dojeného skotu.

V roce 2024 se mléčný sektor postupně přizpůsoboval novým tržním podmínkám. Po období vysokých výkupních cen mléka v roce 2022 a následném poklesu v roce 2023 došlo k relativní stabilizaci cen. Zemědělci se museli vypořádat s kolísáním cen mléka, změnami ve struktuře nákladů a přizpůsobením produkčních strategií. Klíčovou roli v tomto procesu sehrály i podpůrné mechanismy na národní i evropské úrovni, které měly za cíl zmírnit dopady krizí na sektor živočišné výroby.

Vývoj trhu s mlékem a mléčnými výrobky v roce 2024 nadále ovlivňují globální ekonomické faktory, spotřebitelská poptávka i změny v obchodní politice. Mléčné produkty zůstávají klíčovou součástí potravinářského průmyslu, přičemž producenti i zpracovatelé hledají způsoby, jak zvýšit efektivitu výroby a reagovat na aktuální výzvy trhu.

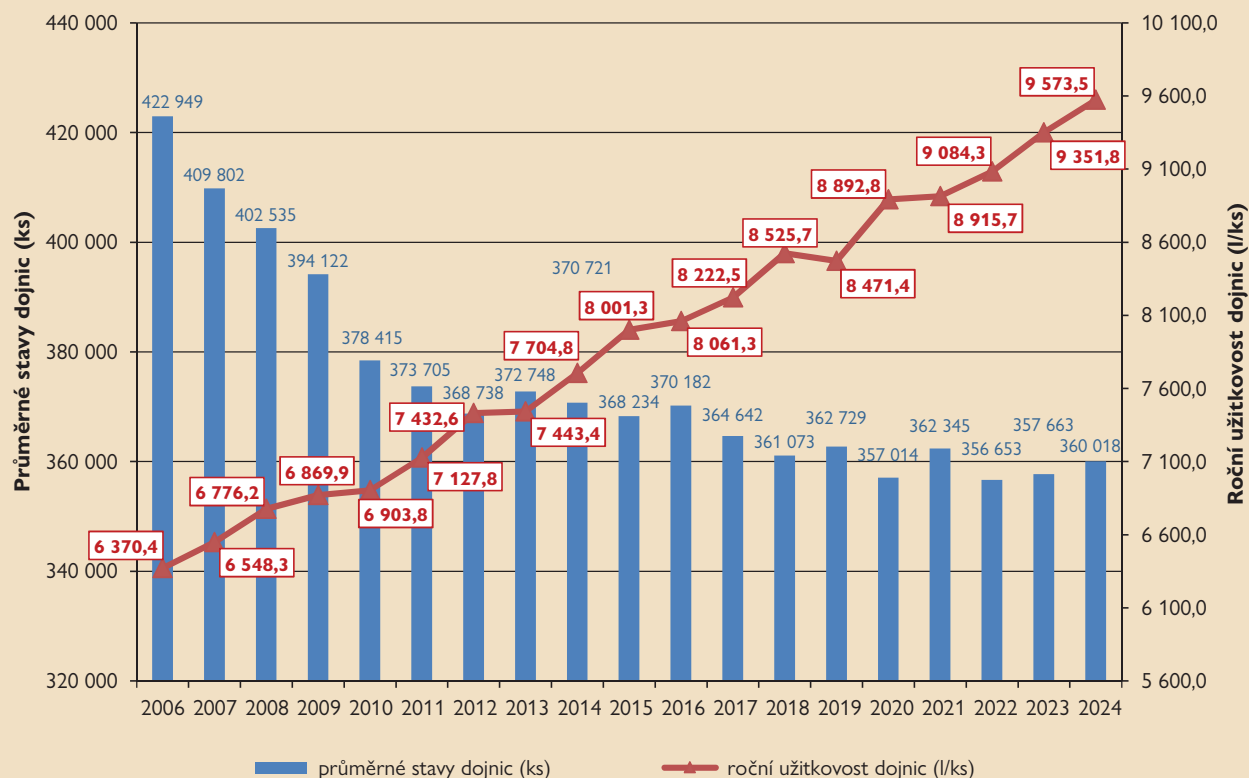
Stavy a užitkovost dojených krav

Průměrné roční stavy dojených krav v České republice v roce 2024 vzrostly v porovnání s rokem 2023 o 0,2 % na celkový stav 362 452 ks. U průměrné roční užitkovosti byl zaznamenán růst, a to o 2,4 % (+221,6 l/ks). Nejvyšší průměrné roční mléčné užitkovosti v České republice bylo dosaženo v Moravskoslezském kraji (10 968,3 l/ks), Kraji Vysočina (9 898,0 l/ks) a Jihomoravském kraji (9 853,8 l/ks). Naopak nejnižší průměrná roční dojivost byla zaznamenána v Karlovarském kraji (7 867,8 l/ks). Růst užitkovosti byl podpořen dobrou krmivovou základnou a příznivou cenou za mléčnou surovinu.

Produkce mléka

V roce 2024 dosáhla produkce mléka v České republice 3 460,4 mil. l. Tato úroveň produkce byla o 2,3 % vyšší než produkce v roce 2023. Taktéž tržní produkce mléka, tzn. celkový prodej mléka, se oproti předchozímu roku mírně zvýšila (o 2,2 %) na celkových 3 360,4 mil. l. Při porovnání

Graf 11 – Vývoj počtu dojnic a průměrné roční užitkovosti v ČR v období 2007–2024

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 89 – Balance užití a spotřeby mléka

Ukazatel/rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ²⁾
Průměrný stav dojnic (tis. ks)	358,6	361,4	357,0	362,3	356,7	357,7	360,0
Průměrná roční dojivost (l/ks)	8 525,7	8 471,4	8 892,80	8 915,70	9 084,3	9 351,8	9 573,5
Výroba mléka (mil. l)	3 078,4	3 072,8	3 181,80	3 222,90	3 251,4	3 383,9	3 460,4
Tržní produkce (mil. l)	2 978,4	2 974,6	3 083,80	3 125,80	3 160,9	3 287,5	3 360,4
Tržnost (%)	96,80	96,80	96,90	96,94	97,2	97,2	97,1
Balance							
Počáteční zásoby ¹⁾ (mil. l)	83,70	74,30	72,30	68,90	80,9	67,3	63,5
Nákup do mlékáren (mil. l)	2 525,3	2 497,1	2 614,30	2 645,04	2 665,8	2 694,7	2 758,0
Dovoz ¹⁾ (mil. l)	996,40	1 064,9	1 065,50	1 111,89	1 094,6	1 218,1	1 316,4
Celková nabídka (mil. l)	3 605,4	3 636,3	3 752,10	3 825,83	3 841,3	3 980,1	4 137,9
Domácí tržní spotřeba (mil. l)	2 233,9	2 279,8	2 387,20	2 392,95	2 332,2	2 364,2	2 409,9
Vývoz ¹⁾ (mil. l)	1 297,2	1 284,2	1 296,00	1 352,03	1 441,8	1 552,4	1 652,7
Konečné zásoby ¹⁾ (mil. l)	74,30	72,30	68,90	80,85	67,3	63,5	75,3
Podíl dovozu na spotřebě (%)	44,60	46,70	44,60	46,47	46,9	51,5	54,6
Podíl vývozu na nákupu (%)	51,40	51,40	49,60	51,12	54,1	57,6	59,9
Míra soběstačnosti – výroba/spotřeba (%)	137,8	134,8	133,3	134,7	139,4	143,1	143,6

Zdroj: ČSÚ, celní statistika, rezortní statistika MZe (6–12), SZIF (tržní produkce), propočty MZe

Pozn.: ¹⁾ Přepočet na ekvivalent mlék. ²⁾ Předběžný údaj.

souhrnného zemědělského účtu za rok 2023 (v běžných cenách) představuje podíl živočišné produkce na celkové zemědělské produkci 39,7 % a podíl produkce mléka na živočišné produkci 54,1 %. Vývoj sektoru mléka je ovlivňován situací na evropském i světovém trhu s mlékem a mléčnými výrobky. Mléko a mléčné

výrobky jsou důležitou exportní komoditou České republiky. 27,5 % z celkové výroby mléčné suroviny je exportováno za hranice České republiky.

V roce 2024 mlékárenský průmysl nakoupil od producentů 2 758,0 mil. l mléka, tj. o 2,3 % více než v roce 2023. Z uvedeného

Tabulka 90 – Vývoj v sektoru mléka v České republice

Ukazatel/rok	MJ	1989	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ¹⁾
Zemědělství								
Průměrné stavy dojnic	tis. ks	1 228,5	364,3	359,9	358,7	358,3	357,7	360,0
Průměrná roční dojivost	l/ks	3 982,0	8 471,4	8 892,8	8 915,7	9 084,3	9 351,8	9 573,5
Průměrná denní dojivost	l/ks	10,91	23,21	23,90	24,43	24,89	25,62	26,16
Výroba mléka	mil. l	4 892,5	3 072,8	3 181,8	3 222,9	3 251,4	3 383,9	3 460,4
Tržnost	%	91,4	96,8	96,9	96,9	97,2	97,2	97,1
Celkový prodej mléka	mil. l	4 473,3	2 974,6	3 083,8	3 124,2	3 160,9	3 287,5	3 360,4
CZV za mléko	Kč/l	4,74	8,86	8,54	9,04	11,40	10,97	11,33
Mlékárenský průmysl a produkce hlavních výrobků								
Nákup syrového mléka	mil. l	4 473,3	2 497,1	2 614,3	2 645,0	2 665,8	2 694,7	2 758,0
CZV za mléko	Kč/l	4,74	8,86	8,54	9,04	11,40	10,97	11,33
Průměrný obsah tuku	%	4,00	3,92	3,89	3,88	3,89	3,84	3,83
Průměrný obsah bílkovin	%	–	3,48	3,45	3,44	3,44	3,46	3,47
Produkce								
Konzumní mléko	tis. l	920 701,00	596 981,10	608 427,00	611 544,44	657 100,50	679 373,1	677 098,1
Konzumní smetana	tis. l	44 744,00	58 797,40	64 093,50	64 495,82	63 320,30	62 683,3	64 199,4
Jogurty	tis. l	40 982,00	130 426,40	129 931,80	127 183,43	121 657,70	121 455,4	121 087,3
Ostatní kysané výrobky ²⁾	tis. l	36 872,00	55 913,20	54 508,70	56 412,33	61 320,70	60 417,4	61 586,8
Tvarohy	t	52 846,00	37 892,70	41 029,30	39 839,77	41 540,90	42 095,1	44 863,9
Sýry ²⁾	t	104 440,00	110 733,90	121 613,50	128 951,17	127 887,50	135 786,9	146 295,9
Máslo a mléčné tuky	t	119 818,00	34 683,60	34 862,70	33 746,57	34 290,10	32 151,4	34 034,0
Sušená mléka celkem	t	139 829,00	29 114,10	31 202,00	30 855,23	28 219,40	27 352,7	23 310,5
z toho: SOM ³⁾	t	–	17 700,70	20 616,70	18 905,47	16 962,40	17 209,0	15 331,9
Celková domácí spotřeba vybraných výrobků ²⁾								
Konzumní mléko	t	965 445,0	494 920,7	501 611,6	490 871,5	494 981,1	495 315,9	416 291,1
Mléčné konzervy ⁴⁾	t	62 262,1	14 474,0	21 837,6	23 159,0	19 877,3	26 174,2	24 609,5
Kysané mléčné výrobky	t	77 854,0	162 563,1	163 020,6	163 167,9	157 873,9	160 755,9	164 400,3
Sýry, tvarohy	t	148 431,0	197 055,6	204 064,0	204 584,5	176 174,6	180 552,1	191 404,9
Máslo	t	94 161,0	56 459,5	59 514,1	57 240,9	54 723,7	53 651,7	56 527,5

Zdroj: Chov skotu ČSÚ, Statistická ročenka ČSFR 1990, Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12, Měsíční výkaz o nákupu mléka, o výrobě a užití vybraných mlékárenských výrobků, ČSÚ – Databáze zahraničního obchodu – Celní statistika MZe, SZIF (celkový prodej mléka = dodávky a přímý prodej), propočty MZe.

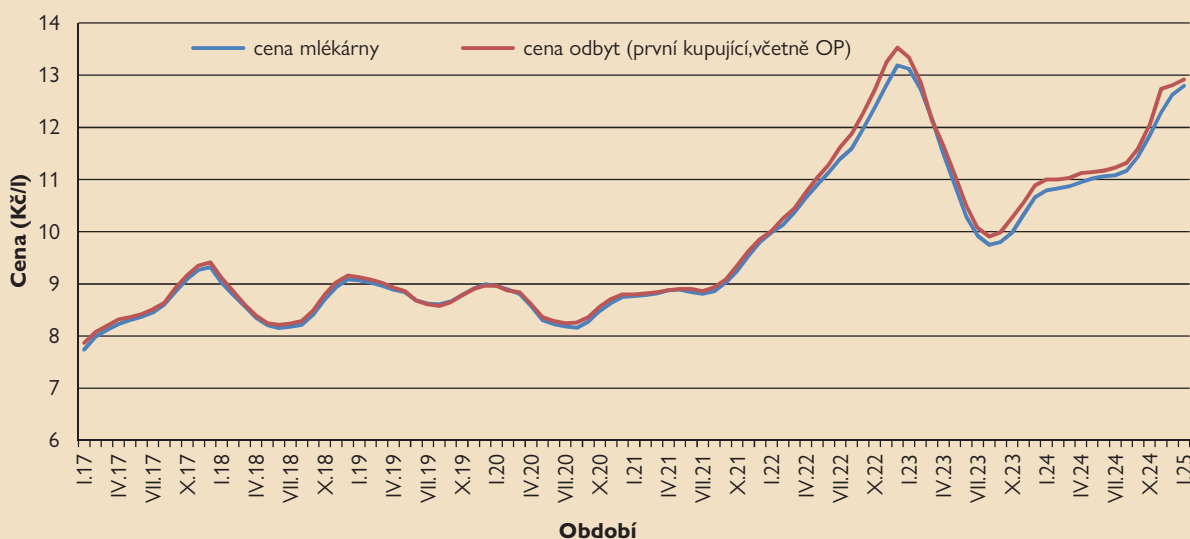
Pozn.: ¹⁾ Předběžný údaj. ²⁾ Propočty MZe. ³⁾ Sušené odtučněné mléko. ⁴⁾ Sušená a zahuštěná mléka a smetany.

objemu nákupu mléka bylo vyvezeno 273 mil. l ke zpracování a ze zahraničí bylo dovezeno 12,3 mil. l. V roce 2024 se ve srovnání s rokem 2023 snížila výroba konzumního mléka o 0,3 %, jogurtů (-0,3 %), tavených sýrů (-3,4 %) a sušených mlék (-14,8 %). Naopak nárůst výroby při meziročním porovnání byl v roce 2024 zaznamenán u konzumní smetany (+2,4 %), ostatních kysaných mléčných výrobků (+1,9 %), másla (+5,9 %), tvarohů (+6,6 %), přírodních sýrů (+9,1 %), smetanových krémů (+13,4 %), tvarohových dezertů (+13,9 %), mléčných a pudinkových dezertů (+22,1 %), kondenzovaného mléka (+17,4 %), sušené syrovátky (+14,8) a zahuštěné syrovátky (+4,1 %).

Ceny

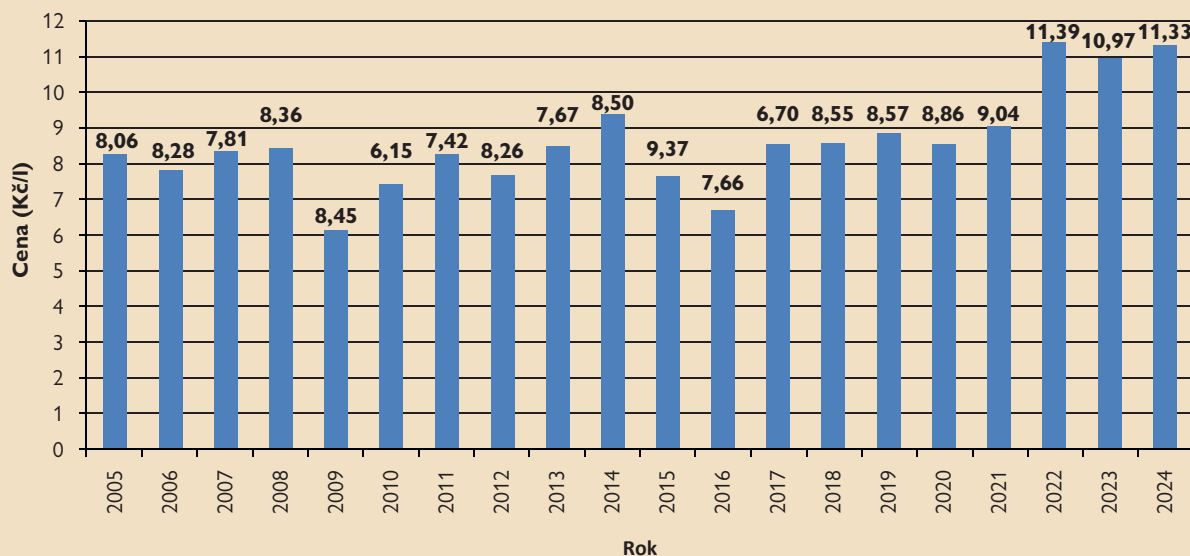
V České republice v roce 2024 dosáhly tržby za mléko 31,2 mld. Kč. Průměrná roční cena za mléčnou surovinu vyplacená mlékárnami v České republice za rok 2024 byla 11,33 Kč/l. Meziroční zvýšení průměrné roční ceny za mléčnou surovinu bylo o 3,3 %, tj. o 0,36 Kč/l. V rámci šetření cen prvních kupujících (tzn. včetně realizačních cen mléčné suroviny na zahraničních trzích) byla vykazována průměrná roční cena 11,52 Kč/l (meziroční zvýšení o 3,7 %, tj. o 0,41 Kč/l). Nákladová rentabilita výroby mléka se za rok 2024 předběžně odhaduje na 13,43 %.

Graf 12 – Vývoj ceny placené mlékárnami na území ČR a ceny Odbytu (první kupující, tzn. včetně realizace mléka OP na zahraničních trzích)

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (6-12), Rezortní statistika Odbyt (6-12), SZIF (od 1/2022)

Graf 13 – Vývoj průměrné roční ceny (Kč/l) zemědělských výrobců za mléko (vážený průměr ceny za mléko)

Zdroj: Rezortní statistika mlék (MZe 6-12)

Co se dotací týče, tak národní podpory jsou směřovány především na programy, které přispívají ke zlepšování životních podmínek v chovech hospodářských zvířat a ke zvýšení konkurenceschopnosti českého agrárního sektoru. V odvětví živočišné výroby bylo pro dotační období 2025 vyčleněno z národních dotací cca 3,75 mld. Kč. Na dotační program 20.A. Zlepšení životních podmínek v chovech dojníc, bylo pro rok 2025 vyčleněno 480 mil. Kč.

V rámci evropských dotačních titulů je na podporu chovu krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka významná podpora příjmu vázaná na produkci (CIS), kde byla pro dotační období 2024 stanovena sazba 3 572,80 Kč/VDJ. V rámci Strategického plánu SZP jsou podpory pro chovatele dojníc poskytovány prostřednictvím intervence Dobré životní podmínky zvířat, na kterou je v roce 2025 alokováno 27 446 800 €.

Spotřeba mléka a mléčných výrobků

Odvětví produkce mléka a mléčných výrobků představuje významný segment národního hospodářství, který sehrává klíčovou roli jak z hlediska ekonomického, tak i sociálního. Tento sektor zajišťuje pracovní příležitosti na venkově a přispívá k udržení životaschopnosti venkovských oblastí. Současně má zásadní význam i z pohledu výživy obyvatelstva, neboť poskytuje kvalitní zdroj bílkovin, vitamínů a minerálů nezbytných pro zdraví.

Spotřeba konzumního mléka v České republice činila v roce 2023 celkem 56,7 kg/os./rok, což je nad průměrem EU, ale oproti některým evropským zemím má Česká republika určité rezervy (Ø EU-27 = 48,3 kg/os./rok, Finsko 88,3 kg/os./rok, Irsko 98,6 kg/os./rok, Kypr 68,1 kg/os./rok, Rakousko 69,6 kg/os./rok, Švédsko 61,3 kg/os./rok, Španělsko 61,5 kg/os./rok). Naopak ve spotřebě másla je Česká republika se svými 4,9 kg/os./rok nad evropským průměrem, tj. nad 4,0 kg/os./rok. Vyšší spotřebu másla vykazuje Dánsko (6,6 kg/os./rok), Francie (8,2 kg/os./rok), Lucembursko (5,4 kg/os./rok), Rakousko (5,3 kg/os./rok), Německo (5,6 kg/os./rok), Litva (5,7 kg/os./rok), Polsko (5,5 kg/os./rok). Ve spotřebě sýrů a tvarohů, která v roce 2023 dosáhla v České republice 18,2 kg/os./rok, je Česká republika pod průměrem

zemí EU-27, tj. pod 20,2 kg/os./rok. Nad tímto průměrem je Německo (23,7 kg/os./rok), Francie (27,7 kg/os./rok), Itálie (21,1 kg/os./rok), Nizozemsko (25,3 kg/os./rok), Rakousko (23,0 kg/os./rok), Dánsko (25,3 kg/os./rok), Finsko (26,0 kg/os./rok), Litva (23,5 kg/os./rok), Lotyšsko (22,9 kg/os./rok), Kypr (26,3 kg/os./rok) a Polsko (20,3 kg/os./rok).

V České republice dle údajů za rok 2023 klesla spotřeba mléka a mléčných výrobků v hodnotě mléka meziročně o 3 kg/os./rok na 254,9 kg/os./rok. Spotřeba klesla např. u konzumního mléka (o 2,7 %), sýrů (o 3,6 %), másla (o 5,8 %), tvarohů (o 6,0 %) a ostatních mléčných výrobků (o 2,8 %). Nárůst spotřeby byl zaznamenán u mléčných konzerv (o 20,0 %).

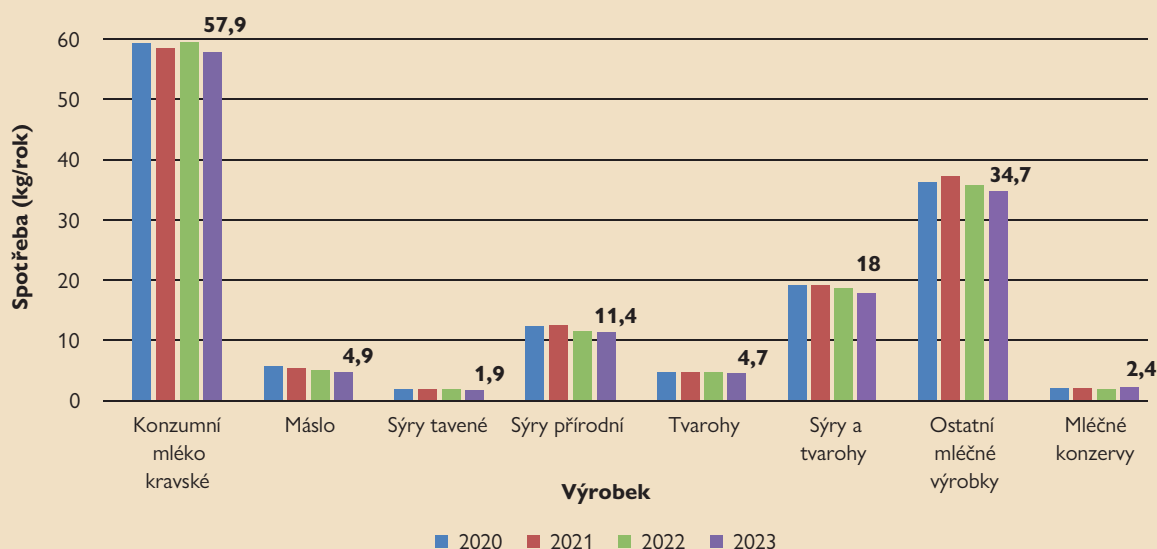
Spotřeba mléka a mléčných výrobků je podporována školním projektem Ovoce, zelenina a mléko do škol. EU přijímá opatření, která pomáhají dětem dodržovat zdravou stravu a životní styl. Cílem projektu je zlepšení zdravých stravovacích návyků dětí pravidelnou konzumací především čerstvého ovoce, zeleniny, mléka a mléčných výrobků.

Celkový rozpočet EU pro tento program v období 2023–2029 je více než 220 mil. € na školní rok, z čehož až 130 mil. € je na ovoce a zeleninu až 90 mil. € na mléko a je, stejně jako v předešlých letech, rozdělen podle zemí na základě počtu dětí a úrovně regionálního rozvoje. Pro školní rok 2024/2025 činí podpora EU na školní mléko 75 360 161,27 Kč. Celková podpora, tedy s přispěním zdrojů ČR (75 139 000 Kč), činí pro tento školní rok 150 499 161,27 Kč. Vzhledem k celkovému počtu 3 755 zapojených základních škol s počtem 539 474 žáků 1. stupně zapojených do školního projektu Mléko do škol, byl celkový roční limit na jednoho žáka pro školní rok 2024/2025 stanoven ve výši 243,10 Kč.

Zahraniční obchod

Bilance zahraničního obchodu s mlékem a mléčnými výrobky je v České republice dlouhodobě kladná. Celková finanční hodnota vývozu byla v roce 2024 při meziročním srovnání vyšší, a to o 9,8 %. Celková finanční hodnota dovozu v roce 2024 také vzrostla, meziročně o 18,7 %.

Graf 14 – Spotřeba mléka a mléčných výrobků (v kg/rok)

Zdroj: ČSÚ – Spotřeba potravin

Z pohledu objemu dovozu mléka a mléčných výrobků v tunách jde o rostoucí trend (nárůst o 53 379 t, tj. o 17,3 %), objem vývozu v tunách se oproti předchozímu období roku 2023 zvýšil o 43 705 t (tj. o 3,5 %). Export mléčné suroviny (vývoz zboží s nízkou přidanou hodnotou) tvořil v roce 2024 celkem 27,5 % celkové finanční hodnoty vývozu. Vývoz sýrů a tvarohů se podílel na celkové finanční hodnotě vývozu mléka a ml. výrobků z 37,7 %. Přetrvávala záporná bilance zahraničního obchodu u másla, sýrů a tvarohů. Dovoz sýrů a tvarohů představoval 63,9 % podílu domácí výroby sýrů a tvarohů.

Mléko a mléčné výrobky se z ČR v roce 2024 vyvezly do 84 zemí světa. V meziročním srovnání 2024/2023 došlo ke zvýšení objemu vývozu v tunách (+3,5 %). 77,1 % finančního objemu vývozu představuje export do 4 zemí (do Německa 34,7 %, na Slovensko 18,1 %, do Itálie 17,4 % a do Polska 6,9 %). Do zemí EU-27 se v daném období vyvezlo 91,0 % podílu z finanční hodnoty vývozu mléka a mléčných výrobků. Podíl vývozu do třetích zemí představoval v daném období 9,0 % z celkového objemu vývozu. Vývoz do třetích zemí tvořily

převážně destinace – Bangladéš, Saúdská Arábie, Thajsko, Spojené arabské emiráty, Libanon, Malajsie, Srbsko, Korejská republika, Syráská arabská republika, Filipíny a další. Předmětem obchodu s těmito zeměmi byly zejména sušená syrovátka, sušená mléka, tavené sýry, čerstvé sýry, sýry ostatní, eidam, gouda a sýry s modrou plísní.

Vývoz tekutého mléka a smetany tvořil v daném období přibližně 42,7 % celkové finanční hodnoty vývozu.

V roce 2024 meziročně vzrostl objem vývozu mléka v cisternách o 0,6 %, u konzumního mléka objem vývozu také vzrostl, a to o 8,6 %. U vývozu smetany konzumní došlo k poklesu, a to o 15,6 %. Vývoz cisternové smetany meziročně taktéž klesl, a to o 44,2 %.

V roce 2024 se meziročně zvýšil objem vývozu sýrů a tvarohů v tunách (+13 203 t, tj. o 14,2 %). Vývoz sušeného odtučněného mléka byl v meziročním porovnání nižší o 29,5 %, vývoz sušeného mléka plnotučného se meziročně snížil o 13,4 %. Objem vývozu kondenzovaných mlék se meziročně snížil o 11,7 %. Objem vývozu jogurtů byl meziročně nižší

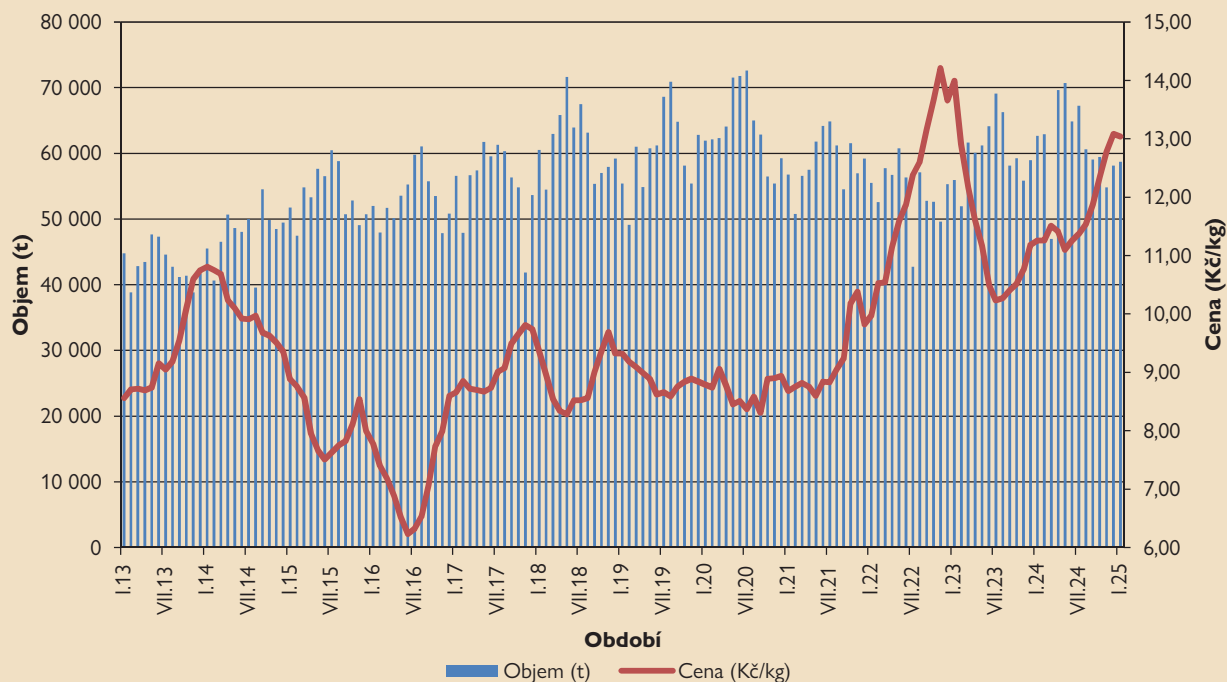
Tabulka 91 – Vývoj zahraničního obchodu u mléka a mléčných výrobků (v t)

Ukazatel/rok	2004	2020	2021	2022	2023	2024 ¹⁾
Vývoz						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	89 976	929 930	889 162	908 607	985 579	1 003 980
Mléko, smetana, zahuštěné	59 494	28 038	26 555	25 592	24 998	19 381
Jogurty, keфіry, podmásli apod.	16 521	57 298	57 494	61 181	59 769	61 583
Syrovátka	41 240	55 522	70 321	72 315	89 307	105 214
Máslo a tuky z mléka	19 263	2 346	2 609	3 460	4 132	4 129
Sýry, tvarohy	20 389	63 007	73 928	80 826	93 103	106 306
Dovoz						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	73 813	5 324	58 100	65 632	73 672	115 227
Mléko, smetana, zahuštěné	4 010	7 802	10 162	6 893	8 946	11 080
Jogurty, keфіry, podmásli apod.	29 652	36 230	35 928	36 076	38 466	43 309
Syrovátka	15 319	52 089	60 256	56 752	44 868	43 530
Máslo a tuky z mléka	4 520	27 140	25 811	24 050	25 556	26 818
Sýry, tvarohy	31 159	105 777	110 434	109 307	117 262	122 186
Saldo zahraničního obchodu						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	16 163	876 690	831 062	842 975	911 907	888 753
Mléko, smetana, zahuštěné	55 484	20 236	16 393	18 699	16 052	8 301
Jogurty, keфіry, podmásli apod.	-13 131	21 068	21 566	25 105	21 303	18 274
Syrovátka	25 921	3 433	10 066	15 563	44 439	61 684
Máslo a tuky z mléka	14 744	-24 794	-23 202	-20 590	-21 424	-22 689
Sýry, tvarohy	-10 771	-42 770	-36 506	-28 481	-24 159	-15 880

Zdroj: ČSÚ – Databáze zahraničního obchodu – celní statistika MZe

Pozn.: ¹⁾ Předběžný údaj. ²⁾ Včetně syrového mléka v „cisternách“ pro zpracování.

Graf 15 – Vývoz mléčné suroviny z ČR (položka KN 0401 20 99)

Zdroj: ČSÚ, databáze zahraničního obchodu

o 0,3 %. Vývoz ostatních zakysaných mléčných výrobků v jeho objemu vzrostl o 3,0 %.

Dovozy ze tří zemí – z Německa (29,2 %), Polska (26,8 %) a Slovenska (13,4 %) představují celkem 69,4 % veškerého dovozu mléka a mléčných výrobků (z finančního vyjádření). V roce 2024 se mléko a mléčné výrobky dovezly do ČR ze 60 zemí, ze zemí EU-27 to bylo 99,2 % z celkového objemu. V meziročním porovnání došlo k nárůstu finanční hodnoty dovozu o cca 3,8 mld. Kč, tj. o 18,7 %.

Objemy dovozu sýrů (včetně tvarohů) se v meziročním porovnání 2024/2023 zvýšily, a to o 4 924 t na celkových 122 186 t (zvýšil se objem dovozu např. u mozzarely, čerstvých sýrů, strouhaných sýrů, tavených sýrů, ementálu, maasdamu, camembertu, brie, goudy a dalších). Toto dovážené množství představuje 63,9 % objemu domácí výroby sýrů a tvarohů za dané období. Největší objemy sýrů a tvarohů se do ČR v roce 2024 dovezly z Německa (z celkového objemu dovezených 48 959 t německých sýrů a tvarohů představoval např. dovoz eidamu 11 402 t za průměrnou dovozní cenu 102,49 Kč/kg (tato dovozní cena zůstává výrazně pod úrovní spotřebitelské ceny eidamu na domácím trhu ČR v měsíci prosinci 2024, tj. pod 188,29 Kč/kg), 13 815 t čerstvých sýrů a tvarohů za průměrnou dovozní cenu 71,42 Kč/kg a goudy – 11 207 t za 104,59 Kč/kg) a z Polska (z 24 957 t dovezených sýrů a tvarohů z Polska představovaly dovozy např. tavených sýrů – 3 279 t za 113,74 Kč/kg, čerstvé sýry a tvaroh – 5 958 t za 79,08 Kč/kg, eidam – 5 057 t za 109,09 Kč/kg, camembert – 2 363 t za 147,40 Kč/kg). Meziročně došlo ke zvýšení celkového objemu dovozu jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků (o 4 843 t, tj. o 12,6 %). Nejvíce jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků pochází z Německa (35,7 %), Polska (29,7 %), Belgie (20,1 %) a Slovenska (8,9 %). Dovozy másla a ml. tuků byl meziročně vyšší o 1 262 t, tj. o 4,9 %, průměrná dovozní

cena másla ve spotřebitelském balení představuje 173,43 Kč/kg, přitom vykazovaná spotřebitelská cena másla v prosinci 2024 na českém trhu dosahovala 250,03 Kč/kg. V roce 2024 se největší objemy másla a ml. tuků dovážely z Polska 56,5 % (15 163 t za 175,03 Kč/kg), Německa 18,2 % (4 876 t za 164,94 Kč/kg), Nizozemska 8,9 % (2 381 t za 172,84) a Slovenska 7,3 % (1 962 t za 91,90 Kč/kg).

SKOT, HOVĚZÍ MASO

Vývoj početních stavů skotu

K 31. 12. 2024 bylo v České republice (ČR) dle údajů ČSÚ chováno celkem 1 397 414 ks skotu, což je o 2,0 % (+27 821 ks) více, než bylo chováno k 31. 12. 2023. Jedná se nejvyšší stav skotu za posledních několik let.

K 31. 12. 2024 bylo v ČR chováno celkem 579 648 ks krav. V kategorii dojených krav došlo také k nárůstu na 360 018 ks, tj. o 0,7 % (+2 355 ks). U krav chovaných v systému chovu bez tržní produkce mléka došlo výraznému meziročnímu nárůstu, a to o 8 821 ks na 219 630 ks, tj. o 4,2 %.

Na celkovém počtu krav, kterých v České republice k 31. 12. 2024 bylo 579 648 ks, se krávy chované v systému chovu bez tržní produkce mléka podílely 37,9 % a podíl dojených krav dosáhl 62,1 %. Masná stáda skotu jsou v převážné většině využívána k pastevnímu způsobu chovu na trvalých travních porostech, kde naopak skot v mléčném výrobním zaměření vzhledem ke svým živinovým potřebám nenachází své uplatnění. V omezené míře však existují i dojená stáda skotu s pastevním způsobem chovu, kde v rámci ekonomiky produkce mléka i pastva dojnic plemen s kombinovanou užitkovostí nachází v rámci rentability chovu své uplatnění.

Tabulka 92 – Vývoj stavů skotu k 31. 12. (v ks)

Rok	Skot celkem	z toho: krávy	z toho:	
			dojené krávy	KBTPM
2017	1 366 363	571 308	365 461	205 847
2018	1 365 235	570 294	358 597	211 697
2019	1 367 048	570 056	361 425	208 631
2020	1 340 040	559 661	357 014	202 647
2021	1 359 416	573 948	362 345	211 603
2022	1 390 492	579 149	356 653	222 496
2023	1 369 593	568 472	357 663	210 809
2024	1 397 414	579 648	360 018	219 630
Změna 2024/2023 – index	102,0	102,0	100,7	104,2
Změna 2024/2023 – ks zvířat	27 821	11 176	2 355	8 821

Zdroj: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat k 31. 12. daného roku

Pozn.: KBTPM = krávy bez tržní produkce mléka.

Celkový počet krav byl ovlivněn především vývojem chovu krav bez tržní produkce mléka v posledních dvaceti či třiceti letech. Od roku 1995, tedy roku, od něhož jsou početní stavy této kategorie skotu v České republice statisticky sledovány, dochází s mírnými krátkodobými výkyvy k neustálému zvyšování počtu chovaných kusů. Chov masného skotu plně projevuje svou nezastupitelnou úlohu nejen ve svém potenciálu produkovat spotřebiteli žádané kulinářsky a dieteticky velmi kvalitní hovězí maso, ale i v naplňování jeho mimoprodukčních funkcí v rámci utváření krajiny a celého českého venkova. Jedná se jak o přirozené protierozní udržování trvalých travních porostů pastevním způsobem s pozitivním vlivem na biodiverzitu a spoluvytváření kulturně-estetického vzhledu krajiny, tak také o vytváření pracovních příležitostí a dalších podnikatelských aktivit ve formě dodavatelských i odběratelských vztahů, souvisejících s chovem masného skotu a jeho produkcí. S tím velmi úzce souvisí zachování osídlení českého venkova a také rozvíjení turistického ruchu v horských a podhorských oblastech s příznivým dopadem do mnoha dalších pracovních a sociálních oblastí, a to nejen v daných lokalitách, kde se chov masného skotu přímo realizuje.

Kontroverzním a mnohokrát v chovatelské veřejnosti diskutovaným trendem je mnoha chovateli z ekonomických důvodů prováděný sezónní vývoz zástavového skotu do jiných evropských, ale i mimo evropských zemí, po ukončení pastevního období. Důsledkem je nedostatečné následné využívání možného potenciálu tuzemské krmivové základny. Realizace přidané hodnoty v produkci masa, která vzniká při porážení zvířat a jeho následném zpracování, se rovněž uskutečňuje mimo území naší republiky. Touto praxí jsou čeští konzumenti živočišných produktů ochuzeni o značnou část jednoho z nejhodnotnějších druhů masa. Cílem Ministerstva zemědělství je zatraktivnit rentabilitu výkrmu skotu, a to například prostřednictvím dotačního programu, na zlepšení životních podmínek vykrmovaného skotu, který byl poprvé vyhlášen v roce 2021, kdy jsou chovatelům hrazeny náklady

za nadstandardní činnosti spojené s poskytováním zlepšených životních podmínek této kategorie skotu. Stejně tak je tomu i u již několika let realizovaných dotačních programů na zlepšení životních podmínek v chovu krav bez tržní produkce mléka či zlepšení životních podmínek v chovu dojníc.

Produkce hovězího masa

Dle předběžných výsledků dosáhla v roce 2024 výroba hovězího masa 176,6 tis. t v živé hmotnosti zvířat. V porovnání s rokem 2023 došlo k meziročnímu nárůstu výroby o 3,6 %, tj. nárůst o 6,4 tis. t v živé hmotnosti.

Výroba hovězího masa je dlouhodobě určována především poptávkou na domácím trhu a vzrůstajícími možnostmi exportu hovězího masa a zejména živého skotu na zahraniční trhy. Objem produkce hovězího masa je především určen rentabilitou chovu skotu, jejíž výši významně ovlivňují unijní a národní dotační opatření, včetně správného nastavení podmínek možnosti jejich čerpání jednotlivými chovateli skotu. V tomto směru je velmi aktuální současná politika Ministerstva zemědělství, podporující tuzemskou živočišnou produkci jako nedílnou součást zemědělské výroby. A to nejen z hlediska chovu skotu a produkce hovězího masa, ale i z hlediska celkového vlivu živočišné výroby na zemědělskou prvovýrobu, včetně souvisejících služeb a zpracovatelského průmyslu. To vše samozřejmě při dodržení požadovaných ekologických opatření.

V roce 2024 se Česká republika potýkala s obdobnými problémy jako ostatní členské státy EU. Tyto problémy byly způsobeny invazí Ruska na Ukrajinu, která měla negativní dopad na celý agropotravinářský sektor, včetně odvětví živočišné produkce. Válečný konflikt dále umocnil energetickou krizi a růst vstupních nákladů, jako jsou například ceny krmiv a hnojiv, což vytváří tlak na rentabilitu produkce. V témže roce se navíc v ČR objevila katarální horečka ovcí, která působí komplikace zejména v oblasti dovozu a vývozu živého skotu.

Tabulka 93 – Bilance výroby a spotřeby hovězího masa (v tis. t)

Ukazatel	2022		2023		2024 ¹⁾	
	živ. hm.	j. hm.	živ. hm.	j. hm.	živ. hm.	j. hm.
Počáteční zásoba	5,4	2,9	6,0	3,1	5,6	3,0
Výroba	170,2	91,9	170,4	92,0	176,6	95,4
Dovoz	79,9	43,1	85,7	46,3	90,2	48,7
Celková nabídka	255,5	137,9	262,1	141,4	272,4	147,1
Domácí spotřeba	134,0	72,4	131,5	71,0	139,9	75,5
Vývoz	115,5	62,4	125,0	67,5	126,7	68,4
Celková poptávka	249,5	134,8	256,5	138,5	266,6	144,0
Konečná zásoba	6,0	3,1	5,6	3,0	5,8	3,1
Soběstačnost (%)	127,0		131,8		126,2	

Zdroj: ÚZEI. Aktualizace březen 2025

Pozn.: Koefficient přepočtu z živé hmotnosti na jatečnou 0,54. ¹⁾ Předběžný údaj. ²⁾ Odhad.

Spotřeba hovězího masa

Ve spotřebě hovězího masa docházelo od roku 1990 do roku 2013 k postupnému poklesu až na pouhých 7,5 kg/os./rok. Přitom v osmdesátých letech se spotřeba hovězího masa v České republice pohybovala i nad hranicí 30 kg/os./rok.

V letech 2012 až 2015 se spotřeba hovězího masa pohybovala na úrovni 7,5–8,0 kg/osobu a rok a od roku 2013

dochází k jejímu velmi pozvolnému zvyšování. Výjimkou byl rok 2020, kdy spotřeba klesla na 8,8 kg/obyv./rok. V roce 2023 se spotřeba hovězího masa mírně zvýšila na 9,2 kg/obyv./rok. Spotřeba hovězího masa tak tvoří 11,2% podíl na celkové spotřebě masa v lidské dietě, přičemž historicky se hovězí maso spotřebovávalo v cca 30% podílu všech druhů masa. Vzhledem k dietetické hodnotě hovězího masa by bylo vhodné výraznější zvýšení jeho spotřeby. Nízkou spotřebu hovězího masa významně ovlivňuje změna životního stylu obyvatel, cenové poměry jednotlivých druhů masa, kulinářská příprava apod.

Tabulka 94 – Spotřeba hovězího masa (v kg/obyv./rok)

Rok	Maso celkem na kosti	Z toho hovězí maso	Podíl spotřeby hovězího masa k masu celkem (%)
1990	96,5	28,0	29,0
1995	82,0	18,5	22,5
2000	79,4	12,3	15,5
2005	81,4	9,9	12,2
2016	80,3	8,5	10,6
2017	80,3	8,4	10,5
2018	82,4	8,7	10,6
2019	83,2	9,1	10,9
2020	84,0	8,8	10,5
2021	86,0	9,4	10,9
2022	82,9	8,8	10,6
2023	82,4	9,2	11,2

Zdroj: ČSÚ

Zahraniční obchod se skotem a hovězím masem

V roce 2024 došlo k nárůstu objemu vývozu živého skotu o 1,6 % (+1 536 t) při současném nárůstu ceny o 12,9 %. tj. o 8,6 Kč za kg živé hmotnosti. Dovoz živého skotu meziročně klesl o 552 t na 1 047 t, tj. o 34,5 %, cena se také snížila 5,56 Kč za 1 kg živé hmotnosti. Zahraniční obchod se skotem vykázal v roce 2024 kladné saldo ve výši 1 476 mil. Kč, což je meziroční nárůst o 976 mil. Kč.

V rámci obchodování s čerstvým, chlazeným hovězím masem došlo v roce 2024 k nárůstu dovozu o 7,1 % (+2 845 t) na 42 798 t, cena se zvýšila o 9,77 Kč za kg. U vývozu, který je téměř trojnásobně nižší než dovoz, došlo k mírnému poklesu o 3,1 % (-489 t) na 15 279 t. Dovozní cena tohoto druhu hovězího masa vzrostla na 150,88 Kč za 1 kg, tj. o 6,9 %. U vývozu je zaznamenán nárůst ceny ze 128,83 Kč na 144,09 Kč za 1 kg masa (+11,8 %).

Celkové záporné saldo zahraničního obchodu s čerstvým chlazeným hovězím masem se v roce 2024 prohloubilo o 640,3 mil. Kč (-18,0 %) na konečných -4 254 mil. Kč. V oblasti obchodování s mraženým hovězím masem nejsou objem ani výkyvy jeho vývozu a dovozu významné. Celkové záporné saldo se zde nicméně snížilo o 41,9 mil. Kč (-7,8 %) na -492,8 mil. Kč.

Tabulka 95 – Vývoj zahraničního obchodu – živý skot a hovězí maso

	Období	Objem (t)			Průměrná cena (Kč/kg)		Finanční hodnota (tis. Kč)		
		dovoz	vývoz	saldo	dovoz	vývoz	dovoz	vývoz	saldo
Živý skot (CS 0102)	2016	4 734	89 788	85 054	73,01	58,6	345 638	5 261 641	4 916 003
	2017	3 172	86 985	83 813	47,31	58,84	150 069	5 118 278	4 968 209
	2018	2 601	87 682	85 081	49,81	54,67	129 561	4 793 322	4 663 761
	2019	3 068	83 367	86 037	45,51	55,26	136 560	4 607 038	4 726 666
	2020	4 965	82 757	77 792	40,67	52,73	201 939	4 363 767	4 161 828
	2021	3 777	86 772	82 995	42,73	55,56	161 395	4 821 108	4 659 713
	2022	663	88 252	87 589	50,56	64,44	33 543	5 687 399	5 653 856
	2023	1 601	94 269	92 668	66,78	66,87	113 993	6 295 758	6 181 765
	2024	1 047	96 298	95 251	65,62	75,28	68 711	7 249 679	7 180 968
Hovězí maso čerstvé, chlazené (CS 0201)	2016	30 352	10 233	-20 119	114,27	112,65	3 468 219	1 152 775	-2 315 444
	2017	34 859	8 877	-25 982	111,98	112,29	3 903 417	996 881	-2 906 536
	2018	36 012	10 443	-25 569	118,09	111,76	4 252 838	1 167 014	-3 085 824
	2019	38 916	11 976	-26 940	112,06	106,61	4 360 982	1 276 712	-3 084 270
	2020	33 201	13 134	-20 067	112,55	103,54	3 736 758	1 359 862	-2 376 896
	2021	36 780	12 074	-24 706	115,76	110,86	4 257 801	1 338 613	-2 919 188
	2022	37 594	13 611	-23 983	140,33	139,22	5 275 625	1 895 003	-3 380 622
	2023	39 829	15 658	-24 171	141,50	128,96	5 636 046	2 019 155	-3 616 891
	2024	42 790	15 279	-27 511	150,88	144,09	6 456 256	2 201 618	-4 254 638
Hovězí maso zmrazené (CS 0202)	2016	3 675	884	-2 791	111,43	145,96	409 463	128 977	-280 486
	2017	5 018	1 338	-3 680	101,87	134,02	511 212	179 267	-331 945
	2018	4 697	1 499	-3 198	103,01	129,1	483 856	193 580	-290 276
	2019	4 847	1 376	-3 471	97,74	123,7	473 782	170 257	-316 583
	2020	5 357	922	-4 435	78,28	98,39	419 321	90 739	-328 582
	2021	5 633	897	-4 736	93,79	94,55	528 310	84 861	-443 449
	2022	5 216	1 114	-4 102	128,91	141,99	672 441	158 149	-514 292
	2023	5 605	908	-4 697	119,63	135,91	670 605	123 419	-547 186
	2024	5 333	1 143	-4 190	123,90	146,92	660 705	167 935	-492 770

Zdroj: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Tuzemské ceny skotu a hovězího masa**Ceny placené zemědělským výrobcům za jatečný skot**

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců (CZV) hovězího masa v roce 2024 zaznamenaly u všech sledovaných kategorií skotu – jateční býci, jatečné jalovice, jatečné krávy a telata meziroční nárůst. U jatečných býků byla v roce 2024 průměrná cena v živém 62,17 Kč za 1 kg. U jatečných krav byla průměrná

cena v živém ve výši 42,23 Kč za 1 kg. Jatečné jalovice chovatelé realizovali na jatkách v živé hmotnosti za 48,66 Kč za 1 kg. Průměrné ceny u těchto sledovaných kategorií skotu se nacházejí na historicky nejvyšších úrovních. Cena telat se meziročně zvýšila a dosáhla úrovně 57,83 Kč/kg. V České republice se však vzhledem ke stravovacím návykům obyvatelstva, kdy se telecí maso v jídelníčku moc neobjevuje, jedná o méně významnou jatečnou kategorii zvířat.

Tabulka 96 – CZV – býci jateční (v Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2016	46,70	46,88	47,16	46,84	46,59	46,94	46,81	47,03	46,86	46,93	47,12	47,94	46,95
2017	47,25	46,91	47,10	47,29	47,36	47,67	47,57	47,69	48,04	47,64	47,59	47,61	47,48
2018	47,94	47,51	48,12	48,01	47,98	48,03	48,10	47,20	46,83	46,21	46,39	46,01	47,36
2019	46,64	46,69	46,37	46,40	46,37	46,18	45,99	45,76	45,72	45,73	46,12	45,86	46,15
2020	45,63	46,27	45,86	46,02	44,93	45,00	45,19	44,76	45,26	45,33	45,20	45,11	45,38
2021	45,54	45,62	45,90	46,22	46,22	46,14	46,71	46,83	47,25	47,57	48,45	49,63	46,84
2022	49,80	51,56	53,39	56,44	57,23	58,09	56,91	57,28	57,78	57,87	57,71	57,98	56,06
2023	57,87	58,26	58,30	58,12	58,17	57,95	57,13	56,79	57,02	56,59	57,15	57,76	57,73
2024	58,45	59,17	60,56	62,14	62,23	63,29	62,76	62,98	62,91	62,90	64,56	64,13	62,17

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Tabulka 97 – CZV – krávy jatečné (v Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2016	29,75	29,66	30,18	29,93	30,01	29,32	29,38	29,67	29,12	29,17	29,04	29,61	29,58
2017	29,66	29,24	30,02	30,64	30,17	30,83	30,93	31,10	31,54	31,45	31,65	31,68	30,74
2018	31,11	31,26	31,69	31,77	31,99	31,83	31,45	31,62	30,60	30,50	30,00	29,58	31,12
2019	29,79	29,99	30,35	30,72	31,26	31,39	31,99	31,17	30,87	29,88	29,63	29,54	30,54
2020	29,43	29,64	29,81	28,98	27,96	27,45	28,60	29,13	29,35	29,29	28,70	27,02	28,78
2021	27,78	27,71	29,08	29,25	30,11	30,36	31,05	31,73	32,26	32,54	33,10	32,96	30,66
2022	33,36	33,81	33,06	38,96	41,90	42,80	42,00	41,91	42,05	41,45	41,48	40,62	39,70
2023	40,95	40,85	40,64	40,46	40,22	40,52	40,12	41,04	40,77	39,89	38,71	37,25	39,94
2024	37,46	38,64	39,68	41,08	42,10	42,89	42,69	43,33	43,98	44,15	45,70	45,07	42,23

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Tabulka 98 – CZV – jalovice jatečné (v Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2016	35,49	36,12	36,54	36,07	35,55	35,42	35,77	35,65	36,39	35,26	35,99	35,00	35,77
2017	36,02	36,80	35,86	37,21	37,30	36,66	37,56	37,20	37,08	37,58	38,28	37,66	37,10
2018	37,21	36,88	37,55	36,66	37,00	37,46	38,09	37,19	36,57	36,70	36,28	35,90	36,96
2019	35,88	35,89	35,85	35,88	36,20	35,72	36,39	36,14	35,52	35,71	36,15	36,01	35,95
2020	35,09	35,11	34,17	33,92	32,94	33,35	33,83	32,91	33,89	34,27	34,15	33,10	33,89
2021	33,10	32,89	33,70	34,51	34,33	34,61	34,93	37,07	37,57	38,01	39,52	38,20	35,70
2022	38,19	39,34	39,93	43,03	46,85	47,90	47,30	48,15	46,88	47,13	45,75	46,51	44,73
2023	46,08	46,08	46,71	47,47	46,64	46,55	47,00	46,40	46,79	46,63	45,26	44,48	46,34
2024	46,05	46,64	47,68	48,11	47,16	47,37	49,29	49,45	49,76	49,81	50,73	51,90	48,66

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Tabulka 99 – CZV – telata jatečná (v Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2016	54,19	53,54	53,14	53,74	54,62	55,33	58,01	59,05	56,82	57,06	54,68	53,72	55,32
2017	54,78	54,35	54,58	57,89	58,82	60,51	63,14	63,99	63,96	62,89	62,53	62,02	59,96
2018	60,42	59,23	59,36	60,02	60,92	60,01	62,91	63,91	62,72	59,45	58,62	58,55	60,51
2019	57,05	57,43	56,03	55,71	56,14	57,79	59,82	57,02	50,58	47,31	44,22	42,37	53,46
2020	42,39	42,23	42,39	42,38	39,06	38,23	38,98	39,88	39,13	40,47	38,37	38,73	40,19
2021	38,78	37,65	38,02	38,31	38,99	40,53	41,62	41,69	41,25	40,77	40,73	41,09	39,97
2022	41,29	40,82	41,61	42,84	45,41	50,44	53,72	54,77	55,08	54,52	54,24	52,45	48,93
2023	52,04	51,13	52,26	52,63	53,07	55,34	55,51	56,13	55,44	54,05	53,17	52,46	52,91
2024	52,00	52,53	53,20	55,80	54,68	57,34	59,27	60,88	61,60	61,87	62,17	62,62	57,83

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Ceny průmyslových výrobců hovězího masa

Průměrná roční cena průmyslových výrobců (CPV) hovězího masa předního bez kosti dosáhla v roce 2024 až na 172,03 Kč/kg, což meziročně představuje další navýšení ceny o 5,1 % (+8,836 Kč/kg). Pokračuje tedy trend zvyšujících se cen z posledních let, kdy CPV dosahují historického maxima. Dle uvedené časové řady byla nejvyšší průměrná měsíční CPV dosažena v prosinci roku 2024 ve výši 182,92 Kč za 1 kg

hovězího předního masa bez kosti, kdy od letních měsíců až do konce roku tato cena stoupala.

CPV hovězího masa zadního bez kosti dosáhla v roce 2024 na 204,10 Kč/kg, což meziročně představuje nárůst ceny o 7,3 % (+13,91 Kč/kg). Po trendu poklesu z předchozích let, dochází od roku 2021 opět k cenovému růstu. CPV hovězího masa zadního bez kosti dosáhla v měsíčním sledování svého vrcholu za rok 2024 v prosinci, kdy dosáhla úrovně 220,20 Kč za 1 kg. Dle prognóz se očekává její další růst i v roce 2025.

Tabulka 100 – CPV hovězího předního masa bez kosti (v Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2016	117,75	117,49	117,22	116,40	116,69	116,78	116,48	117,53	117,32	117,63	118,36	117,04	117,22
2017	119,36	120,73	121,27	119,98	121,09	123,67	122,29	122,74	122,31	121,88	121,68	122,95	121,66
2018	120,54	120,59	120,02	120,99	120,87	120,69	120,48	120,07	119,66	120,28	120,61	120,55	120,45
2019	121,08	121,44	120,71	121,41	121,18	121,49	121,59	121,06	121,50	121,36	121,99	122,20	121,42
2020	123,24	122,59	123,09	123,01	123,08	123,99	123,92	123,70	122,95	122,47	122,91	123,60	123,21
2021	123,59	124,68	123,95	124,88	125,27	125,54	126,83	125,10	129,96	132,13	135,21	135,15	127,69
2022	139,27	141,82	150,86	160,77	164,92	166,53	162,91	162,09	163,67	165,50	163,80	163,65	158,82
2023	163,04	164,88	162,21	162,03	162,66	163,48	163,07	162,90	164,01	163,43	165,18	167,17	163,67
2024	165,20	164,33	170,57	169,43	171,69	172,19	170,40	168,68	172,84	175,16	181,00	182,92	172,03

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Tabulka 101 – CPV hovězího zadního masa bez kosti (v Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2016	149,39	149,21	149,01	148,68	149,55	147,83	149,44	149,19	148,28	149,05	150,26	149,79	149,14
2017	149,89	150,79	150,61	152,04	152,55	155,52	154,99	155,57	155,50	156,29	156,19	156,46	153,87
2018	155,37	154,30	153,06	154,03	154,42	154,14	153,86	153,65	153,50	154,39	154,53	153,93	154,10
2019	154,03	153,34	153,27	153,66	153,79	154,14	153,52	153,51	153,48	153,60	153,32	152,36	153,50
2020	152,38	152,02	152,21	152,26	152,37	153,56	152,20	153,45	153,11	153,95	152,51	153,45	152,79
2021	152,18	155,03	153,17	151,92	152,15	153,78	154,47	152,99	156,92	161,58	170,58	171,83	157,22
2022	176,43	177,95	184,65	192,18	198,50	199,00	197,53	196,34	194,10	192,80	192,09	191,41	191,08
2023	191,24	191,35	188,56	189,25	189,46	188,77	187,39	188,16	188,00	191,02	194,10	195,02	191,19
2024	196,77	195,20	196,14	198,80	203,91	204,36	202,34	200,95	204,42	210,12	216,04	220,20	204,10

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Spotřebitelské ceny hovězího masa

V roce 2024 dosáhla průměrná roční spotřebitelská cena hovězího masa předního bez kosti 207,40 Kč/kg, což představuje meziroční pokles této ceny o 1,5 % (-3,24 Kč/kg). V roce 2024 a 2021 došlo k poklesu ceny. Dlouhodobě dochází s mírnými výkyvy k meziročnímu růstu průměrné spotřebitelské ceny hovězího předního masa bez kosti. Dle uvedené časové řady měsíčních průměrných cen bylo nejvyšší průměrné spotřebitelské ceny dosaženo v prosinci roku 2024, a to ve výši 216,93 Kč za 1 kg hovězího předního masa bez kosti. Na začátku roku 2024 cena klesla, ale v průběhu roku

se dostala nad svou původní úroveň. Očekává se, že ceny budou nadále růst.

V roce 2024 dosáhla spotřebitelská cena hovězího masa zadního bez kosti 267,38 Kč/kg, což meziročně představuje pokles o 2,1 % (-5,80 Kč/kg). Od roku 2015 meziročně dochází k neustálému růstu průměrné roční spotřebitelské ceny hovězího masa, která ale na začátku roku 2024 klesla a následně pozvolna stoupala. V roce 2024 cena hovězího masa zadního bez kosti nepřekročila cenu z prosince roku 2022 (285,15 Kč/kg). Maximální cena v roce 2024 dosahovala 277,90 Kč za 1 kg.

U spotřebitelských cen došlo ze začátku roku 2024 k mírnému poklesu, nicméně se očekává jejich postupný růst.

Tabulka 102 – Spotřebitelské ceny za hovězí maso přední bez kosti (v Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2016	155,64	158,76	156,42	152,91	155,55	159,02	157,30	156,65	158,39	160,80	157,41	162,84	157,64
2017	161,46	161,75	164,89	166,27	166,12	170,88	168,18	169,06	166,88	168,83	167,37	168,15	166,65
2018	169,23	164,31	166,79	169,81	165,41	169,98	169,47	171,15	170,71	173,18	172,32	170,30	169,39
2019	169,92	162,20	169,10	165,68	170,83	174,50	173,97	173,18	171,78	175,38	178,74	178,96	172,02
2020	176,50	176,60	177,58	174,86	177,37	174,76	173,00	174,76	175,72	170,13	176,79	174,63	175,23
2021	162,32	168,30	168,35	169,37	161,49	160,97	163,10	162,80	165,46	174,22	162,79	166,71	165,78
2022	168,40	173,09	171,44	188,71	189,41	194,91	198,29	201,58	208,53	206,18	208,47	207,67	193,06
2023	212,24	206,12	211,17	207,07	212,58	208,26	212,04	212,89	212,54	212,40	209,40	210,91	210,64
2024	199,37	201,57	201,59	200,64	206,94	209,43	207,47	206,83	212,95	211,76	213,35	216,93	207,40

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Tabulka 103 – Spotřebitelské ceny za hovězí maso zadní bez kosti (v Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2016	204,97	205,25	200,70	205,54	201,87	204,93	206,71	207,26	211,71	205,68	213,50	207,71	206,32
2017	213,17	211,96	215,86	220,13	221,00	218,72	217,13	219,35	221,39	220,64	219,25	213,06	217,64
2018	222,34	223,10	219,05	217,13	224,42	225,16	225,51	224,79	222,95	225,67	220,08	222,23	222,70
2019	220,81	220,33	219,53	222,70	222,44	221,79	224,61	227,54	223,54	228,35	227,52	228,35	223,96
2020	226,49	226,73	225,92	219,53	221,79	227,30	219,25	219,80	222,01	226,76	220,45	228,17	223,68
2021	228,75	217,20	224,62	222,88	213,19	205,46	213,24	227,78	217,40	223,43	220,21	221,40	219,63
2022	226,07	233,98	236,59	255,76	256,55	249,62	266,05	280,38	278,29	286,24	289,56	290,32	262,45
2023	285,15	273,22	271,00	264,35	276,07	266,97	275,86	273,62	268,71	274,86	276,40	271,91	273,18
2024	262,74	261,58	261,67	250,25	265,60	266,33	264,82	271,09	275,30	276,73	274,55	277,90	267,38

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Podpory do chovu skotu v roce 2024**Dotace z národních zdrojů**

V roce 2024 byl v rámci národních dotačních programů podporován sektor chovu skotu zejména v rámci dotačních programů realizovaných dle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2024 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Administrace národních dotací za rok 2024 pokračuje ještě v roce 2025. Stav k březnu 2025:

2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. K uvedenému datu bylo vyplaceno žadatelům 74,3 mil. Kč. Administrace ještě není ukončena. Údaj bude podléhat změnám (odvolání, kontroly, administrace atd.). Tento program je zaměřen zejména na podporu ověřování původu, genomiku, zavádění a vedení plemenných knih, kontrolu užitkovosti, kontrolu dědičnosti a podporu testování. Investice do plemenářské práce patří mezi neefektivněji vynaložené finanční prostředky a mají značný multiplikační efekt.

19.A. Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ – V roce 2023 a 2024 nebyl tento podprogram realizován.

20.A. Zlepšení životních podmínek v chovu dojníc, kde bylo pro rok 2024 schváleno 838 žádostí a chovatelům dojníc vyplaceno celkem 391,2 mil. Kč. Pro dotační rok 2025 bylo podáno 856 žádostí na celkovou částku 476,9 mil. Kč. Tato podpora byla realizována prostřednictvím 5 dotačních podprogramů: podprogram na podporu napájení dojníc v zimním období temperovanou vodou, podprogram na podporu provádění faremní diagnostiky původce mastitid dojníc, podprogram na snížení škodlivých patogenních mikroorganismů ve stájovém prostředí dojníc, podprogram na podporu ošetřování končetin dle individuálních potřeb dojníc a podprogram na podporu opatření ke snížení tepelného stresu dojníc v letním období.

20.D. Zlepšení životních podmínek skotu chovaného v systému chovu bez tržní produkce mléka (bez TPM), v rámci kterého bylo schváleno v dotačním roce 2024 1 199 žádostí o dotaci a chovatelům skotu chovaného v systému chovu bez TPM vyplaceno celkem 73,9 mil. Kč. Pro dotační rok 2025 bylo podáno 1355 žádostí na celkovou část 146,3 mil. Kč. Tato podpora byla realizována prostřednictvím 6 dotačních podprogramů: podprogram na podporu napájení KBTPM v zimním období temperovanou vodou, podprogram na zvětšení plochy lehacího prostoru zimoviště v zimním období pro KBTPM, podprogram na podporu sekčního provozu zimoviště v zimním období u KBTPM, podprogram na podporu provádění ošetření KBTPM v letním období prostředky proti obtěžujícímu hmyzu, podprogram na podporu ošetřování končetin dle individuálních potřeb KBTPM a podprogram na podporu chovu telat narozených KBTPM v technologii chovu telat školkovým způsobem.

20.E. Zlepšení životních podmínek v chovu vykrmovaných býků, u něž se jedná o nový dotační program, který byl poprvé vyhlášen v roce 2021 a v rámci kterého bylo pro dotační rok 2024 schváleno 790 žádostí a chovatelům vykrmovaných býků bylo vyplaceno 121,2 mil. Kč. Pro dotační rok 2025 bylo podáno celkem 859 žádostí na celkovou částku 224,6 mil. Kč. Tato podpora byla realizována prostřednictvím 6 dotačních podprogramů: podprogram na podporu napájení vykrmovaných býků v zimním období temperovanou vodou, podprogram na provádění opatření ve stáji ke snížení tepelného stresu vykrmovaných býků v letním období, podprogram na podporu zvětšení plochy lehacího prostoru v chovu vykrmovaných býků ve stáji s technologií stelivového provozu, podprogram na podporu zvětšení plochy kotce v chovu vykrmovaných býků ve stáji s technologií celoroštového ustájení, podprogram na podporu chovu vykrmovaných býků chovaných v ustájení s technologií stelivového provozu s ošetřovanou hlubokou podestýlkou a podprogram na podporu vykrmovaných býků chovaných v ustájení s technologií stelivového provozu s často obměňovanou podestýlkou.

Dotace z prostředků Evropské unie

Program rozvoje venkova

Základní možností, kde bylo možné čerpat dotace a kde bylo alokováno nejvíce finančních prostředků, je operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků. Žadatelé mohli žádat v záměrech a) projekty do 2 000 000 Kč a zároveň žadatel hospodaří na max. 150 ha; Živočišná výroba, c) Skot – projekty do 5 000 000 Kč a h) Skot – projekty nad 5 000 000 Kč. V termínu od 15. 6. – 13. 7. 2021 proběhlo 12., a pro tuto operaci zároveň poslední, kolo příjmu žádostí o dotaci. Alokace na celou operaci pro toto kolo činila 4,4 mld. Kč. Také v níže uvedených operacích bylo možné žádat o dotaci se zaměřením na chov skotu. Na zpracování svých zemědělských produktů mohli zemědělci čerpat dotace z operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů. Pro mladé začínající zemědělce, tzn. zemědělce do 40 let, kteří nepodnikají déle než 2 roky, pak byla určena operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Také v těchto operacích proběhlo poslední kolo příjmu žádostí o dotaci v rámci 12. kola. Dále bylo možné využít opatření Spolupráce, zejména operaci 16.3.1 Sdílení zařízení a strojů, kde bylo možné si pořídit investici, např. stroj, společně s jiným zemědělcem. Pro chovatele, kteří vyvíjejí vlastní inovace, či zlepšení byla určena operace 16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě či operace 16.1.1 Evropské inovační partnerství.

Strategický plán Společné zemědělské politiky

Podpora skotu je od roku 2023 možná z intervencí rozvoje venkova v rámci Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027. A to z intervencí 33.73 Investice do zemědělských podniků, 34.73 Investice do zpracování zemědělských produktů, 49.75 Zahájení činnosti mladého zemědělce, 51.77 Inovace při zpracování zemědělských produktů a 53.77 Podpora operačních skupin a projektů EIP. První kolo příjmu žádostí v těchto intervencích proběhlo v termínu 22. 8. 2023 – 12. 9. 2023. Další kolo příjmu žádostí o dotaci proběhlo v rámci 4. kola příjmu v termínu 8.–29. 10. 2024.

Chovatelé skotu mohou v 1. kole v intervenci 33.73 žádat o dotaci v záměrech a) projekty do 2 000 000 Kč a zároveň žadatel hospodaří na max. 150 ha a splňuje definici mikro, malého nebo středního podniku; Živočišná výroba a c) Skot.

Další příjem žádostí o dotaci ve výše uvedených intervencích je předpokládán na podzim 2025. Chovatelé skotu mohou žádat o dotaci také v intervenci 37.73 Technologie snižující emise skleníkových plynů a NH₃, kde příští kolo příjmu žádostí proběhne v termínu 29. 4. – 20. 5. 2025.

Přímá i nepřímá podpora chovu skotu je v rámci Strategického plánu SZP poskytována i prostřednictvím přímých plateb (I. pilíře SZP) a v rámci environmentálních opatření rozvoje venkova.

Přímé platby

Podpory příjmu vázané na produkci (CIS)

ČR v rámci přímých plateb dlouhodobě podporuje tzv. citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby, a to zejména prostřednictvím podpor příjmu vázaných na produkci (CIS – Coupled Income Support) financovaných v rámci prvního pilíře Společné zemědělské politiky podle Strategického plánu SZP pro období 2023–2027. Poskytování těchto podpor je od roku 2023 umožněno na základě kapitoly II, oddílu 3, poddílu 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2115, v platném znění, který stanoví základní pravidla a vyjmenovává možná podporovaná odvětví. Hlavní tezí CIS je, že je poskytována za účelem zachování úrovně produkce u těch odvětví, která čelí nějakým obtížím a jsou obzvláště důležitá z hospodářských, sociálních nebo environmentálních důvodů, a přispět tak ke zlepšování konkurenceschopnosti, udržitelnosti nebo kvality těchto odvětví. Podpora příjmu vázaná na produkci má podobu roční platby na hektar nebo zvíře.

Podporovanými odvětvími v České republice jsou: pěstování ovoce, zeleniny, škrobových brambor, chmele, cukrové řepy, bílkovinných plodin a chov mléčného i masného skotu a ovcí a koz.

Na podpory CIS poskytované v roce 2024 byly v České republice celkem vyčleněny 3,1 mld. Kč, tedy 15 % celkové obálky přímých plateb.

Tabulka 104 – Stav administrace operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků

	Počet zaregistrovaných žádostí	Požadavek na dotaci zaregistrovaných žádostí (Kč)	Počet schválených žádostí	Požadavek na dotaci schválených žádostí (Kč)	Počet proplacených žádostí	Výše dotace proplacených žádostí (Kč)
Skot	3 930	15 740 297 015	1 423	5 455 367 377	1 404	5 277 840 910
Operace 4.1.1 celkem	17 430	38 191 906 658	9 043	14 960 403 432	8 931	14 430 935 185

Zdroj: MZe

Tabulka 105 – Stav administrace intervence 33.73 – Investice do zemědělských podniků

	Počet zaregistrovaných žádostí	Požadavek na dotaci zaregistrovaných žádostí (Kč)	Počet doporučených žádostí	Požadavek na dotaci doporučených žádostí (Kč)
Skot (záměr c))	1 247	6 222 809 129	382	2 316 284 632
Intervence 33.73 celkem	7 668	17 412 565 954	2 739	6 750 782 698

Zdroj: MZe

CIS – Podpora příjmu na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka

Podmínky poskytnutí podpory na krávy chované v systému chovu krav s tržní produkcí mléka upravuje § 37 nařízení vlády č. 83/2023 Sb. Podpora se poskytuje na počet krav vedených na hospodářství žadatele v ústřední evidenci zvířat (ÚE) k 31. březnu příslušného kalendářního roku v systému chovu krav s TPM. Minimální počet pro poskytnutí podpory jsou 2 ks.

U všech podpor příjmu vázaných na chov hospodářských zvířat je kladen důraz na kontrolu včasnosti hlášení změn do ústřední evidence (ÚE), tj. hlášení změn do ÚE je vyžadováno do 7 dnů od data události. Současně musí žadatelé o všechny podpory v rámci přímých plateb dodržovat podmínky podmíněnosti. Žadatelem o poskytnutí této podpory, stejně jako jakékoliv přímé platby, může být fyzická nebo právnická osoba, která je aktivním zemědělcem podle § 4 nařízení vlády č. 83/2023.

Roční podpora v roce 2024 činila na CIS v sektoru dojnic cca 1 243 mil. Kč. O podporu na chov krav chovaných v systému chovu s tržní produkcí mléka si v roce 2024 požádalo 1 680 žadatelů s celkovým počtem 349 165 dojnic. **Výše dotační sazby činila 3 572,80 Kč na 1 ks.**

CIS – Podpora příjmu na chov telete masného typu

Podpora na telata masného typu je vyplácena dle podmínek uvedených v § 36 nařízení vlády č. 83/2023 Sb.

Základní podmínkou pro obdržení této platby v roce 2024 bylo narození telete masného typu v období od 1. března 2023 do 29. února 2024 na hospodářství žadatele.

Matkou telete, na které se podává žádost, musí být kráva chovaná v systému chovu bez tržní produkce mléka ode dne narození telete minimálně do dne podání žádosti s minimálně 50% podílem krve masného plemene skotu nebo jejich kombinace (podle přílohy č. 18 nařízení vlády 83/2023 Sb.) a otcem musí být býk masného plemene skotu podle přílohy č. 19 nařízení vlády 83/2023 Sb. evidovaný v ústředním registru plemenů.

Platba se poskytuje na celkový počet telat, která žadatel chová na svém hospodářství registrovaném v ústřední evidenci minimálně po dobu 1 měsíce (30 dnů) od jejich narození. Minimální počet telat, na které lze poskytnout platbu, byl snížen ze 3 ks na 1 ks.

I u podpory na chov telete masného typu je kladen důraz na kontrolu včasnosti hlášení do ÚE, tj. hlášení o narození musí být zasláno do 7 dnů od označení telete, přičemž označení telete má být provedeno do 20 dnů od data jeho narození. Současně musí žadatelé o všechny podpory v rámci přímých plateb dodržovat podmínky podmíněnosti. Žadatelem o poskytnutí této podpory, stejně jako jakékoliv přímé platby, může být fyzická nebo právnická osoba, která je aktivním zemědělcem podle § 4 nařízení vlády č. 83/2023.

O dotaci na telata masného typu si požádalo v roce 2024 6 351 žadatelů na celkový počet 177 323 telat, a to na celkem 600,3 mil. Kč. **Dotační sazba je 3 385,20 Kč na 1 tele.**

Kromě podpor vyplácených přímo na chovaná zvířata, tj. podpory na chov krav s tržní produkcí mléka a podpory na chov telat masného typu, mohou chovatelé skotu v rámci přímých plateb využívat i podpory oddělené od produkce, jako např. základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS), doplňková redistributivní podpora (CRISS), platba v rámci režimů pro klima a životní prostředí či doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce.

Kontrola mléčné užitkovosti

V roce 2024 došlo v rámci kontroly mléčné užitkovosti k dalšímu meziročnímu poklesu počtu dojnic zapojených do této kontroly, a to z 339 272 na 334 623 ks, což představuje pokles celkem o 4 649 ks (-1,4 %). I přes tento úbytek je v České republice do kontroly mléčné užitkovosti zapojeno celkem 93,4 % všech dojnic, což je jeden z nejvyšších podílů na světě. V kontrolním roce 2023/2024 činila průměrná mléčná užitkovost na jednu dojnici 10 128 kg mléka za normovanou laktaci.

V kontrole mléčné užitkovosti je v posledních několika letech v České republice z hlediska plemenné příslušnosti početně nejvíce zastoupeno plemeno holštýnského skotu, které v kontrolním roce 2023/2024 tvořilo s celkovým počtem 209 250 ks 62,2 % ze všech krav zapojených do kontroly užitkovosti (meziročně nárůst o 0,2 %). V kontrolním roce 2023/2024 se jednalo o 177 136 normovaných laktací z celkového počtu 287 564 normovaných laktací všech plemen v České republice. Dojnice plemene H100 dosáhly v kontrolním roce 2023/2024 užitkovosti 11 236 kg mléka za normovanou laktaci. Na plemeno holštýnského skotu početním zastoupením navazuje plemeno českého strakatého skotu s 113 536 ks, což představuje 33,8% podíl ze všech krav zapojených do kontroly užitkovosti (meziročně pokles o 3,7 %). Tyto krávy měly v kontrolním roce 2023/2024 uzavřeno celkem 98 526 normovaných laktací (meziročně -2,0 %). Krávy plemene český strakatý skot dosáhly v kontrolním roce 2023/2024 užitkovosti 8 506 kg mléka za normovanou laktaci.

V kontrolním roce 2023/2024 činilo průměrné pořadí laktace 2,4. Nejvíce zapojených krav je z kategorie prvotelek a následují krávy na druhé a třetí laktaci.

Reprodukce skotu

Vývoj reprodukčních ukazatelů úzce souvisí se zvyšující se mléčnou užitkovostí. Klíčovým parametrem je délka mezidobí, která patří mezi základní ekonomické ukazatele chovu. V kontrolním roce 2023/2024 dosáhla tato hodnota 389 dní, což představuje další mírné zkrácení – tentokrát o jeden den. Vzhledem k tomu, že se délka mezidobí již několik let drží pod hranicí 400 dní, lze ji v kontextu vysoké užitkovosti považovat za přijatelnou a z ekonomického hlediska výhodnou pro chovatele dojeného skotu.

Plemenářská práce v chovu skotu

V dosahovaných výsledcích v oblasti chovu skotu se u mnoha chovatelů pozitivně projevují nejen jejich vzdělání a zkušenosti, ale i působení uznaných chovatelských sdružení a oprávněných osob. Významnou roli hraje také spolupráce s krmivářskými a výživářskými firmami, plemenářskými a šlechtitelskými společnostmi, vědeckovýzkumnými institucemi a zemědělským školstvím. Úspěchy v chovu skotu jsou pravidelně prezentovány na výstavách hospodářských zvířat a chovatelských dnech, kde jsou představeni nejlepší jedinci všech plemen chovaných v České republice – od kombinovaných přes dojné až po masné. Výsledky jsou rovněž publikovány na odborných seminářích a konferencích zaměřených na šlechtění a chov skotu.

V oblasti plemenářské práce se i v roce 2024 stále více uplatňuje genomická selekce, která umožňuje přesnější odhad plemenných hodnot a efektivnější výběr chovných jedinců. V návaznosti na domácí populace plemen skotu se genomická předpověď plemenných hodnot provádí na základě analýzy jednotlivých nukleotidových polymorfismů.

Mezinárodní genetická evaluace probíhá u holštýnského skotu v Interbull centru ve Švédsku, zatímco národní odhad plemenných hodnot zajišťuje společnost Plemdat, s. r. o., dceřiná společnost Českomoravské společnosti chovatelů, a. s. U českého strakatého skotu se pokračuje ve společném odhadu plemenných hodnot v rámci kooperace Německa, Rakouska a České republiky, přičemž do budoucna se očekává rozšíření o další země, jako jsou Slovensko, Itálie a Maďarsko. Pro masná plemena zajišťuje mezinárodní předpověď plemenných hodnot Interbull centrum ve Švédsku, přičemž v České republice tuto předpověď koordinuje Plemdat, s. r. o., ve spolupráci s Výzkumným ústavem živočišné výroby, v. v. i.

Každá země má své specifické chovatelské podmínky a vlastní populace plemen skotu, což vyžaduje přizpůsobení metod selekce a šlechtění lokálním potřebám. Významným prvkem udržení konkurenceschopnosti české plemenářské práce jsou výzkumné projekty financované Národní agenturou pro zemědělský výzkum, které umožňují průběžnou inovaci metod a postupů ve šlechtění a přizpůsobení se nejnovějším vědeckým poznatkům i praktickým požadavkům chovatelů. Tímto způsobem si Česká republika udržuje vysoký standard v plemenářství a šlechtění skotu, a to jak na národní, tak i mezinárodní úrovni.

PRASATA, VEPŘOVÉ MASO

Podle údajů ČSÚ byl k 31. 12. 2024 stav prasat ve srovnání s rokem 2023 vyšší, k nárůstu došlo i u počtu prasnic. Počet prasat činil celkem 1 421,8 tis. ks (meziroční nárůst o 4,4 %), početní stavy prasnic vzrostly o 1,4 tis. ks (+1,7 %) na 80 tis. ks.

Rok 2024 skončil v České republice pro trh s vepřovým masem pozitivně, neboť se ceny po celý rok držely výrazně nad výrobními náklady. Navzdory mírnému a pozvolnému poklesu cen od červencového maxima si jatka i zpracovatelé dokázali zachovat dobré marže.

Na aktuální situaci na všech zemědělských trzích, včetně sektorů s živočišnými komoditami, měla zásadní dopad invaze Ruska na Ukrajinu. Zvyšování nákladů, pokles produkce a změny v exportních vzorcích na trhu s vepřovým masem vedly k cenovým tlakům, nestabilitě dodavatelských řetězců a zvýšené volatilitě na evropském trhu.

Celkově lze konstatovat, že evropský trh s vepřovým masem nadále vykazuje znaky regionálních rozdílů, s různou dynamikou

v závislosti na lokálních podmínkách nabídky a poptávky. Očekává se, že další vývoj bude ovlivněn nejen produkčními faktory, ale i ději na mezinárodních trzích a změnami ve spotřebitelských preferencích.

Ceny krmiv meziročně 2024/2023 postupně klesaly. Dlouhodobě je ovšem zaznamenán nárůst dalších vstupů v sektoru chovu prasat (náklady na léčiva a veterinární péči, odpisy), které určují ekonomiku a rentabilitu.

Průměrný stav prasnic za rok 2024 činil dle údajů ČSÚ 89 950 ks a v meziročním srovnání 2024/2023 se snížil o 1 %, tj. o 493 ks. Ve srovnání s rokem 2023 se v roce 2024 narodil na prasnici vyšší počet selat (33,5 ks; +0,6 %). Počet odchovaných selat na jednu prasnici byl v tomto období přibližně stejný (29,9 ks; +1,5 %). Počet selat narozených v roce 2024 činil 3 mil. ks (+2 992 ks; +0,1 %), přičemž ztráty selat od narození do odstavu tvořily 10,7 % (-0,7 p. b.).

V posledních letech se v chovu prasat v České republice projevuje trend zvyšování reprodukčních ukazatelů, což je důsledkem kontinuálního a intenzivního šlechtění. Tento trend se zaměřuje především na zvýšení selekčního tlaku v chovu prasnic, což znamená, že chovatelé cíleně vybírají pro reprodukci pouze jedince s nejlepšími reprodukčními vlastnostmi. V praxi to znamená, že šlechtitelé pracují na optimalizaci genetiky s cílem zvýšit počet selat na vrh, zlepšit míru jejich přežití a snížit náklady na produkci. Tento proces zahrnuje moderní metody, jako jsou genetické testování, inseminace s využitím pokročilých technologií a optimalizace výživy a péče o prasnice.

V roce 2024 bylo do České republiky dovezeno celkem 287 tis. t vepřového masa. Tento objem představuje mírný nárůst ve srovnání s předchozím rokem 2023, kdy bylo dovezeno přibližně 285,1 tis. t, tedy o 1,9 tis. t méně. Tento meziroční růst odpovídá zhruba 0,7 % a naznačuje pokračující závislost České republiky na dovozu této komodity z ostatních zemí, ať už z důvodu nedostatečné domácí produkce, nebo ekonomických faktorů, jako jsou ceny či obchodní dohody.

V období mezi lety 2019 až 2022 byl patrný stabilní růst objemu vývozu vepřového masa z České republiky. Po roce 2023 však objem vývozu vepřového masa začal klesat. Tento vývoj může mít vliv jak na zemědělce a zpracovatelský průmysl, tak na celkovou obchodní bilanci České republiky.

Dovoz vepřového masa se uskutečnil v roce 2024 především z Německa (33 %), vývoz pak směřoval z 69 % na Slovensko.

Tabulka 106 – Vývoj stavů prasat v ČR

Rok	Stavy prasat celkem k 1. 4.	z toho stav prasnic k 1. 4.	Stavy prasat celkem k 30. 6.	z toho stav prasnic k 30. 6.	Stavy prasat celkem k 31. 12.	z toho stav prasnic k 31. 12.	Počet narozených selat
	tis. ks	tis. ks	tis. ks	tis. ks	tis. ks	tis. ks	mil. ks
2018	1 557	92	1 557	91	1 508	89	3,21
2019	1 544	91	1 510	91	1 509	91	3,34
2020	1 499	88	1 521	90	1 546	92	3,35
2021	1 518	90	1 524	90	1 493	87	3,32
2022	1 433	81	1 392	78	1 329	77	3,08
2023	–	–	1 333	78	1 362	79	3,00
2024	–	–	1 382	80	1 422	80	3,01

Zdroj: ČSÚ – výběrová statistická zjišťování v chovu prasat k 30.6. a 31.12, Soupis hospodářských zvířat k 1. 4. (do roku 2022)

Tabulka 107 – Vývoj reprodukčních ukazatelů v chovu prasat v ČR (v ks)

Rok	Průměrný stav prasníc	Narozených selat na prasnici	Odchovaných selat na prasnici	% uhynulých selat
2018	101 529	31,6	28,2	11,0
2019	103 216	32,4	28,9	11,0
2020	102 013	32,8	29,3	10,7
2021	103 108	32,2	28,8	10,7
2022	92 536	32,6	29,2	10,4
2023	90 443	33,3	29,5	11,4
2024	89 950	33,5	29,9	10,7

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 108 – Bilance výroby a spotřeby vepřového masa

Rok	Výroba	Spotřeba	Dovoz	Vývoz	Podíl dovozu na spotřebě (%)	Podíl vývozu na výrobě (%)
	tis. t. živ. hm.	tis. t. živ. hm.	tis. t. živ. hm.	tis. t. živ. hm.		
2018	304,3	594,8	372,9	83,5	62,7	27,4
2019	289,2	568,9	360,1	80,3	63,3	27,8
2020	293,7	570,4	364,6	86,9	64,0	25,9
2021	299,3	583,5	377,7	92,0	64,7	30,7
2022	282,1	588,4	388,3	83,2	66,0	29,5
2023	263,0	567,6	374,8	70,2	66,0	26,7
2024 ¹⁾	262,9	571,2	379,0	70,9	66,3	26,9

Zdroj: ČSÚ, ÚZEI, MZe, Celní statistika

Pozn.: ¹⁾ Odhad.

Problematika chovu prasat a produkce vepřového masa představuje jeden z klíčových pilířů strategie Ministerstva zemědělství. Hlavním cílem v tomto odvětví zůstává zvýšení početních stavů prasat a prasníc, a to především prostřednictvím zvyšování efektivity chovu. Důraz je kladen zejména na navýšení počtu odchovaných selat na jednu prasnici, a to v kombinaci s realizací cílených opatření a využíváním dostupných národních i evropských podpor.

Preference spotřebitelů stále více směřují k produkci potravin vyrobených z tuzemských zdrojů. I přes vysoké objemy dovozů vepřového masa do ČR je patrný nárůst zájmu o české potraviny, které spotřebitelé vnímají jako bezpečnější, zdravější a chutnější a současně tím podporují zachování rozsahu domácí zemědělské produkce a omezení zatížení životního prostředí. Ministerstvo zemědělství vnímá otázku kvality a bezpečnosti potravin jako jednu ze svých priorit, kterou podporuje např. prostřednictvím značek kvality „KLASA“ a „Regionální potravina“.

Značka kvality „KLASA“ po dobu své existence od roku 2003 směřuje primárně k podpoře výrobků vykazujících výjimečné nadstandardní kvalitativní charakteristiky, které zvyšují jejich přidanou hodnotu a zaručují jejich jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům dostupným na trhu.

Česká republika podporuje kvalitní regionální potraviny také prostřednictvím značky „Regionální potravina“. Ministerstvo zemědělství uděluje značku Regionální potravina od roku 2010 nejvyšší kvalitní zemědělským nebo potravinářským výrobkům, které zvítězí ve 13 krajských soutěžích. Projekt má za cíl podpořit domácí producenty lokálních potravin a motivovat zákazníky

k jejich vyhledávání na pultech obchodů, na farmářských trzích či přímo u výrobců.

Kromě značek „KLASA“ a „Regionální potravina“ mohou čeští producenti využívat evropské systémy kvality: Zaručenou tradiční specialitu, Chráněné označení původu a Chráněné zeměpisné označení. Tyto certifikace podporují kvalitu, propagaci a ochranu českých výrobků na trhu EU. Zatímco zeměpisná označení se vztahují na produkty spojené s konkrétní oblastí, tradiční speciality zdůrazňují recepturu nebo způsob výroby. Mezi zapsané české produkty patří např. Tradiční Špekáček, Lovecký salám, Spišské párky, Liptovský salám a Pražská šunka.

Vepřové maso představuje jednu z nejvýznamnějších složek tradiční české kuchyně a zůstává stabilní součástí jídelníčku. I přes postupně rostoucí oblibu drůbežího masa, které spotřebitelé vnímají jako dietnější a často levnější alternativu, a také navzdory zvyšujícímu se zájmu o méně obvyklé druhy masa, jako je například skopové nebo králíčí, si vepřové maso stále udržuje svou silnou pozici na trhu.

Tuto skutečnost dokládá i dlouhodobě stabilní úroveň jeho spotřeby na jednoho obyvatele.

Ve srovnání s rokem 2022 však došlo v roce 2023 k mírnému poklesu spotřeby vepřového masa. Průměrná roční spotřeba na obyvatele klesla na 41,8 kilogramu, což přesto představuje více než polovinu z celkové spotřeby masa v Česku, která ve stejném roce dosáhla 82,4 kilogramu na osobu. Vepřové maso tak i nadále tvoří dominantní podíl – konkrétně 50,7 % – na celkové spotřebě masa.

Tabulka 109 – Objem zahraničního obchodu s živými prasaty

Rok	Dovoz			Vývoz		
	ks	t živ. hm.	cena (Kč/kg živ. hm.)	ks	t živ. hm.	cena (Kč/kg živ. hm.)
2018	172 531	5 020	58,42	528 663	44 501	30,54
2019	118 732	3 300	69,38	508 906	40 767	38,25
2020	108 400	3 314	65,17	520 603	41 548	36,50
2021	123 647	3 272	53,85	553 467	43 172	30,20
2022	89 812	3 253	58,70	452 762	35 598	36,82
2023	123 515	5 884	66,05	361 723	26 917	50,05
2024	139 708	6 918	61,46	440 126	28 737	51,26

Zdroj: Celní statistika

Tabulka 110 – Objem zahraničního obchodu s vepřovým masem

Rok	Dovoz		Vývoz		Saldo		Nejvyšší objem obchodu	
	tis. t j. hm.	mil. Kč	tis. t j. hm.	mil. Kč	tis. t j. hm.	mil. Kč	Dovoz ze země	Vývoz do země
2018	283,3	14 569	30,0	1 439	-253,3	-13 130	DE/34 %	SK/72 %
2019	274,5	16 941	30,4	1 632	-244,1	-15 309	DE/30 %	SK/64 %
2020	277,9	16 694	34,8	1 723	-243,1	-14 971	DE/33 %	SK/66 %
2021	288,0	14 900	37,2	1 614	-250,8	-13 286	DE/36 %	SK/65 %
2022	294,0	18 439	37,1	1 942	-256,9	-16 497	DE/34 %	SK/67 %
2023	284,7	22 453	33,6	2 202	-251,1	-20 251	DE/34 %	SK/64 %
2024	286,6	22 773	33,4	2 052	-253,2	-20 721	DE/33 %	SK/69 %

Zdroj: Celní statistika

Tabulka 111 – Spotřeba vepřového masa (v kg/os./rok)

Rok	Maso celkem na kosti	Z toho vepřové maso	Podíl spotřeby vepřového masa k masu celkem (%)
2018	82,4	43,2	52,4
2019	83,2	43,0	51,7
2020	84,0	43,4	51,7
2021	86,0	44,6	51,9
2022	82,9	43,9	53,0
2023	82,4	41,8	50,7

Zdroj: ČSÚ

Zatímco průměrná cena zemědělských výrobců (CZV) za jatečná prasata činila za rok 2021 26,47 Kč/kg živ. hm., v roce 2022 pak byla 32,98 Kč/kg živ. hm. V roce 2023 byla průměrná CZV na úrovni 41,21 Kč/kg živ. hm. V meziročním srovnání 2024/2023 vidíme pokles průměrné ceny na 39,67 Kč/kg živ. hm. (-4 %).

V roce 2024 došlo ke 4% meziročnímu poklesu cen zemědělských výrobců (CZV) jatečných prasat v živém, přičemž tento vývoj se promítl i do cen pro konečného spotřebitele.

Konkrétně u vepřové kýty bez kosti došlo k poklesu průměrné spotřebitelské ceny z 136,83 Kč/kg v roce 2023 na 132,17 Kč/kg v roce 2024, což představuje snížení o přibližně 3,4 %. Tento souběh naznačuje relativně pružný cenový přenos z prvovýroby na maloobchodní trh. Tento vývoj může být pozitivně vnímán spotřebiteli, avšak pro prvovýrobce může znamenat nutnost hledat nové cesty ke zvýšení efektivity nebo přidané hodnoty, aby udrželi ekonomickou udržitelnost svých provozů.

Tabulka 112 – Ceny zemědělských výrobců (CZV) jatečných prasat v živém (v Kč/kg živ. hm.)

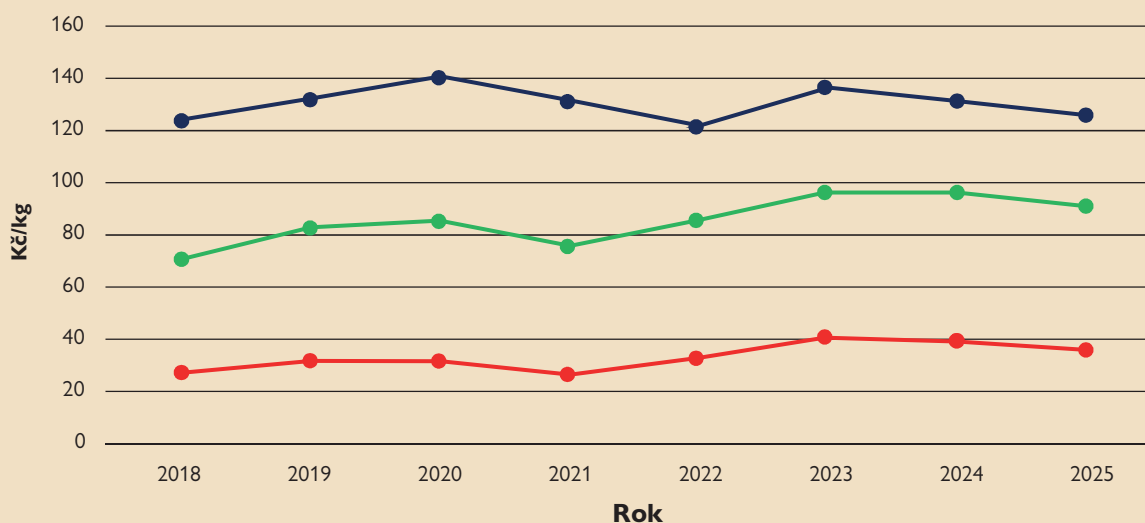
Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2020	37,35	35,71	36,20	36,07	33,74	31,74	30,83	29,18	28,39	27,33	26,99	25,90	31,64
2021	25,43	24,63	25,83	27,09	27,75	28,82	28,80	27,80	25,99	25,25	24,95	25,25	26,47
2022	25,18	24,77	26,79	32,37	34,28	33,91	33,94	34,25	37,25	38,49	37,35	37,21	32,98
2023	38,09	38,43	39,57	40,91	41,33	42,57	43,79	44,35	42,65	41,77	40,92	40,08	41,21
2024	39,73	39,34	40,49	41,07	40,93	41,05	40,81	39,45	38,82	38,44	38,35	37,61	39,67

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 113 – Ceny zemědělských výrobců jatečných prasat, ceny selat a zemědělských výrobků

Rok	Jatečná prasata v živém	Jatečná prasata v mase ve třídě SEU	Ceny selat	Spotřebitelské ceny (Kč/kg)	
	Kč/kg živ. hm.	Kč/kg masa	Kč/kg živ. hm.	V. kýta	V. bůček
2018	27,27	34,81	61,47	123,77	91,15
2019	31,82	40,90	59,84	131,80	95,35
2020	31,64	40,71	58,44	140,28	105,91
2021	26,47	33,48	51,10	131,52	–
2022	32,98	42,25	59,67	121,38	118,04
2023	41,21	53,23	76,37	136,83	134,41
2024	39,67	51,20	80,68	132,17	125,13
Rozdíl 2024/2023	-1,54	-2,03	4,31	-4,66	-9,28
Index 2024/2023	96,3	96,2	105,6	96,6	93,1

Zdroj: ČSÚ

Graf 16 – Srovnání vývoje CZV, CPV a SC v komoditě vepřového masa v letech 2018–2025 ¹⁾

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: ¹⁾ Leden–únor.

Podpory do chovu prasat v roce 2024

Dotace z národních zdrojů

Ministerstvo zemědělství podporuje chov prasat v tuzemsku prostřednictvím národních i unijních zdrojů. V rámci národních podpor jsou to především dotační programy:

Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. V tomto dotačním programu 2.A. se jedná o podporu ověřování původu, zavádění plemenných knih, kontrolu užitkovosti a kontrolu dědičnosti. Za rok 2024 byla na prasata vyplacena částka 22 mil. Kč.

Ministerstvo zemědělství jako reakci na nepříznivou situaci v sektoru chovu prasat v roce 2022 opětovně zavedlo dotační program 8.F.a Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasnic. Tento dotační titul nebyl na rok 2025 vypsan a momentálně probíhá jeho renotifikace. Dále pokračuje podporou v rámci dotačního programu Nákazový fond podprogramem 8.F.d Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat. Na dotační podprogram byla v roce 2024 vyplacena částka 360,8 mil. Kč.

Producenti prasat mohli v roce 2024 čerpat finanční prostředky rovněž z národního dotačního programu 20.C. Zlepšení životních podmínek v chovu prasat. Za rok 2024 byla vyplacena částka 217,7 mil. Kč.

Dotace z prostředků Evropské unie

Strategický plán Společné zemědělské politiky (SPZ) na období 2023–2027

V souladu s těmito cíli a závazky SZP zohledňuje doporučení Evropské komise z roku 2020 související s cíli Zelené dohody pro Evropu, navazuje na PRV 2014–2022 zejména z doporučení plynoucích z provedených průběžných hodnocení.

Intervence 27.70 Zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací

Nařízení vlády NV č. 64/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací, ve znění pozdějších předpisů (novela pro administraci žádostí od roku 2025 – č. 17/2025 Sb.)

Pro kategorie:

- Odstavená selata
- Prasata ve výkrmu
- Prasničky
- Prasnice

V roce 2024 bylo vyplaceno 133 žádostí na 599 826 VDJ za 253 356 925 Kč.

Intervence 28.70 Dobré životní podmínky zvířat

Nařízení vlády č. 70/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření dobré životní podmínky zvířat, ve znění pozdějších předpisů (novela pro administraci žádostí od roku 2025 – č. 17/2025 Sb.)

Podopatření:

- Zlepšení životních podmínek v chovu prasat pro prasničky
- Zlepšení životních podmínek v chovu prasat pro prasnice
- Zvětšení plochy pro odstavená selata

K 31. 3. 2025 je evidováno 152 žádostí na 56 356 VDJ za 97 401 324,91 Kč.

Intervence 37.73 Investice do zemědělských podniků

Od roku 2024 je předmětem podpory **úprava technologie ustájení vysokobřezích, rodičích a kojících prasnic** v individuálních klecích na technologie volných porodních kotců nebo kotců vybavených zařízením umožňujícím dočasnou fixaci prasnic. Míra dotace činí 40 % výdajů s tím, že pokud bude žadatelem o dotaci mladý začínající zemědělec nebo zemědělec hospodařící v ekologickém režimu, může být dotace navýšena o 10 %. Nejvyšší míra dotace je tak 60 % (mladý začínající zemědělec hospodařící v ekologickém režimu).

Technologie snižující emise skleníkových plynů a NH₃ – intervence zahrnuje investice do technologií a inovací, podporu modernizace chovů, precizní zemědělství a zvýšení efektivity hospodaření.

V tomto dotačním titulu dosud žádné dotace vyplaceny nebyly. Stále probíhá administrace žádostí o dotaci.

DRŮBEŽ, DRŮBEŽÍ MASO A VEJCE

Drůbež, drůbeží maso

Produkce drůbežího masa v ČR v roce 2024 dosáhla úrovně 267,9 tis. t živ. hm. Oproti roku 2023 se produkce drůbežího masa v roce 2024 zvýšila o 1,1 %. Celková spotřeba drůbežího masa dosáhla v roce 2024 hodnoty 437,5 tis. t živ. hm. a v meziročním srovnání 2024/2023 se zvýšila o 5,6 %. Jedná se o nejvyšší celkovou spotřebu drůbežího masa od roku 2014. Spotřeba na obyvatele vykazuje setrvalý zvyšující se stav, až na kolísání mezi lety 2010–2015. V meziročním srovnání 2023/2022 se spotřeba drůbežího masa na obyvatele zvýšila (+1,1 kg/obyv./rok) na 29,2 kg/obyv./rok. Soběstačnost v roce 2024 dosáhla úrovně 61,2 %. V porovnání s rokem 2023 došlo ke snížení soběstačnosti o 2,7 p. b.

Tuzemská poptávka po drůbežím mase se doplnila dovozem, který v roce 2024 činil 202,6 tis. t živ. hm a v porovnání s rokem 2023 se v roce 2024 zvýšil o 12,1 %. V roce 2024 bylo vyvezeno 33,4 tis. t živ. hm., což je o 2,5 % více než v roce 2023. Nejvíce drůbežího masa se v roce 2024 dovezlo již tradičně z Polska (66,8 % z celkového dovozu drůbežího masa), Maďarska a Ukrajiny. Průměrná dovozní cena drůbežího masa v roce 2024 dosáhla 72,54 Kč/kg. Ve stejném roce průměrná vývozní cena drůbežího masa dosáhla 63,43 Kč/kg. Vývoz byl v roce 2024 realizován především na Slovensko (30,3 % z celkového dovozu), do Německa a Rakouska.

Průměrné ceny zemědělských výrobců jatečných kuřat se v roce 2024 snížily v porovnání s rokem 2023 o 5,9 % (29,88 Kč/kg v roce 2023 a 28,11 Kč/kg v roce 2024). Průměrné ceny průmyslových výrobců mražených kuřat kuchaných meziročně v roce 2024 stagnovaly (+0,8 %). V roce 2024 dosahovaly průměrné ceny průmyslových výrobců mražených kuřat kuchaných 57,02 Kč/kg. Průměrné spotřebitelské ceny kuřat kuchaných celých se meziročně v roce 2024 snížily o 13,8 % (z 75,46 Kč/kg v roce 2023 na 65,01 Kč/kg v roce 2024).

Stavy drůbeže se ke konci roku 2024 dle ČSÚ meziročně zvýšily o 17,8 %. K nejvyššímu zvýšení stavů došlo u kuřat na chov (+35,1 %), kuřat na výkrm (+24,8 %) a u kachen (+21,2 %). Naopak k výraznému snížení stavů došlo v porovnání s rokem 2023 u krůt (-47,3 %).

Tabulka 114 – Bilance výroby, spotřeby drůbežího masa a ceny kuřat (v tis. t živ. hm. a Kč/kg)

Rok	Výroba	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	Spotřeba (kg/obyt./rok)	CZV kuře jatečné	CPV kuře mražené kuchařské	SC kuře kuchařské celé
1995	180,0	11,7	10,2	178,8	13,0	22,22	38,81	46,80
2017	251,6	164,6	36,2	382,2	27,0	23,23	42,49	67,59
2018	260,1	170,4	32,4	399,0	28,4	23,03	39,88	68,76
2019	265,7	167,2	26,1	407,6	29,0	23,18	39,94	64,68
2020	270,0	173,4	24,9	416,4	29,8	22,72	40,95	63,26
2021	279,8	160,2	29,9	411,8	29,9	23,11	40,40	58,46
2022	268,5	164,0	37,3	396,3	28,1	27,31	51,18	73,75
2023	265,1	180,7	32,6	414,4	29,2	29,88	56,57	75,46
2024 ¹⁾	267,9 ¹⁾	202,6 ¹⁾	33,4 ¹⁾	437,5 ¹⁾	–	28,11	57,02	65,01

Zdroj: ČSÚ, SDP, Celní statistika, Situační a výhledové zprávy MZe

Pozn.: CZV – ceny zemědělských výrobců. CPV – ceny průmyslových výrobců. SC – spotřebitelské ceny. ¹⁾ Odhad.**Tabulka 115 – Vývoj stavů jednotlivých kategorií drůbeže v ČR ke konci daného roku (v tis. ks) ¹⁾**

Rok	Kuřata na chov	Kuřata na výkrm	Nosnice	Slepice Chovné	Kohouti	Husy	Kachny	Krůty	Drůbež celkem
2020	²⁾	²⁾	5 694	²⁾	²⁾	²⁾	²⁾	²⁾	22 992
2021	²⁾	²⁾	5 201	²⁾	²⁾	²⁾	²⁾	²⁾	25 788
2022	3 359	12 451	4 776	2 162	220	13	530	262	23 764
2023	2 085	11 538	4 892	2 198	253	16	614	368	21 957
2024	2 802	14 396	5 290	2 177	252	17	744	194	25 875

Zdroj: ČSÚ k 10. 3. 2025

Pozn.: ¹⁾ Pro tento materiál počty v tis. ks zaokrouhleny na celá čísla. ²⁾ Neuvedeno.**Vejce**

V meziročním srovnání došlo v roce 2024 ke zvýšení celkové roční snášky konzumních vajec na 2 212 mil. ks (+2,5 %). Převážná většina vyprodukovaných vajec pochází

ze zemědělského sektoru (1 529 mil. ks), ale velmi důležité je i samozásobení vejci, které tvoří z celkové produkce tuzemska v roce 2024 30,8 %. Produkce vajec v domácích hospodářstvích byla v roce 2023 nejnižší od roku 2001 a v roce 2024 došlo opět k mírnému zvýšení produkce vajec, a to na 682,2 mil. ks vajec.

Tabulka 116 – Bilance výroby a spotřeby vajec (v mil. ks) a ceny zemědělských výrobců (CZV) a spotřebitelské ceny (SC) (v Kč/ks)

Rok	Výroba	Z toho samozásobení	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	CZV	SC
2010	2 125	888	615,7	191,7	2 549,0	1,63	2,47
2017	2 284	815	659,0	224,0	2 719,0	2,06	3,63
2018	2 293	770	659,0	262,0	2 675,0	1,86	3,84
2019	2 362	753	732,3	225,0	2 868,6	1,72	3,14
2020	2 330	722	649,8	279,5	2 700,4	1,81	2,87
2021	2 460	725	658,3	259,3	2 859,0	1,85	2,56
2022	2 224	695	678,1	385,8	2 516,5	2,37	3,62
2023	2 158	680	805,1	386,8	2 576,6	3,04	4,49
2024	2 212	682	931,6	506,2	2 636,9	2,64	3,78

Zdroj: Výsledky chovu drůbeže, Celní statistika, MZe k 10. 3. 2025

Pozn.: Koeficient pro přepočet kg na kusy vajec: skořápková vejce 17,4 ks, tekuté vaječné produkty 20 ks, sušené vaječné produkty 72 ks.

Tabulka 117 – Průměrné stavy nosnic (v ks) po dopočtu domácích hospodářství obyvatelstva v ČR

Rok	Zemědělský sektor	Domácí hospodářství	Celkem
2010	3 998 409	4 555 230	8 553 639
2017	4 754 481	4 528 497	9 282 978
2018	4 915 005	4 279 430	9 194 435
2019	5 259 592	4 181 003	9 440 595
2020	5 191 962	4 012 509	9 204 471
2021	5 562 555	4 026 152	9 588 707
2022	4 974 595	3 860 487	8 835 082
2023	4 687 759	3 778 300	8 466 059
2024	4 870 962	3 687 700	8 558 662

Zdroj: Výsledky chovu drůbeže ČSÚ – údaj vyjadřuje průměr v roce, nikoliv stav k 31. 12.

Poptávka po konzumních vejcích se v tuzemsku doplnila dovozem konzumních vajec, vč. vaječných hmot. Dovoz v roce 2024 činil 931,6 mil. ks a oproti roku 2023 se zvýšil (+15,7 %, tj. +26,5 mil. ks). Vývoz konzumních vajec se v roce 2024 oproti roku 2023 zvýšil o 30,9 % a dosáhl 506,2 mil. ks. Míra soběstačnosti v meziročním srovnání stagnovala (+0,1 p. b.) a v roce 2024 činila 83,9 %.

V roce 2024 se meziročně průměrná cena zemědělských výrobců (CZV) konzumních vajec tříděných snížila o 0,4 Kč/ks na 2,64 Kč/ks. Po pravidelném ročním poklesu průměrné spotřebitelské ceny (SC) konzumních vajec od roku 2019 byl v roce 2022 zaznamenán její nárůst, který pokračoval i v roce 2023. V roce 2024 opět došlo k poklesu průměrné SC. V meziročním srovnání v roce 2024 došlo k poklesu SC o 15,8 % na 3,78 Kč za kus.

Z celkových početních stavů drůbeže v zemědělském sektoru, který zveřejnil ČSÚ, bylo v zemědělském sektoru ke konci roku 2024 v ČR 5 290 tis. ks nosnic. Meziročně se v roce 2024 stavy nosnic zvýšily o 8,1 % (+389 tis. ks). Největší nárůst počtu nosnic na konci roku 2024 zaznamenal kraj Plzeňský, kde se početní stavy nosnic zvýšily o 26,6 %. Největší meziroční pokles stavů nosnic v roce 2024 byl zaznamenán v Kraji Vysočina (-55,8 %).

Průměrné stavy nosnic se v meziročním srovnání 2024/2023 zvýšily o 1,2 % na 8,56 mil. ks. Z celkového průměrného ročního počtu nosnic bylo v roce 2024 chováno 56,9 % v zemědělském sektoru a zbylých 43,1 % v domácích hospodářstvích. V domácích hospodářstvích se v meziročním srovnání v roce 2024 průměrný stav nosnic snížil o 2,4 % na 3,69 mil. ks. V zemědělském sektoru se meziročně v roce 2024 průměrný stav nosnic zvýšil, a to o 3,8 % na 4,87 mil. ks.

Podpory do chovu drůbeže v roce 2024

Dotace z národních zdrojů

Tabulka 118 – Národní podpory v chovu drůbeže v letech 2019 až 2024

Dotační programy zemědělství na chov drůbeže ze státního rozpočtu, tzv. „národní dotace“	2019 (v mil. Kč)	2020 (v mil. Kč)	2021 (v mil. Kč)	2022 ¹⁾ (v mil. Kč)	2023 ¹⁾ (v mil. Kč)	2024 ¹⁾ (v mil. Kč)
Podpora vybraných činností na ozdravování chovů drůbeže (DP 8.Fc.)	559	520	753	714	523	477
Podpora na účast producentů a zpracovatelů drůbeže a drůbežích produktů v režimu jakosti Q CZ (DP 19.B.)	–	–	0,6	3,8	–	–
Zlepšení životních podmínek v chovu drůbeže (DP 20.B.)	307	314	323	341	329	390

Zdroj: MZe, SZIF – administrace národních dotací (od roku 2020)

Pozn.: ¹⁾ Vyplaceno k 17. 3. 2025.

Dotace z prostředků Evropské unie

Chovatelé drůbeže mohou od roku 2023 čerpat podporu na investice ze Strategického plánu Společné zemědělské politiky pro ČR na období 2023–2027 z intervencí 33.73 Investice do zemědělských podniků, 34.73 Investice do zpracování zemědělských produktů a 49.75 Zahájení činnosti mladého zemědělce. První kolo příjmu žádostí o dotaci v těchto intervencích proběhlo v termínu 22. 8. – 12. 9. 2023.

Na drůbež bylo možné v intervenci 33.73 žádat v záměrech: a) projekty do 2 mil. Kč a zároveň žadatel hospodaří na max. 150 ha a splňuje definici mikro, malého nebo středního podniku; Živočišná výroba, e) Drůbež, a i) Velfare drůbeže (dotace na úpravy technologie ustájení nosnic a odchov kuřice nosného typu v obohacených klecích na alternativní systémy ustájení (tj. voliéry, chov na podestýlce, chov s volným výběhem...)).

V rámci 1. kola příjmu žádostí bylo v záměru e) podáno 64 žádostí s požadavkem na dotaci 617 209 167 Kč, přičemž doporučeno bylo 16 žádostí s požadavkem 249 432 360 Kč, schváleno je aktuálně 11 žádostí za 145 169 025 Kč.

V záměru i) bylo doporučeno k financování všech 21 zaregistrovaných projektů v celkové výši požadované dotace 393 569 480 Kč, schváleno je aktuálně 19 žádostí s požadavkem na dotaci 328 017 931 Kč.

Další příjem žádostí o dotaci (4. kolo příjmu žádostí) ve výše uvedených intervencích proběhl v termínu 8.–29. 10. 2024.

V intervenci 33.73 bylo v záměru e) podáno 58 žádostí s požadavkem na dotaci 496 230 907 Kč, doporučeno je 24 žádostí s požadavkem 167 170 267 Kč. V záměru i) bylo doporučeno k financování všech 24 zaregistrovaných projektů v celkové výši požadované dotace 381 320 600 Kč.

Finanční prostředky bylo možné získat v rámci Programu rozvoje venkova (PRV) ČR na období 2014–2020, operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků. V celém programovém období proběhlo 6 kol příjmu žádostí o dotaci, přičemž poslední 12. kolo bylo vyhlášeno v termínu 15. 6. – 13. 7. 2021. V sektoru drůbeže bylo schváleno k podpoře celkem 267 projektů s požadavkem na dotaci 1 793 110 049 Kč.

Další kolo příjmu žádostí je plánováno na říjen roku 2025.

V rámci Programu rozvoje venkova (PRV) ČR na období 2014–2020 bylo možné čerpat dotace, a kde bylo alokováno

nejvíce finančních prostředků, z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků. V celém programovém období proběhlo 6 kol příjmu žádostí o dotaci, přičemž poslední 12. kolo bylo vyhlášeno v termínu 15. 6. – 13. 7. 2021. V sektoru drůbeže bylo schváleno k podpoře celkem 278 projektů s požadavkem na dotaci 1 844 141 358 Kč.

Dále bylo možné čerpat dotace na chov drůbeže z operace **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**, kde byly podporovány investice do zařízení a moderních technologií, které souvisí se zpracováním zemědělských produktů, tedy i drůbežního masa a vajec. Další možností byla operace **6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců**, kde mohli mladí zemědělci získat dotaci ve výši 45 tis. € na realizaci svého podnikatelského plánu.

Dotací příležitostí pro chovatele drůbeže byla dále operace **16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě**.

V rámci nového Strategického plánu Společné zemědělské politiky ČR 2023–2027 mohou producenti konzumních vajec sdružení do organizace producentů vajec čerpat podporu v rámci sektorových intervencí vejce zaměřených např. na investice a výzkum, ekologickou či integrovanou produkci, zlepšování udržitelnosti a účinnosti přepravy a skladování, propagace a zvyšování spotřeby produktů, kvality produkce a další.

OSTATNÍ ŽIVOČIŠNÉ KOMODITY

OVCE A KOZY

V roce 2023 bylo dle Stavu hospodářských zvířat v České republice (Živočišná výroba) chováno 179 158 ks ovcí. Oproti roku 2022 došlo k meziročnímu nárůstu jejich počtu o 2,8 % (+4 962 ks). Počet bahnic meziročně narostl o 5,5 % (+6 tis. ks) na 115 tis. ks. Počet plemenných beranů vzrostl o 180 % (+9 tis. ks) na 14 tis. ks. V roce 2023 bylo v ČR chováno 28 757 ks koz. V porovnání s rokem 2022 došlo k nárůstu stavu koz o 16,9 % (+4 150 ks). Za rok 2024 nejsou data o stavu ovcí a koz v době vydání publikace k dispozici.

Tabulka 119 – Bilance výroby a spotřeby skopového masa

Ukazatel	MJ	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Stavy ovcí celkem	ks	213 068	203 612	183 145	174 196	179 158	–
Stavy koz celkem	ks	29 210	28 919	25 409	24 607	28 757	–
Výroba	tis. t j. hm.	4,03	3,68	3,22	2,73	2,81	2,81
z toho – domácí hospodářství	tis. t j. hm.	3,81	3,49	3,03	2,59	2,68	2,68
Dovoz ¹⁾	tis. t j. hm.	0,66	0,36	0,36	0,45	0,58	0,59
Celková nabídka	tis. t j. hm.	4,69	4,04	3,58	3,18	3,39	3,40
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	4,21	3,73	3,27	2,72	2,88	2,94
Vývoz ¹⁾	tis. t j. hm.	0,48	0,31	0,31	0,46	0,51	0,46
Celková poptávka	tis. t j. hm.	4,69	4,04	3,58	3,18	3,39	3,40
Míra soběstačnosti	%	95,7	98,7	98,5	100,4	97,6	95,6

Zdroj: ČSÚ, MZe, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, Svaz chovatelů ovcí a koz z. s.

Pozn.: Koeficient přepočtu živé hmotnosti na jatečnou = 0,46. ¹⁾ Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

Produkce skopového masa se v roce 2024 nezměnila a dosahovala stejných hodnot, jako v roce 2023, a to 2,81 tis. t j. hm. Soběstačnost dosáhla v roce 2024 výše 95,6 %, což je o 2,0 % méně než v roce 2023.

Celkové porážky ovcí včetně odhadu domácích porážek v roce 2024 dosáhly 114 972 ks, z toho 86 509 jehňat. Na jatkách bylo poraženo 6,1 % (6 972 ks) z celkového počtu poražených ovcí, z toho 4 509 ks byla jehňata. Průměrná živá hmotnost jehňat na jatkách dosáhla 30 kg, průměrná živá hmotnost ovcí 51 kg.

Spotřeba skopového a koziho masa, která je ve statistice uváděna včetně koňského masa, dosáhla v roce 2023 výše 0,3 kg/obyv./rok. Na této úrovni se drží od roku 2020, s výjimkou roku 2021, kdy spotřeba dosahovala hodnoty 0,4 kg/obyv./rok.

Podpory do chovu ovcí a koz v roce 2023 a 2024

Dotace z národních zdrojů

Udržování a zlepšování genetického potenciálu hospodářských zvířat

Tabulka 120 – Dotační program 2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu hospodářských zvířat

Předmět dotace	Přiznaná dotace (Kč)
2.A.a.5	730 380,00
2.A.b.K.	1 816 070,22
2.A.b.O.	4 242 639,27
2.A.e.l.a.K.	925 200,00
2.A.e.l.a.O.1.	1 786 615,00
2.A.e.l.a.O.2.	556 590,00
2.A.e.l.b.2.	22 392,00
2.A.e.l.b.3.	23 821,00
2.A.e.2.i.	26 883 497,10
2.A.e.2.j.	6 823 264,88
2.A.e.2.k.1.	3 633 000,00
2.A.e.2.k.2.	644 000,00
2.A.e.3.e.	5 595 000,00
2.A.e.2.k.3.a.	10 636 192,00
2.A.e.2.k.3.b.	1 980 384,00
Celkový součet	66 299 045,47

Zdroj: SZIF – administrace národních dotací

Pozn.: Stav údajů k 18. 3. 2025.

Dotace z prostředků Evropské unie

Přímé platby

Podpora příjmu vázaná na produkci (CIS)

Primárním cílem plateb CIS je podpořit podniky s produkcí vybraných (citlivých) komodit, které jsou náročné na pracovní sílu či mají jiné specifické požadavky, a tedy by bez dodatečných dotačních stimulů nebyly odpovídajícím způsobem konkurenceschopné a nemohly by tak pokračovat

ve svém oborovém zaměření. Podpora vázaná na produkci se v rámci prvního pilíře SZP poskytuje vybraným odvětvím rostlinné a živočišné výroby. V rostlinné produkci se jedná zejména o pěstování ovoce, zeleniny, cukrové řepy, chmele, škrobových brambor a bílkovinných plodin. V živočišné výrobě je podpora směřována na produkci masa (chov skotu, bahníků a koz) a mléka. Podpora má zlepšit a stabilizovat příjem zemědělským podnikům, které se zabývají pěstováním daných plodin či chovem uvedených druhů zvířat.

Podpora na chov bahnice nebo na chov kozy

Podmínkou pro poskytnutí podpory je, že se jedná o bahnici nebo kozu starší 1 roku vedenou v ÚE na hospodářství žadatele v období nejméně od 15. května do 11. září příslušného kalendářního roku. Způsobilost k **podpoře na chov bahnice nebo chov kozy** je svázána s pastvou ve výše uvedeném období na trvalých travních porostech, travních porostech na orné půdě a od roku 2023 i na úhoru, v ovocném sadu, jiné trvalé kultuře nebo jiné kultuře evidované v LPIS na žadatele. Podmínkou pro poskytnutí dotace je vedení pastevního deníku, kde jsou uvedena identifikační čísla zvířat a identifikační čísla dílů půdních bloků, na kterých se zvířata pasou. Tento pastevní deník je třeba uchovávat po dobu 5 let.

Je nutná řádná evidence a včasné hlášení do ÚE u deklarovaných zvířat (nutno zasílat hlášení do ÚE do 7 dní od události).

Platba je poskytována na **minimální počet 14 ks bahníků nebo koz**.

Sazba pro podporu příjmu vázanou na produkci pro rok 2024 byla stanovena na **603,40 Kč/ks**.

O podporu na chov bahníků a koz si v roce 2024 požádalo **2 145** žadatelů na celkový počet 105 750 ks bahníků a koz v celkové hodnotě cca **63,7 mil. Kč**.

Kromě této podpory mohou chovatelé ovcí a koz při splnění podmínek způsobilosti žádat o další přímé platby.

KRÁLÍCI

V roce 2024 se meziročně celkový počet chovaných králíků v tuzemsku snížil o 2,8 % (-130,5 tis. ks). Celkový počet chovaných králíků v roce 2023 činil 4 706,5 tis. ks., v roce 2024 pak 4 576 tis. ks. Celkový počet chovaných králíků ve faremních chovech se v meziročním srovnání 2024/2023 snížil o 4,3 % při snížení počtu chovných králíků o 7,7 % a snížení počtu králíků na výkrm ve faremních chovech o 4,2 %. Důvodem tohoto vývoje bylo zejména omezování chovu na některých farmách, a to především kvůli vysokému věku chovatelů, kteří pro svůj podnik nenašli nástupce a lze předpokládat, že tento trend bude v následujících letech pokračovat. Tento trend je patrný i u drobných chovatelů. Počet králíků v malých chovech se v meziročním srovnání 2024/2023 stejně jako počet králíků ve faremních chovech snížil, a to o 2,7 %. Ke snížení počtu došlo jak u chovných králíků, tak i u králíků na výkrm.

Přestože králíčí maso je velmi dietetické, vhodné pro všechny věkové kategorie obyvatel, tak průměrná spotřeba králíčího masa v ČR pozvolna klesá od roku 2010, kdy byla průměrná spotřeba 2,2 kg/obyv./rok. Průměrná spotřeba v ČR v meziročním srovnání 2020/2019 stagnovala, a byla 0,6 kg na obyv. za rok a od té doby se stále udržuje na této hranici. Na tento pokles spotřeby králíčího masa má vliv jeho vyšší cena, nízká výtěžnost i horší dostupnost, především ve větších městských aglomeracích. Kromě toho, že králíčí maso je výborným

zdrojem vitamínů (především vitamín B12) a minerálních látek (draslík, fosfor), je především vyhledáváno jako důležitá součást jídelníčku nemocných lidí a sportovců. Lehce stravitelný protein, malá tučnost i nízký obsah sodíků a cholesterolu jsou velmi ceněné vlastnosti i pro období rekonvalescence. Dietetické i chuťové vlastnosti králíčího masa, včetně jeho ceny, lze ovlivnit výživou brojlerových králíků. Ve faremních chovech se používají především krmné směsi přímo vyráběné pro jednotlivé věkové kategorie králíků i pro kategorii chovu. I přes jeho veškeré kvality patří králíčí maso v tuzemsku mezi masa, která se řadí na poslední místa ve spotřebě. Důvodem je především jeho vysoká cena v porovnání s cenami ostatních druhů masa (zejména s masem kuřecím) a také malá jatečná výtěžnost, která se pohybuje okolo 55 %. Průměrná spotřebitelská cena králíčího masa byla v roce 2024 173,49 Kč/kg.

Produkce králíčího masa v ČR pochází především z malochovů, v rámci samozásobitelství. Od roku 2017 celková produkce králíčího masa pozvolna klesala (mezi roky 2016 a 2017 byl zaznamenán prudký pokles produkce o 36 %). V roce 2020 se tento trend poklesu obrátil a v ČR se celkově vyrobilo 10,7 tis. t živ. hm. Od roku 2022 dochází opět k poklesu produkce, která v roce 2024 činila 9,68 tis. t živ. hm. A meziročně se snížila o 3,7 %.

V roce 2024 se v porovnání s rokem 2023 zvýšil celkový dovoz, a to o 13,8 %. V meziročním srovnání 2024/2023 se snížil dovoz živých králíků o 1,7 % (v ks), a zvýšil dovoz králíčího masa (+20,76 %) s průměrnou živou hmotností 2,3 kg. Nejvíce živých králíků bylo do tuzemska dovezeno ze Slovenska (52,0 % z celkového dovozu živých králíků) a Polska (23,7 % z celkového dovozu živých králíků) v těsném následování Maďarskem s podílem 23,3 %. Nejvíce králíčího masa bylo dovezeno z Číny (64,1 % z celkového dovozu králíčího masa) a Španělska (16,1 % z celkového dovozu králíčího masa) v průměrné ceně 126,34 Kč/kg. Vývoz králíčího masa se v roce 2024 ve srovnání s rokem 2023 zvýšil (+6,7 %). Nejvíce králíčího masa ČR vyvezla do Německa (18,2 % z celkového vývozu králíčího masa) a na Slovensko (15,4 % z celkového vývozu králíčího

masa) v průměrné ceně 136,10 Kč/kg. Nejvíce živých králíků bylo v roce 2024 vyvezeno do Francie (41,8 % z celkového vývozu) a Slovinska (27,9 % z celkového dovozu).

Podpory do chovu králíků v roce 2024

Dotace z prostředků Evropské unie

Strategický plán Společné zemědělské politiky pro ČR na období 2023–2027

Podpora chovu králíků je od roku 2023 možná z intervencí rozvoje venkova v rámci Strategického plánu Společné zemědělské politiky pro ČR na období 2023–2027. Konkrétně zejména z intervencí 33.73 Investice do zemědělských podniků, 34.73 Investice do zpracování zemědělských produktů a 49.75 Zahájení činnosti mladého zemědělce.

První kolo příjmu žádostí o dotaci v těchto intervencích proběhlo v termínu 22. 8. 2023 – 12. 9. 2023.

Chovatelé králíků mohou v intervenci 33.73 žádat o dotaci v záměrech a) projekty do 2 000 000 Kč a zároveň žadatel hospodaří na max. 150 ha a splňuje definici mikro, malého nebo středního podniku a f) Ostatní živočišná výroba. V 1. kole však nebyla podána žádná žádost se zaměřením na králíky.

Další příjem žádostí o dotaci ve výše uvedených intervencích proběhl v rámci 4. kola příjmu žádostí o dotaci v termínu 8.–29. 10. 2024. Byla podána 1 žádost o dotaci se zaměřením na králíky s požadovanou výší dotace 100 tis. Kč, která však nebyla doporučena k podpoře.

Finanční prostředky bylo možné získat v rámci Programu rozvoje venkova (PRV) ČR na období 2014–2020, operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků. V celém programovém období proběhlo 6 kol příjmu žádostí o dotaci, přičemž poslední 12. kolo bylo vyhlášeno v termínu 15. 6. – 13. 7. 2021. K podpoře bylo v celém programovém období schváleno celkem 5 projektů se zaměřením na králíky s požadavkem na dotaci 14 mil. Kč.

Tabulka 121 – Stavby králíků v ČR v rozmezí let 2014–2024 (v tis. ks)

Rok	Druh chovu				Celkem
	Faremní		Malochovy		
	Kategorie				
	Chov	Výkrm	Chov	Výkrm	
2014	16	180	780	4 700	5 676
2015	14	160	740	4 500	5 414
2016	14	165	738	4 450	5 367
2017	13	300	710	4 280	5 303
2018	12	250	690	4 000	4 952
2019	12	250	675	3 950	4 887
2020	11	235	680	4 000	4 926
2021	9	300	690	4 150	5 149
2022	8,5	285	680	4 050	5 024
2023	6,5	240	660	3 800	4 707
2024	6	230	640	3 700	4 576

Zdroj: Rabbit Trhový Štěpánov, MZe

Dotace z národních zdrojů

Podmínky čerpání podpor jsou uvedeny v „Zásadách, kterými se na základě §1, §2 a §2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, stanovují podmínky pro poskytování dotací na udržování a využívání genetických zdrojů pro výživu a zemědělství“. Zásady jsou dostupné na www.mze.gov.cz v kolonce dotace – národní dotace – genetické zdroje – dotace.

RYBY

V České republice náleží rybářství k dlouhodobě úspěšným odvětvím živočišné výroby v zemědělství. Toto odvětví je zaměřeno především na chov, zušlechťování, ochranu a lov ryb, popřípadě i jiných vodních organismů a lze jej rozdělit na produkční a sportovní rybářství. Produkční i sportovní rybářství jsou v ČR řízeny zákonem č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství) a jeho prováděcí vyhláškou č. 197/2004 Sb.

Produkční rybářství je charakterizováno jako systematická, cílevědomá a odborná péče o obsádky ryb a jejich ochrana při využití reprodukce. Pod pojmem produkční rybářství se v ČR rozumí kromě převažujícího rybníkářství, také chov lososovitých druhů ryb či chov ryb ve speciálních rybochovných zařízeních (např. recirkulační akvakulturní systémy), a to k zajištění produkce ryb a rybího masa a produkce rybí násady. V ČR existuje více než 24 tis. rybníků a vodních nádrží o celkové ploše přibližně 52 tis. ha, z toho téměř 40 tis. ha je provozován chov a produkce ryb. Rybníky navíc plní celou řadu dalších významných mimoprodukčních funkcí, jako je např. protipovodňová ochrana a retenční vody, dočišťování povrchových vod, zlepšování vláhové bilance v krajině, ekologickou funkci a další.

Sportovní rybářství v sobě zahrnuje výkon rybářského práva v rybářských revírech ČR. Hospodaření v rybářských revírech spočívá v obhospodařování říčních systémů a vodních útvarů takovým způsobem, aby byla zachována stabilní, druhově a věkově různorodá rybí společenstva. V ČR je vyhlášeno více než 2 tis. rybářských revírů reprezentujících výměru téměř 42 tis. ha, přičemž sportovním rybolovem se zabývá zhruba 350 tis. rybářů. Rybářské revíry jsou rozděleny na mimopstruhové a na pstruhové. Jejich největšími uživateli jsou Český rybářský svaz, z. s. a Moravský rybářský svaz, z. s.

V roce 2024 bylo v ČR vyprodukováno 18,7 tis. t živ. hm. tržních ryb. Výlov z rybníků dosahoval z celkové výroby 17,8 tis. t živ. hm. ryb. Ze speciálních zařízení (převážně průtočných systémů s chovem lososovitých ryb) bylo získáno 840 t živ. hm. ryb a 11 t bylo vyloveno z přehrad. Druhové zastoupení tržních ryb je u nás dlouhodobě stabilní a výrazněji se oproti předchozím letům nemění, neboť tradičně dominuje produkce kapra. V roce 2024 dosáhl jeho výlov 16,0 tis. t živ. hm., což v meziročním srovnání představovalo mírné navýšení o 0,9 %. Na celkovém objemu produkovaných ryb se podílel kapr 76,4 %, lososovité ryby zaujímaly 3,4 %, býložravé ryby 4,2 %, výlov lina činil 0,8 %, dravé ryby 1,3 % a ostatní druhy 2,9 % z celkového výlovu.

Na tuzemský trh bylo z domácí produkce dodáno 6 252 t živých ryb v roce 2024. Objem zpracovaných ryb v roce 2024 představoval 2,4 tis. t ryb v živé hmotnosti a reprezentoval 12,6% podíl z objemu vylovených tržních ryb, z čeho bylo 223 t zpracovaných ryb v živé hmotnosti exportováno. Český trh

nadále preferoval dodávky živých ryb z domácí produkce, které v posledních třech letech představovaly 33–34 % produkce získané chovem.

Výlov ryb na udici z rybářských revírů dosáhl v roce 2024 hodnoty 3,5 tis. t živ. hm. Ze 76,7 % (2,6 tis. t živ. hm.) se na něm podílel kapr obecný, z ostatních druhů ryb převažoval cejn velký, štika obecná, candát obecný a sumec velký.

V roce 2023 bylo v ČR vyprodukováno 18,6 tis. t živ. hm. tržních ryb, což představovalo ve srovnání s rokem 2022 snížení produkce o 3,7 %, (o 0,7 tis. t živ. hm.). Výlov z rybníků dosahoval z celkové výroby 17,8 tis. t živ. hm. ryb. Ze speciálních zařízení (převážně průtočných systémů s chovem lososovitých ryb) bylo získáno 768 t živ. hm. ryb a 12 t bylo vyloveno z přehrad. Druhové zastoupení tržních ryb je u nás dlouhodobě stabilní a výrazněji se oproti předchozím letům nemění, neboť tradičně dominuje produkce kapra. V roce 2023 dosáhl jeho výlov 15,9 tis. t živ. hm., což v meziročním srovnání představovalo snížení o 3,0 %. Na celkovém objemu produkovaných ryb se podílel kapr 75,8 %, lososovité ryby zaujímaly 3,1 %, býložravé ryby 4,0 %, výlov lina činil 0,7 %, dravé ryby představovaly 1,4 % a ostatní druhy činily 3,6 % z celkového výlovu.

Na tuzemský trh bylo z domácí produkce dodáno 6,3 tis. t živých ryb v roce 2023, což představovalo snížení o 1,6 % oproti roku 2022 (rozdíl činil 1 000 t živ. hm.). Objem zpracovaných ryb se meziročně snížil na 2,2 tis. t v živ. hm.) a reprezentoval téměř 11,6 % podíl z objemu vylovených tržních ryb.

Český trh nadále preferoval dodávky živých ryb z domácí produkce, které v posledních třech letech představovaly 33–36 % produkce získané chovem.

Výlov ryb na udici dosáhl v roce 2023 hodnoty 3,4 tis. t živ. hm., což bylo stejná hodnota jako v roce 2022. Kapr obecný se na výlovu podílel ze 74,6 % (2,5 tis. t živ. hm.). Z ostatních druhů ryb převažoval amur bílý, cejn velký, candát obecný, štika obecná, a sumec velký.

Informace o produkci ryb za rok 2024 budou k dispozici až na podzim roku 2025.

Tuzemská spotřeba ryb podle ČSÚ, zahrnující sladkovodní i mořské ryby, v roce 2022 činila 5,9 kg/os./rok, v roce 2023 dosáhla úrovně 5,6 kg/os./rok. Přičemž z těchto hodnot činila spotřeba sladkovodních ryb tuzemského původu pouze 1,2 kg/os./rok, resp. 1,1 kg/os./rok. Z dlouhodobého hlediska lze konstatovat, že spotřeba ryb na obyvatele za rok je dlouhodobě stabilní.

CZV kapra tř. I v roce 2023 se podle ČSÚ v porovnání s rokem 2022 zvýšila o 11,7 % (o 8 Kč/kg) na 68,1 Kč/kg živ. hm. Cena zemědělských výrobců živého pstruha zaznamenala meziročně nárůst o 7,2 % (o 8,5 Kč/kg) a dosáhla 126,6 Kč/kg živ. hm. CZV kapra tř. I v roce 2024 se podle ČSÚ v porovnání s rokem 2023 zvýšila o 0,6 % (o 0,9 Kč/kg) na 68,7 Kč/kg živ. hm. CZV živého pstruha zaznamenala meziročně nárůst o 11,5 % (o 14,5 Kč/kg) a dosáhla 141,1 Kč/kg živ. hm. V roce 2023 byla průměrná spotřebitelská cena kapra 227,9 Kč/kg. V roce 2024 byla průměrná spotřebitelská cena kapra 217,9 Kč/kg, což bylo o 10,0 Kč/kg méně než v roce 2023.

V roce 2023 bylo vyvezeno celkem 22 322 t ryb za celkem 4,1 mld. Kč (jsou zahrnuty sladkovodní ryby živé, čerstvé, chlazené, zmrazené, filé – položky 0301, 0302, 0303 a 0304; nejsou zahrnuty akvarijní a okrasné ryby). V roce 2024 dle předběžných údajů bylo vyvezeno celkem 21 487 t ryb za celkem 4,0 mld. Kč.

V roce 2023 bylo z ČR vyvezeno celkem 8,09 tis. t. ryb z domácí produkce v hodnotě 615,3 mil. Kč (v uvedených

údajích vývozu jsou zahrnuty pouze živé ryby, jejichž celní položky mají označení: 030193 – Kaprovití; 030191 – Pstruzi živí; 030192 – Úhoři živí), což představuje snížení o 0,81 tis. t živ. hm. oproti roku 2022. Hlavní exportovanou rybu již tradičně představoval živý kapr, jehož bylo v roce 2023 na zahraniční trhy dodáno 8,06 tis. t živ. hm. v celkové hodnotě 611,11 mil. Kč, což představuje o 0,81 tis. t živ. hm. oproti roku 2022. Směřoval hlavně do zemí EU. Předním odběratelem naší nejvýznamnější sladkovodní ryby bylo Polsko, kam bylo prodáno na 2,34 tis. t, což reprezentovalo 29,0% podíl z celkového vývozu živého kapra. K dalším významným odběratelům patřilo Německo (28,0% podíl), Slovensko (13,8% podíl) a Francie (8,7% podíl). Průměrná jednotková vývozní cena kapra v roce 2023 byla 75,9 Kč/kg ž. hm. Předním odběratelem živých pstruhů v roce 2023 bylo Polsko (22,8 t). Průměrná jednotková vývozní cena pstruha v roce 2023 byla 105,3 Kč/kg živ. hm.

V roce 2024 bylo z ČR vyvezeno celkem 7,56 tis. t ryb z domácí produkce v hodnotě 557,7 mil. Kč (v uvedených údajích vývozu jsou zahrnuty pouze živé ryby, jejichž celní položky mají označení: 030193 – Kaprovití; 030191 – Pstruzi živí; 030192 – Úhoři živí). Hlavní exportovanou rybu představoval živý kapr, jehož bylo v roce 2024 na zahraniční trhy dodáno 7,55 tis. t živ. hm. v celkové hodnotě 555,4 mil. Kč. Směřoval zejména do zemí EU. Předním odběratelem naší nejvýznamnější sladkovodní ryby bylo Německo, kam bylo prodáno na 2,3 tis. t, což reprezentovalo 30,5% podíl z celkového vývozu živého kapra. K dalším významným odběratelům patřilo Polsko (27,8% podíl), Slovensko (13,5% podíl) a Francie (9,3% podíl). Průměrná jednotková vývozní cena kapra v roce 2023 byla 73,6 Kč/kg živ. hm. Předním odběratelem živých pstruhů v roce 2024 bylo Rakousko (14,7 t). Průměrná jednotková vývozní cena pstruha v roce 2024 byla 154,7 Kč/kg živ. hm.

V roce 2023 bylo dovezeno do ČR celkem na 43,0 tis. t ryb v celkové hodnotě 6,8 mld. Kč (v uvedených údajích dovozu jsou na základě dat z celní statistiky zahrnuty pouze ryby, jejichž celní položky mají označení: 0301 – Ryby živé – zde bez akvarijních a okrasných ryb; 0302 – Ryby čerstvé, chlazené, ne filé aj. rybí maso; 0303 – Ryby zmrazené, ne filé aj. rybí maso; 0304 – Filé, aj. maso rybí čerstvé, chlazené, zmrazené).

V roce 2024 bylo dovezeno do ČR (dle předběžných údajů) celkem na 49,7 tis. t ryb v celkové hodnotě 7,2 mld. Kč (v uvedených údajích dovozu jsou na základě dat z celní statistiky zahrnuty pouze ryby, jejichž celní položky mají označení: 0301 – Ryby živé bez akvarijních a okrasných ryb; 0302 – Ryby čerstvé, chlazené, ne filé, aj. rybí maso; 0303 – Ryby zmrazené, ne filé, aj. rybí maso; 0304 – Filé, aj. maso rybí, čerstvé, chlazené, zmrazené).

Největší položky z daného výčtu dovozu sladkovodních a mořských ryb tvořily:

V roce 2023:

- Losos obecný, hlavatka podunajská, čerství nebo chlazení: 8 088 t; 1 743 mil. Kč,
- Filé z tresek, zmrazené: 6 064 t; 456,4 mil. Kč,
- Filé z lososa, zmrazené: 1 145 t; 268,0 mil. Kč,
- Filé z lososa, čerstvé nebo chlazené: 7 636,5 t; 2 403,9 mil. Kč,
- Filé ze pstruha, čerstvé nebo chlazené: 444,3 t; 100,6 mil. Kč,
- Filé z tilápie, zmrazené: 852,5 t; 66,3 mil. Kč,
- Pstruzi, zmrazení: 451,2 t; 44,4 mil. Kč,
- Filé ze sumců, zmrazené: 531,2 t; 39,3 mil. Kč,

- Kaprovití (Cyprinus spp., Carassius spp., Ctenopharyngodon idellus, Hypophthalmichthys spp., Cirrhinus spp., Mylopharyngodon piceus, Catla catla, Labeo spp., Osteochilus hasselti, Leptobarbus hoeveni, Megalobrama spp.), živí: 62,2 t; 5,1 mil. Kč.

V roce 2024:

- Losos obecný, hlavatka podunajská, čerství nebo chlazení: 7 656 t; 1 698 mil. Kč,
- Filé z tresek, zmrazené: 5 262 t; 377 mil. Kč,
- Filé z lososa, zmrazené: 2 003 t; 404 mil. Kč,
- Filé z lososa, čerstvé nebo chlazené: 7 781 t; 2 628 mil. Kč,
- Filé ze pstruha, čerstvé nebo chlazené: 184 t; 53 mil. Kč,
- Filé z tilápie, zmrazené: 1 221 t; 117 mil. Kč,
- Pstruzi, zmrazení: 412 t; 45 mil. Kč,
- Filé ze sumců, zmrazené: 605 t; 45 mil. Kč,
- Kaprovití (Cyprinus spp., Carassius spp., Ctenopharyngodon idellus, Hypophthalmichthys spp., Cirrhinus spp., Mylopharyngodon piceus, Catla catla, Labeo spp., Osteochilus hasselti, Leptobarbus hoeveni, Megalobrama spp.), živí: 62 t; 3 mil. Kč.

Dovoz pouze živých ryb do ČR v roce 2023 dosahoval u sledovaných druhů (tj. kaprů, pstruhů a úhořů) objem 209 t živ. hm. v hodnotě 18,7 mil. Kč, oproti roku 2022 došlo k jeho snížení o 57,6 t živ. hm. Významnější objem z celkového dovozu živých ryb představovali živí pstruzi. Jejich podíl na dovozu dosáhl 70,6 %. Nejvýznamnějším dodavatelem živých pstruhů na český trh byla Itálie, odkud bylo importováno 101,3 t, následovalo Rakousko (42,0 t). Průměrná dovozní cena živého pstruha dosáhla 91,3 Kč/kg živ. hm. a byla meziročně o 32,8 Kč/kg živ. hm. vyšší. Významný objem z celkového dovozu živých ryb představovali v roce 2023 kapři v živém stavu. Jejich podíl na celkovém dovozu dosáhl 29,3 % (61,5 t živ. hm.). Nejvýznamnějším dodavatelem kaprů na český trh bylo Polsko, odkud bylo importováno 50,7 t za jednotkovou cenu 79,3 Kč/kg živ. hm. Dalším významným dodavatelem bylo Slovensko (10,8 t). Průměrná dovozní cena živého kapra v roce 2023 dosáhla 83,3 Kč/kg živ. hm. a byla o 5,5 Kč/kg živ. hm. nižší než v roce 2022. Do celkového dovozu pro rok 2023 se promítl i dovoz živého úhoře z Polska, jehož podíl na dovozu představoval 0,1 % (300 kg v hodnotě 138 tis. Kč).

Dovoz pouze živých ryb do ČR v roce 2024 dosahoval u sledovaných druhů (tj. kaprů, pstruhů a úhořů) objem 293,8 t živ. hm. v hodnotě 26,7 mil. Kč. Významnější objem z celkového dovozu živých ryb stejně jako v roce 2023 představovali živí pstruzi. Jejich podíl na dovozu dosáhl 78,7 %. Nejvýznamnějším dodavatelem pstruhů na český trh byla Itálie, odkud bylo importováno 215,4 t za jednotkovou cenu 95,5 Kč/kg živ. hm. Dalšími dodavateli bylo Německo (6,5 t) a Polsko (4,9 t). Průměrná dovozní cena živého pstruha v roce 2024 dosáhla 96,1 Kč/kg živ. hm. a byla o 4,8 Kč/kg živ. hm. vyšší než v roce 2023. Co se týká kaprů, jejich podíl na celkovém dovozu dosáhl 21,1 %. Nejvýznamnějším dodavatelem kaprů na český trh bylo Maďarsko, odkud bylo importováno 26,8 t, následovalo Polsko (22,3 t). Průměrná dovozní cena kapra dosáhla 52,6 Kč/kg živ. hm. a byla meziročně o 35,7 Kč/kg živ. hm. nižší než v roce 2023. Do celkového dovozu pro rok 2024 se promítl i dovoz živého úhoře z Německa (500 kg), Polska (300 kg) a Francie (60 kg), jehož podíl na dovozu představoval 0,3 % (860 kg v hodnotě 1,3 mil. Kč).

Produkční rybářství je v ČR podporováno z národních zdrojů a rovněž ze zdrojů EU. V současné době jsou do tohoto odvětví směřovány především následující podpory: Národní rezortní podpory poskytované dle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (např. sektor rybářství je podporován na základě těchto titulů: Kontrola užitkovosti, Speciální poradenství pro živočišnou výrobu, Školní závody, Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků, Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů, Genetické zdroje). A také evropské finanční podpory poskytované z Evropského námořního rybářského a akvakulturního fondu prostřednictvím OP Rybářství 2021–2027.

VČELY

V České republice se včelařství řadí k významným odvětvím zemědělské produkce. K silným stránkám českého včelařství patří jednak struktura chovatelů včel z hlediska v počtu chovaných včelstev (dlouhodobě převažují chovatelé do 15 včelstev, ale i poměrně rovnoměrné rozložení stanovišť včelstev na celém našem území). V roce 2023 se jednalo o 49 888 včelařů se včelstvy do 15 ks, a to z celkového počtu 63 344 včelařů a v roce 2024 se jednalo o 48 814 včelařů se včelstvy do 15 ks, a to z celkového počtu 61 966 včelařů. Slabou stránkou je naproti tomu již několik let například převažující vyšší věková struktura včelařů. V roce 2022 bylo evidováno celkem 65 042 chovatelů včel s počtem včelstev 715 462, v roce 2023 pak 63 344 chovatelů včel chovajících celkem 669 445 včelstev. V roce 2024 je evidováno na 61 966 chovatelů, kteří chovají celkem 643 528 včelstev. Česká republika patří dlouhodobě mezi státy s největší organizovaností chovatelů včel na světě. Čeští včelaři jsou organizováni zejména prostřednictvím Českého svazu včelařů, z. s. (ČSV), ale i ostatních významných včelařských spolků.

V ČR dlouhodobě převažují chovatelé s chovy do 15 včelstev, kterých bylo v roce 2022 50 621 chovatelů včel, v roce 2023 jich bylo evidováno 49 888 a v roce 2024 jich bylo evidováno 48 814. Významná je také existence větších včelařských provozů se včelstvy nad 150, kterých bylo v roce 2022 evidováno 150, v roce 2023 pak 141 a v roce 2024 pak 139.

Více než tři čtvrtiny z celkové produkce medu v ČR jsou včelaři nabízeny přímo spotřebitelům formou „prodeje ze dvora“. Část vyprodukovaného medu je včelaři prodávána do soukromých společností, které med dále balí a dodávají do obchodní sítě nebo ho exportují.

Roční spotřeba medu na obyvatele v ČR je již dlouhodobě stejná a pohybuje se na hodnotě okolo 1 kg/obyv./rok. V roce 2022 činila roční spotřeba medu na obyvatele podle ČSÚ 1,1 kg, ale směrem k roku 2023 došlo k poklesu spotřeby medu na 0,7 kg/obyv./rok.

Produkce medu v ČR v roce 2022 dosáhla hodnoty 7 721 t a v roce 2023 5 942 t. Produkce medu se v posledních letech pohybuje v rozmezí 5 000–8 000 kg/rok.

V roce 2023 bylo vyvezeno celkem 757 t medu, což bylo o 17,9 % více než v roce 2022, přičemž bylo v roce 2023 do ČR dovezeno 3 864,4 t medu. Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že saldo v roce v roce 2022 činilo -3 107,4 t medu.

V roce 2024 bylo vyvezeno celkem 1 740,8 t medu, což bylo o 130 % více než v roce 2023, přičemž bylo v roce 2024 do

ČR dovezeno 6 058,3 t medu. Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že saldo v roce v roce 2023 činilo -4 317,5 t medu.

V roce 2023 byl vývoz medu z ČR zrealizován hlavně do zemí EU, z nich pak byl největší objem prodán na Slovensko (344 t za 80,0 Kč/kg), do Francie (164 t za 80,4 Kč/kg) a do Německa (62,4 t za 486,3 Kč/kg). Mezi další významnější odběratele se řadili Slovinsko, Litva a Chorvatsko, kam směřovalo celkem 103,4 t medu.

V roce 2024 byl vývoz medu z ČR zrealizován hlavně do zemí EU, z nich pak byl největší objem prodán na Slovensko (1 473,2 t za 59,0 Kč/kg), do Francie (74,4 t za 66,1 Kč/kg) a do Německa (62,8 t za 398,9 Kč/kg). Mezi další významnější odběratele se řadili Litva, Dánsko a Izrael, kam směřovalo celkem 82,7 t medu.

V roce 2023 byl med do ČR dovážen hlavně z Ukrajiny (1 531,8 t za 42,5 Kč/kg), ze Slovenska (1 389,5 t za 79,00 Kč/kg) a z Německa 157,0 t za 177,1 Kč/kg). Mezi další významnější dovozce se řadili Španělsko, Čína a Polsko, kteří celkem dovezli na 367,1 t medu.

V roce 2024 byl med do ČR dovážen hlavně z Ukrajiny (3 181,1 t za 41,9 Kč/kg), ze Slovenska (t za 78,0 Kč/kg) a z Moldavské republiky (237,6 t za 50,8 Kč/kg). Mezi další významnější dovozce se řadili Chile, Německo a Uruguay, kteří celkem dovezli na 484,9 t medu.

Průměrná cena vyvezeného medu dosáhla v roce 2023 částky 119,8 Kč/kg a v porovnání s rokem 2022 se snížila o 23,9 Kč/kg.

Průměrná cena vyvezeného medu dosáhla v roce 2024 částky 76,8 Kč/kg a v porovnání s rokem 2023 se snížila o 43,0 Kč/kg.

Průměrná cena dovezeného medu dosáhla v roce 2023 částky 74,0 Kč/kg a v porovnání s rokem 2022 se snížila o 8,5 Kč/kg.

Průměrná cena dovezeného medu dosáhla v roce 2024 částky 61,4 Kč/kg a v porovnání s rokem 2023 se snížila o 12,6 Kč/kg.

Zásadní změna, která má vliv na přiděl finančních prostředků do včelařství je skutečnost, že včelařství je od roku 2021 součástí SZP na období 2021–2027. Český včelařský program 2020–2022 schválený na období 3 let byl prodloužen do 31. 12. 2022, a to prováděcím nařízením Komise (EU) 2021/166 ze dne 10. 2. 2021, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2015/1368, pokud jde o prodloužení vnitrostátních programů v odvětví včelařství. V souvislosti s touto změnou byla i navýšena finanční podpora do včelařství na celkovou částku cca 110 mil. Kč s tím, že koeficient podpory zůstává 50 % (EU) a 50 % ČR. V rámci přípravy finančních podpor do včelařství bylo dne 28. 2. 2023 zveřejněno ve Sbírce zákonů nové nařízení vlády č.53/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření v odvětví včelařství na období platnosti Společné zemědělské politiky 2023+. Na přípravě nového nařízení vlády Ministerstvo zemědělství aktivně spolupracovalo se zástupci významných včelařských spolků, zástupci vědeckých a odborných institucí. Nové nařízení vlády je významným posunem oproti minulým obdobím v podpoře včelařství. Finanční podpory realizované novým nařízením vlády mají především za účel pomoci včelařům v ČR v jejich chovu, vytvoření nezbytně nutného technického zázemí pro chov včel, případnou obnovu již zastaralého technického zázemí. Současně podpořit chov zdravých a silných včelstev, a to v rámci podpor směřovaných na léčiva, ale i kvalitu medu a včelích produktů. V neposlední řadě je nutné zmínit vzdělávání zaměřené na děti a mládež v rámci podpor včelařských kroužků, ale i včelařů samotných. Struktura podpor do včelařství má významně pozitivní vliv do oblasti zemědělství, současně na životní prostředí. Rovněž se předpokládají i pozitivní sociální dopady, neboť se jedná nejen o podporu rozvoje včelařství, ale i dalších odvětví, jako je např. ekologie, zahradnictví, produkční

zemědělství, ovocnářství, zelinářství a další obory bezprostředně navázané na chov včel. Jedním z nejdůležitějších přínosů včelařství pro společnost je však chov zdravých včel a nejvýznamnějším posláním včely medonosné je opylovací činnost. Především v hospodářské oblasti je opylení zemědělských entomofilních plodin zásadní (ekonomický přínos) a ve vztahu k přírodním ekosystémům je zárukou zachování biodiverzity krajiny. V rámci nového nařízení vlády mohou včelaři čerpat finanční prostředky již v průběhu roku 2023 a následujících, a to po dobu platnosti Společné zemědělské politiky.

KONĚ

Chov koní, i když plní i jiné funkce než ostatní hospodářská zvířata, spadá do oblasti zemědělské prvovýroby. Podle zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů, i v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012, ze dne 8. června 2016, o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat, hybridních plemenných prasat a jejich zárodečných produktů v Unii, pro obchod s nimi a pro jejich vstup do Unie, o změně nařízení (EU) č. 652/2014 a směrnic Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a o zrušení některých aktů v oblasti plemenitby zvířat patří koně mezi hlavní hospodářská zvířata.

Tabulka 122 – Počet koní registrovaných v ústřední evidenci

Období	Počet kusů
2013	81 124
2014	82 105
2015	84 703
2016	87 287
2017	90 219
2018	92 735
2019	94 906
2020	97 172
2021	99 260
2022	101 887
2023	104 771
2024	107 518

Zdroj: ÚEK

Pozn.: K 31. 12. daného roku.

Nejpočetnějším u nás chovaným plemenem je český teplokrevník. Dalšími početnými plemeny koní chovanými v ČR jsou anglický plnokrevník, český sportovní kůň, velšská plemena pony a kob, a další.

Specifickou úlohu v chovu koní plní tři státní příspěvkové organizace, a to Národní hřebčín Kladruby nad Labem, Zemský hřebčinec Písek a Zemský hřebčinec Tlumačov.

Šlechtění

Ke dni 31. 12. 2024 působilo v České republice 14 uznaných chovatelských sdružení pro šlechtění 23 plemen koní.

Jedná se o následující plemena:

1. český teplokrevník – uznané chovatelské sdružení – Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.,
2. anglický plnokrevník – uznané chovatelské sdružení – Jockey Club ČR,
3. klusák – uznané chovatelské sdružení – Česká klusácká asociace, z.s.,
4. český sportovní kůň – uznané chovatelské sdružení – Svaz chovatelů CS koní v ČR, z. s.,
5. kůň Kinský – uznané chovatelské sdružení – Svaz chovatelů koní Kinských, z. s.,
6. moravský teplokrevník – uznané chovatelské sdružení – Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka, z. s.,
7. český trakén – uznané chovatelské sdružení – Svaz chovatelů českého trakéna, z. s.,
8. českomoravský belgický kůň – uznané chovatelské sdružení – Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.,
9. český norik – uznané chovatelské sdružení – Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.,
10. slezský norický kůň – uznané chovatelské sdružení – Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.,
11. hafling – uznané chovatelské sdružení – Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.,
12. arabský kůň – uznané chovatelské sdružení – Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.,
13. plnokrevný arabský kůň – uznané chovatelské sdružení – Asociace chovatelů plnokrevných arabských koní, z.s.,
14. Shagya arab – uznané chovatelské sdružení – Svaz chovatelů Shagya Araba v České republice, z.s.,
15. irský cob – uznané chovatelské sdružení – Irish Cob the Czech Republic, z.s.,
16. lipický kůň – uznané chovatelské sdružení – Svaz chovatelů Lipického koně ČR, z.s.,
17. starokladrubský kůň – uznané chovatelské sdružení – Národní hřebčín Kladruby nad Labem,
18. velšská plemena pony a kob – uznané chovatelské sdružení – Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.,
19. connemara pony – uznané chovatelské sdružení – Česká Asociace Connemara Pony, z.s.,
20. huculský kůň – uznané chovatelské sdružení – Asociace chovatelů huculského koně, z.s.,
21. český sportovní pony – uznané chovatelské sdružení – Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.,
22. minihorse – uznané chovatelské sdružení – Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.,
23. shetlandský pony – uznané chovatelské sdružení – Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.

Chovatelským unikátem a součástí národního kulturního dědictví ČR je kůň starokladrubský. Již déle, než čtyři století je chován v hřebčíně v Kladruzech nad Labem, který je považován za jeden z nejstarších velkých dosud fungujících hřebčínů na světě. Jde o plemeno vyšlechtěné k ceremoniálním účelům rakouského císařského dvora. Světovým unikátem je skutečnost,

že vedle historického areálu hřebčína bylo zařazeno mezi národní kulturní památky i kmenové chovné stádo starokladrubských koní v barvě bílé chované v hřebčíně. V roce 2019 byla krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladruzech nad Labem zapsána na Seznam památek světového dědictví UNESCO.

Od roku 2010 je za národní kulturní památku prohlášen i areál Zemského hřebčince v Písku a od roku 2011 je základní objekt Zemského hřebčince Tlumačov, s. p. o. kulturní památkou.

Podpory do chovu koní v roce 2024

Cílem finančních podpor je jednak zlepšování genetického potenciálu koní a tím zvýšení konkurenceschopnosti chovatelů a jednak zachování původních málopočetných populací plemen koní, která byla zařazena do tzv. genetických zdrojů.

Podmínky pro poskytování dotací pro rok 2025 jsou stanoveny ve formě Zásad, vydávaných Ministerstvem zemědělství, na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (zveřejněny na www.mze.gov.cz).

Mezi významné národní dotační programy na podporu chovu koní patří program 2.A. Udržování a zlepšování genetického

potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. V tomto programu je celá řada podprogramů, které podporují např. ověřování původu a stanovení genomické plemenné hodnoty, zavádění a vedení plemenných knih, výkonnostní zkoušky, kontrola dědičnosti a testování a posuzování koní.

Dotace z národních zdrojů

Podpora genetických zdrojů

Ministerstvo zemědělství schválilo novou strategii na ochranu genetických zdrojů s názvem Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin, zvířat a mikroorganismů významných pro výživu a zemědělství na období 2023–2027.

Do tohoto Národního programu zvířat jsou zařazeni jedinci plemen starokladrubský kůň, huculský kůň, českomoravský belgický kůň a slezský norický kůň.

Podmínky pro poskytování a čerpání finančních podpor na udržování a využívání genetických zdrojů rostlin, zvířat a mikroorganismů jsou pro jednotlivé účastníky Národního programu stanoveny v každoročně vydávaných Zásadách, kterými se na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů stanovují podmínky pro poskytování dotací na udržování a využívání genetických zdrojů pro výživu a zemědělství (zveřejněny na www.mze.gov.cz).

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Pravidla ekologického zemědělství (dále jen „EZ“) a výroby biopotravin jsou stanovena národními i evropskými předpisy, zejména zákonem č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, a dále nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848 ze dne 30. května 2018 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 834/2007, a s ním souvisejícími prováděcími nařízeními Komise (EU) 2020/464, 2021/279, 2021/1165, 2021/1378, 2021/2119, 2021/2307, 2022/2240, a 2023/121, 2023/1195 a 2023/2229; nařízeními Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/427, 2020/1794, 2020/2146, 2021/642, 2021/715, 2021/716, 2021/771, 2021/1006, 2021/1189, 2021/1691, 2021/1697, 2021/1698, 2021/2304, 2021/2306, 2022/474, 2022/1450, 2023/207, a 2023/1686 a 2024/2867, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2419 o označování ekologického krmiva pro zvířata v zájmovém chovu a také nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin.

Historie EZ se v ČR datuje od roku 1990, kdy byly registrovány první 3 ekologické farmy. K 31. 12. 2024 působilo v ČR již 5 564 ekologických zemědělců (což je o 219 více ve srovnání s rokem předchozím) a 978 výrobců biopotravin (tj. o 9 více než v předchozím roce). Podíl ekologicky obhospodařované půdy v LPIS k celkové výměře zemědělské půdy v LPIS činil 17,1 %. Výměra půdy v EZ dosáhla k 31. 12. 2024 již 604 878 ha, výměra orné půdy 121 509 ha. Podíl orné půdy vůči dlouhodobě dominujícím travním porostům v EZ do roku 2023 setrval na 20,3 %, až na hodnotu 20,3 % vůči celkové výměře půdy v EZ, ke konci roku 2024 potom došlo k mírnému poklesu na 20,1 %.

Detailní informace o systému ekologického zemědělství v ČR jsou každoročně zpracovány do Ročenky ekologického zemědělství, zprávy Statistická šetření ekologického zemědělství a Zprávy o trhu s biopotravinami v ČR. Vzhledem k metodice sběru a zpracování dat jsou podrobné statistické informace mj. o produkci v EZ a také o trhu s biopotravinami dostupné vždy s přibližně ročním zpožděním. Aktuálně jsou tedy dostupná data o produkci a trhu s biopotravinami za rok 2023.

Na plochách v ekologickém režimu bylo za rok 2023 vyprodukováno 133 581,81 t obilovin, 10 371,87 t luskovin na zrno, 5 376 t okopanin, 2 740,1 t olejnin, 1 420,32 t zeleniny a 3,67 t jahod. Z trvalých kultur bylo sklizeno 5 480 t ovoce a 3 579 t hroznů. Produkce biomléka v roce 2023 činila 31 304,34 tis. litrů (v tom 30 935,3 tis. l kravského, 292,5 tis. l koziho a 76,54 tis. l ovčího mléka). Celkem bylo vyprodukováno v jateční hmotnosti 8 843,9 t hovězího, 295 t skopového (jehněčího), 177,4 t vepřového, 142,6 masa a 350,3 t vajec.

Trh s biopotravinami v minulosti dynamicky rostl, tato dynamika však v posledních letech vlivem dopadů covidové pandemie, války na Ukrajině, nárůstu cen energií a vysoké inflace mírně zpomalila. Celkový obrat s biopotravinami českých subjektů včetně vývozu dosáhl v roce 2023 přibližně 11,76 mld. Kč (meziroční nárůst o 6,7 %). Celková spotřeba biopotravin (včetně dovozu) v ČR v roce 2023 činila 7,42 mld. Kč (meziroční nárůst o 6,7 %) a vývoz biopotravin mírně poklesl na cca 4,34 mld. Kč. Přitom ale 87 % výrobců biopotravin uplatnilo rozhodující část své výroby na českém trhu. Průměrná roční spotřeba na obyvatele činila 680 Kč (meziročně +5,92 %) a podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů byl na úrovni 1,59 % (pokles oproti 1,65 % z roku 2022, ale např. v roce 2014 činil pouze 0,72 % a za posledních deset let narostl o 120 %).

Z celkové spotřeby biopotravin činil obrat v maloobchodě 5 092 mil. Kč. Ve veřejném stravování obrat meziročně vzrostl na 291 mil. Kč, obrat přímého prodeje (jedná se zejména o přímý prodej z ekofaremu) dosáhl 345 mil. Kč a prodej prostřednictvím e-shopů činil 1 687 mil. Kč. Po přičtení exportu ve výši cca 4,34 mld. Kč pak celkový obrat realizovaný českými subjekty činil v roce 2023 přibližně 11,8 mld. Kč. Nejvíce biopotravin nakoupili čeští spotřebitelé v maloobchodních řetězcích, tj. v supermarketech a hypermarketech (36 %, tj. 2,6 mld. Kč), na druhém místě pak prostřednictvím e-shopů (23 %, tj. 1,7 mld. Kč), drogerií (19 %, tj. 1,393 mil. Kč) a prodejen zdravé výživy a biopotravin (8 %, tj. 622 mil. Kč).

Struktura hlavních biopotravin je dlouhodobě stabilní. Hlavní kategorií biopotravin s největším objemem prodeje je dlouhodobě kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ (34% podíl), přičemž přibližně tři čtvrtiny této kategorie tvořily podkategorie „káva a čaj“, „hotové pokrmy (vč. dětské výživy)“, „ostatní zpracované biopotraviny“, a „doplňky stravy“. Druhou příčku obsadila kategorie „Ovoce a zelenina“ (23 %) následovaná kategorií „Mléko a mléčné výrobky“ (16 %). Biopotraviny z dovozu (při zahrnutí jen finálních biopotravin) se na spotřebě biopotravin v ČR v roce 2023 podílely 61 %.

Spotřebitelský průzkum provedený v roce 2024 charakterizoval typickou skupinu kupující balené biopotraviny v ČR jako mladší domácnosti do 49 let, s dětmi, se 3 a více členy a s nadprůměrným příjmem (nad 23 000 Kč) na člena rodiny. Tyto domácnosti pocházely z velkých měst, tedy nad 100 000 obyvatel, včetně Prahy. Spotřebitelé měli především středoškolské a vysokoškolské vzdělání, přičemž balené bioprodukty a nápoje nakupovali nejčastěji v drogeriích, diskontních prodejnách, hypermarketech a supermarketech. Balené bioprodukty a nápoje spotřebitelé nakupovali nejčastěji v drogeriích, diskontních prodejnách, hypermarketech a supermarketech, které dohromady představovaly cca 82 % prodeje. Balené biopotraviny a nápoje byly v porovnání s balenými konvenčními potravinami méně často nakupovány v promočních akcích. Naopak podíl soukromých značek v případě bioproduktů byl cca dvojnásobný.

Akční plán pro rozvoj ekologického zemědělství

Akční plán pro ekologické zemědělství je dlouhodobě hlavním strategickým dokumentem v oblasti rozvoje EZ a produkce biopotravin. Přípravován je Ministerstvem zemědělství v úzké spolupráci s nevládními organizacemi. V současné době je v platnosti Akční plán ČR pro rozvoj EZ v letech 2021–2027, který byl schválen Vládou ČR v květnu 2021. Navržené cíle a opatření vycházejí z vyhodnocení plnění předchozích Akčních plánů (na období 2004–2010, 2011–2015 a 2016–2020) a ze zkušeností získaných při jejich implementaci. Efektivní rozvoj a další rozšiřování ekologického systému produkce jsou přímo závislé na ekonomické životaschopnosti hospodařících podniků, proto je většina opatření Akčního plánu zaměřena na s tím související aspekty, rozvoj trhu a stabilní spotřebitelské poptávky. Hlavními strategickými cíli a prioritními oblastmi aktuálního akčního plánu je zlepšení ekonomické životaschopnosti ekofarem (prostřednictvím zvýšení efektivity produkce, zlepšení dostupnosti biopotravin na trhu, zejména domácího původu (prostřednictvím zlepšení dostupnosti zpracovatelských kapacit, posílení spolupráce v celém dodavatelsko-odběratelském řetězci a zavádění biopotravin ve veřejném stravování), zvýšení spotřeby biopotravin, zejména domácího původu (prostřednictvím zvyšování povědomí a důvěry spotřebitelů = propagace a osvěta), zvýšení povědomí o přínosech EZ pro životní prostředí a prosazovat EZ v environmentálně citlivých oblastech (prostřednictvím hodnocení vlivu EZ na životní prostředí a welfare zvířat a zveřejňování výsledků), zvýšení dostupnosti odborných znalostí a využití poznatků výzkumu a inovací (prostřednictvím zajištění poradenství, poskytování odborného vzdělávání na školách, realizace výzkumu).

Co se týče kvantifikace těchto strategických cílů, záměrem je, dosáhnout 22% podílu ekologických ploch na celkové zemědělské půdě ČR, dosáhnout 30% podílu orné půdy na celkové výměře půdy v EZ, dosáhnout 10% navýšení rozlohy trvalých kultur v EZ, dosáhnout 4% podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů, dosáhnout 5% podíl biopotravin ve veřejném stravování, zajistit financování výzkumu a poradenství v EZ v rozsahu odpovídajícím podílu ploch EZ na celkové zemědělské půdě.

V roce 2024 bylo provedeno střednědobé vyhodnocení plnění akčního plánu, z něhož vyplynulo, že přestože se podařilo zrealizovat množství dílčích aktivit v rámci jednotlivých prioritních oblastí APEZ, nedaří se zatím u strategických cílů dosáhnout stanovené hodnoty.

Kontrolní organizace ekologického zemědělství

Všechny subjekty registrované v systému ekologického zemědělství jsou nad rámec komplexního systému křížových kontrol státních orgánů podrobeny pravidelné každoroční kontrole jednou z akreditovaných soukromých kontrolních organizací, s níž má daný subjekt uzavřenu smlouvu o kontrole. V současné době jsou pověřeny výkonem kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství 4 akreditované kontrolní organizace (KEZ o.p.s., ABCERT AG, BIOKONT CZ, s.r.o. a BUREAU VERITAS CERTIFICATION CZ, s.r.o.). Všechny tyto kontrolní organizace musí plnit podmínky normy ČSN EN 45011 (závazná norma pro kontrolní a certifikační postupy), inspektoři

provádějící kontrolu musí mít dostatečné vzdělání a praxi, organizace musí mít dostatečné technické a materiální vybavení. Bližší informace je možné nalézt na adrese: www.mze.gov.cz/public/portal/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/casto-hledate/kontrolni-system.

Všechny kontrolní organizace – inspektoři i jejich samotné ústředí – jsou podrobeny superviznímu dozoru MZe. Dále jsou do kontrolního systému ekologického zemědělství zapojeny státní kontrolní orgány – Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Státní zemědělská a potravinářská inspekce a Státní veterinární správa, které vykonávají kontrolu EZ v souladu s rozsahem svých kompetencí daných příslušnými zákony a v rámci své činnosti se mohou na základě veřejnoprávních dohod o provádění kontrol s MZe zaměřovat na kontrolu specifických pravidel EZ daných příslušnou legislativou. Dále přešla od 1. 10. 2022 na tyto příslušné dozorové orgány (SZPI, SVS a ÚKZÚZ), v souladu s věcnou příslušností podle zvláštních právních předpisů, na základě přijetí novely zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, kompetence k potvrzování certifikátů COI (potvrzení o kontrole) a provádění kontroly dovozu produktů ekologického zemědělství ze třetích zemí podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848.

Finanční podpora ekologického zemědělství

Cílem finanční podpory poskytované ze strany státu je podporování systémů hospodaření šetrného k životnímu prostředí – posílit prevenci degradace půdy, zachovat a obnovit cenná stanoviště na zemědělské půdě z hlediska druhové různorodosti a zvýšit ekologickou stabilitu a estetickou hodnotu krajiny.

Dotace jsou ekologickým zemědělcům vypláceny již od roku 1998 formou dotací na plochu zařazenou do EZ nebo přechodného období. Vyplácení podpory ekologickým zemědělcům na plochu bylo dále zajištěno v rámci Programu rozvoje venkova (PRV) pro roky 2007–2013, kde bylo EZ podporováno jedním z tzv. agroenvironmentálních opatření v rámci Osy II PRV. V následujícím programovém období PRV na roky 2014–2020 byla již podpora EZ realizována v rámci samostatného opatření **M.11 Ekologické opatření**, v rámci, kterého byla financována opatření „*Ekologické zemědělství*“ a až do roku 2023 i „*Navazující ekologického zemědělství (NEZ)*“. Tato podpora byla způsobilá pouze pro ekofarmy, které nebyly souběžně v režimu konvenční produkce na zemědělské půdě v případě zemědělských kultur, které jsou způsobilé pro dotaci na EZ.

Od roku 2023 jsou dotace na ekologické zemědělství vypláceny v rámci Strategického plánu SZP 2023–2027 v intervenci 23.70 – Ekologické zemědělství. Opatření je realizováno formou pětiletých závazků, v tomto opatření bylo nově umožněné hospodařit souběžně v režimu konvenční produkce. Cílem je navýšení podílu ekologického zemědělství na výměře zemědělské půdy obhospodařované v režimu přechodného období nebo ekologického zemědělství s druhem zemědělské kultury trvalý travní porost, standardní orná půda, travní porost na orné půdě, trvalá kultura ovocný sad, vinice a chmelnice. Žadatelé, kteří vstoupili do pětiletého závazku, jsou povinni plnit dotační podmínky stanovené v nařízení vlády č. 81/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření ekologického zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 123 – Výše vyplácené sazby pro jednotlivé kultury

Druh zemědělské kultury	Hospodaření	Výše sazby (€/ha) ¹⁾	
		Přechodné období	Ekologická produkce
Trvalý travní porost	Trvalý travní porost	106	100
	Pěstování zeleniny, speciálních bylin nad 6 ha celkové výměry	780	760
Orná půda	Pěstování zeleniny, speciálních bylin do 6 ha celkové výměry	810	790
	Pěstování víceletých píceňin	148	130
	Pěstování trav na semeno	148	130
	Pěstování ostatních plodin	343	246
	Pěstování jahodníku	780	760
	Travní porost na orné půdě	148	130
Trvalá kultura	Ovocný sad – intenzivní	896	850
	Ovocný sad – ostatní	536	510
	Vínice	900	847
	Vínice – doplňková platba	248	248
	Chmelnice	900	847

Zdroj: MZe

Pozn.: V případě pěstování víceletých píceňin uznávaných ÚKZÚZ jako množitelství porost je žadateli vyplacena vyšší sazba dotace (PO 343 €/ha, EZ 246 €/ha).

¹⁾ Pro rok 2024 je platný směnný kurz 24,724 Kč/€.

Tabulka 124 – Vyplácené finanční prostředky na podporu ekologického zemědělství

Rok	Vyplácené finanční prostředky (Kč)
2001	167 966 104
2004	292 200 000
2005	285 828 855
2006	304 995 064
2007	536 410 176
2008	687 594 517
2009	980 809 000
2010	1 154 028 000
2011	1 160 709 973
2012	1 245 193 855
2013	1 256 975 454
2014	1 237 100 163
2015	1 308 357 741
2016	1 289 943 632
2017	1 313 884 000
2018	1 363 598 000
2019	1 352 262 165
2020	1 435 966 660
2021	1 385 876 410
2022	1 528 536 415
2023	1 253 434 381
2024	1 642 911 839

Zdroj: MZe

Výši dotace při uplatňování opatření EZ vypočte SZIF jako součin výměry, na kterou je poskytována dotace v rámci příslušné zemědělské kultury a stanovené sazby pro příslušnou zemědělskou kulturu v režimu přechodného období nebo ekologické produkce. Dotace se poskytuje v Kč podle směnného kurzu, který je uveřejněn v posledním Úředním věstníku Evropské unie ke dni 31. prosince kalendářního roku předcházejícímu roku, za který se dotace poskytuje. Výše sazby pro jednotlivé druhy zemědělské kultury zobrazuje tabulka.

V roce 2024 vstoupilo do opatření EZ 5 158 žadatelů, což činí 565 820 ha zařazených do opatření EZ. Z celkového počtu žadatelů o dotaci v rámci opatření EZ využilo 187 subjektů možnost hospodařit souběžně v režimu ekologického a konvenčního zemědělství. **Celkově bylo zažádáno v roce 2024 o 1 642 911 839 Kč⁶** (přechodné období na EZ, udržení EZ).

Podpora vzdělávání

I v roce 2024, jako každoročně, bylo ze strany MZe pořádáno školení pracovníků kontrolních subjektů a orgánů v EZ. V rámci Ročního vzdělávacího plánu dále MZe již několik let finančně podporuje organizaci vzdělávacích akcí pro děti a mládež formou odborně vedených exkurzí na ekologicky hospodařících farmách s názvem Život na ekofarmě, které organizuje PRO-BIO Liga, pobočný spolek.

V oblasti vzdělávání zaměřeného na EZ probíhá pod ÚZEI školení poradců a také probíhá vzdělávání odborné veřejnosti. Realizovány byly dvě přednášky s tématem ekologického zemědělství (na SZeŠ v Hořicích a v Benešově).

⁶ Finanční prostředky za rok 2024 jsou vypláceny průběžně v roce 2025.

V roce 2024 byla taktéž realizována ze strany odborných nevládních organizací školení pro zemědělce v EZ, jejichž obsahem je především dotační politika a legislativa. Školení jsou podporována v rámci Programu rozvoje venkova.

Propagace biopotravin

Již od roku 2004 probíhá pravidelně informační kampaň „Září měsíc biopotravin a ekologického zemědělství“. Hlavním cílem je především propagovat konkrétní akce, na kterých se spotřebitelé mohou setkat s ekologickými farmáři, výrobci biopotravin a ochutnat jejich produkty. Akce se konají napříč Českou republikou, obvykle formou farmářských trhů a slavností, biojarmarků, dnů otevřených dveří na biofarmách a u výrobců biopotravin, biodožínků, polních dnů nebo ochutnávek biopotravin. Podporován je také nákup lokálních (regionálních) biopotravin.

S cílem posílit spotřebu a důvěru veřejnosti v biopotraviny realizuje SZIF od roku 2018 propagační kampaň na podporu biopotravin a ekologického zemědělství, v roce 2023 byly realizovány z rozpočtových důvodů pouze dílčí aktivity s nižším rozpočtem. V roce 2024 zahrnovala propagační kampaň na podporu biopotravin a ekologického zemědělství mediální komunikaci v televizi, kampaň „Kdo stojí za bio?“, další mediální aktivity a PR. Byly využity formáty prezentace v televizi, jako je sponzoring, product placement, injeckáže v TV pořadech, miniporady nebo reportáže přímo z farem. Komplexní marketingovou komunikaci zajistil projekt „Kdo stojí za bio?“, který přiblížil život na ekofarmách pomocí reportáží, produktových tipů, influencerské spolupráce, výstavy fotografií, ukázkového dne na farmě pro novináře nebo prezentace Seznam Native. Součástí kampaně na podporu biopotravin a ekologického zemědělství v roce 2024 byla také prezentace v lifestyleovém časopisu zaměřeném na gastronomii, podcastu i na sociálních sítích. PR aktivity probíhaly také prostřednictvím instagramového profilu a webové stránky My jsme bio, kde byla kampaň zaměřena na prezentaci benefitů potravin s označením „biozebra“ a „biolist“ a celkové pozitivní dopady ekologického zemědělství na naši krajinu. V závěru roku byla spuštěna informační kampaň pro odbornou veřejnost k povinnosti minimálního procentuálního zastoupení biopotravin ve veřejném stravování.

U příležitosti zahájení kampaně Září – Měsíc biopotravin a vyhlášení výherce soutěže Nejlepší biopotravina roku 2024 se 5. 9. 2024 uskutečnilo každoroční neformální setkání pro novináře. Tiskové konference se zúčastnil ministr zemědělství Marek Výborný, manažerka svazu PRO-BIO Kateřina Urbánková a také výherci soutěže Nejlepší biopotravina roku 2024. Pozvání byli zástupci odborných i lifestyleových magazínů. Při této příležitosti byla také slavnostně zahájena výstava „Kdo stojí za bio“ v NC Palladium.

I v roce 2024 byl při většině akcí pořádaných v rámci Měsíce biopotravin přítomen stánek se zaměstnanci MZe, kteří informovali veřejnost o EZ, o kampani na podporu biopotravin a prezentovali biovýrobky a publikace týkající se EZ. Konkrétní informace a zprávy o všech konaných akcích nejen v září jsou k dispozici na webových stránkách www.mesicbiopotravin.cz. V průběhu celého roku se zaměstnanci MZe také účastnili různých veletrhů (CZECH FOOD EXPO, Biofach, Země živitelka ad.) a poskytovali informace o ekologickém zemědělství.

Spolupráce s nevládními organizacemi

MZe spolupracuje v oblasti EZ tradičně zejména se svazem ekologických zemědělců PRO-BIO a také s kontrolními organizacemi EZ. Dalšími významnými organizacemi v této oblasti jsou Bioinstitut, o.p.s. a PRO-BIO LIGA, pobočný spolek. MZe podporuje EZ také prostřednictvím dotací nestátním neziskovým organizacím. V roce 2024 bylo podpořeno 5 projektů neziskových organizací zabývajících se rozvojem a propagací EZ v celkové výši 2 028 310 Kč. Pro příklad podporovaných aktivit lze uvést vydaný projekt Asociace místních potravinových iniciativ, o.p.s., která uspořádala Symposium Živé zemědělství, které se uskutečnilo 1.–2. března 2024 v Národním zemědělském muzeu v Praze. Na programu bylo více než 20 přednášek, diskusí a workshopů na různorodá témata z oblasti ekologického hospodaření, biodynamického přístupu nebo sociálního zemědělství a enviro-sociálního podnikání. Dále proběhla diskuse na téma nových trendů a technologií v bioprodukcí, které se zúčastnili špičkoví řečníci z České republiky i dalších evropských zemí. Jedním z podpořených projektů Svazu ekologických zemědělců PRO-BIO je každoroční soutěž o nejlepší biopotravinu roku. Je to největší soutěž v oblasti potravin s certifikací BIO v ČR. Letošní ročník soutěže by již dvaatřicátý a do soutěže se přihlásilo celkem 140 biopotravin. PRO-BIO Liga také oživila tradici pražského Biojarmarku – farmářského trhu zaměřeného výhradně na bioprodukty, jehož historie sahá až do roku 1995, více na www.biojarmark.info/.

V roce 2009 vznikla Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, která sdružuje zástupce univerzit, výzkumných ústavů, ekologických zemědělců i spotřebitelů. Platforma byla založena za účelem sjednocení a propojení aktivit široké škály zainteresovaných aktérů v oblasti EZ a produkce biopotravin. Hlavním cílem platformy je budovat a zajišťovat rozvoj znalostního systému v oblasti EZ a produkce biopotravin s důrazem na přenos poznatků ve všech klíčových oblastech sektoru. Koordinátor činnosti platformy je Bioinstitut, o.p.s., přičemž činnost platformy podpořilo MZe v roce 2024 částkou 2 500 000 Kč. Bližší informace o činnosti platformy lze nalézt na webu www.ctpez.cz.

BIOPALIVA

Výrobní kapacity, produkce a spotřeba obnovitelných kapalných a plyných paliv z pohledu mezinárodního a tuzemského trhu

Dynamika trhu s udržitelnými obnovitelnými kapalnými a plynými palivy je ovlivněna zejména legislativou jednotlivých členských států EU transponující cíle, závazky a povinnosti ze směrnic (EU) 2018/2001 (tzv. RED II), 98/70/ES (tzv. FQD), a dále (EU) 2023/2413 (tzv. RED III), schválené EP a Radou 18. 10. 2023. Další významné dopady mají aktuální hospodářská situace a nové geopolitické vlivy.

Mezinárodní trh

FAME & HVO/HEFA

V roce 2023, jak ukazuje tab. 125, celosvětově stoupla výroba methylesterů mastných kyselin (FAME) ve srovnání s rokem 2022 o 7,4 % na 44,693 mil. t. Výroba v EU ve stejném

roce stoupla o 2,8 % na 10,897 mil. t. Největším světovým výrobcem FAME se v roce 2023 stala Indonésie s produkcí 11,900 mil. t. Nejvyšší nárůst výroby FAME ve stejném roce (46 %) byl v Malajsii. Celosvětově vzrostla výroba obnovitelné parafinické motorové nafty z hydrogenace rostlinných olejů, esterů a roztoků mastných kyselin (HVO/HEFA) v roce 2023 oproti roku 2022 o 35,4 % na 12,449 mil. t. Za tímto nárůstem je především výroba v USA, kde se zvýšila výroba ve stejném období o téměř 75 % (viz. tab. 126).

V roce 2023 ve srovnání s rokem 2022 zůstává největším spotřebitelem FAME EU (11,460 mil. t) a jak přibližuje tab. 127, tak celosvětově stoupla spotřeba FAME téměř o 10 %.

Jak uvádí tab. 128, nárůst spotřeby HVO/HEFA v roce 2023 dosáhl v EU 7,9 %, v Kanadě 20 %, USA téměř 80 % (8,470 mil. t oproti 4,708 mil. t v roce 2022). Celosvětově spotřeba HVO/HEFA vzrostla ve stejném období o 49,6 %.

Tabulka 125 – Celosvětová produkce FAME v letech 2019–2023

FAME	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023/2022
	(tis. t)					(–)
EU	12 145	10 513	10 485	10 592	10 897	1,03
Kanada	350	355	315	245	252	1,04
USA	5 744	6 044	5 458	5 396	5 658	1,05
Argentina	2 147	1 157	1 724	1 910	831	0,44
Brazílie	5 193	5 660	5 954	5 523	6 624	1,20
Kolumbie	530	530	580	650	700	1,08
Peru	135	164	183	183	175	0,96
Čína	826	1 250	1 725	2 200	2 250	1,02
Indie	210	190	155	160	200	1,25
Indonésie	7 391	7 560	9 030	10 400	11 900	1,14
Malajsie	1 423	906	976	1 162	1 700	1,46
Filipíny	213	165	165	189	204	1,08
Thajsko	1 624	1 622	1 459	1 224	1 469	1,20
Ostatní	1 800	1 785	1 793	1 771	1 833	1,04
Celkem	39 732	37 902	40 002	41 605	44 693	1,07

Zdroj: S & P Global, May 2024; Biodiesel & CO. 2023/2024, UFOP, 01 September 2024, www.ufop.de

Tabulka 126 – Celosvětová produkce HVO/HEFA v letech 2019–2023

HVO/HEFA	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023/2022
	(tis.t)					(–)
EU	3 187	3 215	3 295	3 253	3 346	1,03
USA	1 453	1 575	2 406	4 379	7 656	1,75
Ostatní svět	874	1802	1 863	1 562	1 447	0,93
Celkem	5 514	6 592	7 564	9 194	12 449	1,35

Zdroj: S & P Global, May 2024; Biodiesel & CO. 2023/2024, UFOP, 01 September 2024, www.ufop.de

Tabulka 127 – Celosvětová spotřeba FAME v letech 2019–2023

FAME	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023/2022
	(tis.t)					(–)
EU-27	12 251	11 192	11 715	11 546	11 460	0,99
Kanada	345	435	325	370	494	1,34
USA	6 038	6 250	5 485	5 309	6 459	1,22
Argentina	1 071	477	438	712	581	0,82
Brazílie	5 167	5 045	5 993	5 486	6 515	1,19
Kolumbie	532	502	598	686	699	1,02
Peru	293	251	317	325	336	1,03
Čína	378	220	229	243	250	1,02
Indie	88	45	9	35	200	5,71
Indonésie	4 609	6 460	6 992	8 815	9 881	1,12
Malajsie	610	763	773	1 116	1 100	0,98
Filipíny	192	142	168	190	200	1,05
Thajsko	1 449	1 420	1 111	839	1 094	1,30
Ostatní svět	2 885	2 484	2 193	2 336	2 519	1,08
Celkem	35 908	35 686	36 346	38 008	41 788	1,10

Zdroj: S & P Global, May 2024; Biodiesel & CO. 2023/2024, UFOP, 01 September 2024, www.ufop.de

Tabulka 128 – Celosvětová spotřeba HVO/HEFA v letech 2019–2023

HVO/HEFA	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023/2022
	(tis.t)					(–)
EU-27	2 225	3 283	3 245	3 161	3 412	1,08
Kanada	337	306	350	375	450	1,20
USA	1 995	2 195	3 155	4 708	8 470	1,80
Ostatní svět	313	288	363	441	661	1,50
Celkem	4 870	6 072	7 113	8 685	12 993	1,49

Zdroj: S & P Global, May 2024; Biodiesel & CO. 2023/2024, UFOP, 01 September 2024, www.ufop.de

Výroba, dovoz, vývoz, hrubá spotřeba FAME, HVO/HEFA a udržitelných leteckých paliv (SAF) v letech 2019–2024 je patrná z tab. 129.

Tato tab. 129 také přibližuje údaje o výrobních kapacitách FAME a HVO/HEFA a jejich využití. Jednotky na výrobu HVO/HEFA jsou obvykle navrženy tak, aby také produkovaly udržitelné letecké palivo SAF. Vzhledem k nedostatku snadno dostupných a přesných údajů o nabídce a poptávce SAF je

tato zpráva zahrnuje do statistiky HVO/HEFA a FAME. V roce 2024 se předpokládá nárůst výroby HVO/HEFA o cca 8 % na úroveň 4,19 miliard l. Další zvýšení se očekává také v letech 2025 a 2026. Výrazný, avšak neznámý podíl této kapacity bude využit k výrobě SAF. Tab. 130 přibližuje souhrnnou výrobu FAME a HVO/HEFA v jednotlivých zemích v EU a Anglii v letech 2019–2023. Celková produkce činila v EU-27 v roce 2023 14,243 mil. t a byla o 2,9 % vyšší než v roce 2022.

Tabulka 129 – Výroba, dovoz, vývoz, hrubá spotřeba FAME, HVO/HEFA & SAF (bez pohybu zásob) a využitelnost výrobních kapacit pro jejich výrobu v letech 2019–2024 v EU

Rok	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ^f
Jednotka	(mil. l)					
Výroba	16 325	15 629	16 023	16 110	16 580	16 790
z toho HVO/HEFA & SAF	2 842	3 629	4 121	3 494	3 885	4 190
FAME import	4 286	3 539	3 175	3 120	3 078	2 800
FAME export	4 061	2 003	1 297	1 350	1 673	1 900
Hrubá spotřeba	16 780	17 155	17 866	17 880	17 980	17 700
Počet * Jmenovitá výkonnost výrobních kapacit ** a jejich využití v % ***	FAME	* 173	174	171	162	162
		** 19 827	19 781	19 977	20 086	20 169
		*** 68,0	60,7	59,6	62,8	62,9
	HVO/ HEFA & SAF	* 173	174	171	162	162
		** 5 326	5 454	6 049	6 178	6 200
		*** 68,0	60,7	59,6	62,8	62,9

Zdroj: EU FAS POSTS, GAIN report, Number E 42024-0024, August 13, 2024

Pozn.: HVO: Hydrotreated Vegetable Oils – hydrogenačně upravené rostlinné oleje; HEFA: Hydroprocessed Esters and Fatty Acids – hydrogenované estery a mastné kyseliny; SAF: Sustainable aviation fuel - udržitelné letecké palivo. ^f – prognóza.**Tabulka 130 – Výroba FAME a HVO/HEFA v jednotlivých zemích EU a Anglii v letech 2019–2023**

FAME & HVO/HEFA	2019	2020 ^R	2021	2022	2023	Index 2023/2022
	(tis.t)					(–)
Belgie	254	213	192	155	300	1,93
Dánsko	130	125	120	115	120	1,04
Německo	3 584	3 127	3 378	3 531	3 700	1,05
Francie	2 031	1 974	1 538	1 445	1 210	0,83
Itálie	1 164	1 037	1 237	1 172	1 386	1,18
Holandsko	1 902	1 939	1 973	1 857	1 875	1,01
Rakousko	299	293	295	330	353	1,07
Polsko	966	955	991	982	973	0,99
Portugalsko	292	262	238	256	224	0,87
Švédsko	322	312	393	367	375	1,02
Slovensko	109	117	117	117	116	0,99
Španělsko	2 040	1 845	1 769	1 779	1 620	0,91
Česká republika	248	259	245	242	261	1,08
Ostatní EU	1 372	1 433	1 672	1 497	1 730	1,15
EU-27	14 713	13 891	14 158	13 845	14 243	1,03
Anglie	545	535	535	593	650	1,10

Zdroj: S & P Global, May 2024; Biodiesel & CO. 2023/2024, UFOP, 01 September 2024, www.ufop.de

Pozn.: ^R – revize

Palivový bioethanol a ETBE

Výroba, dovoz, vývoz, hrubá spotřeba palivového bioethanolu (bez pohybu zásob) a využitelnost jmenovitých výkonností biorafinérií pro jejich výrobu v EU v letech 2019–2024 jsou patrné z tab. 131. V roce 2023, jak ukazuje tab. 132, byl

zaznamenán nárůst výroby palivového bioethanolu ve Španělsku a Polsku. Oproti roku 2022 se jeho unijní produkce v roce 2023 snížila o 1 %. Nárůst produkce palivového bioethanolu v EU se v roce 2024 předpokládá 2,5 %. Téměř 10% nárůst se očekává u produkce palivového bioethanolu ve Francii a o 5 % v Německu.

Tabulka 131 – Výroba, dovoz, vývoz, hrubá spotřeba palivového bioethanolu (bez pohybu zásob) a využitelnost jmenovitých výkonností biorafinérií pro jeho výrobu v EU

Rok	2019	2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^f
Jednotka	(mil. l)					
Výroba	5 000	4 947	5 128	5 300	5 253	5 380
z toho celulózoový (pokročilý)	5	20	50	50	40	40
Import	666	832	478	1 262	1 244	1 392
Export	458	515	50	50	50	50
Hrubá spotřeba	5 233	5 181	5 877	6 296	6 582	6 772
Počet * Jmenovitá výkonnost bio-rafinérií ** a jejich využití v % ***	z potravinářských a krmných plodin	* 52	54	58	52	55
		** 7 266	7 456	8 047	8 220	8 475
		*** 69	66	63	64	62
	pokročilý z celulózoové biomasy	* 2	2	3	3	2
		** 10	40	100	100	75
		*** 50	50	50	50	53

Zdroj: EU FAS POSTS, GAIN report, Number E 42024-0024, August 13, 2024

Pozn.: ^f – prognóza; ^e – odhad.

Tabulka 132 – Výroba palivového bioethanolu u hlavních producentů v EU v letech 2019–2024 – pro propočty na hmotnostní jednotku se v této zprávě uvádí hustota při 15 °C 778,8 kg/m³

Rok	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Jednotka	(mil. l)					
Francie	1 103	975	962	1 111	1 040	1 140 ^f
Německo	676	700	738	759	725	760 ^f
Maďarsko	734	666	730	700	685	690 ^f
Holandsko	519	481	519	506	505	505 ^f
Španělsko	547	501	553	497	545	545 ^f
Belgie	620	620	633	700	825	825 ^f
Polsko	286	276	338	404	430	440 ^f
Rakousko	254	222	246	246	250	250 ^f
Česká republika ¹⁾	120	110	114	104	100	106
Ostatní	141	396	295	273	148	119 ^f
EU-27	5 000	4 947	5 128	5 300	5 253	5 380

Zdroj: EU FAS POSTS, GAIN report, Number E-42024-0024, August 13, 2024; ¹⁾ Svaz lihovarů ČR

Pozn.: ^f – prognóza.

Tabulka 133 – Spotřeba palivového bioethanolu u hlavních distributorů motorových paliv v EU v letech 2019–2024 – pro propočet na hmotnostní jednotku se v této zprávě uvádí hustota při 15 °C 778,8 kg/m³

Rok	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ^f
Jednotka	(mil. l)					
Francie	1 239	1 087	1 378	1 648	1 750	1 815
Německo	1 435	1 378	1 467	1 508	1 580	1 645
Maďarsko	189	167	180	184	180	175
Holandsko	366	430	444	477	495	505
Španělsko	257	195	248	224	230	235
Belgie	228	215	234	225	225	340
Polsko	372	359	409	456	470	505
Česká republika ¹⁾	118	107	113	117	126	138
Ostatní	1 029	1 243	1 404	1 347	1 416	1 414
EU-27	5 233	5 181	5 877	6 296	6 582	6 772

Zdroj: EU FAS POSTS and EUROSTAT, GAIN report, Number E-42024-0024, August 13, 2024; ¹⁾ MŽP, Zprávy o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot

Pozn.: ^f – prognóza.

Spotřebu palivového bioethanolu u hlavních distributorů motorových paliv v EU v letech 2019–2024 přibližuje tab. 133. EU byla v letech 2014 až 2018 čistým výrobcem palivového bioethanolu, ale od roku 2019 se stalo jeho čistým dovozcem, protože spotřeba předstihla výrobu. Ve srovnání s rokem 2022 spotřeba palivového bioethanolu v EU (6 296 mil. l) v roce 2023 stoupla o 4,5 % na 6 582 mil. l. V roce 2024 se předpokládá spotřeba 6 772 mil. l. Jde tedy o téměř 3 % nárůst ve srovnání s rokem 2023. Hlavním motorem celkové spotřeby palivového bioethanolu v EU jsou především další uváděné nebo pokračující rozšiřování automobilových benzinů s max. obsahem kyslíku 3,7 % m/m, tj. s max. obsahem bioethanolu 10 % v/v, tzv. E10.

Biomethan

Podle Evropské bioplynové asociace (EBA) jsou největšími výrobci biomethanu v Evropě Německo s celkovou instalovanou kapacitou 147,7 tis. m³_N/h, Velká Británie 107 tis. m³_N/h, Francie 87,7 tis. m³_N/h, Dánsko 70,1 tis. m³_N/h a Švédsko 45,4 tis. m³_N/h.

Z aktualizovaného odhadu zakládajícím se na údajích ze studie „Gas for Climate“ z roku 2022 vyplývá, že v roce 2023 by se mohlo v Evropě vyrábět až 44 miliard m³_N biomethanu. Příkladem, že lze již provozně vyrábět biomethan ze vstupních surovin, které byly doposud obtížné v bioplynových stanicích zpracovatelné, je společnost Verbio. Její závod Schwedt/Oder site má kapacitu 140 GWh biomethanu ročně při zpracování 40 tis. t upravené slámy. Po stlačení i zkapalnění je určen pro použití v dopravě jako pokročilý bioCNG/LNG.

Tuzemský trh

Celkové tuzemské jmenovité kapacity výroby methylesterů mastných kyselin (FAME), zahrnující methylestery řepkových olejů RME (MEŘO), methylestery použitých kuchyňských olejů (UCOME), methylestery živočišných tuků kategorie 1 a 2 (TME) a methylestery roztoků volných mastných kyselin (FFAME), které jsou v současnosti v provozu, jak ukazuje tab. 134, činí

Tabulka 134 – Současné výrobní kapacity FAME/MEŘO v ČR (využití 330 dní za rok v třísměnném provozu)

Název společnosti	Rok zahájení nebo znovuzahájení výroby ^{a)}	Roční produkční kapacita FAME/MEŘO (t)	Rozhodující použitá surovina
Chemoprojekt, a.s. pracoviště Ústí n. L.	2018 ^{a)}	70 000 (UCOME)	použité kuchyňské oleje
Preol, a.s. Lovosice	2009	150 000 RME (MEŘO)	řepka olejka
Primagra, a.s. Milín	2007	35 000 (UCOME)	použité kuchyňské oleje
Temperator, s.r.o. Liberec	2009	70 000 (TME)	živočišné tuky z vedlejších produktů kat. 1 a 2
Glycona s.r.o. Otrokovice	květen 2021 ^{a)}	15 000 (FFAME)	roztoky volných mastných kyselin ze zpracování a rafinace
Celkem	–	340 000	–

Zdroj: SVB/VÚZT, v.v.i., 2024

Tabulka 135 – Bioethanolové lihovary v ČR a jejich roční kapacita

Název společnosti	Rok zahájení výroby nebo zkušebního provozu ^{*)}	Roční produkční kapacita		Použitá surovina
		hl	t	
Tereos TTD, a.s. Dobrovice	2006	1 000 000	79 000	cukrová řepa a její deriváty, biogenní zbytky
Ethanol Energy, a.s. (lihovar Vrdy)	2007	700 000	55 200	kukuřice, obiloviny, biogenní zbytky
Celkem		1 700 000	134 200	

Zdroj: Svaz lihovarů ČR, 2024

340 tis. t/rok. Dále jsou v provozu, jak je patrné z tab. 135, dvě jednotky na výrobu palivového bioethanolu s roční jmenovitou kapacitou 134 tis. t (1 700 000 hl/rok).

V roce 2019 bylo dokončeno a kolaudováno první zařízení na výrobu biomethanu v ČR s roční kapacitou 1,6 mil m³_N. Po registraci ERU a vydání licence bylo zařízení uvedeno do provozu v roce 2020. Jak je patrné z tab. 136, tak v současnosti je v provozu 11 výrobních kapacit se jmenovitou výkonností cca 19,3 mil m³_N, tedy cca 13 640 t nebo 189 426 MWh. Z těchto 11 výroben biomethanu bylo 6 investičně podpořeno, jedna výroba je provozována v ostrovním systému. V roce 2024 se také zahájila výstavba další zemědělské biomethanové stanice v Krákořicích u Štenberka s kapacitou 2 mil l m³_N/rok. Tato stanice má zpracovávat chlévskou mrvu, nedožerky a další vlastní zbytkové produkty, což také přispělo k provedení výstavby bez investiční podpory.

Tuzemská výroba FAME, dovoz FAME a HVO/HEFA a hrubá spotřeba FAME a HVO/HEFA jako biosložka do motorové nafty v letech 2019 až 2024 je patrná z tab. 137. V ní je také uvedena využitelnost instalovaných výrobních kapacit, tak jak je specifikuje tab. 134.

Jak je patrné z tab. 137, pokles výroby FAME při srovnání roku 2024 a 2023 činil 3 %. Zvýšil se o 11 % nárůst dovozu FAME a HVO/HEFA a o 36 % stoupl vývoz FAME. Zatím lze odhadnout cca 5 % pokles hrubé spotřeby FAME na trhu s pohonnými hmotami v ČR v roce 2024, mírný nárůst spotřeby HVO/HEFA pro přimíchávání. Na čerpacích stanicích se po delší době obchodovalo s HVO/HEFA jako čistým biopalivem v množství 2 494 t.

Obdobné údaje pro výrobu, dovoz, vývoz, hrubou spotřebu palivového bioethanolu a z něho vyrobeného ethyl-tertio-butyl-etheru (ETBE) v letech 2019–2024 ukazují tab. 138.

Tabulka 136 – Výrobní kapacity biomethanu v ČR

Název společnosti	Rok vydání licence	Roční produkční kapacita			Rozhodující použité suroviny
		m ³ _N	t	MWh	
EFG Rapotín	2020	1 600 000	1 127,8	15 663,9	Potravinové odpady a zbytky
ORGANIC TECHNOLOGY Horní Suchá	2022	2 890 000	2 037,2	28 294,4	Potravinové odpady a zbytky
ZOCHP Litomyšl	2022	1 716 960	1 210,3	16 809,7	Zemědělské odpady včetně kejdy
COMPAG Mladá Boleslav	2023	1 275 000	898,7	12 481,9	Potravinové odpady a zbytky
GASEA MERÁLEC	2023	1 200 000	845,9	11 748,6	Zemědělské odpady včetně kejdy
ÚČOV Havlíčkův Brod	2023	756 500	533,3	7 406,9	Čistírenské kaly
ÚČOV Praha	2023	1 220 000	860,0	11 944,4	Čistírenské kaly
Agrikomp Rakvice	2024	1 000 000	704,9	9 790,3	Zemědělské odpady včetně kejdy
Kompostárna Jarošovice	2024	3 500 000	2 467,1	34 265,3	Zemědělské odpady včetně kejdy
EFG Vyškov	2024	2 490 000	1 755,2	24 377,8	Potravinové odpady a zbytky
ZS Dobruška	2024	1 700 000	1 198,3	16 643,1	Zemědělské odpady a kejda
Celkem	–	19 348 460	13 638,7	189 426,3	–

Zdroj: CZ Biom 15. 10. 2024; REX Solutions – 29. 11. 2024; obnovitelne.cz

Pozn.: Hustota biomethanu při 15 °C, tlaku 101,325 kPa: 0,7049 kg/m³_N; výhřevnost 50 MJ/kg.

Tabulka 137 – Výroba FAME, dovoz FAME a HVO/HEFA, hrubá spotřeba FAME a HVO/HEFA jako biosložka do motorové nafty a využitelnost tuzemských výrobních kapacit v ČR v letech 2019–2024

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
		(t)						
Výroba FAME ¹⁾		248 418	258 647	244 794	242 048	260 790	252 788	0,97
Dovoz FAME ¹⁾ + HVO ¹⁾ /HEFA ¹⁾		98 852	189 402	198 565	219 594	154 464	172 023	1,11
Vývoz FAME ¹⁾		106 943	141 760	144 389	132 655	104 421	142 479	1,36
FAME pro přimíchávání ^{3), 4)}		281 014	292 854	287 776	269 978	278 436	265 605 ^E	0,95
HVO/ HEFA ³⁾	pro přimíchávání ⁴⁾	1 638	60 737	60 892	45 010	25 508	25 834 ^E	1,01
	jako čisté palivo ¹⁾						2 494	–
MEŘO B100 jako čistá pohonná hmota ²⁾		1 354	20 121	–	–	–	–	–
SMN B30 (obsahuje pouze MEŘO) ²⁾		15	–	–	–	–	–	–
SMN HVO/HEFA 30 ²⁾		–	183 222	–	–	–	–	–
Využitelnost výrobních kapacit FAME		(%)						
		73,1	76,1	72,0	71,2	76,7	74,3	0,97

Zdroj: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6-12; ²⁾ Generální ředitelství cel (uvádí množství v l, přepočteno na t); ³⁾ při zohlednění počátečních a konečných zásob; ⁴⁾ MŽP, Zprávy o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot uváděné v l, přepočteno na t; ^E Šetření CARC (VÚZT, v.v.i.) & SVB

Pozn.: Pro tuto bilanci se použily hodnoty hustot při 15 °C: FAME/MEŘO: 891,9 kg/m³; HVO/HEFA: 777,9 kg/m³; SMN B30:853,6 kg/m³; SMN HVO/HEFA 30: 823,5 kg/m³; motorová nafta: 837,2 kg/m³

Tabulka 138 – Výroba, dovoz, vývoz a hrubá spotřeba palivového bioethanolu, ETBE a ethanolu E85 a využitelnost tuzemských výrobních kapacit v ČR v období 2019–2024

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
		(t)						
Výroba ¹⁾		93 040	85 688	88 545 ⁵⁾	80 538 ⁵⁾	77 462 ⁵⁾	82 670 ⁵⁾	1,07
Dovoz		22 502	15 886	31 352	41 921 ¹⁾	63 648 ¹⁾	86 451 ¹⁾	1,36
Vývoz ¹⁾		18 476	13 036	36 591	9 197	14 133	12 227	0,86
Hrubá spotřeba pro přimíchávání ^{2), 3)}		91 408	83 532	87 779	91 263	98 046	107 657 ^E	1,10
ETBE pro přimíchávání ^{4), 2)}		51 228	55 590	57 840	73 000 ¹⁾	79 588 ¹⁾	69 849 ¹⁾	0,88
Ethanol E85 ²⁾		1 469	357	3	2	2	–	–
Využitelnost výrobních kapacit palivového bioethanolu		(%)						
		69,3	63,9	66,0	60,1	57,7	61,6	1,06

Zdroj: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6-12; ²⁾ Při zohlednění počátečních a konečných zásob; ³⁾ MŽP, Zprávy o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot uváděné v l, přepočteno na t; ⁴⁾ GR cel; ⁵⁾ Svaz lihovarů ČR; ^E odhad CARC/SVB

Pozn.: Pro přepočty se použily hodnoty hustot při 15 °C: pro bioethanol 777,8 kg/m³, ETBE 750 kg/m³, ethanol E85 (77,27 % V/V bioethanolu) 770,2 kg/m³, motorový benzin 744,2 kg/m³

Tuzemská výroba palivového bioethanolu v roce 2024 v množství 82 670 t převýšila výrobu v roce 2023 o 6,7 %. Zvýšil se o 35,8 % dovoz při poklesu jeho vývozu o 13,5 %. Nárůst hrubé spotřeby je odhadován na 9,8 %. Využitelnost výrobních kapacit bioethanolu uplatněného jako míscí složka automobilového benzínu, rovněž uvedená v tab. 138, činila v roce 2024 61,6 %.

Nárůst spotřeby LPG v roce 2023, pokud provedeme srovnání s rokem 2022, činil 2,7 %, u CNG 20,7 % a u LNG 10 %. Spotřeba bioCNG poklesla v roce 2023 oproti roku 2022 o 15,9 %. Jestliže podíl bioCNG na celkové spotřebě CNG činil v roce 2022 41,2 %, tak v roce 2023 to bylo 32,8 %.

Tabulka 139 – Výroba biomethanu v ČR, jeho vtláčení do sítě zemního plynu, přímé využití ve formě bioCNG, dovoz, hrubá spotřeba a využití tuzemských výrobních kapacit v letech 2023 a 2024

	2023	2024	Index 2024/2023
	(t)		
Výroba biomethanu ¹⁾	2 172,8	5 664,1 ³⁾	2,61
Spotřeba bioCNG – „ostrovni systém“ ¹⁾	80,6	382,6	4,75
Biomethan vtláčený do sítě zemního plynu ¹⁾	2 092,2	5 198,1	2,48
Dovoz dodavatelem motorového benzínu nebo motorové nafty ²⁾	25 330,3	21 155 ^E	0,84
Celkem hrubá spotřeba	27 503,1	26 735,7	0,97
Využitelnost tuzemských výrobních kapacit	(%)		
	28,9	41,5	1,4

Zdroj: ¹⁾ MPO, Ing. A. Buřka – buřka@mpo.cz; ²⁾ MŽP, Zpráva o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot za rok 2023; ³⁾ Specifikují se ztráty biomethanu 83,4 t (1,47 % z výroby) ^E odhad CARC/SVB

Pozn.: Pro přepočet: 1 MWh = 0,072 t.

Výrobu biomethanu v ČR, jeho vtláčení do sítě zemního plynu, přímé využití ve formě bioCNG v „ostrovním systému“ a jeho dovoz v rámci snižování emisí GHG u dodavatele motorového benzínu nebo motorové nafty ukazuje tab. 139. Tato tabulka také obsahuje údaje o využití tuzemských výrobních kapacit, které v roce 2024 činilo 28,9 % při instalované kapacitě 7 513 t a v roce 2024 při instalované kapacitě 13 639 t 41,5 %.

Výroba biomethanu v roce 2024 vzrostla ve srovnání s rokem 2023 2,6x na 5 664 t. Do sítě zemního plynu se vtláčilo 5 198,1 t a v ostrovním systému pro pohon vozidel se využilo 383 t bioCNG. Zdroje dat (MPO + ERU) specifikují ztráty ve výši 83,4 t, což představuje 1,47 % z tuzemské výroby.

Pro doplnění souvisejících údajů je v tab. 140 uvedena spotřeba bioplynu k energetickým účelům v roce 2023.

Tabulka 140 – Spotřeba bioplynu k energetickým účelům v roce 2023 podle typu bioplynových stanic v ČR

Typ bioplynové stanice	Počet (–)	Spotřeba vyprodukovaného bioplynu (m ³ N)	Index 2023/2022
Komunální ČOV	94	67 044 648	1,06
Průmyslové ČOV	18	16 114 935	0,89
Zemědělské	408	1 178 144 532	1,00
Skládkové	64	58 477 559	1,17
Celkem	584	1 309 781 674	1,00

Zdroj: MPO, Obnovitelné zdroje energie v letech 2022 a 2023, prosinec 2024, www.mpo.cz

Biosložky v motorové naftě a v automobilových benzinech v EU a ČR

V tab. 141 je provedeno srovnání využití FAME, HVO/HEFA & SAF a celkové spotřeby motorové nafty v letech 2019–2023 v EU. Spotřeba motorové nafty i leteckých paliv v roce 2023 se stále nedostala na „před-covidovou úroveň“, tj. rok 2019.

Při zohlednění spotřeby automobilových benzinů včetně biosložek, palivového bioethanolu je podíl palivového bioethanolu v EU v letech 2019–2023 uveden v tab. 142.

Tuzemskou spotřebu motorové nafty bez biosložky, spotřeba FAME a HVO/HEFA, celkem motorovou naftu vč. biosložek, odpovídající kvalitě ČSN EN 590/O1 (2023), a podíl těchto biosložek na její celkové spotřebě v letech 2019–2023 ukazuje tab. 143. Od roku 2020, kdy byl podíl biosložek nejvyšší (7,7 % v/v), dochází k jejich postupnému snižování, až na 6,0 % v roce 2023. V roce 2022 byl průměrný objemový podíl biosložek v motorové naftě 6,4 % v/v, což je o 11,1 % méně než v roce

2021 a o téměř 17 % nižší hodnota než v roce 2020 (7,7 % v/v). Podíl biosložek v tomto palivu v roce 2023 je o 6,3 % nižší než v roce 2022.

Nárůst spotřeby motorové nafty vč. biosložek byl následující: 2021/2020 6,7 %, 2022/2021 1,2 %, 2023/2022 1,9 %. Nárůst spotřeby motorové nafty vč. biosložek 2023/2019 dosáhl 3,5 %.

Tuzemskou spotřebu automobilových benzinů bez biosložky, spotřeba bioethanolu vč. ETBE a průměrný objemový podíl obsahu bioethanolu vč. ETBE v letech 2019–2023 uvádí tab. 144. Vývoj spotřeby biosložek činil: 2020/2019 8,6 %, 2021/2020 5,0 %, 2022/2021 4,0 % a 2023/2021 7,5 %. Nárůst spotřeby automobilových benzinů vč. biosložek byl následující: 2021/2020 4 %, 2022/2021 5,9 % a 2023/2022 6,2 %. Podíl biosložek v automobilových benzinech ve sledovaném období 2019/2023 v EU i ČR je téměř totožný.

Tabulka 141 – Využití motorové nafty, FAME, HVO/HEFA & SAF v EU v letech 2019–2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023/2022
Jednotka	(mil. l)					
FAME + HVO/HEFA v silniční dopravě	15 596	15 811	16 208	16 046	16 000	0,99
FAME + HVO/HEFA + SAF celkem	16 780	17 155	17 866	17 880	17 980	1,01
Motorová nafta v silniční a mimosilniční dopravě	245 680	219 016	232 749	234 509	227 914	0,97
Celkem motorová nafta	311 480	288 351	299 503	300 834	288 907	0,96
Celkem letecká paliva a kerosin	61 357	28 407	34 277	51 966	58 148	1,12

Zdroj: GAIN Report Number: E 42024 – 0024, August 13, 2024

Tabulka 142 – Spotřeba automobilových benzínů včetně biosložek, palivového bioethanolu a jeho podílu na spotřebě v EU v letech 2019–2023

	Jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023/2022
Spotřeba automobilových benzínů vč. biosložek	mil. l	98 291	86 029	93 491	99 103	102 868	1,04
Spotřeba palivového bioethanolu	mil. l	5233	5 181	5 877	6 296	6 582	10,4
Podíl palivového bioethanolu na spotřebě automobilového benzínu	% v/v	5,3	6,0	6,3	6,4	6,4	1

Zdroj: GAIN Report, Number E42024-0024, Biofuels annual; August 14, 2024

Tabulka 143 – Spotřeba motorové nafty bez biosložky a průměrné objemové podíly obsahu FAME a HVO/HEFA (biosložky) v letech 2019–2023 v ČR

	Jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023/2022
Spotřeba motorové nafty bez biosložky	mil. l	5 260,4	4 840,6	5 194,7	5 300,8	5 426,7	1,02
Spotřeba FAME		315,1	328,3	322,6	302,7	312,2	1,03
Spotřeba HVO/HEFA		2,1	78,1	78,3	57,9	32,8	0,57
Celkem motorová nafta vč. biosložek	% v/v	5 577,6	5 247,0	5 596,6	5 661,4	5 771,7	1,02
Celkem biosložky		317,2	406,4	400,9	360,6	345,0	0,96
Podíl biosložek v naftě na celkové spotřebě motorové nafty		5,7	7,7	7,2	6,4	6,0	0,94

Zdroj: MŽP, Zprávy o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot; Ministerstvo životního prostředí

Tabulka 144 – Tuzemská spotřeba automobilových benzinů bez biosložky, spotřeba bioethanolu vč. ETBE a průměrný objemový podíl obsahu bioethanolu včetně ETBE (biosložky) v letech 2019–2023 v automobilových benzínech

	Jednotka	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023/2022
Spotřeba automobilových benzinů bez biosložky	mil. l	1 829,4	1 615,6	1 678,5	1 778,9	1 887,1	1,06
Spotřeba bioethanolu, vč. ETBE		117,5	107,4	112,8	117,3	126,1	1,07
Celkem automobilových benzinů vč. biosložek		1 946,9	1 723,0	1 791,3	1 896,2	2 013,2	1,06
Podíl biosložek na celkové spotřebě automobilových benzinů	% v/v	6,0	6,2	6,3	6,2	6,3	1,02

Zdroj: MŽP, Zprávy o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot

Dostupnost a implementace vstupních surovin a zřízení databáze unie UDB

Dostupnost vstupních surovin je prvním článkem dodavatelského řetězce obnovitelné energie v odvětví dopravy. Zbytková biomasa a biogenní odpady vhodné pro výrobu obnovitelných kapalných a plyných paliv jsou klasifikovány na základě jejich regulačního kontextu a jejich fyzikálně-chemických vlastností. Když se k výrobě těchto paliv používají biogenní vstupní suroviny, otázka potencionálních objemů hraje stále důležitější roli. To zahrnuje nejen využití primárních produktů pocházejících ze zemědělského pěstování a s tím spojeného využívání půdy, ale také využití všech ostatních biogenních vedlejších produktů, zbytků a odpadů. V návaznosti na technický, dostupný, využitelný a ekonomický potenciál můžeme implementační potenciál definovat jako množství ekonomického potenciálu, který může být realizován v daném časovém rámci a za specifických sociálně-politických omezení a politických pobídek. Udržitelný potenciál integruje environmentální, ekonomická a sociální kritéria udržitelnosti.

Směrnice EP a Rady (EU) 2018/2021 (dále RED II) v bodě 2. článku 28 zavazuje Evropskou komisi (EK) k vytvoření UDB umožňující „sledování“ kapalných a plyných paliv používaných v odvětví dopravy, jež jsou způsobilá k započtení pro výpočet minimálních podílů energie z obnovitelných zdrojů. Přitom členské státy vyžadují, aby příslušné hospodářské subjekty zanesly informace o provedených transakcích a parametrech udržitelnosti těchto paliv do UDB, včetně emisí skleníkových plynů (GHG) během jejich životního cyklu od okamžiku jejich výroby k dodavateli paliv, jenž dané palivo umísťuje na trh. Členský stát může zřídit vnitrostátní databázi propojenou s UDB, čímž zajistí, aby byly zadané informace neprodleně předávány mezi těmito databázemi. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/996 s ohledem na směrnici RED II a UDB v bodě 9) článku 2 definuje parametry udržitelnosti jako soubor informací, popisujících dodávku suroviny nebo paliva, které jsou nezbytné k prokázání souladu této dodávky s kritérii udržitelnosti a úspor emisí GHG pro biopaliva, biokapalina a paliva z biomasy nebo požadavky na

úspory emisí GHG platnými pro obnovitelná kapalná a plyná paliva nebiologického původu používaná v odvětví dopravy (RFNBO) a recyklovaná paliva s obsahem uhlíku (RCF). Směrnice EP a Rady (EU) 2023/2413 (dále RED III) v bodě 1., článku 31a uvádí, že do 21. listopadu 2024 EK zajistí, aby byla zřízena UDB, která umožní sledování kapalných a plyných obnovitelných paliv a RCF. Směrnice RED III dále rozšiřuje povinnosti týkající se UDB. Upravuje povinnosti certifikačních společností v oblasti kontroly dat zadávaných do UDB, stanovuje požadavky na ověřitelnost těchto dat a specifikuje údaje, které musí být v databázi uvedeny. V rámci transpozice do národních legislativ jsou zaváděny sankce za nedodržení požadavků na zadávání dat, což posiluje vymahatelnost využívání UDB jednotlivými subjekty.

Návrh nařízení k rozšíření působnosti UDB byl zveřejněn k veřejným připomínkám na podzim roku 2024 a v listopadu téhož roku projednán Výborem EK k udržitelnosti paliv. Tento návrh rozšiřuje působnost UDB i na první sběrná místa pěstované biomasy, dále sběrná místa zbytkové a odpadní biomasy. Tyto hospodářské subjekty budou povinni jako první zadávat informace do UDB, a to bez řádné transpoziční lhůty. Návrh nařízení dále definuje tzv. trigger point, tj. okamžik do kterého musí být daná transakce do UDB zavedena.

Současná UDB představuje problémy zejména pro první sběrná místa, které nelze v krátké době vyřešit. Společnosti v rámci hodnotového řetězce mají zadávat rozsáhlé datové záznamy. To bude funkční pouze s technicky vyspělou databází a odpovídajícími rozhraními k systémům správy společností podléhajících požadavkům na podávání zpráv.

Implementace vstupních surovin pro výrobu FAME, HVO/HEFA a bioethanolu v EU

V tab. 145 jsou uvedeny vstupní suroviny využívané pro výrobu FAME a HVO/HEFA v letech 2020–2024.

Tabulka 145 – Vstupní suroviny a jejich procentické podíly využité v EU pro výrobu FAME a HVO/HEFA v letech 2020–2024

Vstupní biosurovina	2020	2021	2022	2023	2024 ^f	Index 2024/2023
	(tis. t / %)					(–)
Řepkový olej	5 800 / 39,7	6 075 / 40,6	6 200 / 41,4	6 375 / 42,5	6 400 / 42,4	1,00
Použitý kuchyňský olej UCO	3 500 / 24,8	4 000 / 26,7	3 740 / 25,0	3 530 / 23,5	3 680 / 24,4	1,04
Živočišné tuky	1 250 / 8,6	1 300 / 8,7	1 045 / 7,0	1 000 / 6,7	1 020 / 6,3	1,02
Sójový olej	900 / 6,2	780 / 5,2	950 / 6,3	1 090 / 7,2	900 / 6,0	0,83
Slunečnicový olej	240 / 1,6	225 / 1,5	300 / 2,0	260 / 1,7	270 / 1,8	1,04
Palmový olej	1 500 / 10,3	890 / 5,9	380 / 2,5	240 / 1,6	100 / 0,6	0,42
Ostatní – tálový olej z výroby celulózy; destiláty palmových olejů PFAD; kaly z výroby palmových olejů POME; volné mastné kyseliny FFA; čistírenské kaly	1 412 / 9,6	1 711 / 11,4	2 363 / 15,8	2 525 / 16,3	2 726 / 18,0	1,08

Zdroj: EU FAS post, USDA Foreign Agricultural Service – GAIN report, number E42024-0024, Biofuels annual August 13/2024

Pozn.: ^f – prognóza

V posledních letech výrobci FAME a HVO/FEFA v EU podstatně diverzifikovali vstupní suroviny od rostlinných olejů k odpadním bioolejům a biotukům. Dvěma hlavními faktory, které za tím stojí jsou i) způsobilost zbytkové a odpadní biomasy ke dvojím započtení (double counting) při plnění povinnosti min. podílu OZE v dopravě a ii) v poslední době postupné ukončení používání palmového oleje, které bude dokončeno do roku 2030. V důsledku toho se v průběhu deseti let snížil podíl řepkového, sójového, slunečnicového a palmového oleje ve směsi vstupních surovin ze 72 % v roce 2015 na 53 % a předpokládá se, že v roce 2024 klesne pod 51 %.

Řepkový olej je stále dominantní surovinou pro bionaftu, která v roce 2023 představovala 42,5 % celkového využití surovin pro výrobu FAME a HVO/HEFA. Mezinárodní nárůst objemu lze přičíst vyšší dostupnosti v důsledku vyšší sklizně řepky v EU v roce 2022. Pro rok 2024 se předpokládá, že spotřeba řepkového oleje vzroste o 0,4 %, protože postupuje postupné vyřazování palmového oleje. Obliba řepkového oleje je založena na jeho domácí dostupnosti a také na vyšší zimní stabilitě výsledného RME ve srovnání s bionaftou vyrobenou z jiných surovin. To je důležitější v severních členských státech než v těch, které se nacházejí v oblasti Středomoří s teplejšími zimami. Podíl řepkového oleje na mixu surovin se však podstatně snížil od svého vrcholu v roce 2008, kdy činil 72 %. To je částečně způsobeno, jak již bylo uvedeno výše výhodou dvojího započítávání různých zbytkových a odpadních biosurovin.

Použitý kuchyňský olej (UCO) byl v roce 2023 druhou nejdůležitější surovinou a tvořil 23,5 % celkových surovin.

Jedná se o snížení 1,5 % jak v podílu, tak v objemu oproti roku 2022. Pokles je také důsledkem toho, že Španělsko a Portugalsko částečně nahradily UCO odpadními vodami z palmového oleje (POME) a hnědým biotukem. Zvýšený dovoz UCOME za konkurenceschopné ceny navíc ponechal méně prostoru pro domácí výrobu FAME. Dovoz z Číny (jak ukazuje tab. 146) poklesl z 912 818 t na 335 184 t. Zkušební spuštění UDB v lednu 2024 však vedlo ke snížení dovozu UCO z Číny v prvních čtyřech měsících roku 2024. Za předpokladu, že tento trend bude pokračovat, povede to k částečnému oživení UCO v roce 2024, jak je znázorněno v tab. 145.

Dovoz UCO do EU se v roce 2023 snížil o 22,5 % (viz. tab. 146). To byl přímý důsledek vysokého dovozu UCO a možného vývozu UCO do Spojených států. Zdroje z odvětví uvádějí, že v určitém okamžiku během roku 2023 bylo levnější dovážet hotový produkt UCOME, než surovinu UCO. Čína byla stále dodavatelem číslo jedna, ale její podíl na trhu se snížil z 51 % na 24,2 % dovozu UCO do EU a objem dovozu se ve srovnání s rokem 2022 snížil o 63,3 %. Dalším významným dodavatelem UCO byla Malajsie. Není jasné, zda byl produkt z Asie překládán přes Spojené království, protože dodávky do Spojeného království byly v letech 2023 a 2022 zvýšeny. Sedm největších dodavatelů se na dovozu UCO do EU podílelo 72 %.

V roce 2023 byly největšími producenty UCOME v EU, kteří představují přibližně 90 % produkce UCOME v EU: Německo, Itálie, Nizozemsko, Finsko, Španělsko, Francie, Portugalsko a Rakousko. Menší množství UCOME bylo vyrobeno v Polsku, České republice, Bulharsku, Irsku, Maďarsku a na Slovensku.

Tabulka 146 – Vývoj dovozu, vlastního sběru a celkového množství UCO v EU v letech 2021, 2022 a 2023 (v t)

	2021	2022	2023	Index 2023/2022
Čína	618 014	912 818	335 184	0,37
Malajsie	166 185	161 596	223 511	1,38
Anglie	119 819	191 535	203 703	1,06
Saúdská Arábie	66 862	81 107	84 889	1,05
Ruská federace	82 078	72 720	83 798	1,15
Thajsko	–	6 929	43 928	6,34
Indonésie	56 499	37 386	43 357	1,16
Argentina	23 701	2 867	37 911	13,22
Bělorusko	21 193	20 418	28 427	1,39
Jižní Afrika	44	23 413	27 042	1,15
Egypt	312	3 130	22 818	7,29
Spojené Arabské Emiráty	20 292	13 460	22 034	1,64
Hong Kong	2 480	3 256	17 231	5,29
Izrael	1 518	6 313	16 824	2,66
Vietnam	6 378	49 247	16 524	0,34
Irán	3 628	11 709	10 959	0,94
Kuvajt	6 757	8 187	10 927	1,33
Švýcarsko	11 870	14 145	10 574	0,75
Singapur	5 258	2 420	9 008	3,72

	2021	2022	2023	Index 2023/2022
Japonsko	10 238	3 322	8 450	2,54
Libanon	1 757	2 781	7 500	2,70
Jordánsko	6 130	1 747	7 253	4,15
Čile	61 387	53 577	7 079	0,13
Maroko	5 577	7 047	6 006	0,85
Peru	9 266	8 597	5 607	0,65
Irák	2 761	3 343	5 466	1,63
Ukrajina	2 717	3 004	5 386	1,79
Srbsko	5 114	3 934	4 826	1,23
Litva	1 879	3 289	3 889	1,18
Panama	2 791	3 652	2 665	0,73
Filipíny	2 053	1 996	2 548	1,28
Norsko	3 377	4 131	2 428	0,59
Kolumbie	5 372	8 654	2 272	0,26
USA	22 233	28 519	1 956	0,07
Uruguay	1 338	2 109	1 609	0,76
Guatemala	–	1 413	1 296	0,92
Qatar	1 143	1 659	1 210	0,73
Mexiko	2 195	2 094	717	0,34
Austrálie	3 685	1 594	858	0,54
Turecko	918	2 979	273	0,09
Kanada	1 614	1 462	147	0,10
Dovoz do EU	1 436 151	1 789 966	1 387 835	0,77
Sběr v EU	1 992 082	2 613 837	2 248 112	0,86
Celkem	3 428 233	4 403 803	3 635 947	0,83

Zdroj: EUROSTAT

Sójový olej byl v roce 2023 třetí z hlediska využití surovin, což představovalo 7,2 %. Nárůst spotřeby sójového oleje o 15 % ve srovnání s rokem 2022 byl přímým důsledkem vyššího vývozu FAME do Spojených států v reakci na rostoucí poptávku po FAME v USA podpořenou hromadnou politickou podporou (míchací kredity, RIN₅ a kalifornské kredity pro nízkouhlíkové palivové standardy (LCFS)). Pro domácí trh EU je použití biotuků a bioolejů se středním až vysokým obsahem volných mastných kyselin (FFA), jako je sójový olej, palmový olej a lůj, jako jediné suroviny pro FAME omezeno normou EU pro bionaftu DIN EN 14214 kvůli obavám o výkon v chladnějších povětrnostních podmínkách. Normu však lze splnit použitím směsi surovin z řepkového oleje a biotuků a bioolejů se středním až vysokým obsahem FFA. Methylester sójového oleje (SME) sám o sobě nesplňuje jodové číslo předepsané touto normou (jodové číslo funguje jako měřítko oxidační stability). Většina sójového oleje se používá v Německu, Španělsku, Belgii a Nizozemsku. Pro rok 2024 se očekává pokles spotřeby sójového oleje, protože ustanovení v amerických kreditech pro míchací společnosti se v roce 2025 změní z daňového kreditu pro výrobce v USA

na kredit pouze pro amerického výrobce. V důsledku toho se očekává, že vývoz FAME z EU do Spojených států ke konci roku 2024 klesne.

Objem živočišných tuků použitých pro výrobu TME byl ve sledovaném období nejvyšší v roce 2021 a činil 1,3 mil. t. Jak ukazuje tab. 145 živočišné tuky tvořily v roce 2023 6,7 % celkových surovin pro výrobu FAME. To je zařadilo na čtvrté místo v mixu vstupních surovin. V Německu se navíc TME vůbec nezapočítává do povinnosti pro biopaliva a veškeré TME vyrobené v Německu se vyváží do jiných členských států. Odhaduje se, že v roce 2023 byly největším spotřebitelem živočišných tuků pro výrobu FAME Itálie, Nizozemsko a Francie, které dohromady tvořily zhruba tři čtvrtiny produkce TME. Německo, Dánsko, Česko, Španělsko, Rakousko, Finsko, Irsko a Maďarsko také používaly živočišné tuky, ale v mnohem menší míře. Část loje se dováží pro výrobu TME, ale přesné dovozní objemy použité v TME nejsou známy, protože lůj má více použití.

Slunečnicový olej tvořil v roce 2023 pouze 1,7 % celkových surovin pro bionaftu a používá se hlavně v Řecku a Bulharsku – dohromady tvoří 59 % výroby bionafty na bázi slunečnicového

oleje v EU. Menší množství slunečnicového oleje se používá také ve Francii, Maďarsku, Polsku, Rumunsku a Litvě.

Používání palmového oleje jako suroviny FAME (PME) od roku 2020 prudce a trvale klesá a jeho postupné ukončení je téměř dokončeno. Po letech růstu a odhadovaném rekordním využití 2,6 mil. t bylo v roce 2019 dosaženo. V roce 2023 jeho používání kleslo na 240 000 t a představovalo pouze 1,6 % celkových použitých surovin. Předpokládá se, že v roce 2024 spotřeba palmového oleje klesne o cca 58 %, což bude přispívat méně než jedním procentem ke skladbě surovin EU. Důvodem je to, že stále více zemí postupně vyřazuje biopaliva pocházející z vysoce rizikových plodin nepřímé změny ve využívání půdy. Postupné vyřazování má vliv pouze na způsoblost k započítání do povinnosti (tj. spotřeba), nikoli na produkci. FAME na bázi palmového oleje PME se proto může stále vyrábět v členských státech, na které se vztahuje zákaz, ale bude muset být vyváženo buď na jiný trh, který dosud nezakázal používání palmového oleje, nebo mimo EU. S tím, jak stále více členských států uplatňovalo postupné ukončování činnosti, se však zbývající trh s PME výrazně snížil. Několik zemí uplatnilo zákazy dříve, než EU předepisuje jejich postupné vyřazování s plnou platností do roku 2030. V čele tohoto hnutí stála Francie, která od ledna 2020 účinně vyloučila biopaliva na bázi palmového oleje. S účinností od července 2021 následovalo Rakousko. Německo zakázalo palmový olej v lednu 2023 poté, co v roce 2022 zavedlo 0,9% strop pro suroviny s vysokým podílem nepřímé změny ve využívání půdy.

„Ostatní“ vstupní suroviny uvedené v tabulce představují nejvyšší nárůst spotřebovaného objemu v roce 2023. Tato různorodá skupina těžila z i) postupného vyřazování palmového oleje, protože producenti FAME a HVO/HEFA hledali alternativy, a také ii) z vyšších požadavků na snižování emisí GHG. Mnoho vstupních surovin zahrnutých do této kategorie jsou odpadní produkty a splňují podmínky pro dvojí započtení. Do této kategorie patří borovicový olej a dřevo (Švédsko); volných mastných kyselin (Německo a Finsko); tálový olej (Finsko); kaly z čistíren odpadních vod (Belgie/Nizozemsko); zbytky z výroby palmového oleje, včetně odpadních vod z lisoven palmového oleje (POME), destilátů palmových mastných kyselin (PFAD) a bavlníkový olej (Řecko), nevhodný pro potravinářské a krmné účely.

Vstupní suroviny využitě pro výrobu palivového bioethanolu v EU v letech 2019–2024 přibližuje tab. 147.

V EU se téměř veškerý bioetanol vyrábí z obilovin a derivátů cukrové řepy. Pšenice se používá převážně v Německu a Francii. Nadbytek kukuřice ve střední Evropě, zejména v Maďarsku a Polsku, podporuje výrobu etanolu na bázi kukuřice v tomto regionu. Kukuřice je také preferovanou obilovinou v Nizozemsku, Španělsku a nedávno v Belgii, kde se většina rafinérií na výrobu etanolu nachází v námořních přístavech a kukuřice pochází ze třetích zemí. Vzhledem k rozšířenému používání geneticky upravených (GM) odrůd kukuřice v Argentině a Spojených státech nejsou tyto zdroje preferovány a kukuřice se dováží hlavně z Ukrajiny a Brazílie. Existuje motivace k používání geneticky nemodifikované kukuřice, protože výrobci etanolu v severozápadní Evropě dávají přednost uvádění sušených obilovin (DDG) na trh svých lihovarů jako geneticky nemodifikovaných.

V roce 2024 se předpokládá, že spotřeba kukuřice poroste na úkor pšenice. Producenti dosahují údajně vyšších ziskových marží s kukuřicí oproti pšenici jako vstupní suroviny. Zvýšené využití kukuřice se předpokládá především v Polsku a Belgii. V Polsku byla dostupnost ukrajinské kukuřice údajně jedním z faktorů, které ovlivnily rozhodnutí o zavedení E10, který je průmyslem hodnocen jako prostředek ke zvýšení výroby bioethanolu a následně ke zvýšení roční potřeby 500 000 t kukuřice jako vstupní suroviny. Hlavní producent v Belgii téměř zdvojnásobil svou výrobní kapacitu (na přibližně 285 milionů litrů) a přešel na výrobu paliva z kukuřice namísto pšenice.

Ve Francii, Německu, České republice, Belgii a Rakousku se cukrová řepa a její deriváty zpracovávají v rafinériích kombinujících cukrovar s lihovarem. Celkově bylo využití cukrové řepy pro bioetanol v roce 2023 výrazně nižší. Částečně to bylo způsobeno zákazem neonikotinoidů, které se používají k boji proti útokům mšic, které poškozují výnosy, což negativně ovlivnilo produkci řepy v roce 2023. Dalším faktorem byly vysoké ceny cukru, které přesunuly jeho využití od bioethanolu. V neposlední řadě vzrostlo používání obilovin, zejména ukrajinské pšenice, jako suroviny pro výrobu bioethanolu, což kompenzovalo sníženou dostupnost cukrové řepy. Předpokládá se, že v roce 2024 se využití cukrové řepy jako suroviny pro výrobu bioethanolu opět zvýší na základě předpokládaných vyšších dodávek řepy v EU.

Tabulka 147 – Vstupní suroviny a jejich procentické podíly využité pro výrobu palivového bioethanolu v EU v letech 2019–2024

Druh	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ^f	Index 2024/2023
Jednotka	(tis. t / %)						(–)
Pšenice	2 674 / 14,7	3 003 / 18,2	2 552 / 13,7	2 789 / 16,3	3 050 / 19,1	2 942 / 17,5	0,96
Kukuřice na zrno	6 912 / 37,9	6 563 / 39,8	6 700 / 35,9	7 257 / 42,3	7 268 / 45,5	7 567 / 45,0	1,04
Triticale	814 / 4,5	1 135 / 6,9	1 323 / 7,1	1 612 / 9,4	1 637 / 10,3	1 583 / 9,4	0,97
Ječmen	362 / 1,9	465 / 2,8	519 / 2,8	457 / 2,7	444 / 2,8	548 / 3,3	1,23
Žito	229 / 1,3	444 / 2,7	583 / 3,1	370 / 2,1	266 / 1,7	337 / 2,0	1,27
Cukrovka	7 225 / 39,6	4 790 / 29,1	6 768 / 36,3	4 461 / 26,0	3 132 / 19,6	3 683 / 21,9	1,18
Zbytková celulósová biomasa	20 / 0,1	80 / 0,5	200 / 1,1	200 / 1,2	160 / 1,0	160 / 0,9	1,0

Zdroj: EU FAS POST, USDA Foreign Agricultural Service – GAIN report, number E42024-0024, August 13/2024

Pozn.: ^f – prognóza

Implementace vstupních surovin pro výrobu obnovitelných kapalných a plyných paliv uplatněných na tuzemském trhu s pohonnými hmotami a související využití zemědělské půdy

Vstupní suroviny pro výrobu pokročilých (advanced technologies) a vyspělých (mature technologies) kapalných a plyných obnovitelných paliv uvedených v příloze IX.A a IX.B Směrnice RED II, dále doplňuje a specifikuje Směrnice Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/1405 z 14. 3. 2024, kterou se mění příloha IX směrnice RED II.

V důsledku současné implementace Směrnice RED III se proto na úrovni EU diskutuje přijmout opatření k zásadnímu zpřísnění požadavků a regulačního rámce v zájmu předcházení podvodům a spravedlivé hospodářské soutěže. Jedná se o evidenci a kontrolu náležitě deklarovaných vstupních surovin pro výrobu pokročilých obnovitelných kapalných a plyných paliv. Příslušným orgánem pro registraci a uznávání je např. v Německu Spolkový ústav pro zemědělství a výživu BLE (Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung), odpovídající doklad o udržitelnosti je registrován v databázi „NABISY“, kterou spravuje BLE. Tento dokument o udržitelnosti poskytuje výrobcům, distributorům a příslušným orgánům i v jiných členských státech dostatečný doklad o registraci a tím o úspěšné certifikaci závodu a použitých vstupních surovin.

Vstupní suroviny tuzemské výroby FAME a výroby FAME a HVO/HEFA spotřebovaných na tuzemském trhu

I v ČR je jak v roce 2023, tak i 2024 řepkový olej nejrozšířenější vstupní surovina pro výrobu udržitelného FAME. Následují živočišné tuky kat. 1 a 2, dále použité kuchyňské oleje a volné mastné kyseliny různého původu. Z hlediska charakteru vstupní suroviny RME, konvenční FAME vyrobené z řepkového oleje, tj. z potravinářských a krmných plodin, tvořily 61,8 % e.o. (61,4 % e.o. v roce 2023). Pokročilé FFAME, tj. vyrobené ze surovin specifikovaných v příloze IX.A směrnice RED II, se podílely 6,5 % e.o. (4,2 % e.o. v roce 2023). Vyspělé UCOME a TME, zařazení ve

směrnici RED II do přílohy IX.B činily 30,6 % e.o. Ostatní FFAME se v roce 2024 podílely 1,1 % e.o. (1,7 % e.o. v roce 2023).

Výrobu FAME v ČR podle charakteru vstupní suroviny specifikuje tab. 148.

Pro výrobu RME bylo v roce 2024 spotřebováno 385 809 t řepky olejky, což je o 2,5 % méně než v roce 2023. Vzhledem ke skutečnosti, že v loňském roce byl nejnižší výnos této plodiny za posledních 21 let (2,76 t/ha, v roce 2023 3,45 t/ha), podíl plochy řepky olejky, jejíž produkce byla zpracována na RME dosáhl v roce 2024 40,7 %. V roce 2023 to bylo 29 %. Související ukazatele za léta 2019–2024 ukazuje tab. 149.

Při zpracování řepky olejky na RME v roce 2024 se získalo 216 113 t řepkových extrahovaných šrotů na GHO (geneticky nemodifikovaných) zahrnujících 195 tis. t importovaných šrotů pro krmení hospodářských zvířat, 4 035 t řepkových pokrutin jako krmivo pro skot a 8 700 t farmaceutického glycerinu. Při zpracování UCO na UCOME a živočišných tuků na TME se dále vyprodukovalo 17 055 t surového glycerinu a 2 200 t destilačních zbytků pro další energetické a surovinové využití.

Vstupními surovinami použitými k výrobě FAME a uplatněnými na tuzemském trhu s pohonnými hmotami v roce 2022 jsou řepkový olej (42,7 % e.o.), destilát palmových mastných kyselin PFAD (21,7 % e.o.), UCO (18,4 % e.o.), sójový olej (7,3 % e.o.), slunečnicový olej (4,1 % e.o.), FFA (2,5 % e.o.), kukuřičný olej (1,8 % e.o.), kaly z výroby palmového oleje POME (1,3 % e.o.) a živočišné tuky (0,2 % e.o.). V roce 2023 opět dominuje řepkový olej (59 % e.o.), destilát palmových mastných kyselin PFAD (17,4 % e.o.), UCO (15,6 % e.o.), slunečnicový olej (5,23 % e.o.), volné mastné kyseliny (1,06 % e.o.), živočišné tuky kat. 1 a 2 (0,76 % e.o.), sójový olej (0,75 % e.o.), kaly z výroby palmového oleje (0,25 % e.o.) a kukuřičný olej (0,05 % e.o.).

Z tab. 150 jsou patrné objemové energetické a procentické podíly FAME spotřebované na tuzemském trhu s pohonnými hmotami podle charakteru vstupní suroviny.

V tab. 151 se uvádí objemové, energetické a procentické podíly HVO/HEFA spotřebované na tuzemském trhu s pohonnými hmotami podle charakteru suroviny v roce 2023.

Tabulka 148 – Výroba FAME v ČR podle charakteru vstupní suroviny v roce 2024

FAME	Vstupní biosurovina	2024			Index 2024/2023
		(t)	(TJ)	(% e.o.)	(–)
Z potravinářských a krmných plodin	Řepkový olej	156 198	5 779,3	61,8	0,98
Pokročilé ze vstupních surovin IX.A RED II	Volné mastné kyseliny FFA jako zbytky z rafinace bionafty, zpracování rostlinného nebo živočišného oleje a surového glycerinu	16 469	609,4	6,5	1,51
Vyspělé ze vstupních biosurovin IX.B RED II	Použité kuchyňské oleje UCO a živočišné tuky kat. 1 a 2	77 451	2 865,7	30,6	0,91
Ostatní	Volné mastné kyseliny FFA jako koprodukt z rafinace potravinářských olejů a živočišných tuků	2 670	98,8	1,1	0,61

Pozn.: Výhřevnost FAME 37 MJ/kg suš.

Tabulka 149 – Bilance osevních ploch a produkce řepky olejky využitá na výrobu MEŘO v období 2019–2024 v ČR – související tab. 137

	Jedn.	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
Výroba FAME ¹⁾	t	248 418	258 647	244 794	242 048	260 790	252 788	0,97
z toho MEŘO ²⁾		167 664	171 714	146 191	119 222	160 113	156 198	0,98
Spotřeba řepky na výrobu MEŘO ³⁾	t	414 130	424 134	361 092	294 478	395 479	385 809	0,97
Sklizňová plocha řepky ⁴⁾	ha	379 778	368 214	342 315	343 964	379 944	343 380	0,90
Výnos řepky ⁴⁾	t/ha	3,05	3,38	2,99	3,39	3,45	2,76	0,80
Produkce řepky ⁴⁾	t	1 156 973	1 245 328	1 024 928	1 166 393	1 309 496	946 891	0,72
Plocha řepky, při daném výnosu, využitá pro výrobu MEŘO	ha	135 780	125 483	120 767	86 867	114 632	139 786	1,21
Podíl ploch řepky, jejíž produkce byla zpracována na MEŘO	%	35,7	34,1	35,3	25,2	29,0	40,7	1,40

Zdroj: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6-12; ²⁾ SVB Praha; ³⁾ VÚZT & SVB s ohledem na účinnost získávání řepkového oleje a jeho reesterifikaci – 2,47 kg řepky olejky na 1 kg MEŘO; ⁴⁾ Zdroj: ČSÚ

Tabulka 150 – FAME na tuzemském trhu s motorovou naftou podle charakteru vstupní suroviny pro jejich výrobu v roce 2023

FAME	Vstupní biosurovina	2023			Index 2023/2022
		(I)	(TJ)	(% e.o.)	(–)
Z potravinářských a krmných plodin	Řepka; destilát palmových mastných kyselin PFAD; slunečnice, sója	256 964 586	8 479,8	82,3	1,12
Pokročilé ze vstupních biosurovin IX.A RED II	Kukuřičný olej; kaly z výroby palmových olejů POME; volné mastné kyseliny FFA	4 221 260	139,3	1,4	0,25
Vyspělé ze vstupních biosurovin IX.B RED II	Použité kuchyňské oleje UCO a živočišné tuky kat. 1 a 2	50 997 403	1 682,9	16,3	0,90

Zdroj: MŽP, Zprávy o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot

Tabulka 151 – HVO/HEFA na tuzemském trhu s motorovou naftou podle charakteru vstupních biosurovin pro jejich výrobu v roce 2023

HVO/HEFA	Vstupní biosurovina	2023			Index 2023/2022
		(I)	(TJ)	(% e.o.)	(–)
Z potravinářských a krmných plodin	Řepka; destilát palmových mastných kyselin PFAD	31 292 273	1 063,9	95,4	0,56
Pokročilé ze vstupních biosurovin IX.A RED II	Kaly z výroby palmových olejů POME	426 987	14,5	1,3	–
Vyspělé ze vstupních biosurovin IX.B RED II	Použité kuchyňské oleje UCO a živočišné tuky kat. 1 a 2	1 071 238	36,4	3,3	0,60

Zdroj: MŽP, Zprávy o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot

Vstupní suroviny tuzemské výroby palivového bioethanolu a výroby palivového bioethanolu spotřebovaného na tuzemském trhu

Z celkové výroby palivového bioethanolu tvořil bioethanol z kukuřice na zrno v roce 2023 68,2 % e.o. a v roce 2024 68,9 % e.o., z melasy 19,7 % e.o. v roce 2023 a 17,5 % e.o. v roce 2024, z difúzní šťávy 4,5 % v roce 2023 a 7,4 % v roce 2024. V roce 2023 se palivový bioethanol vyrobený z rafinačních

zbytků zpracování bioethanolu se na celkové jeho výrobě podílel 7,6 % e.o. a v roce 2024 6,31 %. Celková produkce palivového bioethanolu vyrobeného v ČR v roce 2023 činila 99,59 mil. l, což odpovídá obsažené energii 2 091,4 TJ; v roce 2024 se jednalo o 106,32 mil. l, což odpovídá 2 232,8 TJ.

Konvenční palivový bioethanol vyrobený v roce 2024 z potravinářských a krmných plodin má podíl na celkové výrobě palivového bioethanolu 93,7 % e.o. a pokročilý 6,3 % e.o. – viz tab. 152.

Tabulka 152 – Výroba palivového bioethanolu v ČR podle charakteru vstupní suroviny v roce 2024

Palivový bioethanol	Vstupní biosurovina	2024			Index 2024/2023
		(l)	(TJ)	(% e.o.)	(-)
Z potravinářských a krmných plodin	(Cukrová řepa, difúzní šťáva, melasa), kukuřice na zrno	99 609 500	2 091,8	93,7	1,08
Pokročilý ze vstupních biosurovin IX.A RED II	Rafinační zbytky z výroby bioethanolu	6 715 100	141,0	6,3	0,87
Vyspělý ze vstupních biosurovin IX.B RED II	–	–	–	–	–

Tabulka 153 – Bilance cukrové řepy a kukuřice na zrno využitých na výrobu palivového bioethanolu v období 2019–2024; související tab. 138

	Jedn.	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
Výroba palivového bioethanolu celkem, z toho:	t	93 040 ¹⁾	85 688 ²⁾	88 545 ²⁾	80 538 ²⁾	77 462	82 699	1,07
– cukrová řepa		42 561	31 553	35 499 ²⁾	32 781 ²⁾	18 756	20 541	1,10
– zrna kukuřice		50 479	54 135	53 046 ²⁾	47 757 ²⁾	52 813	56 935	1,08
Spotřeba výchozích surovin pro bioethanol z: ³⁾	t							
– cukrová řepa		497 964	369 170	415 338	383 538	208 192	240 330	1,15
– zrna kukuřice		162 038	173 773	170 278	153 300	164 530	182 761	1,11
Sklizňové plochy: ³⁾	ha							
– cukrová řepa		59 212	59 684	61 234	58 238	58 803	65 912	1,12
– kukuřice na zrno		74 827	87 231	102 438	80 453	64 369	87 482	1,36
Výnos: ³⁾	t/ha							
– cukrová řepa		61,84	61,51	67,69	69,64	65,20	69,56	1,07
– pšenice		5,73	6,14	6,32	6,07	6,44	5,96	0,93
– zrna kukuřice		8,29	9,46	9,65	7,95	7,88	8,14	1,03
Produkce: ³⁾	t							
– cukrové řepy		3 661 421	3 671 229	4 145 058	4 055 471	3 833 868	4 584 713	1,19
– zrna kukuřice		620 261	825 499	988 038	639 467	507 540	712 241	1,40
Plocha:	ha							
– cukrové řepy		8 052	6 002	6 136	5 507	3 193	3 455	1,08
– kukuřice na zrno při daném výnosu využitá pro výrobu bioethanolu		19 546	18 369	17 645	19 283	21 514	22 452	1,04
Podíl ploch:	%							
– cukrové řepy		13,6	10,1	10,0	9,5	5,4	5,2	0,96
– kukuřice na zrno zpracovaných na bioethanol z celkových ploch těchto plodin		26,1	21,1	17,2	24,0	33,4	25,7	0,77

Zdroj: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6-12; ²⁾ Svaz lihovarů ČR; ³⁾ VÚZT & SVB – bilance výtěžnosti: cukrovka 11,70 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 9,1 kg na 1 l bioethanolu; zrno kukuřice: 3,21 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 2,5 kg na 1 l bioethanolu; ⁴⁾ ČSÚ

Tabulka 154 – Palivový bioethanol na tuzemském trhu s automobilovým benzinem podle charakteru vstupních biosurovin pro jejich výrobu v roce 2023

Palivový bioethanol	Vstupní biosurovina	2023			Index 2023/2022
		(I)	(TJ)	(% e.o.)	(–)
Z potravinářských a krmných plodin	Cukrovka, cukrová třtina, kukuřice na zrno, melasa, pšenice	116 760 005	2 486,988	92,6	1,06
Pokročilý ze vstupních biosurovin IX.A RED II	Hnědé tukové kaly, vylisovaná cukrová třtina (bagasse), zbytky z čištění kukuřičného zrna, bioodpady, škrobové kaly, sláma	9 295 469	197,993	7,4	1,23
Vypělý ze vstupních biosurovin IX.B RED II	–	–	–	–	–

Zdroj: MŽP, Zpráva o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot za rok 2023

Bilanci cukrové řepy a kukuřice na zrno využitých pro výrobu palivového bioethanolu přibližuje tab. 153. Pro výrobu této biosložky vč. bioETBE, kde podíl biosložky je 47,0 %, resp. podíl ropné složky 53,0 %, se v roce 2024 spotřebovalo 240 330 t cukrové řepy a 182 761 t kukuřice na zrno. To představuje, pokud to vztáhneme na sklizňové plochy a související výnosy v ČR, 5,2 % sklizňových ploch cukrové řepy (v roce 2023 5,4 %) a 25,7 % sklizňových ploch kukuřice na zrno (v roce 2023 33,4 %). Při zpracování cukrové řepy na palivový bioethanol se současně vyrobilo 114 tis. t krmných cukrovarnických řízků a z kukuřice na zrno 41 tis. t kvalitního sušeného krmiva DDGS.

Vstupními surovinami použitými k výrobě palivového bioethanolu a uplatněného na tuzemské, trhu s automobilovým benzinem v roce 2023 jsou kukuřice na zrno 73 % e.o., melasa 4,7 % e.o., bioodpady 6,8 % e.o., pšenice 5,11 % e.o., cukrová řepa 3,9 % e.o., cukrová třtina 0,9 % e.o., zbytky z čištění kukuřičného zrna 0,36 % e.o., sláma 0,08 % e.o., hnědé tukové kaly 0,08 % e.o., vylisovaná cukrová třtina 0,07 % e.o.

Na trhu s automobilovými benziny (viz tab. 154) se v roce 2023 použilo 116 760 005 l (92,6 % e.o.) palivového bioethanolu vyrobeného z potravinářských a krmných plodin a 9 295 469 l (7,4 % e.o.) pokročilého ze surovin specifikovaných v příloze IX.A směrnice RED II a ve Směrnici Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/1405, pokud jde o doplnění surovin pro výrobu biopaliv a bioplynu.

Vstupní suroviny použité pro výrobu biomethanu spotřebovaného na tuzemském trhu

Vstupní suroviny používané pro tuzemskou výrobu biomethanu, specifikované také v tab. 136, jsou všechny zařazeny do přílohy IX.A Směrnice RED II a výše zmíněné směrnici (EU) v přenesené pravomoci 2024/1405. Tuzemský biomethan využitý v odvětví dopravy je proto pokročilý.

Nejvýznamnějšími vstupními surovinami použitými k výrobě biomethanu, který byl uplatněn na tuzemském trhu s pohonnými hmotami v roce 2023 byla kejda a čistírenské kaly 1 247,1 TJ (v roce 2022 891,4 TJ), kukuřičná siláž 42,3 TJ (v roce 2022 213,3 TJ), zbytky ze zpracování cukrové řepy 41,7 TJ (v roce 2022 0), bioodpady 16,1 TJ (v roce 2022 320,4 TJ) a surový glycerin 13,0 TJ (v roce 2022 39,6 TJ).

Jak je patrné z tab. 155, na trhu s pohonnými hmotami se v roce 2023 obchodovalo s biomethanem vyrobeným z potravinářských a krmných plodin o hmotnosti 845 758 kg (v roce 2022 5,6 mil. kg). Pokročilý biomethan byl zastoupen v množství 26 657 354 kg (v roce 2022 26,3 mil. kg). Vypělý biomethan v tomto roce nakoupen nebyl (v roce 2022 878 721 kg).

Využití zemědělské půdy k produkci vstupních surovin pro výrobu obnovitelných kapalných a plyných paliv pro odvětví dopravy

Udržitelná výroba biopaliv, zařazených mezi kapalná obnovitelná paliva, z potravinářských a krmných plodin se týkala pouze RME a odpovídající části bioethanolu. Tuzemský biomethan pro využití v dopravě, jak uvádí předešlá kap. „Vstupní suroviny použité pro výrobu biomethanu spotřebovaného na tuzemském trhu“, byl nakupován pouze pokud je doloženo v dokumentu o udržitelnosti, že se vyráběl ze zbytkové biomasy nebo biogenních odpadů. Potřebu zemědělské půdy k produkci RME a bioethanolu z pěstovaných plodin ukazuje tab. 156.

Pro výrobu RME a části bioethanolu bylo v roce 2024 využito 165 693 ha zemědělské půdy (139 339 ha v roce 2023), což představuje 4,7 % obhospodařované zemědělské půdy (3,9 % v roce 2023) a 6,6 % orné půdy (5,5 v roce 2023). Je i z těchto hodnot patrné, že využití zemědělské půdy k výrobě udržitelných biopaliv nemá na ceny potravin prakticky žádný dopad. Naopak současně jsou získávány cenné krmné koprodukty a zbytky pro další energetické a surovinové využití.

Tabulka 155 – Biomethan na tuzemském trhu s pohonnými hmotami v roce 2023 podle charakteru vstupních surovin pro jeho výrobu

BioCNG	Vstupní biosurovina	2023			Index 2023/2024
		(kg)	(TJ)	(% e.o.)	(–)
Z potravinářských a krmných plodin	Silážní kukuřice	845 758	42,29	3,08	0,15
Pokročilý ze vstupních biosurovin IX.A RED II	Biomasa směsného komunálního odpadu, chlěvská mrvka, kejda, čistírenské kaly, bioodpady, surový glycerin, škrobové kaly, zbytky ze zpracování sóji, ořechové skořápky, sláma, zbytky ze zpracování mořských ryb, zbytky ze zpracování cukrovky, odpadní rostlinné oleje a tuky	26 657 354	1 332,87	96,92	1,01
Vypělý ze vstupních biosurovin IX.B RED II	–	–	–	–	–

Zdro: MŽP, Zpráva o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot za rok 2023

Tabulka 156 – Zemědělská půda využitá k produkci udržitelných biopaliv z pěstovaných plodin v ČR v letech 2023 a 2024

	Potřeba zemědělské půdy (ha)		Index 2023/2022
	2023	2024	(–)
Výroba RME (související tab. 149)	114 632	139 786	1,32
Výroba bioethanolu (související tab. 153)	24 707	25 907	1,00
Celkem	139 339	165 693	1,25
Obhospodařovaná zemědělská půda: ¹⁾	3 534 414	3 534 414	1,00
– z toho orná	2 524 276	2 524 276	1,02
Podíl využitý k výrobě biopaliv z pěstovaných plodin:			
– z obhospodařované zemědělské půdy	3,9 %	4,7	1,21
– z orné půdy	5,5 %	6,6	1,02

Zdroj: ¹⁾ ČSÚ, obhospodařovaná zemědělská půda, 2024

Intenzita emisí skleníkových plynů z pohonných hmot v ČR a související měrné emise skleníkových plynů – emisní faktory obnovitelných zdrojů energie v dopravě

Měrné emise skleníkových plynů (dále GHG) nebo emisní faktor paliv, obnovitelných kapalných a plyných paliv a biokapalin, jako kombinace emisí GHG na jednotku hmotnosti či objemu energie, zahrnují emise GHG z pěstování nebo získávání vstupních surovin, ze zpracování, z přepravy a distribuce, z používání a případně mohou také zahrnovat jejich ověřené úspory. Emisní faktor je také nezbytným údajem v důkazním protokolu o udržitelnosti, např. Proof of Sustainability (PoS) for Biofuels, Bioliquids and Biomass fuels, Proof of Sustainability (PoS) for Biogas and Biomethane, Sustainability Declaration for materials and Intermediate products (www.iscc-system.org).

Průměrné hodnoty emisních faktorů FAME, HVO/HEFA, bioethanolu, bio CNG, bio LPG (biopaliva ve formě zkapalněných lehkých uhlovodíků) a jejich fosilních ekvivalentů obsahuje tab. 157. Snížení intenzity emisí skleníkových plynů z pohonných hmot v roce 2020–2023 je patrné z tab. 158. Pro rok 2030 směrnice RED III stanovuje tento cíl na 14,5 %, což odpovídá 29 % energetickému podílu OZE v dopravě.

V ČR bylo novelou souvisejících zákonů (viz dále) stanovena povinnost dodavatelů pohonných hmot snížit emise GHG o 11 % od 1. 1. 2030 a v každém následujícím kalendářním roce s trajektorií růstu od roku 2026.

Při zohlednění požadavku na minimální úsporu emisí skleníkových plynů 65 % pro biopaliva a biomethan, a 70 % pro kapalná a plyná paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu činí max. emisní faktor

$$32,9 \text{ g CO}_{2\text{eq}}/\text{MJ} \left(\frac{94 - 32,9}{94} \cdot 100 \right)$$

pro udržitelná biopaliva a biomethan a 28,2 g CO_{2eq}/MJ pro udržitelná kapalná a plyná paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu (RFNBO₂).

V tab. 159 jsou uvedeny skutečné hodnoty emisních faktorů FAME, HVO/HEFA, bioethanolu, biomethanu a bioLPG podle použitých vstupních surovin a uplatněných na trhu s pohonnými hmotami v roce 2022, 2023 a v ČR i v roce 2024.

Tabulka 157 – Průměrné hodnoty emisních faktorů bionafty FAME a obnovitelné parafinické nafty z HVO/HEFA v roce 2020, 2021, 2022 a 2023 a emisní faktory fosilních motorových paliv v ČR

	Jednotka	2020	2021	2022	2023	Fosilní motorová paliva
FAME	g CO _{2eq} /MJ	19,3	21,3	20,7	19,7	Motorová nafta 95,1
HVO/HEFA		6,9	6,9	9,2	11,2	
Bioethanol		14,6	12,0	13,0	9,5	Automobilový benzín 93,3
bio CNG		14,4	14,3	-26,6	-88,7	CNG 69,3 LNG 74,5
bio LPG		15,8	23,9	22,5	–	LPG 73,6

Zdroj: MŽP, Zpráva o emisích GHG z dodaných pohonných hmot

Tabulka 158 – Snížení intenzity emisí GHG z pohonných hmot v roce 2020, 2021, 2022 a 2023 v ČR a cíl podle RED III v roce 2030

	Jednotka	2020	2021	2022	2023	Cíl v 2030	
						RED III	ČR
Intenzita emisí GHG z pohonných hmot	g CO _{2eq} /MJ	88,4	88,3	88,4	88,3	80,37	83,66
Základní hodnota z roce 2010		94,1				94	
Snížení intenzity emisí GHG z pohonných hmot	%	6,1	6,2	6,1	6,2	14,5	11

Zdroj: MŽP, Zpráva o emisích GHG z dodaných pohonných hmot; Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413 o podpoře energie z obnovitelných zdrojů (RED III)

Tabulka 159 – Průměrné skutečné hodnoty emisních faktorů FAME/HVO/HEFA, Bioethanolu, BioLPG, Biomethanu uplatněných na trhu s pohonnými hmotami v roce 2022 a 2023, v ČR i v roce 2024

Trh s pohonnými hmotami v ČR		2022	2023	Výroba v ČR
Jednotka		(g CO _{2eq} /MJ)		
FAME	RME	28,2	24,7	19–29,74
	UCOME	9,4	9,8	8,23
	TME	12,7	14,4	13,18
	FFAME	9,4	9,6	9,09; 12,88
	Destilát palmových mastných kyselin (PFAD)	14,3	15,1	–
	Kukuřičný olej	9,2	14,1	–
	Kaly z výroby palmového oleje (POME)	16,1	21,9	–
	Slunečnicový olej	27,3	9,1	–
	Sójový olej SME	28,3	34,4	–
HVO/HEFA	PFAD	9,2	11,4	–
	Živ. tuky kat. 1 a 2 ¹⁾ a 3 ²⁾	8 ¹⁾ a 9,3 ²⁾	–	–
	UCO	5,5	5,8	–
	ŘEPKOVÝ OLEJ	27,2	24,7	–
	Sójový olej	32,5	11,4	–
	Kaly z výroby palmového oleje (POME)	–	11,5	–
	Živočišné tuky kat. 1 a 2	–	11,1	–

Trh s pohonnými hmotami v ČR		2022	2023	Výroba v ČR
Jednotka		(g CO _{2eq} /MJ)		
Bioethanol	Cukrovka – řepná kampaň	27,8	25,6	27,01; 25,61
	Cukrová třtina	14,3	25,4	–
	Hnědé tukové lapoly	3,2	3,2	–
	Ječmen	21,3	–	–
	Kukuřice	10,0	5,8	12,4
	Kukuřičné palice	12,8	12,4	–
	Melasa – melasová kampaň	18,1	17,3	16,78; 16,18
	Pšenice	24,3	25,7	–
	Škrobové kaly	27,1	22,6	–
	Bloodpady	4,9	7,1	6,61; 7,6; 7,57; 7,41
	Ostatní zrniny	11,1; 19,9	–	–
	Sláma	–	15,7	–
BioCNG – biomethan	Biomasa ze směsného komunálního odpadu	15,0	14,0	–
	Kukuřičná siláž	14,4	12,9	–
	Chlévská mrva a kejda	-63,3	-99 až - 127,32	-29 až -100
	Čistírenské kaly	6,5	6,0	5
	Bloodpady	19,9	15,4	5,5 až 13
	Živočišné tuky kat. 1 a 2	15,5	14,0	–
	Živočišné tuky kat. 3	16,6	–	–
	Surový glycerin	17,5	19,3	–
	Škrobové kaly	26,5	30,7	–
	Ostatní zrniny – žito	9,8	30,3	–
	Sláma	20,9	14,1	–
	Odpadní rostlinné oleje a živ. tuky	24,2; 19	18,6	–
	Biomasa z průmyslových odpadů	14,0	21,2	–
	Ořechové skořápky	34	32,1	–
BioLPG	UCO	22,5	–	–

Zdroj: MŽP, Zprávy o emisích GHG z pohonných hmot; Skutečné hodnoty emisních faktorů biomethanu vyrobeného v ČR REX Solutions – 29. 11. 2024 a Ing. O. Malinovský, SUR LIE & CZ BIOM

Pozn.: ¹⁾ živ. tuky kat. 1 a 2; ²⁾ živ. tuky kat. 3

Prováděcí Nařízení Komise (EU) 2022/996 uvádí v příloze IX vedle standardních hodnot emisních faktorů GWP, hnojiv, paliv a dalších souvisejících údajů uhlíkovou náročnost elektřiny vyrobené a spotřebované v EU a jejích členských státech v roce 2019. Současné emisní faktory zahrnující i výše uvedené emisní faktory elektřiny, které by se měly pro dané účely v ČR používat, jsou obsahem tab. 160.

Směrnice RED III obsahuje v článku 25 ustanovení, na jehož základě mají členské státy umožnit provozovatelům veřejných dobíjecích stanic, kteří dodávají pro nabíjení elektromobilů elektrickou energii vyrobenou z obnovitelných zdrojů (např. větrné nebo solární) získat kredit reprezentující množství dodané elektrické energie z obnovitelných zdrojů. Provozovatelé dobíjecích stanic mají být oprávněni takto získané kredity prodávat dodavatelům pohonných hmot

za účelem snížení emisí skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot. Způsob získání kreditu je řešen zákonem č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie. Na základě znění odst. 4 článku 25 směrnice RED III bude dodavatel pohonných hmot oprávněn takto pořízený kredit zohlednit do snížení emisí skleníkových plynů. Dodavatelé elektřiny, kteří dodávají elektřinu z obnovitelných zdrojů elektrickým vozidlům prostřednictvím veřejných dobíjecích bodů, tak mohou obdržet kredity a tyto kredity mohou prodávat dodavatelům paliv, kteří je mohou použít ke splnění povinnosti minimálního snížení emisí skleníkových plynů či minimálního podílu OZE. Soukromé dobíjecí stanice mohou být zahrnuty, pouze pokud lze prokázat, že elektřina z obnovitelných zdrojů dodávaná do těchto stanic je poskytována výhradně elektrickým vozidlům.

Tabulka 160 – Současné emisní faktory elektřiny

	Hodnota emisního faktoru g CO _{2eq} /kWh _{el}	Zdroj, popis
Elektřina z referenčního fosilního paliva	(183 g CO _{2eq} /MJ) 658,8 (183 : (1/3,6))	Směrnice EP a Rady EU 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 (tzv. RED II) bod 19., B. METODIKA; Příloha VI)
Solární elektřina	Standardizovaná hodnota ¹⁾ 73,504	Ecoinvent v. 3.9.1, 2022: Electricity production, photovoltaic, 3 kWp flat-raaf install. multi-si (RoW); ISCC EU 205, version 4.1, 2024
Větrná elektřina	Standardizovaná hodnota ¹⁾ 14,748	Ecoinvent v. 3.9.1, 2022: Electricity production, wind, 1-3 MW turbine, on share (RoW); ISCC EU 205, version 4.1, 2024
Uhlíková náročnost elektřiny vyrobené a spotřebované v roce 2019 – nízké napětí – s emisemi z výroby, bez emisí ze stavby	ČR: 549 ¹⁾ EU: 308	Prováděcí nařízení, Komise (EU) 2022/996 ze dne 14. června 2022, Příloha IX.
Energetický mix hrubé výroby elektřiny v ČR v roce 2024	340 Ve výpočtu jsou OZE uvažovány jako CO_{2eq} neutrální, tedy s nulovými emisemi ²⁾	Statistické výpočty: bufka@mpo.gov.cz Reporting uhlíkové stopy: jiri.jerabek@mzp.gov.cz K vyhláškám č. 140/2021 a č. 141/2021: petr.vozka@mpo.gov.cz
Z hrubé výroby elektřiny v ČR z fosilních zdrojů	860	
“Zbytkový energetický mix“ při spotřebě elektřiny v ČR v roce 2023 ^{3), 4)}	470 ^{3), 4)}	

Zdroj: CARC/VÚZT & SVB

Pozn.: ¹⁾ Využívá se při stanovení měrných emisí GHG ze zpracování a související stacionárních operací; ²⁾ Pro dopravní účely má elektřina z obnovitelných zdrojů emisní faktor 0 g CO_{2eq}/kWh_{el}; ³⁾ V roce 2022 byl emisní faktor 500 g CO₂/kWh_{el}. Pokud původ a skladba dodané elektřiny nejsou známy, používá se hodnota emisního faktoru CO₂ vypočtená z tzv. zbytkového energetického mixu. Tento je pro ČR sestavován evropskou Asociací vydavatelů záruk původu Association of Issuing Bodies (AIB) a publikován OTE, a.s. Tento mix představuje celkovou roční skladbu zdrojů energie při spotřebě elektřiny v ČR, kromě podílu pokrytého uplatněnými zárukami původu; ⁴⁾ Společnost OTE, a.s. (dále jen „OTE“) je podle zákona č. 458/2000 Sb., zmocněná v ČR vydávat záruky původu energie, zajišťovat jejich evidenci včetně jejich převodů, uplatnění, vyřazení a zrušení a uznávat záruky původu, vydané v zahraničí. OTE je součástí a členem evropské asociace vydavatelů záruk původu AIB.

Snížení emisí GHG z pohonných hmot v hmotnostních jednotkách

Jak je patrné z tab. 161, v roce 2023 se použitím OZE v dopravě snížily emise GHG z pohonných hmot o 1 427 tis. t, v roce 2022 o 1 386 t. Nejvýznamněji se na tomto snížení podílely opět FAME (53,7 %), dále následoval biomethan (17,6 %), bioethanol (16 %), HVO/HEFA (6,5 %) a obnovitelná elektřina (6,2 %).

Hrubá konečná spotřeba energie z obnovitelných zdrojů v odvětví dopravy

Hrubá konečná spotřeba OZE v odvětví dopravy se stanovuje jako součet veškerých biopaliv, paliv z biomasy a kapalných a plyných paliv z obnovitelných zdrojů nebiologického původu RFNBO_s používaných v odvětví dopravy. RFNBO_s používaná v odvětví dopravy, vyrobená z elektřiny z obnovitelných zdrojů,

se však započítávají pouze při výpočtu množství elektřiny vyrobené v členském státě z obnovitelných zdrojů, (např. vodík vyrobený z obnovitelné elektřiny).

Podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energie v odvětví dopravy podle metodiky EUROSTAT – SHARES v souladu se směrnicí RED II v letech 2019–2023 ukazuje tab. 162. Aktuální verze tohoto nástroje platí pro výpočty od roku 2021. Hodnoty let předešlých zůstávají neměnné.

K výpočtu v této tabulce byly použity multiplikátory: pro elektřinu z obnovitelných zdrojů v silniční dopravě – 4x, v železniční dopravě – 1,5x, pro pokročilá a vyspělá obnovitelná kapalná a plyná paliva (suroviny IX.A a IX.B) – 2x. Hodnoty v prvním a předposledním řádku tab. 162, jak je zde specifikováno, jsou stanoveny s využitím těchto multiplikátorů. Dále jsou v závorkách této tabulky uvedeny jednotlivé energetické podíly, vypočtené s násobením energetických hodnot v TJ multiplikátory a následně přepočteny na % e.o. Pro srovnání hrubá konečná spotřeba energie, spotřeba energie z obnovitelných zdrojů a jejich energetický podíl v % e.o. jsou uvedeny v tab. 163. Tab. 163 ukazuje “fyzický stav” oproti „administrativnímu stavu“, který prezentuje tab. 162.

Tabulka 161 – Snížení emisí GHG z pohonných hmot v hmotnostních jednotkách v roce 2021–2023 – vztaženo k základní normě pro motorová paliva v roce 2010 94, 1 g CO_{2eq}/MJ

OZE/USER		2021				2022				2023					
		Emise GHG z OZE	Emise GHG z fosilní alt.	Snížení emisí GHG použitím OZE	Podíl jednotlivých OZE na snížení	Emise GHG z OZE	Emise GHG z fosilní alt.	Snížení emisí GHG použitím OZE	Podíl jednotlivých OZE na snížení	Emise GHG z OZE	Emise GHG z fosilní alt.	Snížení emisí GHG použitím OZE	Podíl jednotlivých OZE na snížení		
		(kt)				(% m/m)				(kt)				(% m/m)	
OZE ¹⁾	FAME	227	1 002	775	57,5	206,8	940,0	733,0	52,9	203	969	766	53,7		
	HVO/HEFA	18	250	232	17,2	18,1	185,1	167,0	12,09	12	105	93	6,5		
	Bioethanol	28	223	195	14,5	32,0	231,9	150,0	14,4	25	253	228	16,0		
	BioCNG – biomethan	11	75	64	4,7	-43,5	154,1	198,0	14,2	-122	129	251	17,6		
	BioLPG	0,05	0,19	0,14	0,0	0,0	0,2	0,2	0,01	–	–	–	–		
	Elektrina	0	82	82	6,1	0,0	88,6	89,0	6,4	0,0	89	89	6,2		
UER ²⁾	Celkem OZE	284,05	1 632,19	1 348,14	–	213,4	1 599,9	1 386,5	–	118	1 545	1 427	–		
	Snížení emisí z těžby	–	–	247,11	–	–	–	238,28	–	–	–	250,96	–		

Zdroj: ¹⁾ Viz související údaje pro rok 2023: tab. 150, 151, 154, 155; ²⁾ MŽP, Zprávy o emisích GHG z dodaných pohonných hmot

Tabulka 162 – Vývoj hrubé konečné spotřeby energie, spotřeby energie z OZE a jejich energetický podíl v odvětví dopravy v letech 2019–2023 s multiplikátory podle metodiky EUROSTAT-SHARES – administrativní stav

Sekce dopravy		Jedn.	2019	2020	2021	2022	2023
Energie použita v odvětví dopravy (obnov. zdroje ve jmenovateli s multiplikátorem)		(TJ) (% e.o.)	274 486,90	257 588,50	278 326,60	283 855,60	289 461,80
Obnov. zdroje energie v silniční dopravě ¹⁾			77,30	82,40	43,20 (0,062)	55,10 (0,078)	68,00 (0,094)
Obnov. zdroje energie v železniční dopravě ²⁾			1 833,60	1 747,90	792,60 (0,427)	860,80 (0,455)	842,90 (0,436)
Obnov. zdroje v ostatních typech dopravy			67,80	45,50	38,10 (0,014)	41,80 (0,015)	32,10 (0,011)
Biopaliva v souladu s legislativou			14 252,00	15 642,30	14 347,50 (6,237)	13 524,60 (5,693)	12 724,90 (5,112)
Annex IX (A i B) ³⁾	IX.A		—	270,00 (0,10)	3 011,10 (2,164)	2 635,40 (1,857)	2 070,80 (1,431)
	IX.B		2 231,90	3 400,00 (1,32)			
	Z potravinářských a krmných plodin		12 020,10	11 972,30 (4,648)	11 336,40 (4,073)	10 889,10 (3,836)	10 654,20 (3,681)
	Ostatní kompatibilní biopaliva		0	0	0	0	0
Biopaliva nekompatibilní s legislativou			0	0	0	0	0
Celkem obnovitelné zdroje (v čitateli s multiplikátory)			21 521,90	24 169,70	18 758,60	17 713,50	16 364,20
Podíl OZE na konečné spotřebě energie v dopravě		(% e.o.)	7,83	9,38	6,74	6,24	5,65

Zdroj: Podíl obnovitelných zdrojů energie na hrubé konečné spotřebě energie – metodika EUROSTAT - SHARES, prosinec 2024, www.mpo.cz

Pozn.: Multiplikátory: ¹⁾ 2019–2020: 5x; 2021–2023: 4x; ²⁾ 2019–2020: 2,5x; 2021–2023: 1,5x; ³⁾ 2019–2023: 2x

Tabulka 163 – Hrubá konečná spotřeba energie, spotřeba energie z OZE a jejich energetický podíl v odvětví dopravy v roce 2022 a 2023 – fyzický stav

Rok		Jedn.	2022	2023
Energie použité v odvětví dopravy		TJ	271 568,79	278 799,71
Obnov. zdroje energie v silniční dopravě (elektřina) ¹⁾			55,10 (0,020 % e.o.)	68,0 (0,024)
Obnov. zdroje energie v železniční dopravě (elektřina) ¹⁾			860,80 (0,317 % e.o.)	842,90 (0,302)
Obnov. zdroje energie v ostatních typech dopravy (elektřina) ¹⁾			41,80 (0,015 % e.o.)	32,10 (0,011)
Udržitelná obnovitelná kapalná a plynná paliva	Celkem: z toho		16 095,0 (5,927 % e.o.)	15 477,06 (5,551)
	pokročilá – suroviny IX.A		2 028,7 (0,747 % e.o.)	1 684,68 (0,604)
	vyspělá – suroviny IX.B		1 969,9 (0,725 % e.o.)	1 719,34 (0,617)
	z potravinářských a krmných plodin		12 097,4 (4,454 % e.o.)	12 073,04 (4,330)
Celkem obnovitelné zdroje energie			17 052,7	16 420,06
Podíl OZE na konečné spotřebě energie v dopravě			% e.o.	6,30

Zdroj: MŽP, Zprávy o emisích GHG z dodaných pohonných hmot za rok 2022 a 2023

Pozn.: ¹⁾ Podíl obnovitelných zdrojů energie na hrubé konečné spotřebě energie – metodika EUROSTAT - SHARES, prosinec 2024, www.mpo.cz

Jak je patrné z výše uvedených tabulek, v roce 2023 podle metodiky EUROSTAT – SHARES, vyjadřující administrativní stav, činil podíl OZE na konečné spotřebě energie v dopravě 5,65 % e.o. (fyzický stav 5,89 % e.o.). Ve srovnání s rokem 2022 jde o 9,5 % pokles (ve fyzickém stavu jde o pokles 6,5 %). Od roku 2021 klesá postupně nejen podíl OZE v dopravě, ale

také podíl vyspělých a pokročilých obnovitelných kapalných a plyných paliv, stejně tak i z potravinářských a krmných plodin. Tab. 164 přibližuje podíl OZE v dopravě evropských zemí v období 2019–2023. EK stanovila ve Směrnici RED III od roku 2030 mj. 14,5 % snížení emisí GHG nebo 29 % e.o. podíl OZE na celkové energii dodané pro dopravu.

Tabulka 164 – Podíl OZE v dopravě evropských zemí v letech 2019–2023 (v % e.o.)

	2019	2020	2021	2022	2023
EU-27	8,80	10,22	9,11	9,62	10,82
Belgie	6,82	11,04	10,26	10,35	12,10
Bulharsko	7,89	9,10	7,61	7,67	8,09
Česko	7,84	7,83	6,74	6,24	5,65
Dánsko	7,11	9,70	10,51	10,24	10,80
Německo	7,63	9,92	8,09	9,94	11,86
Estonsko	6,24	12,17	11,10	8,48	9,07
Irsko	8,92	10,19	4,41	5,51	7,58
Řecko	4,05	5,34	4,41	4,08	3,94
Španělsko	7,61	9,53	9,20	9,68	11,96
Francie	9,25	9,21	8,28	9,03	10,03
Chorvatsko	5,86	6,59	6,98	2,40	0,92
Itálie	9,05	10,74	10,12	10,09	10,25
Kypr	3,32	7,40	7,19	7,22	7,29
Lotyšsko	4,55	6,73	6,44	3,13	1,36
Litva	4,05	5,51	6,46	6,68	7,23
Lucembursko	7,71	12,58	7,96	8,72	7,99
Maďarsko	8,06	11,57	6,16	7,76	7,58
Malta	8,90	10,59	10,50	10,47	10,75
Nizozemsko	12,33	12,63	9,00	10,81	13,44
Rakousko	10,05	10,28	9,47	10,14	13,21
Polsko	6,20	6,58	5,68	5,79	5,99
Portugalsko	9,09	9,70	8,61	8,71	11,16
Rumunsko	7,85	8,54	8,92	8,24	8,03
Slovinsko	7,98	10,91	10,64	7,83	10,02
Slovensko	8,31	9,26	8,75	8,93	9,18
Finsko	14,32	13,44	20,72	18,83	20,65
Švédsko	30,31	31,85	28,64	29,16	33,65
Island	9,29	11,96	12,72	–	–
Norsko	25,67	28,69	20,66	23,69	27,73
Bosna a Hercegovina	0,40	0,46	0,24	–	–
Černá Hora	0,87	0,63	0,28	0,35	0,34
Moldavsko	0,17	0,18	0,02	0,02	0,02
Severní Makedonie	0,14	0,15	0,06	0,05	0,00
Gruzie	–	–	0,90	1,11	1,08
Albánie	0,20	0,35	0,34	0,40	0,46
Srbsko	1,14	1,17	0,62	0,60	–

Zdroj: EUROSTAT – SHARES; MPO: Podíl obnovitelných zdrojů energie na hrubé konečné spotřebě energie 2019–2023, metodika EUROSTAT – SHARES, prosinec 2024, www.mpo.cz

Transpozice Směrnice o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (RED III) do české legislativy

Proces zapracování směrnice EP a Rady (EU) 2023/2413 ze dne 18. 10. 2023 (RED III), kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001, nařízení (EU) 2018/1999 a směrnice 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnici Rady (EU) 2015/652, s transpoziční lhůtou stanovenou do 21. 5. 2025, byl završen přijetím zákona 42/2025 Sb. ze dne 22. 1. 2025 a zákona 87/2025 Sb. ze dne 4. 3. 2025. Zákonem 42/2025 se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší ve znění pozdějších předpisů (dále novelizovaný zákon o ochraně ovzduší). Zákonem 87/2025 Sb. se mění zákon č. 458/2028 Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, vč. změny zákona o podporovaných zdrojích (dále změna zákona o podporovaných zdrojích energie). Oba dva zákony zohledňují rozšíření působnosti vybrané na všechny dodavatele pohonných hmot, tj.: **motorový benzin, motorová nafta, zkapalněný ropný plyn, stlačený nebo zkapalněný zemní plyn, stlačený nebo zkapalněný vodík, biopalivo, stlačený nebo zkapalněný biomethan nebo jiné palivo z obnovitelných zdrojů, směsné palivo, stlačené nebo zkapalněné obnovitelné palivo nebiologického původu nebo stlačené nebo zkapalněné recyklované palivo s obsahem uhlíku, které jsou používány k pohonu silničních vozidel, zvláštních vozidel, drážních vozidel nebo plavidel na vnitrozemských vodních cestách včetně rekreačních plavidel.** V zákonech specifikované „vybrané pohonné hmoty“ nezahrnují stlačený vodík, stlačené obnovitelné palivo nebiologického původu, stlačený zemní plyn, stlačený biomethan a stlačené recyklované palivo s obsahem uhlíku. Tím se umožnilo rozšíření okruhů dodavatelů pohonných hmot, kterým je ve smyslu směrnice RED III udělena povinnost zajištění minimálního podílu pokročilých kapalných a plyných obnovitelných paliv a obnovitelných paliv nebiologického původu a povinnost snižování emisí skleníkových plynů z pohonných hmot. Nově se zavedla definice „dodání“ tak, aby bylo možné jednoznačně definovat osobu, která je v řetězci výroby a uplatnění pohonných hmot povinna stanovené povinnosti plnit a prokazovat. V souladu se směrnicí RED III je touto povinnou osobou osoba, která z dodávaných pohonných hmot platí spotřební daň či daň z plynu. Vzhledem k tomu, že z vodíku není placená žádná daň, je povinnou osobou osoba, která dodává vodík do prostor čerpací stanice či výdejní jednotky. Vzhledem k tomu, že směrnice RED III ruší možnost zohlednění snížení emisí z těžby (UER) do snížení emisí skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot, je ze zákona odstraněna definice pojmu „emise z těžby“. Dále je odstraněna definice elektřiny pro dopravní účely, protože se nově všechny povinnosti vztahují pouze k pohonným hmotám.

Hlavním gestorem směrnice RED III v ČR je Ministerstvo průmyslu a obchodu a spolugestorem Ministerstvo životního prostředí.

Novelizovaný zákon o ochraně ovzduší

Odpovědnost za zákon o ochraně ovzduší nese Ministerstvo životního prostředí. Jeho novelizací je provedena částečná transpozice směrnice RED III a bude dokončena vydáním souvisejících doprovodných právních předpisů.

Zajištění minimálního množství pokročilých biopaliv nebo obnovitelných paliv nebiologického původu

Povinnost zajistit minimální množství pokročilých kapalných biopaliv a obnovitelných paliv nebiologického původu je v tomto zákoně stanovena dodavatelům vybraných pohonných hmot. Ti jsou povinni zajistit, aby v jimi dodaných vybraných pohonných hmotách bylo obsaženo minimální množství pokročilého biopaliva nebo obnovitelného paliva nebiologického původu v celkové výši:

- 1,25 % e.o. od 1. 1. 2026 do 31. 12. 2026,
- 1,5 % e.o. od 1. 1. 2027 do 31. 12. 2027,
- 2,5 % e.o. od 1. 1. 2028 do 31. 12. 2028,
- 3,75 % e.o. od 1. 1. 2029 do 31. 12. 2029,
- 5,5 % e.o. od 1. 1. 2030 do 31. 12. 2030 a v každém následujícím kalendářním roce.

Od 1. 1. 2023 podíl obnovitelného paliva nebiologického původu musí činit min. 1 % e.o.

Multiplikátory a sankce

Množství energie obsažené v dodaných pokročilých biopalivech nebo v obnovitelných palivech nebiologického původu se pro účely této povinnosti násobí multiplikátorem 2. V případě, že dodavatel nesplní tuto povinnost, uloží se mu pokuta, jejíž výše se stanoví jako součin množství nedodaného pokročilého biopaliva nebo obnovitelného paliva nebiologického původu v MJ a částky 2 Kč.

Snižování emisí skleníkových plynů z vybraných pohonných hmot

Směrnice RED III požaduje, aby dodavatel paliv snížili emise skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot o 14,5 %. Podíl obnovitelných kapalných a plyných paliv z potravinářských a krmných plodin nesmí překročit podíl v roce 2020 zvýšený o 1 % e.o., resp. 7 % e.o. (viz tab. 162). Vzhledem k tomu, že podíl těchto biopaliv činil v ČR v roce 2020 4,6 % e.o., může v roce 2023 činit tento podíl max. 5,6 % e.o. Tím, že podíl těchto obnovitelných kapalných a plyných paliv je v ČR nižší než 7 % e.o., může si ČR snížit požadavek na tuto redukci na 13,8 % ($14,5 - ((7 - 5,6) \times 0,5)$).

Povinnost snižování emisí skleníkových plynů z vybraných pohonných hmot je stanovena dodavatelům vybraných pohonných hmot pro dopravní účely. Toto snížení se porovnává se základní hodnotou produkce emisí skleníkových plynů pro fosilní pohonné hmoty 94 g CO_{2eq}/MJ (v tab. 161 hodnota 94,1 g CO_{2eq}/MJ se vztahovala k roku 2010). Minimální snížení emisí činí:

- 6,25 % e.o. od 1. 1. 2026 do 31. 12. 2026,
- 6,75 % e.o. od 1. 1. 2027 do 31. 12. 2027,
- 7,5 % e.o. od 1. 1. 2028 do 31. 12. 2028,
- 8,75 % e.o. od 1. 1. 2029 do 31. 12. 2029,
- 11 % e.o. od 1. 1. 2030 a v každém následujícím kalendářním roce.

Pro účely splnění této povinnosti lze zohlednit:

- Obnovitelná paliva nebiologického původu, včetně použitých jako meziprodukt pro výrobu pohonné hmoty.
- Biopaliva, a to i ve formě zkapalněného ropného plynu.
- Biomethan.
- Recyklovaná paliva s obsahem uhlíku, pokud splňují kritéria úspor emisí skleníkových plynů.

Sankce

Pokud dodavatel nesplní povinnost snížit emise skleníkových plynů, uloží se mu pokuta. Pokuta se vypočítá jako součin množství emisí skleníkových plynů v kg, o které nebylo dosaženo požadovaného snížení, a částky 10 Kč.

Změna zákona o podporovaných zdrojích energie

Odpovědnost za zákon o podporovaných zdrojích nese Ministerstvo průmyslu a obchodu. Jeho změnou je provedena další transpozice směrnice RED III a bude dokončena vydáním doprovodných právních předpisů i k tomuto novelizovanému zákonu.

Zajištění minimálního množství pokročilého biomethanu a obnovitelných paliv nebiologického původu

Povinnost zajistit minimální množství pokročilého biomethanu a obnovitelných paliv nebiologického původu je stanovena dodavatelům plyných pohonných hmot pro dopravní účely. Plyné pohonné hmoty zahrnují stlačený vodík, stlačené obnovitelné palivo nebiologického původu, stlačený zemní plyn, stlačený biomethan a stlačené recyklované palivo s obsahem uhlíku. Minimální podíl energie z pokročilého biomethanu a obnovitelných paliv nebiologického původu je stanoven na:

- 1,25 % e.o. od 1. 1. 2026 do 31. 12. 2026,
- 1,5 % e.o. od 1. 1. 2027 do 31. 12. 2027,
- 2,5 % e.o. od 1. 1. 2028 do 31. 12. 2028,
- 3,75 % e.o. od 1. 1. 2029 do 31. 12. 2029,
- 5,5 % e.o. od 1. 1. 2030 a v každém následujícím kalendářním roce, přičemž minimální množství obnovitelného paliva nebiologického původu musí činit 1 % e.o.

Pro účely splnění této povinnosti je možné zohlednit:

Obnovitelné palivo nebiologického původu, i pokud bylo použito jako meziprodukt pro výrobu plyné pohonné hmoty. Pokud bylo použito pro výrobu biomethanu, snížení emisí skleníkových plynů dosažené za použití obnovitelného paliva nebiologického původu nesmí být zohledněno do výpočtu úspor emisí skleníkových plynů z biomethanu.

Pokročilý biomethan a obnovitelné palivo nebiologického původu, které byly spotřebovány na území ČR a nebyly zohledněny pro splnění této povinnosti v jiném členském státě EU.

Multiplikátory a sankce

Množství energie obsažené v dodaném pokročilém biomethanu nebo obnovitelných palivech nebiologického původu se pro účely splnění této povinnosti násobí multiplikátorem 2.

V případě, že dodavatel nesplní povinnost zajistit minimální množství pokročilého biomethanu a obnovitelných paliv nebiologického původu, uloží se mu pokuta, jejíž výše se stanoví jako součin množství nedodaného pokročilého biomethanu nebo obnovitelných paliv nebiologického původu v MJ a částky 2 Kč.

Snižování emisí skleníkových plynů z plyných pohonných hmot

Obdobně jako z kapalných hmot je dodavatelům plyných pohonných hmot pro dopravní účely stanovena povinnost snižování emisí skleníkových plynů z plyných pohonných hmot. Dodavatelé jsou povinni zajistit snížení emisí skleníkových plynů na jednotku energie obsaženou v jim dodaných plyných pohonných hmotách, a to ve srovnání se základní hodnotou produkce emisí skleníkových plynů pro fosilní pohonné hmoty 94 g CO_{2eq}/MJ. trajektorie snížení emisí skleníkových plynů je následující:

- 6,25 % e.o. od 1. 1. 2026 do 31. 12. 2026,
- 6,75 % e.o. od 1. 1. 2027 do 31. 12. 2027,
- 7,5 % e.o. od 1. 1. 2028 do 31. 12. 2028,
- 8,75 % e.o. od 1. 1. 2029 do 31. 12. 2029,
- 11 % e.o. od 1. 1. 2030 a v každém následujícím kalendářním roce.

Pro účely splnění této povinnosti lze zohlednit:

- Biomethan vyrobený z potravinářských a krmných plodin, avšak maximálně do výše 5,6 % podílu energie obsažené v dodaných plyných pohonných hmotách.
- Vyspělý biomethan, a to až do výše 1,7 % podílu energie obsažené v dodaných plyných pohonných hmotách.
- Pokročilý biomethan.
- Obnovitelné palivo nebiologického původu, včetně toho, které bylo použito jako meziprodukt pro výrobu pohonné hmoty.
- Recyklované palivo s obsahem uhlíku, které splňuje kritéria úspor emisí skleníkových plynů.

Dodavatel plyných pohonných hmot může povinnost splnit také uplatnění kreditů (viz. kap. Kredity).

Sankce

V případě, že dodavatel plyných pohonných hmot nesplní povinnost snížení emisí skleníkových plynů, uloží se mu pokuta. Pokuta se vypočítá jako součin množství emisí skleníkových plynů v kg, o které nebylo dosaženo požadovaného snížení, a částky 10 Kč.

Podpora biomethanu

Změna zákona o podporovaných zdrojích energie upravuje podmínky podpory výroby biomethanu. Mezi hlavní změny patří zavedení aukčního bonusu pro nové výrobny biomethanu od roku 2026, úprava požadavků na podíl pokročilého biomethanu, a nové povinnosti pro výrobce biomethanu. Jejich specifikace je následující:

- Zatímco do konce roku 2025 je podpora biomethanu poskytována formou zeleného bonusu, **od 1. ledna 2026**

se podpora pro nové výroby biomethanu poskytuje pouze formou aukčního bonusu, a to pro výroby s **energetickým výkonem do hodnoty stanovené v nařízení vlády**, které jsou připojené k plynárenské soustavě a dodávají plyn povinně vykupujícím. (§27a)

• **Aukce na podporu biomethanu (§27ba a násl.):**

- MPO vyhlašuje aukci na podporu biomethanu, přičemž stanoví lhůtu pro podání nabídek, náležitosti nabídky, celkovou hodnotu soutěženého energetického výkonu, výkonové rozmezí výroby biomethanu, minimální podíl pokročilého biomethanu, maximální výši emisí skleníkových plynů, lhůtu pro uvedení výroby do provozu, formu a způsob podání nabídky, výši finanční jistoty, pravidla pro hodnocení nabídek a další.
- Rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce obsahuje identifikaci výroby, energetický výkon, minimální podíl pokročilého biomethanu, maximální produkci emisí skleníkových plynů, referenční aukční cenu, lhůtu pro uvedení do provozu, a způsob úhrady rozdílu mezi měsíční cenou plynu a referenční aukční cenou.
- Výrobce biomethanu, kterému bylo uděleno právo na podporu z aukce, musí uvést výrobu do provozu ve stanovené lhůtě a dodržovat stanovené podmínky.
- Aukční bonus je stanoven v Kč/MWh spalného tepla a je poskytován v měsíčním režimu. Vyúčtování aukčního bonusu probíhá na základě naměřených hodnot a vykázaných údajů předaných operátorovi trhu. Pokud je dosaženo vyšší měsíční ceny plynu, než je referenční aukční cena, nárok na podporu nevzniká a výrobce je povinen rozdíl uhradit operátorovi trhu.

• **Podíl pokročilého biomethanu (§27e podmínky podpory biomethanu)**

- Pro výroby biomethanu, které **vznikly úpravou výroby elektřiny využívajících bioplyn**, je stanoven **minimální podíl 35 % pokročilého biomethanu** z celkového vyrobeného biomethanu.
- Pro výroby biomethanu, které **nevznikly úpravou výroby elektřiny využívajících bioplyn**, je stanoven **minimální podíl 45 % pokročilého biomethanu** z celkového vyrobeného biomethanu.
- Výrobce biomethanu, který uplatňuje právo na podporu formou aukčního bonusu, musí dodržovat minimální podíl pokročilého biomethanu a maximální výši emisí skleníkových plynů dle rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce.

• **Povinnosti výrobce biomethanu (§27 d a násl.):**

- Výrobce biomethanu je povinen zajistit měření množství, kvality a tlaku vyrobeného biomethanu v předávacím místě, a předávat tyto údaje provozovateli plynárenského zařízení a operátorovi trhu.
- Výrobce je povinen předávat operátorovi trhu elektronicky úplné a pravdivé údaje o výrobě biomethanu, surovinách a plnění kritérií udržitelnosti.
- Výrobce biomethanu, který dodává biomethan do čerpací stanice, je povinen zajistit měření množství dodaného biomethanu a předat údaje operátorovi trhu.
- Výrobce biomethanu je dále povinen udržovat a provozovat měřicí zařízení a zdržet se neoprávněných zásahů.

Kredity

Jak je zmíněna v části kap. "intenzita emisí skleníkových plynů z pohonných hmot v ČR a související měrné emise skleníkových plynů – emisní faktory obnovitelných zdrojů energie v dopravě", tab. 160 výměna kreditů, tak systém kreditů za elektřinu z obnovitelných zdrojů energie (OZE) je mechanismus, který **podporuje využití elektřiny z OZE v dopravě**. Podstata tohoto systému spočívá ve vydávání kreditů za elektřinu vyrobenou z obnovitelných zdrojů, která je spotřebována pro dobíjení elektrických vozidel. Tyto kredity pak mohou být uplatněny ke splnění povinnosti snižování emisí skleníkových plynů z pohonných hmot.

• **Vydávání kreditů (§47e a násl.)**

- **Kredity se vydávají za množství elektřiny z OZE**, která byla vyrobena ve výrobě s licencí na výrobu elektřiny z OZE.
- Výrobna elektřiny musí být připojena **v předávacím místě, kde je současně připojena i dobíjecí stanice, která je zapsaná v evidenci dobíjecích stanic** podle zákona o pohonných hmotách.
- **Kredity se vydávají nejvýše v rozsahu celkového množství elektřiny spotřebované v dané dobíjecí stanici** pro dobíjení elektrických vozidel.
- Operátor trhu vydává kredity v elektronické podobě na základě žádosti provozovatele dobíjecí stanice.
- Žádost o vydání kreditů musí být podána **nejpozději do 6 měsíců od konce bilančního období**, kterým je jeden kalendářní měsíc. Pro vydání kreditů je provozovatel dobíjecí stanice povinen **zaregistrovat dobíjecí stanici v systému operátora trhu** a předat informace o množství vyrobené a spotřebované elektřiny.
- **Měření vyrobené a spotřebované elektřiny** musí být provedeno pomocí podružného měřicího zařízení, které je stanoveným měřidlem dle zákona o metrologii.
- Operátor trhu ověřuje a **eviduje předané informace**.
- Kredity se vydávají **za každou 1 kWh elektřiny**.
- Úsporu emisí skleníkových plynů odpovídající 1 kWh elektřiny z OZE stanoví prováděcí právní předpis.

• **Nakládání s kredity**

- Kredity jsou **platné do 30. června roku následujícího po roce, ve které byla elektřina vyrobena**.
- Operátor trhu **eviduje vydané kredity a převádí je** mezi držiteli účtů.
- Držitelem účtu může být **provozovatel dobíjecí stanice** připojené v předávacím místě, kde je současně připojena výrobní elektřina z OZE, **nebo dodavatel pohonných hmot**.
- Držitel účtu **uplatní kredity tak, že v evidenci označí kredity k započtení úspory emisí skleníkových plynů** na plnění povinnosti dodavatele pohonných hmot.
- Držitelé účtů jsou povinni **předat operátorovi trhu úplné a pravdivé informace nezbytné pro převod a uplatnění kreditů**.

• Využití kreditů:

- Kredity lze **uplatnit ke splnění povinnosti snižování emisí skleníkových plynů** z pohonných hmot.
- Tato povinnost je stanovena **pro dodavatele plyných pohonných hmot**.
- Národní energetický mix nezahrnuje množství elektřiny z OZE, na které byly uplatněny kredity.

• Evidence a dohled:

- Operátor trhu provozuje elektronickou evidenci plnění využití OZE v dopravě**, která zahrnuje správu kreditního systému, včetně účtů, vydávání, převodů, uplatňování a rušení kreditů

Prováděcí právní předpis stanoví náležitosti kreditů a další podrobnosti o systému.

Souhrnné rozdělení uzákoněných národních závazků a povinností dodavatelů pohonných hmot transponované směrnice RED III v ČR

Z dat o intenzitě emisí skleníkových plynů z jednotlivých druhů obnovitelných zdrojů energie v dopravě a při respektování splnění minimálního cíle obnovitelných pokročilých kapalných a plyných paliv, obnovitelných paliv nebiologického původu a zastropování obnovitelných vyspělých kapalných a plyných paliv jsou v tab. 165 souhrnně uvedeny národní závazky a povinnosti dodavatelů pohonných hmot v letech 2023–2030 (a dále).

Příspěvek jednotlivých druhů paliv a energie ke snížení emisí skleníkových plynů v odvětví dopravy přibližuje tab. 166. Z této tabulky vyplývá, že spotřebou obnovitelné elektřiny v silniční a železniční dopravě by mělo dojít v roce 2030 ke snížení emisí skleníkových plynů o cca 2,8 %. Zbýlých 11 % by mělo být dosaženo kapalnými a plynými pohonnými hmotami.

Podíl jednotlivých druhů pohonných hmot na celkové spotřebě energie v odvětví dopravy v roce 2030 a dále ukazuje tab. 167.

Z tab. 167 je zřejmé, že podíl obnovitelných kapalných a plyných paliv z potravinářských a krmných plodin by měl činit 5,6 % e.o., podíl vyspělých obnovitelných kapalných a plyných paliv nepřekročí 3,4 % e.o. (2 × 1,7 % e.o.). Podíl obnovitelných paliv nebiologického původu RFNBO_s by měl činit povinných 1 % e.o. a pokročilých obnovitelných kapalných a plyných paliv 8,5 % e.o., což je více než požaduje směrnice RED III. To z toho důvodu, že jiné alternativy pro splnění povinného cíle již nejsou k dispozici. Celkový podíl obnovitelných zdrojů energie v odvětví dopravy by měl při splnění povinného snížení emisí skleníkových plynů 13,8 % činit pouze 22,7 % oproti 29 % e.o. požadovaných směrnicí RED III.

Tabulka 165 – Uzákoněné národní závazky a povinnosti dodavatelů pohonných hmot a opatření pro využívání obnovitelných zdrojů energie v odvětví dopravy v České republice do roku 2030 a dále

Rok	Pokročilá kapalná a plyná obnovitelná paliva ze surovin IX.A vč. obnovitelných paliv nebiologického původu (RFNBO _s)	Snížení emisí skleníkových plynů z pohonných hmot	Limit pro obnovitelná kapalná a plyná paliva z potravinářských a krmných plodin	Limit pro vyspělá obnovitelná kapalná a plyná paliva ze surovin IX.B	Multiplikátory
	(% e.o.)	(%)	(% e.o.)	(% e.o.)	(–)
2025	1,07	6 z toho UER 1	7		X 2 pro pokročilá obnovitelná paliva vč. RFNBO _s
2026	1,25	6,25	5,6	1,7	X 2 pro vyspělá obnovitelná paliva
2027	1,5	6,75			x 4 pro obnovitelnou elektřinu v silniční dopravě
2028	2,5	7,5			x 1,5 pro obnovitelnou elektřinu v železniční dopravě
2029	3,75	8,75			x 1,2 pro obnovitelná letecká a lodní paliva
2030 a dále	5,5 RFNBO _s min 1	11			

Zdroj: Zákon č. 42/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Zákon specifikuje povinnosti dodavatelů kapalných pohonných hmot. Zákon č. 87/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., „energetický zákon“, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony vč. zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie. Zákon specifikuje povinnosti plyných pohonných hmot.

Pozn.: SANKCE: 2 Kč za každý MJ nedodaného pokročilého kapalného nebo plyného obnovitelného paliva včetně paliv nebiologického původu RFNBO_s; 10 Kč za každý kg nesnížených emisí skleníkových plynů z pohonných hmot. UER – Snižování emisí z těžby (Upstream emission reduction)

Tabulka 166 – Rozdělení reálného snížení emisí skleníkových plynů z jednotlivých druhů pohonných hmot v roce 2030 a dále

Pohonné hmoty	Obnovitelná kapalná a plynná paliva z potravinářských a krmných plodin	Pokročilá obnovitelná kapalná a plynná paliva surovin IX.A	Vyspělá obnovitelná kapalná a plynná paliva surovin IX.B	Obnovitelná paliva nebiologického původu (RFNBO ₂)	Recyklované palivo RCF	Ostatní	Celkem
			(%)				
Motorová nafta	3,4	1,1	1,4		0,1		6,0
Automobilové benziny	1,6	0,2					1,8
Zkapalněné ropné plyny	0,1		0,1				0,1
Stlačený zemní plyn		1,3					1,3
Zkapalněný zemní plyn		1,2					1,2
Vodík doprava				0,1			0,1
Vodík rafinérie				0,4			0,4
Elektrřina. – železnice						1,4	1,4
Elektrřina – silnice						1,4	1,4
	5,0	3,8	1,5	0,5	0,1	2,8	13,8

Zdroj: Projekt TAČR, THETA TK 04010099 “Modelová podpora čisté a udržitelné mobility (01/2022 – 12/2024)”

Tabulka 167 – Podíl jednotlivých druhů pohonných hmot na celkové spotřebě energie v odvětví dopravy v roce 2030 a dále vč. multiplikátorů

Pohonné hmoty	Obnovitelná kapalná a plynná paliva z potravinářských a krmných plodin	Pokročilá obnovitelná kapalná a plynná paliva ze surovin IX.A	Vyspělá obnovitelná kapalná a plynná paliva ze surovin IX.B	Obnovitelná paliva nebiologického původu (RFNBO ₂)	Recyklované palivo RCF	Ostatní	Celkem
			(% e.o.)				
Motorová nafta	4,3	2,4	3,2	0,0	0,1		10,1
Automobilové benziny	1,2	0,5					1,7
Zkapalněné ropné plyny	0,1		0,2				0,2
Stlačený zemní plyn		2,9					2,9
Zkapalněný zemní plyn		2,7					2,7
Vodík doprava				0,3			0,3
Vodík rafinérie				0,8			0,8
Elektrřina. – železnice						1,1	1,1
Elektrřina – silnice						2,9	2,9
	5,6	8,5	3,4	1,0	0,1	4,0	22,7

Zdroj: Projekt TAČR, THETA TK 04010099 “Modelová podpora čisté a udržitelné mobility (01/2022 – 12/2024)”

GENETICKY MODIFIKOVANÉ PLODINY

Zemědělství stejně jako jiné obory prošlo v průběhu posledních desítek let významnou modernizací v oblasti mechanizace, nových technologií a inovativních způsobů šlechtění. Jednou z velmi slibných technik šlechtění je genové inženýrství. Člověk měnil genetickou výbavu polních plodin již od počátků domestikace rostlin v období neolitu. Přes tradiční metody šlechtění (křížení), které jsou velmi zdoluhavé a neefektivní v poměru počtu použitých rostlin, jsme dospěli k sofistikovanějším metodám.

Za pomoci genetického inženýrství lze efektivně docílit požadovaných znaků u rostlin v relativně krátké době s vysokou přesností a bez vzniku nežádoucích vlastností. Proces, kdy do organismu vkládáme jeden nebo více genů z jiného organismu, se nazývá transgenóza. Jejím produktem je transgenní organismus neboli známější geneticky modifikovaný organismus (GMO). Šlechtitel pomocí této techniky může potlačit vlastnosti, které dávají rostlině náchylnost k určitém nemocem, nebo naopak podpořit žádané vlastnosti rostliny.

Geneticky modifikované (GM) plodiny mohou nést různé vlastnosti, které je činí výhodnými pro pěstitele, spotřebitele či zpracovatele v různých odvětvích. Lze je rozdělit do 5 skupin (generací):

- I. generace – ochrana proti chorobám, škůdcům a plevelům;
- II. generace – odolnost k abiotickým stresům (sucho, chlad, zasolení půdy, nedostatek světla);
- III. generace – rostliny s vyšší nutriční hodnotou (výhodné složení mastných kyselin, upravený obsah vitamínů);
- IV. generace – ekologicky výhodné rostliny (udržitelné rostliny); generace – náhrada fosilních paliv, suroviny pro průmysl (výroba etanolu, bionafty, škrobu).

Pěstování GM plodin v EU

Pro rok 2024 bylo povoleno v EU pěstovat pouze jednu GM plodinu, GM kukuřici MON 810, která je odolná vůči zavíječi kukuřičnému.

Ačkoliv je povolení pro tuto kukuřici platné na celém území EU, dle Směrnice EP a R (EU) 2015/412 byla členským státům dána možnost na svém území omezit či zakázat pěstování GM rostlin. Tuto možnost využila většina členských států EU, jmenovitě: Rakousko, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Dánsko, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Nizozemí, Polsko, Slovinsko a Valonský region v Belgii.

Minimálně do roku 2023 pěstovalo GM kukuřici MON 810 pouze Španělsko a Portugalsko, celkem na ploše 48 225 ha, což je cca 0,5 % z celkové plochy kukuřice pěstované na území EU.

Pěstování GM plodin v ČR

I přesto, že v současné době se na území ČR GM plodiny nepěstují, tak využití této šlechtitelské technologie ČR nijak nezakazuje, ani neomezuje. Čeští pěstitelé mají možnost si sami zvolit systém zemědělské produkce: konvenční, ekologický či s využitím GM rostlin.

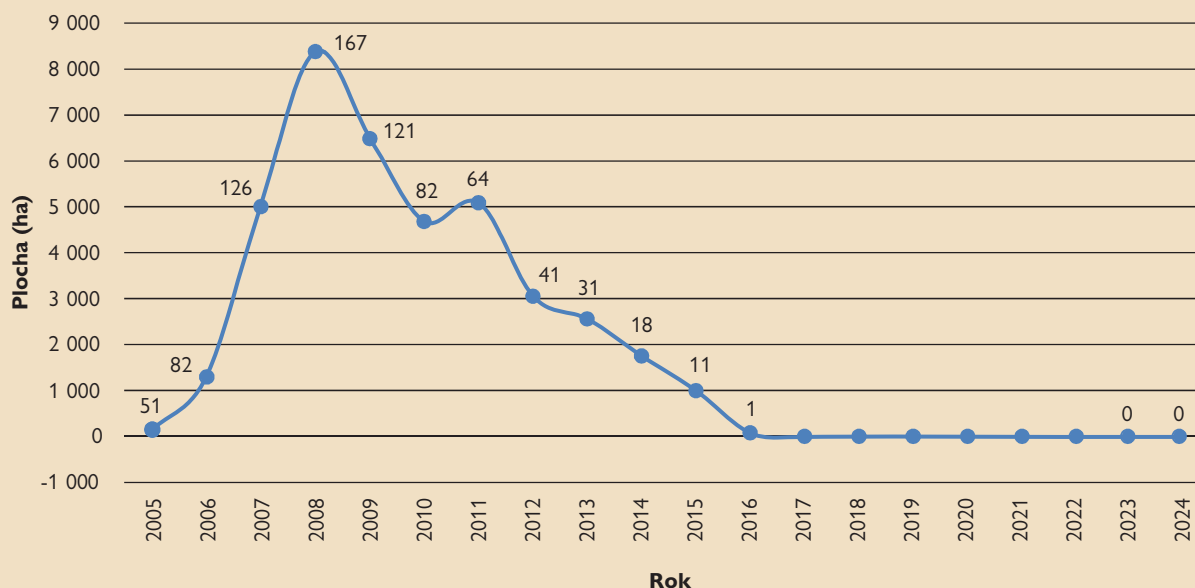
Česká republika patří k několika málo zemím EU, která na svém území v minulých letech pěstovala biotechnologické plodiny. V České republice byla GM kukuřice MON 810 pěstována v letech 2005–2016. Největší výměra GM kukuřice byla zaznamenána v roce 2008, kdy bylo oseto 8 380 ha (cca 3 % celkové plochy kukuřice v ČR). Tato kukuřice je odolná vůči zavíječi kukuřičnému. Ochrana před škůdcem dosahuje téměř 100 %. V souvislosti s touto přirozenou ochranou je snížena nutnost vstupu do porostu mechanizačními prostředky a aplikace insekticidů. Výsledným produktem tohoto systému pěstování jsou nepolámané, nepoléhavé a houbovými chorobami (zejména rodu *Fusarium*) nenapadené rostliny, které vedou k vyššímu výnosu a ke kvalitnější sklizni. Produkce GM kukuřice se ve většině případů využívala jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioethanolu a bioplynu. Vypěstovaná GM kukuřice nebyla v ČR používána pro potravinářské účely.

V roce 2010 byly na území ČR pěstovány na 150 ha také GM brambor Amflora (dnes již nepovolen) s upraveným poměrem škrobových složek pro průmyslové zpracování.

Tabulka 168 – Vývoj ploch GM kukuřice v EU (v ha)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Španělsko	129 081	124 227	115 246	107 127	98 152	96 605	67 620	46 327	69 411
ČR	75	0	0	0	0	0	0	0	0
Rumunsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Portugalsko	7 069	7 308	5 733	2 736	4 216	2 372	2 287	1 898	NA
Polsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Slovensko	112	0	0	0	0	0	0	0	0
Francie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Německo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	136 337	131 263	120 979	109 863	102 368	98 977	69 907	48 225	69 411

Zdroj: Ministerio de Agricultura España, Agricultura; Florestas e Desenvolvimento Rural Portuguesa; United States Department of Agriculture

Graf 17 – Výměra plochy GM kukuřice v ČR v ha, počet pěstitelů v letech 2005–2024

Zdroj: MZe

Od pěstování GM kukuřice čeští pěstitelé postupně upustili z důvodu administrativní a organizační náročnosti pěstování GM plodin (evidence, označování, pravidla koexistence atd.), které k pěstování a obecně ke GMO v EU neodmyslitelně patří. Z ekonomického pohledu pěstitelé poukazují na vyšší náklady na vstupech (dražší osivo) i problematický odbyt produkce. Zemědělci se potýkali s obavou a neochotou odběratelů odkoupit produkty z GM rostlin, případně i produkty ze zvířat krmených GM krmivem (požadavek především německých odběratelů mléka na produkci bez používání GMO). Tyto problémy souvisejí obecně s přetrvávajícím negativním vnímáním GMO v EU a využívání tohoto faktu v konkurenčním boji v potravinářsko-zemědělském řetězci.

Dovozy GM potravin a krmiv

Jak už bylo výše popsáno, pěstování GM plodin je v EU velmi okrajovou záležitostí. Přesně opačná situace ale panuje v oblasti dovozu GM krmiv. Evropský krmivářský průmysl se bez dovozu GM krmiv neobejde. Evropská unie je závislá na dovozu sóji a sójové moučky (cca 30 mil. t/rok), z převážné většiny se jedná o GM sóju. V současné době je EU schopna z vlastní produkce sóji uspokojit pouze cca 9,6 % (2,9 mil. t/rok) poptávaného množství. Přibližně 90–95 % sóji dovezené do EU je GM, stejně tak 20 % dovezené kukuřice a 25 % řepky.

V současné době se na evropském trhu v podobě dovozu vyskytují nejčastěji GM rostliny I.–III. generace. Importované GM potraviny a krmiva musí být schváleny pro dovoz a zpracování v EU dle Nařízení EP a Rady č. 1829/2003 a označeny Nařízením EP a Rady č. 1830/2003. Tato legislativa a proces povolení uvedení na trh GM potravin a krmiv (a pro pěstování GM rostlin) patří mezi nejprísnejší na světě. Celý systém schvalování trvá několik let, pro pěstování dokonce více než 10 let. Žadatel musí tedy již předem počítat s finanční a časovou náročností celého procesu. Povolení se vydává na 10 let a je platné ve všech

členských státech EU. Po uplynutí této doby je nutné zažádat o obnovení povolení dle platné legislativy.

Na trhu EU bylo pro rok 2024 povoleno pro dovoz a následné zpracování do potravin a krmiv 5 GM druhů rostlin a 94 genetických modifikací (a jejich subkombinací) těchto rostlin:

- 47x kukuřice,
- 15x bavlník,
- 26x sója,
- 8x řepka olejka,
- 1x cukrová řepa.

Seznam GM plodin lze nalézt v registru GMO na stránkách Evropské komise <https://ec.europa.eu/food/food-feed-portal/screen/gmo/search>.

Označování GM potravin a krmiv

Všechny potraviny či krmiva, které vstupují na trh EU, které sestávají, obsahují nebo jsou vyrobené z GMO musí být označeny slovy „Tento produkt obsahuje geneticky modifikované organismy“. Toto se nevztahuje na potraviny obsahující GMO, jehož podíl v jednotlivých složkách nebo v jednosložkové potravine není vyšší než 0,9 % za předpokladu, že přítomnost tohoto materiálu je náhodná nebo technicky nevyhnutelná.

Na evropském trhu ovšem takto označené potraviny nepotkáte. V EU se v současné době v podstatě GM potraviny nevyskytují z důvodu negativního veřejného vnímání problematiky GMO. Na trhu lze pozorovat označení „GMO free“. Toto označení nevychází z platné legislativy, jelikož se označují mimo jiné i potraviny, které obsahovat GMO ani nemohou (např. sýry, mléko atd.). Toto označení je používáno jako dobrovolné marketingové označení v konkurenčním boji mezi jednotlivými producenty.

Inovativní techniky šlechtění

Evropská unie nevyužívá dostatečně potenciál moderního šlechtění v zemědělství. Tento trend přizívají nejen zmíněný velmi přísný právní rámec GMO, zdoluhavý proces schvalování nových GMO a povinnosti spojené s pěstováním GMO, ale také negativní medializace celé problematiky. Ve světě je situace opačná. Pěstební plochy GM plodin se každoročně zvyšují a jsou nezastupitelnou složkou zemědělské výroby. Ačkoliv EU není pěstování GM rostlin nakloněna, na dovozech především bílkovinných GM komodit je zcela závislá.

Tuto situaci by mohly zvrátit nastupující nové genomické techniky (NGT). Tyto inovativní metody šlechtění umožňují vývoj nových odrůd rostlin o požadovaných vlastnostech úpravou DNA bez vnesení cizorodých genů. V USA, Kanadě, Argentíně, Brazílii, Japonsku jsou některé plodiny vyšlechtěné pomocí NGT již na trhu. Výsledné plodiny jsou výhodné pro

pěstitele, spotřebitele či zpracovatele např. rostliny s ochranou proti chorobám, škůdcům a plevelům, s odolností vůči suchu a chladu, rostliny s vyšší nutriční hodnotou a další.

V Evropě jsou NGT zatím ve fázi výzkumu a podléhají legislativě vztahující se ke GMO. Tyto přes 20 let staré právní předpisy, ovšem neodráží nové vědecké poznatky v oblasti biotechnologií a v podstatě tak brání inovacím v tomto odvětví v EU. Od roku 2023 probíhá v orgánech EU intenzivní diskuse nad návrhem nového právního rámce pro rostliny vyšlechtěné za pomoci nových genomických technik, který by měl lépe odpovídat charakteru těchto produktů a adekvátně reflektovat vědecký vývoj v této oblasti. Ke konci roku 2024 nebyla diskuse uzavřena. Dosavadní studie Komise dokládají, že NGT mají potenciál přispět k udržitelným systémům zemědělství a k produkci potravin, v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu („European Green Deal“), Strategií od zemědělce ke spotřebiteli („Farm to Fork“) a se Strategií pro biodiverzitu a další.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
www.mze.gov.cz, info@mze.gov.cz

Tisk KLEINWÄCHTER holding s.r.o.
ve Frýdku-Místku

Praha 2025

ISBN 978-80-7434-808-2